Parteitöötaja KÄSIRAAMAT

A-22360

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

PARTEITÖÖTAJA KÄSIRAAMAT

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1958

Originaali tiitel:

Справочник партийного работника
Госполитиздат, Москва, 1957

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
44061

NLKP Keskkomitee otsusel hakatakse „Parteitöötaja käsiraamatut" uuesti välja andma. See käsiraamat ilmub igal aastal ja sellesse võetakse partei kongresside resolutsioonid ja otsused, NLKP Keskkomitee pleenumite otsused, üksikud NLKP Keskkomitee otsused, samuti mõningad Nõukogude valitsuse määrused, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused, ÜAÜKN-i ja ÜLKNÜ Keskkomitee tähtsamad materjalid.

Käesolev kogumik sisaldab dokumente, mis on vastu võetud 1956. aastal ja 1957. aasta kaheksa kuu jooksul. Käsiraamatu hõlpsamaks kasutamiseks on kõik materjalid paigutatud vastavatesse jagudesse kronoloogilises järjekorras.

ESIMENE JAGU

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI XX KONGRESS

RESOLUTSIOON

NLKP KESKKOMITEE ARUANDE PÕHJAL

(Vastu võetud ühel häälel 24. veebruaril 1956)

Olles ära kuulanud ja läbi arutanud NLKP Keskkomitee esimese sekretäri seltsimees N. S. Hruštšovi aruandekõne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee tööst, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress otsustab:

NLKP Keskkomitee poliitiline joon ja praktiline tegevus täielikult heaks kiita;

Keskkomitee ettepanekud ja järeldused, mis sisaldusid tema aruandes, heaks kiita.

Kongress märgib rahuldustundega, et partei Keskkomitee ja Nõukogude valitsuse leninliku poliitika ning nõukogude rahva kangelasliku töö tulemusena, tihedas koostöös kõigi sotsialistlike maadega on saavutatud määratu suuri edusamme võitluses meie maal kommunismi ülesehitamise eest ja rahu eest kogu maailmas.

Kongress kiidab palavalt heaks NLKP Keskkomitee poolt aruandeperioodil tarvitusele võetud õiged ja õigeaegsed abinõud tööstuse ja põllumajanduse alal, mis tagavad meie kodumaa võimsuse edasise kasvu, sotsialistliku majanduse taseme uue võimsa tõusu ja nõukogude rahva heaolu tunduva paranemise.

Kongress rõhutab, et NLKP Keskkomitee edukas tegevus oli rajatud marksistlik-leninliku õpetuse loovale rakendamisele, kollektiivse juhtimise ja siseparteilise demokraatia leninlikest printsiipidest rangele kinnipidamisele, Lenini poolt meie partei ja rahva lahutamatute sidemete kohta antud juhendite kõrvalekaldumatule täitmisele. Kõik need aastad on partei kõrgel hoidnud surematu Lenini suurt lippu.

I

Kongress konstateerib, et **rahvusvaheliste suhete** alal tähistas aruandeperioodi pinevuse teatud lõdvenemine ja reaalsete rahu tugevdamise perspektiivide tekkimine rahvusvahelisel areenil. Nõukogude Liit võttis koos Hiina Rahvavabariigiga ja teiste rahvademokraatia maadega õigeaegselt ette rea väga tähtsaid välispoliitilisi abinõusid, mis olid suunatud rahu ja julgeoleku tugevdamisele. Neid abinõusid toetasid aktiivselt kõik rahuarmastavad jõud.

Kogu sündmuste käik näitab kujukalt, et rahvusvahelises arengus on toimunud põhjalikud muutused sotsialismi positsioonide tugevnemise suunas. Meie ajastu peamiseks jooneks on sotsialismi väljakasvamine ühe maa raamidest ja sotsialismi muutumine ülemaailmseks süsteemiks, kusjuures kapitalism on osutunud võimetuks seda maailma-ajaloolist protsessi takistama. Nõukogude Liidus, samuti Hiina Rahvavabariigis, Poola Rahvavabariigis, Tšehhoslovakkia Vabariigis, Ungari Rahvavabariigis, Rumeenia Rahvavabariigis, Bulgaaria Rahvavabariigis, Albaania Rahvavabariigis, Saksa Demokraatlikus Vabariigis, Korea Rahvademokraatlikus Vabariigis, Mongoolia Rahvavabariigis ja Vietnami Demokraatlikus Vabariigis jätkub võimas majanduslik ja kultuuriline tõus, paraneb töötajate heaolu, tugevneb rahvaste moraalne ja poliitiline ühtsus ning nad koonduvad järjest tihedamalt kommunistlike ja töölisparteide ümber ning rahvaste poolt vabalt valitud valitsuste ümber. Suuri saavutusi sotsialistlikus ehitustöös on ka Jugoslaavias. Sotsialistlikku teed sammuvate maade majanduse arenemine toimub kindlal alusel ning järjest tugevneva võrdõigusliku koostöö ning vennaliku vastastikuse abistamise tingimustes.

Kapitalistlikus maailmas, mille piirid on märgatavalt kitsenenud, iseloomustab olukorda sügavate vastuolude edasine suurenemine. Tootmise mõningane kasv, mis kapitalistlikud maad on saavutanud sõjajärgse kümne aasta jooksul selliste tegurite abil nagu majanduse militariseerimine ja relvastumise võidujooks, välise majandusliku ekspansiooni hoogustamine, põhikapitali uuendamine ja töötajate ekspluateerimise järsk intensiivistamine, ei toonud kapitalismi majandusele stabiilsust. Vastupidi, kapitalistlik majandus on muutunud veelgi ebastabiilsemaks. Kapitalistliku süsteemi üldkriisi süvenemine jätkub. Kapitalismi sügavaim vastuolu — vastuolu tänapäeva tootlike jõudude ja kapitalistlike tootmissuhete vahel — muutub üha teravamaks; süvenevad vastuolud kapitalistlike riikide vahel, kes võitlevad müügiturgude ja mõjusfääride pärast; kasvavad ja süvenevad sotsiaalsed vastuolud. Töölisklassi ekspluateerimise intensiivistumise, elukalliduse suurenemise, sõjalisteks otstarveteks võetavate maksude järsu kasvu ja reas kapitalistlikes maades esineva kroonilise tööpuuduse tagajärjel alaneb töötajate elutase; tugevneb töölisklassi

ja laiade töörahvahulkade võitlus oma eluliste õiguste ja huvide eest. Kapitalism läheb kõrvalekaldumatult vastu uutele majanduslikele ja sotsiaalsetele vapustustele.

Selles olukorras on selgesti välja kujunenud kaks põhilist vastandlikku suunda rahvusvaheliste sündmuste arengus.

Ühelt poolt hakkasid imperialistlikud riigid eesotsas reaktsioonilise Ameerika ringkondadega varsti pärast sõja lõppu ajama „jõupositsiooni" poliitikat, mis kajastab nende riikide agressiivsemate elementide püüdu lämmatada töölisliikumist, demokraatlikku ja rahvuslikku vabastusliikumist, õõnestada sotsialismileeri ja hakata valitsema maailma. Praktikas tähendab see poliitika ohjeldamatut relvastumise võidujooksu; Ameerika sõjaväebaaside loomist piki NSV Liidu ja rahvademokraatia maade piire, samuti sotsialistliku leeri maade vastu suunatud agressiivsete blokkide kokkuklopsimist; niinimetatud „külma sõja" pidamist sotsialistlike riikide vastu ning uute veriste sõdade ettevalmistamist.

Teiselt poolt kasvavad ja tugevnevad järjest jõud, kes astuvad maailma areenil välja kindla rahu ja rahvaste julgeoleku eest; nad peavad aktiivset võitlust sõjaohu vastu, erinevatesse majanduslikesse ja sotsiaalsetesse süsteemidesse kuuluvate riikide rahuliku kooseksisteerimise eest. Sealjuures on otsustav tähtsus rahvusvahelise sotsialismileeri pideval tugevnemisel, kes avaldab järjest suuremat mõju sündmuste arenemisele maailmas. Rahu jõud on tunduvalt kasvanud seoses grupi Euroopa ja Aasia rahuarmastavate riikide ilmumisega maailma areenile, kes on kuulutanud oma välispoliitika printsiibiks mitteosavõtu sõjalistest blokkidest. Seega on tekkinud laialdane „rahu tsoon", millesse kuulub nii sotsialistlikke kui ka mittesotsialistlikke Euroopa ja Aasia rahuarmastavaid riike ning mis hõlmab üle poole maakera elanikkonnast.

Sõjajärgse perioodi maailma-ajalooliseks sündmuseks on imperialismi koloniaalsüsteemi praegu toimuv lagunemine. Asumaade ja poolasumaade rahvaste rahvuslikku vabastusvõitlust on viimase kümne aasta jooksul krooninud suured võidud: koloniaalsest ja poolkoloniaalsest sõltuvusest on vabanenud üle ühe miljardi kahesaja miljoni inimese — peaaegu pool maakera elanikkonnast. Päevakorras seisab nüüd koloniaalsüsteemi täieliku likvideerimise küsimus. On saabunud suure Lenini poolt ette nähtud maailma-ajaloo uus periood, kus idamaade rahvad võtavad aktiivselt osa kogu maailma saatuse määramisest, muutuvad rahvusvaheliste suhete uueks võimsaks teguriks.

Kõige aktiivsemate ja järjekindlamate sõjaohu vastu võitlejatena on end näidanud kommunistlikud parteid, kes on rahu säilitamise eest, töötajate huvide ja oma maa rahvusliku sõltumatuse eest peetava võitluse eesotsas. Samal ajal on asunud sõjavastasele seisukohale ka paljud teised ühiskondlikud ringkonnad. Rahu tugevdamise huvides on väga tähtis, et kõik sõja vastu välja astuvad jõud tegutseksid ühtse rindena ega nõrgendaks oma jõupingu-

tusi võitluses rahu säilitamise eest. Määratu suur tähtsus selles ürituses on jagusaamisel lõhest töölisliikumises ning asjaliku kontakti loomisel kommunistlike parteide ja sotsialistide vahel, samuti teiste parteidega, kes tahavad tõeliselt kaitsta rahu, võidelda imperialistliku rõhumise vastu, kaitsta oma rahvaste rahvuslikke huve, demokraatiat ja sõltumatust.

Kongress kiidab heaks NLKP Keskkomitee ja Nõukogude valitsuse rahuarmastava välispoliitika, tänu millele on saavutatud suuri edusamme rahvusvahelise pinevuse lõdvendamises, rahu kindlustamises ja demokraatlike jõudude positsioonide tugevdamises.

Partei XX kongress peab täiesti õigeks Keskkomitee ja Nõukogude valitsuse joont, mis on suunatud sellele, et rahuliku kooseksisteerimise leninliku printsiibi alusel pidada kurssi kõigi maadega suhete parandamisele, usalduse suurendamisele ja koostöö arendamisele. Selles suhtes võivad etendada suurt osa need rahvusvaheliste suhete tuntud viis printsiipi, mida tunnustavad paljud riigid ja laiad üldsuse kihid: territoriaalse terviklikkuse ja suveräänsuse vastastikune austamine, mittekallaletung, mittevahelesegamine üksteise siseasjadesse, riikidevaheliste suhete arendamine võrdõiguslikkuse ja vastastikuse kasulikkuse alusel, rahulik kooseksisteerimine ja majanduslik koostöö. Need printsiibid on praegustes tingimustes erineva sotsiaalse korraga riikide vastastikuste suhete parimaks vormeliks ning võiksid saada kogu maakera riikide tugevate rahulike suhete aluseks.

Elu on täielikult kinnitanud, kui õiged ja õigeaegsed on Nõukogude Liidu, Hiina Rahvavabariigi ja teiste rahuarmastavate riikide ettepanekud, mis on suunatud desarmeerimisele ning aatomi- ja vesinikurelva keelamisele, Euroopa kollektiivse julgeoleku tagamisele ja Aasia kollektiivse julgeoleku garanteerimisele, — nende väga tähtsate probleemide lahendamine looks aluse kindlale ja kestvale rahule ning aitaks kaasa teiste tähtsate reguleerimata probleemide, eriti Saksamaa küsimuse lahendamisele.

Väga suur tähtsus rahu tugevdamisele kogu maailmas oleks kindlate sõbralike suhete loomisel Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide kui maailma kahe suurima riigi vahel, samuti Nõukogude Liidu ja niisuguste suurte riikide nagu Inglismaa ja Prantsusmaa vahel.

XX kongress peab õigeaegseteks ja õigeteks Nõukogude Liidu poolt tarvitusele võetud abinõusid selle eesmärgi saavutamiseks ja kiidab need täielikult heaks.

Kindla rahu ja Euroopa rahvaste julgeoleku tagamise huvid nõuavad suhete edasist parandamist ühelt poolt Nõukogude Liidu ja teiselt poolt Lääne-Euroopa maade vahel. Nõukogude Liit, samuti nagu Suurbritannia, Prantsusmaa ja Itaalia, nagu ka Poola, Tšehhoslovakkia, Jugoslaavia, Rootsi, Soome, Norra, Kreeka ja Austria ning kõik Euroopa maad, on eluliselt huvitatud sellest, et ära hoida uue sõja puhkemine Euroopas, kelle territooriumil

toimusid Esimese ja Teise maailmasõja peamised lahingud. Eluliselt on sellest huvitatud ka saksa rahvas. Nii ühendavad kõiki Euroopa riike ja rahvaid uute sõjaliste kokkupõrgete ärahoidmise eest peetava võitluse ühised huvid.

Praeguses rahvusvahelises olukorras peavad etendama väljapaistvat osa sõpruse ja koostöö laienemine ja tugevnemine Nõukogude Liidu ja idamaade vahel. Pidades selle ülesande täitmist väga tähtsaks, kiidab XX kongress heaks, et viimasel ajal on loodud head, sõbralikud suhted India Vabariigiga, samuti Birma, Afganistani ja Egiptusega.

Rahu ja demokraatia tugevdamisele vastab araabia maade rahvaste üha laialdasemalt arenev püüd kaitsta ja tugevdada oma rahvuslikku sõltumatust.

XX kongress märgib rahuldustundega, et Nõukogude Liidu ja peaaegu kõigi temaga piirnevate riikide vahel on kujunenud sõbralikud, heanaaberlikud suhted. Ei ole kahtlust, et normaalsed suhted NSV Liidu ja Iraani, Türgi ja Pakistani vahel vastaksid nende maade elulistele huvidele, rahu ja rahvaste julgeoleku huvidele.

Maadevahelise koostöö aluse laiendamises peavad etendama suurt osa rahvusvaheline kaubandus ja kultuurisidemete arendamine.

XX kongress märgib, et praegusel ajal on omandanud eriti suure tähtsuse sellised tänapäeva rahvusvahelise arengu põhilised printsipiaalsed küsimused, nagu kahe süsteemi rahuliku kooseksisteerimise küsimus, kaasaegsel epohhil sõdade vältimise võimalikkuse küsimus ja eri maade sotsialismile ülemineku vormide küsimus.

Nõukogude Liidu välispoliitika peajooneks on olnud ja jääb erineva sotsiaalse korraga riikide rahuliku kooseksisteerimise leninlik printsiip.

Juhtides omal maal kommunistliku ühiskonna ehitamist, astub meie partei resoluutselt välja sõja vallapäästmise vastu. Partei lähtub Lenini vankumatust juhendist selle kohta, et uue ühiskonnakorra kehtestamine ühel või teisel maal on iga antud maa rahva sisemine asi. Kongress märgib rahuldustundega, et rahuliku kooseksisteerimise printsiip leiab järjest ulatuslikumat tunnustamist.

Nõukogude Liidu, sotsialistlike maade ja teiste rahuarmastavate maade, kõigi maade laiade rahvahulkade tähtsaimaks ülesandeks on kindla rahu säilitamine ja tugevdamine ning uue sõja, uue agressiooni ärahoidmine. Kaasaegsetes rahvusvahelistes tingimustes on kujunenud reaalsed võimalused selleks, et mitte lubada imperialismi agressiivsetel jõududel paisata rahvaid uutesse sõdadesse, mis sõjalise tehnika praeguse taseme juures tooksid rahvastele loendamatuid viletsusi ja purustusi. Maakeral eksisteerib praegu mitte ainult kapitalistlik süsteem. On olemas võimas rahuarmastav sotsialistlik leer, kelle näol rahuarmastavatel jõududel

on mitte ainult moraalsed, vaid ka materiaalsed vahendid agressiooni ärahoidmiseks. Peale selle on olemas suur grupp teisi riike sadade miljonite elanikega, riike, kes astuvad aktiivselt välja sõja vastu. On olemas võimas, kõiki rahvaid hõlmav rahupooldajate liikumine. Tohutuks jõuks on kujunenud kapitalistlikes maades töölisliikumine.

Neis tingimustes jääb muidugi jõusse Lenini seisukoht, et kuivõrd eksisteerib imperialism, püsib ka majanduslik alus sõdade tekkimiseks. Sellepärast peamegi olema ülimalt valvsad. Niikaua kui maakerale jääb alles kapitalism, püüavad reaktsioonilised jõud, kes esindavad kapitalistlike monopolide huve, ka edaspidi sõjaliste avantüüride ja agressiooni poole, võivad katset teha sõda valla päästa. Kuid sõdade fataalset paratamatust ei ole. Nüüd on olemas võimsad ühiskondlikud ja poliitilised jõud, kelledel on tõhusaid vahendeid selleks, et mitte lasta imperialistidel sõda valla päästa, kui nad aga peaksid katset tegema sõda alustada, — anda agressoritele purustav vastulöök, ajada nurja nende avantüristlikud plaanid. Selleks on vaja, et kõik sõja vastu väljaastuvad jõud oleksid valvsad ja mobiliseeritud, et nad tegutseksid ühtse rindena ega nõrgendaks oma võitlust rahu säilitamise ja tugevdamise eest.

Seoses rahvusvahelisel areenil sotsialismi kasuks toimunud põhjalike ajalooliste muutustega avanevad uued perspektiivid maade ülemineku alal kapitalismilt sotsialismile.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei lähtub Lenini seisukohast, et „kõik rahvused jõuavad sotsialismi, see on paratamatu, kuid mitte kõik ei jõua täiesti ühtviisi, igaüks toob omapära ühte või teise demokraatia vormi, proletariaadi diktatuuri ühte või teise erikujusse, ühiskondliku elu mitmesuguste külgede sotsialistlike ümberkujunduste nii- või teistsugusesse temposse". (Teosed, 23. kd., lk. 57.)

Kõigi sotsialismi teed sammuvate maade arenemise ajaloolised kogemused on seda Lenini seisukohta täielikult kinnitanud. Praegu eksisteerib ühiskonna sotsialistlikel alustel ümberkorraldamise nõukogude vormi kõrval rahvademokraatia vorm. See vorm on kümne aasta jooksul igakülgselt läbi proovitud ja on end täielikult õigustanud. Rahvademokraatia riikides on samuti päris palju varjundeid ja erinevusi vastavalt iga maa tingimustele. Palju omapära on sotsialistliku ülesehitustöö vormidesse toonud Hiina Rahvavabariik, kelle majandus oli enne revolutsiooni võitu äärmiselt mahajäänud ning kandis poolfeodaalset ja poolkoloniaalset iseloomu. Otsustavate juhtivate positsioonide kättevõitmise alusel teostab rahvademokraatlik riik kurssi eratööstuse ja -kaubanduse rahulikule ümberkujundamisele ja nende järkjärgulisele muutmisele sotsialistliku majanduse koostisosaks.

On täiesti seaduspärane, et riikide poolt sotsialismile ülemineku vormid kujunevad edaspidi üha mitmekesisemaks. Selle juures ei ole tingimata vaja, et sotsialismile ülemineku vormide

teostamine oleks kõigis tingimustes seotud kodusõjaga. Leninism õpetab, et valitsevad klassid võimu vabatahtlikult käest ära ei anna. Kuid sotsialismile ülemineku eest peetava klassivõitluse teravuse suurem või väiksem aste ning vägivalla kasutamine või mittekasutamine sellel üleminekul ei olene niivõrd proletariaadist, kuivõrd sellest, mil määral ekspluataatorid osutavad vastupanu töötajate ülekaaluka enamuse tahtele, sellest, kas ekspluataatorite klass ise kasutab vägivalda.

Ei ole kahtlust, et reas kapitalistlikes maades, kus kapitalism on veel tugev, kus tema käes on määratu suur sõjaväe- ja politseiaparaat, on klassivõitluse järsk teravnemine paratamatu.

Samal ajal tekivad selle tulemusena, et rahvusvahelisel areenil toimuvad põhjalikud nihked sotsialismi kasuks ning et sotsialismi külgetõmbejõud tööliste, talupoegade ja töötava intelligentsi hulgas tohutult kasvab, soodsamad tingimused sotsialismi võiduks. Reas kapitalistlikes maades on töölisklassil, keda juhib tema eesrindlik osa, kaasaja tingimustes reaalne võimalus ühendada oma juhtimisel rahva rõhuv enamus ja garanteerida põhiliste tootmisvahendite üleminek rahva kätte. Parempoolsed kodanlikud parteid ja nende poolt kujundatud valitsused jäävad üha sagedamini pankrotti. Sellistes tingimustes on töölisklassil, kes ühendab enda ümber töötavat talurahvast, intelligentsi laiu ringkondi ja kõiki patriootlikke jõude ning annab kindlaid vastulööke oportunistlikele elementidele, kes ei ole suutelised loobuma kapitalistide ja mõisnikega kokkuleppimise poliitikast, võimalus anda purustav löök reaktsioonilistele, rahvavastastele jõududele, võita parlamendis kindel enamus ja muuta ta kodanliku demokraatia organist rahva tõelise tahte tööriistaks.

Kongress rõhutab, et soodsamad tingimused sotsialismi võiduks teistes maades on saanud võimalikuks ainult sellepärast, et sotsialism on võitnud Nõukogude Liidus ja on võitmas rahvademokraatia maades. Selle võidu vajalikuks tingimuseks oli revolutsioonilise marksismi-leninismi triumf, järjekindel ja resoluutne võitlus reformismi ja oportunismi ideoloogia vastu.

Kongress seab NLKP Keskkomiteele välispoliitilisel alal järgmised ülesanded:

Kõrvalekaldumatult teostada riikide rahuliku kooseksisteerimise leninlikku poliitikat, sõltumata riikide sotsiaalsest korrast. Aktiivselt võidelda rahu ja rahvaste julgeoleku eest, riikide vahel usalduse loomise eest, taotledes, et rahvusvahelises pinevuses saavutatud lõdvenemine muutuks kindlaks rahuks.

Igati tugevdada vennalikke suhteid Hiina Rahvavabariigiga ja kõigi rahvademokraatia maadega, pidades meeles, et mida monoliitsemad ja võimsamad on sotsialistlikud riigid, seda kindlam on rahuüritus.

Süvendada sõprust ja koostööd Jugoslaavia Föderatiivse Rahvavabariigi vennalike rahvastega.

Tugevdada sõpruse ja koostöö sidemeid India Vabariigi, Birma Liidu, Afganistani, Egiptuse, Süüria, Indoneesia ja teiste riikidega, kes asuvad rahu positsioonil; toetada neid maid, kes ei lase ennast kiskuda agressiivsetesse blokkidesse; tulla vastu kõigile jõududele, kes on huvitatud rahu säilitamisest.

Arendada ja süvendada sõbralikke suhteid Soome, Austria, Rootsi ja teiste neutraalsete maadega.

Teostada aktiivset poliitikat, mille eesmärgiks on veelgi parandada suhteid Ameerika Ühendriikide, Inglismaa, Prantsusmaa, Itaalia, Lääne-Saksamaa ja Jaapaniga, samuti naaberriikide Iraani, Türgi ja Pakistaniga, taotledes vastastikuse usalduse süvenemist, majanduslike sidemete laialdast arendamist, kontakti ja koostöö laiendamist kultuuri ja teaduse alal.

Arendada ja süvendada nõukogude rahva vennalikke sidemeid kõigi maade töötajatega.

Valvsalt jälgida nende ringkondade sepitsusi, kes ei ole huvitatud rahvusvahelise pinevuse lõdvenemisest, õigeaegselt paljastada rahu vaenlaste õõnestustegevust. Võtta tarvitusele vajalikud abinõud meie sotsialistliku riigi kaitsevõime edasiseks tugevdamiseks, hoida meie riigikaitset tänapäeva sõjatehnika ja -teaduse tasemel, garanteerida meie kodumaa julgeolek.

II

NLKP XX kongress märgib sügava rahuldusega Nõukogude Liidu **siseolukorra** edasist tugevnemist. Selle tulemusena, et NLKP Keskkomitee on järjekindlalt teostanud partei peajoont, on aruandeperioodil saavutatud kõigi ühiskondliku tootmise harude, rahva ainelise heaolu ja kultuuritaseme märkimisväärne tõus, on veelgi rohkem tugevnenud nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus, on kasvanud Nõukogude riigi võimsus.

Partei ja rahva ülisuureks võiduks oli see, et NSV Liidu tööstus täitis ennetähtaegselt ja ületas viienda viie aasta plaani. 1955. aastal moodustas tööstustoodangu väljalase 185 protsenti 1950. aasta tasemega võrreldes viie aasta plaanis ettenähtud 170 protsendi asemel, sealhulgas moodustas tootmisvahendite tootmine 191 protsenti plaanikohase 180 protsendi asemel ja tarbeesemete tootmine 176 protsenti plaanikohase 165 protsendi asemel.

Kongress peab vajalikuks jätkata kogu järjekindlusega võitlust selle eest, et rahuliku majandusliku võistluse rööbastel ajaloo seisukohalt lühikese tähtaja jooksul lahendada Nõukogude Liidu peamine majanduslik ülesanne, mis seisab selles, et, tuginedes sotsialistliku majandussüsteemi eelistele, toodangu väljalaskmises ühe elaniku kohta järele jõuda arenenumatele kapitalistlikele maadele ja neist maadest ette jõuda.

Kommunistlik partei peab tingimata vajalikuks garanteerida ka edaspidi, et rasketööstus, eeskätt must- ja värviline metallurgia,

söe- ja naftatööstus, energeetika, masinaehitus, keemiasaaduste ja ehitusmaterjalide tootmine jõuaks oma arengus teistest majandusharudest ette. Ühtlasi on kongress seisukohal, et praegu ühiskondlikus tootmises saavutatud tase võimaldab kiires tempos arendada mitte üksnes tootmisvahendite, vaid ka rahvatarbeesemete tootmist.

Kogu tööstusliku tootmise edasise kasvu otsustavaks tingimuseks on tema pidev tehniline progress. On vaja sihi- ja plaanikindlalt rakendada tööstuses ja transpordis teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi ning eesrindlikke kogemusi, moderniseerida olemasolevat sisseseadet, parandada ja täiustada töö ja tootmise organiseerimist, laiemalt praktiseerida spetsialiseerimist ja koopereerimist tööstuses, taotledes sellel alusel tööviljakuse kiiret tõusu, mis on tootmise suurendamise ja rahva heaolu edasise tõstmise ülesannete täitmise otsustav tingimus.

Meie maa tootlike jõudude edasiarendamine nõuab tungivalt uute tooraine, kütteaine ja elektrienergia allikate kasutuselevõtmist ning eeskätt meie maa idapoolsete piirkondade tohutute looduslike ressursside mobiliseerimist. Lähema 10—15 aasta jooksul tuleb idapoolsetes piirkondades luua meie maa suur söekaevandamise ja elektrienergia tootmise baas, kolmas võimas metallurgiabaas, mille toodang on 15—20 miljonit tonni malmi aastas, samuti uued masinaehituskeskused.

Kongress kohustab kõiki parteiorganisatsioone:

garanteerima, et kõik tööstusharud ja ettevõtted täidaksid riiklikke plaaniülesandeid mitte üksnes kogutoodangu alal, vaid ka kogu kindlaksmääratud nomenklatuuri ja kvaliteedinäitajate alal;

paremini kasutama olemasolevaid tootmisvõimsusi, saavutama, et ettevõtted töötaksid rütmiliselt, ilma hüpete ja tormamiseta, laseksid toodangut välja ühtlaselt kogu kuu jooksul, mis nõuab planeerimise ja ettevõtete materiaalse varustamise tõsist parandamist;

tõstma toodangu kvaliteeti, süstemaatiliselt alandama selle omahinda, teostama kõige rangemat kokkuhoiurežiimi, juurutama isemajandamist;

laiemalt kasutama tootmises kunstlikke tooraineid ja aseaineid, et kuuenda viisaastaku jooksul täielikult asendada tehniliseks otstarbeks kasutatavaid toiduaineid sünteetiliste toorainetega.

Aastast aastasse suurendab Nõukogude riik kapitaalmahutusi rahvamajandusse. Selleks et kasutada neid kapitaalmahutusi maksimaalse efektiivsusega, on ehitustööd vaja seada ajakohastele industriaalsetele rööbastele, jätkata tööd suurte territoriaalsete ehitusorganisatsioonide loomiseks, parandada projekteerimist, maksimaalselt lühendada ehitustööde tähtaegu, laialdaselt kasutada monteeritavaid raudbetoonkonstruktsioone ja tehastes valmistatud tooteid.

Aruandeperioodil on NLKP Keskkomitee ära teinud suure poliitilise ja organiseerimistöö põllumajanduse alal. Keskkomitee

on tarvitusele võtnud efektiivsed abinõud selleks, et likvideerida rea põllumajandusliku tootmise harude mahajäämus ja organiseerida kiire tõus põllumajanduses.

Tarvituselevõetud abinõude hulgas on eriti suur tähtsus:

uue planeerimiskorra sisseseadmisel põllumajanduses, mis on kolhoosnikute loovale initsiatiivile andnud vaba tegevusvälja;

kolhooside ja kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmisel põllumajandussaaduste tootmise suurendamise vastu;

kolhooside tugevdamisel juhtiva ja spetsialistide kaadriga sel teel, et linnadest ja tööstuskeskustest suunati maale tuhanded kommunistid ja parteitud töötajad;

põllumajanduse edasisel tõhusamal tehnilisel varustamisel, alalise mehhanisaatorite kaadri loomisel masina-traktorijaamades ning masina-traktorijaamade tugevdamisel juhtiva ja insenertehnilise kaadriga;

põllumajanduse arendamiseks minevate riiklike assigneeringute suurendamisel.

Töötades välja programmi tõusu saavutamiseks põllumajanduses, otsustas Keskkomitee õigesti esimeses järjekorras suunata jõupingutused teraviljamajanduse edasiarendamisele, sest teraviljamajandus on aluseks kogu põllumajanduslikule tootmisele ja eriti sellisele tähtsale põllumajandusliku tootmise harule nagu loomakasvatus. Väga suur tähtsus on Keskkomitee otsustel uudismaade ülesharimise ja maisi kasvupinna kiire suurendamise kohta.

Kongress teeb Keskkomiteele ülesandeks raugematu energiaga jätkata tööd põllumajanduse taseme tõstmiseks, mobiliseerides parteid ja kogu nõukogude rahvast võitlusele elanikkonnale toiduainete ja kergetööstusele toorainete külluse loomise eest.

On vaja tagada edasine mehhaniseerimine põllumajanduses, kõige lühema aja jooksul üle minna üksikute tööde mehhaniseerimiselt kogu põllumajandusliku tootmise komplekssele mehhaniseerimisele, põhjalikult parandada nõukogude ja välismaise teaduse ja tehnika saavutuste ning eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside kogemuste propageerimist ning tootmisse juurutamist, et sellel alusel järsult vähendada tööjõu ja materiaalsete vahendite kulu põllumajandusliku toodangu ühiku tootmiseks, tõsta kõigi kultuuride saagikust ja loomakasvatuse produktiivsust.

Kongress on seisukohal, et praegu, kus paljude kolhooside majanduslikud võimalused on märksa kasvanud, on vaja rööbiti tootmise igakülgse laiendamisega, mis alati peab olema esiplaanil, pöörata tõsist tähelepanu elumajade, klubide, lasteasutuste ning teiste kultuuri- ja elutarbeliste hoonete ehitamisele kolhoosides.

Otsustavaks tingimuseks edasise kiire tõusu saavutamisel põllumajanduslikus tootmises on põllumajanduse juhtimise taseme tõstmine. On vaja teha lõpp šabloonile, kantseleilik-bürokraatlikele meetoditele, isiklikule vastutamatusele ja vastutustundetusele sellel alal. Partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid peavad

tagama iga rajooni, kolhoosi, sovhoosi ja masina-traktorijaama konkreetse juhtimise, igati toetama rahvahulkade initsiatiivi, tõstma põllumajanduse töötajate, sealhulgas ka juhtiva kaadri materiaalset huvi põllumajandusliku tootmise laiendamise vastu.

Kongress kutsub üles partei-, ametiühingu-, majandus- ja komsomoliorganisatsioone laiemalt arendama üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust, parandama võistluse juhtimist, veelgi rohkem tõstma tööliste ja kolhoosnikute loomingulist initsiatiivi, suunates selle partei ja valitsuse poolt seatud ülesannete täitmisele.

Tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise kasv on loonud reaalsed võimalused nõukogude rahva ainelise heaolu ja kultuuritaseme pidevaks tõstmiseks. Viiendal viisaastakul kasvas NSV Liidu rahvatulu 68 protsenti, tööliste ja teenistujate reaalpalk tõusis 39 protsenti ja kolhoosnikute reaalsissetulek suurenes poolteisekordseks. Kongress kiidab täielikult heaks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt väljatöötatud abinõud, mille eesmärgiks on veelgi tõsta tööliste ja teenistujate reaalpalka ning kolhoosnikute sissetulekut, tõsta madalapalgaliste töötajate gruppide palka, samuti luua vajalik kord töötasu maksmises ning suurendada töötajate isiklikku materiaalset huvi oma töö tulemuste vastu.

Väga suur poliitiline ja rahvamajanduslik tähtsus on NLKP Keskkomitee otsusel minna kuuenda viisaastaku jooksul üle seitsmetunnilisele tööpäevale kõigi tööliste ja teenistujate jaoks ning kuuetunnilisele tööpäevale söe- ja mäetööstuses allmaatöödele rakendatud juhtivate kutsealade tööliste ja noortööliste jaoks. Selles otsuses on ühtlasi ette nähtud, et seal, kus see on tootmistingimuste tõttu otstarbekohane, minnakse üle viiepäevasele töönädalale (kahe puhkepäevaga, kusjuures tööpäeva kestus on 8 tundi). Lähemal ajal lühendatakse tööpäeva kahe tunni võrra puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel. Üleminek lühendatud tööpäevale toimub tööliste ja teenistujate palka vähendamata. Kongress kiidab üksmeelselt heaks need abinõud, mis vastavad täielikult NSV Liidu töötajate huvidele, ja avaldab kindlat veendumust, et kogu nõukogude rahvas tervitab neid palava heakskiiduga ja vastab neile uue töövaimustusega võitluses NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani täitmise eest.

Suur tähtsus on Keskkomitee poolt kavandatud abinõudel pensionide alal valitseva olukorra reguleerimiseks, mille eesmärgiks on märksa suurendada madalaid pensionimäärasid ja põhjendamatult kõrgeid pensionimäärasid vähendada; elatanud kodanike elutingimuste parandamiseks ja nende invaliidide töölerakendamise parandamiseks, kes oma tervist kahjustamata võivad teha ühiskondlikult kasulikku tööd.

Kuuendal viisaastakul suureneb elamuehituse maht viienda viisaastakuga võrreldes peaaegu kahekordseks. Seoses sellega on esmajärgulise tähtsusega ülesandeks õigesti kulutada summasid,

mida Nõukogude riik eraldab elumajade ehitamiseks. Kongress kiidab heaks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt tarvituselevõetud abinõud korra loomiseks sellel alal, nokitsemise ja igasuguste arhitektuuriliste liialduste likvideerimiseks ning industriaalsete ehitusmeetodite juurutamiseks ning kohustab kõiki partei- ja majandusorganisatsioone garanteerima elamuehituse riiklike plaanide kõrvalekaldumatu täitmise, igati abistama töölisi ja teenistujaid individuaalelamute ehitamisel oma isiklike säästude arvel.

Kongress peab vajalikuks otsustavalt suurendada tähelepanu elanikkonna igapäevaste olustikuliste vajaduste rahuldamise vastu, veelgi laiendada ühiskondliku toitlustamise võrku, muuta toitlustamine odavamaks ja tõsta selle kvaliteeti. Tuleb laiendada ka teenusettevõtete — pesukodade, õmblusateljeede, remonditöökodade jne. võrku, kiiresti suurendada niisuguste masinate ja toodete valmistamist, mis kergendavad tööd koduses majapidamises.

Suurt edu on saavutatud kõigil kultuuritöö aladel. Kõikjal on teostatud üldine 7-klassiline koolikohustus ja suurtes linnades 10-klassiline keskharidus. Luuakse tingimusi üldise 10-klassilise keskhariduse järkjärguliseks sisseseadmiseks. Märksa on laienenud spetsialistide ettevalmistamine meie maa kõrgemates õppeasutustes. Partei ja Nõukogude valitsuse alalisel ja tõhusal toetusel on nõukogude teadlased, kes viljakalt töötavad rahvamajanduse ja meie kodumaa julgeoleku kindlustamise huvides, saavutanud väljapaistvaid tulemusi real teadusaladel, sealhulgas tuumafüüsikas, matemaatikas ja mehaanikas ning mõnedel tehniliste teaduste aladel.

Ühtlasi märgib kongress tõsiseid puudusi kultuuritöö alal. Koolide töös on kõige suuremaks puuduseks õppetöö teatud irdumine elust ja see, et kooli lõpetajad ei ole küllaldaselt ette valmistatud praktiliseks tegevuseks. Kooli kiireimaks polütehniseerimiseks on vaja sisse seada uued õppeained, mis annavad teadmiste aluseid tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise küsimustes, ning ühtlasi õpilasi praktiliselt tööle rakendada ettevõtetes, kolhoosides ja sovhoosides, katsepõldudel ja koolitöökodades. On otstarbekohane asuda looma internaatkoole, asutades neid laste tervisele soodsates kohtades. Märksa tuleb laiendada eelkooliealiste laste asutuste võrku, tõmmates sellele tööle kaasa peale rahvaharidusorganite ja riiklike ettevõtete ka kolhoose.

Kõrgema hariduse alal on peaülesanneteks igati parandada spetsialistide ettevalmistamise kvaliteeti õppetöö ja tootmise tihedama seondamise alusel, õigesti paigutada kõrgemaid õppeasutusi meie maal, lähendada neid tootmisele, organiseerida õppetöö vastavalt tehnika tänapäeva tasemele. On vaja, et noortel inseneridel ja agronoomidel oleks õppeasutuse lõpetamisel küllaldasi teadmisi konkreetsest ökonoomikast ja tootmise organiseerimisest.

Kongress peab vajalikuks igati tugevdada meie maa teaduslike asutuste sidet tootmisega, rahvamajanduse konkreetsete vajadus-

tega, keskendada nende loovad jõupingutused kõige tähtsamate teaduslik-tehniliste probleemide lahendamisele, järjekindlalt tõsta teaduse osatähtsust kommunistliku ülesehitustöö praktiliste ülesannete lahendamises.

Üheks kommunistliku partei töö tähtsaimaks tulemuseks aruandeperioodil peab kongress nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra edasist tugevnemist, töölisklassi ja kolhoositalurahva liidu veelgi kindlamaks muutumist, kõigi NSV Liidu rahvaste sõpruse ja vennaliku koostöö süvenemist.

Kongress kiidab täielikult heaks need abinõud, mis NLKP Keskkomitee on tarvitusele võtnud vabariiklike organite õiguste laiendamiseks majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. Jättes üleliiduliste ministeeriumide kompetentsi üldjuhtimise, plaaniülesannete kindlaksmääramise, kontrolli nende täitmise üle, seadmetega varustamise ja kapitaalmahutuste finantseerimise, on samal ajal veelgi vaja laiendada vabariiklike ministeeriumide õigusi ettevõtete igapäevases juhtimises. See aitab veelgi rohkem arendada kohtadel loovat initsiatiivi, veelgi tugevdada liiduvabariike ja süvendada meie maa rahvaste sõprust.

Oma rahvuspoliitikas on partei lähtunud ja lähtub leninlikust seisukohast, et sotsialism ei likvideeri rahvuslikke erinevusi ja omapära, vaid ümberpöördult — loob tingimused kõigi rahvuste ja rahvaste majanduse ja kultuuri igakülgseks edasiarenemiseks ja õitsenguks. Partei peab ka edaspidi neid iseärasusi kogu oma praktilises töös kõige tähelepanelikumalt arvesse võtma.

Kommunistliku ülesehitustöö suured ülesanded nõuavad töötajate loomingulise aktiivsuse ja initsiatiivi edasist tõstmist, rahvahulkade veelgi laiemat osavõttu riigi valitsemisest, kogu tema organiseerimistööst ja majanduslikust tegevusest. Selleks on vaja igakülgselt edasi arendada nõukogude demokratismi, sihikindlalt parandada kõigi nõukogude organite tööd keskuses ja kohtadel, tugevdada nende sidet rahvahulkadega. Kiites heaks selle töö, mille NLKP Keskkomitee on viimaseil aastail ära teinud administratiivaparaadi vähendamiseks ja odavamaks muutmiseks ning kõigi administratiivaparaadi lülide tegevuse parandamiseks, peab kongress vajalikuks jätkata seda tööd, pidada ka edaspidi lepitamatut võitlust bürokratismi vastu, elanikkonna vajadustesse tähelepanematu suhtumise faktide vastu.

Kongress kiidab täielikult heaks need abinõud, mis NLKP Keskkomitee on tarvitusele võtnud nõukogude seaduslikkuse kindlustamiseks, kodanikele Nõukogude Konstitutsiooniga garanteeritud õigustest rangeks kinnipidamiseks, ning kohustab kõiki partei- ja nõukogude organeid valvsalt seisma seaduslikkuse kaitsel, resoluutselt ja karmilt lõpu tegema seaduste mistahes rikkumisele ja omavoli ning sotsialistliku õiguskorra rikkumise igasugustele avaldustele.

Kommunistlik partei ja Nõukogude riik peavad ka edaspidi kasvatama kommuniste ja kõiki töötajaid kõrge poliitilise valv-

suse vaimus, väsimatult tugevdama meie vapraid relvastatud jõudusid, kes kindlalt kaitsevad nõukogude inimeste rahulikku tööd ja sotsialistliku kodumaa julgeolekut.

III

Meie partei on XIX ja XX kongressi vahelisel perioodil saavutanud uut suurt edu tänu sellele, et ta on kogu oma sise- ja välispoliitikas ning praktilises tegevuses juhindunud marksismi-leninismi kõikevõitvast õpetusest, et ta vankumatult ja järjekindlalt peab kurssi kommunismi ülesehitamisele meie maal ja rahvusvahelise sotsialistliku leeri tugevdamisele, et ta hoiab kõrgel proletaarse internatsionalismi ja rahvaste sõpruse lippu.

Pärast XIX kongressi möödunud perioodil on NLKP võimsus ja autoriteet veelgi kasvanud, partei ja leninlik ühtsus on veelgi tugevnenud, tema juhtiv osa nõukogude ühiskonnas on veelgi suurenenud. Partei on ideelis-poliitiliselt ja organisatsiooniliselt muutunud veelgi tugevamaks, parteihulkade marksistlik-leninlik karastus on suurenenud. Märksa on kasvanud partei kaader — parteilise ja riikliku juhtimise otsustav jõud.

NLKP XX kongress märgib, et pärast XIX kongressi partei ja meie maa ette kerkinud keeruliste ja vastutusrikaste ülesannete lahendamisel oli Keskkomitee vajalikul kõrgusel, lahendas parteilise, riikliku ja majandusliku ülesehitustöö aktuaalseid küsimusi õigesti ning viis meie maad kindlalt ja vankumatult mööda leninlikku teed.

Kongress märgib rahuldusega, et Keskkomitee on kogu oma tegevuses vankumatult seisnud partei ja rahva huvide kaitsel. Kongress kiidab täielikult heaks need resoluutsed abinõud, mis NLKP Keskkomitee võttis tarvitusele partei ja rahva ohtliku vaenlase Beria ning tema jõugu vandeseltsliku kuritegevuse lõpetamiseks. Sellega anti tõsine löök imperialistlike luurete plaanide pihta ning tugevdati veelgi partei võitlusvõimet.

Kongress kiidab tervenisti heaks selle suure töö, mille Keskkomitee on ära teinud partei elu leninlike normide taastamiseks, siseparteilise demokraatia arendamiseks, kollektiivse juhtimise printsiipide juurutamiseks marksistlik-leninliku poliitika elluviimise alusel ning parteitöö stiili ja meetodite täiustamiseks. Võitlus partei elu demokraatlikest alustest kinnipidamise eest, administreerimise ja kantseleilik-bürokraatlike juhtimismeetodite vastu, kriitika ja enesekriitika arendamise eest on kaasa toonud parteihulkade aktiivsuse suurenemise, tõstnud kommunistide vastutust partei ürituse eest, esile kutsunud töötajate uue poliitilise entusiasmi ja töövaimustuse.

Kommunistide ja kõigi töötajate aktiivsuse kasvuks on olnud suur tähtsus sellel, et laialdaselt on selgitatud, kuidas marksismleninism mõistab isiku osatähtsust ajaloos. Kongress on seisukohal, et Keskkomitee astus täiesti õigesti välja isikukultuse

vastu, mille levitamine kiskus alla partei ja rahvahulkade osatähtsust ning vähendas kollektiivse juhtimise osatähtsust parteis ja tõi sageli kaasa tõsiseid lünki töös, ning teeb Keskkomiteele ülesandeks väsimatult jätkata võitlust isikukultuse igandite vastu ja lähtuda kogu oma tegevuses sellest, et uue elu tõelisteks loojateks on rahvahulgad, keda juhib kommunistlik partei.

Parteielu leninlike normide taastamise, siseparteilise demokraatia arendamise, juhtimise kollektiivsuse printsiibist kinnipidamise ja isikukultuse vastu võitlemise tulemusena on Keskkomitee taganud tööstuse ja põllumajanduse edasiarendamise parema juhtimise, ära näidanud sotsialistliku seaduslikkuse rikkumise faktid ja võtnud tarvitusele vajalikud abinõud nende likvideerimiseks, kutsunud üles võitlusele enesega rahulolu ja muretuse meeleolude vastu ning mobiliseerinud kogu partei, kõik meie töötajad, parteilased ja parteitud, nõukogude ühiskonna edasiarendamise tempo kiirendamisele, nõukogude rahva ainelise heaolu edasisele tõstmisele.

Selleks et tagada edukas edasiliikumine, on vaja ka edaspidi hoida partei ridu suure võitlusvalmisoleku seisukorras, väsimatult parandada ja täiustada kogu meie parteitööd. Kongress teeb Keskkomiteele ülesandeks võtta tarvitusele abinõud partei kogu organisatsioonilise töö ja eeskätt majandusliku ülesehitustöö alal tehtava organiseerimistöö edasiseks parandamiseks. Parteiorganisatsioonid peavad tegema järsu pöörde majandusliku ülesehitustöö konkreetse juhtimise küsimuste poole, tõhustama tööstusettevõtete, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside tehnika ja ökonoomika tundmaõppimist, et juhtida nende tööd täie asjatundlikkusega.

Organisatsioonilise töö tase oleneb otsustaval määral täitmise kontrollist, kaadri valikust ja kasvatamisest ning kommunistide paigutamisest majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö mitmesugustele aladele. Kongress peab vajalikuks pöörata suuremat tähelepanu noore kaadri edutamisele, naistöötajate edutamisele, tootmises töötavate kommunistide arvu suurendamisele.

Kongress peab vääraks seda, et mõned parteiorganisatsioonid on hakanud pöörama vähem tähelepanu partei kasvu reguleerimisele. Lähtudes sellest, et peaasjaks on partei ridade kvalitatiivne, mitte aga kvantitatiivne kasv, kohustab kongress parteiorganisatsioone kandma suuremat hoolt selle eest, et parteisse võetakse individuaalses korras eesrindlikke inimesi, esijoones tööliste ja kolhoosnikute hulgast.

Kongress teeb Keskkomiteele ülesandeks jätkata partei- ja nõukogude organite organisatsioonilise struktuuri ja tegevusvormide täiustamist vastavalt muutuvale olukorrale.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata rajooniorganite edasisele tugevdamisele. Kongress märgib partei senist suurt tööd sellel alal, peab õigeks partei maarajoonikomiteede struktuuri ümberkorraldamist ja instruktorigruppide loomist, kelle eesotsas on

rajoonikomiteede sekretärid masina-traktorijaamade tööpiirkondades.

Kuid paljude rajooniorganisatsioonide töötase ei vasta veel nõuetele, mida neile esitab partei. See on seletatav sellega, et reas rajoonides on partei rajoonikomiteede sekretärideks ja instruktoriteks masina-traktorijaamade tööpiirkondades kinnitatud nõrgad töötajad, kellel puuduvad vajalikud tööalased ja poliitilised omadused.

Nüüd, kus meie maa ette on kerkinud tohutud ülesanded põllumajanduse edasiarendamise alal, on rajooniorganisatsioonide tugevdamine vilunud ja võimeka kaadriga omandanud erilise tähtsuse. Rajoonitöötajad töötavad praegu vahetult maa-parteialgorganisatsioonides, masina-traktorijaamades, kolhoosides ja sovhoosides, organiseerivad põllumajanduse töötajaid partei ja valitsuse direktiivide täitmisele. See tähendab, et rajooniorganisatsioonide töötasemest oleneb nüüd otsustaval määral edu üldrahvalikus võitluses põllumajanduse kiire edasiarendamise eest. Sellepärast on vaja tagada, et juhtival tööl partei rajoonikomiteedes, eriti sekretäridena ja instruktoritena masina-traktorijaamade tööpiirkondades, samuti rajooninõukogude täitevkomiteedes oleksid energilised, algatusvõimelised rahvahulkade organiseerijad, inimesed, kes tunnevad põllumajanduslikku tootmist hästi. Selleks on tarvis sihikindlalt jätkata rajooniorganite tugevdamist nii kolhoosides ja sovhoosides võrsunud parimate kohalike töötajate edutamise teel kui ka linnadest ja tööstuskeskustest inimeste rajoonidesse tööle suunamise teel, luua rajoonide partei- ja nõukogude organite juhtivate töötajate otsene materiaalne huvi masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside majandusliku tegevuse tulemuste vastu.

Samaaegselt on vaja veelgi tugevdada linnade parteiorganisatsioone, igati tõsta partei linnakomiteede ja linna-rajoonikomiteede vastutust tööstusettevõtete töö eest, eriti teaduse ja tehnika uusimate saavutuste ning eesrindlike kogemuste tootmisse juurutamise eest, samuti kõigi nende ettevõtete ja organisatsioonide töö eest, kes peavad rahuldama elanikkonna igapäevaseid vajadusi.

Partei ees seisvate ülesannete eduka täitmise tähtsaimaks tingimuseks on veelgi tugevdada kogu partei ja iga üksiku parteiorganisatsiooni sidemeid kõige laiemate töörahvahulkadega. Kongress juhib parteiorganite tähelepanu vajadusele muuta töörahva saadikute nõukogude ja ametiühinguorganisatsioonide töö elavamaks, et otsustavalt tõsta nende osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, elanikkonna igapäevaste vajaduste ja nõuete rahuldamises, töötajate kommunistlikus kasvatamises.

Tähtis koht meie maa ühiskondlikus elus on Üleliidulisel Leninlikul Kommunistlikul Noorsooühingul, kes võtab aktiivselt osa majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst, aitab parteil kasvatada noorsugu kommunismi vaimus. Kuid komsomoliorganisatsioonide tegevuses, eriti nende ideelises kasvatustöös, on

tõsiseid puudusi. Komsomoliorganisatsioonid ei oska mõnikord rakendada noori praktilisele tööle, asendavad elavat organiseerimistööd resolutsioonide, paraadlikkuse ja kärategemisega. Selliste puuduste likvideerimiseks on vaja parandada kommunistliku noorsooühingu parteilist juhtimist. Parteiorganisatsioonid peavad kandma rohkem hoolt noorsoo hulgas kasvatus- ja kultuuritöö tegemiseks vajalike tingimuste loomise eest, garanteerima kommunistlike noorte ja kogu nõukogude noorsoo veelgi aktiivsema osavõtu riiklikust, majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst, meie maa kogu ühiskondlik-poliitilisest elust.

Ideoloogilise töö alal peab kongress üheks kõige tähtsamaks ülesandeks likvideerida propaganda irdumine kommunistliku ülesehitustöö praktikast. Meie propagandat ja agitatsiooni on vaja tihedamalt siduda kommunismi materiaalse tootmisbaasi, materiaalsete ja kultuuriliste hüvede külluse loomise ülesannetega, kodanike kommunistliku teadlikkuse tõstmise ülesannetega, likvideerides marksismi-leninismi loovale vaimule võõra dogmatismi ja tähenärimise. Propaganda ülesanne ei piirdu ainult sellega, et selgitada marksismi-leninismi teooriat, vaid ta peab kaasa aitama selle teooria praktilisele elluviimisele.

Kongress märgib, et Keskkomitee astus õigeaegselt välja katsete vastu taanduda partei peajoonest, mis on suunatud rasketööstuse eelisarendamisele, samuti segaduse vastu meie maal sotsialismi ülesehitamise küsimuses ja mõnedes teistes teooria küsimustes.

Kongress teeb Keskkomiteele ülesandeks ka edaspidi hoida marksistlik-leninliku teooria puhtust nagu silmatera, arendades seda teooriat loovalt edasi kommunismi eest peetava praktilise võitluse protsessis, uute ajalookogemuste ja elava tegelikkuse faktide üldistamise alusel. Ühtlasi tuleb pidada väsimatut võitlust kodanliku ideoloogia avalduste vastu.

Kongress rõhutab, et töötajate ja eeskätt noore põlvkonna kommunistlik kasvatamine on väga tähtis ülesanne, ning kohustab parteiorganisatsioone sel eesmärgil täielikumalt ja aktiivsemalt kasutama kõiki ideelise kasvatamise vahendeid — propagandat, agitatsiooni, ajakirjandust, raadiot, kultuurhariduslikke organisatsioone ja asutusi, teadust, kirjandust ja kunsti.

Kongress avaldab veendumust, et Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei, kes on relvastatud marksismi-leninismi suure õpetusega, koondab kogu nõukogude rahva veelgi tihedamalt oma lipu alla ja viib ta kommunismi uutele maailma-ajaloolistele võitudele.

OTSUS

NLKP KESKREVISJONIKOMISJONI ARUANDE PÕHJAL

(Vastu võetud ühel häälel 20. veebruaril 1956)

Kinnitada NLKP Keskrevisjonikomisjoni aruanne.

OTSUS

OSALISTEST MUUDATUSTEST NLKP PÕHIKIRJAS

(Vastu võetud ühel häälel 24. veebruaril 1956)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress otsustas teha NLKP põhikirjas järgmised muudatused:

1. Kindlaks määrata, et partei oblastikomiteede ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede pleenumid kutsutakse kokku vähemalt üks kord iga nelja kuu jooksul ning partei ringkonnakomiteede, linnakomiteede ja rajoonikomiteede pleenumid vähemalt üks kord iga kolme kuu jooksul.

2. Võttes arvesse kohalike parteiorganisatsioonide soove, määrata, et liiduvabariikide kommunistlike parteide kongressid, kraide, oblastite, ringkondade, rajoonilise jaotusega linnade parteikonverentsid kutsutakse kokku üks kord iga kahe aasta jooksul. Oblastilise jaotusega liiduvabariikide (Ukraina, Valgevenemaa, Kasahstan, Usbekistan) kommunistlike parteide kongressid võivad toimuda üks kord iga nelja aasta jooksul.

3. NLKP põhikirja 35. paragrahvi punkt „c" annulleerida.

4. Kohalike parteiorganite õiguste laiendamise eesmärgil tunnistada, et parteikomiteesid suurtes ettevõtetes ja asutustes, kus on üle 300 kommunisti, võidakse luua partei oblastikomiteede ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede otsusel.

5. Tunnistada, et partei põhikirjas ei ole otstarbekohane säilitada juhendit parteikomiteede sekretäride arvu kohta selle tõttu, et nende arv võib muutuda olenevalt konkreetsetest töötingimustest. Määrata kindlaks, et parteikomiteede sekretäride arvu määrab NLKP Keskkomitee.

6. Lähtudes ülesandest suurendada parteiorganisatsioonide mõju ettevõtete, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside tsehhides, brigaadides ja jaoskondades, määrata kindlaks, et tsehhide parteiorganisatsioone võidakse luua rajoonikomiteede ja linnakomiteede või vastavate poliitosakondade otsusel parteialgorganisatsioonides, kus on üle 50 kommunisti.

7. Jätta NLKP põhikirja 64. paragrahvist välja sõnad poliitosakondadest transpordil.

DIREKTIIVID

NSV LIIDU RAHVAMAJANDUSE ARENDAMISE KUUENDA VIIE AASTA PLAANI KOHTA aastaiks 1956—1960

(Vastu võetud ühel häälel 25. veebruaril 1956)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress märgib, et partei XIX kongressil kindlaksmääratud NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viienda viie aasta plaani ülesanded on edukalt täidetud.

Möödunud viie aasta jooksul suurenes NSV Liidu tööstustoodang 85 protsendi võrra, kusjuures tootmisvahendite tootmine tõusis 91 protsendi võrra ning masinaehituse ja metallitöötlemistööstuse toodangu kogumaht kasvas 1955. aastal 1950. aastaga võrreldes 2,2-kordseks. 1955. aastal lasti tööstustoodangut välja 3,2 korda rohkem kui 1940. aastal. Tähtsamate rasketööstuse toodete — terase, valtsmetalli, söe, nafta, elektrienergia, tsemendi, alumiiniumi, autode, traktorite ja paljude teiste tooteliikide osas on viie aasta plaani ülesanded ületatud.

Tähtsate abinõude tulemusena, mis partei ja valitsus võtsid tarvitusele teravilja ja loomakasvatussaaduste tootmise suurendamiseks, on loodud tingimused järsu tõusu saavutamiseks sotsialistlikus põllumajanduses. Tänu uudis- ja jäätmaade ülesharimisele suurenes teravilja külvipind 1955. aastal 1950. aastaga võrreldes peaaegu 24 miljoni hektari võrra. On suurenenud tähtsamate põllumajanduslike kultuuride kogusaagid ja loomakasvatussaaduste tootmine.

Rasketööstuse edukas areng ja põllumajandussaaduste hulga suurenemine võimaldasid tõsta rahvatarbeesemete tootmist viisaastaku jooksul 76 protsendi võrra. Sõjaeelse tasemega võrreldes on rahvatarbeesemete tootmine kasvanud rohkem kui kahekordseks. Ületatud on viie aasta plaani ülesanded transpordi alal. Tehnika pideva täiustamise, tootmise parema organiseerimise ja sotsialistliku võistluse arendamise alusel on tõusnud tööviljakus tööstuses, põllumajanduses ja transpordi alal.

Viienda viisaastaku jooksul suurenes NSV Liidu rahvatulu 68 protsendi võrra, tööliste ja teenistujate reaalpalk kasvas 39 protsenti, kolhoosnikute reaalsed sissetulekud suurenesid 50 protsenti. Viie aasta plaani ülesanded jaekaubakäibe osas on ületatud. Edukalt arenesid nõukogude teadus ja kultuur.

Ühtlasi märgib NLKP XX kongress olulisi puudusi majandusliku tegevuse üksikutel aladel. Mõnede tööstusharude arenemine jääb maha rahvamajanduse kasvavatest vajadustest. Viie aasta plaani ülesanne põllumajandussaaduste tootmise alal on jäänud osaliselt täitmata; see on pidurdanud kerge- ja toiduainetetööstuse harude arendamist ja rahvatarbekaupade väljalaset.

Reas tootmisharudes esineb mahajäämust tänapäeva teaduse ja tehnika uusimate saavutuste juurutamises ja kasutamises; mehhaniseerimise ja automatiseerimise ulatus tööstuses, põllumajanduses, transpordi alal ja ehitustegevuses ei ole ikka veel küllaldane.

Ülesanne tööviljakuse alal on tööstuses ja ehitustegevuses jäänud osaliselt täitmata, tööjõukulu toodanguühiku kohta on ikka veel suur.

Viienda viie aasta plaani teostamise tulemusena suurenes meie maa majanduslik võimsus, tugevnes veelgi sotsialistlik majandussüsteem, tõusis nõukogude rahva materiaalne ja kultuuriline elutase, laienesid NSV Liidu majanduslikud sidemed rahvademokraatia maadega, kindlustus Nõukogude Liidu ja kogu sotsialistliku leeri rahvusvaheline olukord.

Nõukogude Liidul on nüüd olemas võimas ja igakülgselt arenenud sotsialistlik tootmine, materiaalsed ressursid, mis on tunduvalt suuremad kui kunagi varem, ning kvalifitseeritud kaader.

Ühiskondliku tootmise edasiviimisel saavutatud tase võimaldab Nõukogude riigil arendada kiires tempos mitte ainult tootmisvahendite tootmist, mis on olnud ja jääb kogu rahvamajanduse vankumatuks aluseks, vaid ka rahvatarbeesemete tootmist, suurendada märgatavalt ühiskondlikku rikkust ning jõuda sellega veel kaugemale edasi meie maal kommunistliku ühiskonna ehitamises.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress on seisukohal, et Nõukogudemaal on nüüd olemas kõik vajalikud tingimused, et rahuliku majandusliku võistluse käigus täita ajalooliselt lühikese ajaga NSV Liidu põhiline majanduslik ülesanne — järele jõuda arenenumatele kapitalistlikele maadele ning neist ette minna toodangu väljalaskmises ühe elaniku kohta.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani tähtsamateks ülesanneteks on garanteerida rasketööstuse eelisarendamise, pideva tehnilise progressi ja tööviljakuse suurendamise baasil kõigi rahvamajandusharude edasine võimas kasv, saavutada järsk tõus põllumajanduslikus tootmises ning sel alusel nõukogude rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme märgatav tõus.

Kuues viisaastak peab olema Nõukogudemaa tootlike jõudude võimsa edasiarenemise viisaastak, rahvamajanduse veelgi kõrgemale tehnilisele tootmistasemele ülemineku viisaastak, kõigi kvaliteedinäitajate tõsise tõstmise ja majandusliku juhtimise parandamise viisaastak.

Lähtudes partei ja nõukogude rahva ees seisvatest peamistest ülesannetest, määrab Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress kindlaks järgmised direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani kohta aastaiks 1956—1960:

I. TÖÖSTUSE ALAL

1. Määrata kindlaks tööstustoodangu kasv viie aasta jooksul umbes 65 protsendi võrra.

Pidada kuuenda viisaastaku esmajärgulise tähtsusega ülesanneteks tööstuse alal must- ja värvilise metallurgia, naftatööstuse, söetööstuse ja keemiatööstuse edasiarendamist, elektrijaamade ehitamise forsseeritud tempo tagamist, masinaehituse kiiret kasvu, eriti tehniliselt täiuslike tööpinkide, sepa-pressimismasinate, automatiseerimise vahendite ja aparaatide tootmise alal. Suurendada tootmisvahendite tootmist (grupp „A") viisaastaku jooksul umbes 70 protsendi võrra.

Tagada elanikkonnale kaupu tootva tööstuse märgatav edasiarendamine. Kindlaks määrata tarbeesemete (grupp „B") tootmise kasv viie aasta jooksul umbes 60 protsendi võrra.

2. Määrata kindlaks tähtsamate tööstustoodangu liikide tootmise maht 1960. aastaks — kuuenda viisaastaku viimaseks aastaks — umbes järgmises ulatuses:

Mustmetallid

		protsentides, võrreldes 1955. aasta toodangumahuga
Malm	53 miljonit tonni	159
Teras	68,3 miljonit tonni	151
Valtsmetall	52,7 miljonit tonni	152

Kütteaine ja elektrienergia

Süsi	593 miljonit tonni	152
Nafta	135 miljonit tonni	191
Gaas	40 miljardit kuupmeetrit	388
Elektrienergia	320 miljardit kilovatt-tundi	188
sealhulgas: hüdroelektrienergia	59 miljardit kilovatt-tundi	255

Kemikaalid ja mineraalväetised

Mineraalväetised	19,6 miljonit tonni	204
Kaustiline sooda	1 000 000 tonni	177
Kaltsineeritud sooda	2 420 000 tonni	168

Masinad ja seadmed

		protsentides, võrreldes 1955. aasta toodangumahuga
Metallurgiaseadmed	280 000 tonni	163
Keemiatööstuse seadmed	208 000 tonni	184
Naftaaparatuur	120 000 tonni	248
Auru- ja gaasiturbiinid	10,5 miljonit kilovatti	258
Hüdraulilised turbiinid	2,6 miljonit kilovatti	173
Auru-, gaasi- ja hüdrauliliste turbiinide generaatorid	11 miljonit kilovatti	243
Metallilõikepingid	200 000 tükki	190
Sepa-pressimismasinad	25 800 tükki	185
Aparaadid ja nende tagavaraosad	7 miljardit rubla	352
Autod	650 000 tükki	146
Traktorid	322 000 tükki	197
Põllutöömasinad	9,5 miljardit rubla	176
Teraviljakombainid	140 000 tükki	292
Vindrouerid	50 000 tükki	21 korda
Elektrivedurid	550 tükki	284
Mootorvedurid	1 630 tükki	12 korda
Kaubavagunid magistraalteede jaoks	52 000 tükki	151
Reisivagunid magistraalteede jaoks	2 800 tükki	158

Metsa- ja ehitusmaterjalid

Tarbepuit (väljavedu)	264 miljonit tihumeetrit	134
Saematerjalid	80 miljonit tihumeetrit	138
Tsement	55 miljonit tonni	245
Eterniit	3050 miljonit tingtahvlit	205
Aknaklaas	155 miljonit ruutmeetrit	156

Rahvatarbeesemed

Puuvillane riie	7270 miljonit meetrit	123
Villane riie	363 miljonit meetrit	145
Linane riie	556 miljonit meetrit	182
Siidriie	1074 miljonit meetrit	204
Kunstkiud	330 000 tonni	299
Õmblustooted	78 miljardit rubla	152
Pesu- ja pealistrikooesemed	580 miljonit tükki	135
Jalatsid	455 miljonit paari	152
Iga liiki kellad	33,6 miljonit tükki	171
Raadioaparaadid ja televiisorid	10,2 miljonit tükki	255
Kodused külmutuskapid	635 000 tükki	419
Kodused pesupesemismasinad	528 000 tükki	608

		protsentides, võrreldes 1955. aasta toodangu mahuga
Kodused õmblusmasinad	3 780 000 tükki	235
Mootorrattad	395 000 tükki	162
Jalgrattad	4 230 000 tükki	147
Paber	2 722 000 tonni	146
Mööbel	14,6 miljardit rubla	211
Peensuhkur	6 530 000 tonni	191
Liha (tööstuslikult töödeldud)	3 950 000 tonni	178
Kala	4 200 000 tonni	157
Või ja muud piimasaadused (piimale ümberarvestatult)	25 miljonit tonni	185
Taimeõli	1 840 000 tonni	165
Konservid	5580 miljonit tingpurki	178

3. Võtta ulatuslikult tarvitusele abinõud tootmise tehnilise taseme tõstmiseks kõigis tööstusharudes edasise elektrifitseerimise, komplekssе mehhaniseerimise ja automatiseerimise, uusimate kõrge tootlikkusega seadmete ja eesrindliku tehnoloogia juurutamise ning vananenud seadmete laialdase asendamise ja moderniseerimise alusel.

4. Laiendada kuuendal viisaastakul tunduvalt aatomienergia rahulikel otstarbeil kasutamist. Ehitada aastail 1956—1960 aatomielektrijaamad, millede koguvõimsus on 2—2,5 miljonit kilovatti. Aatomi-elektrijaamu tuleb esijoones ehitada neis piirkondades, kus ei ole oma kütteainebaasi. Arendada töid transpordi alal kasutatavate aatomi-jõuseadmete loomiseks. Ehitada aatomimootoriga jäälõhkuja. Arendada igati töid radioaktiivsete kiirguste edasiseks kasutuselevõtmiseks tööstuses, põllumajanduses ja arsteaduses, sealhulgas materjalide kvaliteedi kontrollimiseks, tootmisprotsesside juhtimiseks ja nende protsesside automaatseks reguleerimiseks, samuti mitmesuguste haiguste diagnoosimiseks ja ravimiseks. Rakendada ulatuslikumalt märgitud aatomeid teadusliku uurimise töödes. Suurendada tunduvalt dosimeetrilise ja radiomeetrilise aparatuuri, kontrollimis- ja juhtimisriistade tootmist.

5. Tagada toodangu väljalaske märgatav suurenemine olemasolevates ettevõtetes tööviljakuse tõstmise, olemasolevate tootmisvõimsuste parema ärakasutamise, vananenud seadmete moderniseerimise ja asendamise, „kitsaskohtade" likvideerimise, samuti ettevõtete rütmilisema töö ja toodangu ühtlase väljalaske organiseerimise, materjalide ja tehnikaga varustamise ning tootmise planeerimise parandamise teel.

Kindlustada, et tootmise parema organiseerimise ja olemasolevate võimsuste parema ärakasutamise arvel saadav juurdekasv moodustaks toodangu ettenähtud juurdekasvust tooteliikide järgi vähemalt: teras — 47 protsenti, malm — 35 protsenti, valtsitud mustmetallid — 40 protsenti, rafineeritud vask — 42 protsenti,

tsink — 47 protsenti, seatina — 34 protsenti, alumiinium — 20 protsenti, nikkel — 60 protsenti, süsi — 35 protsenti, kerged naftafraktsioonid — 25 protsenti, ammoniaak — 34 protsenti, kaustiline sooda — 53 protsenti, kaltsineeritud sooda — 30 protsenti, autokummid — 24 protsenti, hüdraulilised turbiinid — 54 protsenti, transformaatorid — 64 protsenti, metallilõikepingid — 65 protsenti, autod — 55 protsenti, traktorid — 69 protsenti, ekskavaatorid — 48 protsenti, keemiatööstuse seadmed — 35 protsenti, elektrivedurid — 40 protsenti, reisivagunid — 89 protsenti, sepapressimismasinad — 29 protsenti, tsement — 32 protsenti, eterniit — 56 protsenti, katusepapp — 27 protsenti, aknaklaas — 86 protsenti, papp — 12 protsenti, paber — 56 protsenti, villane riie — 39 protsenti, linane riie — 56 protsenti, nahkjalatsid — 36 protsenti, peensuhkur — 63 protsenti, liha — 63 protsenti, konservid — 51 protsenti ja taimeõli 64 protsenti.

6. Tagada tooraine, kütteaine, elektrienergia, metallide ja muude materiaalsete ressursside ratsionaalsem kulutamine, tooraine kompleksne ärakasutamine töötlemisel, tooraine ja materjalide kulunormide vähenemine, defitsiitsete ja kallite tooraineliikide, materjalide ja värviliste metallide asendajate juurutamine. Laiendada sekundaarse tooraine, samuti uute ökonoomsete materjalide kasutamist tootmisel. Vähendada järsult materjalide kadu tootmises, eriti praagi läbi tekkivat kadu.

7. Tööviljakuse edasise suurendamise alusel, tooraine, materjalide, kütteaine ja elektrienergia kulu vähendamisega toodanguühiku kohta, administratiivkulude ja muude lisakulude tunduva vähendamise alusel alandada viie aasta jooksul tööstustoodangu omahinda vähemalt 17 protsendi võrra.

8. Teostada aastail 1956—1960 geoloogilisi uurimistöid niisuguses ulatuses, et nad tagavad olemasolevate ja ehitatavate ettevõtete mineraal- ja toorainebaaside vajaliku suurendamise ning läbiuuritud maapõuevarade reservi loomise tööstuse edasiarendamiseks eelkõige meie maa idapiirkondades.

Tagada, et läbiuuritud suure metallisisaldusega rauamaagi- ja niklivarud kasvaksid viisaastaku alguses olemasolevate varudega võrreldes 30—35 protsenti, vase, boksiitide, titaani, fosforiitide ja booritooraine varud — 40—45 protsenti, nioobiumi varud — 50—55 protsenti, seatina ja inglistina varud — 55—60 protsenti, molübdeeni varud — 65—70 protsenti, elavhõbeda varud — 75—80 protsenti, naftavarud — 65—70 protsenti, samuti, et läbiuuritud energeetilise söe lademete võimsus suureneks 35—40 protsenti ja koksistuva söe lademete võimsus — vähemalt 40 protsenti.

Laiendada meie maa idapiirkondades igati uute nafta, gaasi, värviliste ja haruldaste metallide, titaani, ferromangaani tootmiseks vajaliku mangaanimaagi leiukohtade otsimist. Intensiivistada geoloogilisi uurimistöid uute koksistuva söe lademete ettevalmistamiseks Donetsi, Petšora, Kuznetski ja Lõuna-Jakuutia basseinis,

vähese tuhasisaldusega ja koksistuva söe alal Kasahstanis ning energeetilise söe alal Nõukogude Liidu Euroopa-osas, Uraalis ja Kesk-Aasias.

9. **Mustmetallurgia** alal tagada mustmetallide ning eriti legeeritud terase, peensordilise terase, valtsitud ümarraua, kaliiberterase, instrumenditerase ja elektrotehnilise terase, bimetallilise lehtterase ja profiiltorude tootmise kasvu kiire tempo; organiseerida painutatud fassongprofiilide tootmine lehtmetallist, ribametallist ja lintmetallist. Suurendada viie aasta jooksul vähelegeeritud terase tootmist 17 korda, dünamoterase tootmist — 97 protsenti, transformaatoriterase tootmist — 2,1 korda, valtsitud lehtmetalli tootmist — 85 protsenti, sealhulgas õhukese lehtmetalli tootmist — 2,2 korda ja külmalt valtsitud lehtmetalli tootmist — 4 korda, peensordilise valtsmetalli tootmist — 93 protsenti, valtsitud ümarmetalli tootmist — 2,1 korda, suure läbimõõduga keevitatud torude tootmist — 2,7 korda, terastraadi tootmist — 3 korda, tavalise traadi tootmist — 2,4 korda, külmalt valtsitud lintmetalli tootmist — 76 protsenti, terastrossi tootmist — 80 protsenti ja kinnitusdetailide tootmist NSV Liidu Mustmetallurgia Ministeeriumi süsteemis 4,4 korda.

Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes: elektriterase tootmist 79 protsenti, koksi põletamist — 48 protsenti ja rauamaagi kaevandamist — 59 protsenti. Viia 1960. aastal kõrgendatud aluselisusega sulandaglomeraadi tootmine 73 miljoni tonnini.

Kindlustada, et 1960. aastal NSV Liidu Mustmetallurgia Ministeeriumi süsteemis kasutataks kõigi kõrgahjudes läbiviidavate rauasulatuste juures hapnikuga rikastatud õhku ning et hapnikku kasutataks üldtoodangust umbes 40 protsendi terase sulatamisel, sealhulgas kogu konverterterase sulatamisel. Organiseerida elektriterase tootmine dupleksprotsessiga konverterites ja elektriahjudes. Laiendada igati terase sulatamist ja väljakallamist vaakuumi all. Tunduvalt laiendada torude tsentrifugaal- ja poolpidevat valu ning pleki elektrolüütilist tinutamist. Juurutada ulatuslikult terase pideva väljavalamise kõrge tootlikkusega meetodit, mis võimaldab parandada kvaliteeti ja suurendada kõlvulise toodangu väljalaset. Viia lõpule terasesulatusahjude vooderdamine kõrge püsivusega tulekindlate materjalidega. Anda kuuendal viisaastakul ekspluatatsiooni tootmisvõimsused kapitaalehituse arvel: malmi alal umbes 16,8 miljoni tonni, terase alal — 15,8 miljoni tonni, valtsmetalli alal — 16,3 miljoni tonni ja rauamaagi alal — 84 miljoni tonni ulatuses. Suurendada viie aasta jooksul roostevaba terase ja kuumakindlate sulamite tootmine 3,2-kordseks, sealhulgas kuumakindlate sulamite tootmine rohkem kui 6-kordseks. Ehitada ja lasta käiku kaks suurt metalltoodete tehast; luua spetsialiseeritud tsehhid painutatud profiilide tootmiseks võimsusega vähemalt 800 000 tonni. Suurendada rauasulatustehaste võimsusi. Lasta käiku idapiirkondades võimsused man-

gaanimaagi kaevandamise alal. Tagada rauа- ja mangaanimaakide ekspluatatsioonivõtmine ja kaevandamine uutes leiukohtades.

10. **Värvilise metallurgia** alal ette näha tootmise suurenemine 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes umbkaudu järgmisena: rafineeritud vask — 60 protsenti, alumiinium — 2,1 korda, seatina — 42 protsenti, tsink — 77 protsenti, nikkel — 64 protsenti, molübdeeni toodang — 2 korda, volframikontsentraadid — 57 protsenti, kaubamagneesium — 2,1 korda. Laiendada tunduvalt titaani ning haruldaste metallide — germaaniumi, tsirkooniumi, nioobiumi, tantaali ja teiste tootmist. Suurendada kõrge puhtusega värviliste ja haruldaste metallide väljalaset, et kindlustada elektroonika, raadiotehnika ja kuumakindlate sulamite tootmise edasiarenemine.

Juurutada ulatuslikult uusi, kõrge tootlikkusega tehnoloogilisi protsesse: maakide rikastamist mitmes staadiumis, maakide rikastamise ja hüdrometallurgilise töötlemise kombineeritud meetodeid, keevkihis põletamist, elektrotermilisi ja autoklaaviprotsesse, hapniku kasutamist värvilises metallurgias. Suurendada viie aasta jooksul värviliste metallide maakide kaevandamist lahtisel meetodil 2,2 korda ning tunduvalt suurendada maagi allmaakaevandamist suurte masside purustamisega. Suurendada maagist metallide kättesaamist ning organiseerida tooraine kompleksne töötlemine, kusjuures maakides ja gaasides sisalduv väävel kasutatakse väävelhappe tootmiseks. Intensiivistada teaduslikke uurimistöid ja katsetusi värviliste metallide saamise ökonoomsemate protsesside leidmiseks, samuti haruldaste metallide tootmise tehnoloogia edasise täiustamise ja tootmisserakendamise alal ning nende metallide omaduste ja kasutamisvõimaluste igakülgse uurimise alal.

Suurendada kuuendal viisaastakul võimsusi primaarse alumiiniumi tootmiseks umbes 2,7 korda, rafineeritud vase tootmiseks — 50 protsendi võrra, seatina tootmiseks — 54 protsendi võrra, tsingi tootmiseks — 1,8 korda, nikli tootmiseks — 1,7 korda ning väävelhappe tootmiseks värvilise metallurgia ettevõtetes — 5,2 korda.

11. **Söetööstuse** alal tuleb likvideerida söe kaevandamise mahajäämine rahvamajanduse kasvavatest vajadustest kütteaine järele ning tagada vajalike riiklike kütteainevarude loomine.

Arendada igati söe tootmist Donetsi ja Kuznetski basseinis, Lvov-Volõõnia ja Ekibastuzi leiukohas ning alustada uute söeleiukohtade kasutuselevõtmist Kustanai oblastis ning Itati leiukoha ekspluatatsioonivõtmist Kemerovo oblastis. Suurendada 1960. aastaks koksi valmistamiseks kasutatava söe kaevandamise maht umbes 118 miljoni tonnini aastas.

Intensiivistada töid söeleiukohtade kasutuselevõtmise efektiivsemate uute meetodite ja nende ekspluateerimise efektiivsemate süsteemide väljaselgitamise, projekteerimise ja juurutamise alal, uue mäetööstuse tehnika loomise ja juurutamise alal ning olemas-

olevate mäetööstuse masinate ja mehhanismide kasutamise parandamise alal.

Kindlustada söe lahtisel meetodil kaevandamise edasiarendamine, kaevandades 1960. aastal sel meetodil umbes 122 miljonit tonni sütt, samuti tagada hüdraulilise meetodi kasutuselevõtmine söe kaevandamisel maa all.

Anda viie aasta jooksul NSV Liidu Söetööstuse Ministeeriumi süsteemis ekspluatatsiooni söekaevandusi ja karjääre, millede võimsus on kokku umbes 240 miljonit tonni sütt aastas. Suurendada kaevanduskolude ja muude kapitaalsete kaevanduskäikude läbindamise kiirus umbes kahekordseks. Kiirendada olemasolevate ja uute ekspluatatsiooni võetavate söekaevanduste projekteeritud võimsuse saavutamist. Tõsta söe kvaliteeti ning suurendada selleks söe töötlemist rikastusvabrikutes umbes 85 protsendi võrra ja söebrikettide tootmist — kaks korda.

Vähendada järsult söe kadu rikastamise jäätmeis, parandada söe rikastamise tehnoloogiat, võtta kasutusele ja juurutada uusi efektiivseid rikastamismeetodeid.

Tagada põlevkivi tootmise suurenemine viie aasta jooksul vähemalt 67 protsendi võrra, turba tootmise suurenemine 44 protsendi võrra, sealhulgas freesturba tootmise kasv 73 protsendi võrra.

12. **Naftatööstuse** alal tagada nafta tootmise ja töötlemise kasvu kiire tempo, suurendada heledate naftasaaduste tootmist umbes kaks korda ja määrdeõlide tootmist — 1,8 korda.

Suurendada leiukohtadel naftakihi kunstliku surve meetodil saadava nafta tootmise erikaalu 82 protsendini. Täiustada ja kasutada laialdaselt kergesti läbitavate kihtide hüdraulilise purustamise meetodit.

Suurendada nafta- ja gaasipuuraukude puurimise keskmist kiirust ekspluateeritavate puuraukude läbindamisel vähemalt 85 protsendi võrra ja geoloogilisel puurimisel vähemalt 95 protsendi võrra. Alandada puurimistööde maksumust umbes 30 protsendi võrra.

Garanteerida uute efektiivsete meetodite kompleksne rakendamine geoloogilistel uurimistöödel ja täiustada vastavaid tehnilisi vahendeid.

Laiendada veelgi naftasaaduste tootmist. Parandada autodele ja traktoritele määratud vedelkütuse ning õli kvaliteeti: suurendada bensiinisortide detonatsioonikindlust, vähendada väävli ja parafiini sisaldust diiselkütteõlis, parandada autooli- ja diiselmäärdeõlisortide viskoossust ning nende ekspluatatsiooniomadusi. Juurutada ehitatavates ja rekonstrueeritavates naftatöötlemise tehastes uusi, täiuslikumaid tehnoloogilisi protsesse ning naftasaaduste tootmise meetodeid.

Kiirendada uute naftatöötlemise tehaste ja magistraaltorujuhtmete ehitamise tempot ning maksimaalselt alandada nende ehitustööde maksumust. Suurendada viisaastaku jooksul uute ettevõtete

ehitamise arvel esmase naftatöötlemise tehaste võimsust vähemalt 45 miljoni tonni võrra ja krakkimistehaste võimsust vähemalt 26 miljoni tonni võrra.

13. Igakülgselt arendada **gaasitööstust,** suurendada gaasi kasutamist rahvamajanduses niihästi keemilise toorainena ja kütusena kui ka elutarbelisteks vajadusteks. Suurendada viisaastaku jooksul gaasi tootmine umbes 3,9-kordseks. Intensiivistada geoloogilisi uurimistöid uute gaasileiukohtade väljaselgitamiseks ja garanteerida tööstuslike gaasivarude juurdekasv viisaastaku jooksul 85—90 protsendi ulatuses.

Tagada uute gaasileiukohtade — Stavropoli, Šebelinka ja Stepnoje leiukoha — tööstuslik kasutuselevõtmine ning valmistada ette ekspluatatsiooni andmiseks Berjozovo gaasileiukoht Siberis.

Ehitada ja võtta ekspluatatsiooni magistraalgaasijuhtmed kogupikkusega umbes 9000 kilomeetrit, nende hulgas suuremad gaasijuhtmed: Stavropol—Moskva, Dašava—Minsk—Leningrad, ühes harudega Vilniusse ja Riiga, Stavropol—Nevinnomõssk—Mineralnõje Vodõ—Groznõi, Šebelinka—Harkov—Kursk—Orjol—Brjansk ja Kaasan—Gorki. Hakata ehitama gaasijuhtmeid Berjozovo—Sverdlovsk ja Groznõi—Tbilisi.

14. **Elektrifitseerimise** alal — kiirendada ehitustegevuse tempot ja parandada selle kvaliteeti: garanteerida soojuselektrijaamade, hüdroelektrijaamade, elektri- ja soojusvõrkude tehnilise taseme edasine tõus. Rööbiti elektrienergia edasise rakendamisega tööstuses elektrifitseerida ulatuslikumalt transporti ja põllumajandust, paremini varustada linnu elektrienergiaga.

Suurendada turbiinelektrijaamade koguvõimsus viisaastaku jooksul umbes 2,2-kordseks ja hüdroelektrijaamade võimsus 2,7-kordseks ning pikendada Elektrijaamade Ministeeriumi elektrivõrkude ulatust (pingega 35—220 kilovolti) 2,2-kordselt.

Viia lõpule Kuibõševi ja Stalingradi hüdroelektrijaama ehitamine, rakendades nad tööle täie võimsusega; alustada 1 000 000-kilovatilise võimsusega Saraatovi hüdroelektrijaama ehitamist Volgal; viia lõpule 540 000-kilovatilise võimsusega Votkinski hüdroelektrijaama ehitamine Kaama jõel; alustada ligi 900 000-kilovatilise võimsusega Alam-Kaama hüdroelektrijaama ehitustöid ja ligi 800 000-kilovatilise võimsusega Tšeboksarõ hüdroelektrijaama ehitamist Volga jõel.

Ehitada ja anda ekspluatatsiooni 450 000-kilovatilise võimsusega Krementšugi hüdroelektrijaam ja 250 000-kilovatilise võimsusega Dneprodzeržinski hüdroelektrijaam.

Alustada suurte hüdroelektrijaamade ehitamist NSV Liidu idapiirkondades. Anda ekspluatatsiooni Angara jõel 660 000-kilovatilise võimsusega Irkutski hüdroelektrijaam, 3 200 000-kilovatilise projekteeritud võimsusega Bratski hüdroelektrijaama esimene järk ja 400 000-kilovatilise võimsusega Novosibirski hüdroelektrijaam Obi jõel. Alustada 3 200 000-kilovatilise võimsusega Krasno-

jarski hüdroelektrijaama ehitustöid Jenissei jõel ja 500 000-kilovatilise võimsusega Kamenski hüdroelektrijaama ehitamist Obi jõel.

Luua ühtne energeetikasüsteem NSV Liidu Euroopa-osas, ühendades Kuibõševi ja Stalingradi hüdroelektrijaama keskoblastite, lõunapiirkonna ja Uraali energeetikasüsteemiga ning ehitades sel eesmärgil 400-kilovoldilise pingega elektriliine. Alustada ühtse energeetikasüsteemi loomist Kesk-Siberis (Novosibirskist Irkutskini). Ühendada Gruusia, Aserbaidžani ja Armeenia energeetikasüsteem.

Tõsta suurtesse energeetikasüsteemidesse kuuluvate rajoonisoojuselektrijaamade koguvõimsust peamiselt suure võimsusega elektrijaamade ehitamise teel, seades neis üles 100 000-, 150 000- ja 200 000-kilovatilised agregaadid ning paigutades niisugused elektrijaamad kütuse tootmise piirkondadesse.

Garanteerida tööstusettevõtete ja suurte linnade edasine termofitseerimine ning likvideerida mahajäämus soojusvõrkude ehitamise alal.

Luua elektrienergia ekspluateerimisreserve NSV Liidu Euroopa-osa ühtses energeetikasüsteemis ja teistes suurtes energeetikasüsteemides vähemalt 10 protsendi ulatuses.

Elektrijaamade töö ökonoomsuse edasiseks suurendamiseks ja nende maksumuse alandamiseks kasutada suurtes soojuselektrijaamades ulatuslikult seadmeid, kus aururõhk on 130 atmosfääri ja temperatuur kuni 565° C, ühes auru vahepealse ülekuumendamisega ning võtta kasutusele plokkskeem: katel — turbiin. Võtta tööstuslikule ekspluateerimisele 200 000-kilovatilise võimsusega turbiiniplokid auru rõhuga 220 atmosfääri 600° C temperatuuri juures. Rakendada töösse 300-000-kilovatilise võimsusega turbiiniblokk, mis töötab kuni 300-atmosfäärilise aururõhu ja 650° C temperatuuri juures, samuti rida katselisi ja tööstuslikke gaasiturbiinelektrijaamu. Teostada rea väheökonoomsete soojuselektrijaamade tehniline rekonstrueerimine suurte parameetritega auru kasutamise teel.

Garanteerida elektrienergia edasiandmine kõrgepinge alalisvooluna, milleks anda ekspluatatsiooni alalisvoolu elektriliin Stalingradi hüdroelektrijaam — Donetsi bassein.

15. Kiirendatud tempos arendada **keemiatööstust** ja eriti niisuguste keemiatoodete valmistamist, mis on vajalikud tehnilise progressi tagamiseks mitmesugustes rahvamajandusharudes.

Tunduvalt laiendada keemiatoodete valmistamist, mis garanteerivad põllukultuuride saagikuse suurenemise; organiseerida kontsentreeritud mineraalväetiste uute liikide tootmine ning põllumajanduslike taimede haiguste vastu võitlemiseks ja taimekahjurite tõrjeks määratud uute, efektiivsemate mürkkemikaalide valmistamine. Suurendada kontsentreeritud fosforväetiste tootmine umbes 1 000 000 tonnini aastas.

Organiseerida umbrohutõrjeks määratud kemikaalide tootmine suurtes tööstuslikes mastaapides, et garanteerida põllukultuuride hooldamisel tööjõu tunduvalt väiksem kulutamine.

Järsult suurendada tooraine tootmist mineraalväetiste — apatiitkontsentraadi, fosforiitide, samuti väävelhappe ja väävli valmistamiseks loodusliku väävli leiukohtade ärakasutamise ning väävelvasemaakide ja väävlit sisaldavate gaaside töötlemise baasil. Suurendada ammoniaagi tootmist umbes 87 protsendi ja väävelhappe tootmist 91 protsendi võrra.

Lugeda keemia- ja naftatööstuse üheks tähtsamaks ülesandeks järsult suurendada naftagaaside, looduslike gaaside ja naftasaaduste kasutamist sünteetilise kautšuki, piirituse, pesemisvahendite ja teiste keemiatoodete valmistamiseks, et kuuenda viisaastaku jooksul täielikult asendada tehnilisteks eesmärkideks minevad toiduained sünteetilise toorainega. Suurendada sünteetilise kautšuki tootmine umbes 2,2-kordseks. Toota rohkem kemikaale koksigaasi ja söe koksistamise saaduste parema ärakasutamise arvel.

Laiendada sünteetiliste vaikude, kõrge kvaliteediga lakkide ja värvainete, plastmasside, elektriisolatsioonimaterjalide ning masinaehitustööstusele, raadiotehnilisele tööstusele ja teistele rahvamajandusharudele määratud sünteetiliste materjalide sortimenti ning suurendada nende tootmist. Suurendada kunstkiu valmistamiseks määratud sünteetiliste materjalide tootmine 5,9-kordseks. Suurendada autokummide tootmine umbes kahekordseks.

Ulatuslikult juurutada keemiatööstuses uusi efektiivseid tehnoloogilisi protsesse ja võtta kasutusele suure jõudlusega seadmeid.

Suurendada viisaastaku jooksul ammoniaaki ja kaustilist soodat tootvate Keemiatööstuse Ministeeriumi ettevõtete võimsus 1,7-kordseks ja sünteetilist kautšukit tootvate ettevõtete võimsus 2,3-kordseks.

16. Lugeda tähtsaimaks ülesandeks **masinaehituse** alal uute, suure jõudlusega seadmete ja masinate, tööpinkide, presside, aparaatide ning seadeldiste edasine konstrueerimine ja nende ulatuslik tootmine. Suurendada masinaehituse toodangut ja metalli töötlemist viisaastaku jooksul umbes 80 protsendi võrra.

Järsult tõsta masinaehitustööstuse ettevõtete tehnilist taset. Tunduvalt uuendada ja ajakohastada metallitöötlemise seadmete parki. Ulatuslikumalt rakendada uusi progressiivseid meetodeid toorikute valmistamisel masinaehitusettevõtetes. Arendada ulatuslikke teadusliku uurimise ja konstrueerimise töid ning katseid, et luua lühima aja jooksul uue konstruktsiooniga, suure jõudlusega masinaid.

Luua masinaehitustööstuse tähtsamates ettevõtetes eksperimentaaltsehhid ühes laboratooriumidega, mis vastavad tänapäeva nõuetele.

Vähendada metallikulu keskmiselt vähemalt 22 protsendi võrra masinate konstruktsiooni parandamise, nende gabariidi ja kaalu vähendamise, legeeritud ja vähelegeeritud terase, kerge-

sulamite, plastmasside ja ökonoomse profiiliga valtsmetalli ulatusliku kasutamise teel ning juurutades ajakohaseid meetodeid täppisvalu alal ja sepatoorikute valmistamisel.

Tööpingiehituses suurendada spetsialiseeritud, spetsiaalsete ja mitmepositsiooniliste agregaattööpinkide tootmine 2,4-kordseks, automaat- ja poolautomaatliinide ning automaat-tsehhidele ja -tehastele määratud seadmete valmistamine umbes 5-kordseks. Suurendada viisaastaku lõpuks progressiivsemat tüüpi metallilõikamise tööpinkide erikaal tööpinkide kogutoodangus vähemalt 50 protsendini; laiendada seadmete tootmist puidutööstusele, nende hulgas automaatliinide ning automaat- ja poolautomaattööpinkide valmistamist.

Garanteerida raskete sepa-pressimismasinate ja metallivaluseadmete tootmise kiirem kasv võrreldes metallilõikepinkide tootmise suurenemisega. Tunduvalt suurendada sepa-pressimismasinate väljalaset, eriti võimsate hüdrauliliste presside, mehaaniliste stantsimis- ja vormimispresside, horisontaal-sepamasinate ja automaatide tootmist, sealhulgas metalli elektrikuumendamisega seadmete valmistamist. Suurendada raskete sepa-pressimismasinate tootmine vähemalt 4-kordseks ja metallivaluseadmete tootmine vähemalt 8-kordseks.

Rakendada tegevusse vajaliku võimsusega ettevõtted metallilõikamise seadmete, sepa-pressimismasinate ja metallivaluseadmete tootmiseks ning eelkõige automaatliinide, spetsiaal- ja agregaattööpinkide tehased.

Raskemasinaehitustööstuses garanteerida suure jõudlusega, täielikult mehhaniseeritud ja maksimaalselt automatiseeritud valtsimismasinate ning eelkõige katkestamatu töötsükliga leht- ja sordimetalli ning torude valtsimise masinate, paindeprofiiliga ja perioodilise tsükliga valtsimismasinate, suure ja väikese läbimõõduga elektriliselt keevitatud torude valmistamise agregaatide ning valtsimistööstuses töömahukate protsesside mehhaniseerimiseks määratud seadmete konstrueerimine ja väljalase. Suurendada viisaastaku jooksul valtsimisseadmete väljalaset 82 protsendi võrra.

Hakata tootma kaevandustele suuri tõstemasinaid 25-tonnilise võimsusega, söekombaine mitmesugustes geoloogilistes tingimustes töötamiseks, ekskavaatoreid-draglaine 25-kuupmeetrilise kopamahuga ja 100-meetrilise haardeulatusega. Suurendada uut liiki naftaaparatuuride tootmist, et saada naftast rohkem tooteid. Moderniseerida olemasolevaid puurimisseadmeid ja luua uusi täiuslikumaid puurimisseadmeid ning suure jõudlusega gaasimootorkompressoreid.

Suurendada viisaastaku jooksul turbatööstuse mehhaniseerimiseks määratud seadmete väljalase vähemalt 2-kordseks.

Energeetilises masinaehitustööstuses ja elektrotehnilises tööstuses tõsta katelde ja turbiinide ning elektriseadmete kvaliteeti ja parandada nende tehnilis-majanduslikke näitajaid.

Hakata valmistama uusi energeetikaseadmeid kõrgemale auruparameetrile ühes auruturbiinide, -katelde ja elektrijaamade teiste seadmete töö kompleksse automatiseerimisega. Konstrueerida ning hakata tootma 200 000- ja 300 000-kilovatilise võimsusega auruturbiine ja katlaid nende juurde, suuri, spetsiaalse mähiste jahutusega generaatoreid 300 000-kilovatilise võimsusega auruturbiinide juurde ja võimsaid generaatoreid hüdroelektrijaamadele. Organiseerida statsionaarsete ja transporditavate gaasiturbiinseadmete ning liikuvate gaasiturbiin-elektrijaamade seeriaviisiline väljalase.

Organiseerida eksperimentaalbaas teaduslikeks uurimistöödeks, et luua vahelduvvoolu elektriseadmeid pingega vähemalt 400 kilovolti; luua elektriseadmeid ja elektriaparatuuri alalisvoolu kõrgepingeliinide jaoks ja organiseerida nende tootmine.

Hakata tootma suuri terasesulatamise elektriahje 180-tonnise mahuga, kus metalli segamine toimub elektromagnetilisel teel, ja kinnise suudmega elektriahje rauasulamite jaoks.

Alustada pooljuht-alaldajate ja elektriseadmetele määratud uute sünteetiliste isolatsioonimaterjalide tootmist. Tunduvalt laiendada räniorgaanilise ja klaasisolatsiooni rakendamist.

Kiirendada tootmisbaasi laiendamist uute ajakohast tüüpi kõrgepinge aparatuuride, võimsate kõrgepingealaldajate ja transpordi elektrifitseerimiseks, must- ja värvilise metallurgia ning teiste rahvamajandusharude jaoks määratud alaldajate väljalaskmiseks.

Igakülgselt arendada **raadiotehnilist ja aparaaditööstust,** eriti tehnoloogiliste protsesside kontrollimise ja reguleerimise aparaatide tootmist. Suurendada viisaastaku jooksul automatiseerimise aparaatide ja vahendite tootmine umbes 3,5-kordseks, sealhulgas tehnoloogiliste protsesside kontrollimise ja automaatse reguleerimise seadmete tootmine 4-kordseks, arvutusmasinate ja analüütiliste arvutusmasinate tootmine 4,5-kordseks, elektrimõõteriistade tootmine 3,6-kordseks, optilis-mehaaniliste aparaatide tootmine 3-kordseks. Laiendada raadiomõõteriistade nomenklatuuri ja suurendada nende väljalase vähemalt 3-kordseks. Suurendada elektrivaakuumaparaatide tootmine 2,6-kordseks.

Arendada aparaadiehituse, raadiotehnika ja elektroonika teadusliku uurimise ning laboratoorset baasi, varustada neid tunduvalt parema tehnikaga. Intensiivistada tööd keerulisi matemaatilisi ülesandeid lahendavate automaatsete kiirestitöötavate arvutusmasinate konstrueerimise ja tootmise alal, samuti tootmisprotsesside juhtimise automatiseerimiseks määratud arvutusmasinate konstrueerimise ja tootmise alal. Suurendada valmistatavate aparaatide täpsust ja parandada nende kvaliteeti. Töötada välja uusi automaatikavahendeid, mis on rajatud füüsika, elektroonika ja raadiotehnika viimaste saavutuste ärakasutamisele. Ulatuslikult arendada teadusliku uurimise töid pooljuhtseadmete alal ja laiendada nende praktilise rakendamise valdkonda.

Suurendada luminestsentslampide tootmine viisaastaku lõpuks 10—15-kordseks ja krüptoonlampide väljalase 100 miljonile lambile aastas.

Laiendada suure kanaliarvuga raadiorelee- ja kaabelliinide jaoks määratud aparatuuri, sideprotsesside automatiseerimise aparatuuri, raadio- ja traatside aparatuuri ning automaat-telefonijaamade tootmist.

Üldtööstusliku tähtsusega aparaatide valmistamise tootmisbaasi laiendamiseks ehitada ja lasta kuuendal viisaastakul käiku 32 aparaaditehast.

Transpordimasinate tööstuses arendada elektri- ja mootorvedurite tootmist ning lõpetada magistraalvedurite väljalase; luua gaasiturbiinvedurid. Organiseerida uute võimsate mootorveduri-, laeva- ja statsionaardiislite seeriaviisiline tootmine. Alustada töötussageduse vahelduvvoolu võrgust energiat saavate magistraalelektrivedurite seeriaviisilist tootmist. Konstrueerida ja hakata valmistama universaalseid kaubavaguneid, poolvaguneid ja kallutatavaid vaguneid 90—100-tonnilise kandejõuga, samuti tsemendiveovaguneid. Suurel arvul valmistada uusi lokomotiive ja vaguneid õõtslaagritel ja reisijatevaguneid õhu konditsioneerimise seadeldistega.

Autotööstuses suurendada veoautode väljalaset arvuliselt umbes 32 protsendi võrra (üldiselt kandejõult — 45 protsendi võrra), autobusside tootmist 88 protsendi võrra, sõiduautode tootmist 86 protsendi võrra, autode ja traktorite järelvankrite tootmist 4,3-kordselt ja autode tagavaraosade tootmist 2,2-kordselt. Asendada aegunud auto-, autobussi- ja mootorimudelid uute mudelitega, milledel on paremad ekspluatatsiooniomadused. Organiseerida kuni 40—50-tonnise kandejõuga autode-isekallutajate tootmine. Suurendada tugevate maastikuautode, spetsialiseeritud veoautode ning mitmesuguse otstarbega täiustatud järelvankrite ja pooljärelvankrite tootmist.

Traktoritööstuses ja põllumajanduslike masinate tööstuses suurendada vaheltharimistraktorite väljalase umbes 2,7-kordseks, parandada traktorite tehnilisi ja majanduslikke näitajaid, töötada välja ja rakendada tootmisse uut tüüpi, ökonoomsemad ja vähema metallikuluga valmistatavad roomik- ning ratastraktorid ja iseliikuvad šassiid.

Garanteerida hüdromehhanismidega varustatud traktorite tootmine, alustada 140- ja 250-hobujõuliste traktorite tootmist tööstuse, ehitustööde ja põllumajanduse vajadusteks.

Arendada põllutöömasinate tootmist taimekasvatuses, loomakasvatuses ja teistes põllumajandusharudes tööde kompleksseks mehhaniseerimiseks vastavalt meie maa mitmesuguste põllumajanduspiirkondade tingimustele, töötada välja ja juurutada tootmisse põllumajanduslikud ripp- ja poolrippmasinad ning seadmed traktoritele ulatuslikus nomenklatuuris, et minna käesoleval viisaastakul üle peamiselt ripp- ja poolrippmasinate ning inven-

tari tootmisele, konstrueerida haakeriistadele mehhanismid nende juhtimiseks vahetult traktoristi poolt.

Tunduvalt laiendada masinate tootmist teraviljakultuuride jaotatud koristamiseks — ribasviljalõikajate (vindrouerite), samuti teraviljakombainidele kogujate valmistamist.

Suurendada masinate ja inventari tootmist töömahukate protsesside mehhaniseerimiseks loomakasvatusfarmides, heinakogujate-presside ja heinakogujate-kuhjategijate ning teiste söödavarumismasinate, samuti väetamismasinate ja umbrohutõrje ning põllumajanduslike taimede kahjurite vastu ulatusliku võitlemise vahendite kasutamiseks määratud masinate tootmist ning pealeja mahalaadimismehhanismide tootmist.

Alustada uut tüüpi haakekombainide, iseliikuvate kombainide ja rehepeksukombainide tootmist eriti saagirohkete pikakõrreliste kultuuride koristamiseks ning töötamiseks suure niiskusega piirkondades. Alustada maisikoristamise, puuvillakoristamise, kartulivõtmise ja teiste põllutöömasinate uute liikide tootmist.

Üldmasinaehitustööstuse aladel laiendada tunduvalt keemiatööstusele määratud suure jõudlusega seadmete väljalaset. Mustmetallurgia jaoks hakata valmistama hapnikuseadeldisi võimsusega 10 000—30 000 kuupmeetrit tunnis.

Alustada uute, suure jõudlusega tehnoloogiliste seadmete tootmist elektrivaakuum-, kaabli-, elektrotehnika- ja paberitööstusele; organiseerida tekstiili- ja kergetööstusele vajalike uute kudumisautomaatide, riide katkestamatu viimistlemise agregaatide, kunstkiu ja -naha tootmise komplekssete agregaatide ja teiste suurtel kiirustel töötavate seadmete tootmine. Suurendada uut liiki automaatseadmete valmistamist toiduainetetööstusele, laevadele ja kalatöötlemise ettevõtetele vajalike külmutusseadmete ning kalalõikamise mehhanismide tootmist.

Tunduvalt laiendada **ehitusmasinate ja teedemasinate tööstust.** Suurendada ekskavaatorite väljalase umbes 3-kordseks, auto-teehöövlite väljalase 4-kordseks, raudbetoontoodete valmistamise komplektseadmete tootmine 5-kordseks, suurte seina- ja betoonplokkide valmistamise seadmete väljalase 10-kordseks. Laiendada tsementitööstusele ja automatiseeritud betoonitehastele vajalike suure jõudlusega komplektseadmete tootmist, samuti mehhaniseeritud ehitusinstrumentide valmistamist.

Laevaehituses suurendada viisaastaku jooksul kuivveoste jaoks määratud merelaevade ja tanklaevade väljalaset rohkem kui 30 protsendi võrra, suurendada kalapüügi- ja transpordilaevade väljalase umbes 3,9-kordseks. Tunduvalt suurendada kaubalaevade kiirust ja kandejõudu. Hakata valmistama ajakohaseid kuivveoste jaoks määratud mootorlaevu kandejõuga 5000—10 000 tonni, 20 000—25 000-tonnise kandejõuga tanklaevu, jõe- ja järvepuksiirlaevu võimsusega 1200—2200 hobujõudu, reisijateveo mootorlaevu võimsusega 600—1200 hobujõudu, kiireid vaalapüügilaevu, samuti suuri merevaalapüügibaase, külmutusruumidega

traalereid, heeringapüügi baasilaevu, reisijatelaevu ja metsaveolaevu. Organiseerida kalakülmutamise seadmetega varustatud ja sisemiste külmutusruumidega merelaevade seeriaviisiline väljalase ning laiendada raudbetoonlaevade tootmist.

17. **Ehitusmaterjalide tööstuses** lugeda põhiülesandeks niisuguste materjalide ja toodete ulatuslik tootmine, mis garanteerivad monteerimise laialdast rakendamist, ehitustööde kvaliteedi paranemist ja nende maksumuse alanemist, milleks tuleb tunduvalt rohkem toota tsementi, monteeritavaid raudbetoontooteid ja seinablokke, vaheseinamaterjale, sanitaartehnilisi seadmeid ja viimistlusmaterjale. Suurendada 1960. aastaks 1955. aastaga võrreldes monteeritavate raudbetoonkonstruktsioonide ja -detailide tootmine umbes 5,8-kordseks, lubja tootmine 2,1-kordseks, katusepapi tootmine 1,9-kordseks, seinamaterjalide tootmine 2,4-kordseks ja mittemaaksete ehitusmaterjalide tootmine 1,8-kordseks.

Laiendada kiiresti tarduva kõrgemargilise tsemendi tootmist. Garanteerida raudbetoontoodete tehaste tootmisvõimsuse suurendamine tehaste spetsialiseerimise ja tootmisprotsesside täiustamise teel. Organiseerida õhukeseseinaliste, õõnsate ja pingestatud raudbetoonkonstruktsioonide ning -detailide, samuti raudbetoontorude massiline väljalase. Organiseerida ehitusmaterjalide tootmine vibratsiooniveskites peenendatud toorainest. Tunduvalt tõsta seina- ja viimistlusmaterjalide, eterniidi, katusepapi, aknaklaasi ja sanitaartehniliste toodete kvaliteeti.

Likvideerida mahajäämus kivi, killustiku, kruusa ja liiva tootmise ning töötlemise alal. Ehitada rajoonides suuri kivikillustamise ja sorteerimise tehaseid; rakendada mittemaaksete ehitusmaterjalide rikastamist ja fraktsioneerimist ning alandada nende omahinda.

Et rahuldada täielikumalt kolhooside vajadust kohalike ehitusmaterjalide järele, soovitada kolhoosidel endil toota vajalikul hulgal seinamaterjale, katusekive, lupja, pilliroolaate ja teisi kohalikke ehitusmaterjale.

18. Garanteerida **metsatööstuse** edasine areng. Suurendada tarbepuidu väljaveo mahtu NSV Liidu Metsatööstuse Ministeeriumi süsteemis viisaastaku jooksul umbes 42 protsendi võrra, andes selle eesmärgiga ekspluatatsiooni tootmisvõimsused metsamaterjalide väljaveo alal 82 miljoni tihumeetri ulatuses, kiirendada metsatööde arendamise ning metsarohketes piirkondades lauatehaste ehitamise tempot. Aastail 1956—1960 anda ekspluatatsiooni saematerjalide tootmise võimsused 16,5 miljoni tihumeetri ulatuses. Korraldada hooajaliselt tegutsevad metsatööstuskeskused ümber aasta läbi töötavateks ja alaliste tööliste kaadriga ettevõteteks. Järsult parandada seadmete kasutamist metsatööstuses ning varustada teda jõudsamate masinate ning mehhanismidega.

19. Arendada tunduvalt edasi **paberitööstust ja puidutöötlemise tööstust.** Suurendada trükipaberi tootmist umbes 60 protsendi ja ajalehepaberi tootmist 51 protsendi võrra, papi tootmine 2,8-

kordseks, hüdrolüüsi- ja sulfiitpiirituse tootmine 2,3-kordseks. Laiendada õhukese trükipaberi ja pakkimispaberi tootmist, organiseerida uut liiki tugevama pakkimispaberi ja papisortide tootmine. Võtta kasutusele tselluloosi ja pooltselluloosi keetmise ning puidu hüdrolüüsi progressiivsed meetodid.

Ehitada uued tselluloositehased ja papivabrikud pilliroo kasutamise baasil.

Suurendada lehtpuuliikide puidu kasutamist ning lauatehastes, puidutöötlemise ettevõtteis ja metsatöödel tekkivate puidujääkide kasutamist tselluloosi-, paberi-, metsakeemia- ja hüdrolüüsitööstuses, samuti puitkiudplaatide, ehitusdetailide ja kunstlike saematerjalide tootmiseks.

20. **Kergetööstuses** edasi suurendada laiatarbe tööstuskaupade tootmist, garanteerides nende kvaliteedi ja sortimendi tunduva paranemise, samuti tööstuskaupade parema välise viimistluse.

Suurendada karvase riide, melanžriide, tekiriide, dekoratiiv- ja mööbliriide tootmist puuvillast, puhta kammvillriide, žakkardriide, ülikonna- ja kleidiriide tootmist staapelkiust, kvaliteetsete sukkade ja sokkide, siidtrikoopesu, villase ja poolvillase pealistrikotaaži, õmblustoodete ning mitmesuguses tegumoes jalatsite tootmist.

Organiseerida ulatuslikult kunstkiu tootmist ning suurendada selle väljalase 1960. aastaks 330 000 tonnile, kusjuures kaprooni, kloriini, aniidi, lavsaani ja nitrooni tüüpi sünteetilist kiudu valmistada kuni 44 000 tonni ehk 5 korda rohkem 1955. aastaga võrreldes. Garanteerida klaaskiu väljalase 1960. aastal 5000 tonni ulatuses ja kunstpealisnaha tootmine 51 miljoni ruutmeetri ulatuses.

Laiendada teadusliku uurimise töid kunstkiu tootmise ja töötlemise alal, eriti sünteetilise kiu tootmise alal, samuti ökonoomsete tehnoloogiliste protsesside väljatöötamiseks, mis lühendavad tootmistsüklit ja vähendavad toorainekulu. Tunduvalt vähendada tooraine kadusid tekstiili- ja kergetööstuse ettevõtteis.

Aastail 1956—1960 rakendada kapitaalehituse arvel tegevusse umbes 3 166 000 ketrusvärtnat, 95 000 kudumistelge, peale selle tootmisvõimsused 255 000 tonni kunstkiu ja 85 miljoni paari jalatsite valmistamiseks.

21. **Toiduainete tööstuses** näha ette toidukaupade tootmise edasine suurendamine vastavalt põllumajandusliku tooraine suurenevatele ressurssidele, toodangu kvaliteedi parandamine ja sortimendi laiendamine, parimate pakkimisviiside juurutamine, mis tagavad toidukaupade kvaliteedi säilitamise.

Suurendada või tootmist 56 protsendi võrra ja piimasaaduste tootmine 2,7-kordseks.

Suhkru ja taimeõli täiendavate ressursside saamise eesmärgil võtta aastail 1956—1960 ulatuslikult kasutusele peedisiirupist suhkru separeerimise meetodid ning ekstraktsioonimeetod õliseemnetest õli saamiseks.

Selleks et tagada laialdasem aktiivse **kalapüügi** arendamine avamerel, jätkata kalatööstuse varustamist ajakohaste suurte kalapüügilaevadega. Varustada kalaluurel käivad ja suured kalapüügilaevad raadionavigatsiooni ja hüdroakustiliste aparaatidega, samuti uusimate seadmetega püügi ja kala töötlemise mehhaniseerimiseks. Varustada kalatööstus traalpüügilaevadega, mis on varustatud külmutusseadmetega ja kala töötlemise seadmetega, millised võimaldavad valmistada laevadel ja toimetada sadamatesse realiseerimisvalmis toodangut.

Kalavarude säilitamiseks ja suurendamiseks meie maa veekogudes teostada ulatuslikult kalakasvatus- ja melioratiivseid töid, pidades silmas kalavarude taastootmise looduslike tingimuste parandamist, tööstusliku kalakasvatuse edasiarendamist ja väärtuslike püügikalaliikide aklimatiseerimist.

Tagada tooraine ja valmistoodete kadude tunduv vähenemine kõigis toiduainetetööstuse harudes.

Anda kapitaalehituse arvel kuuenda viisaastaku jooksul ekspluatatsiooni tootmisvõimsusi umbes järgmises ulatuses: 708 000 tsentneri suhkrupeedi ja 2335 tonni õliseemnete töötlemiseks ööpäevas; 957 miljoni purgi aed- ja köögivilja- ning puuviljakonservide ning 300 miljoni purgi kalakonservide tootmiseks aastas, 2279 tonni liha, 313 000 purgi lihakonservide ja 379 000 purgi piimakonservide tootmiseks vahetuses, samuti 2350 tonni piima töötlemiseks juustuks ja võiks vahetuses.

II. TOOTMISPROTSESSIDE MEHHANISEERIMISE JA AUTOMATISEERIMISE ALAL

1. Edasise tehnilise progressi, tööviljakuse tõstmise ja töötingimuste kergendamise kindlustamiseks kiirendada järsult tööde mehhaniseerimise tempot ning juurutada tööstuses laialdaselt tootmisprotsesside automatiseerimist.

Teostada kõigis tööstusharudes ulatuslikult põhi- ja abitööde komplekssет mehhaniseerimist. Pöörata erilist tähelepanu peale- ja mahalaadimistööde komplekssele mehhaniseerimisele.

Üle minna üksikute agregaatide ja operatsioonide automatiseerimiselt tsehhide ja tehnoloogiliste protsesside automatiseerimisele ning täielikult automatiseeritud ettevõtete loomisele. Tagada seadmete kaugjuhtimise edasine juurutamine ning kontrolli ja juhtimise telemehhaniseerimine energiasüsteemides, naftatööndustes ja teistes tootmisharudes.

2. Seoses abinõudega, mis on ette nähtud läbi viia tootmisprotsesside laialdase komplekssе mehhaniseerimise ja automatiseerimise arendamiseks, teha samaaegselt vajalikke töid tehnoloogiliste protsesside täiustamiseks ja tootmise paremaks organiseerimiseks. Sealjuures peab tootmises tunduvalt tõstma katkematute tsüklite ja voolumeetodite erikaalu, taotledes tööprot-

sesside töömahukuse vähendamist kodumaa ja välismaa tehnika parimate saavutuste tasemeni. Varustada tööstus mehhaniseerimiseks ja automatiseerimiseks vajalike vahenditega ning aparaatidega; parandada põhjalikult olemasolevate seadmete ja mehhanismide kasutamist.

3. Ette näha järgmised põhilised ülesanded tootmisprotsesside mehhaniseerimise ja automatiseerimise alal tööstusharude järgi.

Mustmetallurgias — teostada suures ulatuses martäänahjude juhtimise automatiseerimine, valtsmetalli, koksikeemiasaaduste, tulekindlate materjalide ja metalltoodete tootmise tehnoloogiliste protsesside kompleksne mehhaniseerimine ja automatiseerimine ning asuda kõrgahjude juhtimise komplekssele automatiseerimisele. Automatiseerida vähemalt 40 olemasolevat valtsimismasinat ja torude valtsimise masinat. Üle viia dispetšerjuhtimisele allmaatransport ning kaugjuhtimisele tähtsamad masinad ja mehhanismid allmaatöödel ning maa peal — suurtes rauа- ja mangaanikaevandustes; automatiseerida komplekssel tootmisprotsessid mustmetallurgia rikastusvabrikutes.

Värvilises metallurgias — lõpule viia peegeldus- ja rafineerimisahjude automatiseerimine vasetööstuses; automatiseerida šaht- ja toruahjud seatina-tsingi- ning niklitööstuses ja haruldaste metallide tööstuses; juurutada suurtes rikastusvabrikutes tükeldamise, peenestamise, sulandamise protsesside kompleksne automatiseerimine ning automatiseerida tähtsamates värvilise metallurgia kaevandustes tootmisprotsesside kontrollimine ja sisse seada maagi koristamise ja transportimise, tõste- ja abiseadmete töö kaugjuhtimine.

Söetööstuses — juurutada söe tootmise komplekssseks mehhaniseerimiseks laavade lae käsitlemise ja konveierite edasiviimise mehhaniseerimine puhastuskaeveõõnetes, kindlustada söelaadimise edasine mehhaniseerimine laugete ja kaldkihtide kaevandamisel, viies selle esijoones lõpule Donetsi, Kuznetski ja Karaganda basseinis. Viia lõpule söe ja aheraine laadimise mehhaniseerimine ettevalmistus-kaeveõõnete läbindamisel. Tagada automatiseerimise ning masinate ja mehhanismide kaugjuhtimise ulatuse igakülgne laienemine kaevandustes maa all ja maa peal ning rikastusvabrikutes. Mehhaniseerida komplekssselt tööd söekarjäärides, kasutades võimsaid seadmeid. Suurendada tunduvalt kaeveõõnete toestamisel metall- ja raudbetoontugede kasutamise osatähtsust ning tagada toestus-metsamaterjalide kulu vähenemine.

Viia lõpule tööd freesturba tootmise komplekssseks mehhaniseerimiseks, samuti tükiturba kaevamise, laotamise, koristamise ja laadimise, transporttööde, raba ettevalmistamise tööde ja abitööde mehhaniseerimiseks.

Naftatööstuses — mehhaniseerida ja automatiseerida ulatuslikult allalaskmis- ja tõsteoperatsioonid naftapuuraukude puurimisel; viia lõpule nafta tootmise ja transportimise tööde automa-

tiseerimine; laialdaselt automatiseerida protsesside kontrollimine ja juhtimine olemasolevates naftatöötlemistehastes ning teostada kompleksne automatiseerimine ehitatavates tehastes. Teostada osaline üleminek nafta- ja veepuuraukude ning nafta- ja gaasijuhtmete kaugkontrollimisele ja tsentraliseeritud juhtimisele. Mehhaniseerida tornide monteerimise tööd naftapuurtornide ehitamisel ning kasutada kokku- ja lahtimonteeritavaid ning liikuvaid seadeldisi uurimistöödel.

Elektrijaamade alal — viia lõpule hüdroelektrijaamade telemehaanilise juhtimise sisseseadmine; üle viia 2—3 aasta jooksul kaugjuhtimisele tähtsamad energeetilised süsteemid ja suured alajaamad. Ette näha juhtimise kompleksne mehhaniseerimine kõigis soojuselektrijaamades, millede ehitamist alustatakse kuuendal viisaastakul.

Masinaehitustööstuses — laiendada tunduvalt tootmisprotsesside mehhaniseerimist ja automatiseerimist ning seda esijoones valu-, sepa- ja pressimistööde alal. Automatiseerida täielikult termiliste ahjude soojusrežiimid suureseerialises ja massilises tootmises; luua valatavate mudelite komplekssed mehhaniseeritud valutsehhid. Anda kuuendal viisaastakul ekspluatatsiooni vähemalt 220 automaat- ja poolautomaatliini ning -tsehhi.

Elektrotehnilises tööstuses — automatiseerida elektrimootorite monteerimine ja mehhaniseerida kaabli valmistamise tööd.

Raadiotehnilises tööstuses — kindlustada raadioaparaatide ja vaakuumaparaatide massiliste detailide tootmise ulatuslik mehhaniseerimine ja automatiseerimine.

Keemiatööstuses — asuda tsehhide ja tehaste ning esmajärjekorras väävel- ja lämmastikhappe ning kaltsineeritud sooda tootmise tehaste automatiseerimisele; ehitada ja anda ekspluatatsiooni väävelhappe tootmise automatiseeritud tsehh.

Ehituse alal — viia põhiliselt lõpule mullatööde ning peale- ja mahalaadimistööde, samuti konstruktsioonide montaaži alal tehtavate tööde kompleksne mehhaniseerimine; igakülgselt arendada viimistlustööde ja teiste ehitustööde kompleksset mehhaniseerimist.

Ehitusmaterjalide tööstuses — teostada kompleksne mehhaniseerimine mittemaaksete ehitusmaterjalide tootmise töödel. Ulatuslikult juurutada tehnoloogiliste tootmisprotsesside automatiseerimist tsemenditööstuses, vooluliine ja mehhaniseeritud protsesse eterniidi, keraamikatoodete, radiaatorite, sanitaartehniliste seadmete ja teiste toodete valmistamisel.

Metsatööstuses — viia lõpule põhiliste metsavarumistööde kompleksne mehhaniseerimine ja ulatuslikumalt mehhaniseerida abitööd; viia suur osa töömahukaid ja raskeid töid puidu järkamisel raielankidelt üle metsaveoteede alumistesse ladudesse ja metsamaterjalide ümberlaadimise baasidesse; teostada alumistes ladudes tööde kompleksne mehhaniseerimine suures ulatuses. Võtta metsamaterjalide väljaveol kasutusele suure kandejõuga

ja läbimisvõimega autotranspordivahendeid. Luua metsatöödel püsiv energeetikabaas puidujääkidel töötavate elektrijaamade ehitamise teel.

Paberitööstuses ja puidutöötlemise tööstuses — automatiseerida tselluloosi- ja paberitootmise ning hüdrolüüsitööstuse põhilised tehnoloogilised protsessid; teostada nende ettevõtete sektorite ja tsehhide kompleksne automatiseerimine; luua ja rakendada töösse mööblitootmise automaat- ja poolautomaatliinid.

Tekstiilitööstuses — suurendada viisaastaku jooksul automaatkudumistelgede park umbes 60 protsendini kudumistelgede üldarvust; juurutada riide viimistlemisel voolu- ja agregaatmeetodeid ühes tootmisprotsesside automaatse juhtimisega, samuti juurutada töömahukate tööde komplekssed mehhaniseerimist tekstiiliettevõtteis; viia lõpule töömahukate ja raskete tööde mehhaniseerimine puuvillapuhastamise tehastes ja puuvillavarumise punktides.

Naha- ja jalatsitööstuses — garanteerida käsitsi teostatavate operatsioonide edasine vähendamine ning võtta kasutusele automaat- ja poolautomaatliinid nahatooraine töötlemisel ning jalatsite tootmisel.

Toiduainetetööstuses — laiendada kalapüügi ja kalatöötlemise kompleksset mehhaniseerimist, tagada kõigi kalatehaste üleminek kalasaagi mehhaniseeritud vastuvõtmisele ja ümbertöötamisele; võtta kasutusele vähemalt 600 kalatöötlemise automaatliini.

Seada üles vähemalt 400 automaatset ja poolautomaatset vooluliini kondiitrisaaduste ning leiva- ja saiatoodete valmistamisel.

Viia lõpule suurte ja keskmiste lihakombinaatide üleviimine lihatöötlemise mehhaniseeritud voolumeetodile, seades selleks viisaastaku jooksul üles 400 konveierliini. Võtta kasutusele 1500 võitootmise automaatset vooluliini.

4. Pidada vajalikuks koostada kõigis tööstusharudes tootmisprotsesside automatiseerimise perspektiivplaan, et teha tööd sellel alal plaanikindlalt ning varustada tööstusettevõtteid automatiseerimiseks vajalike aparaatide ja seadmetega.

III. TÖÖSTUSE SPETSIALISEERIMISE JA KOOPEREERIMISE ALAL

1. Ühiskondliku tööviljakuse tõusu tempo kiirendamiseks ning tootmiskulude vähendamiseks ja toodangu kvaliteedi tõstmiseks tagada kuuendal viisaastakul tööstuse spetsialiseerimise ja koopereerimise laiendamine ühes massilise vooltootmise organiseerimisega spetsialiseeritavais ettevõtteis. Tagada spetsialiseeritud ettevõtteis standardiseeritud, normaliseeritud ja unifitseeritud detailide, sõlmede ning toodete valmistamine uusima tehnoloogia järgi. Viia läbi detailide, sõlmede ja toodete valmistamise ette-

võtete ning tootmisharude ratsionaalne jaotamine ministeeriumide ning üksikettevõtete vahel.

Luua spetsialiseeritud ettevõtted meie maa mitmesugustes majanduspiirkondades, pidades silmas ettevõtete koopereerimist majanduspiirkondades ja suurtes tööstuskeskustes.

2. Tööstusettevõtete piisavaks varustamiseks malmi- ja terasevaluga ehitada kuuendal viisaastakul 23 spetsialiseeritud ning uusima tehnikaga varustatud valutehast koguvõimsusega 1 500 000 tonni metallivalu aastas ning ehitada spetsialiseeritud valutsehhid, sealhulgas:

keskpiirkondades — vähemalt 3 valutehast koguvõimsusega 110 000 tonni metallivalu aastas ja spetsialiseeritud tsehh võimsusega 40 000 tonni metallivalu aastas Tšeboksarõ traktoritagavaraosade tehases;

Uraalis — 4 valutehast koguvõimsusega 200 000 tonni valatisi aastas;

Lääne- ja Ida-Siberi piirkondades — 6 spetsialiseeritud valutehast koguvõimsusega 400 000 tonni metallivalu aastas;

Kasahstani piirkondades — 3 valutsehhi, nendest 2 tsehhi ehitatavas Petropavlovski valtsimisseadmete tehases tootmisvõimsusega 45 000 tonni terase- ja malmivalu aastas ning 1 tsehh ehitatavas Pavlodari kombainitehases tootmisvõimsusega 150 000 tonni metallivalu aastas;

lõunapiirkondades — spetsialiseeritud terasevalutsehh tootmisvõimsusega 70 000 tonni metallivalu aastas Krementšugis.

Peale selle organiseerida aastail 1956—1958 piirkondlikud baasitsehhid terase-, malmi- ja alumiiniumivalu tootmiseks, samuti tsehhid sepatoorikute tootmiseks stantsimise, vormimise ja poolvedelstantsimise meetodil ning luua 13 tehases spetsialiseeritud tsehhid metalli valamiseks rõhu all ja kuumakindla ning täpse terasevalu jaoks.

Suuri spetsialiseeritud valutsehhe ning sepa-pressimistsehhe ehitada niisuguse arvestusega, et valatisi, sepiseid ja stantsitud tooteid valmistavate tsehhide tootmisvõimsuse areng ennetaks masinaehitustehaste mehaanilise töötlemise tsehhide võimsuse arengu.

3. Rahvamajanduse varustamiseks suurte ja unikaalsete sepistega võimsate turbiinide, generaatorite, valtsimismasinate, killustamis-peenestamisseadmete ja teiste seadmete valmistamise jaoks ehitada viisaastaku jooksul Uraalis sepa-pressimistehas tootmisvõimsusega 120 000 tonni sepiseid aastas ning ehitatavates Pavlodari kombainitehases ja Petropavlovski valtsimisseadmete tehases 2 sepa-pressimistsehhi koguvõimsusega 95 000 tonni sepiseid aastas.

4. Keelata väikeste valutsehhide ja sepa-pressimistsehhide ehitamine masinaehitustehastes, mis asuvad niisugustes piirkondades, kus on olemas või kus ehitatakse spetsialiseeritud valutehaseid ning sepa-pressimistehaseid ja -tsehhe.

Valutehaste ning sepa-pressimistehaste ja -tsehhide varustamiseks uusimate seadmetega ehitada meie maa mitmesugustes piirkondades uusi valuseadmete tehaseid ja valutsehhide ning sepa-pressimistsehhide mehhaniseerimisvahendite valmistamise tehaseid.

5. Täielikult rahuldada tööstusettevõtete vajadusi standardinstrumentide alal, luues selleks viisaastaku jooksul vajalikke tootmisvõimsusi nende instrumentide tootmiseks spetsialiseeritud tehastes ja spetsialiseeritud tsehhides.

6. Suurendada traktorite ja põllutöömasinate tagavaraosade tootmine spetsialiseeritud tehastes ja tsehhides 1960. aastaks umbes 90 protsendini. Ulatuslikult rakendada autoremondi agregaatmeetodit, kasutades spetsialiseeritud tehastes valmistatavaid sõlmi ja agregaate.

Suurendada ehitusmasinate tagavaraosade väljalase spetsialiseeritud tehastes vähemalt 4-kordseks.

7. Ehitada uued spetsialiseeritud tehased metallilõikamise ja puidutöötlemise tööpinkide tootmiseks, nende hulgas automaatliinide, spetsiaal- ja agregaattööpinkide tootmise tehased Minskis, Tomskis, Kostromas ja Vologdas. Suurendada viisaastaku jooksul reguleerimisseadeldiste, seadmete ja mitmesuguste sisseseadete tootmine spetsialiseeritud tehastes umbes 10-kordseks.

Ehitada Lääne- ja Ida-Siberis 6 spetsialiseeritud tehast hammasrataste, nuut- ja kardaanvõllide, automootorite ja -rataste ning autoradiaatorite tootmiseks. Metallurgiatööstuses ehitada ja anda ekspluatatsiooni kõrgekvaliteediliste peenrauakaupade ja garnituuride tootmise spetsialiseeritud tsehhid.

8. Organiseerida meie maa mitmesugustes majanduspiirkondades spetsialiseeritud ettevõtted ja tsehhid elektroodide, kõige massilisemate kummidetailide, plastmassidest ja puidust detailide, kinnitusdetailide ja teiste toodete valmistamiseks, et rahuldada antud piirkonna tööstusettevõtete vajadust sõltumata nende alluvusest ühele või teisele peavalitsusele.

9. Ehitada vähemalt 15 spetsialiseeritud lauatehast ja puidutöötlemise ettevõtet koguvõimsusega 4 500 000 tihumeetrit saematerjale ühes toorikute valmistamisega autotööstusele, põllutöömasinate tööstusele ja vaguniehitustööstusele, samuti toorikute ja detailide valmistamisega mööblitootmise ettevõtteile.

10. Pidada vajalikuks koostada tööstuse spetsialiseerimise ja koopereerimise perspektiivplaan meie maa majanduspiirkondades ja suurtes tööstuskeskustes.

IV. PÕLLUMAJANDUSE ALAL

1. Tagada järsk tõus põllunduses ja loomakasvatuses. Viia teravilja kogusaak 1960. aastaks 180 miljonile tonnile (11 miljardile puudale). Suurendada viisaastaku jooksul tehniliste kultuu-

ride, kartuli, köögivilja ja loomakasvatussaaduste kogutoodangut järgmises ulatuses:

	1960. aasta protsentides 1955. a. võrreldes
Toorpuuvill	156
Linakiud	135
Suhkrupeet	154
Kartul	185
Köögivili	218
Liha	200
Piim	195
Munad	254
Vill	182

2. Süstemaatiliselt tõsta põllumajandusliku tootmise kultuuri agronoomiateaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste ulatusliku rakendamise alusel, juurutada kohalikes tingimustes kõige viljakamaid kultuure ja taimesorte, samuti kõige produktiivsemaid loomaliike ja kõige produktiivsemat tõugu karja; kolhoosides ja sovhoosides õigesti kooskõlastada mitmesugused põllumajandusharud.

Garanteerida üksikute põllumajandusharude majanduslikult otstarbekohane paigutamine ning põllunduse ja loomakasvatuse spetsialiseerimine meie maa piirkondades, võttes arvesse iga piirkonna, rajoonides aga iga kolhoosi ja sovhoosi looduslikke ja majanduslikke tingimusi, pidades silmas toodangu järsku suurendamist maakõlvikute iga 100 hektari kohta tööjõu ning summade minimaalse kulutamisega.

3. Igakülgselt parandada põllukultuuride kasvatamise agrotehnikat, ulatuslikult rakendada puuvilla, päevalille, maisi ja teiste vaheltharitavate kultuuride ruutasetuses ja ruutpesameetodil külvamist, kompleksselt mehhaniseerida rühvelkultuuride kasvatamise ja koristamise tööd. Likvideerida mahajäämus seemnekasvatuse alal, organiseerida saagikamate ja suure produktiivsusega põllukultuuri-sortide, saagirohkete puuvillasortide, suure suhkrusisaldusega suhkrupeedisortide, suure õlisisaldusega ja varavalmivate päevalillesortide kiirendatud aretamine ja tootmises kasutuselevõtmine.

Paremini kasutada mineraalväetisi, samuti kohalikke väetisi: sõnnikut, turvast, komposte ja tuhka. Laiendada turba tööstuslikku tootmist põllumajandusele. Tunduvalt suurendada bakterväetiste tootmist ning tagada vedelate lämmastikväetiste tootmine. Organiseerida tööstuslik lubjatootmine ulatuses, mis rahuldaks põllumajanduse vajadusi.

4. **Teraviljakasvatuses** edasise tõusu saavutamiseks suurendada 1956. aastal külvipind uudis- ja jäätmaadel vähemalt 30 miljonile hektarile ning jätkata uudis- ja jäätmaade ülesharimist, mis ei nõua suuri kapitaalmahutusi ja kus on võimalik saada häid ning püsivaid saake — Siberi, Uraali, Kaug-Ida, Volgamaade, Kasahstani, mittemustmullavööndi ja teistes meie maa piirkon-

dades. Tunduvalt suurendada teraviljakultuuride saagikust ning lähematel aastatel kõikjal üle minna teraviljakultuuride rajoonitud sortide ning kõige saagirohkema ja kvaliteedilt väärtuslikuma teravilja külvamisele. Juurutada maisi kui kõige saagikamat kultuuri, suurendades 1960. aastaks maisi külvipinna kolhoosides ja sovhoosides vähemalt 28 miljonile hektarile. Suures ulatuses organiseerida maisi hübriidseemnete tootmist esmajärjekorras sovhoosides, samuti sordiaretusjaamades ja kolhoosides.

Järsult vähendada viljakadusid saagi koristamisel ja säilitamisel; koristada kõrsteraviljakultuuride saak mitte rohkem kui 10 tööpäevaga meie maa Euroopa-osas ning 7—8 tööpäevaga Siberi ja Kaug-Ida piirkondades.

Võitluses kadude vastu saagi koristamisel pöörata erilist tähelepanu teraviljakultuuride jaotatud koristamise meetodi ulatuslikule rakendamisele.

5. Tagada puuvilla saagikuse edasine tõus, pöörates sealjuures erilist tähelepanu saagikuse tõstmisele mahajäävates puuvillakasvatuskolhoosides, samuti puuvilla külvipinna laiendamisele niisutatavatel maadel niihästi niisutusvõrguga varustatud mittekasutatavate maade ülesharimise kui ka niisutusele võetavate uute maade ülesharimise arvel.

Tunduvalt suurendada lina saagikust ja laiendada lina külvipinda, suurendada lina kaubatoodangut ja järsult tõsta lina- ning kanepisaaduste kvaliteeti (numbrilisust), likvideerida kaod ning minna suuremas ulatuses üle lina- ja kanepivarte tööstusliku töötlemise meetodile.

Suurendada suhkrupeedi saagikust ja laiendada suhkrupeedi külvipinda selle kultuuri kasvatamise peamistes piirkondades, eelkõige Ukraina NSV-s, samuti Vene NFSV, Valgevene NSV, Leedu NSV ja Läti NSV suhkrupeedikasvatuse piirkondades, kus on soodsaid tingimusi selle kultuuri kasvatamiseks.

6. Et rahuldada linnaelanikkonna üha kasvavat nõudmist piimasaaduste ja köögivilja järele, laiendada olemasolevaid ja luua uusi piimakarjakasvatuse ja köögiviljakasvatuse tsoone suurte linnade ja tööstuskeskuste ümber. Organiseerida nendes tsoonides uusi sovhoose, vajaduse korral spetsialiseerida olemasolevad linnalähedased sovhoosid piima, kartuli ja köögivilja tootmisele. Laiendada kasvuhoonete ja lavade ehitamist, kasutades nende jaoks ulatuslikult ära tööstusettevõtete ja elektrijaamade soojusjääke. Suurendada linnalähedaste tsoonide kolhoosides ja sovhoosides varajaste kartuli- ja köögiviljasortide kasvatamist.

7. Tõsta puuvilja-, marja- ja viinamarjasaak kuuendal viisaastakul vähemalt 1,5—2-kordseks viienda viisaastakuga võrreldes. Laiendada puukoolide ja viinamarjakasvanduste võrku ning tagada nendes viljapuude ja viinamarja parimate sortide istutusmaterjalide kasvatamine suures ulatuses. Igati arendada tööliste ja teenistujate kollektiivset aiandust ning kolhoosnikute aiandust nende aiamaadel.

8. Tunduvalt laiendada siidiussikasvatust, eriti Usbeki NSV-s, Turkmeeni NSV-s, Tadžiki NSV-s, Ukraina NSV-s, Moldaavia NSV-s ja Aserbaidžani NSV-s. Suurendada 1960. aastaks siidikedriku kookonite tootmine 38 000 tonnile.

9. Igakülgselt arendada **ühisloomakasvatust** kolhoosides, samuti sovhooside loomakasvatust. Suurendada liha tootmist eelkõige seakasvatuse — kõige kiiremini kasvavate loomade kasvatamise — arendamise arvel; suurendada sealiha erikaal meie maal lihatootmise kogumahus 50 protsendile, kasutades selleks ära sigade liha- ja peekoninuuma eeliseid.

Arendada lihaloomade kasvatamist Kasahstani, Siberi, Alam-Volgamaade ja Põhja-Kaukaasia kaugete stepirajoonide ning Kaug-Ida piirkondade kolhoosides ja sovhoosides, kus on looduslik söödabaas. Organiseerida veiste üleskasvatamine ja karjamaanuum selleks otstarbeks spetsiaalselt loodavates majandites. Suurendada piimatoodangut eeskätt kõigi lehmade piimaanni tunduva tõstmise arvel, samuti kogu veistekarjas lehmade erikaalu suurendamise arvel.

Soovitada kolhoosidele, kellel on arenenud teraviljamajandus, laiendada olemasolevaid ja luua uusi suuri linnukasvatusfarme, rohkete veekogudega piirkondades suurendada vesilindude arvu.

Garanteerida peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste kasvatamise edasine areng Vene NFSV ja Ukraina NSV vanades lambakasvatuspiirkondades, samuti igakülgselt arendada peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste kasvatamist Ida-Siberi, Kasahhi NSV, Kirgiisi NSV, Aserbaidžani NSV, Gruusia NSV ja Armeenia NSV piirkondades. Ulatuslikumalt kasutada ära peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste kasvatamise arendamise võimalused Usbeki NSV-s, Tadžiki NSV-s ja Turkmeeni NSV-s. Laiendada liha- ja villalammaste kasvatamist meie maa loode- ja keskpiirkondades, karakulli-, kasukanaha-, liha- ja rasvalammaste kasvatamist vastavates lambakasvatuse piirkondades. Suurendada villatoodangut ühe lamba kohta kolhoosides ja sovhoosides vähemalt 27 protsendi võrra.

10. Järsult suurendada **söötade tootmist** kolhoosides ja sovhoosides, et täielikult varustada kõiki looma- ja linnuliike vajalike söötadega ning garanteerida kolhoosides sööda eraldamine kolhoosiperede isiklikus valduses olevatele loomadele ja luua sööda kindlustusvarud kolhoosides ja sovhoosides.

Arendada heintaimede külvamist piirkondades, kus mitme- ja üheaastased heintaimed annavad head saaki, pöörates erilist tähelepanu ristiku külvipinna laiendamisele ja saagikuse tõstmisele mittemustmullavööndi piirkondades ja lutserni külvipinna laiendamisele ja saagikuse suurendamisele Kesk-Aasia piirkondades, Kasahstani lõunapiirkondades ja Taga-Kaukaasias.

Luua Läti NSV-s, Leedu NSV-s ja Eesti NSV-s, samuti Vene NFSV looderajoonides pikaajalised kultuurheinamaad ja -karjamaad. Suures ulatuses teha töid looduslike heina- ja karjamaade

TRÜ Raamatukogu

parandamiseks. Tagada kombineeritud söötade tööstuse areng, suurendades kombineeritud söötade tootmise 3—4-kordseks.

11. Suurendada niisutatavate maade pindala viisaastaku jooksul umbes 2,1 miljoni hektari võrra, sealhulgas 800 000 hektari võrra niisutussüsteemide ümberehitamise arvel ja nende mittekasutatavate maade veega varustamise arvel, kus niisutusvõrk on olemas, ning 1,3 miljoni hektari võrra uute niisutamisele võetavate maade arvel.

Võtta viisaastaku jooksul kasutusele 3,1 miljonit hektarit kuivendatud maid, sealhulgas 2 miljonit hektarit kuivendusvõrgu ümberehitamise ja taastamise arvel ning 1,1 miljonit hektarit kuivendamisele võetavate uute maade arvel.

Veeta piirkondades teha töid karjamaade niisutamiseks umbes 80 miljoni hektari suurusel pindalal, alustades selleks veevarustussüsteemide ja -objektide ehitamist, samuti loomakasvatushoonete ja elamute ehitamist.

Puuvillatoodangu edasise tunduva suurendamise eesmärgil pidada vajalikuks, et meie maal loodaks lühikese ajaga uus suur puuvillakasvatuspiirkond. Selleks teha Näljastepis vajalikke töid viljakate uudismaade niisutamise ja kasutuselevõtmise alal.

12. Tunduvalt tõsta põllumajanduse mehhaniseerimise taset. Anda aastail 1956—1960 põllumajandusele umbes 1 650 000 traktorit 15-hobujõulises arvestuses, sealhulgas 680 000 vahelthariimistraktorit (füüsilises arvestuses), 560 000 teraviljakombaini ning teraviljakultuuride jaotatud koristamiseks 180 000 ribasviljalõikajat (vindrouerit) ja 400 000 kogujat kombainidele, samuti 250 000 maisikoristamise ja silotaimede koristamise kombaini.

Ulatuslikult juurutada põllumajanduslikus tootmises kõige ökonoomsemaid diiseltraktoreid ja uusima konstruktsiooniga kombaine, õhukummidega ratastraktoreid, hüdraulilise juhtimissüsteemiga põllumajanduslikke ripp- ja poolrippmasinaid, et tagada põllumajanduses vahelthariitavate teraviljakultuuride ja tehniliste kultuuride kasvatamise mehhaniseerimine, samuti tööde mehhaniseerimine aedades ja köögiviljapõldudel.

Garanteerida elektrienergia ulatuslik kasutamine põllumajanduslikus tootmises, milleks rööbiti kolhooside ja sovhooside lülitamisega riiklike elektrijaamade võrku organiseerida rajoonidevaheliste ja rajoonide soojus- ning hüdroelektrijaamade ehitamine kolhooside ja sovhooside osavõtul. Suurendada viisaastaku jooksul kahekordseks nende elektrifitseeritud kolhooside arv, kes saavad elektrienergiat alalistest allikatest, ning viia lõpule sovhooside ja masina-traktorijaamade elektrifitseerimine.

Paremini kasutada masina-traktorijaamade ja sovhooside tehnikat ning suurendada viisaastaku jooksul iga traktori ja teraviljakombaini päevast tootlikkust vähemalt 30—35 protsendi võrra.

Tõsta masina-traktorijaamade osatähtsust kõigi põllumajanduslikku tootmise harude arendamises kolhoosides ning kolhooside

edasise organisatsioonilise ja majandusliku tugevdamise alal. Tõsta masina-traktorijaamade vastutust põllumajandussaaduste tootmise ja varumise plaanide täitmise eest, taime- ja loomakasvatuses töömahukate protsesside mehhaniseerimise eest. Tagada masina-traktorijaamade alaliste tööliste täielik rakendatus kogu aasta kestel mehhanisaatorite erialade ulatusliku ühendamise ja kolhoosidele antava tootmisalase abi laiendamise teel.

Rakendada masina-traktorijaamades rangeimat kokkuhoiurežiimi, saavutada traktoritööde omahinna alanemine umbes 16 protsendi võrra ning tunduvalt vähendada riigi kulutusi masina-traktorijaamade tööde eest naturaaltasu korras saadava põllumajandusliku toodangu iga tsentneri kohta. Alustada 1956. aastast masina-traktorijaamade üleviimist isemajandamisele.

13. Tagada kolhooside edasine organisatsiooniline ja majanduslik tugevnemine, tööviljakuse tõus eesrindliku põllumajandusliku tehnika juurutamise, tööjõu kõige täielikuma ja ratsionaalsema ärakasutamise, töö parema organiseerimise ja töötasusüsteemi alal parema korra loomise alusel kolhoosides. Ulatuslikult rakendada kolhoosnikute igakuist avansseerimist kui kolhooside tööviljakuse suurendamise tähtsat stiimulit. Jätkata tööd kolhooside tugevdamiseks juhtiva kaadriga ning parandada massilise kolhoosikaadri ettevalmistamist.

14. Tagada kuuendal viisaastakul sovhoosides põllumajandusliku tootmise tunduv areng ning saavutada 1960. aastaks, et sovhoosid ja abimajandid annavad riigile vilja kuni 915 miljonit puuda, liha kuni 1 500 000 tonni, piima kuni 6 800 000 tonni, villa kuni 79 200 tonni ja mune kuni 2 000 000 000 tükki.

Pidada sovhooside tähtsaimaks ülesandeks taime- ja loomakasvatussaaduste tootmise suurendamist põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta põllukultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse suurendamise ning sovhoosidele kinnistatud maakõlvikute ratsionaalsema ärakasutamise teel.

Põllumajandussaaduste tootmise suurendamise, maa ja kõigi tootmisvahendite ratsionaalsema ärakasutamise, isemajandamise tugevdamise ja toodangu omahinna alandamise alusel tagada iga sovhoosi suure tulukusega töö.

15. Metsamajanduse alal teha viisaastaku jooksul metsakorraldustöid 190 miljoni hektari suurusel pindalal, rajada kuni 3 miljonit hektarit majanduslikult väärtuslike ja kiiresti kasvavate puuliikidega metsi; teha töid metsa loodusliku taastamise soodustamiseks kuni 3,8 miljoni hektari suurusel pindalal; rajada vähemalt 370 000 hektarit kaitsemetsaistandusi uhteorgudel ja liivamaadel, luua 560 000 hektarit metsakaitsevööndeid kolhooside ja sovhooside maadel.

16. Pidada põllumajandusteaduse tähtsaimaks ülesandeks läbi töötada põllukultuuride saagikuse suurendamise ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmise küsimused. Erilist tähelepanu pöörata põllumajanduse õige arendamise küsimustele, ratsionaalsete

külvikordade kasutamisele vastavalt igale mullastiku- ja kliimatsoonile, põllumajandusliku tootmise õigele paigutamisele, mullaharimise süsteemi parandamisele, põllukultuuride selektsiooni ja seemnekasvatuse parandamisele, väetiste kasutamise kõige efektiivsemate meetodite rakendamisele, loomakasvatuses tõuaretustöö parandamisele, samuti kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ökonoomika küsimuste läbitöötamisele.

V. TRANSPORDI JA SIDE ALAL

Lugeda kuuenda viie aasta plaani tähtsaimateks ülesanneteks transpordi alal raudtee-, vee-, auto- ja õhutranspordi tehnilise taseme edasise tõusu saavutamine, raudteede ulatuslik elektrifitseerimine ja transpordi varustamine ajakohaste, kõige progressiivsemate lokomotiivide, laevade, autode, lennukite ning liiklusvahendite teiste liikidega.

Seada aastaiks 1956—1960 järgmised põhiülesanded transpordi ja side alal:

1. **Raudteetranspordi** alal suurendada raudteede veosekäive umbes 1374 miljardile tonn-kilomeetrile ehk 42 protsendi võrra 1955. aastaga võrreldes. Garanteerida raudteedel kaubavedude kauguse igakülgne lühendamine ja veoste transportimise odavamaks muutmine.

Viia läbi abinõud teedemajanduse tugevdamiseks ja rekonstrueerimiseks. Panna tegutsevate raudteede võrgus maha umbes 65 000 kilomeetrit uusi rööpmeid, sealhulgas 58 000 kilomeetrit rasket tüüpi rööpmeid. Suurendada viisaastaku lõpuks kivikillustikule rajatavate raudteede pikkus 61 000 kilomeetrile. Viia ellu vajalikud abinõud liiprite vastupidavuse suurendamiseks ning tagada raudbetoonliiprite ulatuslik kasutuselevõtmine.

Raudteede läbilaskevõime suurendamiseks teha töid raudteetranspordi veovahendite tehniliseks rekonstrueerimiseks elektrivedurite ja mootorvedurite ulatusliku juurutamise teel, et juba 1960. aastal langeks nende arvele 40—45 protsenti kogu veosekäibest. Anda viisaastaku jooksul raudteetranspordile vähemalt 2000 elektrivedurit, nende hulgas 400 kaheksateljelist 5700 hobujõulise võimsusega elektrivedurit, samuti 2250 kahesektsioonilist magistraalmootorvedurit.

Garanteerida uute võimsate lokomotiivide loomine, projekteerida ja valmistada aastail 1956—1957 ühe sektsiooniga 2500—3000-hobujõulise võimsusega kaubaveo mootorvedurite, reisijateveo mootorvedurite ja elektrivedurite ning gaasiturbiinvedurite proovimudelid.

Töötada välja ja rakendada abinõud mootorvedurite ekspluateerimiseks väävel-diislikütusel. Luua elektrivedurite ja mootorvedurite remondibaas.

Anda raudteetranspordile viisaastaku jooksul vähemalt 255 000 kaubavagunit ja 18 600 reisijatevagunit. Täiendada parki suurendatud mahuga kinniste vagunitega, mehaanilise jahutuse ja elektrilise küttesüsteemiga isotermiliste vagunitega, suurendatud mahuga tsisternidega, samuti õhu konditsioneerimise seadmetega varustatud ning täielikult metallist valmistatud reisijatevagunitega.

Lõpetada 1957. aastal kaubavagunite pargi üleviimine automaathaakimisele. Lõpetada 1959. aastaks raudteede pargis piduriteta vagunite varustamine automaatpiduritega ja hakata varustama vagunite ekspluatatsiooniparki täiuslikumat tüüpi automaatpiduritega.

Teostada vajalikke töid tähtsamate raudteede läbilaskevõime tunduvaks suurendamiseks, eriti Uraalis ja Siberis, Uraalist Volgamaale, keskpiirkondadesse ja idasse viivail teedel, keskpiirkonna raudteeühendusel Donetsi basseini, Kaukaasia ja Kesk-Aasia piirkondadega, samuti Donetsi basseini raudteedel.

Ehitada umbes 6500 kilomeetrit uusi raudteid ehk 2,1 korda rohkem kui viiendal viisaastakul. Peale selle ehitada 935 kilomeetrit kitsaröövpmelisi raudteid uudis- ja jäätmaade ülesharimise rajoonides. Ehitada raudteeliin Alma-Ata piirkond — riigi piir, mis võimaldab Nõukogude Liidule sideme pidamist Hiina Rahvavabariigiga uues suunas.

Lähema 10—15 aasta jooksul viia elektrienergiale üle tähtsamad suure kaubaveokoormusega liinid ja mäestikuliinid, samuti intensiivse reisijateliikumisega raudteemagistraalid ja suurte tööstuskeskuste linnalähedased liinid. Anda ekspluatatsiooni kuuendal viisaastakul 8100 km elektrifitseeritud liine — s. o. 3,6 korda rohkem kui viiendal viisaastakul.

Ehitada umbes 6600 kilomeetrit paralleelteid ehk 40 protsendi võrra rohkem kui viiendal viisaastakul.

Suurendada jaamateede kogupikkust, mis 1960. aastal moodustaks kuni 49 protsenti raudteede ekspluateerimispikkusest. Sooritada töid jaamade ja sõlmede arendamiseks ning sorteerimiskallakute ehitamise ja mehhaniseerimise alal. Tootmisprotsesside edasise automatiseerimise eesmärgil varustada raudteed automaatblokeeringuga, tsentraliseeritud dispetšeriteenistusega ja automaatpidurdusega umbes 15 000 kilomeetri ulatuses; elektriliselt tsentraliseerida 18 000 pöörangut; tagada raadioside edasine areng ja alustada televisiooni kasutamist raudteedel.

Maksimaalselt mehhaniseerida töömahukad protsessid ja eelkõige teederemondi ja -rekonstrueerimise tööd, peale- ja mahalaadimise tööd, tagades jaamade kaubahoovides peale- ja mahalaadimistööde mehhaniseerimise taseme tõusu 1960. aastal 75 protsendini. Lühendada kaubavaguniringluse aega 5,3 ööpäevani ehk 15 protsendi võrra; suurendada keskmine ööpäevane läbisõit elektriveduril 550 kilomeetrini ehk 44 protsendi võrra, mootorveduril 450 kilomeetrini ehk 24 protsendi võrra ja auruveduril 315 kilomeetrini ehk 14 protsendi võrra. Suurendada kaubarongi

keskmine brutokaal 2200 tonnile ehk 25 protsendi võrra 1955. aastaga võrreldes. Laiendada edasi raudteeliine, mis viivad tööstusettevõtete ning jõe- ja meresadamate juurde, sealhulgas Ust-Donetsi sadama juurde. Alandada vedude omahinda ligikaudu 17 protsendi võrra.

2. **Jõetranspordi** veokäivet suurendada umbes 80 protsendi võrra. Tagada omavahel seotud raudtee- ja veetranspordi vedude edasine laiendamine. Võtta kasutusele uued sügavveeteed Volgal, Kaamal, Dnepril ja teistel jõgedel, ehitada võimsam laevastik, mis vastab laevatamise tingimustele veehoidlatel.

Likvideerida jõetranspordis sadamamajanduse mahajäämus. Tagada suurte ja väikeste sadamate areng eelkõige Volgal, Kaamal ja Siberi jõgedel. Ehitada Ust-Donetsi sadam, võtta laadimis- ja lossimistöödel kasutusele suure jõudlusega mehhanismid; teostada tähtsamates sadamates laadimis- ja lossimistööde kompleksne mehhaniseerimine. Viisaastaku jooksul anda jõesadamates ekspluatatsiooni 15 000 meetrit mehhaniseeritud sadamasildu.

Garanteerida olemasolevate sadamasildade ja ümberlaadimisbaaside arendamine ning uute mehhaniseeritud sadamasildade ja ümberlaadimisbaaside ehitamine ettevõtteis, mis asuvad vahetult veeteede ääres.

Paremini kasutada laevatatavaid kanaleid transpordi jaoks. Suurendada viisaastaku jooksul veoste transportimine piki Moskva-nimelist kanalit ja Stalini-nimelist Valge mere—Balti mere kanalit vähemalt poolteisekordseks ja Lenini-nimelist Volga—Doni kanalit kolmekordseks. Teha edasisi töid laevatamistingimuste parandamiseks Belaja, Severnaja Dvina ja Võtšegda jõel ning rekonstrueerida navigatsiooniseadmed Volgal, Kaamal, Dnepril ja Siberi magistraaljõgedel ühes automaattähiste ja elektrifitseeritud märkide ulatusliku kasutuselevõtmisega.

Täiendada laevastikku suurendatud liikumiskiirusega laevadega ning anda Jõelaevastiku Ministeeriumile viisaastaku jooksul puksiirlaevu ja iseliikuvaid kaubalaevu koguvõimsusega umbes 720 000 hobujõudu, pukseeritavaid laevu kogukandejõuga 2 245 000 tonni ja reisijatelaevu koguvõimsusega 180 000 hobujõudu.

Rekonstrueerida olemasolevaid ja ehitada uusi laevaremondiettevõtteid, organiseerida remondi- ja ekspluatatsioonibaasid, et luua laevastikule võimalus töötada veoõlgade süsteemil.

Tõsta veoste kohaletoimetamise kiirust ning lühendada laevade seisuaega sadamates; tagada 1960. aastal jõepuksiirlaevade tootlikkuse suurenemine kuivveoste transportimisel vähemalt 30 protsendi võrra 1955. aastaga võrreldes, iseliikuvate kaubalaevade tootlikkuse suurenemine 36 protsendi ja pukseeritavate laevade tootlikkuse suurenemine 33 protsendi võrra. Parandada veo- ja kommertstööd veetranspordil ja rakendada abinõud ministeeriumide ning keskasutuste huvi suurendamiseks jõgedel veoste

transportimise vastu. Alandada vedude omahinda umbes 21 protsendi võrra.

Garanteerida väikeste jõgede edasine kasutuselevõtmine transpordi jaoks ja vedude arendamine nendel jõgedel.

3. **Meretranspordi** veosekäive suurendada ligikaudu 2,1-kordseks. Garanteerida vedude edasine arendamine Kaug-Ida, Aasovi-Musta mere, Põhja ja teistes basseinides ning kodumaise tonnaaži erikaalu suurenemine ekspordi- ja impordivedudel, samuti Põhja meretee edasine areng.

Tõsta meresadamate arengu tehnilist taset. Sadamates anda ekspluatatsiooni kuni 10 000 meetrit mehhaniseeritud sadamasildu ja 200 000 ruutmeetrit ladusid. Võtta kasutusele uued suure jõudlusega ümberlaadimise mehhanismid. Suurendada 1960. aastaks laadimis- ja lossimistööde kompleksne mehhaniseerimine meresadamates 65 protsendini.

Tagada meresadamate rekonstrueerimine ja arendamine vastavalt nende veosekäibele.

Täiendada merelaevastikku ökonoomsemate ja suurema liikumiskiirusega laevadega. Anda Merelaevastiku Ministeeriumile viisaastaku jooksul kuivveoste transportimiseks määratud laevu kogukandejõuga umbes 1 140 000 tonni, naftaveolaevu kogukandejõuga 460 000 tonni, reisijatelaevu koguvõimsusega 198 000 hobujõudu ja puksiirlaevu koguvõimsusega 230 000 hobujõudu. Ehitada täiuslikumate mootorite ja mehhanismidega merelaevu, millede liikumiskiirus on tunduvalt suurem.

Suurendada naftaveo-merelaevade ööpäevast tootlikkust viisaastaku jooksul vähemalt 25 protsendi võrra ja kuivveoste transportimiseks määratud laevade tootlikkust 34 protsendi võrra — esmajärjekorras laevade seisuaja lühendamise arvel sadamates ja laevade tühisõidu vähendamise arvel.

Parandada merelaevastiku tehnilist seisukorda, lühendada laevade remontimise aega, suurendada laevaremondiettevõtete võimsuste ärakasutamist, eriti Kaug-Ida basseinis, garanteerida tehaste ehitamise lõpuleviimine ja rekonstrueerimine Nahhodkas, Tuapses, Ždanovis, Leningradis ja Murmanskis. Alustada laevaremonditehaste ehitamist Slavjankas.

Tagada vajalik laevatamissügavus kanalitel ja meresadamate lähistel, parandada sidevahendeid ja raadionavigatsiooniseadmeid meretranspordil, varustada merelaevad kõige täiuslikumate navigatsiooniaparaatide ja -seadmetega, mis garanteerivad ohutu laevaliikluse.

Alandada vedude omahinda meretranspordil umbes 26 protsendi võrra.

4. **Autotranspordi** veosekäive suurendada 1960. aastaks 1955. aastaga võrreldes umbes 2-kordseks. Tunduvalt suurendada üldkasutusliku autotranspordi erikaalu vedudel, tõstes selle veosekäibe 40 miljardile tonn-kilomeetrile ehk 4,3-kordseks 1955. aastaga võrreldes. Garanteerida tsentraliseeritud vedude edasine

areng ja autojärelvankrite tunduvalt parem ärakasutamine, suurendada reisijatevedu taksiautodega 3-kordseks ja autobussidega 3,5-kordseks.

Autopargi kasutamise põhjaliku parandamise ja vedude maksumuse tunduva alandamise eesmärgil koondada kuuendal viisaastakul massiliste veoste transportimisel rakendatavate veoautode põhiline osa ja ministeeriumide ning keskasutuste autoremondiettevõtted üldkasutusliku autotranspordi süsteemi.

Suurendada üldkasutuslike veoautode tootlikkust viisaastaku jooksul umbes 36 protsendi võrra ja alandada vedude omahinda vähemalt 20 protsendi võrra. Arendada autode tehnilise teenindamise ja remontimise baasi.

Laiendada kõva kattega autoteede ehitamist ja rekonstrueerimist.

5. **Torujuhtmetranspordi** alal — suurendada tööde maht 1955. aastaga võrreldes 83 miljardile kilomeetrile ehk 6-kordseks.

6. **Õhutranspordi** veosekäive suurendada viisaastaku jooksul 2-kordseks ja reisijateveo maht umbes 3,8-kordseks. Võtta magistraallennuliinidel kasutusele kiired, paljude istekohtadega reisijatelennukid. Rekonstrueerida tähtsamad lennujaamad magistraallennuliinidel.

7. **Side** alal — arendada edasi ja rekonstrueerida sidevahendeid eesrindliku ajakohase tehnika ja side reservide maksimaalse ärakasutamise baasil.

Side kaabelliinide pikkus suurendada umbes 2-kordseks viienda viisaastakuga võrreldes ning võtta ulatuslikult kasutusele koaksiaalkaablid. Luua raadiorelee sideliinide laiaulatuslik võrk ning anda viisaastaku jooksul ekspluatatsiooni vähemalt 10 000 kilomeetrit niisuguseid liine.

Garanteerida automaattelefonijaamade mahu juurdekasv umbes kaks korda suuremas ulatuses kui viiendal viisaastakul.

Laiendada postiside võrku. Tagada maal telefoniseerimise ja radiofitseerimise edasine areng.

VI. KAPITAALEHITUSE JA EHITUSTÖÖSTUSE ALAL

1. Tööstusliku tootmise, transpordi, põllumajanduse ja elamuehituse arendamise, koolide, haiglate, lasteaedade ja lastesõimede ning teiste kultuuri- ja kommunaalotstarbeliste hoonete ehitamise arendamise alal seatud ülesannete täitmise eesmärgil määrata kindlaks aastaiks 1956—1960 **riiklike kapitaalmahutuste üldmaht** NSV Liidu rahvamajanduses 990 miljardile rublale (1955. aasta 1. juuli hindades) — s. o. 67 protsendi võrra rohkem kui viiendal viisaastakul.

2. Et tagada kapitaalehituseks suunatavate materiaalsete ressursside ja rahaliste vahendite efektiivsem ärakasutamine, mitte lubada kapitaalmahutuste killustamist arvukate ehituste ja objek-

tide vahel, parandada projekteerimisasjandust ning likvideerida liialdused projekteerimises, mis toovad kaasa riiklike summade pillava kulutamise.

Uute ettevõtete ehitamise projektide ja tegutsevate ettevõtete laiendamise projektide koostamisel pidada silmas teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi, samuti kõige kõrgemaid tehnilisi ja majanduslikke näitajaid, mis on saavutatud eesrindlikes kodumaa ja välismaa ettevõtteis.

Lühendada projekteerimistööde tähtaegu; viia lõpule aastail 1956—1957 üleminek elumajade ja kultuuri- ning kommunaalasutuste ehitamisele tüüpprojektide järgi; minna lähema 2—3 aasta jooksul üle tööstusettevõtete, transpordi- ja sideasutuste ning põllumajandushoonete ehitamisele üldreeglina tüüpprojektide järgi.

3. Tagada **ehitustööstuse** edasiarendamine. Tunduvalt lühendada ehitustööde tähtaegu ja parandada nende kvaliteeti, eriti elamuehituses ning kultuuri- ja kommunaalasutuste ehitamisel, alandada ehitus- ja montaažtööde maksumust viisaastaku jooksul vähemalt 7 protsendi võrra eelarvelise maksumusega võrreldes

Teostada ehitustegevuse edasine industrialiseerimine monteeritavate raudbetoonkonstruktsioonide ja -detailide, kergest betoonist konstruktsioonide, tehastes valmistatavate suurte plokkide ja valmissõlmede ulatusliku kasutamise teel, samuti ehitustegevuse komplekssе mehhaniseerimise igakülgse juurutamise teel.

Suurendada monteeritavate raudbetoonkonstruktsioonide kasutamine 1960. aastal 28 miljonile kuupmeetrile (sealhulgas 7 miljonit kuupmeetrit eelpingestatud-armeeritud konstruktsioone). Töötada välja ja võtta ehitustegevuses kasutusele täiuslikumat liiki monteeritavad raudbetoonkonstruktsioonid. Tunduvalt laiendada vähelegeeritud terase ja ülitugeva traadi kasutamist raudbetoonkonstruktsioonide jaoks, samuti ökonoomse profiiliga valtsmetalli kasutamist ehitustegevuses. Tagada ehitustöödel metalli ja metsamaterjalide maksimaalselt säästlik kulutamine.

Varustada ehitused kõige täiuslikumate masinate ja mehhanismidega. Suurendada ekskavaatorite arv ehitustöödel viisaastaku jooksul vähemalt 3-kordseks, suurendades sealjuures tunduvalt ühekopaliste 0,15 ja 0,25 kuupmeetrilise kopamahuga ekskavaatorite parki. Paremini kasutada ehitustöödel masinaid ja mehhanisme. Suurendada ehitusmasinate ja transpordivahendite remontimise tehaste ning töökodade võimsust, ehitada remonditehaseid, esmajärjekorras ulatusliku ehitustegevuse piirkondades.

Jätkata ministeeriumide ja keskasutuste väikeste paralleelselt tegutsevate ehitusorganisatsioonide ühendamist. Suurtes linnades elamuehituse ning kultuuri- ja kommunaalasutuste ehitamise edasise parandamise eesmärgil luua Moskva, Leningradi ja Kiievi eeskujul territoriaalsed tööettevõtte-ehitusorganisatsioonid, ühendades nendesse mitmesuguste keskasutuste väikesed ehitusorganisatsioonid. Tunduvalt suurendada meie maa idapiirkondades tegutsevate ehitusorganisatsioonide võimsust ning luua nendes piirkon-

dades uued ehitusorganisatsioonid ja rajooniettevõtted ehitusmaterjalide, -konstruktsioonide ja -detailide tootmiseks. Ühendada ja tugevdada montaažtööde ja eritööde spetsialiseeritud organisatsioone ning luua üldehitustööde spetsialiseeritud organisatsioonid. Laiendada elumajade ning kultuuri- ja kommunaalasutuste ehitamist ehitustööstuse töötajaile.

VII. TÖÖVILJAKUSE SUURENDAMISE ALAL

1. Tagada tööviljakuse uus tunduv tõus, mis on tootmise kasvu ja rahva heaolu edasise tõstmise alal seatud ülesannete täitmise otsustavaks eeltingimuseks.

Suur Lenin õpetas, et tööviljakuse suurendamine on kõige tähtsam uue ühiskondliku korra võidu jaoks ja et: „Kommunism on kapitalistlikust kõrgem tööviljakus, vabatahtlike, klassiteadlike, ühinenud, eesrindlikku tehnikat kasutavate tööliste tööviljakus".

Võimsa industriaalse baasi olemasolu meie maal ja ulatuslike abinõude elluviimine kuuendal viisaastakul, mis tagavad kõigi rahvamajandusharude ülemineku uuele, oma tehniliselt tasemelt kõrgemale astmele, samuti ajakohast tehnikat edukalt rakendavate kvalifitseeritud tööliste ja spetsialistide kaadri olemasolu ning ettevalmistamine üha kasvavates mastaapides, loovad suuri võimalusi tööviljakuse tõusuks kiirendatud tempos.

2. Määrata kindlaks järgmised ülesanded tööviljakuse suurendamise alal aastaiks 1956—1960:

tööstuses — vähemalt 50 protsendi võrra, mis tuleb saavutada peamiselt töö tehnilise varustatuse kasvu ning eesrindliku tehnika ja tehnoloogia juurutamise, tootmisprotsesside komplekssе mehhaniseerimise ja automatiseerimise igakülgse laiendamise ning seadmete moderniseerimise arvel, ettevõtete ulatusliku spetsialiseerimise ning sel alusel tootmise voolumeetodite juurutamise, töö organiseerimise põhjaliku parandamise ja tööaja kadude likvideerimise, samuti abitöödel tööjõukulu vähendamise arvel;

ehituses — vähemalt 52 protsendi võrra ehitustegevuse edasise industrialiseerimise, monteeritavate konstruktsioonide ja detailide ulatusliku kasutamise, ehitustööde komplekssе mehhaniseerimise põhilise lõpuleviimise, töö organiseerimise tunduva parandamise ning abitöödel tööjõukulu vähendamise alusel;

raudteetranspordis — umbes 34 protsendi võrra raudteede tehnilise varustatuse edasise kasvu, elektrivedurite ja mootorvedurite abil teostatavate vedude erikaalu suurendamise, vagunipargi uute suure kandejõuga vagunitega täiendamise, teedemajanduse rekonstrueerimise, rongiliikluse kommertskiiruse suurendamise ja rongide keskmise kaalu suurendamise, samuti töö parema organiseerimise arvel;

meretranspordis — 40 protsendi ja **jõetranspordis** — 35 protsendi võrra laevastiku täiendamise arvel võimsamate ajakohaste

laevadega, mis on varustatud mehhaniseeritud juhtimisseadeldiste ja seadmetega, ning laevastiku parema kasutamise arvel;

sovhoosides ja riiklikes põllumajanduslikes abiettevõtteis — umbes 70 protsendi võrra põllukultuuride kasvatamise ja koristamise tööde komplekssе mehhaniseerimise lõpuleviimise, loomakasvatuses töömahukate tööde mehhaniseerimise taseme tunduva tõstmise, põllumajandusliku toodangu kadude likvideerimise, samuti töö organiseerimise tunduva parandamise teel.

Pidada tähtsaimaks ülesandeks tunduvalt suurendada põllumajandussaaduste tootmist maakõlvikute iga 100 hektari kohta ühes tööjõukulu samaaegse vähendamisega iga tsentneri toodangu saamiseks.

3. Eriti suur tähtsus on tööviljakuse tõstmisel **kolhoosides,** et tagada kuuendal viisaastakul ülesannete täitmine põllumajandusliku tootmise arendamise alal.

Masina-traktorijaamade materiaal-tehnilise baasi tugevnemine ja põllumajanduslike tööde mehhaniseerimise ning elektrifitseerimise taseme tunduv tõus, põllumajandusteaduse ja tehnika saavutuste ulatuslik juurutamine, põllunduse ja loomakasvatuse ratsionaalne paigutamine ja spetsialiseerimine meie maa piirkondades ning kolhoosides, samuti kolhooside ja masina-traktorijaamade tugevdamine juhtiva kaadri ning spetsialistidega võimaldab järsult tõsta põllumajandussaaduste toodangut maakõlvikute iga 100 hektari kohta ning suurendada tööviljakust kolhoosides umbes kahekordseks.

Põllumajanduse Ministeerium, samuti kohalikud partei- ja nõukogude organid, masina-traktorijaamade ja kolhooside juhtijad peavad tagama põllumajandusliku tehnika efektiivse rakendamise, nende eesrindlike kolhooside ja masina-traktorijaamade kogemuste massilise levitamise, kes on saavutanud häid tulemusi põllumajandusliku toodangu kasvu ja tööviljakuse tõusu alal, töö parema organiseerimise ja töödistsipliini tugevdamise ning sellel alusel kolhoosnikute sissetuleku tunduva suurenemise.

4. Töö organiseerimises ja töötasu alal puuduste kiiremaks likvideerimiseks ning töötajate isikliku materiaalse huvi suurendamiseks oma töö tulemuste vastu:

tagada tehnika ajakohasele tasemele ja tootmise organiseerimisele vastavate tehniliselt põhjendatud töönormide ulatuslik rakendamine;

suurendada tariifi-palgamäärade osa tööliste töötasus ja kehtestada tariifimäärade taseme õige vahekord üksikute harude ning kutsealade vahel, arvestades tööliste kvalifikatsiooni ning tehes soodustusi töötasu alal nendele töölistele, kes tegelevad raske tööga ning kuumades tsehhides;

korrastada insener-tehniliste töötajate ja teenistujate üksikute kategooriate töötasu; likvideerida süsteemide rohkus ja ebakõla insener-tehniliste töötajate ning teenistujate palgatingimustes;

suurendada premeerimise osatähtsust, et stimuleerida uue teh-

nika juurutamist, tööviljakuse kasvu ja toodangu omahinna alandamist.

5. Jätkata tööd administratiivaparaadi edasise täiustamise ja vähendamise ning odavamaks muutmise alal, aparaadi liigsete ja paralleelselt tegutsevate lülide likvideerimise ning koosseisudes liialduste kõrvaldamise alal.

6. Igakülgselt arendada ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite massilist liikumist, samuti tagada eesrindlike kogemuste ulatuslik propageerimine ja levitamine.

7. Parandada noorsoo tootmisalase õppuse kvaliteeti riiklikes tööjõureservide koolides ja õppeasutustes, samuti vahetult tootmisettevõtteis; igakülgselt arendada kvalifitseeritud tööliste ettevalmistamist riiklikes tööjõureservide koolides ja õppeasutustes meie maa idapiirkondades ning laiendada koolide ja õppeasutuste võrku nendes piirkondades.

8. Tagada tööjõuressursside kõige ratsionaalsem jaotamine rahvamajandusharude ja meie maa piirkondade vahel ning nende õige rakendamine. Sealjuures erilist tähelepanu pöörata nende ettevõtete ja ehituste garanteerimisele tööjõuga, mis asuvad meie maa ida- ja põhjapiirkondades, tööjõu organiseeritud värbamisele selleks otstarbeks ja töötajate ümberasumisele vabatahtlikul alusel nendesse piirkondadesse meie maa teistest piirkondadest. Parandada ümberasujate majapidamise sisseseadmist ja tagada neile elumajade õigeaegne ehitamine.

9. Tagada töökaitse ja ohutustehnika edasine parandamine ettevõtteis, eelkõige kaevandustes, kuumades tsehhides ja tööliste tervist kahjustavatel töödel, rakendades selles valdkonnas teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi.

VIII. RAHVA MATERIAALSE JA KULTUURILISE ELUTASEME TÕSTMISE ALAL

1. Vastavalt sotsialistliku tootmise arendamise ja ühiskondliku töö viljakuse suurendamise alal seatud ülesannetele määrata kindlaks **rahvatulu** kasv (võrreldavates hindades) viisaastaku jooksul umbes 60 protsendi võrra. Sel alusel tagada tööliste ja teenistujate sissetulekute ning talupoegade sissetulekute edasine kasv; tunduvalt suurendada toidu- ja tööstuskaupade tarbimist iga elaniku kohta.

2. Määrata kindlaks tööliste ja teenistujate arv NSV Liidu rahvamajanduses 1960. aastaks umbes 55 miljonile.

Tõsta tööliste ja teenistujate **reaalpalka** keskmiselt umbes 30 protsendi võrra. Tõsta madalapalgaliste tööliste ja teenistujate palka.

3. Pidada vajalikuks lühendada kuuendal viisaastakul tööliste ja teenistujate tööpäeva kestust.

Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks välja töötada abinõud, mis võimaldavad kuuendal viisaastakul töölised ja teenistujad järk-järgult üle viia seitsmetunnilisele tööpäevale ning söe- ja mäetööstuses allmaatöödele rakendatud tähtsamate kutsealade töölised — kuuetunnilisele tööpäevale. Selle juures tuleb esimeses järjekorras, alates 1957. aastast, lühendatud tööpäevale üle viia töölised, kes on rakendatud allmaatöödele ja tööle kuumades tsehhides. Neis tööstusharudes, kus see on tootmistingimustelt otstarbekohane, sisse seada viiepäevaline töönädal (kahe puhkepäevaga ja 8-tunnilise tööpäevaga).

Seada tööliste ja teenistujate jaoks alates 1956. aastast sisse kahe tunni võrra lühendatud tööpäev puhkepäevade ja pidupäevade eel.

Taastada alates 1956. aastast kuuetunniline tööpäev 16—18 aasta vanustele noortele.

Üleminek lühendatud tööpäevale peab toimuma tööliste ja teenistujate palka vähendamata.

4. Kõigiti parandada naistööliste töö- ja olustikulisi tingimusi. Kehtestada emadele täiendavaid soodustusi, muuhulgas suurendada puhkuste kestust raseduse ja sünnitamise puhul.

5. Põllu- ja loomakasvatussaaduste tootmise tunduva suurendamise alusel ja kolhoosnikute tööviljakuse tõusu alusel suurendada **kolhoosnikute sissetulekuid** rahas ja natuuras keskmiselt vähemalt 40 protsendi võrra eelkõige ühismajapidamise tulude kasvu arvel; tunduvalt suurendada kolhooside ühisfonde.

6. Suurendada riiklikke kulutusi töölistele ja teenistujatele sotsiaalkindlustuse korras antavateks abirahadeks ja väljamaksudeks, sotsiaalhoolduse korras antavateks pensionideks, paljulapselistele ja üksikutele emadele abirahadeks, õpilastele stipendiumideks, tasuta meditsiiniliseks abiks, sanatooriumide ja puhkekodude tasuta ning soodustushinnaga tuusikuteks, tasuta õpetuseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks, palga maksmiseks puhkusaja eest ning teisteks väljamakseteks ja soodustusteks töötajaile 154 miljardilt rublalt 1955. aastal 210 miljardi rublani 1960. aastal. Reguleerida pensionide maksmine, märksa suurendades madalaid pensionimäärasid ja vähendades põhjendamatult kõrgeid pensionimäärasid; parandada elatanud kodanike elutingimusi ja nende invaliidide töölerakendamist, kes oma tervist kahjustamata võivad teha ühiskondlikult kasulikku tööd.

7. Suurendada viisaastaku jooksul riikliku ja kooperatiivkaubanduse **jaekaubakäivet** umbes 50 protsendi võrra, tagades sealjuures jaekaubakäibe suurema kasvu maal.

Suurendada 1960. aastaks 1955. aastaga võrreldes elanikkonnale tähtsamate kaupade müüki umbes järgmises ulatuses: lihasaadusi 85 protsendi võrra, kalasaadusi 59 protsendi võrra, võid 57 protsendi võrra, taimeõli 60 protsendi võrra, piima ja piimasaadusi 2,7-kordselt, juustu 2,4-kordselt, mune 2,6-kordselt,

suhkrut 70 protsendi võrra, puuvillast riiet 30 protsendi võrra, villast riiet 2-kordselt, siidriiet 2-kordselt, linast riiet 3,6-kordselt, õmblustooteid 67 protsendi võrra, nahkjalatseid 65 protsendi võrra, mööblit 2-kordselt, kelli 70 protsendi võrra, jalgrattaid 46 protsendi võrra, raadiovastuvõtjaid 2,2-kordselt, televiisoreid 5-kordselt, koduseid külmutuskappe 4,7-kordselt, tolmuimejaid 3,9-kordselt, pesupesemismasinaid 6-kordselt. Laiendada elanikkonnale ja kolhoosidele metsamaterjalide ja ehitusmaterjalide müüki, muuhulgas tsemendi müüki 2,5 korda, eterniidi müüki 2,1 korda ja katusepapi müüki 70 protsendi võrra.

Tunduvalt suurendada toidu- ja tööstuskaupade kohalikke ressursse vabariikide, kraide ja oblastite jaekaubakäibes.

Kohalike organite initsiatiivi soodustamiseks ja nende vastutuse tõstmiseks toodangu suurendamise eest ja elanikkonna parema varustamise eest loomakasvatussaadustega teha muudatusi praeguses jaotussüsteemis eesmärgiga, et selles oleksid õigesti kooskõlastatud tsentraliseerimise printsiibid kohaliku initsiatiivi arendamisega olemasolevate ressursside kasutamisel elanikkonna varustamiseks.

Arendada kaupluste ja müügipunktide võrku nii, et töökohtade arv kaubandusvõrgus suureneks viisaastaku jooksul vähemalt 40 protsendi võrra. Tagada kaubandusvõrgu varustamine ajakohase sisustusega ning progressiivsete kaubandusmeetodite ulatuslik rakendamine, mis vastavad suureneva kaubakäibe nõudmistele ja tõstavad kaubanduse kultuuri.

Maksimaalselt suurendada elanikkonnale müüdavate kaupade eelnevat kaalumist ja pakkimist, laiendada müüjateta kaupluste võrku, samuti müümist automaatide abil, mis võimaldab tunduvalt parandada ostjate teenindamist, vähendada tööjõukulu kaubanduses ja alandada kaubaringluse kulusid. Igati arendada saatekaubandust. Organiseerida automaatide massiline tootmine kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise jaoks.

Kiirendada kaupade liikumist tootvatest ettevõtetest kaubandusvõrku, likvideerides liigsed vahelülid, kõikjal organiseerida kaupade tsentraliseeritud toimetamine kaubandusvõrku ning ulatuslikumalt praktiseerida kaupade ring-laialivedu, eriti maal, samuti veokaubandust maal.

Ehitada rohkem ladusid, külmhooneid ja juurviljahoidlaid kaupade paremaks säilitamiseks ning kaupade sorteerimise organiseerimiseks enne kauplustesse toimetamist, mis peab parandama kaupluste varustamist kaupadega väjalikus sortimendis.

Laiendada viisaastaku jooksul sööklate võrku vähemalt 50 protsendi võrra ja suurendada ühiskondliku toitlustamise ettevõtete poolt toodete väljalaset umbes 75 protsendi võrra.

Arendada sööklate võrku vabrikute, tehaste, kaevanduste, masina-traktorijaamade, sovhooside ja õppeasutuste juures ning eriti üldkasutatavate sööklate võrku, et tagada teenindamine ühiskondliku toitlustamise alal mitte ainult tööta-

jaile, vaid ka nende perekonnaliikmetele, mis kergendaks naiste tööd.

Tunduvalt laiendada koolide sööklate ja einelaudade võrku kooliõpilaste toitlustamiseks.

Tagada kõikjal sööklates, kohvikutes, teemajades, toidubaarides ja einelaudades üleminek tarbijate iseteenindamisele kui kõige ratsionaalsemale kaubandusvormile, mis võimaldab kiirendada ja parandada tarbijate teenindamist.

Igati arendada lõunate müüki väljaviimiseks ja eeltellimuste vastuvõtmist lõunatele.

Mehhaniseerida töömahukad toiduvalmistamise protsessid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis ajakohaste ja täiuslikumate mehhanismide ning seadmete (kartulikoorijate, köögiviljalõikajate, leivalõikamismasinate, nõudepesemise seadeldiste, kombineeritud suure jõudlusega köögimehhanismide jne.) kasutuselevõtmise arvel.

Sööklate ja toidubaaride varustamine uusima tehnikaga ning eesrindlike töömeetodite rakendamine nendes ettevõtteis peab tagama lõunate hinna alanemise ning kaasa aitama elanikkonna selle ringi laienemisele, kes kasutab ühiskondliku toitlustamise ettevõtete teenuseid.

Alandada ringluskulusid riiklikus ja kooperatiivkaubanduses umbes 17 protsendi võrra.

Igati kaasa aidata kolhoosikaubanduse edasisele laiendamisele, arendades tarbijate kooperatsiooni tööd kolhooside ja kolhoosnikute põllumajandussaaduste ülejääkidega kauplemisel komisjonimüügi korras. Parandada kolhoositurgude heakorrastust linnades ja töölisasulates.

Nõukogude kaubanduse põhjalikuks parandamiseks on tarvis tagada töötajate ulatuslik osavõtt pideva kontrolli teostamisest kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle.

Parandada ühiskondliku kontrolli organisatsioonide tööd tehastes, vabrikutes, asutustes ja õppeasutustes ning maal tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide kauplusekomisjonide ja revisjonikomisjonide tööd, tagades tööliste, teenistujate, kolhoosnikute ja koduperenaiste aktiivse osavõtu nende tegevusest.

8. Tunnistada vajalikuks tublisti parandada ja tunduvalt laiendada **elamuehitust.** Ehitada viisaastaku jooksul linnades, töölisasulates ja maal riiklike summade arvel elumaju üldelamispinnaga umbes 205 miljonit ruutmeetrit ehk peaaegu kaks korda rohkem kui viiendal viisaastakul.

Juhtida partei-, nõukogude ja majandusorganite juhtivate töötajate tähelepanu sellele, et kindlaksmääratud ülesanded elamispinna ehitamise ja ekspluatatsiooniandmise alal tuleb tingimusteta täita.

Ulatuslikult abistada töölisi, teenistujaid ja kolhoosnikuid elumajade ehitamisel isiklike säästude arvel ning riikliku krediidi

ja kolhoosikrediidi abiga. Selle eesmärgiga laiendada standardmajade detailide komplektide, ehitusmaterjalide ja seadmete müüki elanikkonnale.

Alandada elamuehituse maksumust viisaastaku jooksul vähemalt 20 protsendi võrra tüüpprojektide ulatusliku kasutamise, industriaalsete töömeetodite juurutamise, valmistoodete ja tehastes valmistatavate detailide hinna alandamise, arhitektuuriliste liialduste vältimise ja ehitustööde tähtaja lühendamise arvel.

Pidada tähtsaimaks ülesandeks olemasoleva elamufondi korrastamist ja säilitamist ning elumajade edasist heakorrastamist.

Tagada linnaelanikkonna **kommunaalteenindamise** paranemine. Arendada edasi veevarustuse-, kanalisatsiooni-, termofikatsiooni- ja elektrivõrku. Suurendada kuuendal viisaastakul gasifitseeritud korterite arv 2,5-kordseks, võrreldes viienda viisaastakuga. Parandada elanikkonna teenindamist linnatranspordi, saunade ja pesumajade poolt ning rakendada teisi abinõusid linnade heakorrastamise alal.

9. Põhiliselt ellu viia **üldine keskharidus** linnades ja maal laste ja noorsoo õpetamise teel üldhariduslikes keskkoolides (kümneklassilistes koolides) ja kesk-eriõppeasutustes. Arendada polütehnilist õpetust üldhariduslikes koolides, tagades õpilaste tutvumise tähtsamate kaasaegsete tööstus- ja põllumajandusharudega. Garanteerida õppetöö tihe side ühiskondlikult kasuliku tööga, kasvatada noores põlvkonnas kommunistlikku töössesuhtumist.

Tõsta õppe- ja kasvatustöö taset koolides; laiendada kooliväliste lasteasutuste võrku linnas ja maal. Tagada klubide, kultuuripaleede ja kultuurimajade, tehnikamajade ning teiste kultuurhariduslike asutuste ulatuslikum osavõtt kasvatustööst koolinoorte hulgas.

Tugevdada üldhariduslike koolide õppe- ja materiaalset baasi. Laiendada linna- ja maakoolide ehitamise maht kuuenda viisaastaku jooksul umbes kahekordseks, võrreldes viienda viisaastakuga. Laiendada kooliinternaatide võrku. Pidada otstarbekohaseks kolhooside ulatuslikumat osavõttu maakoolide ehitamisest ja nende sisustamisest.

Keskharidust mitteomavate töötajate üldise kultuuritaseme tõstmise eesmärgil jätkata kuuendal viisaastakul üldhariduslike kaugõppekoolide ja õhtukoolide võrgu arendamist, kus töötajad õpivad tootmistöö kõrval.

Kaotada õppemaks keskkoolide vanemates klassides, kesk-eriõppeasutustes ja kõrgemates õppeasutustes.

10. Ette näha spetsialistide ettevalmistamine **kõrgemates ja kesk**-eriõppeasutustes niisuguses ulatuses, mis rahuldab rahvamajanduse ja kultuuritöö vajadused. Lasta viie aasta jooksul välja kõrgema ja keskharidusega spetsialiste kokku umbkaudu poolteist korda rohkem ning rasketööstusharude, ehitusala, trans-

pordi ja põllumajanduse jaoks umbes kaks korda rohkem kui viiendal viisaastakul.

Laiendada tunduvalt õhtuse ja kaugõppe kõrgema ja keskastme erialase hariduse süsteemi, et anda insener-tehnilistel ametikohtadel töötavatele praktikutele, samuti töölistele ja kolhoosnikutele laialdased võimalused kõrgema ja keskastme erialase hariduse omandamiseks tootmistöö kõrval.

Tagada kõrgemate õppeasutuste õige paigutus meie maal, laiendada spetsialistide ettevalmistamist Uraali, Siberi, Kaug-Ida ja Kasahstani õppeasutustes, et rahuldada nende piirkondade kasvavaid vajadusi spetsialistide osas.

Parandada märgatavalt kõrgema ja keskastme erialase haridusega spetsialistide ettevalmistamise kvaliteeti. Tagada, et kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes tutvustataks õppijaid üksikasjaliselt meie kodumaa ja välismaa teaduse ning tehnika viimaste saavutustega, samuti eesrindlike tootmiskogemustega.

Tugevdada kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste materiaalset baasi, parandades nende varustamist ajakohaste õppevahendite ja laboratooriumiseadmetega.

11. Arendada igati **teadust.** Laiendades teoreetilisi uurimistöid teaduse kõigil aladel, suurendada teaduslike asutuste osatähtsust tehnilise progressi ja tootmise organiseerimise alal. Ümber korraldada teadusliku uurimise instituutide töö, et rohkem lähendada nende tegevust majanduse konkreetsetele vajadustele. Tagada kodumaa ja välismaa teaduse ja tehnika saavutuste maksimaalne ärakasutamine konstrueerimis- ja projekteerimisorganisatsioonides.

Juhtida teadlaste jõupingutused ja teadusliku uurimise asutuste materiaalsed ressursid esijoones niisuguste teaduslike probleemide läbitöötamisele, milledel on suur rahvamajanduslik tähtsus, taotledes sealjuures teaduslike uurimistööde kiiret lõpuleviimist ja nende tulemuste juurutamist rahvamajandusse.

Viia teadusliku uurimise asutused lähemale tootmisbaasile. Parandada teadusliku uurimise asutuste varustamist ajakohaste teaduslike seadmete ja materjalidega.

Tõmmata kõrgemaid õppeasutusi ulatuslikumalt kaasa rahvamajandusele vajalike teaduslike uurimistööde teostamisele.

12. Silmas pidada **kino** kui kõige massilisema kunsti tähtsust, tarvitusele võtta abinõud kinofilmide tootmise suurendamiseks, nende ideelise ja kunstilise taseme tõstmiseks ja kinovõrgu laiendamiseks. Garanteerida viisaastaku lõpuks vähemalt 120 täiemetraažilise filmi tootmine aastas.

Suurendada viie aasta jooksul kinoseadeldiste võrku umbes 30 protsenti. Ehitada kinoteatreid NSV Liidu Kultuuriministeeriumi süsteemis 500 000 pealtvaataja jaoks ehk neli korda rohkem kui viiendal viisaastakul. Tõsta väljalastavate teaduslike ja tehniliste kinofilmide kvaliteeti, millised filmid on üheks tähtsamaks vahendiks tehnilise propaganda alal ning informatsiooni andmisel

teaduse ja tehnika saavutustest, samuti eesrindlike tootmiskogemuste levitamisel.

Pöörata erilist tähelepanu kinostuudiote ja kinoteatrite varustamisele ajakohase tehnikaga, suurendada mittesüttiva filmilindi tootmist nii, et viisaastaku lõpuks saaks üle minna ainult sellise filmilindi tootmisele; tagada värviliste kinofilmide kõrge kvaliteet, samuti suurendada laia ekraani jaoks määratud kinofilmide tootmist.

Tarvitusele võtta abinõud **raadioasjanduse ja televisiooni** edasiseks laiendamiseks ja parandamiseks. Suurendada olemasolevaid raadiosaatejaamade võimsusi viie aasta jooksul umbes 90 protsendi võrra ning tagada ultralühilaine-raadio laialdast juurutamist NSV Liidu Euroopa-osas. Luua spetsiaalsed ühenduskanalid saatekavade vahetamiseks Moskva, Leningradi, liiduvabariikide pealinnade ja meie maa teiste suurte linnade televisioonijaamade vahel ning asuda juurutama värvilist televisiooni. Suurendada 1960. aastaks televisioonijaamade arvu vähemalt 75 jaamani.

Parandada rahvaraamatukogude ja klubiliste asutuste tööd ning tugevdada nende materiaalset baasi.

Tarvitusele võtta abinõud **raamatute kirjastamise** parandamiseks ja arendamiseks. Suurendada raamatute, ajakirjade ja ajalehtede väljaandmist, pöörates tähelepanu väljaannete ja tiraažide edasisele kasvule. Parandada väljalastavate raamatute kunstilist kujundust ja polügraafilist teostust, laiendada ja tugevdada polügraafilist baasi, suurendada NSV Liidu Kultuuriministeeriumi polügraafiliste ettevõtete võimsust umbes 50 protsendi võrra, varustada trükikojad ajakohaste seadmetega, parandada olukorda šriftide alal ja trükivärvide kvaliteeti. Laiendada raamatukaubandust, eriti maakohtades.

13. Tagada edasine areng **tervishoiu** alal, tõsta tervishoiuorganite profülaktilise töö taset ja elanikkonna meditsiinilise teenindamise kultuuri.

Suurendada haiglakohtade arvu 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes umbes 28 protsendi võrra, kohtade arvu lastesõimedes — 44 protsendi võrra, kohtade arvu lasteaedades — 45 protsendi võrra, kohtade arvu sanatooriumides — 10 protsendi ja puhkekodudes — 13 protsendi võrra. Arendada sanatooriumide ja puhkekodude võrku peamiselt NSV Liidu Euroopa-osa kesk- ja põhjapiirkondades, Uraali, Lääne- ja Ida-Siberi, Kaug-Ida, Kesk-Aasia ja Kasahstani piirkondades. Parandada ravi- ja profülaktiliste asutuste varustamist ajakohaste meditsiiniliste seadmetega.

Ehitada kuuenda viisaastaku jooksul haiglaid 2,8 korda suurema voodikohtade arvuga kui viiendal viisaastakul, 2,4 korda rohkem lastesõimi ja 2,4 korda rohkem lasteaedu kui viiendal viisaastakul, tõmmates ravi- ja profülaktiliste asutuste ning lasteasutuste ehitamisele laialdaselt kaasa NSV Liidu ning liiduvabariikide ministeeriume ja keskasutusi. Laiendada invaliidide-kodude ja vanadekodude ehitamist.

Tagada arstiteaduse edasiarendamine, suunates nõukogude teadlaste jõud uute profülaktika- ja ravimeetodite ning -vahendite otsimisele.

Suurendada meditsiinilise tööstuse toodete valmistamist 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes vähemalt kahekordseks, pöörates erilist tähelepanu uute, tõhusamate ravi- ja profülaktikavahendite, samuti ajakohaste kirurgiliste riistade, diagnostiliste, ravi- ja meditsiiniliste seadmete ning aparaatide tootmise laiendamisele.

Parandada tööd **töökaitse alal** ning tööstusettevõtete tööliste ja teenistujate haigestumise ärahoidmise alal, samuti veeallikate, atmosfäärilise õhu ja pinnase kaitsmise alal tööstuslike jäätmetega risustumise vastu.

Tagada **kehakultuuri ja spordi** edasiarendamine, ja seda eriti õpilaste ning noorsoo hulgas.

IX. LIIDUVABARIIKIDE RAHVAMAJANDUSE ARENDAMISE JA TOOTLIKE JÕUDUDE PAIGUTAMISE ALAL

Tagada tootlike jõudude parem paigutus, tööstuse viimine lähemale toorainealikatele, kütte- ja energeetikaressurssidele ning tarbimise piirkondadele. Teostada majanduslike piirkondade majanduse õige spetsialiseerimine ja kompleksne arendamine, pidades silmas nende piirkondade looduslike ressursside ja tööjõuressursside efektiivsemat kasutamist ühiskondliku töö viljakuse tõstmiseks.

Kiirendada meie maa idapiirkondade rikkalike looduslike ressursside kasutuselevõtmist. Tagada Lääne- ja Ida-Siberi piirkondades ning Kasahhi NSV-s kiirem kapitaalehituse tempo kui kogu NSV Liidus. Luua nendes piirkondades rasketööstuse, eriti palju elektrienergiat ja kütteainet nõudvate tööstusharude ettevõtete kompleks, ette näha mustmetallurgia ja värvilise metallurgia tehaste, suurte hüdro- ja soojuselektrijaamade, naftatöötlemise ettevõtete, masinaehitus- ja keemiatehaste, ehitusmaterjalide ettevõtete laialdane ehitamine, suurte toorainebaaside ekspluatatsioonivõtmine mustmetallide ja värviliste metallide, kemikaalide ja ehitusmaterjalide tootmiseks.

Piirata edasist palju kütteainet ja elektrienergiat nõudvate tööstusettevõtete ehitamist NSV Liidu Euroopa-osa piirkondades ja Uraali piirkondades. Selleks et likvideerida NSV Liidu Euroopa-osa piirkondade kütteainetööstuse mahajäämine nende piirkondade kasvavatest vajadustest kütteaine alal ning vähendada söe juurdevedu kaugetest piirkondadest, ette näha söe ja nafta tootmise vajalik kasv nendes piirkondades, hüdroelektrijaamade ehitamine ja gaasitööstuse arendamine.

Suurendada viie aasta jooksul kohaliku tööstuse ja tööndusliku kooperatsiooni kogutoodangut umbes 1,6 korda. Tagada kohalike ressursside, tooraine ja kütteaine igakülgne ärakasutamine,

oma toorainebaasi arendamine. Tarvitusele võtta abinõud ettevõtete vananenud tehnika asendamiseks ajakohasega, massilises ulatuses riiklike standardite ja niisuguste tehniliste tingimuste juurutamiseks, mis garanteerivad toodete väljalaskmise parimate mudelite järgi. Laiendada väljalastavate laiatarbekaupade sortimenti ja parandada nende kvaliteeti. Organiseerida uute laiatarbetoodete liikide, kultuuri- ja majapidamistarvete tootmine. Arendada igati rahva-tarbekunsti esemete tootmist. Laiendada tunduvalt elanikkonna elutarbelise teenindamise ettevõtete võrku ja tõsta nende töökultuuri.

Ette näha kuuendal viisaastakul järgmised põhiülesanded rahvamajanduse arendamise alal liiduvabariikides.

VENE NÕUKOGUDE FÖDERATIIVSES SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,7-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,6-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul malmisulatust umbes 1,6 korda, valtsmetalli tootmist — 1,5 korda, rauamaagi tootmist — 1,4 korda, alumiiniumi tootmist — 2,4 korda, söe tootmist — 1,5 korda, nafta tootmist — 2,2 korda, loodusliku gaasi ja naftatootmisega kaasneva gaasi tootmist — 5,5 korda, elektrienergia tootmist — 1,9 korda, sealhulgas hüdroelektrienergia tootmist — 3,9 korda, mineraalväetiste tootmist — 1,9 korda, tsemendi tootmist — 2,5 korda, tarbepuidu väljavedu — 1,4 korda, puuvillase riide tootmist — 16 protsendi võrra, villase riide tootmist — 1,3 korda, linase riide tootmist — 1,8 korda, siidriide tootmist — 2 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,5 korda, suhkru tootmist — 2,6 korda ja kalasaaki — 1,5 korda.

Ehitada valmis Tšerepovetsi metallurgiatehas ja Orsk-Halilovo metallurgiakombinaat, asuda Lääne-Siberi metallurgiatehase ehitamisele, millest anda ekspluatatsiooni esimene kõrgahi, samuti hakata ehitama kaht uut metallurgiatehast Siberis. Tagada uute rauamaagi leiukohtade kasutuselevõtmine, lasta käiku Katškanari rikastuskombinaat Uraalis, Koršunovo kaevandus Ida-Siberis ning uued kaevandused Kursk—Belgorodi piirkonna leiukohtades. Ehitada kaks uut metalltoodete tehast. Ette näha kolme alumiiniumitehase ehitamine Siberi piirkondades, tugevdada Uraali vasetööstuse maagibaasi. Jätkata Bratski hüdroelektrijaama ehitamist ja alustada Krasnojarski hüdroelektrijaama ehitamist. Viia lõpule Omski ja Irkutski naftatöötlemistehase ehitamine ning hakata ehitama uusi naftatöötlemistehaseid Krasnojarski krais ja Amuuri oblastis.

Ette näha viie uue tööpingitehase, kuue sepa-pressimisseadmete tehase, kümne spetsialiseeritud valutehase, kahe instru-

menditehase, kolme abrasiivtoodete tehase, kaheksa ehitus- ja teedemasinatehase, aparaaditehaste, elektriveduritehase, mootorvedurite elektriseadmete tehase, jõutransformaatorite, kõrgepingeaparatuuri ja rea teiste masinate ehitamise tehaste ehitamine Siberi ja Uraali piirkondades.

Kütteaine- ja energeetikabaasi tugevdamiseks ning Moskva linna, keskrajoonide, Volgamaade ja Uraali piirkondade paremaks varustamiseks elektriga ehitada valmis Kuibõševi ja Gorki hüdroelektrijaam, lasta käiku Stalingradi ja Votkinski hüdroelektrijaam ning ehitada rida suuri soojuselektrijaamu, mis kasutaksid kohalikku kütteainet; tagada söetoodangu suurendamine Moskvalähedases ja Petšora söebasseinis ning Uraali söeleiukohtades, teostada ulatuslikult rea tööstusrajoonide gasifitseerimine.

Võtta ekspluateerimisele uued nafta- ja gaasileiukohad Tatari ANSV-s, Baškiiri ANSV-s, Kuibõševi, Saraatovi ja Stalingradi oblastis ning Stavropoli krais. Ette valmistada tööstuslikuks ekspluateerimiseks loodusliku gaasi Berjozovo leiukoht Obi jõe alamjooksul. Võtta kasutusele magistraaltorujuhtmed Tuimazõ—Omsk (teine), Omsk—Irkutsk, Almetjevsk—Gorki, Almetjevsk—Molotov, Gorki—Rjasan, Rjasan—Moskva, Gorki—Jaroslavl, Išimbai—Orsk, Omsk—Novosibirsk, Ufaa—Omsk (teine), Novosibirsk—Irkutsk ja Kuibõšev—Brjansk.

Tagada metsavarumistööde edasine intensiivistamine põhjapiirkondades, Uraali ja Siberi piirkondades ning saetööstuse kiirem arendamine nendes piirkondades. Ehitada metsarikastes piirkondades raudteed: Atšinsk—Abalakovo ja Mikun—Koslan. Idapiirkondades ette näha viie tselluloosi- ja paberitööstuse ettevõtte ning seitsme kunstkiutehase ehitamine.

Kiirendada kerge- ja toiduainetetööstuse arendamist Uraali, Siberi ja Kaug-Ida piirkondades.

Intensiivistada geoloogilisi uurimistöid Jakuudi ANSV lõunaosas ning Taga-Baikalis koksisöe ja mustmetallurgiale vajalike maakide ja mineraalse abitooraine kogu kompleksi alal, samuti keemiatööstuse tooraine ning värviliste ja haruldaste metallide maakide alal. Teha eeltööd teemandikaevandamise tööstuse loomiseks Jakuudi ANSV-s.

Põllumajanduse alal pidada kõige tähtsamaks ülesandeks teravilja ja loomakasvatussaaduste tootmise igakülgset arendamist. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes teravilja tootmist umbes 1,8 korda, sealhulgas suurendada märgatavalt nisu ja maisi tootmist: linakiu tootmist — 1,4 korda, suhkrupeedi tootmist — 2,5 korda, kartuli kasvatamist — 2 korda, köögivilja kasvatamist — 2,6 korda, liha tootmist — 2 korda, piima tootmist — 1,9 korda, munade tootmist — 2,5 korda ja villa tootmist — 1,6 korda.

Ehitada niisutusvõrk 258 000 hektari maa niisutamiseks ning limaanniisutusvõrk 225 000 hektari maa niisutamiseks. Kuivendada 365 000 hektarit rabasid ja soostunud maid. Varustada veega

karjamaad Põhja-Kaukaasia, Volgamaade ja Siberi veeta piirkondades ligi 16 miljoni hektari ulatuses. Ehitada valmis ja anda ekspluatatsiooni Jegorlõki paremkalda, Terek-Kumõ, Kumõ-Manõtši ja Doni magistraalkanal, Tšograiski veehoidla, Petrovsk—Anastasjevski ja Marjano—Tšeburgolõ niisutussüsteem. Asuda Kuban-Kalausi veevarustussüsteemi, Krasnodari veehoidla ehitamisele Kubani jõel ning Meštšera madaliku kuivendamisele.

UKRAINA NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,7-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,6-kordseks.

Tagada söetoodangu tunduv suurenemine Donetsi basseinis, Dneprimaadel ja Ukraina lääneoblastites. Laiendada maagi tootmise ja rikastamise alal võimsusi Krivoi Rogi rauamaagibasseinis ja Kertši leiukohas.

Suurendada viie aasta jooksul söetoodangut 1,6 korda, malmisulatamist, valtsmetalli tootmist ja rauamaagi kaevandamist — 1,5 korda, nafta tootmist — 2,8 korda, loodusliku ja nafta tootmisega kaasneva gaasi tootmist — 2,6 korda, elektrienergia tootmist — 1,7 korda, mineraalväetiste tootmist — 2 korda, traktorite tootmist — 2 korda, tsemendi tootmist — 1,7 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,6 korda, suhkru tootmist — 1,6 korda. Tunduvalt laiendada puuvillase riide tootmist.

Viia lõpule Kahhovka hüdrosõlme ehitamine, ehitada Krementšugi ja Dneprodzeržinski hüdroelektrijaam, suuri soojuselektrijaamu ning alustada Kanevi hüdroelektrijaama ehitamist Dnepril.

Asuda ehitama naftatöötlemise tehast, ehitada ja lasta käiku uus rauasulatustehas, täiendavad võimsused kohalike ehitusmaterjalide tootmise alal, eriti looduslikust kivist seinaplokkide tootmise alal. Lasta käiku Tšernigovi kammvill-kalevikombinaat, Hersoni puuvillakombinaat; ehitada uus puuvillakombinaat, kunstkiutehased Tšernigovis ja Tšerkassõs, suhkrutööstused, mis suudaksid töödelda kokku 400 000 tsentnerit suhkrupeeti ööpäevas, uus tööstuskombinaat maisi töötlemiseks siirupiks ja tärkliseks.

Ehitada valmis ja anda ekspluatatsiooni kanal Severnõi Donets—Donetsi bassein, kust vett hakatakse andma Donetsi basseini linnadele ja ettevõtetele.

Põllumajanduse alal tagada teravilja saagikuse edasine suurenemine, laiendada tunduvalt maisi kasvatamist ning tõsta sel alusel 1960. aastal teravilja kogusaaki vähemalt 2,1 miljardi puudani. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes suhkrupeedi tootmist umbes 1,2 korda, köögivilja tootmist — 1,4 korda, kartuli tootmist — 1,5 korda, liha tootmist — 2,3 korda, piima tootmist — 2 korda, villa tootmist — 2,1 korda ja munade tootmist — 2,8

korda. Tagada uute viljapuu- ja marjaaedade rajamine kolhoosides ja sovhoosides 250 000 hektaril ja viinamarjaistandike rajamine — 75 000 hektaril.

Ehitada niisutussüsteem 146 000 hektaril, kuivendusvõrk — 141 000 hektaril ja varustada veega 1 240 000 hektarit maad. Ehitada valmis ja anda ekspluatatsiooni Inguletsi veega varustamise ja niisutamise süsteem, Simferoopoli veehoidla ja Trubeži kuivendussüsteem. Ehitada Krasnoznamenskaja süsteemi esimene osa ja alustada Põhja-Krimmi kanali ehitamist.

VALGEVENE NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul nii kogu tööstuse kui ka vabariikliku tööstuse kogutoodang umbes 1,7-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 2,1 korda, turba tootmist — 1,8 korda, traktorite tootmist — 2,7 korda, autode tootmist — 1,6 korda, mootorrataste tootmist — 1,7 korda, metallilõikepinkide tootmist — 2 korda, tsemendi tootmist — 1,8 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,4 korda ja suhkru tootmist — 3,1 korda.

Ehitada valmis Vassilevitši rajooni-elektrijaam ning ehitada Vitebski hüdroelektrijaam, rajada uued turbatööstused. Alustada kahe naftatöötlemistehase ja põllutöömasinate tehase ehitamist ning laiendada olemasolevaid tsementitehaseid. Lasta täie tootmisvõimsusega käiku kellatehas, traktorite tagavaraosade, automaatliinide ja spetsiaalsete agregaatpinkide tehas ning kammvillakombinaat Minskis. Ehitada toorlina ja -kanepi töötlemiseks uusi tehaseid ja tsehhe ning kaks suhkruvabrikut.

Valgevene NSV lääneoblastites ette näha turbatööstuse, energeetika, kerge- ja toiduainetetööstuse arendamine.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes teravilja tootmist umbes 2,9 korda, linakiu tootmist — 1,4 korda, kartuli tootmist — 1,7 korda, suhkrupeedi tootmist — 6 korda, liha tootmist — 1,8 korda ja piima tootmist — 2 korda. Võtta põllumajanduses täiendavalt kasutusele 238 000 hektarit maad kuivendussüsteemide ehitamise arvel ja 170 000 hektarit maad kuivendussüsteemide ümberehitamise arvel. Jätkata Polesje madaliku soostunud maade kuivendamist ja ülesharimist.

USBEKI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul nii kogu tööstuse kui ka vabariikliku tööstuse kogutoodang umbes 1,6-kordseks.

Ette näha puuvillakasvatusega seotud tööstusharude, esijoones põllutöömasinate ja tekstiilimasinate tööstuse, mineraalväetiste, puuvillapuhastuse ja õlitööstuse edasiarendamine.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,6 korda, söe tootmist — 2,4 korda, nafta tootmist — 1,5 korda, mineraalväetiste tootmist — 1,9 korda ja tsemendi tootmist — 3 korda. Ette näha uute elektrijaamade ehitamine.

Alustada Angreni lämmastikväetisetehase ehitamist, lasta käiku Fergana naftatöötlemistehas ning viia lõpule Kuvassai tsementitehase rekonstrueerimine.

Põllumajanduse alal pidada kõige tähtsamaks ülesandeks puuvillakasvatuse igakülgset edasiarendamist. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes toorpuuvilla tootmist umbes 1,5 korda, liha tootmist — 2,4 korda, piima tootmist — 2,3 korda, villa tootmist — 1,9 korda, karakullnahkade tootmist — 1,5 korda, kookonite tootmist — 1,6 korda. Tagada poolpeenvillaliste ja peenvillaliste lammaste kasvatamine niisutatavates ja eelmägede tsoonides ning karakullilammaste kasvatamine kõrbetsoonis.

Tagada aianduse ja viinamarjakasvatuse edasiarendamine.

Ehitada niisutussüsteem 325 000 hektaril ning varustada veega 6,8 miljonit hektarit kõrbealade ja poolkõrbealade karjamaid. Viia lõpule Tjuja-Buguzi, Tšim-Kurgani ja Surhan-Darja veehoidla ehitamine.

KASAHHI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 2,2-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,7-kordseks.

Tagada energeetikabaasi, värvilise metallurgia, söe-, nafta- ja keemiatööstuse, masinaehitustööstuse, kerge- ja toiduainetetööstuse edasiarendamine.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 2,3 korda, valtsmetalli tootmist — 2,1 korda, puhastamata vase tootmist — 1,9 korda, seatina tootmist — 1,4 korda, söe tootmist — 1,6 korda, nafta tootmist — 1,4 korda, mineraalväetiste tootmist — 2 korda, tsemendi tootmist — 8,8 korda ja nahkjalatsite tootmist — 1,7 korda. Suurendada tunduvalt puuvillase riide väljalaset.

Anda Karaganda metallurgiatehases käiku kaks kõrgahju võimsusega 1,35 miljonit tonni malmi aastas ning pideva lehtvaltsimise masin, ehitada alumiiniumi, rauasulatus- ja kombainitehas Pavlodaris, valtsimisseadmete tehas Petropavlovskis, keemiatehas Džambulis, tsementitehased Semipalatinskis ja Tšimkendis, puuvillakombinaat; asuda kahe naftatöötlemistehase ehitamisele. Lasta käiku Buhtarma hüdroelektrijaam, uued soojuselektrijaamad ning alustada Šulbinka ja Kaptšagai hüdroelektrijaama ehitamist.

Tagada Karaganda söebasseini ja Ekibastuzi söeleiukohtade edasiarendamine, samuti ulatuslikud tööd Kustanai oblastis välja-

selgitatud maapõuevarade kasutuselevõtmiseks. Ehitada ja lasta käiku Turgai boksiidikaevandus ning Sokolovski-Sarbai maagirikastuskombinaat, mille võimsus on 10 miljonit tonni toorrauamaaki, tagades 5,6 miljoni tonni valmismaagi väljalaskmise 1960. aastal.

Põllumajanduse alal ette näha teravilja tootmise ning eriti kõvanisusortide tootmise märgatav suurendamine uudis- ja jäätmaade edasise ülesharimise ja saagikuse tõstmise arvel. Tagada loomakasvatuse edasiarendamine ja loomade produktiivsuse tõstmine. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes teravilja tootmist umbes 5 korda, suhkrupeedi tootmist — 2,2 korda, toorpuuvilla tootmist — 2,3 korda, liha tootmist — 1,5 korda, piima tootmist — 2,2 korda ja villa tootmist — 2,6 korda.

Tagada niisutusvõrgu ehitamine 214 000 hektaril ning karjamaade varustamine veega kuni 43 miljonil hektaril. Viia lõpule Arõs-Turkestani kanali ning Buguni veehoidla ja Kzõl-Orda paisu ehitamine.

GRUUSIA NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul nii kogu tööstuse kui ka vabariikliku tööstuse kogutoodang umbes 1,6-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,8 korda, malmi tootmist — 1,6 korda, valtsmetalli tootmist ja mangaanimaagi kaevandamist — 1,5 korda, söe kaevandamist — 1,4 korda, lämmastikväetiste tootmist — 8 korda, tsemendi tootmist — 3,1 korda, puuvillase riide tootmist — 2,8 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,4 korda, viinamarjaveini tootmist — 1,8 korda ja tee tootmist — 1,3 korda.

Ette näha Ladžanuri, Hrami nr. 2, Tkibuli ja Gumati hüdroelektrijaama käikulaskmine ning alustada Terekil Darjali hüdroelektrijaama ja Rionil uue hüdroelektrijaama ehitamist. Lasta käiku Gori puuvillakombinaadi teine osa, alustada gaasijuhtme Groznõi—Tbilisi ehitamist.

Põllumajanduse alal tagada aianduse, viinamarjakasvatuse, siidiussikasvatuse, tee, tubaka ja tsitrusviljade tootmise edasiarendamine. Viia sorditeelehtede tootmine 1960. aastal 165 000 tonnini; rajada kolhoosides ja sovhoosides 17 000 hektarit viljapuuaedu, 15 000 hektarit viinamarjaistandikke, 6000 hektarit tsitruseistandusi. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes teravilja tootmist umbes 1,3 korda, liha tootmist — 1,7 korda, piima tootmist — 2 korda, villa tootmist — 1,4 korda ja kookonite tootmist — 1,3 korda. Ehitada niisutusvõrk 40 000 hektaril ja kuivendusvõrk 10 000 hektaril. Viia lõpule Ülem-Samgori niisutussüsteemi ehitamine.

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,4-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,6-kordseks.

Kindlaks määrata 1960. aastaks naftatoodang 15,7 miljoni tonni ja gaasitoodang 3,5 miljardi kuupmeetri ulatuses. Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,6 korda, puuvillase riide tootmist — 2 korda, villase riide tootmist — 3 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,4 korda, viinamarjaveini ja tee tootmist — 1,8 korda.

Ette näha Daškesani rauamaagitööstuse arendamine, suurendada valtsmetalli tootmist, lasta käiku Kirovabadi alumiiniumoksüüdi tööstus, Sumgaiti superfosfaaditehas ja Mingetšauri puuvillakombinaat. Laiendada soojuselektrijaamade võimsust ning alustada uue hüdroelektrijaama ehitamist Kura jõel.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes toorpuuvilla tootmist umbes 1,4 korda, kookonite tootmist — 1,5 korda, teravilja tootmist — 1,8 korda, piima tootmist — 2,4 korda, liha tootmist — 2,1 korda ja villa tootmist — 1,6 korda. Rajada aedu ja viinamarjaistandusi kolhoosides ning sovhoosides 38 000 hektari ulatuses. Tagada niisutusvõrgu ehitamine 125 000 hektaril ning karjamaade varustamine veega 1 250 000 hektaril.

LEEDU NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,8 kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,6-kordseks.

Ette näha kütteaine- ja energeetikabaasi tugevdamine ning masinaehitustööstuse, ehitusmaterjalide tööstuse, kerge- ja toiduainetetööstuse edasiarendamine. Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,8 korda, turba tootmist — 1,6 korda, tsemendi tootmist — 3 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,8 korda, või tootmist — 1,6 korda, liha tootmist — 1,5 korda ja kalasaaki — 2,5 korda.

Lasta käiku Kaunase hüdroelektrijaam Neemeni jõel. Ehitada televisiooniaparatuuri, puuride, tööpinkide seadeldiste ja rakiste, kassaaparaatide tehased ning viia lõpule Vilniuse laiatarbe elektrikaupade spetsialiseeritud tehase ehitamine, tagada Klaipeda kalasadama edasine väljaarendamine.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes liha tootmist umbes 1,9 korda, piima tootmist — 2,2 korda, teravilja tootmist — 4,2 korda, linakiu tootmist — 1,7 korda, suhkrupeedi tootmist — 3,9 korda ja kartuli tootmist — 2,3 korda. Tagada liha- ja peekonisigade nuumamise laialdane organiseerimine. Laiendada ristiku külvipinda ja suurendada ristiku saa-

gikust. Viia läbi ulatuslikud tööd heinamaade parandamise ja pikaajaliste kultuurkarjamaade rajamise alal.

Kuivendada 298 000 hektarit maad uute maaparandussüsteemide ehitamise arvel ja 332 000 hektarit maad olemasolevate süsteemide ümberkorraldamise arvel.

MOLDAAVIA NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul nii kogu tööstuse kui ka vabariikliku tööstuse kogutoodang umbes 1,7-kordseks.

Ette näha toiduainetetööstuse, eriti veinitööstuse, aedviljakonservide ja suhkrutööstuse edasiarendamine, samuti energeetika ja ehitusmaterjalide tööstuse arendamine.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,8 korda, viinamarjaveini tootmist — 1,8 korda, taimeõli tootmist — 2,5 korda, suhkru tootmist — 7 korda ja nahkjalatsite tootmist — 1,5 korda.

Asuda Dnestri jõel Kamenski hüdroelektrijaama ehitamisele ja laiendada Kišinjovi soojuselektri-keskjaama, ehitada vahuveinivabrik, kaks veinivabrikut, kaks konjakivabrikut, kolm suurt konservitööstust, neli suhkruvabrikut, Benderõ siidikombinaat ja Rõbnitsa tsementitehas.

Põllumajanduse alal tagada viinamarjakasvatuse ja aianduse edasiarendamine. Rajada aastail 1956—1960 vabariigi kolhoosides ja sovhoosides 83 000 hektarit uusi viinamarjaistandusi, 54 000 hektarit viljapuu- ja marjaaedu ning 27 000 hektarit moorus- ja pähklipuuistandusi. Suurendada puuvilja tootmist umbes 1,5 korda, viinamarja tootmist — 2 korda, köögivilja tootmist — 1,9 korda, liha tootmist — 2,3 korda, piima tootmist — 2,4 korda, villa tootmist — 1,6 korda. Tõsta teravilja ja suhkrupeedi saagikust ning tagada 1960. aastal vähemalt 127 miljoni puuda suurune teravilja kogusaak.

LÄTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,6-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,7-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,6 korda, turba tootmist — 2,2 korda, fosfaatväetiste tootmist — 1,4 korda, tsemendi tootmist — 1,6 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,6 korda, suhkru tootmist — 2,8 korda, või tootmist — 1,3 korda ja kalasaaki — 2,7 korda.

Alustada 120 000-kilovatilise võimsusega Pļaviņase hüdroelektrijaama ehitamist, lasta käiku Riia soojuselektri-keskjaama teine osa ja suurendada Liepaja elektrikeskjaama võimsust. Alustada merekalasadama ehitamist Ventspilsis.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes põllumajandussaaduste tootmist: liha — umbes 1,6 korda, piima — 2,2 korda, teravilja — 3,6 korda, linakiudu — 2,4 korda, kartulit — 2,3 korda. Tagada liha- ja peekonisigade nuumamise laialdane organiseerimine. Laiendada ristiku külvipinda ja tõsta ristiku saagikust, viia läbi ulatuslikud tööd heinamaade parandamise ja pikaajaliste kultuurkarjamaade rajamise alal.

Korraldada kolhoosides ja sovhoosides kuivendussüsteem ümber 830 000 hektari suurusel maa-alal.

KIRGIISI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,7-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,8-kordseks.

Suurendada elektrienergia tootmist umbes 1,8 korda, söe kaevandamist — 1,5 korda, nafta tootmist — 7,8 korda ja nahkjalatsite tootmist — 2,8 korda.

Ehitada Utš-Kurgani hüdroelektrijaam võimsusega 112 000 kilovatti Narõni jõele, uus Šaarihani hüdroelektrijaam, kaks hüdroelektrijaama Tšu kanalil ja soojuselektrijaam Frunzes. Ehitada ja anda ekspluatatsiooni kammvill-kalevikombinaat, alustada meditsiiniliste preparaatide tehase ehitamist Frunzes, viia lõpule Frunze—Oši autotee ehitamine.

Põllumajanduse alal tagada peenvillaliste ja poolpeenvillaliste lammaste arvu edasine kasv ja veiste produktiivsuse suurenemine. Tõsta 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes liha tootmist umbes 1,6 korda, piima tootmist — 1,9 korda, villa tootmist — 2,1 korda, teravilja tootmist — 2,1 korda, toorpuuvilla tootmist — 1,2 korda ja suhkrupeedi tootmist — 1,7 korda.

Tagada niisutusvõrgu ehitamine 115 000 hektaril. Varustada viie aasta jooksul veega umbes 1 miljon hektarit karjamaid. Viia lõpule Orto-Tokoi veehoidla ja Suur-Tšu kanali ehitamine.

TADŽIKI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,4-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,7-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 4 korda, tsemendi tootmist — 13 korda, puuvillase riide tootmist — 2,1 korda ja nahkjalatsite tootmist — 2 korda.

Viia lõpule Kairak-Kumi hüdroelektrijaama ehitamine Sõr-Darjal ja Perepadnaja hüdroelektrijaama ehitamine Vahši kanalil. Asuda 1956. aastal Golovnaja hüdroelektrijaama ehitamisele Vahši jõel. Lasta käiku tsemenditehas, samuti Stalinabadi puuvillakombinaadi teine osa. Ehitada ja anda ekspluatatsiooni või-rasvakombinaat Stalinabadis.

Põllumajanduse alal pidada kõige tähtsamaks ülesandeks puuvillakasvatuse igakülgset edasiarendamist, eriti peenkiuliste puuvillasortide tootmise suurendamist. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes toorpuuvilla tootmist umbes 1,7 korda, liha tootmist — 2,2 korda, piima tootmist — 2,6 korda, villa tootmist — 1,7 korda ja kookonite tootmist — 1,6 korda. Tagada poolpeenvillaliste ja peenvillaliste lammaste kasvatamine, karakullilammaste kasvatuse edasiarendamine ja hissaarilammaste arvu suurenemine.

Tagada niisutusvõrgu ehitamine 89 000 hektaril ning varustada viie aasta jooksul veega vähemalt 2 miljonit hektarit karjamaid.

ARMEENIA NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang umbes 1,7-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,6-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 1,3-korda, mineraalväetiste tootmist — 1,6 korda, tsemendi tootmist — 2 korda, viinamarjaveini tootmist — 1,4 korda ja nahkjalatsite tootmist — 1,5 korda.

Viia lõpule Sevan-Razdani kaskaadi hüdroelektrijaamade ehitamine ning alustada 100 000-kilovatilise võimsusega Tatevi hüdroelektrijaama ehitamist. Ehitada atsetaatsiidi tehas, instrumenditehas ja konservitööstus.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes teravilja tootmist umbes 1,5 korda, liha tootmist — 2,1 korda, piima tootmist — 2,2 korda, villa tootmist — 1,8 korda, kookonite tootmist — 1,8 korda. Tagada aianduse, viinamarjakasvatuse ja puuvillakasvatuse edasiarendamine. Ehitada niisutusvõrk 39 000 hektaril ja varustada veega 150 000 hektarit karjamaid. Viia lõpule Talini niisutuskanali ja Arzni-Šamirami niisutussüsteemi esimese osa ehitamine.

TURKMEENI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul tööstuse kogutoodang 1,6-kordseks, sealhulgas vabariikliku tööstuse kogutoodang — 1,8-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul nafta tootmist umbes 1,3 korda, tsemendi tootmist — 7,9 korda, elektrienergia tootmist — 1,8 korda ja nahkjalatsite tootmist — 2 korda.

Lasta käiku kaks auruturbiini-elektrijaama, Tšardžou superfosfaaditehas ja uus Gaurdaki väävlikaevandus; ette näha Bezmeinski tsementitehase laiendamine ja Kizõl-Kum—Krasnovodski gaasijuhtme ehitamine.

Põllumajanduse alal pidada kõige tähtsamaks ülesandeks puu-

villakasvatuse ja loomakasvatuse, eriti karakullilammaste kasvatuse igakülgset arendamist. Suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes toorpuuvilla tootmist umbes 2,1 korda, liha tootmist — 1,8 korda, piima tootmist — 2,2 korda, villa tootmist — 1,3 korda, karakullnahkade tootmist — 1,4 korda ja kookonite tootmist — 1,5 korda.

Võtta põllumajanduses täiendavalt kasutusele 205 000 hektarit niisutusvõrguga maad ning tagada kõrbekarjamaade varustamine veega 10 miljonil hektaril. Viia lõpule Kara-Kumi kanali esimese osa, Sarõ-Jazõni ja teise Tedženi veehoidla ehitamine.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul nii kogu tööstuse kui ka vabariikliku tööstuse kogutoodang umbes 1,6-kordseks.

Suurendada viie aasta jooksul põlevkivi tootmist vähemalt 1,7 korda, põlevkivigaasi tootmist — 1,7 korda, elektrienergia tootmist — 2,8 korda, turba tootmist — 1,7 korda, mineraalväetiste tootmist — 4 korda, tsemendi tootmist — 2 korda, puuvillase riide tootmist — 1,4 korda, nahkjalatsite tootmist — 1,5 korda, või tootmist — 1,2 korda ja kalasaaki — 1,6 korda.

Ehitada Ahtmes põlevkivigaasitehas ja põlevkiviõli töötlemise tehas, põlevkiviküttega Balti elektrijaam, andes ekspluatatsiooni selle esimese osa 300 000-kilovatilise võimsusega. Rekonstrueerida tsementitehas „Punane Kunda" ja lasta käiku täiendav võimsus, mis hakkab andma 225 000 tonni tsementi aastas. Laiendada kalatööstuse rannabaasi.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes põllumajandussaaduste tootmist: liha — umbes 1,8 korda, piima — 2,3 korda, teravilja — 2,5 korda ja kartulit — 1,9 korda. Tagada liha- ja peekonisigade nuumamise laialdane organiseerimine. Laiendada ristiku külvipinda ja tõsta ristiku saagikust, viia läbi ulatuslikud tööd heinamaade parandamiseks ning pikaajaliste kultuurkarjamaade rajamiseks. Võtta põllumajanduses täiendavalt kasutusele 38 000 hektarit maad kuivendussüsteemide ehitamise arvel ja 194 000 hektarit maad kuivendussüsteemide ümberehitamise arvel.

KARJALA-SOOME NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKUS VABARIIGIS

Suurendada viie aasta jooksul nii kogu tööstuse kui ka vabariikliku tööstuse kogutoodang umbes 1,6-kordseks.

Tagada metsatööstuse, paberitööstuse ja puidutöötlemise tööstuse edasiarendamine. Suurendada viie aasta jooksul tarbepuidu väljavedu umbes 1,5 korda, saematerjalide tootmist — 1,8 korda ja paberi tootmist — 1,8 korda. Laiendada Kondopoga ja Segeža tselluloosi- ja paberikombinaati, ehitada Uus-Kemi saematerjali ja puidutöötlemise kombinaat ning mööblivabrik; asuda kar-

tongikombinaadi ehitamisele. Jätkata Lääne-Karjala raudtee ehitamist.

Suurendada viie aasta jooksul elektrienergia tootmist umbes 2 korda ja alumiiniumi tootmist — 1,6 korda. Lasta käiku 80 000-kilovatilise võimsusega Onda hüdroelektrijaam ning Kuma, Võgostrovi ja Palje-Sandali hüdroelektrijaam ning asuda 80 000-kilovatilise võimsusega Jova hüdroelektrijaama ehitamisele. Ehitada Valaazma veehoidla.

Põllumajanduse alal suurendada 1960. aastal 1955. aastaga võrreldes põllumajandussaaduste tootmist: piima — umbes 2,3 korda, liha — 1,6 korda, kartulit — 3,2 korda ja köögivilja — 5 korda. Võtta põllumajanduses täiendavalt kasutusele 55 000 hektarit maad kuivendussüsteemide ehitamise ja vanade ümberehitamise arvel.

*

Kuues viie aasta plaan näeb ette Nõukogude Liidu rahvamajanduse ja eelkõige sotsialistliku majanduse aluseks oleva rasketööstuse uut võimsat tõusu. Selle plaani täitmine tähendab NSV Liidu majandusliku võimsuse ja tema vääramatu kaitsevõime edasist tugevnemist, rahva heaolu märgatavat kasvu ja nõukogude kultuuri tõusu.

Kuuenda viisaastaku edukas täitmine oleneb inimestest — töölistest, kolhoosnikutest, intelligentsist, nende ennastsalgavast, kangelaslikust tööst, meie partei-, nõukogude, majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide organiseerimistööst, sellest, missugusel tasemel juhivad nad tööstusettevõtteid, ehitusi, kolhoose, masina-traktorijaamu ja sovhoose.

Kuues viisaastak on kõigis rahvamajandusharudes uue tehnika laialdase juurutamise viisaastak. Sellepärast kohustab kongress kõiki partei- ja majandusorganisatsioone põhjalikult parandama oma tööd tehnilise progressi tagamisel, kodumaa ja välismaa uusimate teaduse ja tehnika saavutuste, parimate ettevõtete ja kolhooside, tööstuse ja põllumajanduse eesrindlaste kogemuste kiirel juurutamisel tootmisse. Väga suur tähtsus on tööliste, kolhoosnikute, kõigi tootmisharude spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmisel; ainult sel tingimusel on võimalik tagada selle uue tehnika kõige efektiivsem kasutamine, millega rahvamajandust kuuendal viisaastakul varustatakse.

Kõigis sotsialistliku tööstuse ja põllumajanduse harudes on määratu suuri sisemisi võimalusi. Need välja selgitada ja heaperemehelikult ära kasutada tähendab tagada mitte ainult kuuenda viisaastaku ülesannete täitmine, vaid ka nende ületamine. Kongress pöörab parteiorganisatsioonide ja majandusjuhtide erilist tähelepanu riigilt saadud ülesannete kõrvalekaldumatu täitmise vajadusele igas ettevõttes ja kolhoosis kõigi näitajate alal, vajadusele suurendada pidevalt tööviljakust, alandada toodangu omahinda ja parandada toodete kvaliteeti, kinni pidada

rangest kokkuhoiurežiimist, sihikindlalt vähendada tööjõukulu toodangu iga ühiku valmistamisel.

Sotsialistliku plaanimajanduse tingimustes on suur tähtsus riiklike materjali-, toiduainete ja finantsreservide olemasolul. Kongress leiab, et nende reservide edasine suurendamine on üks kuuenda viisaastaku tähtsamaid ülesandeid.

Kuuenda viie aasta plaani ülesannete täitmine kujuneb suureks panuseks kogu sotsialistliku leeri edasisse tugevdamisse. Nõukogude Liit laiendab igati koostööd rahvademokraatia maadega, taotledes iga maa ja kogu sotsialistliku leeri huvides majanduslike ressursside ja tootmisvõimsuste kõige ratsionaalsemat ärakasutamist üksikute rahvamajandusharude arendamise koordineerimise, tootmise spetsialiseerimise ja koopereerimise teel, samuti teaduse ja tehnika saavutuste ning eesrindlike tootmiskogemuste vahetamise teel. Kaitstes järjekindlalt ja püsivalt erinevate sotsiaalsete ja poliitiliste süsteemidega maade rahuliku kooseksisteerimise võimalikkust ja vajalikkust, taotleb Nõukogude riik ühtlasi kaubavahetuse laiendamist ka teiste maadega, pidades silmas selle vastastikust kasulikkust.

Kuuenda viie aasta plaani kohta käivate partei XX kongressi direktiivide projekti koostamisel arvestas NLKP Keskkomitee paljude tuhandete ettevõtete ja kolhooside kollektiivide ettepanekuid. Nende ettepanekute ettevalmistamisest ja arutamisest võtsid osa tööliste, kolhoosnikute, tööstuse ja põllumajanduse spetsialistide ning teadlaste laiad hulgad. Nende patriootlik initsiatiiv ja mitmekülgsed tootmisalased kogemused aitasid Keskkomiteel täielikumalt kindlaks määrata üksikute rahvamajandusharude edasiarendamise ülesanded kuuendal viisaastakul, välja selgitada määratu suured sisemised võimalused, mis on olemas sotsialistlikus tööstuses, põllumajanduses ja transpordi alal.

Kongress peab vajalikuks lühima ajaga välja töötada käesolevate direktiivide alusel ning kinnitada kuues viie aasta plaan aastaiks 1956—1960 ministeeriumide, keskasutuste, liiduvabariikide ja majanduslike piirkondade järgi, nii et viie aasta plaani ülesanded viidaks iga ettevõtteni, kolhoosini, masina-traktorijaamani, sovhoosini ja ehituseni 1956. aastal. See aitab mobiliseerida rahvahulkade loomingulist aktiivsust viisaastaku teostamiseks, uute sisemiste reservide väljaselgitamiseks kõigis rahvamajandusharudes, täpse kontrolli sisseseadmiseks plaaniülesannete täitmise üle.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress kutsub üles kõiki töölisi, kolhoosnikuid ja nõukogude intelligentsi arendama üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani ülesannete täitmise ja ületamise eest. Kuuenda viisaastaku teostamine kujuneb uueks suureks sammuks edasi sotsialistliku majanduse arendamisel, rahvatarbeesemete külluse loomise ülesande lahendamisel, meie maal kommunistliku ühiskonna ehitamisel.

Sm. N. S. HRUŠTŠOVI ETTEKANDE „ISIKUKULTUSEST JA SELLE TAGAJÄRGEDEST" PÕHJAL VASTUVÕETUD OTSUS

(Vastu võetud ühel häälel 25. veebruaril 1956)

Olles ära kuulanud sm. N. S. Hruštšovi ettekande isikukultusest ja selle tagajärgedest, kiidab Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress heaks Keskkomitee ettekande seisukohad ja teeb NLKP Keskkomiteele ülesandeks järjekindlalt ellu viia abinõud, mis kindlustavad marksismile-leninismile võõrast isikukultusest täieliku jagusaamise, selle tagajärgede täieliku likvideerimise partei-, riikliku ja ideoloogilise töö kõigil aladel, suure Lenini poolt väljatöötatud parteielu normide ja parteilise juhtimise kollektiivsuse printsiipide range täitmise.

OTSUS

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI UUE PROGRAMMI ETTEVALMISTAMISE KOHTA

(Vastu võetud ühel häälel 25. veebruaril 1956)

NLKP XX kongress teeb Keskkomiteele ülesandeks ette valmistada Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmi projekt, lähtudes marksistlik-leninliku teooria põhiteesidest, mida loovalt edasi arendatakse meie partei ajalooliste kogemuste, sotsialistlike maade vennasparteide kogemuste, kogu rahvusvahelise kommunistliku liikumise ja töölisliikumise kogemuste ja saavutuste alusel, samuti arvesse võttes ettevalmistamisel olevat Nõukogude Liidu kommunistliku ülesehitustöö, majanduse ja kultuuri arendamise perspektiivplaani.

Kongress teeb Keskkomiteele ülesandeks avaldada partei programmi projekt aegsasti enne NLKP XXI kongressi, et oleks võimalik seda projekti üksikasjaliselt arutada.

PARTEI XX KONGRESSI POOLT VALITUD NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE KOOSSEIS

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE LIIKMED

1. Avhimovitš N. J.
2. Alferov P. N.
3. Andrejev A. A.
4. Aristov A. B.
5. Babajev S.
6. Baibakov N. K.
7. Beljajev N. I.
8. Benediktov I. A.
9. Beštšev B. P.
10. Bobrovnikov N. I.
11. Boitsov I. P.
12. Brežnev L. I.
13. Brežnev D. D.
14. Bulganin N. A.
15. Vannikov B. L.
16. Vassilevski A. M.
17. Volkov A. P.
18. Vorošilov K. J.
19. Voronov G. I.
20. Gajevoi A. I.
21. Gafurov B.
22. Gorjatšov F. S.
23. Grišin V. V.
24. Grišin I. T.
25. Gromõko A. A.
26. Danijalov A. D.
27. Dementjev P. V.
28. Denissov G. A.
29. Derjugin B. I.
30. Džavahišvili G. D.
31. Doronin P. I.
32. Dudorov N. P.
33. Jenjutin G. V.
34. Jefremov M. T.
35. Jefremov L. N.
36. Žegalin I. K.
37. Žukov G. K.
38. Zavenjagin A. P.
39. Zademidko A. N.
40. Zverev A. G.
41. Ignatov N. G.
42. Ignatov N. F.
43. Ignatjev S. D.
44. Kabanov I. G.
45. Kaganovitš L. M.
46. Kalnberzin J. E.
47. Kaltšenko N. T.
48. Kapitonov I. V.
49. Kirilenko A. P.
50. Kiritšenko A. I.
51. Kisseljov N. V.
52. Klimenko V. K.
53. Kobelev B. N.
54. Kovrigina M. D.
55. Kozlov F. R.
56. Koluštšinski J. P.
57. Konev I. S.
58. Korneitšuk A. J.
59. Korotšenko D. S.
60. Kossõgin A. N.
61. Kuznetsov V. V.
62. Kunajev D. A.

63. Kuusinen O. V.
64. Kutšerenko V. A.
65. Käbin I. G.
66. Larionov A. N.
67. Laptev N. V.
68. Latunov I. S.
69. Lebedev I. K.
70. Lubennikov L. I.
71. Mazurov K. T.
72. Malenkov G. M.
73. Malinovski R. J.
74. Malõšev V. A.
75. Markov V. S.
76. Martšenko I. T.
77. Matskevitš V. V.
78. Mžavanadze V. P.
79. Mikojan A. I.
80. Mitin M. B.
81. Mihhailov N. A.
82. Molotov V. M.
83. Moskvin V. A.
84. Moskalenko K. S.
85. Muratov Z. I.
86. Mustafajev I. D.
87. Muhhitdinov N. A.
88. Nasriddinova J. S.
89. Organov N. N.
90. Pankratova A. M.
91. Patolitšev N. S.
92. Pegov N. M.
93. Pervuhhin M. G.
94. Petuhhov K. D.
95. Podgornõi N. V.
96. Poljanski D. S.
97. Ponomarjov B. N.
98. Ponomarenko P. K.
99. Pospelov P. N.
100. Prokofjev V. A.
101. Puzanov A. M.
102. Põssin K. G.
103. Ragimov S. G.
104. Razzakov I. R.
105. Rumjantsev A. M.
106. Saburov M. Z.
107. Serdjuk Z. T.
108. Serov I. A.
109. Sniečkus A. J.
110. Sokolovski V. D.
111. Stahhurski M. M.
112. Strujev A. I.
113. Suslov V. M.
114. Suslov M. A.
115. Tevosjan I. F.
116. Titov V. N.
117. Titov F. J.
118. Tihhomirov S. M.
119. Tovmasjan S. A.
120. Ustinov D. F.
121. Furtseva J. A.
122. Hvorostuhhin A. I.
123. Hrunitšev M. V.
124. Hruštšov N. S.
125. Tšernõšov V. J.
126. Švernik N. M.
127. Šelepin A. N.
128. Šepilov D. T.
129. Školnikov A. M.
130. Štõkov T. F.
131. Judin P. F.
132. Jakovlev I. D.
133. Jasnov M. A.

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE LIIKMEKANDIDAADID

1. Andrejeva N. N.
2. Bagramjan I. H.
3. Birjuzov S. S.
4. Borissov S. Z.
5. Bubnovski N. D.
6. Budjonnõi S. M.
7. Butuzov S. M.
8. Voronov F. D.
9. Ganenko I. P.
10. Glebovski G. N.
11. Gorbatov A. V.
12. Gorškov S. G.
13. Gretško A. A.
14. Gretšuhha M. S.

15. Grišin K. N.
16. Griško G. J.
17. Gromov J. I.
18. Gurejev N. M.
19. Dõgai N. A.
20. Jevsejenko M. A.
21. Jeljutin V. P.
22. Jepišev A. A.
23. Jerjomenko A. I.
24. Žavoronkov V. G.
25. Žigarev P. F.
26. Žimerin D. G.
27. Žukov K. P.
28. Žurin N. I.
29. Zakurdajev V. I.
30. Zamtševski I. K.
31. Zarubin G. N.
32. Zolotuhhin G. S.
33. Zorin V. A.
34. Zotov V. P.
35. Ivaštšenko O. I.
36. Isljukov S. M.
37. Iškov A. A.
38. Kazanets I. P.
39. Kalmõkov V. D.
40. Kanunnikov M. J.
41. Karasjov V. J.
42. Klimov A. P.
43. Koval K. I.
44. Kozlov A. I.
45. Kozlov V. I.
46. Komarov P. T.
47. Komjahhov V. G.
48. Konstantinov F. V.
49. Kornijets L. R.
50. Kossov V. V.
51. Kostoussov A. I.
52. Krahmalev M. K.
53. Kumõkin P. N.
54. Lacis V. T.
55. Lihhatšov I. A.
56. Lobanov P. P.
57. Loginov S. P.
58. Lomako P. F.
59. Lunev K. F.
60. Lutšinski A. A.
61. Lõkova L. P.
62. Maksarjov J. J.
63. Malik J. A.
64. Melnikov L. G.
65. Melnikov R. J.
66. Menšikov M. A.
67. Mõlarštšikov V. P.
68. Müürisepp A. A.
69. Naidek L. I.
70. Nedelin M. I.
71. Nefedova O. I.
72. Nikitin P. V.
73. Nossenko I. I.
74. Orlov G. M.
75. Orlovski K. P.
76. Ostrovitjanov K. V.
77. Pavlov D. V.
78. Paleckis J. I.
79. Petuhhov A. U.
80. Pilipets S. M.
81. Popova N. V.
82. Postovalov S. O.
83. Ptšeljakov A. P.
84. Raizer D. J.
85. Rašidov Š.
86. Rudakov A. P.
87. Rudenko R. A.
88. Rud G. J.
89. Rjabikov V. M.
90. Semitšastnõi V. J.
91. Senin I. S.
92. Sizov G. F.
93. Sinjagovski P. J.
94. Skidanenko I. T.
95. Skulkov I. P.
96. Smirnov N. I.
97. Sokolov T. I.
98. Solovjov L. N.
99. Stepanov S. A.
100. Strokin N. I.
101. Surganov F. A.
102. Surkov A. A.
103. Tarassov M. P.
104. Tašenev Ž. A.
105. Timošenko S. K.
106. Toka S. K.
107. Trofimov A. S.
108. Tumanova Z. P.
109. Tur I. P.
110. Fadejev A. A.

111. Firjubin N. P.
112. Florentjev L. J.
113. Hahhalov A. U.
114. Tšeplakov P. F.
115. Tšubinidze M. D.
116. Tšuikov V. I.
117. Tšurajev V. M.
118. Šaškov Z. A.
119. Šeremetjev A. G.
120. Šumauskas M. J.
121. Judin P. A.
122. Jurkin T. A.

PARTEI XX KONGRESSI POOLT VALITUD KESKREVISJONIKOMISJONI KOOSSEIS

1. Ababkov T. I.
2. Abalin S. M.
3. Agkatsev V. M.
4. Arušanjan Š. M.
5. Babitš V. I.
6. Boikova A. P.
7. Vinogradov S. A.
8. Vorobjov G. I.
9. Gorkin A. F.
10. Gromov G. P.
11. Gubin K. A.
12. Dorošenko P. J.
13. Dubkovetski F. I.
14. Žukov G. A.
15. Zimjanin M. V.
16. Ibragimov M. A.
17. Ignatov S. A.
18. Iljitšov L. F.
19. Kazmin N. D.
20. Kairov I. A.
21. Kamalov S.
22. Kidin A. N.
23. Kirillin V. A.
24. Kosjatšenko G. P.
25. Kotšetov V. A.
26. Kuznetsov F. F.
27. Kuzmin I. I.
28. Kuzmin N. M.
29. Kulatov T.
30. Lazurenko M. K.
31. Lukjanov V. V.
32. Malin V. N.
33. Malinin M. S.
34. Meretskov K. A.
35. Mironova Z. V.
36. Moskatov P. G.
37. Moskovski V. P.
38. Muravjova N. A.
39. Ovezov B.
40. Ozolin K. M.
41. Orlov M. A.
42. Ossipov G. I.
43. Ossoskov V. I.
44. Palgunov N. G.
45. Panjuškin A. S.
46. Podzerko V. A.
47. Polikarpov D. A.
48. Prokkonen P. S.
49. Prokofjev A. A.
50. Promõslov V. F.
51. Puškin G. M.
52. Rožantšuk N. M.
53. Satjukov P. A.
54. Semjonov V. S.
55. Simonov K. M.
56. Spiridonov A. M.
57. Sujetin M. S.
58. Uldžabajev T.
59. Tšerednitšenko J. T.
60. Šikin I. V.
61. Štšerbitski V. V.
62. Jussupov I.
63. Jakovlev A. I.

TEINE JAGU

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMITE OTSUSED

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE PLEENUM

27. veebruaril 1956 toimus Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi poolt valitud NLKP Keskkomitee pleenum.

Pleenum valis NLKP Keskkomitee Presiidiumi järgmises koosseisus:

Presiidiumi liikmed: sm-d N. A. Bulganin, K. J. Vorošilov, L. M. Kaganovitš, A. I. Kiritšenko, G. M. Malenkov, A. I. Mikojan, V. M. Molotov, M. G. Pervuhhin, M. Z. Saburov, M. A. Suslov, N. S. Hruštšov.

Presiidiumi kandidaadid ja liikmed: sm-d G. K. Žukov, L. I. Brežnev, N. A. Muhhitdinov, D. T. Šepilov, J. A. Furtseva, N. M. Švernik.

Pleenum valis NLKP Keskkomitee sekretariaadi järgmises koosseisus: sm-d N. S. Hruštšov — NLKP Keskkomitee esimene sekretär, A. B. Aristov, N. I. Beljajev, L. I. Brežnev, P. N. Pospelov, M. A. Suslov, J. A. Furtseva, D. T. Šepilov.

Pleenum valis NLKP Keskkomitee juures asuva Parteikontrolli Komisjoni esimeheks sm. N. M. Šverniku, Parteikontrolli Komisjoni esimehe asetäitjaks — sm. P. T. Komarovi.

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKREVISJONIKOMISJONISSE

27. veebruaril 1956 toimus Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskrevisjonikomisjoni istung.

Keskrevisjonikomisjon valis komisjoni esimeheks sm. P. G. Moskatovi.

NLKP KESKKOMITEE
1956. aasta
DETSEMBRIPLEENUM

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS

KUUENDA VIIE AASTA PLAANI KOOSTAMISE TÖÖDE LÕPULEVIIMISE KOHTA NING 1956.—1960. AASTAKS ETTENÄHTUD KONTROLLARVUDE JA 1957. AASTA RAHVAMAJANDUSPLAANI TÄPSUSTAMISE SUUNA KOHTA

(Vastu võetud sm-te N. K. BAIBAKOVI ja M. Z. SABUROVI ettekande põhjal)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi otsused, mis kogu nõukogude rahva poolt üksmeelse heakskiiduga vastu võeti, on meie maa miljonite tööliste, kolhoosnikute ja intelligentsi hulgas esile kutsunud loova initsiatiivi ja aktiivsuse võimsa tõusu.

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et leninliku poliitika järjekindla teostamise ja NLKP XX kongressi otsuste elluviimise tulemusena on 1956. aastal tehtud uusi suuri edusamme sotsialistliku tööstuse ja eelkõige rasketööstuse arendamisel. Tööstustoodangu tootmise aastaplaan tervikuna 1956. aastal ületatakse. Tööstustoodangu väljalase suureneb 1955. aastaga võrreldes umbes 11 protsendi võrra, sealhulgas tootmisvahendite tootmise osas enam kui 11 protsenti ning tarbeesemete tootmise osas enam kui 9 protsenti. Paljude tööstustoodangu tähtsate liikide tootmise plaanid ületatakse. On tehtud edusamme tehnilise progressi alal tööstuses — teaduse ja tehnika uusimate saavutuste ning eesrindlike kogemuste tootmisse juurutamise tempo on kiirenenud. Uute võimsuste käikulaskmine suure võimsusega hüdroelektrijaamades ja suurtes soojuselektrijaamades on tunduvalt tugevdanud meie tööstuse energeetikabaasi.

Sotsialistliku tööstuse poolt kuuenda viisaastaku esimesel aastal saavutatud edu on suureks sammuks edasi kommunismi materiaalse ja tehnilise baasi loomisel. Nõukogudemaa on muutunud veelgi tugevamaks, tema majanduslik võimsus ja kaitsevõime on suurenenud, rahva materiaalne heaolu on tõusnud.

Rasketööstuse eelisarendamise alusel edenevad hästi teised rahvamajandusharud, sealhulgas põllumajandus. Masina-traktorijaamade ja sovhooside masinate ning traktorite park on täienenud kümnete tuhandete traktorite, kombainide, autode ja muude masinatega. See on võimaldanud lühikese aja jooksul üles harida 35,5 miljonit hektarit uudismaid ning tõsta juba 1956. aastal märgatavalt põllumajanduslikku tootmist, suurendada teravilja riiklikku

varumist ja kokkuostu 1955. aastaga võrreldes enam kui 1 miljardi puuda võrra, kartuli varumist ja kokkuostu 2,7 miljoni tonni võrra ning piima varumist ja kokkuostu 3,8 miljoni tonni võrra. Suurenenud on ka puuvilla, villa ja muude põllumajandussaaduste varumise ulatus. Tunduvalt on suurenenud rahvatarbekaupade tootmine. 1956. aastal annab kergetööstus elanikkonna jaoks lisaks plaanile 3 miljardi rubla ning toiduainetetööstus 4 miljardi rubla väärtuses toodangut.

NLKP Keskkomitee pleenum märgib, et määratu suurte kapitaalmahutuste kõrval, mida nõudis rasketööstuse ja põllumajanduse arendamise kiire tempo, on 1956. aastal tarvitusele võetud palju abinõusid selleks, et ellu viia NLKP XX kongressil kavandatud rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme edasise tõusu programm: on tõstetud töötajate pensione, on kaotatud õppemaks kesk- ja kõrgemates õppeasutustes, on pikendatud rasedus- ja sünnituspuhkust, on lühendatud tööpäeva pidu- ja puhkepäevaeelsetel päevadel, on alustatud tööliste üleviimist lühendatud tööpäevale söetööstuses. On tõstetud põllumajandussaaduste varumis- ja kokkuostuhindu. On vastu võetud otsus tõsta 1. jaanuarist 1957 madalapalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu. Juba ainuüksi mainitud abinõud tagavad linna- ja maaelanikele enam kui 35 miljardi rubla ulatuses täiendavat kasu aastas.

Kõik Nõukogude riigi ajaloolised kogemused, sõjajärgsetel aastatel aga ka teiste sotsialistlike maade kogemused on vaieldamatult ja veenvalt tõestanud sotsialistliku majandussüsteemi suuri eeliseid kapitalistliku süsteemiga võrreldes. Just sellepärast, et need eelised näitavad järjest kujukamalt, et kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi rahulikus majanduslikus võistluses on kindlustatud sotsialistliku süsteemi võit, kasutavadki kapitalistliku maailma reaktsioonilised jõud kõiki vahendeid, et laimata sotsialistlikku majandussüsteemi, moonutada selle olemust. Need katsed on määratud nurjumisele: sotsialistliku majandussüsteemi eelised on tõestatud praktikaga, rahva elukogemustega.

Sotsialistlik majandus on plaanimajandus, mis võimaldab riigi kõigi tootlike jõudude kiiret ja plaanipärast arendamist; sotsialistlik tootmine peab silmas kogu rahva huve ning see avab piiritu avaruse miljonite tööliste, talupoegade ja intelligentsi loovale initsiatiivile.

Partei näeb praegu oma ülesannet selles, et veelgi paremini ja täielikumalt kasutada sotsialistliku korra, sotsialistliku majandussüsteemi väga suuri, maailma-ajaloolisi eeliseid rahva huvides, kommunismi ülesehitamise huvides. Selle ülesande lahendamiseks on meil peale võimsa tootmistehnilise baasi kvalifitseeritud töötajate arvukas kaader, kvalifitseeritud aparaat tootmise juhtimiseks. Meie kaader suudab praegu asjatundlikult lahendada kõige keerulisemaid tootmisalaseid, majanduslikke, teaduslikke ja tehnilisi küsimusi ning kõige väiksemate tööjõu-, vahendite ja materjalide

kulutustega saavutada häid töötulemusi nii tööstuses, transpordi ja ehituse alal kui ka põllumajanduses.

Ühtlasi märgib NLKP Keskkomitee pleenum, et ehkki 1955. aastaga võrreldes on söe, metalli ja tsemendi tootmine ning metsamaterjalide varumine kasvanud, ei täideta 1956. aastal nende toodanguliikide osas tootmisplaani; osaliselt ei täideta ka tootmisvõimsuste ekspluatatsiooniandmise plaani nii nendes kui ka mõnedes teistes rahvamajandusharudes. Ei täideta ka elamuehituse plaani.

See plaanide täitmatajätmine seletub nii tõsiste puudustega rahvamajanduse planeerimises kui ka ettevõtete ja ehituste ebarahuldava juhtimisega üksikute ministeeriumide poolt.

Riiklik Plaanikomisjon, Riiklik Majanduskomisjon, samuti ka ministeeriumid ei arvesta rahvamajandusplaanide koostamisel küllaldaselt reaalseid võimalusi plaaniülesannete täitmise tagamiseks vajalike materiaalsete ja finantsressursside osas, ei näe ette küllaldasi tooraine, kütteaine ja materjalide varusid, ei hoia ära ehituse mahu suurekspaisutamist, mis teeb plaanide täitmise üleliia pingeliseks; real juhtudel on plaanides lünki ja vigu. See rikub ettevõtete töö rütmilisust, põhjustab tormamist ja seisakuid, ehitustegevuses aga vahendite killustamist suure hulga alustatavate objektide vahel, ehitustööde pikalevenimist ja kallimaks muutumist ning valmissaamise järgus olevate objektide ekspluatatsiooniandmise tähtaegadest mittekinnipidamist. Riiklike vahendite selline ebaratsionaalne kasutamine põhjustab nende külmutamist, vähendab kapitaalmahutuste efektiivsust, rikub üksikute majandusharude proportsionaalset arenemist ning viib lõppkokkuvõttes välja suurte kadudeni rahvamajanduses.

Mainitud puuduste kiireks likvideerimiseks, kõigi reservide ja võimaluste õigeks ärakasutamiseks, rahvamajanduse edasise plaanipärase arendamise tagamiseks NLKP Keskkomitee pleenum **otsustab:**

1. Esitada 1957. aasta esimesel poolel NSV Liidu Ülemnõukogule arutamiseks ja kinnitamiseks NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuues viie aasta plaan.

Kuuenda viie aasta plaani koostamise tööde lõpuleviimisel lähtuda NLKP XX kongressil seatud viisaastaku peaülesannetest — rasketööstuse eelisarendamise, pideva tehnilise progressi ja tööviljakuse suurendamise baasil kindlustada kõigi rahvamajandusharude edasine võimas kasv, saavutada põllumajandusliku tootmise järsk tõus ning sel alusel nõukogude rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme märgatav tõus, astuda suur samm edasi NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamisel — ajaloo seisukohalt lühikese aja jooksul järele jõuda ühe elaniku kohta toodetava toodangu hulga poolest kõige enam arenenud kapitalistlikele maadele ja neist ette minna.

2. Selleks et likvideerida üksikute tööstusharude plaanides tekkinud üleliigne pinge ning viia tootmise ja kapitaalmahutuste

ulatuse alal ettenähtud ülesanded vastavusse materiaalsete ressurssidega, tunnistada vajalikuks direktiivides viie aasta plaani kohta ja 1957. aasta plaani projektis ettenähtud üksikute näidisülesannete täpsustamine.

Ülesandeid tuleb täpsustada järgmises suunas:

a) tagada nende materiaalsete ressursside ja rahaliste vahendite kõige ratsionaalsem ja efektiivsem ärakasutamine, mida suunatakse rahvamajanduse arendamisele, ning sellega seoses eelkõige —

piirata kapitaalmahutuste ulatust ja täpsustada ehitusobjektide nimekirja kõigepealt uute, alustatavate ehituste vähendamise suunas; mitte lubada vahendite killustamist paljude ehitusobjektide vahel, koondades materiaalseid ja rahalisi ressursse tähtsaimatele ehitustele ning ekspluatatsiooniandmise järgus olevatele objektidele, mis võimaldab parandada nende materiaalset kindlustamist;

teha parandusi üksikute tööstusharude plaaniülesannetes, millede täitmine ei ole tagatud küllaldaste materiaalsete ressurssidega;

ette näha vajalike materjalide varude loomine tööstuses, et luua normaalsed tingimused ettevõtete häireteta ja rütmiliseks tööks;

b) leida võimalused täiendavate summade eraldamiseks elamuehitusele. Elamuehituse praktikast tuleb otsustavalt välja juurida igasugused liialdused, mis ajavad kalliks ehituse maksumuse ning aeglustavad ehitustööde tempot, kasutada paremini kohalikke ehitusmaterjale, toetada aktiivselt tööliste ja teenistujate laiade hulkade initsiatiivi, mille eesmärgiks on kiirendada elamuehitust.

3. Mõista hukka üksikute majandusjuhtide katsed õigustada planeerimise puudustega oma ebarahuldavat tööd ettevõtete ja ehituste juhtimisel ning niisuguste juhtijate püüe saavutada plaanide vähendamist. Plaanid peavad olema reaalsed, kuid mitte alla võimaluste. Nad peavad olema rajatud tehnilistele ja majanduslikele arvestustele, eesrindlike kogemuste ja sisemiste tootmisreservide kasutamisele ning suunama töötajate jõupingutused tootmise pidevale edasiarendamisele.

4. Tootmisülesannete kindlaksmääramisel tuleb lähtuda vajadusest suurendada töötajate hulkade aktiivsust plaanide koostamisel ning võitluses nende plaanide eduka täitmise ja ületamise eest. Selleks on tarvis laialdasemalt praktiseerida ettevõtete ja kolhooside perspektiivplaanide asjalikku arutamist koosolekutel ning ühe või teise jooksva perioodi vältel nende plaanide täitmise kontrollimist.

On tarvis tõsta ka edaspidi liiduvabariikide osatähtsust majanduslikus ülesehitustöös, arendada ja toetada nende initsiatiivi kohalike ressursside ja võimaluste otsimisel ja paremal ärakasutamisel tööstuskaupade ja rahvatarbekaupade väljalaske suurendamiseks. See nõuab liiduvabariikide kõigi juhtivate organite suure-

mat vastutust riiklike plaanide täitmise eest ning nende organiseeriva osa tugevdamist rahvahulkade mobiliseerimisel partei ja valitsuse poolt seatud ülesannete lahendamisele.

5. Kohustada majandusjuhte, nõukogude, partei- ja ametiühinguorganisatsioone otsustavalt likvideerima puudused majanduse juhtimise töös, võtma tarvitusele tõhusad abinõud materiaalsete ressursside killustamise vältimiseks, taotlema ettevõtete sisemiste reservide igakülgset mobiliseerimist, olemasolevate võimsuste paremat ärakasutamist, tootmis- ja ehitusplaanide täitmise tagamist, tööviljakuse tõusu, toodangu omahinna alanemist ja toodete kvaliteedi paranemist tehnilise progressi, uue tehnika kiireima rakendamise, töö parema organiseerimise ja tootmise tehnoloogia täiustamise alusel. On tarvis pidada võitlust inertsuse ja bürokratismi vastu, arendada kriitikat ja enesekriitikat, igati toetada töötajate loovat aktiivsust ja initsiatiivi.

*

NLKP Keskkomitee pleenum juhib partei-, nõukogude, majandus-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide, kõigi meie töötajate tähelepanu sellele, et käesolevas otsuses märgitud ülesanded on dikteerinud meie maa arengu käik ning nende tingimusteta täitmine on Nõukogude riigile eluliselt vajalik. Jutt on tootlike jõudude uuest tõusust ja ühiskondliku jõukuse mitmekordistamisest meie maa majandusliku võimsuse edasise suurendamise ja kaitsevõime tugevdamise huvides, nõukogude rahva heaolu edasise tõusu huvides.

Kapitalistlikus maailmas areneb järjest teravamalt ja ulatuslikumalt konkurentsivõitlus mitmesuguste maade vahel, monopolistlike koondiste vahel. Ajades taga maksimaalset kasumit, intensiivistab monopolistlik kapital üha suuremal määral töölisklassi ekspluateerimist, talurahva orjastamist, tungib peale töötavate rahvahulkade elutasemele. Koloniaalriigid otsivad oma imperialistlikus ekspansioonis kapitali mahutamise uusi sfääre, püüdes laiendada kapitalistliku ekspluatatsiooni valdkonda esmajoones majanduslikult nõrgaltarenenud maade orjastamise teel. Kuid see imperialistlik ekspansioon põhjustab vältimatult nende maade rahvaste suurenevat vastupanu ja rahvuslike vabastusliikumiste võimsat tõusu. Kõik see viib vältimatult kapitalistliku majanduse edasisele militariseerimisele, relvastumise võidujooksule, kapitalistliku süsteemi sisemiste vastuolude edasisele süvenemisele ja teravnemisele, demonstreerib kujukalt selle süsteemi ebastabiilsust ja tema hukkumise ajaloolist paratamatust.

Nõukogude sotsialistlik süsteem on vaba kõigist neist kapitalistliku tootmisviisi pahedest ja sügavatest vastuoludest. Võideldes kõigi sotsialistlike maade vääramatu ühtsuse tugevdamise eest ning arendades nendega vennalikku koostööd, teostades suhetes kõigi rahuarmastavate rahvastega rahu ja sõpruse poliitikat, sam-

mub Nõukogude Liit kindlalt edasi leninlikku teed. Nõukogude inimesed pühendavad kogu oma jõu ja kogu oma loova energia nende suurte ülesehitustööplaanide elluviimiseks, mis kommunistlik partei on kavandanud. Nad töötavad rahulikult, teades, et Nõukogude riik kaitseb vankumatult rahva huve, kaitseb järjekindlalt rahuüritust kogu maailmas.

Järgides kõrvalekaldumatult suure Lenini õpetust, lahendas nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel ajaloolised ülesanded, mis olid seotud võimsa sotsialistliku tööstuse ja sotsialistliku põllumajanduse loomise ja arendamisega. Nüüd on meil olemas kõik vajalik selleks, et majanduslikus arengus üle minna uuele kõrgemale astmele, mis vastab kommunistliku ülesehitustöö praegusele etapile.

NLKP Keskkomitee pleenum avaldab veendumust, et töölisklass, kolhoositalurahvas ja nõukogude intelligents arendavad veelgi laialdasemalt sotsialistlikku võistlust tootmisplaanide täitmise ja ületamise eest, teevad kõik selleks, et maksimaalselt ära kasutada iga tööstusettevõtte, iga ehituse, kõigi kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside tootmisvõimalused ning reservid ja sel alusel edukalt ellu viia NLKP XX kongressi ajaloolised otsused.

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS

NSV LIIDU RAHVAMAJANDUSE JUHTIMISE PARANDAMISE KÜSIMUSED

(Vastu võetud sm. N. A. Bulganini ettekande põhjal)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum märgib, et NLKP XX kongressi juhendite alusel on praegu rakendamisel rida tähtsaid abinõusid riikliku planeerimise parandamiseks, ülemäärase tsentralisatsiooni kaotamiseks majanduse juhtimises ning liiduvabariikide osatähtsuse tõstmiseks majanduslikus ülesehitustöös, NSV Liidu ministeeriumide, majanduslike ühenduste ja ettevõtete õiguste edasiseks laiendamiseks, administratiivaparaadi lihtsustamiseks ja tema arvulise koosseisu vähendamiseks. Partei ja valitsuse poolt tarvituselevõetud abinõud vastavad täielikult sotsialistliku majandamise leninlikele printsiipidele, millede aluseks on demokraatlik tsentralism majandusliku ülesehitustöö juhtimises. „Meie ülesandeks on praegu," märkis V. I. Lenin juba nõukogude võimu esimestel kuudel, „viia ellu just demokraatlik tsentralism majanduse alal . . ."

Demokraatlik tsentralism rahvamajanduse juhtimises tuleneb sotsialistliku suurtootmise loomusest, sotsialistliku majanduse kui plaanimajanduse iseloomust, nõukogude korra olemusest, kusjuures see kord on äratanud miljonid töötajad teadlikule ajaloolisele

loomingule, riikliku ja majandusliku ülesehitustöö juhtimisele. Demokraatlik tsentralism nõuab planeerimise igakülgset parandamist, plaanilise aluse tugevdamist kogu majanduslikus tegevuses. Ühtlasi tähendab demokraatlik tsentralism kohalike kogemuste ja kohalike tingimuste väga tähelepanelikku ja igakülgset arvessevõtmist, kohalike partei-, nõukogude, majandus-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide, miljonite tööliste, kolhoosnikute ja intelligentsi loova initsiatiivi aktiivset toetamist ja ergutamist.

NLKP Keskkomitee pleenum peab vajalikuks märkida, et riikliku planeerimise praktikas ja eelkõige jooksva planeerimise alal esineb olulisi puudusi. Riiklik Plaanikomisjon, Riiklik Majanduskomisjon, aga ka ministeeriumid ei õpi küllaldaselt tundma üksikute tootmisharude seisukorda, on nõrgalt seotud liidu- ja autonoomsete vabariikidega, kraide ja oblastitega, ettevõtete ja teaduslike asutustega, teevad tõsiseid vigu tootmise, kapitaalehituse ning materiaalse ja tehnilise varustamise plaanide koostamisel, tulevad halvasti toime oma kohustustega riiklike plaanide täitmise kontrollimise alal.

Pidades rahvamajanduse juhtimise edasist igakülgset parandamist NLKP XX kongressi direktiivide alusel partei esmajärgulise tähtsusega ülesandeks, Keskkomitee pleenum **otsustab:**

1. Tunnistada vajalikuks vastavate abinõude tarvituselevõtmine selleks, et põhjalikult parandada NSV Liidu Riikliku Rahvamajanduse Jooksva Planeerimise Majanduskomisjoni tööd ja panna tema peale ka riikliku plaani täitmisega seotud jooksvate küsimuste operatiivse lahendamise funktsioonid ning vastutus plaanis ettenähtud ülesannete kindlustamise eest vajalike materiaalsete ressurssidega.

Riiklik Majanduskomisjon ja ministeeriumid peavad kindlustama tootmisfondide, tööjõu-, tooraine- ja rahaliste ressursside kõige ratsionaalsema ja efektiivsema kasutamise. Riikliku Majanduskomisjoni nagu kõigi meie majandusorganitegi tähtsaimaks ülesandeks on järjekindlalt ja laialdaselt juurutada tootmisse eesrindliku teaduse ja tehnika saavutusi, novaatorite väärtuslikke kogemusi, ratsionaliseerijate ja leiutajate ettepanekuid. Tõsist tähelepanu tuleb pöörata ettevõtete spetsialiseerimisele ja koopereerimisele, tööstusharude-vahelistele tootmissidemetele ning mitmesuguste majanduspiirkondade majandusliku tegevuse kooskõlastamisele. Kõigi nende abinõude elluviimine peab tagama laiendatud sotsialistliku taastootmise kiire tempo ja tööviljakuse pideva tõusu, mis on toodangu väljalaske suurendamise, selle kvaliteedi parandamise ja toodete omahinna alandamise, samuti rahva materiaalse heaolu tõusu peamiseks tingimuseks.

2. Pidada õigeks, et rahvamajanduse juhtimise parandamisel on eriti tähtis laiendada liiduvabariikide õigusi, mis võimaldab järjekindlalt teostada leninlikku rahvuspoliitikat majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, arvestada igakülgselt iga vabariigi

rahvuslikke iseärasusi ja kohalikke ressursse ning aitab kaasa liiduvabariikide majanduse edasisele tugevdamisele ja Nõukogude Liidu rahvaste sõpruse suurenemisele.

Selleks et likvideerida ülemäärane tsentralisatsioon majanduse juhtimises, tunnistada vajalikuks:

võtta tarvitusele abinõud, et tunduvalt laiendada nende majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimuste ringi, mida peavad lahendama liiduvabariikide ministrite nõukogud seoses liiduvabariikide riiklike plaanide täitmisega, kaasa arvatud kapitaalehituse, materiaalse ja tehnilise varustamise, tööviljakuse, omahinna, toodangu turustamise ja finantseerimise küsimused;

tagada ministeeriumide, nende peavalitsuste, töörahva saadikute nõukogude ja majandusettevõtete õiguste edasine laiendamine;

likvideerida üleliigsed ja paralleelselt tegutsevad lülid, pidades silmas administratiivaparaadi lihtsustamist ja odavamaksmuutmist;

tuua majandusliku juhtimise keskaparaadi organid, samuti ka teadusliku uurimise asutused, vahetult nendesse piirkondadesse, kus asuvad vastavate rahvamajandusharude ettevõtted;

tagada majandusliku tegevuse koordineerimine ja kooskõlastamine majanduspiirkondades ja suurtes tööstuskeskustes.

3. Tõsiste puuduste esinemise tõttu ministeeriumide ja keskasutuste töös ettevõtete materiaalse ja tehnilise varustamise alal tunnistada vajalikuks võtta tarvitusele organisatsioonilised abinõud selle töö põhjalikuks parandamiseks, et tagada materiaalsete ressursside ratsionaalsem kasutamine, mitte lubades nende külmutamist arvukate keskasutuste baasides ja ladudes.

4. Need vastutusrikkad ülesanded võitluses tehnilise progressi eest ja sotsialistliku tootmise võimsa tõusu eest, mis partei ja valitsus on seadnud kuuenda viisaastaku perioodiks, esitavad suuri nõudmisi majanduskaadrile, kõigile tootmise juhtijatele ja organiseerijatele. Nad peavad neile usaldatud tööd täiuslikult tundma, peavad olema kursis tänapäeva teaduslike ja tehniliste saavutustega, analüüsima põhjalikult ettevõtete tehnikat ja ökonoomikat, alati teadma ettevõtete vajadusi ja nõudmisi, juhtima tootmist konkreetselt ja asjatundlikult. See kõik kohustab nõukogude majandustegelasi olema nõudlikud endi ja oma alluvate suhtes, tähelepanelikult kuulda võtma rahvahulkade häält, toetama aktiivselt nende loovaid algatusi, omandama püsivalt tehnilisi teadmisi, laiendama oma majanduslikku silmaringi, täiustama tootmise juhtimise meetodeid.

5. Kuna majanduse juhtimise parandamises peavad tähtsat osa etendama ametiühingud, kes ühendavad oma ridades peaaegu kõiki töölisi ja teenistujaid, on tarvis:

suurendada ametiühingute osatähtsust ettevõtete tootmis- ja finantsplaanide koostamisel ja täitmisel, töö normeerimise ja organiseerimise ning töötasu küsimuste lahendamisel, ohutustehnika

parandamisel ettevõtetes ning eriti elamuehituse ning tööliste ja teenistujate materiaalsete ja elutarbeliste tingimuste parandamisega seotud küsimuste lahendamisel;

arendada pidevalt sotsialistlikku võistlust kui võimsat vahendit võitluses majandusplaanide täitmise ja ületamise eest ning sotsialistliku majanduse pideva arendamise eest;

tagada tööliste ja teenistujate koosolekute, tootmisnõupidamiste, tehniliste konverentside ja majandusaktiivide, tootmiseesrindlaste, ratsionaliseerijate ja leiutajate nõupidamiste regulaarne korraldamine, arendada laialdaselt teaduslik-tehniliste ühingute tööd.

Nõukogude ametiühingute tegevus peab saavutama sellise taseme, et ametiühingud täielikult õigustaksid oma kõrget kutsumust olla, nagu õpetas Lenin, „juhtimise kool, majandamise kool, kommunismi kool".

6. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, NLKP krai- ja oblastikomiteesid tõsiselt parandama ettevõtete ja majandusorganite tööd, pöörates erilist tähelepanu kaadri valikule, edutamisele ja õigele paigutamisele, partei ja valitsuse otsuste täitmise kontrollimisele, rangeima distsipliini tagamisele majanduse juhtimise aparaadi kõigis lülides.

*

NLKP Keskkomitee pleenum kutsub kõiki parteiorganisatsioone, kõiki kommuniste kõrvalekaldumatult ellu viima ülesanded, mis NLKP XX kongress on seadnud NSV Liidu sotsialistliku majanduse edasiarendamiseks, organiseerimistöö parandamiseks, majandusliku ülesehitustöö juhtimise meetodite täiustamiseks sotsialistliku majandamise leninlike printsiipide alusel, töörahvahulkade loova initsiatiivi ja aktiivsuse igakülgse arendamise alusel.

NLKP KESKKOMITEE
1957. aasta
VEEBRUARIPLEENUM

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS

TÖÖSTUSE JA EHITUSTEGEVUSE JUHTIMISE ORGANISEERIMISE EDASISEST TÄIUSTAMISEST

(Vastu võetud 14. veebruaril 1957 sm. N. S. Hruštšovi ettekande põhjal)

Majandusliku ülesehitustöö, meie tööstuse ja põllumajanduse arendamise, Nõukogude riigi võimsuse tugevdamise ja rahva heaolu pideva tõstmise, tootmise organiseerimise ja rahvamajanduse juhtimise vormide täiustamise küsimused on alati olnud ja on kommunistliku partei tähelepanu keskpunktis.

Kommunistliku partei juhtimisel rajas nõukogude rahvas ühiskonna uued arenguteed, ehitas esimesena ajaloos üles sotsialismi, lõi tema võimsa materiaalse ja tehnilise baasi — kaasaegse masinalise tööstuse ja mehhaniseeritud suurpõllumajanduse, kasvatas kvalifitseeritud kaadri majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö kõigi valdkondade jaoks. Viies järjekindlalt ellu kommunistliku ülesehitustöö leninlikku plaani, on meie maa nõukogude võimu aastate jooksul majandusliku arengu poolest ette läinud paljudest kapitalistlikest riikidest ja on tööstustoodangu tasemelt jõudnud teisele kohale maailmas. Revolutsioonieelse perioodiga võrreldes on tööstustoodangu maht Nõukogude Liidus kasvanud 1957. aastaks rohkem kui 30-kordselt ja 1940. aastaga võrreldes — peaaegu neljakordselt. See on veenvalt tõestanud, et meie sotsialistlik tööstus on arenenud niihästi sõjaeelsel perioodil kui ka pärast sõda niisuguses kiires tempos, mida kapitalismi arengu ajalugu ei ole tundnud ega tunne.

NLKP XX kongress kavandas rahvamajanduse edasiarendamise suurejoonelise programmi, mille täitmisega tehakse uus suur samm edasi NSV Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamises — jõuda ajaloo seisukohalt lühikese perioodi jooksul järele kõige enam arenenud kapitalistlikele maadele toodangu hulgalt ühe elaniku kohta ja nendest ette minna. Selle eesmärgi saavutamise tähtsaimaks tingimuseks on tööviljakuse kiire kasv tehnika ja tootmise organiseerimise pideva täiustamise alusel rahvamajanduse planeerimise ja juhtimise vormide ning meetodite edasise parandamise juures.

Selle ülesande edukaks lahendamiseks on meil olemas kõik vajalikud võimalused. 1956. aasta — kuuenda viisaastaku esimese aasta — tulemused näitavad, et Nõukogudemaa sammub kindlalt edasi, kiirendades oma arengutempot. 1956. aasta tööstustoodangu plaan ületati tunduvalt, tootmisvahendite tootmine suurenes selle aasta jooksul 11,4 protsenti ja tarbeesemete tootmine 9,4 protsenti. Suurt edu saavutati põllumajanduses — möödunud aastal varuti vilja üle miljardi puuda rohkem kui 1955. aastal, märksa suurenes tehniliste kultuuride saak, kasvas loomakasvatussaaduste ja eriti piima tootmine. Nende edusammude alusel on tõusnud nõukogude rahva elutase.

Sotsialistliku majanduse areng teeb vajalikuks tööstus- ja ehitustegevuse planeerimise ning juhtimise organisatsiooniliste vormide ja meetodite pideva täiustamise. Rahvamajanduse juhtimise organiseerimise edasisel parandamisel on määratu suur tähtsus tootmise pideva kasvu, rahva heaolu tõstmise ning rahvamajanduses leiduvate reservide võimalikult täieliku ärakasutamise jaoks.

Juba nõukogude võimu esimestel aastatel määratles V. I. Lenin, kavandades majandusliku ülesehitustöö programmi, et sotsialistliku majandamise tähtsaimaks printsiibiks on demokraatliku tsentralismi printsiip, et sotsialistlikku ülesehitustööd saab edukalt teostada üksnes ühtse riikliku plaani alusel.

NSV Liidu rahvamajanduse arengu ajalugu on kinnitanud sotsialistliku ülesehitustöö juhtimise leninlike printsiipide suurt elujõudu. Need printsiibid avavad rahvahulkadele piiramatuid võimalusi aktiivseks osavõtuks tootmise juhtimisest. Koos meie maa rahvamajanduse ja tootlike jõudude kasvuga arenesid ja täiustusid majandusliku ülesehitustöö organisatsioonilise juhtimise vormid. Üleminekul taastamisperioodi ülesannete lahendamiselt meie maa sotsialistliku industrialiseerimise ulatusliku programmi elluviimisele, kui tekkis vajadus lühikese ajaga luua täiesti uusi tööstusharusid, oli tarvis ka uusi majandusliku ülesehitustöö juhtimise organisatsioonilisi vorme. Sel etapil organiseeriti tähtsamate rahvamajandusharude järgi spetsialiseeritud rahvakomissariaadid ja peavalitsused, seejärel ministeeriumid ja keskasutused. Need majanduse juhtimise vormid võimaldasid kontsentreerida partei ja riigi jõupingutusi rasketööstuse otsustavate harude loomisele, kvalifitseeritud insener-tehnilise kaadri, tootmise ökonomistide ja organiseerijate ettevalmistamisele, kes oleksid võimelised rakendama uut tehnikat ja organiseerima suurtes mastaapides tööstuslikku tootmist ajakohasel teaduslik-tehnilisel tasemel.

Sõjajärgseil aastail on meie maa rahvamajandus teinud suure sammu edasi, on tõusnud uuele, kõrgemale arenguastmele. Sotsialistliku majanduse arengu käigus ilmneb üha rohkem tendents luua järjest uusi tööstus- ja ehitusharusid, tendents edasise ja üha sügavama spetsialiseerumise suunas. See on seotud uue tehnika

arenguga, tehnilise progressi ülesannetega ja teaduse uute saavutustega, mis kutsuvad esile suuri kvalitatiivseid muutusi kaasaegse tööstusliku tootmise organiseerimises. Tööstuse arenedes kerkib üha tungivamalt üles küsimus, kas minna tööstuse juhtimise organisatsiooniliste vormide alal edasi tehnilise, majandusliku ja administratiivse juhtimise veel suurema pihustamise liinis, luues keskuses üha uusi spetsialiseeritud ministeeriume ja keskasutusi harude järgi, või otsida rahvamajanduse juhtimise painduvamaid vorme, mis täielikumalt arvestaksid antud arenguetapi iseärasusi.

Viimaste aastate jooksul on partei võtnud tarvitusele rea tähtsaid abinõusid rahvamajanduse paremaks juhtimiseks. Märkinud olulisi puudusi riikliku planeerimise praktikas, juhtis NLKP Keskkomitee 1956. aasta detsembripleenum tähelepanu vajadusele parandada kesksete planeerimisorganite tööd, laiendada liiduvabariikide ning kohalike nõukogude ja parteiorganite õigusi majanduslikus ülesehitustöös.

Suureks puuduseks tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise praktikas on ministeeriumide kitsalt ametkondlik lähenemine rahvamajanduse arendamise tähtsate küsimuste lahendamisele, mis avaldab negatiivset mõju. Ametkondlik suhtumine tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise alal põhjustab ühes ja samas majanduspiirkonnas asuvate mitmesuguste tööstusharude ettevõtete normaalsete territoriaalsete sidemete nõrgendamist ja rikkumist, tihtipeale ei võimalda operatiivselt lahendada majandusküsimusi kohtadel, otstarbekalt kasutada olemasolevaid materiaalseid, tööjõu- ja finantsressursse, rakendada operatiivseid abinõusid riiklike plaanide täitmise käigus selguvate puuduste likvideerimiseks.

Ametkondlikud piirid takistavad tootmise ulatuslikku spetsialiseerimist ja koopereerimist, raskendavad majanduspiirkondade, vabariikide, kraide ja oblastite majanduse kompleksset arendamist. Selle tagajärjel ei kasutata ettevõtete tohutuid tootmisvõimsusi nende täies ulatuses, esineb rohkesti ebaratsionaalseid vedusid. Ehitustegevuse juhtimise pihustatus ministeeriumide vahel põhjustab ühel ja samal territooriumil suure hulga väikeste ehitusorganisatsioonide loomist, ehituseks assigneeritavate riigisummade killustamist ja kinnikülmutamist, ehitustööde maksumuse kasvu.

Juhtides keskusest ettevõtteid, mis asuvad laiali kogu meie maa territooriumil, kasvab ministeeriumide ja keskasutuste ümber paratamatult arvukate paralleelselt tegutsevate organisatsioonide võrk — mitmesugused turustus- ja varustuskontorid, baasid, trustid jne.

Olemasoleva juhtimisstruktuuri juures tõmmatakse ministeeriumide ja keskasutuste keskaparaati, vahetust tootmisalasest tegevusest eemale, suurel hulgal andekaid tootmise organiseerijaid ja insener-tehnilisi töötajaid, kes täiuslikult tunnevad praktilist tööd. Suur osa neist jääb istuma ministeeriumide ja keskasutuste

kantseleidesse. Tööstuse ja ehitustegevuse praeguse juhtimisstruktuuri suureks puuduseks on see, et ta piirab kohalike partei-, nõukogude ja ametiühinguorganite võimalusi majandusliku ülesehitustöö juhtimises, pidurdab nende initsiatiivi ettevõtete ja majandusorganisatsioonide jõudude mobiliseerimisel kohalike reservide ja võimaluste täielikumaks ning õigemaks ärakasutamiseks.

Praegustes tingimustes, kus meie tööstus ja ehitustegevus on tohutult arenenud, kuid riiklikud tööstusettevõtted, mida on üle 200 000, ja rohkem kui 100 000 ehitust paiknevad mitmesugustes vabariikides ja piirkondades kogu meie maa ulatuslikul territooriumil, on praktiliselt võimatu konkreetselt ja operatiivselt juhtida suurt arvu ettevõtteid või ehitusi ühest ministeeriumist või keskasutusest. Tootmise praeguste mastaapide juures ei vasta tööstuse ja ehitustegevuse olemasolev juhtimisstruktuur suurenenud nõudmistele, ta piirab sotsialistlikus majandussüsteemis leiduvate reservide kasutamise võimalusi.

Rahvamajanduse edasiarendamise huvid teevad vajalikuks täiustada juhtimise organisatsioonilisi vorme tööstuse ja ehitustegevuse kõigis lülides, kaasa arvatud selle põhialus — tootmise juhtimine. Sealjuures peab tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organisatsiooniline struktuur baseeruma tsentraliseeritud riikliku juhtimise ühendamisel kohalike majandus-, partei- ja ametiühinguorganite osatähtsuse suurendamisega majanduse juhtimisel. Tööstuse ja ehitustegevuse operatiivse juhtimise raskuspunkt tuleb üle viia kohtadele. Arvestades vajadust likvideerida tõsised puudused, mis on seotud ametkondliku suhtumisega rahvamajanduse juhtimisse, on otstarbekas organiseerida tööstuse ja ehitustegevuse juhtimist põhiliste majanduspiirkondade järgi, mis lähendab juhtimist tootmisele, teeb selle konkreetsemaks ja operatiivsemaks ning võimaldab kaasa tõmmata majandusliku ülesehitustöö juhtimisele laiu töötajate hulki.

Tööstuse ja ehitustegevuse uue juhtimisstruktuuri kehtestamine võimaldab tunduvalt paremini organiseerida koopereerimist, täielikumalt ära kasutada ettevõtete tootmisvõimsusi ja kapitaalehituseks eraldatavaid summasid, kiiremini likvideerida ebaratsionaalsed veod. See annab ka võimaluse likvideerida juhtimise mittevajalikud lülid, luua parem kord praegusel ajal paljudes keeruliseks aetud majanduslikes küsimustes, eriti nii erakordselt tähtsas küsimuses nagu ettevõtete ja ehituste materiaalne ja tehniline varustamine.

Juhtimise ümberkorraldamine avaldab positiivset mõju teaduse arengule, mitmesuguste teadusalade teadlaste ja spetsialistide jõupingutuste ühendamisele tööstuse ja ehitustegevuse efektiivsemaks teenindamiseks, parandab teaduslike instituutide, kõrgemate ja keskõppeasutuste territoriaalset paigutamist.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamine garanteerib demokraatliku tsentralismi leninliku printsiibi ja plaanilise aluse edasise tugevnemise meie maa rahvamajanduse juhti-

misel. V. I. Lenin rõhutas korduvalt, et sotsialistliku ülesehitustöö tsentraliseeritud juhtimisel Nõukogude riigi ja kommunistliku partei poolt on tarvis ulatuslikult kaasa tõmmata kohalikke organeid majandusküsimuste lahendamisele. „Mitmesuguste asutuste kooskõlastatud töö puudumine kohapeal," kirjutas V. I. Lenin, „on üks suuremaid pahesid, mis teeb takistusi majanduslikule ülesehitustööle. Sellele küsimusele tuleb pöörata määratu suurt tähelepanu . . . Kohapeal, tööliste ja talupoegade hulkadele lähemal, on need puudused nähtavamad ja kohalikud asutused ise peavad välja töötama — kogemuste vahetamise abil — nende puuduste vastu eduka võitlemise meetodid." (Teosed, 32. kd., 364. ja 365. lk.)

Majanduse juhtimise uue struktuuri juures luuakse paremad tingimused tööliste, insener-tehnilise intelligentsi ja teiste ühiskonnakihtide laialdaste ringide kaasatõmbamiseks aktiivsele tegevusele ettevõtete, üksikute tööstusharude ja kogu rahvamajanduse juhtimisel. Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamine annab meie partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonidele veel täielikumaid võimalusi tõesti loovalt osa võtta majanduse juhtimisest.

Tööstuse juhtimine territoriaalse printsiibi järgi, kindlate majanduspiirkondade baasil, võimaldab paremini kasutada kohalikke ressursse tööstusliku tootmise arendamiseks, põhjalikult parandada olukorda tootmise spetsialiseerimise ja koopereerimise alal, ulatuslikumalt kasutada kohapealset initsiatiivi niihästi tööstusliku tootmise mahu suurendamiseks kui ka tööstusettevõtete töö kvaliteedinäitajate parandamiseks.

Arvestades meie maa, liiduvabariikide ja majanduspiirkondade tootlike jõudude tunduvalt tõusnud arengutaset ja seda, et kohtadel on kasvanud partei-, nõukogude, majandus-, insener-tehniline ja ametiühingukaader, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum otsustab:

1. Pidada vajalikuks teostada abinõusid tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise edasise täiustamise alal, et viia need vastavusse rahvamajanduse ülesannete ja nõuetega kommunistliku ülesehitustöö kaasaegsel etapil, lähendades juhtimist majanduspiirkondadele, laiendades liidu- ja autonoomsete vabariikide õigusi, tõstes kohalike partei- ja nõukogude organisatsioonide, samuti ametiühingute ja teiste ühiskondlike organisatsioonide tähtsust majandusliku ülesehitustöö alal, tõmmates rahvahulki ulatuslikumalt kaasa tootmise juhtimisele.

Arvestades seda, et tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise praegused vormid — juhtimine spetsialiseeritud ministeeriumide kaudu — toovad kaasa ametkondlike barjääride püstitamist, mis takistavad täiel määral ära kasutamast meie majanduse tohutu suuri reserve ja võimalusi ega garanteeri ettevõtete ja ehituste konkreetset ning operatiivset juhtimist, tuleb nende vormide asemel välja töötada majandusliku ülesehitustöö juhtimise niisugused vormid, millede rakendamisel täielikumalt kooskõlastataks konk-

reetset ja operatiivset juhtimist majanduspiirkondade järgi range kinnipidamisega tsentraliseeritud plaanilistest alustest meie riigi mastaapides.

2. Teha NLKP Keskkomitee Presiidiumile ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks välja töötada konkreetsed ettepanekud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamiseks mainitud suunas ja, arvestades selle küsimuse suurt riiklikku tähtsust, esitada see küsimus arutamiseks NSV Liidu Ülemnõukogule.

Praktiliste abinõude väljatöötamisel arvestada vajadust suurendada Riikliku Plaanikomisjoni tähtsust meie maa rahvamajanduse planeerimises ja juhtimises ning ümber korraldada Riikliku Majanduskomisjoni töö; tõsta tööstuse ja ehitustegevuse insenertehnilise juhtimise taset ning teostada õiget tehnilist poliitikat üldriiklikus mastaabis; tõsta rahandusorganite osatähtsust finantseerimise alal ja summade mobiliseerimisel rahvamajanduses edasise tõusu tagamiseks; garanteerida kontroll üldriiklikest huvidest ja riiklikust distsipliinist kinnipidamise üle; parandada riigikontrolli organite tööd keskuses ja kohtadel, edasiselt tugevdada kogu riikliku statistika süsteemi.

Tugevdades ka edaspidi igakülgselt meie maa rahvamajanduse arendamise plaanilisi aluseid, on tarvis põhjalikult ümber korraldada NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni töö, et ta oma tegevuses tugineks majanduspiirkondades loodavatele organitele, esitaks õigeaegselt tähtsamaid perspektiivküsimusi arutamiseks valitsusele ja NLKP Keskkomiteele.

Juhindudes partei peajoonest rasketööstuse eelisarendamisele, sest rasketööstus on rahvamajanduse edasise tõusu, meie maa võimsuse tugevdamise, tema kaitsevõime suurendamise ja rahva ainelise heaolu pideva tõusu alus, peab Riiklik Plaanikomisjon suunama oma jõupingutused meie tööstuse õigele ja ratsionaalsele paigutamisele, kõigi tööstusharude proportsionaalsele arendamisele, spetsialiseerimisele ja koopereerimisele, lähtudes eri piirkondade tööstusliku arengu konkreetsetest tingimustest, ajaloolistest ja kultuurilistest kogemustest, piirkondade väljakujunenud spetsialiseerumisest ja nende arenguperspektiividest.

On tarvis ümber korraldada Riikliku Majanduskomisjoni töö, lihtsustada tema struktuuri ja teha see vähem kohmakaks; Riiklik Majanduskomisjon ei tohi korrata Riikliku Plaanikomisjoni ja teiste organite tööd, ei tohi vahele segada administratiivse juhtimise funktsioonidesse; tema kohus on rööbiti jooksva planeerimisega koordineerida majanduspiirkondade juhtimise organite tööd aastaplaanide täitmisel.

Pideva tehnilise progressi garanteerimiseks rahvamajanduse arendamises tuleb ette näha spetsiaalse organi loomine NSV Liidu valitsuse juures: selle organi ülesanne peab seisma selles, et jälgida tehnika arengusuunda ja -taset niihästi kodumaal kui ka välismaal, sügavalt tundma õppida kõike uut ja eesrindlikku tehni-

kas, välja töötada ja valitsusele esitada soovitusi tehnika edasise täiustamise alal ning rakendada rida teisi abinõusid.

Tööstuse ja rahvamajanduse juhtimise organiseerimine nõuab riigikontrolli alal tehtava töö sisu ja meetodite põhjalikku ümberkorraldamist. On tarvis, et põhiline töö kontrolli alal oleks koondatud majanduspiirkondadesse selleks, et kohtadel selgitataks välja ja kõrvaldataks puudused riigi- ja majandusaparaadi tegevuses. Riigikontrolli organid niihästi keskuses kui ka kohtadel peavad kogu oma töös tuginema laiadele töötajate hulkadele.

*

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum on arvamusel, et tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamine tugevdab veelgi demokraatliku tsentralismi leninlikku printsiipi majanduslikus ülesehitustöös, annab veel suurema avaruse meie maa tootlike jõudude arengule, võimaldab täielikumalt ära kasutada määratu suuri reserve meie kodumaa sotsialistlikus majanduses uue võimsa tõusu saavutamiseks, igakülgselt arendada kõige laiemate töötajate hulkade loovat initsiatiivi ja aktiivsust, tagada nõukogude rahva heaolu pidevat tõusu.

NLKP KESKKOMITEE
1957. aasta
JUUNIPLEENUM

INFORMATSIOONILINE TEADAANNE NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE PLEENUMI KOHTA

22.—29. juunini k. a. toimus Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum.

Pleenumil arutati G. M. Malenkovi, L. M. Kaganovitši ja V. M. Molotovi parteivastase grupi küsimust.

Pleenum võttis vastu sellekohase otsuse, mis avaldatakse täna.

Pleenum arvas välja NLKP Keskkomitee Presiidiumi liikmete koosseisust ja NLKP Keskkomitee liikmete koosseisust sm-d Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi; tagandas NLKP Keskkomitee sekretäri ametikohalt ja arvas välja Keskkomitee Presiidiumi liikmekandidaatide koosseisust ja Keskkomitee liikmete koosseisust sm. Šepilovi.

Pleenum valis NLKP Keskkomitee Presiidiumi järgmises koosseisus:

Presiidiumi liikmed: sm-d A. B. Aristov, N. I. Beljajev, L. I. Brežnev, N. A. Bulganin, K. J. Vorošilov, G. K. Žukov, N. G. Ignatov, A. I. Kiritšenko, F. R. Kozlov, O. V. Kuusinen, A. I. Mikojan, M. A. Suslov, J. A. Furtseva, N. S. Hruštšov ja N. M. Švernik;

Presiidiumi liikmekandidaadid: sm-d N. A. Muhhitdinov, P. N. Pospelov, D. S. Korotšenko, J. E. Kalnberzin, A. P. Kirilenko, A. N. Kossõgin, K. T. Mazurov, V. P. Mžavanadze ja M. G. Pervuhhin.

Pleenum täiendas sekretariaadi koosseisu, valides NLKP Keskkomitee sekretäriks sm. O. V. Kuusineni.

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMI OTSUS

G. M. MALENKOVI, L. M. KAGANOVITŠI JA V. M. MOLOTOVI PARTEIVASTASE GRUPI KOHTA

NLKP Keskkomitee pleenum arutas oma istungitel 22.—29. juunini 1957 NLKP Keskkomitee Presiidiumis kujunenud Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi parteivastase grupi küsimust.

Sel ajal kui partei teeb Keskkomitee juhtimisel, tuginedes üldrahvalikule toetusele, määratu suurt tööd XX kongressi ajalooliste otsuste täitmiseks, mis on suunatud rahvamajanduse edasiarendamisele ja nõukogude rahva elutaseme pidevale tõstmisele, siseparteilise elu leninlike normide taastamisele, revolutsioonilise seaduslikkuse rikkumise juhtude likvideerimisele, partei sidemete laiendamisele rahvahulkadega, nõukogude sotsialistliku demokraatia arendamisele, Nõukogude rahvaste sõpruse tugevdamisele, õige rahvuspoliitika teostamisele ning välispoliitika alal rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele kindla rahu tagamise eesmärgil; ja kui kõigil neil aladel on juba saavutatud tõsist edu, millest teab iga nõukogude inimene, — sel ajal astus Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi parteivastane grupp välja partei joone vastu.

Selleks et muuta partei poliitilist joont, taotles see grupp parteivastaste, fraktsiooniliste meetoditega NLKP Keskkomitee pleenumil valitud juhtivate parteiorganite koosseisu muutmist.

See ei olnud juhuslikkus.

Viimase kolme-nelja aasta jooksul, pärast seda, kui partei võttis otsustava kursi isikukultusest tingitud vigade ja puuduste parandamisele ning peab edukat võitlust marksismi-leninismi revisionistide vastu nii rahvusvahelisel areenil kui ka meie maal, kui partei on ära teinud suure töö selleks, et parandada minevikus esinenud leninliku rahvuspoliitika moonutamise fakte, — on nüüd avastatud ja täielikult paljastatud parteivastasest grupist osavõtjad alatasa otseselt või kaudselt vastu tegutsenud sellele kursile, mis NLKP XX kongressil heaks kiideti. See grupp püüdis tegelikult vastu tegutseda leninlikule kursile erinevate sotsiaalsete süsteemidega riikide rahulikule kooseksisteerimisele, rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele ning sõbralike suhete sisseseadmisele NSV Liidu ja maailma kõigi rahvaste vahel.

Nad ei olnud nõus liiduvabariikide õiguste laiendamisega majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö ning seadusandluse alal ega kohalike nõukogude osatähtsuse suurendamisega nende ülesannete lahendamisel. Sellega tegutses parteivastane grupp partei poolt kindlalt võetud kursi vastu, mis taotleb majanduse ja kultuuri kiiremat arendamist rahvusvabariikides ning tagab meie maa kõigi rahvaste leninliku sõpruse edasist tugevdamist. Parteivastane grupp mitte üksnes ei mõistnud partei abinõusid võitluses bürokratismiga ja suurekspaisutatud riigiaparaadi vähendamiseks,

vaid ka osutas nendele abinõudele vastupanu. Kõigis neis küsimustes astusid nad välja partei poolt elluviidava demokraatliku tsentralismi leninliku printsiibi vastu.

See grupp osutas visa vastupanu ja püüdis nurja ajada sellist tähtsat abinõu, nagu seda on tööstuse juhtimise reorganiseerimine ja rahvamajanduse nõukogude loomine majanduspiirkondades, mille kogu partei ja rahvas on heaks kiitnud. Nad ei tahtnud mõista, et praegusel etapil, mil sotsialistliku tööstuse areng on saavutanud tohutu ulatuse ning tööstus kasvab kiiresti raske-tööstuse eelisarendamise tingimustes, — oli vaja leida tööstuse juhtimise uued, täiuslikumad vormid, mis avavad suured reservid ja tagavad nõukogude tööstuse veelgi võimsama tõusu. See grupp läks nii kaugele, et ta isegi pärast mainitud abinõude heakskiitmist üldrahvaliku arutelu protsessis ja sellele järgnenud seaduse vastuvõtmist NSV Liidu Ülemnõukogu istungjärgul jätkas võitlust tööstuse juhtimise reorganiseerimise vastu.

Põllumajanduse küsimustes ilmutasid sellest grupist osavõtjad uute aktuaalsete ülesannete mittemõistmist. Nad ei tunnistanud vajadust suurendada kolhoositalurahva ainelist huvi põllumajandussaaduste tootmise laiendamise vastu. Nad ei olnud nõus vana bürokraatliku planeerimiskorra kaotamisega kolhoosides ja uue planeerimiskorra sisseseadmisega, mis soodustab kolhooside initsiatiivi oma majapidamise arendamises, kuigi see on juba andnud oma positiivseid tulemusi. Nad on niivõrd võõrdunud elust, et ei suuda mõista reaalset võimalust, mis lubab juba käesoleva aasta lõpul kaotada kolhoosnikute peredel oleva põllumajandussaaduste müügikohustuse. See abinõu, millel on eluline tähtsus miljonitele Nõukogudemaa töötajatele, on saanud võimalikuks ühisloomakasvatuse suure tõusu alusel kolhoosides ja sovhooside arendamise alusel. Selle asemel, et seda vajalikuks muutunud sammu toetada, astusid parteivastasest grupist osavõtjad välja selle vastu.

Nad pidasid täiesti õigustamatut võitlust kolhooside, oblastite ja vabariikide poolt aktiivselt toetatud partei üleskutse vastu, mis näeb ette järele jõuda lähemail aastail Ameerika Ühendriikidele piima, või ja liha tootmises iga elaniku kohta. Sellega demonstreerisid parteivastasest grupist osavõtjad härraslikku hoolimatut suhtumist laiade rahvahulkade pakilistesse elulistesse huvidesse ja seda, et nad ei usu määratu suurtesse võimalustesse, mis on olemas sotsialistlikus majanduses, ei usu arenevasse üldrahvalikku liikumisse piima ja liha tootmise kiirendatud suurendamise eest.

Ei saa pidada juhuslikuks, et parteivastase grupi liige sm. Molotov, ilmutades konservatiivsust ja inertsust, ei saanud aru uudismaade kasutuselevõtmise vajadusest ning pealegi osutas vastupanu 35 miljoni hektari uudismaa ülesharimisele, millel nüüd on nii määratu suur tähtsus meie maa majanduses.

Sm-d Malenkov, Kaganovitš ja Molotov osutasid visa vastupanu neile abinõudele, mida Keskkomitee ja kogu meie partei

tarvitusele võtsid isikukultuse tagajärgede likvideerimiseks, revolutsioonilise seaduslikkuse omal ajal esinenud rikkumise likvideerimiseks ning selliste tingimuste loomiseks, mis teevad võimatuks sääraste faktide kordumise tulevikus.

Sel ajal kui töölised, kolhoosnikud, meie tubli noorsugu, insener-tehnilised töötajad ja teadlased, kirjanikud, kogu intelligents toetasid üksmeelselt partei abinõusid, mida rakendati ellu NLKP XX kongressi otsuste alusel, kui kogu nõukogude rahvas lülitus aktiivsesse võitlusse nende abinõude elluviimise eest, kui kogu meie maal toimub rahva aktiivsuse uus võimas tõus ja uute loominguliste jõudude hoogne kasv, jäid parteivastasest grupist osavõtjad selle rahvahulkade loomingulise liikumise vastu kurdiks.

Välispoliitika alal ilmutas see grupp, eriti sm. Molotov, inertsust ja takistas igati uute vajalikuks muutunud abinõude tarvituselevõtmist, mis olid suunatud rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele ja ülemaailmse rahu tugevdamisele.

Sm. Molotov ei võtnud välisministriks olles pikema aja jooksul Välisministeeriumi liinis midagi ette NSV Liidu suhete parandamiseks Jugoslaaviaga, vaid koguni astus korduvalt välja nende abinõude vastu, mida Keskkomitee Presiidium suhete parandamiseks Jugoslaaviaga tarvitusele võttis.

Sm. Molotovi ebaõige seisukoht Jugoslaavia küsimuses mõisteti NLKP Keskkomitee 1955. aasta juulipleenumil ühel häälel hukka „kui seisukoht, mis ei vasta Nõukogude riigi ja sotsialistliku leeri huvidele ning leninliku poliitika printsiipidele".

Sm. Molotov pidurdas riikliku lepingu sõlmimist Austriaga ja suhete parandamist selle Euroopa tsentrumis asuva riigiga. Lepingu sõlmimisel Austriaga oli suur tähtsus üldise rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele. Samuti oli sm. Molotov Jaapaniga suhete normaliseerimise vastu. Ometi etendas see normaliseerimine suurt osa rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisel Kaug-Idas. Ta astus välja printsipiaalsete juhtmõtete vastu, mis partei on välja töötanud sõdade vältimise võimalusest praeguses olukorras, eri maades sotsialismile ülemineku erinevatest teedest, vajadusest tugevdada NLKP kontakti välisriikide progressiivsete parteidega.

Sm. Molotov on korduvalt välja astunud Nõukogude valitsuse vajalike uute sammude vastu rahu ja rahvaste julgeoleku kaitsmise ürituses. Nii eitas ta NSV Liidu juhtivate tegelaste ja teiste maade riigitegelaste vahel isikliku kontakti loomise otstarbekohasust, kuigi see on vajalik vastastikuse mõistmise saavutamise ja rahvusvaheliste suhete parandamise huvides.

Paljudes neis küsimustes toetas sm. Molotovi arvamust sm. Kaganovitš, mitmel korral aga ka sm. Malenkov. Keskkomitee Presiidium ja kogu Keskkomitee parandasid neid kannatlikult, võitlesid nende vigade vastu, lootes, et nad oma vigadest õpivad, loobuvad oma nõudmistest ning hakkavad sammu pidama partei kogu juhtiva kollektiiviga. Kuid nemad jäid endiselt oma ebaõigetele, mitteleninlikele seisukohtadele.

Sm-te Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi seisukoha, mis läheb lahku partei joonest, aluseks on see asjaolu, et nad on olnud ja on vanade kujutluste ning meetodite kammitsas, on võõrdunud partei ja riigi elust, ei näe uusi tingimusi, uut olukorda, ilmutavad konservatiivsust, kangekaelselt klammerduvad oma aja äraelanud ja kommunismile edasiliikumise huvidele mittevastavate töövormide ja -meetodite külge, hüljates kõik, mida sünnitab elu ja mis tuleneb nõukogude ühiskonna arenemise huvidest, kogu sotsialistliku leeri huvidest.

Nii sisepoliitika kui ka välispoliitika küsimustes astuvad nad välja kui sektandid ja dogmaatikud, ilmutavad tähenärijalikku, eluvõõrast lähenemist marksismile-leninismile. Nad ei suuda mõista, et praegustes tingimustes avalduvad elava marksismi-leninismi rakendamine, võitlus kommunismi eest partei XX kongressi otsuste elluviimises, rahuliku kooseksisteerimise poliitika, rahvaste sõpruse eest võitlemise ja sotsialistliku leeri igakülgse tugevdamise poliitika sihikindlas teostamises, tööstuse juhtimise parandamises, võitluses põllumajanduse igakülgse tõusu, toiduainete külluse, laialdase elamuehituse, liiduvabariikide õiguste laiendamise, rahvuslike kultuuride arengu ja rahvahulkade initsiatiivi igakülgse arendamise eest.

Veendunud selles, et nende ebaõige väljaastumine ja tegevus pidevalt tagasi tõrjutakse Keskkomitee Presiidiumis, kes viib järjekindlalt ellu partei XX kongressi joont, asusid sm-d Molotov, Kaganovitš ja Malenkov partei juhtkonna vastu suunatud grupivõitluse teele. Leppinud omavahel kokku parteivastasel alusel, seadsid nad endale eesmärgiks muuta partei poliitikat, viia partei tagasi nende ebaõigete juhtimismeetodite juurde, mis partei XX kongress hukka mõistis. Nad hakkasid sepitsema intriige ja organiseerisid salajase sobingu Keskkomitee vastu. Keskkomitee pleenumil paljastatud faktid näitavad, et sm-d Malenkov, Kaganovitš, Molotov ja nendega ühinenud sm. Šepilov, olles asunud fraktsioonilise võitluse teele, rikkusid partei põhikirja ja Lenini poolt välja töötatud partei X kongressi otsust „Partei ühtsusest", milles öeldakse:

„Range distsipliini hoidmiseks parteis ja kogu nõukogulikus töös ning suurima ühtsuse saavutamiseks, igasuguse fraktsioonsuse kõrvaldamisel, annab kongress Keskkomiteele volituse rakendada distsipliinirikkumise või fraktsioonsuse taaselustumise või võimaldamise kordadel kõiki parteilise karistuse vahendeid kuni parteist väljaheitmiseni, Keskkomitee liikmete suhtes aga nende üleviimist kandidaadiks ja äärmise vahendina koguni parteist väljaheitmist. Niisuguse äärmise vahendi rakendamise tingimuseks Keskkomitee liikmete, Keskkomitee kandidaatide ja Kontrollkomisjoni liikmete suhtes peab olema Keskkomitee pleenumi kokkukutsumine, kusjuures pleenumile kutsutakse kõik Keskkomitee kandidaadid ja kõik Kontrollkomisjoni liikmed. Kui selline partei kõige vastutavamate juhtide üldkoosolek

kahe kolmandiku häälteenamusega tunnistab tarvilikuks Keskkomitee liikme üleviimise kandidaadiks või parteist väljaheitmise, siis tuleb see viivitamata teostada."

Leninlik resolutsioon kohustab Keskkomiteed ja kõiki parteiorganisatsioone väsimatult tugevdama partei ühtsust, andma otsustava vastulöögi kõigile fraktsioonsuse ja grupipoliitika avaldustele, tagama tõeliselt üksmeelse töö, mis tõeliselt kehastaks töölisklassi avangardi — kommunistliku partei — tahte- ja tegevusühtsust.

Keskkomitee pleenum märgib suure rahuldustundega kõigi Keskkomitee liikmete ja liikmekandidaatide ning NLKP Keskrevisjonikomisjoni liikmete ühtsust ja monoliitsust, kes parteivastase grupi üksmeelselt hukka mõistsid. Keskkomitee pleenumi koosseisus ei olnud ühtki inimest, kes seda gruppi oleks toetanud.

Kui Keskkomitee pleenum grupi parteivastase tegevuse üksmeelselt hukka mõistis ning kui Keskkomitee pleenumi liikmed nõudsid üksmeelselt grupi liikmete väljaarvamist Keskkomitee koosseisust ja nende väljaheitmist parteist, tunnistasid nad üles sobingu olemasolu, said aru oma parteivastase tegevuse kahjulikkusest ja kohustusid alistuma partei otsustele.

Lähtudes kõigest eespool esitatust ja juhindudes partei leninliku ühtsuse igakülgse tugevdamise huvidest, otsustas NLKP Keskkomitee pleenum:

1. Hukka mõista kui meie partei leninlike printsiipidega kokkusobimatu Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi parteivastase grupi ning sellega ühinenud Šepilovi fraktsiooniline tegevus.

2. Välja arvata Keskkomitee Presiidiumi liikmete koosseisust ja Keskkomitee koosseisust sm-d Malenkov, Kaganovitš ja Molotov; tagandada NLKP Keskkomitee sekretäri ametikohalt ja välja arvata Keskkomitee Presiidiumi liikmekandidaatide koosseisust ja Keskkomitee liikmete koosseisust sm. Šepilov.

*

Sm-te Malenkovi, Kaganovitši ja Molotovi parteivastase grupi fraktsioonilise tegevuse üksmeelne hukkamõistmine partei Keskkomitee poolt aitab veelgi tugevdada meie leninliku partei ridade ühtsust, tugevdada partei juhtimist, aitab kaasa võitlusele partei peajoone eest.

Partei Keskkomitee kutsub üles kõiki kommuniste koondama veelgi tihedamalt oma ridu marksismi-leninismi võitmatu lipu alla, suunama kõik oma jõud kommunistliku ülesehitustöö ülesannete edukale lahendamisele.

(Vastu võetud 29. juunil 1957 ühel häälel kõigi Keskkomitee liikmete, Keskkomitee liikmekandidaatide ja Keskrevisjonikomisjoni liikmete poolt ühe (sm. Molotovi) erapooletuks jäämisel.)

NLKP KESKKOMITEE VENE NFSV BÜROO MOODUSTAMISEST

NLKP Keskkomitee otsus

27. veebruaril 1956

Vene NFSV vabariiklike organisatsioonide, oblastite ja kraide partei-, nõukogude ja majandusorganite töö konkreetsemaks juhtimiseks ja majandusliku ning kultuurilise ülesehitustöö küsimuste operatiivsemaks lahendamiseks moodustada NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo.

Tunnistada vajalikuks, et Keskkomitee Vene NFSV büroo esimehe ametikoht oleks ühendatud NLKP Keskkomitee esimese sekretäri ametikohaga.

Kinnitada NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo esimeheks sm. N. S. Hruštšov.

Keskkomitee Vene NFSV büroo esimehe asetäitjaks kinnitada NLKP Keskkomitee sekretär sm. N. I. Beljajev.

Kinnitada NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo liikmeteks: sm. M. A. Jasnov — Vene NFSV Ministrite Nõukogu esimees, sm. I. V. Kapitonov — NLKP Moskva Oblastikomitee esimene sekretär, sm. F. R. Kozlov — NLKP Leningradi Oblastikomitee esimene sekretär, sm. V. M. Tšurajev — NLKP Keskkomitee Vene NFSV parteiorganite osakonna juhataja, sm. V. P. Mõlarštšikov — NLKP Keskkomitee Vene NFSV põllumajandusosakonna juhataja, sm. A. M. Puzanov — Vene NFSV Ministrite Nõukogu esimehe esimene asetäitja, sm. N. G. Ignatov — NLKP Gorki Oblastikomitee esimene sekretär, sm. A. P. Kirilenko — NLKP Sverdlovski Oblastikomitee esimene sekretär.

NLKP KESKKOMITEE VENE NFSV BÜROO KÜSIMUSED

NLKP Keskkomitee otsus

14. märtsil 1956

1. Kinnitada NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo liikmeteks NLKP Keskkomitee sekretär sm. A. B. Aristov ja NLKP Keskkomitee sekretär sm. P. N. Pospelov.

2. Tunnistada vajalikuks, et NLKP Keskkomitee Vene NFSV bürool oleksid järgmised osakonnad: parteiorganite osakond; propaganda- ja agitatsiooniosakond; teaduse, koolide ja kultuuriosakond; põllumajandusosakond; tööstus- ja transpordiosakond; administratiiv- ja kaubandus- ning rahandusosakond.

KOLMAS JAGU

RAHVAMAJANDUSE JUHTIMISE KÜSIMUSED

MÕNEDE TÖÖSTUSETTEVÕTETE JUHTIVATE TÖÖTAJATE EBAÕIGEST SUHTUMISEST KUUENDA VIIE AASTA PLAANI PROJEKTI KOOSTAMISSE

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
5. jaanuaril 1956

Läbiviidud kontrolli alusel konstateerivad NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu, et NSV Liidu Naftatööstuse Ministeeriumi Kuibõševi Naftatöötlemistehase, Elektrostali linnas asuva Raskemasinatööstuse Ministeeriumi Stalini-nimelise Novo-Kramatorski Masinaehitustehase ja NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi Antoninõ Suhkruvabriku direktorid, parteiorganisatsioonide sekretärid ja ametiühingute käitiskomiteede esimehed on jämedalt rikkunud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrust nr. 1422 5. augustist 1955 „Ettevõtete direktoritele, parteiorganisatsioonide sekretäridele ja ametiühingukomiteede esimeestele saadetud kirjadest seoses NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani projekti koostamisega". Nimetatud tehaste juhtivad töötajad ignoreerisid tööliste-tootmisnovaatorite, insener-tehniliste töötajate, partei- ja ametiühinguaktiivi väärtuslikke ettepanekuid. Kuuenda viie aasta plaani projekti koostati bürokraatlikult, seda tegi väike rühm tehaste valitsuste töötajaid, mille tagajärjel nende tehaste plaanide projektid koostati vähendatud näitajate alusel, nad ei avasta tööviljakuse tõstmise, omahinna alandamise ja tööstustoodangu väljalaske suurendamise reserve.

Kuibõševi naftatöötlemistehase direktor sm. Grigorjev, parteikomitee sekretär sm. Klinov ja ametiühingu käitiskomitee esimees sm. Gorin vähendasid uuel viisaastakul nafta töötlemise mahtu ekspluateeritavais atmosfäär-vaakuumdestillatsiooni seadmetes 300 000 tonni võrra aastas ja saatsid viie aasta plaani projekti NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja ministeeriumile, arutamata seda ettevõtte partei- ja ametiühinguorganisatsiooniga, tööliste ja insener-tehniliste töötajatega, ning varjasid nende eest fakti, et nad tehase tootmisvõimsust tunduvalt vähendasid.

Novo-Kramatorski masinaehitustehase direktor sm. Kondratski, parteikomitee sekretär sm. Leonenko ja ametiühingu käitiskomi-

tee esimees sm. Korotkevitš võtsid vastu niisugused tööviljakuse tõstmise näitajad, mis olid tehase võimalustest poole võrra väiksemad, ning projekteerisid tööstustoodangu juurdekasvu peamiselt uute tootmisvõimsuste käikulaskmise arvel. Pärast Raskemasinatööstuse Ministeeriumi ja NLKP Elektrostali Linnakomitee vahelesegamist võeti need näitajad tehase juhtivate töötajate poolt revideerimisele, kuid ka pärast seda ei arvestatud mitte kõiki olemasolevaid tootmisreserve ja kogutoodangu väljalaske juurdekasv kuuendal viisaastakul võeti 18 protsendi võrra väiksem kui käesoleval viisaastakul saavutatud juurdekasv.

Antoninõ suhkruvabriku direktor sm. Ussik, parteiorganisatsiooni sekretär sm. Kretov ja ametiühingu käitiskomitee esimees sm. Andrussenko olid plaani koostamisel ilmselt ebaausad: nad ei tutvustanud partei- ja ametiühinguorganisatsiooni, insener-tehnilisi töötajaid ja töölisi-tootmisnovaatoreid NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kirjaga kuuenda viie aasta plaani projekti koostamise korrast; NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja ministeeriumile esitatud plaani projektis vähendasid nad suhkru tootmist 36 protsendi võrra ja tööviljakust 30 protsendi võrra tehase olemasolevate võimalustega võrreldes.

Nimetatud tehaste direktorid, parteiorganisatsioonide sekretärid ja ametiühingute käitiskomiteede esimehed ei olnud nõukogude ettevõtete juhtivate töötajate ülesannete kõrgusel ja tõid riigi huvid oma isiklikule rahulolule ohvriks. Niiviisi talitades võisid nad tekitada riigile suurt kahju.

Eemaldades töölised ja insener-tehnilised töötajad kuuenda viie aasta plaani projektide väljatöötamisest ja nende laialdasest arutamisest, tegutsesid need juhtivad töötajad vastupidiselt sellele, mida näeb ette ülalnimetatud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Tunnistada Kuibõševi naftatöötlemistehase, Novo-Kramatorski masinaehitustehase ja Antoninõ suhkruvabriku direktorite, parteiorganisatsioonide sekretäride ja ametiühingute käitiskomiteede esimeeste teguviis ebaõigeks, vastukäivaks ülalnimetatud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele selles osas, mis näeb ette partei- ja ametiühinguorganisatsioonide, tööliste ja insener-tehniliste töötajate laialdast kaasatõmbamist kuuenda viie aasta plaani projektide koostamisele.

2. Ebaõige suhtumise eest kuuenda viie aasta plaani projektide koostamisse avaldada Kuibõševi naftatöötlemistehase direktorile sm. Grigorjevile ja Novo-Kramatorski masinaehitustehase direktorile sm. Kondratskile vali noomitus ja tagandada nad oma ametikohtadelt. Nende ettevõtete parteiorganisatsioonide sekretäridele sm. Klinovile ja sm. Leonenkole ning ametiühingute käitiskomiteede esimeestele sm. Gorinile ja sm. Korotkevitšile avaldada vali noomitus.

3. Ebaausa suhtumise eest NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1955. aasta 5. augusti määruse nr. 1422 — kuuenda viisaastaku plaani koostamisest — täitmisse, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu sellekohase kirja tehase kollektiivi ees varjamise eest ning vähendatud näitajatega viie aasta plaani projekti esitamise eest avaldada Antoninõ suhkruvabriku direktorile sm. Ussikule ja partei-algorganisatsiooni sekretärile sm. Kretovile vali noomitus ja tagandada nad oma ametikohtadelt.

Teha UAUKN-ile ülesandeks arutada nimetatud tehase ametiühingu käitiskomitee esimehe sm. Andrussenko ebaõiget teguviisi ja tagandada ta oma ametikohalt.

4. Märkida, et need tõsised vead, mis ülalnimetatud ettevõtetes kuuenda viie aasta plaani projektide koostamisel tehti, tulenevad sellest, et NLKP Kuibõševi ja Moskva Oblastikomiteed ning nende oblastite täitevkomiteed, Ukraina Kommunistliku Partei Hmelnitski Oblastikomitee ja sama oblasti täitevkomitee juhivad seda tööd hooletult, ja kohustada neid oblastikomiteesid ning oblastite täitevkomiteesid tarvitusele võtma abinõud nende vigade kõrvaldamiseks.

5. Märkida, et NSV Liidu Naftatööstuse Ministeerium, Raskemasinatööstuse Ministeerium ja NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeerium ei taganud kontrolli nendes ettevõtetes kuuenda viie aasta plaani projektide koostamise üle ega parandanud õigeaegselt nende poolt tehtud vigu; kohustada neid ministeeriume kõrvaldama käesolevas määruses näidatud puudused ja andma ettevõtetele vajalikku abi.

KARTULI JA KÖÖGIVILJA TOOTMISE NING VARUMISE SUURENDAMISEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
30. jaanuaril 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsuse — kartuli ja köögivilja tootmise ning varumise suurendamisest — elluviimise tulemusena on kolhoosid kahe viimase aasta jooksul laiendanud kartuli ja köögivilja külvipinda ning tõstnud nende kultuuride kogusaaki ja suurendanud nende varumist. Kuid kartuli ja köögivilja tootmise ning varumise tase on ikka veel äärmiselt madal ega rahulda linnade ning tööstuskeskuste elanike, samuti töötleva tööstuse kasvavaid vajadusi. Piiratud koguses eraldatakse kartulit ühisloomakasvatuse vajadusteks.

Paljudes oblastites, kraides ja vabariikides ei pööra partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid vajalikku tähelepanu nende tähtsate toidukultuuride arendamisele. Kartuli ja köögivilja kasvatamise agrotehnika on paljudes kolhoosides ikka veel madalal tasemel, mahapanek ja külv venivad pikale, vaheltharimis- ja koristustööd ei toimu õigeaegselt, mis toob kaasa saagi languse ja tekitab suuri kadusid. Nõrgalt juurutatakse nende kultuuride kasvatamise eesrindlikke võtteid. Seemnekartuli kasvatus on hooletusse jäetud. Masina-traktorijaamad ei kasuta olemasolevat tehnikat rahuldavalt, osutavad kolhoosidele vähe abi kartuli ja köögivilja tootmisel.

Üheks kartuli- ja köögivilja kasvatuse ebarahuldava olukorra põhjuseks on ka kolhooside ja kolhoosnikute vähene majanduslik huvi nende arendamise vastu. Kehtivad varumis- ja kokkuostuhinnad ei stimuleeri kartuli ja köögivilja tootmise ning varumise suurendamist. Kolhoosid saavad nendest majapidamisharudest väga väikest sissetulekut.

Tõsiseid puudusi on kartuli ja köögivilja varumisel ning müümisel. Kartuli ja köögivilja transportimisel ning säilitamisel esineb suuri kadusid, millega tekitatakse riigile materiaalset kahju. Kartuli ja köögivilja transportimise ning säilitamise kulud kaubandusorganisatsioonides on endiselt väga suured.

Et stimuleerida kartuli ja köögivilja tootmist linnade ning tööstuskeskuste elanikkonna, samuti töötleva tööstuse vajaduste täielikuks rahuldamiseks, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid võtma tarvitusele kõik vajalikud abinõud, et juba 1956. aastal järsult suurendada kartuli ja köögivilja tootmist ning tagada nende kultuuride varumise ja kokkuostu riiklike plaanide tingimusteta täitmine. Selleks:

a) tagada kartuli seemnefondide salvestamine kogu kasvupinna jaoks täie normi ulatuses; nendele kolhoosidele ja sovhoosidele, kus on puudus seemnekartulist, organiseerida kartuli ostmine ja vahetamine teiste põllumajandussaaduste vastu, kehtestada range kontroll kartuli seemnefondide säilitamise üle. Tuleb otsustavalt teha lõpp igasugustele katsetele vähendada kartuli mahapaneku normi.

Parandada seemnekartuli kasvatust kolhoosides ja sovhoosides, et lähema kahe aastaga tagada üleminek ainult sordikartuli mahapanekule, pöörates erilist tähelepanu varajaste ja vähikindlate kartulisortide kasvupinna laiendamisele;

b) suurendada orgaaniliste väetiste, eriti turbasõnniku- ja turbavirtsakomposti kasutamist kartuli- ja köögiviljapõldudel,

milleks organiseerida kolhoosides ja sovhoosides turba tootmine ning õigeaegne varumine komposti valmistamiseks. Tagada mineraalväetiste õigeaegne kohalevedu põllumajanduse varustamise baasidest ja nende õigem ärakasutamine;

c) viia lähemal ajal lõpule kõigi põllutöömasinate — kartuli ja köögivilja mahapaneku, külvamise, vaheltharimise ja koristamise masinate — remont, valmistada ette vajalikul hulgal masiniste ja haakijaid nendel masinatel töötamiseks, pöörates erilist tähelepanu selle kaadri ettevalmistamisele, kes töötab kartulipanemismasinatel ja istikute istutamise masinatel;

d) likvideerida kolhoosides ja sovhoosides isikliku vastutuse puudumine kartuli ja köögivilja tootmise alal. Kinnistada nende kultuuride külvipind brigaadidele ja lülidele, anda brigaadidele ja lülidele igakülgset abi nende kultuuride suurte saakide saamiseks. Kehtestada range kontroll kartuli ja köögivilja suure saagi eest makstava lisatasu õigeaegse ja täieliku väljamaksmise üle;

e) kindlustada kartuli mahapanek ja köögivilja külv, eriti aga vaheltharimine ja koristamine agrotehniliselt parimal ajal;

f) tagada kartuli ja köögivilja kasvatamisel kõikjal niisuguste agrotehniliste võtete juurutamine, nagu mahapanek ja istutamine ruutpesiti ning ruutasetuses, kartulimugulate jaroviseerimine, istikute ettekasvatamine turbakõdusõnniku-kuubikutes, kartuli- ja köögiviljapõldude väetamine orgaaniliste ja mineraalväetiste seguga ja bakterväetistega. Rakendada kartuli mahapanekul suurte mugulate tükeldamist, mugulatippude ja -silmade mahapanekut, pidades sealjuures kinni kõigist vajalikest agrotehnika nõuetest ning tingimata andes põldudele mineraalväetisi, kohalikke väetisi ja orgaaniliste ning mineraalväetiste segusid.

2. Märkida, et NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium, NSV Liidu Sovhooside Ministeerium ning kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid täidavad ebarahuldavalt NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsust kontsentreerida köögiviljakasvatus linnalähedaste piirkondade kolhoosidesse, suurendada kartuli ja köögivilja kasvatamist luhamaadel ja niisutatavatel maadel; kohustada neid tarvitusele võtma täiendavaid abinõusid köögiviljakasvatuse edasiseks kontsentreerimiseks ning nende kultuuride kasvatamise tunduvaks laiendamiseks luhamaadel, niisutatavatel maadel ja kuivendatud turbamaadel.

3. Et tõsta kolhooside majanduslikku huvi kartuli ja köögivilja tootmise, varumise ning kokkuostu korras müümise suurendamise vastu, tõsta 1956. aasta saagist alates kartuli ja köögivilja varumis- ning kokkuostuhindu järgmiselt:

a) määrata kolhoosides ning kolhoosnikute ja teiste kodanike majapidamistes varutava kartuli hinnaks: Moskva, Arhangelski, Velikije Luki, Vologda, Vladimiri, Gorki, Ivanovo, Kaliningradi, Kalinini, Kaluuga, Kemerovo, Kuibõševi, Leningradi, Molotovi, Novgorodi, Novosibirski, Irkutski, Pihkva, Rjasani, Sverdlovski,

Tuula, Tšeljabinski, Jaroslavli, Arzamassi, Smolenski, Brjanski, Rostovi, Groznõi, Kamenski, Belgorodi, Voroneži, Kirovi, Kostroma, Kurski, Lipetski, Orjoli ja Tambovi oblastis, Krasnodari ja Stavropoli krais, Dagestani ANSV-s, Kabardiini ANSV-s, Põhja-Osseedi ANSV-s, Baškiiri ANSV-s, Tatari ANSV-s ja Komi ANSV-s, Ukraina NSV Vorošilovgradi, Dnepropetrovski, Žitomiri, Kiievi, Stalino, Sumõ, Poltaava, Harkovi, Tšernigovi, Odessa, Krimmi, Hersoni, Zaporožje, Nikolajevi, Lvovi, Ternopoli ja Taga-Karpaadi oblastis, Valgevene NSV Minski, Mogiljovi, Gomeli ja Grodno oblastis, Leedu NSV-s, Läti NSV-s, Eesti NSV-s, Karjala-Soome NSV-s, Aserbaidžani NSV-s, Gruusia NSV-s ja Armeenia NSV-s — ühe tonni hilise kartuli varumishinnaks 330 rubla ja kokkuostuhinnaks 530 rubla, ühe tonni varajase kartuli varumishinnaks müümisel kuni 31. juulini 750 rubla, 1.—15. augustini 600 rubla ja 16.—31. augustini 400 rubla;

Primorje ja Habarovski krais, Amuuri, Kamtšatka, Magadani ja Sahalini oblastis, Jakuudi ANSV-s, Tjumeni oblasti Handi-Mansi ja Jamali-Neenetsi rahvusringkonnas ühe tonni hilise kartuli varumishinnaks 450 rubla ja kokkuostuhinnaks 800 rubla, ühe tonni varajase kartuli varumishinnaks müümisel kuni 31. juulini 900 rubla, 1.—15. augustini 750 rubla ja 16.—31. augustini 650 rubla.

Vabastades 1956. aastast alates riiklikust kartulimüügikohustusest kolhoosid ning kolhoosnikute ja teiste kodanike majapidamised Usbeki NSV-s, Tadžiki NSV-s, Turkmeeni NSV-s, Kasahhi NSV Džambuli, Gurjevi, Kzõl-Orda ja Lõuna-Kasahstani oblastis, Kirgiisi NSV Oši ja Džalal-Abadi oblastis, Astrahani ja Tšita oblastis ning Burjaatmongoli ANSV-s, muutmata NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 2038 8. detsembrist 1955 kehtestatud kartuli varumise ja kokkuostu üldplaani ning vastavalt suurendades kartuli riiklikku kokkuostu.

Määrata ühe tonni hilise kartuli kokkuostuhinnaks nimetatud vabariikides ja oblastites 530 rubla, müümisel kuni 30. juunini 750 rubla ja müümisel 1. juulist 1. augustini 600 rubla.

Kõigis ülejäänud vabariikides, kraides ja oblastites määrata ühe tonni hilise kartuli varumishinnaks 250 rubla ja kokkuostuhinnaks 450 rubla, ühe tonni varajase kartuli varumishinnaks müümisel 31. juulini 700 rubla, 1.—15. augustini 550 rubla ja 16.—31. augustini 350 rubla.

Kui kolhoosid müüvad kartulit 1. jaanuarist 1. märtsini, maksta kõigis vabariikides, kraides ja oblastites kolhoosidele lisatasuna nimetatud hinna juurde 60 rubla ja pärast 1. märtsi 90 rubla ühe tonni eest:

b) suurendada 1956. aasta saagist alates lisatasu seemnekasvatuskolhoosidele sordikartuli müümisel müügikohustuse arvel, masina-traktorijaamade töö eest makstava naturaaltasu ja riikliku kokkuostu korras, samuti sovhoosidele, kes müüvad sordiseemnekartulit ettenähtud plaani järgi, makstes lisatasu järgmises

ulatuses: ühe tonni esimese kategooria sordikartuli eest 120 rubla ja ühe tonni teise kategooria sordikartuli eest 60 rubla.

Määrata seemnekartuli varajaste sortide kokkuostuhinnaks: 1200 rubla esimese sordikategooria ühe tonni eest ja 1000 rubla teise sordikategooria ühe tonni eest.

Anda NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile õigus määrata kooskõlastatult NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga uued eliitkartuli varumishinnad.

4. Tõsta 1956. aasta saagist alates kolhoosidelt ning kolhoosnikute ja teiste kodanike majapidamistelt ostetava köögivilja varumis- ja kokkuostuhinda umbes 70 protsendi võrra ning määrata keskmiseks hinnaks kultuuride kaupa järgmiselt (rublades ühe tonni eest):

	Varumishind	Kokkuostuhind
Kapsas	250	380
Sibul	900	1800
Kurgid	650	800
Porgand	450	700
Söögipeet	300	500
Tomat	700	900

Oblastite, kraide ja vabariikide kaupa vastavalt lisale.

Küüslaugu varumishinnaks määrata 4 rubla kilogrammi eest ja kokkuostuhinnaks 8 rubla kilogrammi eest.

Magusa pipra, baklažaanide, rohelise herne (kaunades) ja kabatšoki varumishinda tõsta keskmiselt 75 protsendi võrra.

5. Lubada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil, kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, tõsta 1. veebruarist 1956 köögivilja, kõrvitsaliste ja söödajuurvilja sordiseemnete varumishinda keskmiselt 12 protsendi võrra ja müügihinda 7,5 protsendi võrra.

Vabastada köögivilja-sordiseemne valitsuse („Sortsemovoštš") seemnekasvatusvõrku võetud seemnekasvatuskolhoosid köögivilja müügikohustusest.

6. Kohustada NSV Liidu Kaubandusministeeriumi tagama lavades ja kasvuhoonetes kasvatatud köögivilja ja rohelise aedvilja, samuti varajase ja hilise köögivilja ning kartuli takistamatu vastuvõtmine kolhoosidelt, kaugusest olenemata, vahetult kauplustesse, ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse ja linnabaasidesse, makstes jaehindade alusel, mahahindlusega 15 protsendi ulatuses.

Kohustada oblastite ja kraide täitevkomiteesid ning vabariikide ministrite nõukogusid kinnistama iga aasta kolhoose ja sovhoose kaupluste ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete juurde, kellele nad müüvad köögivilja ja kartulit.

7. Kolhooside huvi tõstmiseks köögivilja töötlemise maksimaalse suurendamise vastu:

a) anda kolhoosidele õigus müüa hapukurke, soolatud tomateid, hapukapsast ja muud töödeldud köögivilja vahetult kauplus-

tele ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile jaehindade järgi, mahahindlusega 15 protsendi ulatuses.

Määrata järgmised arvestusekvivalendid hapukurkidele ja hapukapsale, mis kolhoosid müüvad köögivilja müügikohustuse arvel vahetult kauplustele ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile, samuti tarbijate kooperatsiooni varumispunktidele:

1000 kg hapukapsast — 1500 kg värsket kapsast,

1000 kg hapukurke — 1500 kg värskeid kurke;

b) anda Tarbijate Kooperatiivide Keskliidule õigus maksta soolatud ja hapendatud köögivilja müügilepingute sõlmimisel kolhoosidele rahalist avanssi 25 protsendi ulatuses ostetava toodangu väärtusest. Kohustada NSV Liidu Riigipanka andma tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele krediiti nimetatud avansi väljamaksmiseks;

c) lubada tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidel maksta peale kindlaksmääratud varumis- ja kokkuostuhindade kolhooside poolt soolatud ja hapendatud köögivilja äraandmisel varumispunktidesse 1. detsembrist alates ühe tonni toodangu säilitamise eest 15 rubla kuus.

8. Soovitada kolhoosidel organiseerida 1956. aastast alates hapendamis- ja soolamispunkte köögivilja töötlemiseks ja tünnide valmistamiseks. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil müüa kolhoosidele metsatööstuskeskustes valmistatavaid tünne aedvilja jaoks.

9. Kohustada Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ehitama lähema 2—3 aasta jooksul varumispiirkondades vajaliku materiaal-tehnilise baasi kartuli ja köögivilja säilitamiseks ning töötlemiseks, mis tagaks kartuli ja töödeldud köögivilja säilitamise Moskva ja Leningradi 3-kuulise tarbimise ulatuses.

Kohustada NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ehitama aastail 1956—1957 Moskvas, Leningradis ja teistes suurtes linnades ning tööstuskeskustes köögivilja- ja kartulihoidlaid sellisel määral, mis tagab kartuli ja köögivilja säilitamist 6-kuulise tarbimise ulatuses.

Kohustada NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu koostama ning esitama kahe kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud kartuli ja köögivilja varumise, säilitamise ja töötlemise materiaal-tehnilise baasi parandamiseks ning laiendamiseks.

10. Pidades silmas vajadust suurendada kolhooside materiaalset huvi ja maksimaalselt kaasa tõmmata kolhoositransporti kartuli ja köögivilja vedamisele varumispunktidesse, maksta kolhoosidele kartuli ja köögivilja transportimise eest ühtsete tariifide järgi lisandiga 25 protsendi ulatuses. Varumisorganisatsioonide lisakulud kolhooside autotranspordi värbamiseks hüvitatakse kartuli ja köögivilja saajate poolt.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ning NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi esitama kuu aja jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud automajandite ja kolhooside materiaalse vastutuse kehtestamisest värvatud autotranspordi tühiseisu, tühisõitude, alakoormatuse eest ning autotranspordi mitteõigeaegse eraldamise eest kartuli ja köögivilja transportimiseks kolhooside vastava avalduse põhjal.

11. Kohustada NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja teisi huvitatud ministeeriume ning keskasutusi esitama kuu aja jooksul NSV Liidu Riiklikule Majanduskomisjonile kalkulatsioonid omahinna ja teiste näitajate plaani, samuti kulude ja tulude bilansside muutmise kohta seoses kartuli ja köögivilja uute varumis- ning kokkuostuhindade kehtestamisega.

NSV Liidu Riiklikul Majanduskomisjonil ja NSV Liidu Rahandusministeeriumil vaadata nimetatud kalkulatsioonid läbi ning teha vajalikud muudatused rahvamajandusplaanis ning vastavate ministeeriumide ja keskasutuste tulude ja kulude bilanssides 1956. aastaks.

12. Linnade ja tööstuskeskuste elanikkonna paremaks varustamiseks kartuli ja köögiviljaga ning kolhooside ja kolhoosnikute abistamiseks nende saaduste ülejääkide turustamisel kohustada Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu laiendama kartuli, köögivilja ja varajase rohelise aedvilja müüki komisjonikaubanduse korras linnades ja tööstuskeskustes, avades selleks täiendavalt vähemalt 150 spetsialiseeritud kauplust komisjonimüügile võetud kartuli, köögivilja, puuvilja ja varajase rohelise aedvilja müümiseks.

13. Köögivilja tootmise suurendamiseks, köögiviljakasvatuse kontsentreerimiseks ja nende kolhooside spetsialiseerimiseks, mis asuvad suurte linnade ja tööstuskeskuste juures ning köögivilja töötleva tööstuse piirkonnas, samuti rajoonides, mis on mullastiku- ja kliimatingimustelt kõige soodsamad köögivilja kasvatamiseks, ning vedude maksimaalseks lühendamiseks kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud üleminekuks 1957. aastast alates köögivilja müügikohustuselt ja kokkuostult köögivilja kontraheerimisele.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et käesolevas määruses kavandatud abinõude elluviimine loob kõik vajalikud tingimused kartuli ja köögivilja tootmise põhjalikuks parandamiseks ning võimaldab üle saada mahajäämusest nende kultuuride tootmises.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kohustavad vabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid ulatuslikult selgitama kolhoosnikutele ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistele

käesolevat määrust ning organiseerima tööd kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides selliselt, et lähema kahe aastaga luua meie maa elanikkonnale väga tähtsate toiduainete ja töötlevale tööstusele vajaliku tooraine — kartuli ja köögivilja küllus.

ABINÕUDEST PÕLLUMAJANDUSE TEADUSLIKU UURIMISE ASUTUSTE TÖÖ PARANDAMISEKS

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
14. veebruaril 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et põllumajanduse edasiarendamise ülesanded meie maal nõuavad teadusliku uurimistöö tunduvat parandamist ning põllumajandusteaduse osatähtsuse tõstmist üldrahvalikus võitluses maaviljeluse ja loomakasvatuse järsu tõusu eest.

Partei ja valitsus on kõigil sotsialistliku põllumajanduse arendamise ning kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ülesehitamise ning kindlustamise etappidel alati tuginenud põllumajandusteaduse saavutustele ja eesrindlaste kogemustele, pidades seda meie edasiliikumise vältimatuks tingimuseks. Nõukogude võimu aastatel on teadusliku uurimise instituutide ja katsejaamade arv suurenenud meie maal mitmekordseks, kõigis põllumajandusharudes on üles kasvanud rohkearvuline teaduslike töötajate kaader.

Nõukogude teadus on andnud põllumajanduse edasiarendamisse teatava panuse ja aitab kolhoosidel, masina-traktorijaamadel ja sovhoosidel ühismajapidamist tugevdada ja arendada ning põllumajandussaaduste tootmist suurendada. Teaduslikud töötajad — agronoomid, zootehnikud ja veterinaararstid, inseneridmehhanisaatorid ja hüdrotehnikud, tuginedes materialistlikule teooriale ja sotsialistliku ülesehitustöö eesrindlaste praktikale, rajasid uusi teid paljude põllumajanduse praktiliste ülesannete lahendamiseks ja aitasid sellega kaasa põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse kasvule ning tööviljakuse tõusule põllumajanduses.

Tänapäeva tingimustes aga, kus põllumajanduse ette on seatud uued suured ülesanded teravilja, puuvilla, suhkrupeedi, pikakiulise lina, kartuli, köögivilja, liha, piima, villa, munade ja muude põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks, tõuseb põllumajandusteaduse osatähtsus mõõtmatult, ja teaduslikele töötajatele esitatavaid nõudmisi tuleb märksa suurendada. Sellises olukorras on seda vähem talutavad need suured puudused, mis põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste töös praegu esinevad.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Põllumajandusteaduste

Akadeemia, NSV Liidu Teaduste Akadeemia bioloogiaosakond ja paljud teadusliku uurimise instituudid, kõrgemad põllumajanduslikud õppeasutused ning katsejaamad ei ole veel ümber korraldanud oma tööd vastavalt NLKP Keskkomitee septembripleenumi ja hilisemate pleenumite otsustele põllumajanduse küsimustes.

Põllumajanduse alal tehtud teadusliku uurimistöö tulemused ei rahulda ikka veel kolhoosi- ja sovhoositootmise kasvavaid vajadusi. Eriti jääb maha põllumajandussaaduste tootmise igakülgseks suurendamiseks rakendatavate abinõude süsteemi teaduslik läbitöötamine vastavalt meie maa eri piirkondade tingimustele. Põllumajanduse teadusliku uurimise asutused uurivad puudulikult maaressursside täielikuma ärakasutamise ja põllumajandusliku tootmise komplekssе mehhaniseerimise probleeme.

Suureks puuduseks enamiku põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste töös on see, et instituudid, katsejaamad ja üksikud teadlased on ikka veel nõrgalt seotud kolhooside, masina-traktorijaamade ning sovhoosidega ega anna praktilistele töötajatele vajalikku abi oma piirkonna, oblasti, krai, vabariigi põllumajanduse arendamise abinõude läbitöötamisel, nad pööravad vähe tähelepanu eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside saavutuste uurimisele ja teaduslikule üldistamisele, nende propageerimisele ja tootmisse juurutamisele. Soovitades üht või teist uut võtet või töömeetodit tootmisse juurutada, ei esita paljud teadlased samal ajal majanduslikke argumente, mis kinnitavad juurutamiseks soovitatavate abinõude majanduslikku kasulikkust; see vähendab aga teadusliku uurimistöö tulemuste väärtust ja tekitab sageli kolhoosi- ja sovhoositootmisele olulist kahju.

Paljud teaduslikud asutused ja teadlased tegid tõsiseid vigu maaviljeluse heinaväljasüsteemi läbitöötamisel ja tootmisse juurutamisel. Selle asemel et loovalt läheneda maaviljeluse ja loomakasvatuse arendamise küsimuste teaduslikule läbitöötamisele, pidades sealjuures silmas kohalikke tingimusi, soovitasid teadusliku uurimise asutused šablooniliselt ja põhjendamatult mitmeaastaste heintaimede külvi lõuna- ja kagupiirkondades ning teistes põuarajoonides ja juurutasid seda järjekindlalt, mis tõi endaga kaasa teraviljakultuuride külvipinna vähenemise ja tekitas olulist kahju põllumajanduslikule tootmisele nendes piirkondades.

Paljud teadusliku uurimise instituudid ja katsejaamad ei ole teinud uurimistööd selleks, et välja töötada kõige tootlikumat maakasutamist võimaldav majapidamise süsteem, juurutada produktiivsemaid põllumajanduskultuure saagivaesemate asemel, maksimaalselt suurendada põllumajandussaaduste kogutoodangut ja kõigepealt igakülgselt suurendada teravilja tootmist kui kogu põllumajandusliku tootmise alust ja loomakasvatuse arendamise otsustavat tingimust. Uurimistöö söötade tootmise alal on toimunud ühekülgselt ja ebaõigesti. Alahinnati teadusliku töö tähtsust söödateravilja tootmise suurendamisel ja eriti niisuguse väärtusliku teraviljakultuuri nagu maisi laialdasel juurutamisel.

Vaatamata mõningatele edusammudele uut tüüpi masinate ja põllutööriistade loomise alal esineb põllumajanduse mehhaniseerimiseks ja uute masinate konstrueerimiseks tehtavas teaduslikus uurimistöös suuri puudusi. Põllumajanduse käsutusse antavate traktorite, kombainide, viljapuhastusmasinate ja muude põllutöömasinate hulgas on veel ebatäiuslikke tüüpe, mille kvaliteet ei vasta kaasaegsele tehnika arenemise tasemele. Siiamaani ei ole loodud rahuldava konstruktsiooniga masinaid loomakasvatuses suurt jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimiseks, maaparanduseks, maa väetamiseks ja laadimis- ning transporttööde mehhaniseerimiseks. Maha on jäänud ka masina- ja traktoripargi ärakasutamise organiseerimise ning masinate hooldamise küsimuste teaduslik läbitöötamine. Ei uurita mehhaniseeritud protsesside automatiseerimise küsimusi põllumajanduses.

Eriti talumatu on põllumajanduse ökonoomika alal, samuti kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides tootmise organiseerimise alal tehtava teadusliku uurimistöö mahajäämus. Unarusse on jäetud niisuguste küsimuste teaduslik läbitöötamine, mis käsitlevad põllumajandusharude paigutust ja koordineerimist, põllumajandusliku toodangu väljalaske tõstmist ja ühelt hektarilt maapinnalt kolhoosidele laekuvate tulude suurendamist mitmesugustes meie maa looduslikes ja majanduspiirkondades. Mitterahuldavalt uuritakse ja üldistatakse eesrindlaste kogemusi kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides töö organiseerimise alal, eriti halvasti areneb tööviljakuse tõstmise küsimuste läbitöötamine.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium, NSV Liidu Sovhooside Ministeerium ja V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Põllumajandusteaduste Akadeemia, olles teadlikud põllumajanduse ökonoomika alal tehtava uurimistöö tõsisest mahajäämusest, ei ole tarvitusele võtnud vajalikke abinõusid kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ökonoomika küsimuste teaduslikus uurimistöös esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Paljudel teadusliku uurimise instituutidel, katsejaamadel ja kõrgematel põllumajanduslikel õppeasutustel puuduvad hästi organiseeritud katse- ja õppemajandid, nad on halvasti varustatud kaasaegse tehnikaga ja nende käsutuses ei ole vastavaid hooneid, ehitusi, laboratooriume ja seadmeid põhjaliku uurimistöö läbiviimiseks. Mõnede teaduslike asutuste ja põllumajanduse instituutide katse- ja õppemajandites saadakse väikesi teravilja- ja teiste kultuuride saake, nende loomakasvatuse produktiivsus ei ole küllalt kõrge ja maad kasutatakse vähetootlikult; need majandid peaksid aga olema ümbruskonna kolhoosidele ja sovhoosidele eeskujuks.

Põllumajanduse teadusliku uurimise asutused ei ole tähtsamate põllumajanduspiirkondade järgi õigesti paigutatud. Mõnesse piirkonda on ilma kaaluva põhjuseta koondatud suur hulk põllumajanduse teaduslikke asutusi, kuid samal ajal teistes piirkonda-

des pole neid üldse. Rida teadusliku uurimise haruinstituute ei asu piirkondades, kus nende poolt teenindatavad põllumajandusharud ja -kultuurid paiknevad.

Täiesti lubamatu on niisugune olukord, et suur hulk põllumajanduse teaduslikke asutusi on koondatud suurtesse linnadesse, kus neil puudub eksperimentaalbaas ja side kolhoosi- ja sovhoositootmisega. Moskvas asub üleliiduline loomakasvatuse teadusliku uurimise instituut, hobusekasvatuse teadusliku uurimise instituut, väetiste, agrotehnika ja agromullateaduse teadusliku uurimise instituut, agro- ja metsamelioratsiooni instituut ja rida teisi. Samasugune olukord on teaduslike asutuste paigutusega ka Leningradis, Kiievis, Taškendis ja teistes suurtes linnades.

Põllumajanduse teadusliku uurimise asutused — instituudid, katsejaamad, katsepõllud ja tugipunktid — alluvad mitmele ministeeriumile ja keskasutusele, mis tekitab uurimistöö tarbetut dubleerimist ning toob kaasa liigset riigi raha kulutamist. Rööbiti põllumajandusorganite süsteemis olevate teadusliku uurimise asutuste laialdase võrguga on mõnes vabariigis, krais ja oblastis ilmaaegu loodud suur hulk põllumajanduse instituute ja katsejaamu veel vabariikide teaduste akadeemiates, mitmesuguste ministeeriumide ja keskasutuste süsteemis. Taškendis on olemas suured teadusliku uurimise instituudid puuvillakasvatuse, irrigatsiooni, loomakasvatuse ja teiste põllumajandusharude alal, kuid lisaks nendele asutati Usbeki NSV Teaduste Akadeemia süsteemis ilma igasuguse vajaduseta veel põllumajanduse instituut. Liiga palju kitsalt spetsialiseeritud teaduslikke asutusi põllumajanduse alal on loodud Gruusia NSV-s, Aserbaidžani NSV-s, Armeenia NSV-s, Krasnodari krais ja reas teistes meie maa piirkondades.

Paljud teadusliku uurimise instituudid ja katsejaamad teevad oma tööd lahus tootmisest, sulgevad end laboratooriumide ja katsepõldude kitsastesse raamidesse, ei rikasta teadust ja praktikat uute avastuste ja ettepanekutega. Teaduslike uurimuste teoreetiline tase on sageli madal, vähe kasutatakse teaduslikus töös kaasaegseid meetodeid ja piirnevate teaduste saavutusi. Põllumajandusliku tootmise seisukohalt tähtsate teemade läbitöötamise aeg venib pikale. Kriitika ja enesekriitika on teaduslike töötajate hulgas vähe arenenud, mis takistab põllumajandusteaduse edukat edasiarenemist. V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Põllumajandusteaduste Akadeemia ei koordineeri põllumajanduse teadusliku uurimise instituutide, kõrgemate õppeasutuste, katsejaamade ja teiste teaduslike asutuste teaduslikku tööd, mille tõttu esineb nende asutuste töös parallelismi ja isoleeritust.

Paljude kõrgemate põllumajanduse õppeasutuste ning teadusliku uurimise instituutide õpetatud nõukogud on vähendanud nõudlikkust kandidaadi- ja doktoridissertatsioonide vastu, mille tagajärjel esineb juhtumeid, kus teaduslikke kraade ja tiitleid antakse töötajaile, kellel puuduvad vajalikud teoreetilised teadmised ja kes ei ole võimelised teaduslikku uurimistööd tegema.

Real juhtudel ei peeta kandidaadi- ja doktoridissertatsioonide ettevalmistamisel silmas põllumajandusliku tootmise arendamise kõige aktuaalsemate küsimuste teadusliku uurimise huvisid, vaid üksikute teaduslike töötajate isiklikke huve.

Kehtiv teaduslike töötajate palgasüsteem on ebarahuldav, ei rajane õigetel põhimõtetel ega aita kaasa selleks, et kvalifitseeritud teaduslik kaader jääks nendesse teadusliku uurimise asutustesse, mis töötavad tootmises. Ebaõige on see, et teaduslike töötajate palga kindlaksmääramisel lähtutakse ainult sellest, kas neil on olemas teaduslik kraad ja tiitel või mitte, arvestamata töötajate tööalast kvalifikatsiooni ja nende kõlblikkust teaduslikuks ja praktiliseks tööks. Töötajad, kellel on vajalikud teadmised ühel või teisel alal ja kes oskavad neid praktiliste kogemuste alusel oma töös ära kasutada, organiseerida tootmist niiviisi, et see riigile ja kolhoosidele suurt kasu toob, kuid kellel ei ole teaduslikku kraadi ja tiitlit, saavad väiksemat palka kui tööks vähemkõblikud töötajad, kellel aga on teaduslik kraad ja tiitel.

On vaja põhjalikult muuta kehtivat teaduslike töötajate palgasüsteemi, tehes palga määra otseselt sõltuvaks nende tööalasest kvalifikatsioonist, nende poolt valitud tööala tundmise tasemest, teadusliku töö tulemustest ja teaduslike töötajate võimest rakendada tegelikult, tootmistöö tingimustes, teaduse ja praktika poolt väljatöötatud eesrindlikke meetodeid.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium, NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeerium ja NSV Liidu Kultuuriministeerium ei ole senini organiseerinud teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate õppeasutuste aruannete ning tööde korrapärast väljaandmist, mille tõttu on raske põllumajandusteaduse saavutusi kolhoosi- ja sovhoositootmises kiiresti ära kasutada.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et põllumajanduse spetsialistide kaadri ettevalmistamise organiseerimises esineb tõsiseid puudusi. NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil ja NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumil puudub kindel joon kõrgema ja keskmise kvalifikatsiooniga põllumajanduse spetsialistide kaadri ettevalmistamise küsimustes. Siiamaani ei ole kindlaks määratud põllumajanduse vajadus kõrgema ja keskharidusega eri profiili spetsialistide järele.

Täiesti ebaõige on ka see, et kõrgemad põllumajanduslikud õppeasutused, kellel on suur kvalifitseeritud teaduslike töötajate kaader, ei tee vajalikus ulatuses teaduslikku uurimistööd ja et nad on kolhoosidega, masina-traktorijaamadega ja sovhoosidega äärmiselt nõrgalt seotud. Kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste nõrk side kolhoosi- ja sovhoositootmisega kahjustab põllumajandusele vajaliku kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamist ega lase kõrgemate õppeasutuste teaduslikel töötajatel põllumajandusliku tootmise edasiarendamise probleemide läbitöötamisest otseselt ja võimetekohaselt osa võtta.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Põllumajandusteaduste Akadeemia ja teadusliku uurimise asutuste juhtivad töötajad ei ole aru saanud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1950. aasta 19. juuni määruse, mis käsitleb põllumajanduslikku propagandat ja teaduse saavutuste ning eesrindlaste kogemuste tootmisse juurutamist, suurest tähtsusest ega ole sisuliselt kindlustanud selle määruse elluviimist. Selle tagajärjel kasutatakse eesrindlaste rikkalikke kogemusi ja teaduse saavutusi puudulikult ja nad ei ole saanud veel kõigi kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ühisvaraks, põllumajanduse spetsialistide, katseasutuste ja kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste teaduslike töötajate suur armee aga ei ole ikka veel kaasa tõmmatud aktiivsele tööle kõige uue ja progressiivse tootmisse juurutamisel.

Partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid kohtadel kasutavad samuti teadusliku uurimise instituutide ja katsejaamade töö tulemusi halvasti ega tugine oma praktilises töös küllaldaselt põllumajandusteaduse saavutustele. Paljude rajooni-, oblasti-, vabariiklike ja keskorganisatsioonide juhtivad töötajad suunavad halvasti teadusliku uurimise instituutide ja katsejaamade tööd, ei külasta neid asutusi ega tunne huvi nende töö vastu, ei anna nendele vajalikku abi ja jätavad need põllumajanduse arendamise seisukohalt tähtsad asutused omapead.

Selleks et põllumajanduse teaduslikku uurimistööd põhjalikult parandada ning tõsta teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate õppeasutuste osatähtsust sotsialistliku põllumajanduse ees seisvate ülesannete lahendamisel, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

I

TEADUSLIKU UURIMISTÖÖ PARANDAMISEST

1. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi, oblastite, kraide ja vabariikide partei- ja nõukogude organeid kõrvaldama olemasolevad suured puudused teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate õppeasutuste töös, tõstma nende osatähtsust kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside praktilises abistamises kõigi põllumajandusharude edasiarendamisel, täielikumalt ära kasutama teaduse saavutusi põllumajanduses. Suunata teadlaste jõud põllumajandusteaduse edasiarendamisele, et ta annaks kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajatele uusi teadmisi ja meetodeid tööviljakuse tõstmiseks ja põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks.

2. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi, partei oblasti- ja kraikomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, oblastite ja kraide täitevkomiteesid ning vabariikide ministrite nõukogusid parandama põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate õppeasutuste töö juhtimist, andma neile igakülgset abi ja toetust teadusliku töö arendamisel. Tagada lähemate aastate jooksul järgmiste tähtsate küsimuste läbitöötamine:

maaviljeluse alal — meie maal olemasolevate maaressursside igakülgne uurimine ja teede leidmine nende kõige tootlikumaks ärakasutamiseks põllumajandussaaduste tootmise suurendamise eesmärgil; kõigi põllumajanduskultuuride saagikuse ja kogusaagi tõstmine; põllumajanduskultuuride õige valik ning paigutamine vastavalt eri piirkondade tingimustele, arvestades sealjuures rahvamajanduse vajadusi; maakõlvikute õige kasutamine, mullaviljakuse tõstmine; majandussüsteemi väljatöötamine mitmesugustes meie maa looduslikes ja majanduspiirkondades, sealhulgas ka kasutuselevõetavail uudis- ja jäätmaadel Kasahstani, Siberi, Uraali, Volgamaa, Põhja-Kaukaasia ja teistes piirkondades; uute maaharimisviiside väljatöötamine vastavalt konkreetsetele tingimustele, happeliste ja sooldunud muldade parandamise, erosiooni vastu võitlemise ja muude maaparandusabinõude rakendamise küsimuste uurimine, taimede toitumise ja kohalike väetiste, mineraal- ning bakterväetiste kasutamise küsimuste edasine uurimine, looduslike taimeressursside, metsikult kasvavate viljapuude, marjapõõsaste, pähklipuude ja muude taimerikkuste igakülgne uurimine ja ärakasutamine, muutes nad kultuurtaimedeks; teadusliku uurimistöö arendamine taimekaitse alal ning umbrohu vastu võitlemise alal; metsamajanduse ja põllukaitsemetsade kasvatamise küsimuste teadusliku uurimistöö tõhustamine;

teraviljakultuuride alal — abinõude väljatöötamine, mis võimaldaksid veelgi suurendada teravilja tootmist kui kogu meie põllumajandusliku tootmise alust, kolhoosidele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele tõhusa abi andmine selleks, et nad edukalt lahendaksid partei ja valitsuse poolt seatud ülesande — tagada 1960. aastal vähemalt 11 miljardi puuda teravilja tootmine kõigil külvipindadel saagikuse suurendamise, teravilja kadude likvideerimise, maisi külvipinna laiendamise ja uudis- ning jäätmaade kasutuselevõtmise teel; saagirikaste tali- ja suvinisu ning teiste tera- ja kaunviljade sortide aretamine ning nende seemnekasvatuse organiseerimine; teraviljakultuuride jaotatud koristamise laialdane juurutamine.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata teaduslikele töödele maisi viljelemisel, sortide valikul ning aretamisel ja hübriidseemnete tootmise organiseerimisel vastavalt eri piirkondade looduslikele tingimustele;

tehniliste kultuuride alal — abinõude väljatöötamine puuvilla, suhkrupeedi, pikakiulise lina ja muude tehniliste kultuuride külvipinna laiendamiseks, saagikuse tõstmiseks, kogusaagi suurendamiseks, toodangu kvaliteedi parandamiseks ja töökulu vähendamiseks nende kultuuride kasvatamisel; uute sortide loomine, tehniliste kultuuride külvi, harimis- ja koristamisvõtete täiustamine; olemasolevate masinate täiustamine ja uute masinate loomine tehniliste kultuuride harimiseks;

õlikultuuride alal — abinõude väljatöötamine õlikultuuride saagikuse tunduvaks tõstmiseks ja nende külvipinna laiendamiseks, samuti uute, progressiivsemate meetodite laialdaseks rakendamiseks nende kultuuride külvamisel, mehhaniseeritud harimisel ja koristamisel; õlikultuuride kasvatamise agrotehniliste võtete edasine väljatöötamine vastavalt eri piirkondade tingimustele; uute, kõrge õlisisaldusega, kiiresti valmivate ja haiguskindlate sortide aretamine ning nende kiire juurutamine tootmisse, paremate sordiaretus- ja seemnekasvatusmeetodite väljatöötamine;

kartuli ja köögivilja alal — abinõude väljatöötamine kartuli ja köögivilja tootmise suurendamiseks, nende kultuuride külvipinna laiendamiseks ja saagikuse tõstmiseks; kartuli ja köögivilja kaubatootmise ökonoomika ja organisatsioonilise külje uurimine piirkondades, mis on nende kultuuride suure saagi saamiseks kõige soodsamad; küsimuste uurimine, mis käsitlevad spetsialiseeritud majandite loomist kartuli ja köögivilja tootmiseks, eeskätt suurte linnade ja tööstuskeskuste lähedal; uute kõrgekvaliteediliste sortide aretamine ning tootmisse juurutamine; olemasolevate masinate täiustamine ja uute masinate loomine kartuli ja köögivilja harimise kompleksseks mehhaniseerimiseks;

aianduse ja viinamarjakasvatuse alal — abinõude väljatöötamine uute viljapuu- ja marjaaedade rajamiseks mitmesuguste looduslike piirkondade kolhoosides ja sovhoosides, agrotehnika süsteemi väljatöötamine, mis tagab puuvilja ja marjade, subtroopiliste viljade, tee ja viinamarja suurte ning püsivate saakide saamise, samuti abinõude väljatöötamine marjaaedade ja eriti maasikate kasvatamiseks kasutatava pindala järsuks laiendamiseks tööstuskeskuste ja suurte linnade ümbruskonnas; uute suure saagikusega heamaitseliste puuvilja ja marjade, viinamarja, tsitrusviljade ja tee sortide aretamine; nende kultuuride kahjurite ja haiguste vastu võitlemise abinõude väljatöötamine; olemasolevate masinate täiustamine ja uute masinate loomine puuvilja ja marjade, viinamarja, tsitrusviljade ja tee kasvatamisega seoses olevate tööde mehhaniseerimiseks;

söötade tootmise suurendamise alal — agrotehniliste ja organisatsiooniliste ning majanduslike abinõude väljatöötamine, mis tagavad maisi külvipinna laiendamist ja saagikuse tõstmist, et oleks võimalik järsult suurendada jõusööda tootmist niihästi valminud maisiterade arvel kui ka piim- ja vahaküpsuse staadiumis koriste-

tud tõlvikute sileerimise teel, kasutades sealjuures varred silo valmistamiseks ja haljassöödaks; abinõude väljatöötamine looduslike söödakõlvikute produktiivsuse järsuks tõstmiseks ja saagirohkete kultuurrohumaade loomiseks, ühe- ja mitmeaastaste heintaimede saagikuse tõstmise meetodite uurimine nende kasvatamise piirkondades, juur- ja mugulviljade, silokultuuride, kõrvitsaliste ja söödakartuli saagikuse tõstmise meetodite uurimine; söödakultuuride produktiivsete sortide väljavalimine ja aretamine nende juurutamiseks tootmisse; söötade valmistamise, nende parema säilitamise ja toiteväärtuse tõstmise kõige täiuslikuma tehnoloogia väljatöötamine;

loomakasvatuse alal on põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste tähtsamaks ülesandeks anda kolhoosidele ja sovhoosidele tõhusat abi selleks, et nad edukalt täidaksid partei ja valitsuse poolt seatud ülesannet loomakasvatussaaduste tootmise suurendamiseks lähemate aastate jooksul kahekordseks ja rohkemgi. Teaduslike töötajate jõud tuleb suunata küsimuste lahendamisele, mis käsitlevad loomakasvatusharude õiget paigutamist meie maa mitmesuguste piirkondade järgi, arvestades sealjuures majanduslikke ja looduslikke tingimusi, samuti neid kogemusi, mis eri piirkondade majanduse juhtimisel on paljude aastate jooksul omandatud. Nende piirkondade jaoks on vaja välja töötada teaduslikult põhjendatud ettepanekud loomakasvatussaaduste tootmise suurendamiseks maakõlvikute iga 100 hektari kohta. Erilist tähelepanu peavad teaduslikud asutused pöörama seakasvatuse kiirele arendamisele, sest see on haru, mis võimaldab lühikese aja jooksul tagada lihavarude järsu suurenemise meie maal.

Esmajärguliseks ülesandeks piima- ja lihakarja kasvatamise alal on piima koguse ja rasvasisalduse edasine tunduv tõstmine, samuti veiste karjamaanuuma ja laudanuuma meetodite täiustamine.

Teaduslikud asutused peavad pöörama suurt tähelepanu ülesannete lahendamisele, mis näevad ette villa tootmise suurendamist meie maal, lammaste arvu ja villasaagi suurendamist ning villa kvaliteedi parandamist, lambakasvatuse lihaproduktide hulga suurendamist, samuti lambakasvatuse õiget paigutamist meie maa piirkondade järgi.

On vaja tunduvalt arendada teaduslikku uurimistööd loomakasvatuse töömahukate protsesside mehhaniseerimiseks ja farmides tehtava töö paremaks organiseerimiseks, et tagada loomakasvatussaaduste ühikule langeva töökulu vähenemist ja teha töö tootlikumaks. Teadusliku uurimise asutuste tähtsaks ülesandeks on edasi arendada teaduslikku tööd tõuaretuse ja iga liiki kariloomade kvaliteedi parandamise alal, samuti linnukasvatuse, küülikukasvatuse ja karusloomakasvatuse igakülgse arendamise alal; töötada välja efektiivsemad abinõud, mis võimaldaksid põllumajandusloomade nakkushaigusi ja muid haigusi vältida ning likvideerida;

põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise alal pidada teadusliku uurimise asutuste ja tööstuslike ning põllumajanduslike ministeeriumide konstruktoribüroode peamiseks ülesandeks välja töötada masinate süsteem meie maa eri piirkondade põllumajanduse kompleksseks mehhaniseerimiseks, järsult tõhustada tööd uute, täiuslikumate ja ökonoomsemate traktorite, teravilja- ja teiste kombainide, maaharimis- ja külvimasinate, samuti külvide hooldamise masinate loomiseks. Tagada traktorite ripp- ja poolrippmasinate ning seadmete väljatöötamine ja tootmisse juurutamine. On vaja teha intensiivsemat tööd selleks, et täiustada olemasolevaid ja luua uusi masinaid ning seadmeid loomakasvatuse töömahukate protsesside mehhaniseerimiseks. Uute masinate konstrueerimisel tuleb arvestada meie maa eri piirkondade iseärasusi, tuginedes sealjuures nii kodu- kui ka välismaal sel alal omandatud kogemustele.

Töötada välja abinõud traktorite ja põllutöömasinate paremaks ärakasutamiseks;

hüdrotehnika ja maaparanduse alal — veemajanduse abinõude väljatöötamine vee- ja maaressursside kõige täielikumaks ärakasutamiseks piirkondades, mida on vaja niisutada, kuivendada või veega varustada; uue tehnika juurutamine veemajandusalaste tööde läbiviimisel; meetodite väljatöötamine selleks, et industrialiseerida ja odavdada veemajandusalaseid ehitustöid ja veemajandussüsteemide ekspluateerimist; abinõude väljatöötamine, mis võimaldavad põllumajandust ja karjamaid veega varustada;

põllumajandusliku tootmise ökonoomika ja organiseerimise alal — maa, masinate, tehnika ja tööjõuressursside kõige efektiivsema kasutamise meetodite väljatöötamine, küsimuste uurimine, mis käsitlevad töö organiseerimise, normeerimise ja töötasustamise parandamist kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, nende materiaalse huvi suurendamist, samuti kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate huvi suurendamist põllumajanduskultuuride saagikuse tõstmise ja loomakasvatuse produktiivsuse arendamise vastu, pindalaühikult maksimaalse toodangu saamise, tööviljakuse ja tootmise rentaabluse tõstmise vastu; probleemide läbitöötamine, mis puudutavad põllumajanduse planeerimist ja spetsialiseerimist, põllumajandusharude ratsionaalset paigutust ja nende õiget koordineerimist mitmesugustes meie maa looduslikes ja majanduspiirkondades; kolhooside maaviljeluse ja loomakasvatuse põhiliste harude tulukuse tõstmise, tulude jaotamise, ühisfondide moodustamise ja kasutamise küsimuste uurimine; agronoomiliste ja zootehniliste abinõude majandusliku efektiivsuse ja põllumajanduse kompleksse mehhaniseerimise lõpuleviimise majanduslike tingimuste uurimine; uurimistöö laiendamine küsimuste alal, mis käsitlevad tööviljakuse tõstmist masina-traktorijaamades, kolhoosides ja sovhoosides.

Teaduslike töötajate jõupingutused põllumajanduse ökonoomika probleemide uurimisel tuleb suunata ka niisuguste küsimuste teoreetilisele läbitöötamisele, nagu kolhooside ühismajapidamise tugevdamine ja arendamine, kolhoositootmise materiaalse tootmisbaasi ja tehnilise baasi kindlustamine, ühiskondlike ja kolhoosnikute isiklike huvide ühendamine; põllumajandusliku tootmise majanduslik efektiivsus, põllumajandustoodangu tootmiskulude ja omahinna alandamine, tööviljakuse arvutamise meetodid põllumajanduses, põllumajandussaaduste hindade ja maakõlvikute võrdleva tulukuse uurimine, kolhoosikaubanduse organiseerimine, kolhooside tulud ja nende jaotamine, taastootmine ja akumulatsioon kolhoosides ja sovhoosides.

3. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi, partei- ja nõukogude organeid, V. I. Lenini nimelist Üleliidulist Põllumajandusteaduste Akadeemiat, teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste direktoreid suurendama nõudlikkust teaduslike töötajate vastu ja andma neile igakülgset abi teadusliku uurimistöö läbiviimiseks kõrgel ideelisel ja teoreetilisel tasemel, kasvatades nendes printsipiaalsust võitluses põllumajandusteaduse ja tootmise edasise progressi eest. Parandada teaduslike ja teaduslik-tehniliste nõukogude kui uurimistöö kollektiivse juhtimise organite tööd, tagada loominguliste diskussioonide läbiviimine, kus vabalt vahetatakse arvamusi vaieldavais teaduse küsimustes, laialdaselt arendada kriitikat ja enesekriitikat. Võtta tarvitusele abinõud teadusliku uurimistöö planeerimise parandamiseks, nähes temaatilistes plaanides ette kõige aktuaalsemate põllumajandusliku tootmise küsimuste uurimist; parandada uurimistöö metoodikat, eksperimentaaltööde dokumentatsiooni, katsete analüüsimist ja tulemuste vormistamist.

4. Määrata kindlaks, et teaduslikke järeldusi ja ettepanekuid maaviljeluse ning loomakasvatuse küsimustes tuleb kontrollida tootmistingimustes, eeskätt katsemajandites ja mõnes sovhoosis või kolhoosis, vastavalt nendega saavutatud kokkuleppele.

Pärast seda, kui üks või teine teadusliku asutuse ettepanek on tootmistingimustes kontrollitud ja ennast õigustab, organiseerivad kohalikud põllumajandusorganid koos teadlastega nende ettepanekute juurutamist tootmisse.

Agronoomid, zootehnikud, insenerid ja muud põllumajanduse spetsialistid, kes töötavad otseselt kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, peavad juhtima ja aktiivselt organiseerima uute töövõtete ja -meetodite juurutamist põllumajanduslikku tootmisse.

5. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja tema kohalikke organeid organiseerima teaduslikku uurimistööd põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise alal haruja tsooni-instituutides ning suurtes katsejaamades, looma nendes selleks vajaliku baasi, tugevdama mehhaniseerimise osakondi

vastava kaadriga ja andma nendele asutustele õiguse teha katseja konstrueerimistöid uute masinate loomiseks ja olemasolevate täiustamiseks.

6. Põllumajandusliku tootmise alal tehtava teadusliku uurimistöö parandamiseks ja teaduslike töötajate vastutuse tõstmiseks oma töö kvaliteedi eest seada 1956. aastast alates kõigis põllumajanduse teadusliku uurimise asutustes sisse perioodilised (iga 3—5 aasta järel korduvad) konkursid osakondade ja laboratooriumide juhatajate ning vanemate ja nooremate teaduslike töötajate koosseisuliste ametikohtade täitmiseks.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi kolme kuu jooksul välja töötama ja kinnitama konkursside läbiviimise korra.

7. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumi organiseerima 1956. aastast alates:

a) põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate õppeasutuste teaduslike tööde korrapärast väljaandmist, samuti massilises tiraažis niisuguste bülletäänide ja brošüüride väljaandmist, mis sisaldavad teaduslike töötajate ettepanekuid taimekasvatuse, loomakasvatuse ja muude põllumajandusharude praktilistes küsimustes;

b) teadusliku kuukirja „Vestnik Selskohozjaistvennoi Nauki" väljaandmist, tiraažiga kuni 25 000 eksemplari ja 10-trükipoognalise mahuga, avaldades selles lühikesi teadaandeid kõige tähtsamate uurimistööde tulemustest põllumajanduse eri harudes.

Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi 1956. aastast alates NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ette nägema iga-aastasi assigneeringuid teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste tööde väljaandmise finantseerimiseks.

8. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Kultuuriministeeriumi ja NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi ette valmistama ja 1956.—1958. aastal välja andma: „Suure põllumajanduse entsüklopeedia" 10—12 köites; sarja teaduslikke ja tootmisalaseid monograafiaid tähtsamate kultuuride ja põllumajandusharude alal; lühikesi käsiraamatuid (eri põllumajandustsoonide järgi) kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade keskmise juhtiva kaadri (traktoribrigaadi brigadiri, tootmisbrigaadi brigadiri, farmijuhataja jt.) jaoks.

9. Välismaal põllumajanduse alal omandatud kogemuste täielikumaks valgustamiseks ja ärakasutamiseks kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi laiendama „Välismaa põllumajandusliku informatsiooni kogumike" väljaandmist, samuti organiseerima välisriikide põllumajandust käsitlevate monograafiate väljaandmist.

10. Põllumajanduse alal tehtavate uurimistööde teadusliku ja teoreetilise taseme tõstmiseks kohustada NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi:

a) revideerima kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste, ülikoolide bioloogiateaduskondade ja bioloogia ning mullateaduse fakulteetide teadusliku uurimistöö plaane, lähendades neid põllumajandusliku tootmise aktuaalsete teaduslike küsimuste lahendamisele;

b) organiseerima kursused Moskva, Leningradi, Kiievi ja teiste ülikoolide juures, kus on olemas kvalifitseeritud teadlaste kaader ja ajakohased teaduslikuks uurimistööks vajalikud seadmed, põllumajanduse spetsialiseeritud teadusliku uurimise instituutide ja katsejaamade töötajatele tänapäeva uurimismeetodite õpetamiseks;

c) põllumajanduse teadusliku uurimise instituutide ja katsejaamade töötajate jaoks ette valmistama ning välja andma kirjandust bioloogiliste uurimuste tänapäeva meetodite kohta, kasutades uusimaid saavutusi matemaatika, füüsika, keemia ja bioloogia alal;

d) tõmbama põllumajanduse ökonoomika küsimuste uurimisele kaasa ülikoolide ja majandusinstituutide teadlasi, milleks revideerida teaduslike uurimistööde plaane, lähendades neid kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade arendamise aktuaalsete küsimuste lahendamisele.

II

TEADUSLIKU UURIMISE ASUTUSTE VÕRGUST

11. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid organiseerima oblastites, kraides ja autonoomsetes vabariikides riiklikud põllumajanduse katsejaamad olemasolevate teadusliku uurimise asutuste (sordiaretus- ja katsejaamade, tugipunktide, katsepõldude) ühendamise ja tugevdamise teel, samuti üksikute paremate sovhooside ja abimajandite baasil, olenemata nende ametkondlikust alluvusest. Vajaduse korral võivad riiklike põllumajanduse katsejaamade alluvuses olla katsepõllud ja tugipunktid mitmesugustes nende tegevuse piirkondades.

Määrata kindlaks, et riiklikud põllumajanduse katsejaamad alluvad otseselt oblastite ja kraide põllumajanduse valitsustele, autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumidele ja et neid finantseeritakse liiduvabariikide eelarvetest.

Teha riiklikele põllumajanduse katsejaamadele ülesandeks teaduslikult välja töötada ja kolhoosidele ning sovhoosidele soovitada agro- ja zootehnilisi abinõusid vastavalt kohalikele looduslikele ja majanduslikele tingimustele, teenindada tootmise

alal töötajaid kvalifitseeritud konsultatsioonide andmisega kõigis taimekasvatuse, loomakasvatuse, mehhaniseerimise jm. küsimustes, organiseerida sordiaretust, seemnekasvatust ja tõuaretustööd kolhoosides, organiseerida seemnekontrolli ja mullastiku agrokeemiliste kaartide koostamist ning analüüside tegemist, et kindlaks määrata muldade lupjamise ja väetise vajadus; teha põllumajanduslikku propagandat ja tutvustada kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides töötavatele põllumajanduse spetsialistidele kõiki põllumajandusteaduse ja eesrindlaste praktika saavutusi.

Näha ette, et riiklikes põllumajanduse katsejaamades luuakse katsemajandid, mis oma maa-alalt on enam-vähem võrdsed keskmisele teenindatava piirkonna kolhoosile või sovhoosile, tehniliselt hästi varustatud ja omavad vajalikke hooneid. Need katsemajandid peavad andma ümbruskonna kolhoosidele ja sovhoosidele eeskuju kultuursest maaviljelusest ja loomakasvatusest, mis tagab põllumajandussaaduste maksimaalse tootmise ühe hektari maapinna kohta, kõrge tööviljakuse ja toodangu omahinna alanemise. Katsemajandid peavad kolhoose ja sovhoose varustama eliitseemnega, maisi hübriidseemnega, noorte põllumajanduslike tõuloomadega.

12. Tunnistada vajalikuks asutada Vene NFSV, Ukraina NSV ja Kasahhi NSV üksikute looduslike ja majanduspiirkondade järgi, samuti üksikutes suurtes kraides riiklikud põllumajanduse teadusliku uurimise tsooni- ja krai-instituudid, mis alluvad otseselt liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumidele. Määrata kindlaks, et nendel instituutidel peavad olema hästi varustatud katsemajandid, kus on olemas vajalikud tootmis- ja eluhooned, samuti kultuurilis-elutarbelised ehitused.

Teha tsooni-instituutidele ülesandeks teaduslikult uurida kõigi tsooni põllumajandusharude arendamise tähtsamaid küsimusi ja juhtida teaduslikult ning metoodiliselt kogu katsevõrku nende tegevuspiirkonnas. Kraides ja oblastites, kus need instituudid paiknevad, riiklike põllumajanduse katsejaamu ei organiseerita ja nende funktsioone täidavad need instituudid.

13. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja liiduvabariikide ministrite nõukogusid tugevdama põllumajanduse teadusliku uurimise haruinstituute, tehes nendele ülesandeks teaduslikult uurida vastavate põllumajandus- ja teadusharude arendamise küsimusi, samuti anda teaduslikku ja metoodilist abi riiklike põllumajanduse katsejaamade ja teadusliku uurimise tsooni-instituutide haruosakondadele.

14. Arvestades vajadust järsult laiendada maisi külvi, mis on üks saagirikkamaid kultuure ja tähtis allikas teravilja ning mahlakate söötade tootmise suurendamiseks, samuti vajadust tõhustada seoses sellega teaduslikku uurimistööd maisi agrotehnika, sordiaretuse ja seemnekasvatuse alal, selle kultuuri harimise ning koristamise mehhaniseerimise ja majapidamises ärakasuta-

mise alal, kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi looma Ukraina teraviljamajanduse teadusliku uurimise instituudi baasil Dnepropetrovski oblastis üleliiduline maisi teadusliku uurimise instituut katsejaamade, katsepõldude ja tugipunktide võrguga mitmesuguste meie maa piirkondade kolhoosides ja sovhoosides.

15. Kinnitada põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste võrk, mis on oblastite ja kraide põllumajanduse valitsuste, autonoomsete vabariikide põllumajanduse ministeeriumide ning liiduvabariikide põllumajanduse ministeeriumide alluvuses.

16. Määrata kindlaks, et kõik üleliidulise tähtsusega teadusliku uurimise haruinstituudid alluvad V. I. Lenini nimelisele Üleliidulisele Põllumajandusteaduste Akadeemiale.

17. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja liiduvabariikide ministrite nõukogusid lahendama käesoleva määruse lisades nimetamata jäänud põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste majanduslike baaside edasise kasutamise küsimuse.

18. Kinnitada teadusliku uurimise asutuste, sovhooside ja teiste majandite loetelu, mis teadusliku uurimise asutuste organiseerimiseks teiste ministeeriumide ja keskasutuste süsteemist NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemi üle antakse, vastavalt lisale nr. 2.

Teadusliku uurimise asutused, sovhoosid ja abimajandid anda teiste ministeeriumide ja keskasutuste süsteemist Põllumajanduse Ministeeriumi süsteemi pärast seda, kui vastavad ministeeriumid ja keskasutused on kustutanud oma palgavõlgnevuse, võlgnevuse kreeditoridele, samuti Riigipangale ning Põllumajanduspangale laenude alal.

19. Määrata kindlaks, et NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi teadusliku uurimise asutuste, katsemajandite ja eliitseemnekasvatussovhooside tootmistegevus ning majanduslik töö, samuti nende asutuste ja majandite töölistele, teenistujatele ja spetsialistidele tasu maksmine nende töö eest toimub vastavalt seadustele ning eeskirjadele, mis kehtivad NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhooside suhtes.

III

TEADUSLIKU UURIMISE ASUTUSTE MATERIAALSE JA TEHNILISE BAASI TUGEVDAMISEST

20. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid varustama vabariigi eelarvel olevaid põllumajanduse teadusliku uurimise asutusi traktoritega, autodega, põllutöömasinatega, fondeeritavate seadmetega, materjalidega, mineraalväetistega ja mürkkemikaalidega liiduvabariikidele rahvamajandusplaani alusel antavate fondide arvel.

21. Tagada, et 3—5 aasta jooksul ehitataks teadusliku uurimise asutustele vajalikud hooned ja ehitused, viidaks läbi maaparandustööd ja seataks eeskujulikku korda nende asutuste keskused ja katsemajandid. Selleks kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid eraldama igal aastal summasid energeetika jaoks, laboratooriumi-, tootmis- ja eluhoonete ehitamiseks ja maaparandus- ning muudeks töödeks.

22. Kohustada NSV Liidu Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi, alates 1956. aastast, tööettevõtte korras tehtavate tööde plaanides NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi avalduste põhjal ette nägema ehitustöid põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste vajadusteks.

23. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste ja kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste ehitusvajadusteks eraldama telliseid, lupja, alabastrit ja muid kohalikke ehitusmaterjale.

24. Seoses põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste võrgu reorganiseerimisega, nende funktsioonide laiendamisega, samuti asjaoluga, et teised ministeeriumid ning keskasutused annavad teadusliku uurimise asutusi, sovhoose ja teisi majandeid NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja vabariikide põllumajanduse ministeeriumidele üle, teha NSV Liidu Riiklikule Majanduskomisjonile, NSV Liidu Rahandusministeeriumile ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks, kooskõlastatult liiduvabariikide ministrite nõukogudega, teha vajalikud muudatused teaduslike uurimistööde 1956. aasta finantsplaani, liidulise ja vabariikliku alluvusega teadusliku uurimise asutuste personali arvu ja palgafondi.

Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi kooskõlastatult liiduvabariikide ministrite nõukogudega kindlaks määrama põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste struktuur ja koosseis.

25. Et kehtivas teaduslike töötajate palgasüsteemis esineb tõsiseid puudusi, kohustada NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Palga Küsimuste Riiklikku Komiteed ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja NLKP Keskkomiteele kahe kuu jooksul ettepanekud põllumajanduse teaduslike töötajate palgasüsteemi kordaseadmise kohta, samuti ettepanekud teadusliku uurimise asutuste ja teaduslike töötajate materiaalse ergutamise kohta vastavalt nende praktilise töö tulemustele ja antud rajooni, oblasti, krai, vabariigi majanduslikust elust ning põllumajandusliku tootmise arendamisest osavõtu astmele. Kuni uue teaduslike asutuste töötajate palgasüsteemi kehtestamiseni säilitada neile palk endise töökoha järgi.

*

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu omistavad suurt tähtsust põllumajandusteaduse edasiarendamisele ja tema osatähtsuse tõstmisele põllumajanduse arendamisel ning põllumajandussaaduste tootmise suurendamisel ja kohustavad NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, kohalikke partei- ja nõukogude organeid pidevalt hoolitsema põllumajandusteaduse alal töötajate ideelise ja teoreetilise taseme ning teadusliku kvalifikatsiooni tõstmise eest, tugevdama teaduslike asutuste sidet kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhoosidega, juurutama teadusliku uurimise asutuste saavutused kiiremini tootmisse, et teaduse saavutustele tuginedes tagada kõigi põllumajandusharude edasine kiire tõus.

PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJAST JA KOLHOOSNIKUTE INITSIATIIVI SUURENDAMISEST KOLHOOSITOOTMISE ORGANISEERIMISEL JA ARTELLIDE ASJAAJAMISEL

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
6. märtsil 1956

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu omistavad esmajärgulist tähtsust kolhooside ühismajapidamise igakülgsele arendamisele ja tugevdamisele ning kõigi põllumajandusliku tootmise harude taseme järsule tõstmisele, tuginedes sealjuures tööviljakuse edasisele tõusule, üha kasvavale organisatsioonilisele ja tehnilisele abile, mida riik kolhoosidele annab, ja kolhooside ning kolhoosnikute endi initsiatiivi suurendamisele kollektiivse majapidamise organiseerimisel ja juhtimisel, vastavalt kohalikele tingimustele.

Kommunistliku partei ja Nõukogude riigi juhtimisel viidi meie maal industrialiseerimise alusel läbi täielik kollektiviseerimine. Külas on loodud uus, sotsialistlik kord, mis kujundas põhjalikult ümber tootmise ja kümnete miljonite talupoegade igapäevase elu alused. Laialipillatud ja primitiivse talumajanduse asemel loodi meie maal kollektiivne põllumajanduslik suurtootmine, mis võimaldab laialdaselt rakendada uut tehnikat, kasutada kõiki eesrindliku teaduse saavutusi ja anda rohkem kaubatoodangut. Kolhoosikord lõi uue, sotsialistliku tööorganisatsiooni ja kõrgema tööviljakuse ning rajas sellega avara tee kõigi nõukogude küla töötajate jõukaks eluks. Kollektiivmajandeid organiseerides lähtusid kommunistlik partei ja Nõukogude riik ja lähtuvad praegugi sellest, et kõrgemat tööviljakust ja uue ühiskondliku distsipliini edasist tugevnemist kolhoosides võib saavutada ainult siis, kui kolhoosnikud näitavad üles tõelist omaalgatust ja võtavad aktiivselt osa artelli majanduse juhtimisest.

Väga tähtsaks sündmuseks kolhoosikorra tugevdamisel oli põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja vastuvõtmine kolhoosnikute teisel kongressil. Selles põhikirjas üldistati kogemused, mis kollektiivmajapidamise juhtimise alal olid selleks ajaks olemas. Põhikirja vastuvõtmise ajast on nüüd üle kahekümne aasta möödas. Selle aja jooksul on kolhoosiküla elus toimunud suured muutused, on omandatud uusi ja rikkalikke kogemusi mitme tootmisharuga ühismajapidamise ülesehitamise alal. Kolhoositalurahva poliitiline teadlikkus on kasvanud, kolhoosnikud saavad nüüd paremini üldriiklikest huvidest aru, veelgi kindlamaks on kujunenud töölisklassi ja talurahva liit, milles töölisklass etendab juhtivat osa. Kolhoositootmisele on loodud uus materiaalne ja tehniline baas.

Käesoleval ajal on kolhoosides peaaegu täielikult mehhaniseeritud kõik põllutööd, tööde mehhaniseerimise tase loomakasvatuses ja teistes kolhoositootmise harudes tõuseb. Tihedamaks ja kindlamaks on kujunenud ka kolhooside vahekorrad masina-traktorijaamadega, mis on praegu otsustavaks jõuks kolhooside ühismajapidamise edasiarendamisel. Meie maal leidis aset kolhooside liitumine. Masina-traktorijaamade ja kolhooside tugevdamiseks on suunatud neisse juhtivate töötajate ja spetsialistide kaadrit. Tavaliselt juhivad nüüd masina-traktorijaamu ja kolhoose kogemustega töötajad, kes suudavad mitme tootmisharuga suurmajapidamise organiseerimise küsimusi praktiliselt lahendada. Rakendatakse suuri riiklikke abinõusid selleks, et tõsta kolhooside ja kolhoosnikute materiaalset huvi põllumajandusliku tootmise arendamise vastu. On sisse seatud uus põllumajanduse planeerimise kord, kolhoosidele on antud võimalus kaubatoodangu mahu kohta antud riiklike ülesannete alusel ise planeerida kogu ühismajapidamise arendamist vastavalt kohalikele tingimustele, et saada maksimaalne hulk põllumajandustoodangut iga saja hektari põllumajanduslike kõlvikute kohta, minimaalse töö- ja vahendite kuluga ühele toodanguühikule.

Nendes tingimustes, kus kolhooside ülesehitustöö on tõusnud uuele arenemisastmele ja kus kolhoosidel tuleb lahendada uusi ülesandeid põllumajandusliku tootmise edasiarendamiseks, ei hõlma põllumajandusliku artelli tüüppõhikiri enam kõiki kolhooside mitmekülgse elu ja tegevuse külgi, real juhtudel kitsendab ta kolhooside initsiatiivi niisuguse ühismajapidamise juhtimise korra sisseseadmisel, mis kõige paremini vastab kolhoositöö konkreetsetele tingimustele.

Rohkearvulistes kirjades, mis NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on kolhoosidelt ja kolhoosnikutelt saanud, tehakse ettepanekuid põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja mõnede sätete muutmiseks, eriti aga tõstetakse üles küsimusi, mis käsitlevad aiamaa andmise korda ja selle suurust, kolhoosipere isiklikus omanduses olevate kariloomade arvu,

kolhoosikarjamaade kasutamist, normipäevade miinimumi kindlaksmääramist, kolhoosnikute väljaheitmist kolhoosidest, tulude jaotamist, kolhoosijuhatuste õiguste laiendamist ja muid küsimusi. Kolhoosnikud märgivad õigusega, et kolhoosiperedele aiamaa andmine niisuguses korras, nagu seda põllumajandusliku artelli tüüppõhikiri ette näeb, nimelt olenemata sellest, kuidas tööjõulised kolhoosiliikmed ühismajapidamisest oma tööga osa võtavad, on kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise ülesannetega vastuolus. Hooletutel kolhoosnikutel, kes töötavad välja vähe normipäevi, teinekord aga ka inimestel, kes ön kolhoosiga igasuguse tööalase sideme tegelikult katkestanud, on sageli suured aiamaad, nad kasutavad kolhoosi karjamaad ja saavad muid kolhoosnikutele ettenähtud soodustusi, kuid ei täida samal ajal elementaarseid kolhoosiliikme kohustusi. Tagajärjeks on see, et ausalt töötavatel kolhoosnikutel lasub kogu vastutus kollektiivse majapidamise tulemuste eest, kolhoosi kohustuste täitmise eest riigi ees, hooletud kolhoosnikud aga, kes ei võta oma tööga artelli ühismajapidamisest osa, kasutavad kõiki kolhoosniku soodustusi ja paisutavad oma isiklikku majapidamist ühismajapidamise kahjuks, s. o. kõigi artelli liikmete üldhuvide kahjuks.

Kõik kolhooside ülesehitustöö kogemused kõnelevad veenvalt sellest, et kolhoosnikute isiklikke vajadusi saab kõige täielikumalt rahuldada ainult siis, kui igakülgselt arendatakse kolhooside ühiskondlikku tootmist. Kolhoosipere isiklik aiamaa peab olema abistava iseloomuga, ta on vajalik niikaua, kuni kolhoosi ühismajapidamine pole veel küllaldaselt arenenud selleks, et niihästi kolhoosi ühiskondlikke vajadusi kui ka kolhoosnikute isiklikke tarvidusi üheaegselt ja täiel määral rahuldada. Igas kolhoosis tuleb selle poole püüda, et ühismajapidamine areneks lakkamatult edasi, toodaks rohkem igasuguseid põllumajandussaadusi ja rahuldaks sel alusel üha täielikumalt riigi, kolhooside ja kolhoosnikute vajadusi põllumajandustoodangu järele. Meil on küllalt kolhoose, kus põllumajandussaaduste tootmine on saavutanud sellise taseme, kus ühismajapidamisest normipäevade alusel saadavad naturaaltasud ja rahalised sissetulekud on niivõrd kasvanud, et kolhoosnik ei olegi enam huvitatud nii suurest isiklikust abimajapidamisest, nagu seda tüüppõhikiri ette näeb. Sellepärast on tarvis püüda sinna poole, et ühismajapidamise osatähtsus kolhoosnikute sissetulekutes järjekindlalt kõigis kolhoosides kasvaks, et kõik kolhoosnikute vajadused leiaksid põhiliselt rahuldamist ühismajapidamise arvel ning et see tulu, mida kolhoositootmisest osavõtt annab, moodustaks põhilise osa kolhoosnikute üldisest tulust, aiamaa ja sellelt saadavad sissetulekud aga etendaksid tõepoolest abistavat osa ja rahuldaksid peamiselt kolhoosniku isiklikke vajadusi värske köögivilja, puuvilja ja marjade järele ja et aiamaadel rajataks viljapuu- ja marjaaedu kolhoosnikute kodude kaunistamise eesmärgil.

Paljud kolhoosnikud teevad oma kirjades ettepaneku anda kolhoosidele õigus kolhoosiperede aiamaa suurust ise kindlaks määrata, samuti lahendada muid kolhooside siseelu küsimusi kolhoosi ühismajapidamise kiire edasiarendamise ja kolhoosnikute ainelise heaolu parandamise huvides.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgivad, et reas rajoonides kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid rikuvad kolhoosidemokraatiat, sundides kolhoosidele peale üldisi organisatsioonilisi vorme ja majanduslikke normatiive, mis ei vasta konkreetsetele tootmistingimustele ega majandi arenemistasemele. Mõnikord on ülaltpoolt reglementeeritud isegi niisuguseid kolhooside siseelu küsimusi, nagu brigaadide ja lülide organiseerimine, kolhoosnikute töö ja tasu normeerimine, brigadiride ja teiste kolhoosi ametiisikute kohustuste kindlaksmääramine; ometi on vaja nende küsimuste lahendamisel eriti hoolikalt arvestada iga majapidamise tingimusi. Selle asemel et anda kvalifitseeritud abi kolhoosnikute töö õigeks organiseerimiseks, uurides sealjuures iga majandi tingimusi, sunniti kolhoosidele peale rangelt kindlaksmääratud norme ja tööhindeid, ühesuguseid normatiive ja skeeme administratiivaparaadi loomiseks jne., kuigi kolhooside töötingimused erinesid järsult.

Paljud töötajad unustavad, et põllumajanduslik artell on vabatahtlikult ühinenud talupoegade kollektiivne majand ja et artelli liikmed ise käsutavad artelli saadusi ja vara ning suunavad ta tegevust vastavalt nõukogude võimu seadustele, partei ja valitsuse otsustele, riigi, kolhooside ja kolhoosnikute huvides. Unustades kõike seda, kujuneb välja niisugune olukord, kus selle asemel et kolhoosidele majapidamise õige organiseerimise ning juhtimise kohta õigeaegselt nõu ja juhatust anda, ei uuri niisugused töötajad põhjalikult kolhoosides valitsevat olukorda ega tungi iga üksiku majandi iseärasustesse ja abistavad kolhoose praktiliselt vähe.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Arvestades seda, et pärast põllumajandusliku artelli tüüpõhikirja vastuvõtmist on kolhoosikülas toimunud tõsised muutused — on loodud uus materiaalne ja tehniline baas, kollektiivse majapidamise organiseerimise ja juhtimise alal on omandatud rikkalikke kogemusi, kolhoositalurahva poliitiline teadlikkus on tõusnud, kolhooside tugevdamise eesmärgil on neisse suunatud kogemustega kaadrit linnadest kolmekümne tuhande inimese näol, samuti on võrsunud kolhoositalurahva enda hulgast kaadrit, kes suudab juhtida mitme tootmisharuga suurmajapidamist ning praktiliselt õigesti lahendada kollektiivmajandi juhtimise küsimusi, siis nendes tingimustes saavad kolhoosid ise lahendada kolhoosielu küsimusi veel iseseisvamalt, kui nad seda seni on teinud, lähtudes üldrahvalikest riigi huvidest, kolhooside ühiskondlikest huvidest ja kolhoosnikute isiklikest huvidest. NLKP Keskkomitee

ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks soovitada kolhoosidele, lähtudes peamisest ülesandest — maaviljeluse ja loomakasvatuse järsu tõusu tagamisest —, et nad ise täiendaksid ja muudaksid põllumajandusliku artelli poolt vastuvõetud põhikirja üksikuid sätteid, arvestades sealjuures kolhoosi kohalikke, konkreetseid tingimusi.

2. Põllumajandusliku artelli põhikirja parandamisel, muutmisel ja täiendamisel tuleks silmas pidada järgmisi ülesandeid:

a) põllumajanduse planeerimise uue korra alusel tagada kolhoosidele kinnistatud maa kui kolhoosi peamise rikkuse kõige ratsionaalsem kasutamine, täielikult ära kasutada kõik kolhoosi ja masina-traktorijaama tootmisvahendid ja tööjõud, vähendada ebatootlikke rahalisi, naturaal- ja töökulusid, samuti administratiivkulusid. Tõsta sel alusel tunduvalt kolhoosnikute tööviljakust ja suurendada põllumajandussaaduste tootmist kui kolhoosi ühismajapidamise tulude kasvu ja kolhoosnikute ainelise heaolu tõusu tähtsamat allikat;

b) kolhoosiperede aiamaa suuruse kindlaksmääramisel arvestada seda, kuidas kolhoosipere tööjõulised liikmed oma tööga artelli ühismajapidamisest osa võtavad. Aiamaa suuruse kindlaksmääramisel lähtuda sellest, et kolhoosiperedel, kelle koosseisus on olemas tööjõulisi kolhoosnikuid, kes kolhoosis ei tööta või oma tööga artelli ühismajapidamisest küllaldasel määral osa ei võta, oleks aiamaa väiksem kui nendel kolhoosiperedel, kes kolhoosis kohusetruult töötavad. Sealjuures ei tohi lubada aiamaafondi suurendamist kolhoosi ühismaade arvel, vaid, vastupidi, taotleda selle vähendamist, sest maa kasutamine ühismajapidamises masina-traktorijaama rohkearvulise tehnika ja kõrge mehhaniseerimistaseme olemasolul on võrratult kasulikum ja kolhoosnikud saavad lõpptulemusena märksa rohkem sissetulekut;

c) kolhoosipere isiklikus kasutuses olevate kariloomade arvu kindlaksmääramisel arvestada kohalikke tingimusi, pidades sealjuures silmas, et reas piirkondades, mis põllumajandusliku artelli tüüppõhikirja alusel on arvatud arenenud karjakasvatusega põllumajanduspiirkondade hulka, ja endistes poolrändkarjakasvatuse ja rändkarjakasvatuse piirkondades on viimasel ajal nende majanduse suunas toimunud suurte muutuste tõttu vaevalt enam vajadust säilitada varem kindlaksmääratud kariloomade arvu, mis iga kolhoosipere kasutuses võib olla;

d) kindlaks määrata normipäevade kohustuslik miinimum, lähtudes töökulu vajadusest kolhoosi ühismajapidamises, samuti välja töötada töönormid ja tööhinded normipäevades, arvestades sealjuures mehhaniseerimise taset ja kohusetruult töötavate kolhoosnikute tegeliku töö tulemusi ning normipäevade kokkuhoidliku kulutamise vajadust;

e) igakülgselt ära kasutada kolhoosnikute hulgas kolhoosi ühiskondliku tootmise arendamise vastu materiaalse huvitatuse põhimõtet, ergutada paremini töötavaid artelli liikmeid, sisse

seada kolhoosnikute igakuuline avansseerimine, mis on tähtis stiimul tööviljakuse tõusuks kolhoosides, ja moodustada selleks vajalikud üleminevad naturaal- ja rahalised fondid.

3. Soovitada kolhoosidel jätta traktoristidele ja teistele traktoribrigaadide töölistele, kelle alaline töökoht on masina-traktorijaamas, kuid kes elavad kolhoosis, niisama suured aiamaad, nagu on kolhoosiperedele ette nähtud. Juhul kui traktoristide ja teiste masina-traktorijaama alaliste tööliste tööjõulised perekonnaliikmed ei tööta kolhoosis välja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi, siis võidakse kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel nende aiamaa suurust vähendada.

4. Määrata kindlaks, et põllumajandusliku artelli parandatud, muudetud ja täiendatud põhikiri, mis on kolhoosnikute üldkoosolekul vastu võetud ja rajooni täitevkomitees registreeritud, on põllumajandusliku artelli tegevuse põhiseadus ja kõik antud kolhoosi liikmed peavad sellest kinni pidama.

5. Ei saa tunnistada õigeks, kui kolhoosnikute üldkoosolekute poolt kolhoosiliikmete kolhoosist väljaheitmise, aiamaa suuruse vähendamise ja mõnede teiste küsimuste kohta vastuvõetud otsuseid rajooni täitevkomitee oma otsusega põllumajandusliku artelli liikmete teadmata muudab. See on olnud põhjuseks, miks hooletud kolhoosnikud ei arvesta kogu kollektiivi arvamust ja huvisid ning miks on vähenenud üldkoosolekute osatähtsus ja kolhoosnikute vastutus vastuvõetud otsuste eest. Sellepärast on otstarbekohasem, et kaebused, mis kolhoosnikud rajooni täitevkomiteele kolhoosist väljaheitmise, aiamaa suuruse vähendamise ja muude küsimuste kohta esitavad, vaadataks teistkordselt läbi kolhoosnikute üldkoosoleku poolt, kelle otsus pärast seda oleks juba lõplik.

6. Seoses sellega, et reas kolhoosides mõned hooletud kolhoosnikud, eriti just linnalähedastes kolhoosides, ja üksikud kolhoosiasulate territooriumil elavad isikud ei tegele ühiskondlikult tootliku tööga, s. o. ei tööta süstemaatiliselt kolhoosides, riiklikes ettevõtetes ja asutustes või kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides, kuid kes on ausalt töötavate kolhoosnikutega võrdsetes tingimustes, tuleks tunnistada õigeks, et kolhoosid selle isikute kategooria suhtes ise otsustaksid, kas on tarvis anda neile aiamaa, karjamaa ja heinamaa kasutamise võimalus.

7. Arvestades seda, et reas suurtes mitme asustatud punktiga kolhoosides on raske kolhoosnikute üldkoosolekuid regulaarselt kokku kutsuda, tunnistada otstarbekohaseks, et kolhoosid ise, vastavalt kohalikele tingimustele, määraksid kindlaks korra, kus ühtesid või teisi kolhoosielu küsimusi arutatakse ja lahendatakse: kas üldkoosolekutel või kolhoosnikute poolt valitavate volinike või usaldusmeeste koosolekutel või brigaadikoosolekutel.

8. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhivad partei rajoonikomiteede, oblastikomiteede, kraikomiteede ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, rajoo-

nide, oblastite ja kraide täitevkomiteede, autonoomsete vabariikide ja liiduvabariikide ministrite nõukogude tähelepanu sellele, et kolhoosnikute initsiatiivi suurendamine kolhoositootmise organiseerimisel ja artellide asjaajamisel ei vähenda partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite vastutust kolhoosides valitseva olukorra eest, vaid suurendab seda, ja et selleks on vaja tõsta maal tehtava poliitilise ja organisatsioonilise töö taset, tõsta kolhoosnikute loovat aktiivsust, rakendada tegevusse kõik sotsialistliku põllumajanduse jõud ja vahendid ning tõsta meie kaadri vastutust igas kolhoosis valitseva olukorra eest.

KOLHOOSNIKUTE IGAKUULISEST AVANSSEERIMISEST JA KOLHOOSIDES TEHTAVA TÖÖ EEST LISATASU MAKSMISEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
6. märtsil 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et viimaste aastate jooksul on kolhooside rahalised tulud kasvanud ja et kolhoosnikutele antakse normipäevade eest rohkem raha. Kuid kolhooside praegune praktika, kus peamine osa tuludest, mis kuulub jaotamisele normipäevade järgi, antakse kolhoosnikutele kätte alles pärast majandusaasta lõppemist, ei aita küllaldaselt kaasa põllumajandussaaduste tootmise kasvule ega vasta ülesandele, mille järgi on vaja suurendada kolhoosnikute ainelist huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Paljud kolhoosid on tarvitusele võtnud progressiivsema tulude jaotamise süsteemi, mille alusel antakse kolhoosnikutele avanssi iga kuu kõigi normipäevade eest, mis ühismajapidamises on välja töötatud. Kolhoosnikute avansseerimiseks loovad kolhoosid ülejäänud rahalised ja toiduainete fondid.

Kolhoosnikute igakuuline avansseerimine on tähtsaks stiimuliks tööviljakuse tõstmisel kolhoosides, tõstab normipäeva osatähtsust ja suurendab kolhoosnikute huvi ühismajapidamise arendamise vastu.

Päevakorrale on tõusnud ka vajadus revideerida kolhoosnikute tööde eest lisatasu maksmisel kehtivat korda.

Praegu, kus kolhoosid üldriiklikke ja üldisi kolhoosihuvisid arvestades ise planeerivad oma majandi arendamist, pidurdab praegune lisatasu maksmise kord, mille järgi on plaani ületamise eest ette nähtud ühesuurune lisatasu kõigile oblasti, krai ja vabariigi kolhoosidele, arvestamata tootmise taset ja iga kolhoosi iseärasusi, kolhooside initsiatiivi ega aita ergutada kohusetruult töötavaid kolhoosnikuid, kes ületavad plaaniülesandeid ühes või teises tootmisharus.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et käesoleval ajal, kus kõigi kolhoositootmise harude järsuks tõusuks on loodud vajalikud tingimused, kus kolhoosid on organisatsiooniliselt tugevnenud ning kollektiivse majapidamise juhtimiseks küllaldaselt kogemusi omandanud, langeb ära vajadus lisatasu maksmiseks varem soovitatud korras ja suuruses. Põllumajandussaaduste tootmise suurenemisega ja kolhooside tulukuse tõusuga kasvab mõõtmatult kolhoosnikute põhitöötasu, ja sellepärast peab lisatasu olema ergutavaks vormiks hea töö eest hüvitamisel.

Uue planeerimiskorra puhul, kus kolhoos ise kõigi olemasolevate võimaluste täielikku ärakasutamist arvestades planeerib kolhoositootmist ja vastuvõetud plaanist lähtudes määrab kindlaks ülesanded brigaadidele (lülidele) ja kolhoosnikutele, kes töötavad loomakasvatuse alal ja teistes majapidamisharudes, tuleb lisatasu maksta nendele kolhoosnikutele, spetsialistidele ja masina-traktorijaama traktoribrigaadide töölistele, kes oma teadmiste taset tõstes, loovat initsiatiivi üles näidates ja kõike eesrindlikku ning progressiivset kolhoositootmisse juurutades ületavad kolhoosi poolt vastuvõetud plaaniülesandeid ja loovad oma hea tööga täiendava hulga põllumajandustoodangut.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad õigemaks, et kolhoosnikute, brigaadide (lülide), masina-traktorijaama traktoribrigaadide töötajate, spetsialistide ja kolhoosi juhtiva koosseisu lisatasu põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest määraks kindlaks ja kinnitaks kolhoosnikute üldkoosolek. Lisatasu suuruse kindlaksmääramisel on vaja arvestada brigaadi (lüli) poolt põllunduses, loomakasvatuses ja teistes põllumajandusharudes saavutatud tootmistaset, pidades sealjuures enam-vähem võrdselt silmas kõigis kolhoositootmise harudes töötavate kolhoosnikute ergutamise printsiipi.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Et veelgi tõsta kolhoosnikute materiaalset huvi ühismajapidamise arendamise vastu, soovitada kolhoosidel üldkoosolekute otsuse alusel maksta kolhoosnikutele iga kuu avansina normipäevade eest aasta jooksul vähemalt 25 protsenti rahalistest tuludest, mis on kõigis ühismajapidamise harudes tegelikult saadud, ja 50 protsenti summadest, mida avansina saadakse põllumajandussaaduste kontraheerimise, kokkuostu ja kohustusliku müügi järgi.

Riigipangal kanda kolhooside nõudmise põhjal 25 protsenti kõigist laekunud tuludest ja 50 protsenti toodangu kontraheerimise, kokkuostu ja kohustusliku müügi järgi avansina saadud summadest eri jooksvale arvele, kust kolhoosi juhatus võib raha kulutada ainult kolhoosnikutele avanssside maksmiseks ja tööpäevade järgi jaotamiseks.

2. Kohustada NSV Liidu Varumise Ministeeriumi, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu andma kolhoosidele 1956. aastast alates nende nõudmisel rahalisi avansse 50 protsendi ulatuses riigile kohustusliku müügi korras antava teravilja, päevalilleseemne ja teiste õlikultuuride, kartuli, köögivilja ja liha väärtusest.

NSV Liidu Riigipangal anda selleks varumisorganisatsioonidele krediiti.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Riigipangale ülesandeks vastavate ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul välja töötada ja kuu aja jooksul kinnitada juhend kolhoosidele ülalmainitud saaduste varumise alusel avansi maksmise korra kohta.

3. Määrata kindlaks, et kapitaalmahutusteks saadud pikaajalisi laene kustutavad kolhoosid esmajärjekorras üldistest rahalistest tuludest, kandes tehtud maksed jagamatu fondi arvele.

4. Soovitada kolhoosidele kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel kanda loomakasvatushoonete ja teiste ehituste ning objektide püstitamiseks, samuti mitmeaastaste istandike rajamiseks ning kasvatamiseks kulutatud normipäevade eest makstav rahaline tasu jagamatu fondi arvele, kooskõlas kinnitatud tulude ja kulude eelarvega.

5. Soovitada kolhoosidel kindlaks määrata, missuguses korras ja kui palju makstakse lisatasu natuuras ja rahas brigaadidele (lülidele), kolhoosnikutele, kes töötavad loomakasvatuse alal, masina-traktorijaamade traktoribrigaadide töötajatele, spetsialistidele ja kolhooside juhtivale koosseisule põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaanide ületamise eest; nende plaanide väljatöötamisel ja kinnitamisel arvestavad kolhoosid kõigi olemasolevate reservide täielikku ärakasutamist.

LÕHEVARUDE KAITSMISEST JA LÕHEPÜÜGI REGULEERIMISEST AVAMEREL NSV LIIDU KAUG-IDA TERRITORIAALVETEGA PIIRNEVATES RAJOONIDES

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

Olemasolevad teaduslikud andmed ning püügitulemused näitavad, et üha suurema ulatuse omandanud reguleerimata lõhepüük Vaikse ookeani loodeosas, mis toimub nende kalade hulka vähimalgi määral arvesse võtmata, on tekitanud selle vääriskala varude hävimise ohu.

Sellistes tingimustes ei suuda üsna suuri kulusid nõudvad abinõud, mida NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumi süsteemis ra-

kendatakse lõhekala kaitsmiseks ja taastamiseks Ohhoota ja Kamtšatka rannikul, mille jõgedesse lõhed kudema tulevad, tagada selle kala varude säilimist.

Et kaitsta ja garanteerida Kaug-Ida lõhekala suuri ning püsivaid varusid, mille püük on Nõukogude Kaug-Ida ning eriti Ohhoota ja Kamtšatka ranniku elanikkonna põhitegevusala, NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määrab:**

1. Vastava kokkuleppe sõlmimiseni huvitatud maadega määrata ajutiselt kindlaks avamerel tsoonid Kaug-Ida lõhekala reguleeritavaks püügiks Ohhoota merel, samuti Beringi mere lääneosas ja Vaikse ookeani vetes, mis piirnevad NSV Liidu territoriaalvetega, läände ja loodesse mõttelisest joonest, mille koordinaadid kulgevad järgmiselt: Oljutorski neemest Beringi meres lõunasse piki meridiaani kuni punktini, mis asub 48° põhjalaiusel ja 170° 25′ idapikkusel, seejärel edelasse NSV Liidu territoriaalvete piirini Anutšini saare juures (Väike Kuriili madalik).

Nendes piirkondades on lõhekala püük kudemiskohtadesse siirdumise perioodil (15. maist 15. septembrini) piiratud niihästi Nõukogude organisatsioonidele ja kodanikele kui ka teiste riikide organisatsioonidele ja kodanikele.

2. 1956. aasta püügihooajaks määrata Kaug-Idas lõhekala püük käesoleva määruse 1. punktis nimetatud tsoonides 500 000 tsentneri ulatuses (ligi 25 miljonit kala). Nimetatud tsoonides võib kala püüda ainult erilubade alusel, mida annavad välja NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumi kalapüügi järelevalveorganid.

3. Järelevalve ja kontroll kalapüügi üle käesoleva määruse 2. punktis nimetatud tsoonides panna kalapüügi järelevalveorganitele.

4. Käesolev määrus ei puuduta mingil määral laevaliikluse vabadust nimetatud tsoonides.

„Pravda", 21. märtsil 1956

ABINÕUDEST SUHKRUPEEDI KASVATAMISE JA SUHKRU TOOTMISE SUURENDAMISEKS

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
18. mail 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et põllumajanduse edasiarendamiseks tarvituselevõetud suurte abinõude tulemusena on paljud kolhoosid 1955. aastal mõningal määral parandanud suhkrupeedikasvatuse olukorda ning suurendanud suhkrupeedi kogusaaki. Kuid suhkrupeedi tootmise ja varumise alal saavutatud tase ei ole ikka veel küllaldane ega rahulda elanikkonna kasvavaid vajadusi suhkru järele.

Paljudes suhkrupeeti kasvatavais oblastites, kraides ja vabariikides ei pööra partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid vajalikku tähelepanu selle tähtsa tehnilise kultuuri tootmise arendamisele. Väga aeglaselt juurutatakse agrotehnika progressiivseid võtteid — taimede ruutasetust, piki- ja põikiharimist; suuresti jääb maha suhkrupeedi harimise ja koristamise mehhaniseerimine, samuti kahjurite tõrjega ning väetamisega seoses olevate tööde mehhaniseerimine. Puudulikult kasutatakse masina-traktorijaamades ja sovhoosides olemasolevat tehnikat suhkrupeedi kasvatamise eesmärgil.

Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeerium ei taganud NLKP Keskkomitee septembripleenumi (1953. a.) otsuse täitmist suhkrupeedi laadimise mehhanismide tootmise osas ja viib täiesti ebarahuldavalt läbi töid selleks, et luua suhkrupeedi kasvatamiseks ja koristamiseks uusi, täiuslikumaid masinaid.

Reas suhkrupeedikasvatuse rajoonides antakse suhkrupeedipõldudele vähe orgaanilisi ning mineraalväetisi, halvasti on organiseeritud suhkrupeedi kahjurite tõrje.

Keemiatööstuse Ministeerium ning Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeerium ei varusta suhkrupeeti kasvatavaid rajoone vajaliku hulga efektiivsete mürkkemikaalidega ja tootlike masinatega põllumajandustaimede kahjurite tõrjeks.

Üheks suhkrupeedikasvatuse ebarahuldava olukorra põhjuseks on asjaolu, et kolhoosidel ja kolhoosnikutel puudub küllaldane majanduslik huvi suhkrupeedi kasvatamise vastu.

Suuri puudusi esineb ka suhkrutööstuse töös. Suhkruvabrikute vananenud seadmeid ei moderniseerita, nõrgalt juurutatakse uusi tehnoloogilisi protsesse ja täiuslikumaid seadmeliike, mis toob kaasa suuri suhkrukadusid tootmises. Suhkruvabrikute tootmisvõimsused jäävad paljudes rajoonides suhkrupeedi varumise kasvust maha, mille tõttu esineb suhkrupeedi kaugvedusid ja tema ümbertöötamine venib pikale; see toob aga kaasa suuri suhkrupeedi kadusid tema säilitamisel.

Suhkrupeedi kasvatamise ning suhkru tootmise suurendamiseks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Kohustada Vene NFSV Ministrite Nõukogu, Ukraina NSV Ministrite Nõukogu, Moldaavia NSV Ministrite Nõukogu, Valgevene NSV Ministrite Nõukogu, Kasahhi NSV Ministrite Nõukogu, Kirgiisi NSV Ministrite Nõukogu, Leedu NSV Ministrite Nõukogu, Läti NSV Ministrite Nõukogu, Gruusia NSV Ministrite Nõukogu ja Armeenia NSV Ministrite Nõukogu võtma tarvitusele abinõud suhkrupeedi tootmise tunduvaks suurendamiseks lähemail aastail, nii et oleks võimalik viia suhkrupeedi toodang 1960. aastaks 50 miljoni tonnini, sealhulgas Vene NFSV suhkrupeeti kasvatavais rajoonides 15 miljoni tonnini, Ukraina NSV-s 29 miljoni tonnini, Valgevene NSV-s 750 000 tonnini, Kasahhi NSV-s 1,2 miljoni tonnini, Gruusia NSV-s 150 000 tonnini, Leedu NSV-s 600 000 tonnini,

Moldaavia NSV-s 1,5 miljoni tonnini, Läti NSV-s 500 000 tonnini, Kirgiisi NSV-s 1,2 miljoni tonnini ja Armeenia NSV-s 90 000 tonnini.

2. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1955. aasta 1. detsembri määruste nr. 2008 ja 2009 osaliseks muutmiseks:

suurendada suhkrupeedi 1957. aasta varumisplaani Ukraina NSV-s 27 309 000 tonnini, Moldaavia NSV-s 1 100 000 tonnini, Kasahhi NSV-s 840 000 tonnini ja Valgevene NSV-s 250 000 tonnini;

vähendada 1957. aastaks Ukraina NSV varumisplaani (seoses suhkrupeedi kasvatamise tunduva laiendamisega selles vabariigis): päevalilleseemne osas 34 000 tonni võrra, sojaubade osas 3400 tonni võrra, riitsinuse osas 600 tonni võrra, mahorka osas 14 000 tonni võrra, kanepi osas 1200 tonni võrra ja eeterõlikultuuride (koriandri) osas 1800 tonni võrra, vähendades vastavalt nende kultuuride varumisplaani NSV Liidus tervikuna. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi kooskõlastatult Ukraina NSV Ministrite Nõukoguga tegema nende kultuuride 1957. aasta varumisplaanidesse vastavad muudatused laekumisallikate järgi.

Vabastada Ukraina NSV kolhoosid 1957. aastast alates sojaubade riiklikust müügikohustusest.

3. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid suhkrupeeti kasvatavais vabariikides, kraides ja oblastites tarvitusele võtma vajalikud abinõud selleks, et iga kolhoos ja sovhoos tingimata täidaks suhkrupeedi tootmise ja varumise plaani.

Selleks:

tagada suhkrupeedi külvide õige paigutus, arvestades sealjuures rajoonide, masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside konkreetseid tingimusi ning suhkruvabrikute täielikku varustamist toorainega;

võtta tarvitusele abinõud suhkrupeedi saagikuse järsuks suurendamiseks kolhoosides ja sovhoosides, tagades agrotehniliste abinõude õigeaegset ja kvaliteetset läbiviimist ja teaduse saavutuste ning eesrindlaste kogemuste laialdast juurutamist suhkrupeedi kasvatamisel.

4. Et suurendada kolhooside ja kolhoosnikute materiaalset huvi suhkrupeedi tootmise vastu, tunnistada vajalikuks tunduvalt tõsta suhkrupeedi varumishindu (umbes 60 protsendi võrra, lisapreemiad kaasa arvatud).

Määrata kindlaks suhkrupeedi varumishinnad 1956. aasta saagist alates järgmises suuruses (rublades tsentneri eest):

a) Ukraina NSV (välja arvatud läänepoolsed oblastid), Kasahhi NSV, Kirgiisi NSV, Gruusia NSV, Armeenia NSV, Vene NFSV Krasnodari krai, Belgorodi, Voroneži, Kurski, Tambovi, Orjoli ja Lipetski oblasti kolhoosidele ja sovhoosidele — 21 rubla;

b) Ukraina NSV läänepoolsete oblastite ja Moldaavia NSV kolhoosidele ja sovhoosidele — 23 rubla;

c) Vene NFSV mittemustmullavööndi — Balašovi, Brjanski, Rjasani, Tuula, Pensa ja Arzamassi oblasti, Mordva ANSV, Tšuvaši ANSV kolhoosidele ja sovhoosidele ning Valgevene NSV, Leedu NSV ja Läti NSV kolhoosidele — 25 rubla;

d) Primorje ja Altai krai, Burjaatmongoli ANSV, Baškiiri ANSV, Tatari ANSV, Uljanovski, Kuibõševi ja Tškalovi oblasti kolhoosidele ja sovhoosidele — 32 rubla.

5. Määrata kindlaks, et esmakordselt suhkrupeeti külvavaile kolhoosidele makstaks kolme aasta jooksul, kolhoosis suhkrupeedi kasvatamise esimesest aastast arvates, lisandit 30 protsendi ulatuses suhkrupeedi varumishinnale, mis on antud rajooni jaoks kindlaks määratud.

Ülalmainitud lisandit maksta 1956. aasta saagist alates ka nendele kolhoosidele, kes hakkasid suhkrupeeti esmakordselt kasvatama 1955. aastal.

6. Määrata kindlaks, et suhkrupeedi eest, mis antakse üle kontraheerimisplaani (kaasa arvatud ka naturaaltasu masina-traktorijaama töö eest), makstaks kolhoosidele rahalist lisapreemiat 50 protsendi ulatuses varumishinnast.

Suhkruvabrikute piirkondades, kus suhkruvabrikutel on toorainet pikemaks ajaks olemas, maksta kolhoosidele varumishinna lisandit 20 protsendi ulatuses suhkrupeedi eest, mida kolhoosid on andnud kuni 15. septembrini suhkruvabrikutega sõlmitud lepingute alusel.

7. Säilitada kehtivad tingimused, mis näevad ette soodustatud hinnaga suhkru müüki kolhoosidele, kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade töötajatele, autojuhtidele, veotöölistele ja laadijatele, kes töötavad suhkrupeedi kasvatamise ja transportimise alal.

Lõpetada 1956. aasta suhkrupeedisaagi kontraheerimisest alates kolhoosidele rahalise kompensatsiooni maksmine kolhooside üldisteks vajadusteks väljaantava siirupi asemel.

8. Alandada kõigis suhkrupeeti kasvatavais rajoonides naturaaltasu määrasid, mida kolhoosid masina-traktorijaamadele 1956. aasta suhkrupeedisaagi kasvatamiseks tehtud tööde eest maksavad, 50 protsendi võrra ja vähendada vastavalt 1956. aasta plaani suhkrupeedi osas, mida kolhoosid naturaaltasu korras masina-traktorijaamade töö eest annavad.

9. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi tagama kahe-kolme aasta jooksul suhkrupeedi, ekstraheerimise jäätmete ja väetiste laadimistööde täielik mehhaniseerimine.

10. Võtta vastu NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi ning NSV Liidu Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeeriumi ettepanek Obrõvko-

süsteemi peedilaadimismasinate ja peedikülvimasinate CCH-6 tootmisse andmise kohta.

11. Kohustada Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeeriumi:

a) valmistama ja 1956. aastal põllumajanduse käsutusse andma 500 Obrõvko-süsteemi peedilaadimismasinat, 300 peedikülvimasinat CCH-6 ja 300 peedikoristuskombaini СКП-2 niisutatavate ja liigniiskete piirkondade jaoks, samuti — majapidamise tingimustes laialdase kontrolli eesmärgil — andma 200 frees-kraavikaevamismasinat KHK-15 kraavide rajamiseks tuhandejalgsete vastu võitlemisel;

b) välja laskma 1956. aasta teisest poolest alates ainult unifitseeritud 12-realisi ja 18-realisi peedikülvimasinaid, külvimasina СК-18 tüübi järgi ehitatud seemendajatega rullide ja libistajatega;

c) konstrueerima ja katsetama 1956.—1957. aastal suhkrupeedi ekstraheerimise jäätmete ja mineraalväetiste laadimise masinaid;

d) reorganiseerima 1956. aastal tehase „Serp i Molot" (Harkovis) juures asuv spetsiaalne konstruktoribüroo Üleliidulise Põllutöömasinate Tööstuse Instituudi Ukraina filiaaliks suhkrupeedi alal, mille peamiseks ülesandeks on luua suhkrupeedi harvendamise ja koristamise mehhaniseerimise masinaid, samuti suhkrupeedi, ekstraheerimise jäätmete ja väetiste laadimise masinaid, arvestades sealjuures suhkrupeedikasvatuse piirkondade iseärasusi.

12. Kohustada Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeeriumi, Lennukitööstuse Ministeeriumi, Laevaehitustööstuse Ministeeriumi ja Üldiste Masinate Tööstuse Ministeeriumi valmistama suhkrupeedi kasvatamiseks vajalikke masinaid ja need 1957.—1958. aastal põllumajandusele üle andma.

13. Kohustada vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid suhkrupeeti kasvatavais vabariikides, kraides ja oblastites tarvitusele võtma abinõud selleks, et tunduvalt suurendada suhkrupeedipõldude väetamist sõnnikuga, turbakompostiga, tuhaga ja muude kohalike väetistega, vedades põldudele fekaale, küllaldase niiskusega rajoonides aga kasutada haljasväetisi.

Mineraalväetisi suhkrupeedipõldude väetamiseks anda suhkrupeeti kasvatavaile oblastitele, rajoonidele ja kolhoosidele sihtotstarbena, arvestades sealjuures selle kultuuri külvide täielikku varustamist väetistega, samuti kohalikke tingimusi. Seada sisse kontroll suhkrupeedipõldude väetamiseks antavate mineraalväetiste õige jaotamise ja kasutamise üle.

14. Tühistada suhkrupeeti kasvatavaile kolhoosidele ja sovhoosidele mineraalväetiste müümine soodustatud hindadega ja hakata 1. juulist 1956 alates nendele kolhoosidele ja sovhoosidele kõigis vabariikides müüma mineraalväetisi hulgihindadega, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 690 12. aprillist 1955.

15. Kohustada Keemiatööstuse Ministeeriumi lähemate aastate jooksul suurendama DDT, mulla heksakloraani, koorteeni ja teiste efektiivsete mürkemulsioonide ja -pasta tootmist võitluseks tuhandejalgsete, maakirpude ja teiste suhkrupeedi kahjurite vastu.

16. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, V. I. Lenini nimelist Üleliidulist Põllumajandusteaduste Akadeemiat ja Ukraina NSV Teaduste Akadeemiat tegema intensiivsemat teaduslikku uurimistööd selleks, et leida efektiivsemaid meetodeid ja vahendeid tuhandejalgsete, maakirpude ja teiste suhkrupeedi kahjurite vastu võitlemiseks, vähendades seega järsult nende kahjurite poolt tekitatud saagikadusid.

17. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi:

a) tõhustama uute suhkrupeedisortide aretamist, mis sisaldaksid palju suhkrut ja annaksid samaaegselt suurt saaki;

b) laiendama üheseemneliste (ühevarreliste) viljadega suhkrupeedisortide aretamist, et neid oleks võimalik lähematel aastatel laialdaselt tootmisse juurutada;

c) NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi seemnekasvatuse katsejaamades ja NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi suhkrupeedikasvatuse sovhoosides suhkrupeedi seemnekasvatuse juhtimise parandamiseks organiseerima üleliidulises suhkrupeedi teadusliku uurimise instituudis seemnekasvatuse osakonna.

18. Kohustada NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi:

a) võtma tarvitusele abinõud suhkruvabrikute peedibaaside ja suhkrupeedi vastuvõtupunktide töö parandamiseks; parandama suhkrupeedi säilitamist, hoolitsema selle eest, et suhkrupeedi mahalaadimine autodelt oleks 1958. aastaks täielikult mehhaniseeritud, ja ehitama aastail 1956—1958 suhkrupeedi vastuvõtupunktides peedi ekstraheerimise jäätmete augud ja kolhoosidele nende jäätmete väljaandmise kohad, kusjuures autodele ja hobuveokitele pealelaadimine peab olema mehhaniseeritud;

b) andma kolhoosidele 1957. aastast alates nende poolt müüdud suhkrupeedi eest ekstraheerimise jäätmeid ainult pressitud kujul. Suhkruvabrikutest, suhkrupeedibaasidest ja suhkrupeedi vastuvõtupunktidest kaugel asuvatele kolhoosidele anda ekstraheerimise kuivjäätmeid kindlaksmääratud normide järgi.

19. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi kuu aja jooksul kinnitama suhkrupeedi kontraheerimise tüüplepingu, arvestades sealjuures käesolevas määruses ettenähtud tasustamise tingimusi ja uut põllumajanduse planeerimise korda.

20. Kohustada NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi esitama ühe kuu jooksul NSV Liidu Riiklikule Majanduskomisjonile ja NSV Liidu Rahandusministeeriumile arvutused omahinna ja muude näitajate plaani ning tulude ja kulude bilansside muutmiseks, olenevalt uute suhkrupeedi varumishindade kehtestamisest.

NSV Liidu Riiklikul Majanduskomisjonil ja NSV Liidu Rahandusministeeriumil vaadata läbi need arvutused ja teha vajalikud muudatused 1956. aasta rahvamajandusplaani ja vastavate ministeeriumide tulude ja kulude bilanssidesse.

21. Kohustada NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi:

a) suurendama suhkru tootmist 1960. aastaks 7 miljoni tonnini;

b) suurendama aastail 1956—1960 suhkruvabrikute tootmisvõimsusi suhkrupeedi töötlemisel 1 467 000 tsentneri võrra ööpäevas, milleks muu hulgas:

ehitada ja anda ekspluatatsiooni 69 uut suhkruvabrikut, mille üldvõimsus suhkrupeedi töötlemisel on 1 186 000 tsentnerit ööpäevas;

rekonstrueerida ja laiendada olemasolevaid suhkruvabrikuid, samuti intensiivistada tootmisprotsesse, suurendades peedi töötlemise võimsust 281 000 tsentneri võrra ööpäevas;

suurendada suhkruvabrikute tootmisvõimsusi liiduvabariikide järgi;

c) alustada 1959.—1960. aastal 10 suhkruvabriku ehitamist, tagades ettenähtud osa ehitustööde läbiviimise suhkruvabrikute juures, mis on vaja 1961.—1962. aastal ekspluatatsiooni anda.

22. Kohustada Väliskaubanduse Ministeeriumi:

a) ostma Saksa Föderatiivsest Vabariigist, Belgiast, Prantsusmaalt ja Taanist ning andma 1956. aastal NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumile suhkruvabrikute uusima sisseseade näidiseid vastavalt lisale nr. 3;

b) realiseerima Saksa Demokraatlikus Vabariigis ja Tšehhoslovakkia Vabariigis tellimused 1957.—1960. aastal NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumile suhkruvabrikute komplektse sisseseade ja muu sisseseade hankimise osas;

c) ostma Itaaliast ja andma 1957. aastal NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumile 2 komplekti seadmeid tehaste jaoks, mis valmistavad suhkrut siirupist bariidimeetodil ja mille kummagi jõudluseks on 200—400 tonni siirupit ööpäevas.

23. Suurendada 1956. aastaks NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumile:

a) kapitaalmahutusi käimasoleva suhkruvabrikute ehitamise ja uute vabrikute ehitustööde alustamise kiirendamiseks, samuti olemasolevate suhkruvabrikute tootmisvõimsuse suurendamiseks — 300 miljoni rubla võrra, jaotades selle liiduvabariikide toidukaupade tööstuse ministeeriumide ja ehituste järgi;

b) ehitustöödel kasutatava tööjõu plaani vastavalt lisale nr. 8.

24. Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi andma NSV Liidu Ministrite Nõukogu reservfondist NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumile 350 miljonit rubla käesoleva määruse 23. punktis ettenähtud 1956. aasta täiendavate kapitaalmahutuste finantseerimiseks, käibevahendite juurdekasvuks ehituses ja projekteerimisorganisatsioonide ülalpidamiseks.

25. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed viie aasta plaanis aastaiks 1956—1960 ette nägema kapitaalmahutusi suhkrutööstuse arendamiseks 6550 miljoni rubla ulatuses.

26. Kinnitada suhkrutööstuse arendamise ja uue tehnikaga varustamise plaani täitmise tagamise abinõud aastaiks 1956—1960.

ABINÕUDEST VILLA TOOTMISE JA VARUMISE EDASISEKS SUURENDAMISEKS

NSV Liidu Ministrite Nõukogu, arutanud villa tootmise ja varumise suurendamise abinõusid, konstateeris, et villa tootmine meie maal jääb rahvamajanduse vajadustest suuresti maha.

Kolhoosides ja sovhoosides olemasolevaid lambakasvatuse kiirema arendamise võimalusi kasutatakse ikka veel ebarahuldavalt. Paljudes Kasahhi NSV, Gruusia NSV, Valgevene NSV, Siberi oblastite, Vene NFSV kesk- ja loodeoblastite ning rea teiste piirkondade kolhoosides on lammaste arv ja villa tootmine viimaste aastate jooksul vähenenud. Kolhoosid ja masina-traktorijaamad, eriti Kirgiisi NSV-s, Baškiiri ANSV-s, Saraatovi oblastis ja mõnes teises vabariigis ja oblastis, on nõrgendanud oma tähelepanu lambakasvatuses tehtava tõuaretuse vastu, organiseerivad puudulikult lammaste kunstlikku seemendamist, lubavad tõuloomadena kasutada poolkareda villaga ja isegi kareda villaga jäärasid tingimustes, kus on võimalused peenvilla- ja poolpeenvillalammaste edukaks aretamiseks.

Lammaste puuduliku söötmise ning halbade pidamistingimuste ja karja taastootmise küsimuste vastu vajaliku tähelepanu puudumise tõttu jääb paljudel kolhoosidel iga aasta suur hulk tallesid saamata. Eriti vähe tuleb tallesid iga 100 ute kohta Kesk-Aasia ja Taga-Kaukaasia vabariikide kolhoosides, samuti paljudes Vene NFSV oblastite kolhoosides.

Mitmete oblastite, kraide ja vabariikide nõukogude ning põllumajandusorganid ja kolhooside juhatused ei võta tarvitusele abinõusid lambakarjustele vajalike kultuuriliste ning elutarbeliste tingimuste loomiseks, eriti kaugkarjamaadel, ega pööra lambakarjuste kaadri ettevalmistamisele vajalikku tähelepanu.

Lambakasvatuse mahajäämus on seletatav ka sellega, et kehtivad villa varumis- ja kokkuostuhinnad ei suuda kolhoosides äratada küllaldast huvi lambakasvatuse arendamise vastu.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu tegi NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile, vabariikide ministrite nõukogudele, kraide ja oblastite täitevkomiteedele ülesandeks:

võtta tarvitusele abinõud lambakasvatuse arendamises esinevate tõsiste puuduste kõrvaldamiseks ja tagada lammaste parem söötmine ning pidamine, et oleks võimalik tunduvalt suurendada

villa tootmist põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta minimaalse töö- ja vahendite kuluga ja täita ennetähtaegselt lambakasvatuse arendamise ülesanded, mis on ette nähtud NLKP XX kongressi direktiivides NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani kohta;

rakendada lähema kahe-kolme aasta jooksul abinõusid looduslike heina- ja karjamaade parandamiseks ning heinakasvatuse arendamiseks piirkondades, kus mitme- ja üheaastased heintaimed annavad head saaki, tagada iga aasta kvaliteetse heina, maisisilo, haljassööda ja söödateravilja tootmine sellisel hulgal, mis on vajalik lammaste rikkalikuks söötmiseks. Kaugkarjamaade piirkondades luua vajalikud heinatagavarad, arvestades sealjuures kohalikke tingimusi.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määras, et kaugkarjamaade aladele, mida kolhoosid kasutavad teraviljakultuuride külvipinnana, ei tule riiklikku teravilja müügikohustust määrata. Naturaaltasu masina-traktorijaamade ja loomakasvatuse mehhaniseerimise jaamade tööde eest kaugkarjamaadel teraviljakultuuride viljelemise alal tuleb arvestada kindlate määrade järgi, mis on teraviljakultuuride alal tehtud tööde tasumiseks ette nähtud. Kolhoosidel lubati nende tööde eest makstava naturaaltasu arvel anda teravilja asemel liha ja villa vastavate asendusekvivalentide järgi.

Vene NFSV, Kasahhi NSV, Usbeki NSV, Kirgiisi NSV, Turkmeeni NSV, Tadžiki NSV, Gruusia NSV ja Aserbaidžani NSV ministrite nõukogudele on tehtud ülesandeks luua 1956.—1957. aastal talvistel karjamaadel riiklik heinakindlustusfond vajalikus suuruses.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu tegi NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumile, vabariikide ministrite nõukogudele ja kraide ning oblastite täitevkomiteedele ülesandeks võtta tarvitusele vajalikud abinõud selleks, et väheproduktiivne kareda villaga lammaste kasvatamine kiires korras ümber kujundada peenvilla- ja poolpeenvillalammaste kasvatamiseks, et suurendada lammaste arvu ja täiustada veelgi kodumaa poolpeenvilla ja peenvillalammaste tõuge, samuti parandada karakullilammaste ja kasukanahku andvate lammaste kasvatamisest saadava toodangu kvaliteeti piirkondades, kus niisuguste lammaste kasvatamine on levinud. Selleks:

tagada sovhoosides ja kolhoosides 1956.—1958. aastal vähemalt 100 000 peenvillaga ja poolpeenvillaga eliit- ja esmaklassilise isassugulooma üleskasvatamine aastas ja nende müümine kolhoosidele lammaste tõulise koosseisu parandamiseks, samuti vajaliku arvu eliit- ja esmaklassiliste isassuguloomade üleskasvatamine karakullilammaste, romaanovi ja teiste produktiivsete kareda villaga lambatõugude hulgast;

organiseerida 1957.—1959. aastal olemasolevate sovhooside baasil Kasahhi NSV-s, Kirgiisi NSV-s, Siberis, Volgamaal ja teis-

tes NSV Liidu piirkondades 20 tõulambakasvatussovhoosi produktiivsete peenvilla- ja poolpeenvillalammaste tõugude aretamiseks.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja Vene NFSV Ministrite Nõukogu peavad 1956. aastal organiseerima Stavropoli krai kolhoosides 230 000 peenvillalise ja poolpeenvillalise ute ning noore lamba ja 170 000 oina ostmise nende müügiks teiste kraide, oblastite ja vabariikide kolhoosidele, kus on olemas vajalikud tingimused nende lammaste säilitamiseks ning aretamiseks, ja edaspidi korraldama sel eesmärgil lammaste ostmist Stavropoli krai ning teiste kraide ja oblastite kolhoosides, 500 000—600 000 looma igal aastal.

Villa tootmise ja riigile müümise vastu suurema huvi äratamiseks kolhoosides ja kolhoosnikute hulgas määras NSV Liidu Ministrite Nõukogu kindlaks keskmised varumishinnad, mida riik maksab kolhooside ja üksikisikute poolt müüdava normaalse kvaliteediga pesemata lambavilla eest, järgmises suuruses: ühe kilogrammi peenvilla eest (puhast kiudu 36 protsenti) 28 rubla, ühe kilogrammi poolpeenvilla eest (puhast kiudu 43 protsenti) 23 rubla, ühe kilogrammi poolkareda villa eest (puhast kiudu 53 protsenti) 19 rubla ja ühe kilogrammi kareda villa eest (puhast kiudu 56 protsenti) 15 rubla 20 kopikat.

Pesemata lambavilla kokkuostuhinnaks määrati nimetatud peenvilla, poolpeenvilla, poolkareda villa ja kareda villa varumishindade poolteisekordne suurus.

Kolhooside ja üksikisikute poolt müüdava puhtatõuliste udukarvakitsede esimese kammimise ühe kilogrammi udukarva varumishinnaks määrati 250 rubla ja teise kammimise ühe kilogrammi udukarva eest 200 rubla; segavereliste ja angoora-karevillakitsede esimese ja teise kammimise udukarva varumishind on udukarvakitsede karva varumishinnast 30 protsendi võrra väiksem.

Ülaltoodud lambavilla ja kitsekarva varumishinnad hakkasid kehtima 1. maist 1956.

Juhul kui kolhoosid müüvad villa riikliku müügikohustuse täitmise arvel esimest ja teist sorti pika ja lühikese villaga lambanahku, siis arvestatakse:

iga peenvilla- ja poolpeenvillalamba pika villaga naha eest 1 kilogramm peen- või poolpeenvilla ja iga poolkarevillalamba pika villaga naha eest 0,5 kilogrammi poolkaredat villa;

iga peenvilla- ja poolpeenvillalamba lühikese villaga naha eest 0,7 kilogrammi peen- või poolpeenvilla ja iga poolkarevillalamba lühikese villaga naha eest 0,3 kilogrammi poolkaredat villa.

23. mail 1956

REA RAHVAMAJANDUSHARUDE ETTEVÕTETE ÜLEANDMISEST LIIDUVABARIIKIDE ALLUVUSSE JA SELLEGA SEOSES OLEVATE ORGANISATSIOONILISTE ABINÕUDE LÄBIVIIMISEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
30. mail 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu, lähtudes Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi otsustest, tunnistasid vajalikuks rakendada täiendavad abinõud liiduvabariikide osatähtsuse suurendamiseks rahvamajanduse juhtimisel. Liiduvabariikide majanduse arendamise alal saavutatud tase ja kogemustega kaadri — juhtivate ja insener-tehniliste töötajate kaadri — olemasolu vabariikides võimaldab täiendavalt anda liiduvabariikide alluvusse rea NSV Liidu rahvamajandusharude ettevõtteid, mis aitab ettevõtteid operatiivsemalt juhtida, olemasolevaid reserve toodangu väljalaske suurendamiseks paremini ära kasutada ja rahvamajanduse vajadusi nende ettevõtete toodangu järele täielikumalt rahuldada.

Seoses sellega NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Anda liiduvabariikide alluvusse ettevõtted ja organisatsioonid, mis käesoleval ajal alluvad otseselt NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Varumise Ministeeriumile, NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Tekstiilitööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Paberi- ja Puidutöötlemistööstuse Ministeeriumile, NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumile, NSV Liidu Jõelaevastiku Ministeeriumile, NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumile, samuti jaekaubandusvõrk ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtted.

Jätta vastavate NSV Liidu liidulis-vabariiklike ministeeriumide otsesesse alluvusse tsemendi-, eterniidi-, asbesti- ja vilgukivitööstuse ettevõtted, tselluloosi- ja paberitööstuse ning hüdrolüüsipiiritusetööstuse ettevõtted, kunstkiu-, kunstnaha- ja tehnilise tekstiilitööstuse ettevõtted, kergetööstusele, toiduainete tööstusele, liha- ja piimatööstusele masinaid ja nende detaile tootvad ettevõtted, samuti meditsiinilise tööstuse ettevõtted.

2. Seoses NSV Liidu ministeeriumide ettevõtete ja organisatsioonide üleandmisega liiduvabariikide alluvusse pidada vajalikuks:

a) ühendada NSV Liidu Kergetööstuse Ministeerium ja NSV Liidu Tekstiilitööstuse Ministeerium üheks ministeeriumiks — NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumiks;

b) kujundada Üleliiduline Varumise Ministeerium liidulisvabariiklikuks NSV Liidu Teraviljasaaduste Ministeeriumiks;

c) likvideerida NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeerium ning moodustada nimetatud ministeeriumi Teede Ehitamise Peavalitsuse baasil Autoteede Ehitamise Peavalitsus NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures;

d) likvideerida NSV Liidu Jõelaevastiku Ministeerium; jõelaevastiku töö juhtimiseks asutada Vene NFSV-s vabariiklik Jõelaevastiku Ministeerium, teistes liiduvabariikides aga, kus see on vajalik, vastavad valitsused liiduvabariikide ministrite nõukogude juures;

e) teha NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Paberi- ja Puidutöötlemistööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi struktuuri ja koosseisudesse muudatused, mis tulenevad nende otseses alluvuses olevate ettevõtete ja organisatsioonide üleandmisest liiduvabariikide alluvusse.

NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumi ja NSV Liidu Tekstiilitööstuse Ministeeriumi ühendamine ei tohi endaga kaasa tuua nimetatud ministeeriumide ühendamist nendes liiduvabariikides, kus see ei ole vajalik.

Käesoleva punkti allpunktides „a", „b", „c" ja „d" ettenähtud küsimustes esitada vastavate seadluste eelnõud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile läbivaatamiseks.

3. Määrata, et punktis 2 mainitud ministeeriumid kannavad vastutust vastavate rahvamajandusharude olukorra ja arendamise eest ning teostavad järgmisi funktsioone: tootmise, kapitaalehituse ja rahanduse plaaniülesannete kindlaksmääramine kooskõlas riikliku rahvamajandusplaaniga, vabariiklike ministeeriumide abistamine nende ülesannete täitmisel, riikliku plaani täitmise kontrollimine, seadmete ja materjalidega varustamine, tehnika rakendamise poliitika ja uute ettevõtete projekteerimise üldküsimuste uurimine, samuti vajalike abinõude rakendamine uusimate teaduse ja tehnika saavutuste ning eesrindlaste kogemuste juurutamiseks.

4. Teha NSV Liidu toidukaupade tööstuse ministrile, NSV Liidu liha- ja piimasaaduste tööstuse ministrile, NSV Liidu kalatööstuse ministrile, NSV Liidu sovhooside ministrile, NSV Liidu kergetööstuse ministrile, NSV Liidu teraviljasaaduste ministrile, NSV Liidu ehitusmaterjalide tööstuse ministrile, NSV Liidu paberi- ja puidutöötlemistööstuse ministrile, NSV Liidu kaubandusministrile ja NSV Liidu tervishoiu ministrile ülesandeks kooskõlastatult vabariikide ministrite nõukogudega välja töötada vastavate ministeeriumide põhimääruste projektid ja esitada need kuu aja jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

5. Määrata, et punktis 1 loetletud NSV Liidu ministeeriumide ettevõtted ja organisatsioonid antakse nende liiduvabariikide alluvusse, kelle territooriumil nad asuvad.

Ettevõtted ja organisatsioonid antakse üle 1956. aasta 1. jaanuari seisuga koos kõigi olemasolevate kaubaliste materiaalsete väärtustega, seadmetega, transpordiga ja käibevahenditega, samuti riikliku plaani alusel nendele ettevõtetele ja organisatsioonidele kindlaksmääratud ülesannetega tootmise, kapitaalehituse, töö ja omahinna alal, tootmiskooperatsiooni korras toodangu andmise kohustustega, samuti materjalide, masinate ja seadmete fondidega, mis üleantavatele ettevõtetele ja organisatsioonidele on 1956. aastaks eraldatud.

6. Kohustada NSV Liidu ministeeriume ja keskasutusi ning liiduvabariikide ministrite nõukogusid tagama vastastikuste kohustuste täitmist ehitus- ja projekteerimistööde ning teadusliku uurimistöö alal, vastavalt kindlaksmääratud plaanidele ja sõlmitud lepingutele liiduvabariikide alluvusse üleantavates ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes.

7. Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud liiduvabariikide ministrite nõukogude lahendamisele kuuluvate majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimuste sfääri laiendamiseks, samuti ettepanekud liiduvabariikide ministrite õiguste suurendamiseks.

8. Kohustada NSV Liidu toidukaupade tööstuse ministrit, NSV Liidu liha- ja piimasaaduste tööstuse ministrit, NSV Liidu kalatööstuse ministrit, NSV Liidu sovhooside ministrit, NSV Liidu kergetööstuse ministrit, NSV Liidu teraviljasaaduste ministrit, NSV Liidu ehitusmaterjalide tööstuse ministrit, NSV Liidu paberi- ja puidutöötlemistööstuse ministrit, NSV Liidu kaubandusministrit, NSV Liidu tervishoiu ministrit, samuti Vene NFSV Ministrite Nõukogu ja Üleliidulist Ametiühingute Kesknõukogu tagama personaalses korras kõigi vastavate ministeeriumide keskaparaadist vabanevate töötajate töölerakendamist, arvestades vajadust suunata nad peamiselt otsesele tootmistööle.

Määrata, et kui mainitud töötajaid viiakse tootmistööle teise paikkonda, siis laienevad neile need kompensatsioonid ja soodustused, mis on ette nähtud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1954. aasta 14. oktoobri määruse nr. 2150 punktis 5.

9. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid tugevdama liiduvabariikide vastavate ministeeriumide kaadrit ning vabariikide plaanikomisjone kvalifitseeritud spetsialistidega ning tagama liiduvabariikide alluvusse üleantavate ettevõtete ja organisatsioonide paremat juhtimist.

NÄLJASTEPI UUDISMAADE NIISUTAMISEST JA KASUTUSELEVÕTMISEST USBEKI NSV-s ja KASAHHI NSV-s PUUVILLA TOOTMISE SUURENDAMISE EESMÄRGIL

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
6. augustil 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu arutasid läbi küsimuse Näljastepi uudismaade niisutamisest ja kasutuselevõtmisest Usbeki NSV-s ja Kasahhi NSV-s puuvilla tootmise suurendamise eesmärgil.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märkisid, et rööbiti puuvilla saagikuse edasise tõstmisega puuvilla kasvatavate vabariikide juba ülesharitud maadel on ühtlasi suur tähtsus puuvilla tootmise laiendamiseks tema külvipinna edasisel suurendamisel uudismaade kasutuselevõtmise teel.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu seadsid Usbeki NSV ja Kasahhi NSV partei-, nõukogude, põllumajandus- ja veemajandusorganite ning nende vabariikide masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside ette tähtsa riikliku ülesande — luua Näljastepis uudismaade kasutuselevõtmise teel suur puuvillakasvatuspiirkond puuvilla tootmise edasiseks laiendamiseks kooskõlas NLKP XX kongressi direktiividega NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani kohta aastaiks 1956—1960 ning samaaegselt rakendada abinõusid puuvilla saagikuse tõstmiseks Näljastepi ülesharitud maadel.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määrasid:**

1. Võtta vastu Usbekistani Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Usbeki NSV Ministrite Nõukogu ning Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Kasahhi NSV Ministrite Nõukogu ettepanek arendada aastail 1956—1962 edasi Näljastepi maade niisutustöid ja kasutuselevõtmist 300 000 hektari suurusel pindalal, sealhulgas Usbeki NSV-s 200 000 hektaril ja Kasahhi NSV-s 100 000 hektaril, et toota nendel maadel iga aasta vähemalt 320 000—340 000 tonni toorpuuvilla.

2. Teha Usbekistani Kommunistliku Partei Keskkomiteele ja Usbeki NSV Ministrite Nõukogule, Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomiteele ja Kasahhi NSV Ministrite Nõukogule, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumile, NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumile ning NSV Liidu Linna- ja Maaehituse Ministeeriumile ülesandeks:

ehitada aastail 1956—1962 Näljastepis keskkanal niisutusvõrguga, et niisutada 157 800 hektarit maid, sealhulgas 85 000 hektarit Usbeki NSV-s ja 72 800 hektarit Kasahhi NSV-s, lõunakanal (1. ehitusjärk) niisutusvõrguga — Usbeki NSV-s 48 000 hektari niisutamiseks, rekonstrueerida Kirovi-nimeline kanal, et niisutada

65 200 hektarit maid, sealhulgas 38 000 hektarit Usbeki NSV-s ja 27 200 hektarit Kasahhi NSV-s, samuti niisutussüsteemid Bajauti massiivil ja niisutussüsteem mehhaniseeritud veetõusuga, et niisutada 29 000 hektarit Usbeki NSV-s.

Mainitud kanalid ja niisutussüsteemid ehitada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi plaani järgi.

Näljastepis kanalite ja niisutussüsteemide ehitamise projektide koostamisel näha ette eesrindlike niisutusmeetodite kasutamist ja abinõusid Näljastepi maade soostumise ja soolastumise vastu;

garanteerida aastail 1956—1962 kõva kattega magistraalautoteede ehitamine 600 km pikkuses, sealhulgas Usbeki NSV territooriumil 400 km ja Kasahhi NSV territooriumil 200 km pikkuses (nendest 1958. aasta lõpuks Usbeki NSV-s 250 km ja Kasahhi NSV-s 150 km), samuti juurdesõiduteede ehitamine sovhoosikeskuste juurde 200 km pikkuses, nendest Usbeki NSV-s 150 km ja Kasahhi NSV-s 50 km;

organiseerida aastail 1956—1962 Näljastepi uutel niisutatavatel maadel 280 000 hektaril 34 sovhoosi, nendest Usbeki NSV-s 23 sovhoosi ja Kasahhi NSV-s 11 sovhoosi, ning teostada nendes sovhoosides vajalikud ehitustööd.

Ülejäänud 20 000 hektari uute niisutatavate maade kasutuselevõtmine Näljastepis garanteerida kolhooside jõududega;

organiseerida aastail 1956—1958 Näljastepi piirkondades 12 teedemasinajaama, sealhulgas Usbeki NSV-s 8 jaama ja Kasahhi NSV-s 4 jaama, et ehitada autoteid;

ehitada aastail 1957—1959 Näljastepi niisutatavatel ja ülesharitavatel maadel masina-traktorijaamade keskusi ja kolhoosiasulaid;

tagada aastail 1958—1962 Näljastepis 34 puuvillapuhastustehase ehitamine ja käikulaskmine.

Sovhooside, masina-traktorijaamade, puuvillapuhastustehaste, elektrikõrgepingeliinide, transformaatoralajaamade ja madalpingevõrkude ning kolhoosiasulate ehitamine Näljastepi piirkondades teha ülesandeks NSV Liidu Linna- ja Maaehituse Ministeeriumile, Usbeki NSV Linna- ja Maaehituse Ministeeriumile ning Kasahhi NSV Linna- ja Maaehituse Ministeeriumile.

NSV Liidu Riiklikul Majanduskomisjonil tuleb 1957. aastast alates eraldada aastaplaanides materjalide, seadmete ja transpordivahendite fonde Näljastepi maade niisutamiseks ja kasutuselevõtmiseks vastavalt tööde mahule ja projektidele.

3. Võtta vastu Usbekistani Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Usbeki NSV Ministrite Nõukogu ettepanek organiseerida Usbeki NSV Ministrite Nõukogu juures isemajandav Näljastepi Maade Niisutamise ja Kasutuselevõtmise Peavalitsus veemajandusobjektide ehitamiseks Näljastepis ning Usbeki NSV territooriumil Näljastepi maade ülesharimisest osavõtvate teiste ministeeriumide ja keskasutuste töö koordineerimiseks.

Veemajandusobjekte Näljastepis Kasahhi NSV territooriumil ehitavad vabariigi Veemajanduse Ministeeriumi organid.

4. Teha Elektrijaamade Ehitamise Ministeeriumile ülesandeks sooritada 1956. aastast peale — Usbeki NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Näljastepi Maade Niisutamise ja Kasutuselevõtmise Peavalitsusega sõlmitava lepingu alusel — ehitus- ja montaažtöid Näljastepi kesk- ja lõuna-magistraalniisutuskanalil.

5. Kohustada Elektrijaamade Ministeeriumi ja Elektrijaamade Ehitamise Ministeeriumi:

Näljastepi uudismaade kasutuselevõtmise piirkondade varustamiseks elektrienergiaga seadma üles aastail 1956—1957 Farhadi hüdroelektrijaama alajaamas kaks transformaatorit, kumbki 20 000 kWA, ja ehitama aastail 1957—1958 elektriliinid pingele 110 kW rajooni-alajaamadega 110/35 kW;

ehitama 1962. aastaks Näljastepi hüdroelektrijaama võimsusega kuni 40 000 kWh.

6. Kohustada Transpordiehituse Ministeeriumi alustama 1957. aastal — Usbeki NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Näljastepi Maade Niisutamise ja Kasutuselevõtmise Peavalitsusega sõlmitava lepingu alusel — laiarööpmelise raudtee ehitamist Sõr-Darja jaamast Džisaki linna suunas pikkusega umbes 60 km, kusjuures ajutine rongiliiklus sellel liinil tuleb avada 1958. aastal.

Mainitud raudtee ehitamise projekteerimise ülesande väljatöötamisel tuleb Transpordiehituse Ministeeriumil ette näha raudtee järgnevat pikendamist Taškendi raudtee Džisaki jaamani.

7. Kohustada NSV Liidu Geoloogia ja Maapõuevarade Kaitse Ministeeriumi:

sooritama aastail 1956—1958 detailseid hüdrogeoloogilisi uurimistöid Näljastepi niisutatavatel maadel ja kasutuselevõetavatel uudismaadel Usbeki NSV-s ja Kasahhi NSV-s, et koostada skeemid ja tehnilised projektid asulate varustamiseks veega allmaavete kasutamise arvel.

Näljastepis hüdrogeoloogilistel uurimistöödel puuritavad puuraugud, mis osutuvad kõlblikuks veevarustuse jaoks, kindlustada torudega, varustada filtritega ja anda tasuta üle ekspluateerimiseks sovhoosidele, masina-traktorijaamadele ja veemajandusorganisatsioonidele:

organiseerima 1956. aastast peale Näljastepis statsionaarsed vaatlused põhjavete seisu ja mineraliseerimise üle ning nende vete režiimi muutumise üle niisutuse mõjul.

8. Kohustada Naftatööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumi puurima aastail 1957—1958 — Usbeki NSV Sovhooside Ministeeriumiga ja Kasahhi NSV Sovhooside Ministeeriumiga sõlmitavate lepingute alusel — 100 ekspluateeritavat puurauku Näljastepis uute sovhooside veega varustamiseks, sealhulgas 1957. aastal 50 puurauku, ja varustama need puuraugud veetõsteseadeldistega.

9. Kohustada NSV Liidu Sideministeeriumi sooritama aastail 1956—1962 Näljastepis ehitus- ja montaažtöid telefoniliinide ehitamiseks, mis ühendavad sovhoose ja kolhoose rajoonikeskustega, ning radiofitseerima sovhoosid ja kolhoosid Usbeki NSV ja Kasahhi NSV vastavate ministeeriumidega sõlmitavate lepingute põhjal.

10. Kohustada NSV Liidu Metallurgiatööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumi ja NSV Liidu Keemiatööstuse Ministeeriumi sooritama Näljastepis 1957. aastast peale — teiste ministeeriumide ehitusorganisatsioonidega sõlmitavate lepingute alusel — montaažtöid elektrikõrgepingeliinide ja transformaatoralajaamade ehitamiseks, samuti madalpingevõrkude ehitamiseks sovhoosides ja kolhoosides, puuvillapuhastustehastes, masina-traktorijaamades, niisutussüsteemide valitsustes ja teedemasinajaamades.

11. Et tagada Näljastepi uudismaade niisutamise ja kasutuselevõtmise abinõude elluviimine, suurendada 1956. aastaks:

ministeeriumidele ja keskasutustele, kes teevad Näljastepi maade niisutamise ja kasutuselevõtmisega seotud töid, kapitaalmahutusi 112 miljoni rubla võrra;

NSV Liidu Geoloogia ja Maapõuevarade Kaitse Ministeeriumile geoloogiliste uurimistööde mahtu 15 miljoni rubla võrra.

12. Kohustada Tööjõureservide Peavalitsust NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures suunama aastail 1956—1962 põllumajanduse mehhaniseerimise koolide, tööstuskoolide ja tööjõureservide koolide lõpetanute hulgast Näljastepi uutesse sovhoosidesse ja ehitusorganisatsioonidesse 24 400 mehhanisaatorit ja kvalifitseeritud ehitustöölist, sealhulgas 1956. aastal — 4400 inimest (nendest Usbeki NSV-sse 3000 ja Kasahhi NSV-sse 1400) ning 1957. aastal 5000 inimest (nendest Usbeki NSV-sse 3300 ja Kasahhi NSV-sse 1700).

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kinnitasid ka abinõud, mis garanteerivad Näljastepi maade niisutamise ja põllumajandusliku kasutuselevõtmise Usbeki NSV-s ja Kasahhi NSV-s.

ABINÕUDEST TOORPUUVILLA TOOTMISE JA VARUMISE MATERIAALSE STIMULEERIMISE EDASISEKS SUURENDAMISEKS

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

11. augustil 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateerivad, et puuvilla kasvatavate vabariikide kolhoosidele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele suure abi andmise tulemusena on toorpuuvilla tootmine kasvanud meie maal 1955.

aastaks 1940. aastaga võrreldes 1,8-kordseks. Viimaste aastate jooksul on puuvilla kasvatavais kolhoosides ja sovhoosides tehtud suurt tööd uue progressiivse agrotehnilise võtte juurutamiseks — puuvilla külvamiseks kitsamate reavahedega, 1956. aastal aga on 50 protsendil puuvillataimede all olevast pindalast tagatud taimede ruutpesiti mahapanek ja külvide kahesuunaline harimine. Kuid puuvilla tootmine jääb rahvamajanduse kasvavatest nõudmistest maha. Toorpuuvilla tootmises esineb olulisi puudusi, mistõttu paljud kolhoosid ei saa suuri puuvillasaake; rida suurt jõukulu nõudvaid töid, eriti toorpuuvillasaagi koristamine, on ikka veel puudulikult mehhaniseeritud; maaparandustööd niisutatavatel aladel ei kulge rahuldavalt; ei võeta tarvitusele abinõusid õigete külvikordade sisseseadmiseks; puudulikult aretatakse uusi produktiivseid, varavalmivaid puuvillasorte ja juurutatakse neid tootmisse.

Üheks puuvilla tootmise aeglase kasvu põhjuseks on see, et 1935. aastast alates kehtiv süsteem, mille alusel kolhooside poolt müüdud toorpuuvilla eest lisapreemiaid makstakse, on vananenud ega ärata kõigis kolhoosides võrdset huvi puuvilla külvipinna laiendamise ja puuvillatoodangu suurendamise vastu.

Selleks et suurendada kolhooside ja kolhoosnikute materiaalset huvi puuvilla tootmise laiendamise vastu ning kaotada need suured puudused, mis praegu kehtivas toorpuuvilla müümise eest makstavate lisapreemiate süsteemis esinevad, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Määrata kolhoosidele 1956. aasta saagist alates sordijärgsed toorpuuvilla varumishinnad järgmises suuruses (rublades ühe tonni eest):

Toorpuuvillasort	Nõukogude toorpuuvillasordid	Nõukogude peenekiulised toorpuuvillasordid
Esimene	3500	7000
Teine	3000	6000
Kolmas	2600	5200
Neljas	1800	3600

Anda liiduvabariikide ministrite nõukogudele õigus kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga, NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumiga ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kindlaks määrata diferentseeritud sordijärgsed toorpuuvilla varumishinnad üksikute puuvillakasvatuse piirkondade järgi, alandades või tõstes kindlaksmääratud hindu kuni 10 protsendi võrra, kuid säilitades kogu vabariigis tervikuna käesoleva määrusega kinnitatud sordijärgsed varumishinnad.

2. Maksta kolhoosidele 1956. aasta saagist alates lisapreemiaid:

a) toorpuuvilla üleplaanilise varumise eest — 50 protsendi ulatuses keskmisest varumishinnast;

b) nõukogude toorpuuvillasortide müümisel üle 23 tsentneri puuvilla tegeliku külvipinna hektarilt ja peenekiuliste toorpuuvillasortide müümisel üle 20 tsentneri puuvilla tegeliku külvipinna hektarilt, olenemata kolhooside toorpuuvilla müügiplaani täitmisest — 50 protsendi ulatuses keskmisest varumishinnast.

3. Maksta Näljastepi kasutuselevõetud piirkondades ümberasumise korras organiseeritud kolhoosidele ja teistes ülesharitud niisutatavate maade piirkondades loodud kolhoosidele toorpuuvilla müügi eest hinnalisa 20 protsendi ulatuses vastava sordi varumishinnast kolme aasta jooksul, puuvilla harimise esimesest aastast arvates.

4. Alandada masina-traktorijaamade poolt puuvilla harimiseks tehtud tööde eest makstava naturaaltasu kindlaid määrasid 1956. aasta saagist alates keskmiselt 40 protsendi võrra, sealhulgas masina-traktorijaamade poolt peenekiuliste puuvillasortide harimiseks tehtud tööde eest 50 protsendi võrra.

Vähendada vastavalt 1956. ja 1957. aastaks kindlaksmääratud naturaaltasu plaani, mis peab masina-traktorijaamade poolt toorpuuvilla harimisel tehtavate tööde eest laekuma, suurendades toorpuuvilla kontraheerimise plaani.

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Majanduskomisjoniga ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kinnitada masina-traktorijaamade poolt tehtud tööde eest makstava naturaaltasu uued määrad tööliikide järgi, pidades sealjuures silmas, et need määrad ärataksid masina-traktorijaamade huvi teenindatavates kolhoosides puuvilla saagikuse suurendamise vastu.

5. Tühistada niisutus-maaviljeluse piirkondades 1957. aasta 1. jaanuarist alates maks vee eest, mida riiklikud niisutussüsteemid kolhoosidele ja teistele majanditele-veetarvitajatele külvipindade ja istandike niisutamiseks ning elutarbelisteks vajadusteks annavad.

Määrata, et 1957. aastast alates peavad masina-traktorijaamad tegema kolhoosisisese niisutusvõrgu ümberkorraldamise töid, seoses uuele niisutussüsteemile üleminekuga, kolhoosidega sõlmitud lepingute alusel täielikult kolhooside vahendite arvel, kusjuures veemajanduse organid annavad tasuta tehnilist abi.

Anda Usbeki NSV, Turkmeeni NSV, Tadžiki NSV, Kirgiisi NSV, Kasahhi NSV, Aserbaidžani NSV ja Armeenia NSV ministrite nõukogudele õigus kustutada kolhoosidel 1956. aasta 1. jaanuariks olev võlgnevus vee eest, mida nad on riiklikest niisutussüsteemidest saanud.

6. Müüa 1. jaanuarist 1957 alates mineraalväetisi puuvilla kasvatavaile Usbeki NSV, Turkmeeni NSV, Tadžiki NSV, Aserbaidžani NSV, Armeenia NSV, Kirgiisi NSV Oši ja Džalal-Abadi oblasti ja Kasahhi NSV Lõuna-Kasahstani oblasti kolhoosidele ja

sovhoosidele hulgihindadega, mis on kindlaks määratud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 690 12. aprillist 1955.

7. Kohustada NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumi ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi tegema toorpuuvilla kontraheerimise lepingusse käesolevast määrusest ja uuest põllumajanduse planeerimise korrast tulenevad muudatused ja kinnitada leping ühe kuu jooksul.

8. Kohustada NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi esitama ühe kuu jooksul NSV Liidu Riiklikule Majanduskomisjonile ja NSV Liidu Rahandusministeeriumile arvutused tulude ja kulude bilansside kohta seoses toorpuuvilla kontraheerimise tingimuste muutmisega.

NSV Liidu Riiklikul Majanduskomisjonil ja NSV Liidu Rahandusministeeriumil vaadata need arvutused läbi ja teha vajalikud muudatused rahvamajandusplaani ja vastavate ministeeriumide tulude ja kulude bilanssidesse 1956. aastaks.

9. Kohustada NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumi kuu aja jooksul välja töötama ja kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga ning Riikliku Majanduskomisjoniga kehtestama uued puuvillakiu hulgihinnad.

10. Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ja NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumile ülesandeks kooskõlastada NSV Liidu Rahandusministeeriumiga loetelu valitsuse otsustest, mis seoses käesoleva määrusega tühistamisele kuuluvad, ja esitada see NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TOOTMISE SUURENDAMISEST KAUG-IDA OBLASTITES JA KRAIDES

NLKP Keskkomitee otsus

13. septembril 1956

1. Tunnistada vajalikuks suurendada lähematel aastatel Kaug-Ida oblastites ja kraides põllumajandussaaduste tootmist, et tõsta kartuli ja köögivilja kogutoodang 1958. aastal niisugusele tasemele, mis rahuldab elanikkonna vajadusi nende järele; järsult suurendada teravilja, liha ja piima tootmist kuuendal viisaastakul ja luua kõik vajalikud eeldused selleks, et lähematel aastatel oleks võimalik nõudmisi nende produktide järele omaenda tootmise arvel rahuldada; näha ette riisi ja sojaoa tootmise suurendamist, pidades silmas asjaolu, et nende kultuuride viljelemiseks on paljudes piirkondades olemas soodsad tingimused, samuti tagada köögivilja, eriti tomatite tootmine Kaug-Ida konservitööstuse ettevõtete vajaduste rahuldamiseks.

2. Põllumajandussaaduste tootmise suurendamise abinõude väljatöötamisel Kaug-Ida oblastites ja kraides lähtuda kolhoosides ja sovhoosides ülesharitud maade täielikumast ja õigemast kasutamisest, teraviljakultuuride, kartuli ja köögiviljakultuuride saagikuse ning heina- ja karjamaade viljakuse tõstmisest agrotehnika arendamise ja maaparandustööde parandamise teel.

Näha ette, et põllumajanduslikku käibesse tuleb vajalikul hulgal võtta uusi maid, eeskätt niisuguseid, mille kasutuselevõtmine ei nõua suuri kapitaalmahutusi, ja organiseerida nendel maadel sovhoosid.

3. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, NSV Liidu Riiklikku Majanduskomisjoni, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Kergetööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Teraviljasaaduste Ministeeriumi ja Vene NFSV Ministrite Nõukogu koos Amuuri oblasti täitevkomiteega, Primorje ja Habarovski krai täitevkomiteega ning Magadani, Kamtšatka ja Sahalini oblasti täitevkomiteega kolme kuu jooksul iga krai ja oblasti kohta välja töötama abinõud uute maade edasiseks kasutuselevõtmiseks ja põllumajandusliku tootmise arendamiseks ning esitada need NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

MEDALI „UUDISMAADE ÜLESHARIMISE EEST" ASUTAMISE KOHTA

1. Asutada medal „Uudismaade ülesharimise eest".
2. Kinnitada medali „Uudismaade ülesharimise eest" põhimäärus.
3. Kinnitada medali „Uudismaade ülesharimise eest" kirjeldus.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees K. Vorošilov
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. Gorkin

Moskva, Kreml, 20. oktoobril 1956

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU

ÜLESKUTSE

kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistele, partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonidele, nõukogude ja põllumajandusorganitele, põllumajanduse spetsialistidele ja kõigile põllumajandustöötajatele

Kallid seltsimehed!

On lõppenud 1956. aasta — kangelasliku töö ning eriti hoogsa majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö aasta. Nüüd on juba võimalik võtta kokku tehtud töö tulemused ja kavandada ülesanded uueks, 1957. aastaks.

1956. aasta möödus leninliku lipu all võitluses Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi ajalooliste otsuste elluviimise eest, milledes on kavandatud rahvamajanduse edasiarendamise teed, on määratud kindlaks tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise maht ning ulatus kuuendaks viisaastakuks.

Innustatuna NLKP XX kongressi otsustest saavutasid meie maa töötajad partei juhtimisel möödunud aastal suurt edu tööstuse ja põllumajanduse arendamises.

Töölisklass ja tehniline intelligents kindlustasid sotsialistliku tööstuse edasise tõusu. Meie maal toodetakse iga päev üha rohkem metalli, sütt, naftat, masinaid, seadmeid ja materjale kõigile rahvamajandusharudele.

Märkimisväärset edu on saavutanud põllumajandustöötajad. Suurenes põllumajandussaaduste ja eriti teravilja tootmine. Oblastite, kraide ja vabariikide paljud sovhoosid ning kolhoosid saavutasid teraviljakultuuride saagikuse tõusu. Otsustavat tähtsust teravilja kogutoodangu suurendamises etendas uudis- ja jäätmaade ülesharimine. Nüüd on kõigile selge, et ilma selleta me ei oleks suutnud saavutada nii positiivseid tulemusi teraviljaprobleemi lahendamisel. Partei ja valitsuse poolt seatud ülesanne — harida üles uudismaad — sai üldrahvaliku heakskiidu osaliseks. Kogu nõukogude rahvas töötas aktiivselt selle ülesande lahendamisel, mis võimaldas täita esialgse projekti peaaegu kolmekordselt ja harida üles 35,5 miljonit hektarit maad.

Uudis- ja jäätmaade ülesharimine andis meie riigile võimaluse möödunud aastal tunduvalt suurendada teravilja kogusaaki, mis omakorda võimaldas suurendada viljavarumist. Kui eelmistel aastatel peeti suureks saavutuseks seda, et meie maal varuti 2—2,2 miljardit puuda vilja, siis on täiesti mõistetav ja õigustatud põllumajandustöötajate rõõm, kes suutsid 1956. aastal anda riigi salvedesse üle 3,3 miljardi puuda vilja, arvesse võtmata ümberarvestusi ja teiste saadustega asendamist.

Uudismaadel töötajad, kes edukalt täidavad partei ja valitsuse otsuseid meie maal teravilja tootmise suurendamise alal, on pälvinud üldrahvalikku tänu. Väljapaistvate saavutuste eest uudis- ja jäätmaade ülesharimisel, teravilja tootmise suurendamise eest ja 1956. aastaks riigile vilja andmise alal võetud kohustuste eduka täitmise eest autasustati Lenini ordeniga Kasahhi NSV-d, Altai ja Krasnojarski kraid, Omski, Novosibirski, Tšeljabinski, Tškalovi ja Saraatovi oblastit. Valitsuse autasusid sai üle 90 000 kolhoosniku, traktoristi, kombaineri, spetsialisti ja teise töötaja uudismaadel. Kommunistlike noorte ja nõukogude noorsoo suurte teenete eest sotsialistlikus ülesehitustöös ning nende ennastsalgava töö eest uudis- ja jäätmaade ülesharimisel autasustati Üleliidulist Leninlikku Kommunistlikku Noorsooühingut Lenini ordeniga.

Möödunud aastal suurenes tunduvalt puuvilla, suhkrupeedi, köögivilja ja eriti kartuli tootmine ning varumine. Toorpuuvilla varumisel ületati 1955. aasta tase 481 000 tonni võrra. Suure ja viljaka töö eest puuvillakasvatuse arendamisel ja puuvilla varumise riikliku plaani eduka täitmise eest autasustati Usbeki NSV-d, Tadžiki NSV-d, Turkmeeni NSV-d ja Kirgiisi NSV-d Lenini ordeniga. Palju rohkem kui 1955. aastal varuti toorpuuvilla ka Kasahhi NSV-s.

Meie maa kolhoosid ja sovhoosid on saavutanud märkimisväärset edu loomakasvatuse arendamises ning liha ja eriti piima tootmises. Piima kogutoodang kolhoosides suurenes aasta jooksul 32 protsenti, 1953. aastaga võrreldes aga peaaegu kahekordseks. Kui 1945. aastast 1953. aastani meie maal tervikuna suurenes väljalüps keskmiselt igalt lehmalt kolhoosides ainult 67 kilogrammi, siis kolme aastaga — 1953. aastast 1956. aastani — tõusis väljalüps iga lehma kohta 585 kilogrammini, sealjuures ainuüksi 1955.—1956. majandusaastal — 337 kilogrammi. Piima varumise ja kokkuostu aastaplaan täideti märksa enne tähtaega, riigile anti piima 3,8 miljoni tonni ehk 28 protsendi võrra rohkem kui 1955. aastal. Või tootmine meie maal suurenes 1956. aastal 1955. aastaga võrreldes 20 protsenti ning 1953. aastaga võrreldes 45 protsenti.

Suurt edu piima tootmises on saavutanud Vene Föderatsiooni paljude oblastite kolhoosid, Ukraina NSV ja Moldaavia NSV kolhoosid. Ukraina NSV kolhoosides lüpsti möödunud majandusaastal igalt lehmalt keskmiselt 1967 kilogrammi piima — 501 kilogrammi rohkem kui eelmisel aastal. Moskva oblasti kolhoosid tõstsid keskmise aastaväljalüpsi igalt lehmalt 2712 kilogrammini ja Rjasani oblasti kolhoosid 2656 kilogrammini. Ainuüksi ühe aastaga suurendasid Zaporožje oblasti kolhoosid väljalüpsi 1026 kilogrammi, Dnepropetrovski oblasti kolhoosid 916 kilogrammi, Orjoli oblasti kolhoosid 837 kilogrammi, Stalino oblasti kolhoosid 831 kilogrammi, Tuula oblasti kolhoosid 815 kilogrammi ja Hersoni oblasti kolhoosid 777 kilogrammi võrra.

Paljud kolhoosid ja sovhoosid saavutasid edu ka liha tootmise suurendamises. 1956. aastal nuumati kolhoosides ligi 9 miljonit

siga — 2,1 korda rohkem kui 1955. aastal. 1956. aastal varuti ja osteti kokku riigi poolt loomi kõigi allikate kaudu 9 protsenti rohkem kui 1955. aastal.

Loomakasvatussaaduste tootmise suurendamisel saavutatud kõrgete näitajate eest autasustati Moskva ja Voroneži oblastit Lenini ordeniga. Häid tulemusi liha tootmise suurendamisel saavutasid Ukraina NSV kolhoosid ja sovhoosid, kes täitsid liha varumise ja kokkuostu aastaplaani enne tähtaega ning andsid riigile liha 35 protsenti rohkem kui 1955. aastal. Möödunud majandusaastal nuumati vabariigi kolhoosides 3,8 miljonit siga — 2,5 korda rohkem kui kogu eelmisel aastal, kusjuures sealiha erikaal kolhooside poolt riigile antud ja müüdud liha koguhulgas moodustas 41 protsenti. Tunduvalt rohkem kui 1955. aastal tootsid ja andsid riigile liha Moldaavia NSV ning Krasnodari krai kolhoosid. Krasnodari krais nuumati 1956. aastal ligi 400 000 siga, seega peaaegu kaks korda rohkem kui 1955. aastal. See andis kraile võimaluse ületada riigile liha andmise plaan. Moldaavia NSV-s anti ja müüdi möödunud aastal riigile liha 58 000 tonni — 33 protsenti rohkem kui 1955. aastal, kusjuures kolhoosid andsid ja müüsid liha riigile 1956. aastal 25 protsenti rohkem kui 1955. aastal.

Viimaste aastate jooksul on parandanud oma tööd meie sovhoosid. Iga aastaga annavad nad riigile rohkem vilja, piima, kartulit, köögivilja ja teisi saadusi. Sovhoosid andsid 1956. aastal riigile 933 miljonit puuda vilja — peaaegu 3 korda rohkem kui 1955. aastal.

Kõik need faktid ja arvud näitavad, missuguseid määratu suuri võimalusi ja ressursse on meie kõrgesti mehhaniseeritud sotsialistlikul suurpõllumajandusel. Kuid kahjuks kaugeltki mitte kõik kolhoosid, masina-traktorijaamad ja sovhoosid, kaugeltki mitte kõik rajoonid, oblastid, kraid ja vabariigid ei kasutanud 1956. aastal täiel määral ära olemasolevaid võimalusi põllumajandussaaduste tootmise edasiseks suurendamiseks.

Kas võib pidada normaalseks, et Valgevene NSV kolhoosides, kus on häid tingimusi piimakarjakasvatuse arendamiseks, oli keskmine väljalüps 1956. aastal kõigest 1215 kilogrammi lehmalt, kusjuures väljalüps suurenes aasta jooksul ainult 214 kilogrammi, kuna meie maal tervikuna väljalüps suurenes 337 kilogrammi. Leningradi oblasti kolhoosides oli näiteks väljalüps igalt lehmalt 2284 kilogrammi piima, kuna naaberoblastite — Novgorodi, Vologda ja Velikije Luki — kolhoosid said tuhande kilogrammi võrra vähem. Harkovi oblasti kolhoosid toodavad põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta 161 tsentnerit piima, kuid naaberoblastite Sumõ ja Belgorodi kolhoosid toodavad vastavalt 113 tsentnerit ja kõigest 87 tsentnerit.

Mõni aasta tagasi väitsid Tuula ja Orjoli oblasti endised juhtivad töötajad, et looduslike, majanduslike ja muude tingimuste tõttu ei suuda nende oblastite kolhoosid järsult suurendada piima tootmist. Kuid kolhooside möödunud aasta töö-

tulemused tõestasid nende väidete kogu alusetust. Orjoli ja Tuula oblasti kolhoosid suurendasid ühe aasta jooksul piima väljalüpsi rohkem kui 800 kilogrammi, kuigi peab ütlema, et ka nendes oblastites ei kasutatud reserve ära kaugeltki veel mitte täielikult.

Äärmiselt aeglaselt lahendatakse meil seniajani liha tootmise suurendamise küsimusi. Ka siin on peamiseks põhjuseks paljudes oblastites, kraides ja vabariikides leiduvate võimaluste halb ärakasutamine. Tekib küsimus, mispärast suutis Ukraina anda 1956. aastal riigile liha 1955. aastaga võrreldes 35 protsenti rohkem ning Voroneži oblast 1,8 korda enam. Samal ajal andis Vene Föderatsioon tervikuna möödunud aastal riigile liha kõigest 8,2 protsenti rohkem. Eriti halb on olukord liha tootmise ja varumisega Kuibõševi ja Kurgaani oblastis, kus riigile antud liha kogus ei suurenenud, vaid koguni vähenes. Peaaegu üldse ei suurenenud Pensa, Rostovi ja Sverdlovski oblasti poolt riigile antud liha kogus. Sama ebarahuldav on olukord liha tootmisega Leedu NSV-s, Läti NSV-s ja Gruusia NSV-s. Nendes oblastites ja vabariikides ei tegelda nii nagu tarvis seakasvatuse arendamise ja sigade nuumamisega, ei pöörata küllaldast tähelepanu veiste ja lammaste säilitamisele ning nuumamisele.

Kas siis ainult Ukraina NSV ja Voroneži oblasti kolhoosidel ning sovhoosidel olid võimalused järsult suurendada liha tootmist ja riigile andmist? Muidugi mitte. Niisuguseid võimalusi oli kõigil oblastitel ja asi olenes üksnes sellest, kui oskuslikult, operatiivselt ja sihikindlalt lahendati liha tootmise suurendamise ülesannet ühes või teises oblastis, krais ja vabariigis, ühes või teises majandis.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu leiavad, et kui 1956. aastal algas kuuendas viie aasta plaanis ettenähtud põllumajandussaaduste tootmise suurendamise ülesannete edukas täitmine, siis 1957. aasta võib saada ja peab saama murranguliseks aastaks kõigi põllumajandusharude ja eeskätt teravilja tootmise edasiarendamises, piima- ja eriti lihakarjakasvatuse arendamises, et suurendada põllundus- ja loomakasvatussaaduste ressursse meie maa töötajate vajaduste rahuldamiseks.

Asi tuleb korraldada nii, et igal rajoonil, rajoonis aga igal kolhoosil ja sovhoosil oleks kõigi võimaluste ja reservide arvestamise alusel läbimõeldud plaan, et ennetähtaegselt täita kuuenda viisaastaku ülesanded põllumajandussaaduste tootmise alal. Nendes plaanides peab olema ette nähtud, missuguses tempos laiendada tootmist, kui palju ja missuguseid saadusi on tarvis toota viisaastaku igal aastal.

Kuuenda viisaastaku ennetähtaegse täitmise ülesanne on lahendatav üksnes ühel kindlal tingimusel — kui partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid edasiselt tõstavad põllumajanduse juhtimise taset. Nüüd on saanud täiesti vaieldamatuks, et mistahes kolhoosi ja sovhoosi mahajäämuse likvideerimine lühima

ajaga — ühe aasta jooksul — oleneb ainult kohalike partei- ja nõukogude organite oskusest ning sihikindlusest ning eeskätt partei rajoonikomiteede, rajoonide täitevkomiteede ja masina-traktorijaamade töötajatest.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu tuletavad uuesti meelde, et põllumajanduse juhtimises on peamiseks ja otsustavaks olnud ja jäävad kolhooside ja sovhooside juhtiva kaadri valiku ning selle kaadriga süstemaatilise töötamise küsimused. Ei ole vajadust tuua näiteid — neid on praegu tuhandeid —, et üks või teine kolhoos või rajoon jõudis ühe aasta jooksul eesrindlike hulka selle tulemusena, et neid juhtima edutati võimekad, hästi ettevalmistatud inimesed.

Teinud omal ajal suure töö kolhooside ja sovhooside juhtiva kaadri tugevdamiseks, on paljud partei- ja nõukogude organite juhtivad töötajad aga viimasel ajal pööranud sellele vähem tähelepanu. Seepärast ei pruugi imestada, et 1956. aastal avastati partei mõnede oblastikomiteede ja koguni rajoonikomiteede juhtivatele töötajatele ootamatult kolhoose, kus asjad ei olnud paranenud, vaid koguni halvemaks muutunud. Selle põhjuseks oli asjaolu, et esimeeste kaadri valikusse ei suhtutud mitte kõikjal kohusetundlikult ja reale kolhoosidele soovitati nõrku, algatusvõimetuid, pahatihti aga lihtsalt niisuguseid inimesi, kes ei taha ausalt täita neile usaldatud suurt ja auväärset ülesannet. Kolhoosiesimeesteks suunatute hulgas on ka niisuguseid töötajaid, kes tunnevad end seal ajutiste inimestena. Niisugused esimehed ei saa olla head juhtijad. On tarvis, et kolhoosi esimees kasvaks kolhoosiga kokku, et ta elaks ühist elu kolhoosiga, et ta jagaks kolhoosnikutega kõiki kolhoosi rõõme ja muresid. Inimesi, kes suhtuvad asjasse kohusetundetult, hiilivad kõrvale tööst, tuleb korrale kutsuda ja rangelt karistada. Ilma kultuurse, asjatundliku ja oma töö pärast muretseva kolhoosiesimeheta ei ole võimalik majandit edasi viia.

Kolhooside töö parandamise vältimatuks tingimuseks on kolhoosnikute aktiivsuse suurendamine ühismajapidamises, töödistsipliini tugevdamine ja tööviljakuse tõstmine. Seoses sellega ei saa pidada normaalseks, et reas kolhoosides leidub mõningane osa kolhoosnikuid, kes mitmesugustel ettekäänetel hoiduvad töötamast ühismajandis, mille tagajärjel niisugused kolhoosid ei tule õigeaegselt toime põllumajanduslike töödega, mis avaldab negatiivset mõju tootmise arendamisele ja vähendab ausalt töötavate kolhoosnikute töötasu. Niisugune olukord on talumatu. On tarvis, et igas kolhoosis arutataks tähelepanelikult läbi küsimus sääraste kolhoosnikute suhtumisest ühiskondlikku tootmisse, toodaks päevavalgele selle ebaterve nähtuse põhjused ning võetaks tarvitusele konkreetsed kasvatusabinõud ja vajaduse korral mõjutamise abinõud põllumajanduslike artellide vastutustundetute liikmete suhtes. Kolhoositööst on kohustatud aktiivselt osa võtma eranditult kõik kolhoosnikud. Ainult sel juhul võib kindel olla

edule kolhoosi ühismajapidamise arendamises ja järelikult kolhoosnikute ainelise heaolu paranemises.

NLKP Keskkomitee detsembripleenum seadis parteiorganisatsioonidele ning nõukogude ja majandusorganitele ülesande tagada rahvamajanduse arendamisele suunatavate materiaalsete ressursside ja rahaliste vahendite kõige ratsionaalsem ning efektiivsem ärakasutamine. Pleenumi otsused käivad ka põllumajanduse kohta. Põllumajanduses kasutatakse vähe sisemisi reserve, esineb suuri puudusi töö organiseerimises ja vahendite killustamist, mille tagajärjel vahendite investeerimine ei kajastu kiiresti põllumajandussaaduste tootmise suurenemise näol.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks seada selles kirjas mõned konkreetsed ülesanded, mis meil tuleb lahendada 1957. aastal.

Seoses sellega, et vajadus leivavilja järele kasvab meil aastast aastasse, jääb teravilja tootmise suurendamise küsimus ka edaspidi meie tähtsamaks ja pakilisemaks ülesandeks. Seepärast ei tohi nõrgendada tähelepanu uudis- ja jäätmaade edasise ülesharimise küsimuste suhtes. Hea oleks künda juba 1957. aastal täiendavalt üles teraviljakultuuride alla 4—5 miljonit hektarit uusi maid ilma tehnika suurendamiseta, traktorite ja teiste põllutöömasinate parema ärakasutamise arvel. Uudismaade edasisel ülesharimisel peavad uuesti suurt osa etendama Uraali, Siberi, Volgamaa ja Kasahstani kraid ning oblastid, kuid see ei tähenda, et ei peaks paremini ja täielikumalt ära kasutama maid, sealhulgas ka teraviljakultuuride jaoks meie maa kõigis piirkondades. Tuleb veel kord väga tõsiselt läbi vaadata külvipindade struktuur ning maade ratsionaalsema ärakasutamise arvel laiendada 1957. aastal täiendavalt teraviljakultuuride külvipinda.

Peamiseks ülesandeks maaviljeluses on kõigi põllukultuuride saagikuse tõstmine. Viimasel ajal on mitmel krail, oblastil ja vabariigil märgatavaid saavutusi saagikuse tõstmises, kuid meie maal tervikuna ei ole saagikus veel küllaldane. Selle asja üle räägitakse palju, kuid praktilisi tegusid on vähe.

Saagikuse tõstmise ülesanne peab olema üldrahvalik, üldriiklik ülesanne ja me peame selle lahendama nii, nagu kogu meie maa partei ja valitsuse juhtimisel lahendas uudis- ja jäätmaade ülesharimise küsimusi. Me ei saa enam vaka alla jätta seda kolossaalset riiklikku reservi.

Ei ole vajadust tuua näiteid selle kohta, et igas oblastis ja ka peaaegu igas rajoonis võib igal aastal leida majandeid, kes saavad kõigi põllukultuuride rikkalikke saake. Tekib küsimus, mispärast meie ei suuda siis sotsialistliku majandussüsteemi tingimustes ja kolossaalsete tehniliste võimaluste juures teha nii, et eesrindlike majandite kogemused kantaks üle ning võetaks kasutusele kõigis kolhoosides ja sovhoosides. Mingisuguseid objektiivseid põhjusi siin ei ole. Kõik oleneb ainult juhtimise tasemest, juhtijate soovist

ja sihikindlusest teha lühikese ajaga eesrindlike majandite kogemused kõigi kolhooside ja sovhooside ühisvaraks.

Üheks tähtsamaks lüliks saagikuse tõstmise küsimuses on agrotehnikast kinnipidamine põllukultuuride harimisel. Ei või enam leppida niisuguste faktidega, et paljudes kolhoosides ja sovhoosides süstemaatiliselt rikutakse agrotehnilisi reegleid — ei peeta silmas künnisügavust, külvi tähtaegu, seemendamissügavust, külvinorme ja teisi agrotehnika nõudeid.

Põllumajandusliku tootmise iseärasus seisab selles, et mistahes agrotehnika rikkumine — olgu see põllu ettevalmistamise ajal, külvi, hooldus- või koristustööde ajal — võib põhjustada väga suuri kadusid ja koguni ajada tühja kõik tööjõu ja vahendite kulud. Seepärast me peame eriti leppimatult suhtuma agrotehnika rikkumisse ja saavutama kõikjal kõrge maaviljeluskultuuri.

Väga tähtsaks probleemiks, eriti Vene NFSV mittemustmullavööndis, Valgevenemaal, Baltimaadel ja Ukraina Polesjes, on orgaaniliste väetiste tootmise ja kasutamise küsimused. Kuid neid küsimusi ei lahendata nii nagu vaja. Nende piirkondade partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite ülesanne seisab selles, et orgaaniliste väetiste — sõnniku, turba ja kompostide — tootmise ja kasutamise küsimused võetaks erilise kontrolli alla, organiseeritaks asi nii, et neid väetisi oleks kõigis majandites vajalikul hulgal. Ei tohi unustada, et mainitud piirkondades väetamata põldudele teravilja ja tehnilisi kultuure külvata ja eriti kartulit maha panna on peaaegu kasutu, sest üksnes väga soodsate ilmastikutingimuste juures on võimalik saada väikest saaki, kuid ka sel juhul ei tee need saagid tavaliselt tasa tehtud kulutusi.

Kehvad viljasaagid — mitte üle 3—4 tsentneri hektarilt —, mida rida aastaid saavad paljud kolhoosid ja sovhoosid Novgorodi, Pihkva, Kostroma, Velikije Luki ja mõningates teistes Vene NFSV oblastites, Valgevenemaal ja Baltimaadel, on esmajärjekorras selle tagajärg, et seal ei anta küllaldasel hulgal orgaanilist väetist, ei hoolitseta põlluviljakuse taastamise eest. Tuleb tingimata anda külvi alla vajalikul hulgal orgaanilist väetist ja siis on saak garanteeritud. Seda kinnitab asjaolu, et Moskva oblasti kolhoosid said 1956. aastal keskmiseks viljasaagiks 10,3 tsentnerit hektarilt, samal ajal aga oli Kalinini oblastis viljakus kõigest 6,9 tsentnerit, Jaroslavli oblastis 6,5 tsentnerit, Kaluuga oblastis 6 tsentnerit ja Rjasani oblastis 5,6 tsentnerit hektarilt. Niisugune vahe viljakuses on seletatav asjaoluga, et Moskva oblasti kolhoosid tõstsid viimasel ajal maaviljeluse kultuuri, hakkasid teraviljakultuuride alla andma rohkem kohalikke väetisi, ulatuslikumalt kasutama orgaanilisi ja mineraalseid segusid akadeemik Lõssenko ja Lenini-nimelise Põllumajandusteaduste Akadeemia teiste töötajate poolt väljatöötatud meetodi järgi. Mittemustmullavööndi paljudes kolhoosides ja sovhoosides annab häid tulemusi põldude viljakuse tõstmiseks lupiini külvamine haljasväetiseks. Oleks tar-

vis ulatuslikumalt rakendada seda moodust ning organiseerida kolhoosides ja sovhoosides lupiini seemnekasvatust.

Küllaldase niiskusega piirkondade eesrindlikud kolhoosid ja sovhoosid loobuvad viimasel ajal puhaskesadest, mis võimaldab neil täielikumalt ja produktiivsemalt kasutada maid. Kesadele varajase kartuli mahapaneku, viki-kaerasegatise, söödamaisi ja teiste kesakultuuride külvamise arvel suurendavad niisugused kolhoosid ja sovhoosid tunduvalt põllumajandussaaduste tootmist ja saavad täiendavalt suurt sissetulekut. Selle vööndi kolhoosides ja sovhoosides tuleks detailselt läbi kaaluda ja arvestada, missugust kasu annaks üleminek puhaskesadelt kultuuridega kesale, ning resoluutsemalt seda abinõu ellu viia.

Rea linnade ja eriti maal töötajad kurdavad täiesti õigustatult suhkru vähesuse üle. Kuigi suhkrupeedi kasvupind on viimastel aastatel laienenud, jääb saagikus endiselt madalaks. Seepärast tuleb Ukraina suhkrupeeti kasvatavates kolhoosides ja sovhoosides ning eriti Vene Föderatsiooni ja Valgevene suhkrupeeti kasvatavates kolhoosides ja sovhoosides talveperioodil tõsist tööd teha suhkrupeedi saagikuse tõstmiseks. See muidugi ei tähenda, et ei tuleks laiendada suhkrupeedi kasvupinda, eriti küllaldase niiskusega ja mustmullaga piirkondades, esmajärjekorras Krasnodari krais, reas Stavropoli krai rajoonides ja teistes piirkondades.

Hoolimata sellest, et möödunud aastal meil tunduvalt paranes olukord kartuli ja köögivilja kasvatamise alal, ei toodeta neid väärtuslikke saadusi ikka veel küllaldaselt. Seepärast on tarvis kasutusele võtta abinõud nende kultuuride kasvupinna edasiseks laiendamiseks ja saagikuse tõstmiseks. Tuleb teha tööd selleks, et meil kasvatataks küllaldaselt varajast kartulit, mille tootmine on väga tulukas; tuleb laiendada kasvatatavate köögiviljade sortimenti, kasvatada rohkem tomateid, kurke, pipart, baklažaane ja teisi köögivilju.

1956. aasta kogemused näitasid, et paljud oblastid suurendasid ühe aastaga piima tootmist rohkem kui poolteisekordselt niihästi karja produktiivsuse tõstmise kui ka lehmade arvu suurendamise arvel. On vajalik, et iga oblast, krai ja vabariik järgiks eesrindlike oblastite eeskuju ja seaks endale ülesande — järsult suurendada 1957. aastal piima väljalüpsi ja kogutoodangut. Praegu peab iga kolhoos ja sovhoos, iga rajoon, oblast, krai ja vabariik kindlaks määrama, missuguses ulatuses ta hakkab 1957. aastal võitlema piima väljalüpsi ja kogutoodangu suurendamise eest. Tuleb arendada ulatuslikku sotsialistlikku võistlust piima tootmise edasise suurendamise eest, et 1957. aastal oleks niisugusel hulgal piima, mis täielikult rahuldaks töötajate vajadust täispiima, piimasaaduste ja või järele.

Üheks kõige suuremaks ja keerulisemaks ülesandeks on endiselt liha tootmise suurendamine. See on meil vist küll põllumajandusliku tootmise kõige laokilejäänum sektor. Käesoleval aastal tuleb saavutada, et mitte üksikud vabariigid ja oblastid, vaid kõik

rajoonid, oblastid, kraid ja vabariigid järsult suurendaksid liha tootmist ja riigile andmist.

Üheks tähtsamaks liha tootmise järsu suurendamise vahendiks on seakasvatuse arendamine, kuna sead kasvavad kõigist loomadest kiiremini. Sealjuures on suur tähtsus, nagu näitavad Ukraina, Moldaavia, Krasnodari krai ja Voroneži oblasti kolhooside ning sovhooside kogemused, noorte sigade ühekordsel kasutamisel nendelt põrsapesakondade saamiseks. Voroneži oblasti kolhoosid kavatsevad 1957. aastal kasutada 200 000 ühekordset emist ja saada selle arvel vähemalt 1 200 000 põrsast. Kui iga oblast ja vabariik järgiks seda eeskuju, siis võime öelda, et teeksime juba 1957. aastal järsu hüppe liha tootmise ja varumise suurendamises. Ühtlasi annaks sealiha tootmise suurendamine meile võimaluse likvideerida selline suur puudus kolhooside ja sovhooside töös, nagu suure hulga noorte veiste tapmine eelneva nuumata, kuigi nende noorloomade edasikasvatamine kas või ühe aasta vältel võimaldaks suurendada veiseliha tootmist vähemalt 20 protsenti.

Tunduval määral võib suurendada liha tootmist ka linnukasvatuse arvel. Meil on rohkesti kolhoose ja sovhoose, kus linnukasvatus edeneb hästi ja toob suuri sissetulekuid. Stalino oblasti Staromlinovka rajooni kolhoosides näiteks nuumati 1956. aastal üle 400 000 linnu. See võimaldas rajoonil saada 7,6 tsentnerit linnuliha teraviljakultuuride iga 100 hektari kohta ning täita peaaegu kolmandiku lihavarumise ülesandest linnuliha arvel.

Kuid peab otseselt ütlema, et olukord linnukasvatusega on kolhoosides ja sovhoosides halb. Möödunud aastal lindude arv kolhoosides ei suurenenud, vaid koguni vähenes. Kas võib pidada normaalseks seda, et niisugustes oblastites, nagu Tambovi, Balašovi ja Omski oblast, kus teraviljamajandus on hästi arenenud, vähenes lindude arv aasta jooksul rohkem kui 20 protsenti?

Viimasel ajal on reas kolhoosides hakatud organiseerima linnukasvatusi. See on vajalik üritus, kuid iga kolhoos ja sovhoos ei saa linnukasvatust rajada, aga linde kasvatada, linnufarmi pidada võib ja seda peab tegema iga kolhoos ja sovhoos, kus on teraviljapõlde.

Peab märkima, et loomakasvatussaaduste ja eriti piima tootmise suurendamises saavutatud edu on eeskätt selle suure töö tulemus, mida on tehtud maisi külvipinna laiendamiseks. Tänu selle kultuuri külvipinna laiendamisele lahendatakse paljudes kolhoosides ja sovhoosides edukalt karja mahlaka ja jõusöödaga varustamise ülesanne, mis võimaldab tõsta piimakarja produktiivsust ja laiendada sigade nuumamist. Nii varuti Zaporožje oblasti kolhoosides 1955. aastal igale lehmale 7 tonni silo, mis võimaldas nendel kolhoosidel saavutada 1956. aastal meie maal kõige parema tulemuse väljalüpsi suurendamisel. Möödunud aastal varuti Zaporožje oblasti kolhoosides silo peaaegu poolteist korda rohkem, tunduvalt rohkem kui eelmistel aastatel valmistati

maisisilo Krasnodari krai, Tambovi, Voroneži ja rea teiste oblastite kolhoosides.

Me peame endile seadma ja lahendama ülesande — kõikjal olgu vähemalt 10 tonni silo lehma kohta. Sel tingimusel võiksid kolhoosid ja sovhoosid saada keskmiselt 3000 liitrit ja rohkemgi piima igalt lehmalt. Kas me saame seda teha? Saame ja tingimata peame, kui kasvatame igas kolhoosis ja sovhoosis rikkaliku maisisaagi. Teist kultuuri, mis annaks niisugusel hulgal silo suhteliselt väikeselt kasvupinnalt, meil ei ole.

Olemasolevad kogemused maisi massilisel külvamisel silo jaoks on end õigustanud. Kõikjal, Nõukogude Liidu kõigis piirkondades, kus kasvatatakse põllukultuure, isegi põhjapiirkondades, saadi küllalt hea saak — kuni 200, keskvööndis 300, 500 ja koguni 700 tsentnerit haljasmassi hektarilt, olenevalt maisisordist ja pinnasest, peamiselt aga olenevalt külvi, hooldustööde ja harimise kvaliteedist. Kuid oleks ebaõiglane öelda, et meil on kõikjal korralik maisisaak. Meie maa paljudes piirkondades saame veel kehva saaki, tunduvalt väiksemat selle kultuuri keskmistest võimalikest saakidest.

Milles on põhjus? Asi ei seisa muidugi selles, kas mais saab või ei saa kasvada. Ta kasvab kõigis piirkondades, kus sellesse kultuurisse suhtutakse armastuse ja tähelepanuga, seal aga, kus ei tunta seda kultuuri, ei õpita teda tundma, ei hoolitseta saagirohkete maisisortide kvaliteetse seemne varumise eest, kus ebaõigesti külvatakse ja seemendatakse kliima- ning mullastikutingimusi arvestamata, seal on saak muidugi vilets. Talitatakse ebaõigesti, kui šabloonselt suhtutakse maisi agrotehnikasse. Nii seemendatakse maisi mittemustmullavööndi raskes ja niiskes pinnases sama sügavalt nagu lõunas, kus muld on kergem ja niiskust vähe. Lõunas praktiseeritakse nendes tingimustes sügavamat seemendamist, 10 ja rohkem sentimeetri sügavusse, sest maisi külvamise ajal ei ole mulla ülemises kihis niiskust. Kopeerides mehaaniliselt nii sügavat seemendamist mittemustmullavööndis, ei saada tõusmeid üldse, või tärkavad harvad tõusmed.

Viimasel ajal on meil hakanud levima lubamatu nähtus, kus rea kolhooside ja sovhooside hooletud peremehed, kes on lasknud hukka minna maisipõllud ja püüavad pääseda vastutusest, varjavad hukkaläinud põlde, näidates, nagu oleks mais põllul kasvavana loomadele ära söödetud. Selle asemel et sisuliselt asja uurida ja süüdlasi karistada, hoiduvad kohalike partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite töötajad sellest kõrvale ning kinnitavad samuti, et mais oli, kuid et see söödeti loomadele põllul kasvavana, samal ajal kui asi oli tegelikult teisiti. Maisi söötmisel põllul kasvavana tallatakse seda rohkem maha kui süüakse, seepärast ei lubaks ükski vähegi arukas peremees mingil juhul maisi söötmist põllul kasvavana.

Ebanormaalne on ka niisugune olukord, kus mõned juhtivad töötajad selle asemel, et ise tundma õppida ja inimestele õpetada

maisikasvatamise õiget agrotehnikat, tahavad suurendada selle kultuuri külvipinda. Mida rohkem nad laiendavad külvipindu, seda rohkem saavutavad nad vastupidiseid tulemusi, sest suurte külvipindade juures kasutatakse halvemaid maid, haritakse neid halvemini ja seega süvendatakse konservatiivsete inimeste umbusku maisi suhtes, arvamust, et mais ei saa kohalikes tingimustes anda saaki. Seepärast tuleb maisi külvata nii palju, nagu antud majand vajab. Peatähtsus on pöörata tähelepanu seemne kvaliteedile, pinnase kvaliteedile, väetamisele, külvile, hooldustööde kvaliteedile.

Piirkondades, kus maisiga on harjutud ja on veendutud selle kultuuri erilistes eelistes, seal hinnatakse teda ja laiendatakse igati maisi külvipinda. Kuid tuleb märkida ebaratsionaalset suhtumist selle kultuuri kasutamisse. Praegu koristatakse maisist mõningane hulk siloks, peamine maisihulk aga kasvatatakse täisküpsuse järgus teradeks. Kas see on õige? Kui asjasse süveneda ja läbi kaaluda, on kerge veenduda, et see on ebaõige ja ebaratsionaalne suhtumine. Vaadake mitmesugustes tsoonides ja arvutage välja, kui palju söötühikuid annab mais, kui ta koristatakse teradeks täisküpsuse järgus või koristatakse siloks vahaküpsuse järgus. Näiteks Ukrainas, Rostovi oblastis ja mõningates teistes oblastites on maisivarred, kui maisi koristatakse teradeks täisküpsuse järgus, vähe kõlblikud söödaks ning neid kasutatakse sagedamini teisteks majanduslikeks vajadusteks. Kui maisi koristada aga vahaküpsuse järgus, siis saab tõlvikutest ja vartest head silo — suurepärast loomasööta, kusjuures saagikus on suurem hektarilt saadavate söötühikute hulgalt. Seepärast on tarvis, et kolhoosid ja sovhoosid arvutaksid välja ja määraksid kindlaks, kui palju jätta maisi terade saamiseks — sööda jaoks, seemneks (soovitav hübriidkülvid), riigile andmiseks. Peamiselt tuleb maisist valmistada silo, siis me jõuame märksa kiiremini edasi loomakasvatuse arendamises, võime sööta samadelt pindadelt, mis on maisi all, suuremal hulgal loomi.

Rääkides puudustest kolhooside töös, ei saa vaikida tõsistest lünkadest masina-traktorijaamade tegevuses. Paljud neist tulevad veel halvasti toime oma ülesannetega, annavad vähest abi kolhooside mahajäämuse likvideerimiseks, kolhoosnikute töö kergendamiseks, eriti loomakasvatuses. Kaugeltki mitte kõigis masina-traktorijaamades ei kasutata põllumajanduslikku tehnikat tootlikult. Esineb puudusi ka töö organiseerimises, ei võeta tarvitusele vajalikke abinõusid mehhanisaatorite kaadri kinnistamiseks, kaadri tööviljakuse tõstmiseks kogu aasta vältel, eesrindlike kogemuste ulatuslikumaks rakendamiseks põllumajanduslikus tootmises. Mõned masina-traktorijaamade direktorid, püüdes iga hinna eest täita traktoritööde plaani pehmekünni hektarites, teevad kolhoosides sageli põllukultuuride saagikuse tõstmiseks täiesti ebavajalikke traktoritöid. Nii tehakse sügiskündi kartuli, suhkrupeedi ja teiste niisuguste kultuuride alt vabanenud põldu-

del, millede koristamisel mulda on sügavalt kobestatud, või tehakse kõrrekoorimist lühikest aega enne sügiskündi samadel põldudel jne. Seega tekitatakse kahju riigile ja kolhoosidele, kulutades ebatootlikult vedelkütust ja rahalisi vahendeid. Riigi huvides on vajalik, et kõigis masina-traktorijaamades peetaks rangelt kinni kokkuhoiurežiimist. On saabunud aeg, kus kogu masina-traktorijaama tootmistegevust tuleb kontrollida rublaga.

Tuleb paremini organiseerida remonttöid, tugevdada kontrolli remondi kvaliteedi üle, et kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid oleksid täiesti kindlad iga traktori, iga põllutöömasina töökorras olekus. Tuleb läbi kaaluda ka kõik põllumajandusliku tehnika parema, tootlikuma ärakasutamise küsimused, vähendada selle arvel pinget tööjõuressursside alal põllumajanduslikus tootmises ning tagada kõigi põllumajanduslike tööde tegemine parimal ajal.

Ei tohi lubada traktoripargi ebatootlikku, ebaratsionaalset kasutamist talveperioodil, suurel hulgal kalli vedelkütuse kulutamist töödeks, mida on võimalik teha veoloomadega. Kas talitavad heaperemehelikult masina-traktorijaamad ja kolhoosid Uraalis, eriti aga Lääne-Siberis, kui traktor ДТ-54, mille võimsus on 54 hobujõudu, toob päeva jooksul farmi ainult ühe tonni põhku, kusjuures seda traktorit teenindab 3—4 inimest? Selle töö võiks ju teha üks inimene ühe paari hobustega.

Masina-traktoripargi ettevalmistamise ja selle õige ärakasutamise peavad võtma oma raugematu kontrolli alla kohalikud partei- ja nõukogude organid.

Meil on veel rohkesti sovhoose, kus halvasti kasutatakse ära olemasolevaid võimalusi põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks ja nende omahinna alandamiseks. Paljudes sovhoosides esineb kahjumeid. Uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondades arenevad sovhoosid seni ühekülgselt, ainult kui teraviljamajandid, ehkki igal sovhoosil on kõik tingimused selleks, et saada rentaabliks, paljude tootmisharudega majandiks.

Ülesanne seisab selles, et iga sovhoos täidaks 1957. aastal tingimata põllumajandussaaduste tootmise plaani, suurendaks kaubatoodangut ja töötaks kahjumita. On tarvis, et partei- ja nõukogude organid pühendaksid rohkem tähelepanu sovhooside tööle.

Paljudes kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades on ehitustegevus veel halvasti organiseeritud. Mõned juhtivad töötajad seletavad mahajäämust ehitustegevuses ainuüksi tsentraliseeritud korras eraldatavate vahendite ja materjalide puudusega, unustades, et selles töös on niisama suure tähtsusega töötajate algatus, kohalike võimaluste väljaselgitamine ja ulatuslik ärakasutamine. On rohkesti näiteid, et kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade juhtivad töötajad, näidates algatusvõimet ja kulutades vähe summasid, arendavad ulatuslikku ehitustegevust pilliroo, samaani, kivide ja teiste kohalike materja-

lide baasil. On tarvis kõikjal täielikumalt ära kasutada ehitustegevuses kohalikke võimalusi, igati ergutades initsiatiivi sellel alal. Kõik see võimaldab meil paremini ja kiiremini lahendada tootmishoonete, kultuuri- ja kommunaalobjektide ehitamise küsimusi ning abistada sovhooside ja masina-traktorijaamade töölisi ning kolhoosnikuid elamute ehitamisel ja remontimisel. Erakordse tähtsuse omandavad need küsimused uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondades, kus elamute ning kultuuri- ja kommunaalehituste püstitamine peab olema partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite erilise hoolitsuse ja tähelepanu objektiks.

Praegu tehakse põllumajanduses möödunud aasta töö kokkuvõtteid ja kavandatakse abinõusid 1957. aasta plaani täitmiseks. Selle töö tegemisel on väga tähtis, et igas kolhoosis ja sovhoosis, igas masina-traktorijaamas igakülgselt ning põhjalikult toodaks päevavalgele ja kritiseeritaks puudusi, täielikumalt selgitataks välja olemasolevaid reserve ja kavandataks konkreetsed abinõud kõigi majapidamisharude edasiseks kiiremaks arendamiseks.

Õigesti talitavad need kolhoosid, masina-traktorijaamad ja sovhoosid, kus seda tööd tehakse mitte juhtivate töötajate kitsas ringis, vaid kutsutakse sellest osa võtma kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside tööliste ning spetsialistide laiad hulgad. Nendel on ju kõige paremini teada 1956. aastal esinenud puudused ja vead, ning mida on tarvis teha selleks, et uuel aastal saada suuremal hulgal toodangut põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta tööjõu ja vahendite minimaalse kulutamise juures. Möödunud aasta tulemusi ja käesoleva aasta üritusi on otstarbekohane arutada brigaadides, farmides, sovhooside osakondades ning kolhoosnikute ja masina-traktorijaamade ning sovhooside töötajate üldkoosolekutel.

Väga tähtis on sealjuures arvestada ja võimalikult täielikult ära kasutada novaatorite kogemusi, nende eesrindlikke võtteid ja töömeetodeid, hoolikalt läbi arutada kõik tehtavad ettepanekud. Igas kolhoosis ja sovhoosis on nähtavasti tarvis arutada töönormide küsimust, et ei oleks madaldatud norme, on tarvis läbi kaaluda, kuidas mehhaniseerida palju tööjõudu nõudvad tööd farmides ja vähendada tööjõukulu toodangu andmiseks.

Kehtestatud uus planeerimise kord põllumajanduses andis võimaluse valla päästa kolhoosnikute, sovhooside töötajate ja kõigi maatöötajate loova initsiatiivi, on tõstnud hulkade aktiivsust ja aidanud neil mõistlikumalt organiseerida majapidamist. Kuid peab ütlema, et kaugeltki mitte kõigis rajoonides ei mõisteta seda määrust õigesti ega viida õigesti ellu. Kohati ei anta kolhoosnikutele tegelikku võimalust vabalt planeerida oma majandi arendamist kohalikke iseärasusi arvestades. Reas rajoonides jätkub ikka veel plaanide pealesundimine igasuguste ülesannete näol ja seega võetakse kolhoosnikutelt võimalus näidata üles initsiatiivi maade paremaks ärakasutamiseks, põllukultuuride kogusaakide suurendamiseks ja loomakasvatuse produktiiv-

süse tõstmiseks. Tuleb teha nii, et kolhoosidel ja kolhoosnikutel oleks mitte sõnades, vaid tegudes võimalus täielikult kasutada vaba planeerimise õigust, mis on neile antud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on seisukohal, et ka edaspidi on tarvis taotleda kolhooside edasist organisatsioonilist ja majandusliikku tugevdamist, nende ühismajapidamise igakülgset arendamist ja kolhoositöö tootlikkuse tõstmist ning sellel alusel kolhoosnikute materiaalse heaolu tõstmist.

Ühismajapidamine on kolhoosnikute kogu elu aluseks ja paljude kolhooside kogemustest võib näha, et seal, kus see majapidamine kasvab ja tugevneb, kus aastast aastasse suurendatakse põllumajandussaaduste tootmist ja vähendatakse tööjõukulu toodanguühiku kohta, kus paremini kasutatakse maakõlvikuid ja kus iga hektar maad annab suuremat sissetulekut, seal tasutakse tootmises kulutatud normipäeva eest hästi ning kolhoosnikud elavad jõukamalt, saavad rohkem vilja ja teisi saadusi ning raha. Seepärast me peame põhjalikumalt süvenema kolhooside ökonoomikasse, paremini kasutama looduslikke varasid, tõstma kolhoosnikute tööviljakust, milles on meie edasiliikumise pant.

Tehes kokkuvõtet 1956. aasta tulemustest ja kavandades abinõusid käesolevaks aastaks, oleks andestamatu viga unustada jooksvaid töid, millede tegemisest tunduval määral oleneb põllumajandussaaduste tootmise suurendamise ülesande lahendamine 1957. aastal. Tuleb hoolt kanda selle eest, et igas majandis valmistataks ette kvaliteetne ja üldreeglina sordiseeme; tagataks kohalike ja mineraalväetiste kogumine, õige säilitamine ja ärakasutamine. Traktorid ja põllutöömasinad tuleb remontida õigeaegselt ja kvaliteetselt niisuguse arvestusega, et iga remonditud traktor töötaks kindla garantiiaja.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata karja ületalvepidamisele, vältida loomade lõpmist, tagada karja õige söötmine, talitamine ja pidamine, et talveperioodil oleks kõigi loomaliikide produktiivsus mullusest märksa kõrgem.

Talvine aeg tuleb ära kasutada kaadri massiliseks õppuseks, tema kvalifikatsiooni tõstmiseks, teaduse saavutuste ja eesrindliku praktika omandamiseks.

*

Partei-, nõukogude ja komsomoliorganisatsioonid peavad oma töös pühendama rohkem tähelepanu poliitilise ja massilise kultuuritöö läbiviimisele kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides. Kolhoosnikutel ning masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistel peab olema võimalus regulaarselt kuulata loenguid ja vestlusi poliitilistel, põllumajanduslikel ja teistel teemadel.

Tuleb võimalikult ulatuslikumalt radiofitseerida külasid, sagedamini demonstreerida põllumajandustöötajaile kinofilme ja

korraldada teisi massilisi kultuuriüritusi. Erilist tähelepanu tuleb pühendada tööle maanoorsoo hulgas, tuleb hästi organiseerida maanoorte puhkeaja veetmist, igakülgselt arendada ja toetada noorte väärtuslikku initsiatiivi ja aktiivsust ühiskondlik-poliitilises ja tootmistegevuses.

Kallid seltsimehed! 1957. aasta peab saama põllumajanduses uue, veel võimsama tõusu saavutamise aastaks. Kodumaa huvid nõuavad, et põllumajandustöötajate jõupingutused oleksid suunatud partei ja valitsuse poolt kuuendaks viisaastakuks kavandatud põllumajanduslikus tootmises järsu tõusu saavutamise programmi ennetähtaegsele täitmisele.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu väljendavad kindlat veendumust, et kolhoosnikud, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölised, põllumajanduse spetsialistid ja kõik põllumajandustöötajad tulevad edukalt toime ülesannetega, mis NLKP XX kongress seadis kõigis põllumajandusharudes tõusu saavutamiseks.

„Pravda", 17. jaanuaril 1957

VOLOGDA OBLASTI PÕLLUMAJANDUSE JUHTIMISE PARANDAMISEST

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
4. märtsil 1957

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et Vologda oblasti põllumajandus on äärmiselt laokil. Viimaste aastate jooksul on kolhoosides külvipinnad tunduvalt vähenenud, teraviljakultuuride külv teostatakse paljudes kolhoosides madalakvaliteedilise seemnega, maa väetamiseks kasutatakse väga vähe kohalikke ja mineraalväetisi.

Kohalikud partei- ja nõukogude organid teevad põllumajanduse juhtimises tõsiseid vigu. Reas rajoonides toimus kolhooside liitumine nende looduslikke, majanduslikke, territoriaalseid ja muid iseärasusi arvestamata. Suurest territoriaalsest laialipillatusest hoolimata kuuluvad paljude kolhooside koosseisu 25—30 ja enam asustatud punkti, kusjuures need punktid on üksteisest eraldatud mitte ainult 5—7-kilomeetriliste vahemaadega, vaid ka looduslike takistustega — järvede ja jõgedega. Suured põllumajanduslikud artellid on halvasti kindlustatud juhtiva kaadriga. NLKP oblastikomitee büroo ja oblasti täitevkomitee ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid tehtud vigade kõrvaldamiseks ja suhtuvad üksikute kolhooside ja kolhoosnikute saatusesse vastutustundetult.

Paljusid põllumajanduse arendamise küsimusi ei lahendata õigesti. Vologda oblasti piimakarjakasvatus, mis vanast ajast peale on kuulus olnud kõrgekvaliteedilise või tootmise poolest, ei ole praegu enam kolhoositootmise juhtivaks haruks. Lehmade arv on isegi pärast NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsust suuresti vähenenud ja nende produktiivsus on jäänud ikka veel madalale tasemele. Söödakultuuride külvipinnad moodustavad kõigest 20—25 protsenti üldkülvipinnast. On vähenenud ka kartuli, juurvilja ja teiste söödakultuuride külvipind. Kolhoosides soovitatakse kasvatada nisu, samal ajal kui suuremat saaki andva rukki külvipindasid vähendatakse.

Linakasvatus ei ole ikka veel õieti kujunenud suurt tulu andvaks kolhoositootmise haruks. Rahalised tulud ühelt lina külvipinna hektarilt on peaaegu kaks korda väiksemad kui Kalinini oblasti kolhoosides. Lina koristamine, peksmine ja laotamine venib iga aasta pikale, mille tõttu alaneb linatoodangu kvaliteet ja esineb suuri linaseemne ning kiu kadusid. Vaatamata sellele, et oblasti kolhoosid ei ole linakülvi alal kaugeltki veel saavutanud sõjaeelset taset, kavatsetakse 1957. aastal lina külvipinda vähendada 5200 hektari võrra möödunud aastaga võrreldes.

Kuigi kolhoosides on olemas suur hulk väikesi põllulappe pindalaga 0,5—2 hektarit, rakendatakse lihtsat hobuveojõule rajanevat mehhaniseerimist iga aasta üha vähem. Kui 1949. aastal künti hobuatradega 541 000 hektarit maad, siis 1956. aastal ainult 75 000 hektarit. Samal ajal kasutatakse masina-traktorijaamade traktoriparki nendel väikestel põllulappidel halvasti ning suure riiklike vahendite ülekuluga.

Kolhoosides ei tehta vajalikke töid maakõlvikute soostumise ja metsastumise vältimiseks, mille tõttu on suur osa põllumaast ning heina- ja karjamaast põllumajanduslikust käibest välja langenud. Selle asemel et olemasolevat maaparandustehnikat kasutada haritavate maakõlvikute korrashoidmiseks ja parandamiseks, loodi oblastis seitse heinamaade parandamise jaama uute tugevasti soostunud massiivide kasutuselevõtmiseks; nende jaamade ülalpidamiseks kulutatakse iga aasta määratu suuri summasid, mida aga pole võimalik lähemate aastate jooksul efektiivselt tagasi saada.

Partei oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee ei võta tarvitusele küllaldasi abinõusid kevadkülvi ettevalmistamiseks. Kolhoosid on varustatud seemnega kõigest 56 protsendi ulatuses. Seemnete viimine külvikonditsioonini ei ole vajalikul määral organiseeritud. Teraviljakultuurid ja lina on üle 9000 hektari suurusel maa-alal ikka veel peksmata. Käesoleva aasta 10. veebruaril oli traktorite sügisese ja talvise remondi plaanist täidetud 72 protsenti. Hobujõul töötavate põllutöömasinate remontimisele pole enamik kolhoose seni veel asunud. Suuri puudusi esineb ka karja ületalvepidamises, paljud karjalaudad ei ole külma vastu kindlustatud, reas kolhoosides söödetakse loomadele koresööta ette-

valmistamata kujul, loomad ei saa küllaldaselt juua. Käesoleva majandusaasta nelja kuu jooksul on saadud piima ühe aastalehma kohta kõigest 192 kilogrammi.

Partei- ja nõukogude organid on vähe teinud elavat organiseerimistööd kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, nad ei loo vajalikku tööpinget ning annavad vähe abi majanduslikult nõrkadele kolhoosidele olemasolevatest raskustest jagusaamiseks. Oblasti parteiorganisatsioonis on suuresti maad võtnud ülalpeetava meeleolud. Paljud rajoonide, masina-traktorijaamade, sovhooside ja kolhooside juhtivad töötajad on põllumajanduse laokilolekuga leppinud ja aktiivse töö asemel, mida on vaja teha selleks, et põllumajandussaaduste tootmise suurendamise eesmärgil otsida ja ära kasutada sisemisi võimalusi, suunavad oma peamised jõupingutused kõikvõimalike palvete koostamisele ja põhjendamisele, arvates ekslikult, nagu etendaks väljastpoolt antav abi kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside tugevdamises otsustavat osa.

Oblasti kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades on poliitiline töö inimestega nõrgalt organiseeritud, puudulikult on organiseeritud ka sotsialistlikku võistlust kõigi põllumajandusharude arendamiseks, halvasti üldistatakse ja juurutatakse teaduse saavutusi ning eesrindlaste kogemusi.

Partei rajoonikomiteed juhivad halvasti instruktorigruppe masina-traktorijaamade piirkondades, ei näita nende suhtes üles vajalikku nõudlikkust ega tõsta vastutust neile usaldatud töö eest.

Partei oblastikomitee on puudulikult tegelnud juhtiva kolhoosikaadri valikuga ja kommunistide paigutamisega põllumajandusliku tootmise otsustavatesse lõikudesse. Oblasti kolhoositootmise peamises harus — loomakasvatuses — töötab ainult 20 protsenti kolhooside parteiorganisatsioonide koosseisu kuuluvate kommunistide üldarvust.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Vologda Oblastikomiteed kõrvaldama olemasolevad puudused partei- ja nõukogude organite, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside töös, tõstma põllumajandusliku tootmise juhtimise taset, tegema järsu lõpu ülalpeetava meeleoludele ja tõstma kõigi kommunistide vastutust neile usaldatud töö eest, parandama organisatsioonilist tööd kolhoosnikutega, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistega, pidades silmas vajadust maksimaalselt ära kasutada iga kolhoosi, masina-traktorijaama, sovhoosi ja rajooni sisemisi võimalusi oblasti põllumajanduse kiireks arendamiseks.

2. Kohustada NLKP oblastikomiteed linna ja maa parteiorganisatsioonides välja valima kommuniste ja kommunistlikke noori, kes on võimelised põllumajanduslikku tootmist organiseerima, ja kasutama neid kolhoosiesimeeste, põllundusbrigaadide brigadi-

ride, loomakasvatusfarmide juhatajate kaadri tugevdamiseks, samuti suunama neid lihttööle kõige tähtsamatesse majapidamisharudesse.

3. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed enne kevadiste põllutööde algust uurima olukorda igas rajoonis, rajoonide piirides aga — igas kolhoosis ja masina-traktorijaamas, aitama neil välja töötada abinõud põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks, avastama sisemisi reserve selleks, et lähemal ajal muuta piimakarjakasvatus kolhoositootmise juhtivaks haruks, samuti viia lina külvipind sõjaeelsele tasemele ning tõsta selle kultuuri saagikust ja tulukust igalt hektarilt. Teha kolhoosides tõsist tööd rukki, mitme- ja üheaastaste heintaimede, silokultuuride ja kartuli külvipinna laiendamiseks, seades seejuures endale eesmärgiks, et oblast saaks juba 1957. aastal täita oma kohustused riigi ees kõigi põllumajandussaaduste alal, salvestada seeme, varustada kolhoosnikud toiduainetega ja valmistada vajalik hulk sööta.

4. Kohustada partei oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed parandama 1957. aasta jooksul kolhooside liitumisel esinenud vead, samuti organiseerima üksikutes majades ja taludes elavate kolhoosnikute elamaasumist kolhooside põhilistesse majanduslikesse keskustesse.

5. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed likvideerima teraviljakultuuride seemne ja heinaseemne kasvatuses esinev laokilolek, võtta tarvitusele abinõud selleks, et kõik kolhoosid varustaksid end igal aastal ise rajoneeritud sordiseemnega sügis- ja kevadkülvi plaani täitmiseks ja salvestaksid vajalikus koguses seemneid kindlustus- ja üleminevateks fondideks. Revideerida rajoonide seemnekasvatusmajandite olemasolevat võrku, et sordiseemnekasvatus oleks koondatud eesrindlikesse kolhoosidesse ja rajoonidesse. Tagada nendele majanditele traktorite, põllutöömasinate, seadmete ja ehitusmaterjalide andmine esimeses järjekorras. Organiseerida täiendavalt vajalik hulk spetsialiseeritud seemnekasvatusmajandeid viki, lupiini ja mitmeaastaste heintaimede seemne kasvatamiseks. Ühe kuu jooksul komplekteerida kõik seemnekasvatusmajandid kvalifitseeritud agronoomidega.

6. Põllumajanduskultuuride saagikuse tõstmiseks kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed organiseerima igas kolhoosis ja sovhoosis kohalike väetiste varumist ja nende kasutamist maa väetamiseks. Määrata rajoonidele, masina-traktorijaamadele, sovhoosidele ja kolhoosidele ülesanded sõnniku kogumise ja väljaveo ning turba ja lubja tootmise alal, määrata sellesse töölõiku kindlad inimesed, anda nende käsutusse vajalik hulk tehnikat ja veoloomi ja määrata kindlaks ergutusvahendid töönormide ja ülesannete täitmise korral. Laialdasemalt kasutada orgaaniliste ja mineraalväetiste segu ning turba- ja sõnnikukomposti.

7. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed parandama masina-traktorijaamade juhtimist, suunama masina-traktorijaamade parteiorganisatsioonide jõupingutused mehhanisaatorite kaadri valikule ja selle õigele paigutamisele kolhooside järgi, masina- ja traktoripargi tootlikkuse tõstmisele ja traktoritööde omahinna alandamisele. Jõuda niikaugele, et 1957. aastal teeks iga masina-traktorijaam ja traktoribrigaad kõik põllutööd õigeaegselt ning kõrgekvaliteediliselt ja tagaks kolhoosides kõigi põllumajanduskultuuride saagikuse tunduvat kasvu. Masina-traktorijaamade tehnika kõrval organiseerida kõigis kolhoosides hobujõul töötavate põllutöömasinate kasutamist.

8. Teha NLKP oblastikomiteele ettepanek organiseerida efektiivne sotsialistlik võistlus, kus iga rajoon, masina-traktorijaam, sovhoos, kolhoos ja loomakasvatusfarmi brigaad võtab endale konkreetsed kohustused teravilja, lina, piima, liha, kartuli ja sööda tootmise suurendamiseks, lähtudes sellest, et 1957. aasta kujuneks oblasti põllumajanduse arendamises murranguaastaks.

Parandada eesrindlaste kogemuste ja teaduse saavutuste juurutamist kolhoosidesse, masina-traktorijaamadesse ja sovhoosidesse, pidevalt arendada ja toetada initsiatiivi, mille eesmärgiks on sisemiste võimaluste leidmine põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks.

9. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule ülesandeks läbi vaadata NLKP Vologda Oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee ettepanekud oblasti põllumajanduse abistamise kohta ja võtta vastu vajalikud otsused.

10. Kohustada NLKP Vologda Oblastikomiteed arutama käesolevat otsust partei oblastikomitee pleenumil ja välja töötama abinõud, mis tagavad selle otsuse täitmise.

NLKP PERMI OBLASTIKOMITEE TÖÖST OBLASTI PÕLLUMAJANDUSE JUHTIMISEL

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
14. märtsil 1957

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo, arutanud Permi oblasti põllumajanduse olukorda, konstateerib, et kuigi viimase kolme aasta jooksul on oblastis hakatud rohkem tootma mõningaid põllumajandussaadusi — piima, kartulit, köögivilja, linakiudu —, on põllumajandusliku tootmise tase ikka veel madal ja jääb tunduvalt maha NLKP XX kongressi poolt kindlaksmääratud ülesannetest. Selline põllumajanduse mahajäämus on seletatav kõigepealt sellega, et NLKP Permi Oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee

ei ole loonud vajalikku pinget kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside, NLKP rajoonikomiteede ja rajoonide täitevkomiteede töös ega suuna nende tegevust niiviisi, et olemasolevad võimalused teravilja, liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste tootmise järsuks suurendamiseks leiaksid täielikku ärakasutamist.

Oblasti kolhoosides on põllumajanduskultuuride ja eriti just teraviljakultuuride saagikus madal. Teraviljakultuuride saak oli 1953. aastal 6,9 tsentnerit, 1954. aastal 6,2 tsentnerit, 1955. aastal 8,3 tsentnerit ja 1956. aastal kõigest 5,1 tsentnerit hektarilt. Teraviljamajanduse laokiloleku tagajärjel jääb oblastis aastast aastasse suur hulk teravilja saamata ja paljud kolhoosid ei täida oma kohustusi riigile teravilja ja teiste põllumajandussaaduste müümise osas. Oblasti kolhooside võlgnevus teravilja riikliku müügikohustuse alal moodustas 1957. aasta 1. jaanuariks 233 000 tonni. Teravilja tootmise alal ei ole oblast veel saavutanud sõjaeelset taset. Isegi 1955. aastal, kui kolhoosid said suhteliselt suure saagi, oli teravilja kogutoodang 250 000 tonni väiksem kui 1940. aastal.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo on arvamusel, et niisugune olukord, nagu see on teravilja ja teiste põllumajanduskultuuride tootmise alal oblastis välja kujunenud, tuleneb kõigepealt maaviljeluse madalast tasemest. Kuni 80 protsenti muldadest on oblastis happelised, leetunud ja vajavad lupjamist. Selle ürituse läbiviimiseks on oblastil olemas määratu suured lubjakivi lademed, kuid nende töötlemiseks, kohalevedamiseks ja maa lupjamiseks on üsna vähe ära tehtud. Veelgi halvemini on organiseeritud turbavarude töötlemine maa väetamise ja alusturba valmistamise eesmärgil. Oblasti kolhoosid vedasid 1956. aastal turvast kohale ainult 78 000 tonni ehk 15 protsenti plaanist. Iga aasta väheneb ka põldudele veetava sõnniku hulk. 1956. aastal veeti kolhoosides põldudele 3 103 000 tonni sõnnikut ehk 59 protsenti kindlaksmääratud plaanist. See annab kõigest 1,5 tonni põllumaa iga hektari kohta. Siiamaani kasutatakse paljudes kolhoosides põldude seemendamiseks mujalt toodud mittesordiseemet. Käesoleval aastal tuuakse oblasti kolhoosidesse ligi 50 000 tonni suviviljakultuuride seemet ehk 30 protsenti koguvajadusest. Suviviljakultuuride sordikülvide erikaal on oblasti kolhoosides vähenenud 78 protsendilt 1954. aastal 61 protsendile 1956. aastal. NLKP oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee lepivad nende puudustega ega ilmuta vajalikku nõudlikkust partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite vastu, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtivate töötajate vastu kõigi põllumajanduskultuuride saagikuse järsu tõstmise ülesande lahendamisel.

Oblastis on olemas küllaltki palju kolhoose ja terveid rajoone, nagu näiteks Permsko-Iljinski, Orda, Tšussovoi, Verhne-Mullõ rajoonid, kus vaatamata sellele, et looduslikud tingimused on teiste oblasti rajoonidega enam-vähem ühesugused, saadakse

märksa suuremat põllumajanduskultuuride saaki ning toodetakse rohkem teravilja ja teisi põllusaadusi. Näiteks Permsko-Iljinski masina-traktorijaama piirkonna kolhoosid saavad aastast aastasse suuri teraviljakultuuride saake, eriti just oblasti tingimustes järeleproovitud talirukki osas. Selle masina-traktorijaama piirkonna kolhoosid said 1955. aastal 3335 hektari suuruselt maa-alalt keskmiseks talirukki saagiks 17,1 tsentnerit hektarilt, Stalininimelises kolhoosis ja kolhoosis „Molodoi Hleborob" aga ulatus saak 22 tsentnerini hektarilt. Selle masina-traktorijaama piirkonna kolhoosides saadi 1956. aastal poolteist korda suurem saak kui keskmiselt kogu oblastis. Niisugust suurt saaki saavad nad selle tõttu, et seal tehakse kõik põllumajanduslikud tööd parimal agrotehnilisel ajal, rukkipõldudele antakse palju sõnnikut, rakendatakse rist- ja kitsarealist külvi ning teisi eesrindlikke agrotehnika võtteid. Andmed saagikuse kohta eesrindlikes kolhoosides ja rajoonides näitavad, kuivõrd suured reservid on Permi oblastis teravilja ja teiste põllusaaduste tootmise suurendamiseks.

Puudulikult juhib NLKP oblastikomitee ka ühisloomakasvatuse arendamist. Liha, piima ja teiste loomakasvatussaaduste tootmise suurendamise võimalusi kasutatakse halvasti. Kui liha tootmine 1956. aastal eelmise aastaga võrreldes suurenes, siis saavutati seda peamiselt kolhoosnikute majandite ja teiste üksikloomapidajate arvel. Kui liha tootmine kõigis majandite kategooriais suurenes 15 protsendi võrra, siis kolhoosides suurenes see 11 protsendi võrra; sealiha tootmine suurenes kogu oblastis tervikuna 21 protsendi võrra, kolhoosides aga vähenes 2 protsendi võrra. Põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta toodeti kolhoosides möödunud aastal liha ainult 5,9 tsentnerit, sealiha tootmine põllumaa 100 hektari kohta koguni vähenes 0,1 tsentneri võrra, moodustades kõigest 2,7 tsentnerit. Oblast ei täitnud 1956. aastal riiklikke varumisplaane ühegi loomakasvatussaaduste liigi osas. Riigile jäi andmata 4976 tonni liha, 17 413 tonni piima, 300 tsentnerit villa ja 6 282 000 muna.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et madal tootmise tase ja loomakasvatussaaduste varumise ning kokkuostu plaanide täitmatajätmine tulenevad kõigepealt sellest, et NLKP oblastikomitee ja rajoonikomitee ei tee vajalikku organiseerimistööd karja produktiivsuse tõstmiseks. Keskmine piimatoodang ühe lehma kohta suurenes oblasti kolhoosides 1955/56. majandusaastal kõigest 243 kilogrammi võrra, moodustades 1446 kilogrammi ehk 184 kilogrammi vähem kui keskmiselt kõigis Vene Föderatsiooni kolhoosides, ja vähem kui naaberoblastite kolhoosides. Möödunud majandusaastal oli keskmine piimatoodang ühe lehma kohta 119 kolhoosis alla 1000 kilogrammi. Käesoleva majandusaasta 4 kuu jooksul on keskmine piimatoodang ühe lehma kohta oblasti kolhoosides möödunud aasta sama ajavahemikuga võrreldes 3 kilogrammi võrra vähenenud. Möödunud aastal toodeti oblasti kolhoosides piima põllumajanduslike kõlvikute 100 hek-

tari kohta kõigest 48 tsentnerit. Samal ajal suurendasid Verhne-Gorodki, Dobrjanka, Nõrobi ja mõnede teiste rajoonide kolhoosid ühesugustes tingimustes märgatavalt oma lehmade piimatoodangut, saades põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta piima peaaegu kaks korda rohkem.

Oblastis on halvasti organiseeritud kariloomade karjamaa- ja laudanuum, riigile müüakse suur hulk lahjasid ja kergekaalulisi loomi. Oblasti kolhoosid müüsid 1956. aastal riigile 55 800 veist keskmise eluskaaluga 174 kilogrammi, samal ajal kui Uraali oblastite kolhoosid — Tšeljabinski ja Tškalovi oblasti ning Baškiiri ANSV kolhoosid müüsid riigile loomi eluskaaluga 200—240 kilogrammi. Puudulikult rakendatakse ka abinõusid liharessursside suurendamiseks sigade nuumamise arvel.

Seoses sellega, et liha ja piima tootmise tase on niivõrd madal, rahuldab oblast oma vajadusi nende produktide järele vähem kui 50 protsendi ulatuses, ülejäänud osa aga katab teiste oblastite kolhoosides ja sovhoosides toodetud produktide arvel. Kui oblasti kolhoosid saavutaksid liha ja piima tootmise alal kas või niisuguse taseme, nagu seda on saavutanud Krasnovišerski ja Verhne-Mullõ rajooni kolhoosid, kus põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta toodetakse liha umbes 15 tsentnerit, piima aga Krasnovišerski rajoonis 86 tsentnerit ja Verhne-Mullõ rajoonis 163 tsentnerit, siis jõuaks oblast oma vajadusi nende produktide järele mitte ainult täielikult rahuldada, vaid tal oleks võimalik isegi reserve luua.

Tõsiseid puudusi esineb masina-traktorijaamade juhtimises. Terve rea aastate jooksul on masina-traktorijaamade masina- ja traktoriparki halvasti kasutatud. Ühe 15-hobujõulise traktori kohta tuleva töö maht ei ole viimase nelja aasta jooksul ületanud 400—450 hektarit, põllumajanduslike tööde tegemisel ei peeta kinni agrotehnilistest tähtaegadest, mille tõttu paljud kolhoosid saavad väikest põllumajanduskultuuride saaki. Oblasti masina-traktorijaamades on ühe tsentneri teravilja naturaaltasu omahind äärmiselt kõrge, moodustades 90 rubla tsentnerist, piima osas aga 175 rubla tsentnerist.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo on arvamusel, et niisuguste suurte puuduste olemasolu põllumajanduse arendamises ja teravilja, liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste tootmise aeglane kasvutempo Permi oblastis on peamiselt tingitud sellest, et NLKP oblastikomitee teeb nõrgalt tööd kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside tugevdamiseks juhtiva kaadriga. Oblastis vahetatakse sageli kolhooside esimehi. On kolhoose, kus esimehi vahetatakse iga aasta, mõnes kolhoosis aga koguni kaks-kolm korda aastas.

Tõsiseid vigu tehti ka kolhoosiesimeeste valikul kolmekümnetuhandelaste hulgast. Näiteks endine NLKP Permi Oblastikomitee tööstus- ja transpordiosakonna juhataja asetäitja Vassiljev, kes töötas kolhoosiesimehena umbes 8 kuud, jooksis kolhoosist ära

ja heideti parteist välja. ÜLKNÜ Kirovi Rajoonikomitee endine esimene sekretär Galkin valiti kolhoosiesimeheks, kuid pärast 4 kuu möödumist jättis ta töö sinnapaika ja heideti samuti parteist välja. Üldse vabastati ja vallandati töölt kolmekümnetuhandelaste hulgast 36 inimest.

Paljudele linnadest tulnud kolhoosiesimeestele ei ole veel loodud vajalikke korteri- ja elutarbelisi tingimusi. Oblasti ja rajoonide partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid aga annavad kolmekümnetuhandelastele vähe praktilist abi kolhooside juhtimisel ja neile normaalsete korteri- ja elutarbeliste tingimuste loomisel, mille tõttu paljud neist pöörduvad partei oblastikomiteesse ja rajoonikomiteedesse töölt vabastamise taotlustega.

Kolhoosiesimeestele ühismajandi tugevdamiseks pideva praktilise abi andmise asemel esineb oblasti parteiorganisatsioonide töö praktikas jämedat administreerimist ja juhtiva kolhoosikaadri põhjendamatut karistamist. NLKP rajoonikomiteed on 1955. aastal ja 1956. aasta 10 kuu jooksul määranud mitmesuguseid parteilisi karistusi 911 kolhoosiesimehele ehk 75 protsendile kolhoosiesimeeste üldarvust, sealhulgas 144 kolmekümnetuhandelasele. Üks osa kolhoosiesimeestest on saanud 2 ja rohkem karistust aastas. Näiteks määrati põllumajanduslike tööde mitterahuldava läbiviimise eest 1956. aastal Tšernovski rajooni Stalini-nimelise kolhoosi esimehele kolmekümnetuhandelasele sm. Filipjevile parteilised karistused juuli-, septembri- ja oktoobrikuus ning kolmekümnetuhandelasele sm. Leonovile — Uinski rajooni kolhoosi „Za Mir" esimehele — 1956. aasta aprilli-, augusti- ja septembrikuus. Nerdva rajoonis on üldse 18 kolhoosi ja kõiki nende kolhooside esimehi karistati 1955. aastal, kolm neist aga on saanud koguni kaks karistust. Orda rajoonis said aasta jooksul kõik 22 kolhoosiesimeest karistuse, sealhulgas 6 inimest ühel ja selsamal partei rajoonikomitee büroo istungil. Permi-Serga, Ussa, Tšernovski, Berezovka ja Vereštšagino rajoonides on rohkem kui 70 protsenti kolhoosiesimeestest saanud parteilise karistuse.

Niisugune ebaõige kolhooside juhtimise praktika ei paranda olukorda, vaid, vastupidi, takistab ühismajapidamise arendamist. Näiteks Vereštšagino rajooni Kirovi-nimeline kolhoos, kus kolhoosi olemasolu aja jooksul on vahetatud 29 esimeest, saab aastast aastasse madalaid põllumajanduskultuuride saake, piimatoodang on seal väike, väga vähe saadakse toodangut põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta ja kolhoosnikute töö eest makstakse äärmiselt viletsat tasu. 1956. aastal saadi selles kolhoosis teraviljakultuuride saagiks 5 tsentnerit, kartulisaagiks 35 tsentnerit ja köögiviljasaagiks 15 tsentnerit hektarilt. Põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta toodeti kõigest 26,4 tsentnerit piima ja ligi 4 tsentnerit liha. Kolhoosnikutele anti normipäeva kohta ainult 400 grammi vilja ja 30 kopikat raha. Kolhoos ei täida aastast aastasse põllumajandussaaduste riiklikku müügiplaani.

Põllumajandussaaduste tootmise järsuks suurendamiseks Permi oblasti kolhoosides ja sovhoosides NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Permi Oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed kõrvaldama käesolevas otsuses märgitud puudused, tõstma põllumajanduse juhtimise taset, suurendama kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtivate töötajate vastutust neile usaldatud töö eest, parandama organiseerimistööd kolhoosnikutega, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajatega, laialdaselt arendama sotsialistlikku võistlust kõigi kolhoosi- ja sovhoositootmise harude edasiarendamiseks, nii et juba 1957. aastal oleks võimalik järsult suurendada teravilja, liha, piima, kartuli, köögivilja ja teiste põllumajandussaaduste tootmist.

2. Pidada oblasti parteiorganisatsiooni tähtsamaks ülesandeks ära kasutada olemasolevad võimalused ja kõigepealt oblasti kolhooside ning sovhooside eesrindlaste kogemused kõigi põllumajanduskultuuride suurte ja püsivate saakide saamiseks, milleks tagada vajalike agrotehniliste abinõude täitmine kõigis kolhoosides ja sovhoosides, pöörates sealjuures erilist tähelepanu happeliste muldade lupjamisele, turba, sõnniku ja teiste kohalike väetiste maksimaalsele ärakasutamisele, orgaaniliste ja mineraalväetiste segu laialdasele kasutuselevõtmisele, külvi läbiviimisele ainuüksi sordiseemnega, õigete külvikordade juurutamisele, nähes nendes igal pool ette ristikukülvi.

Silmas pidades, et teravilja ja teiste põllumajanduskultuuride kõrge saagi saamine 1957. aastal oleneb peamiselt kevadkülvi edukast ja kvaliteetsest läbiviimisest, kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed viivitamata uurima olukorda kevadisteks põllutöödeks ettevalmistamise alal kõigis rajoonides, masina-traktorijaamades, kolhoosides ja sovhoosides, organiseerima seemnete viimist külvikonditsiooni, mittesordiseemne ja mittekonditsioonilise seemnevilja vahetamist sordiseemne ja konditsioonilise seemnevilja vastu, traktorite ja teiste põllutöömasinate remondi õigeaegset ja kõrgekvaliteedilist läbiviimist, kütuse kohalevedu masina-traktorijaamadesse ja sovhoosidesse.

3. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed tegema lõpu loomakasvatussaaduste tootmise mahajäämusele, saavutama karja eduka ületalvepidamise, tagama möödunud aastaga võrreldes kariloomade produktiivsuse tunduvat tõusu, nii et juba 1957. aasta kujuneks aastaks, kus liha ja piima tootmine kasvab kiires tempos, mis võimaldaks oblastil lühikese aja jooksul oma vajadusi nende produktide järele täielikult rahuldada. Juhtida partei oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee tähelepanu vajadusele põhjalikult parandada tööd söödabaasi tugevdamise alal, sest see on loomakasvatussaaduste tootmise suurendamise peamine tingimus. Selleks on vaja ette näha maisi ja teiste silokultuuride, viki ja kaera segatise ning söödajuurvilja külvipinna laiendamine, teha spetsiaalseid külve haljassööda saamiseks,

organiseerida laialdaselt oblastis olevate karjamaakõlvikute kasutamist loomade karjamaanuumaks, tagada heinaks mineva ristiku suurte saakide saamine ja organiseerida paremini selle kultuuri seemnekasvatust.

4. Kohustada NLKP oblastikomiteed tegema lõpu kolhooside ja masina-traktorijaamade juhtiva kaadri kasvatamise alal esinevatele puudustele, jämedale administreerimisele, mida oblasti partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid selle kaadri suhtes ette võtavad, ja edaspidi mitte nõrgendama tööd kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside tugevdamiseks juhtiva kaadriga ja spetsialistidega, arvestades sealjuures nende erialaseid teadmisi, poliitilist küpsust ja põllumajandusliku tootmise tundmist.

5. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed parandama masina-traktorijaamade juhtimist ning saavutama, et nad oleksid kolhoositootmise tõelised organisaatorid, tõstma nende vastutust põllumajanduskultuuride suure saagi saamise ja loomakasvatuse kõrge produktiivsuse eest. On vaja tunduvalt parandada masina- ja traktoripargi kasutamist, teha kõik põllumajanduslikud tööd kolhoosidega sõlmitud lepinguis ettenähtud tähtaegadel ja tagada põllumajanduslike tööde tegemiseks vajalike kulude vähenemine.

6. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule ülesandeks läbi vaadata NLKP Permi Oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee palved oblasti põllumajanduse abistamise kohta ja võtta nende suhtes vastu vajalikud otsused. Liidu valitsuse otsuseid vajavates küsimustes teha vastavad ettepanekud NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

7. Kohustada NLKP Permi Oblastikomiteed kutsuma lähemal ajal kokku NLKP oblastikomitee pleenumi käesoleva otsuse arutamiseks.

TEHASE „ROSTSELMAŠ" PARTEIKOMITEE TÖÖST TÖÖLISTE JA INSENER-TEHNILISTE TÖÖTAJATE KOLLEKTIIVI MOBILISEERIMISEL METALLI KOKKUHOIDLIKULE KULUTAMISELE

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
4. aprillil 1957

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo on arvamusel, et tehase „Rostselmaš" parteikomitee ja majandusjuhid viivad veel nõrgalt ellu partei ja valitsuse juhendeid metalli kokkuhoidmisest tootmises, ei pea vajalikku võitlust tehnoloogia täiustamise eest, masinate kaalu alandamise ja praagist tekkivate metallikadude vähendamise eest.

Tehases esines 1956. aastal metalli ülekulu rohkem kui 5500 tonni ulatuses, millest oleks võinud täiendavalt valmistada umbes 700 kombaini. Üksnes mehaanikatsehhides läheb iga kuu jäätmeteks ja laastudeks ligi 2500 tonni metalli. Külmstantsimistsehhis moodustavad olemasoleva tehnoloogilise protsessi tingimustes metallijäätmed 10—20 protsenti toortükkide kaalust, lehtmaterjali lõikamisel esineb suur metalli ülekulu. Sepatsehhis juurutatakse aeglaselt tootmisse kadudeta stantsimist ja mõõtustantsimist täpsete toortükkide valmistamiseks.

Suuri puudusi esineb valutsehhide töös. Valuseadmed on vananenud, kärnide valmistamine ei ole mehhaniseeritud, halvasti on organiseeritud täidis- ja vormimismaterjalide säilitamine, valu puhastamine toimub suuremalt osalt käsitsi, laialdast rakendamist ei ole leidnud koorikvalu ja täppisvalu väljasulatatavate mudelite järgi. Kõik see toob kaasa suuri metallikadusid praagi näol ja toodangu kallinemise.

Tehases ei ole ka loodud vajalikku korda metalli, toortükkide ja detailide arvestuses ning hoidmises, mis aitab kaasa tegeliku materjalikulu varjamisele ja loob tingimused materjali kõrvaldamiseks.

Selline olukord tehases metalli kulutamisel, arvestamisel ja säilitamisel on seletatav suurel määral sellega, et parteikomitee ei pööra oma igapäevases töös tähelepanu metalli kokkuhoidmise eest võitlemise küsimustele, lepib metalli ebaperemeheliku kulutamisega, ei näita selles asjas üles vajalikku nõudlikkust tehase juhtivate töötajate suhtes. Parteikomitee on nõrgalt teinud organiseerimistööd tööliste, inseneride ja tehnikute kollektiivi hulgas, ei ole arendanud massilist sotsialistlikku võistlust metalli ja materjalide kokkuhoidlikuks, säästlikuks kulutamiseks, on puudulikult suunanud tsehhide ja osakondade partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioone selle ülesande täitmisele.

Vaatamata valutöös esinevatele suurtele puudustele ei ole parteikomitee põhjalikult uurinud valutsehhide tööd ega analüüsinud valu madala kvaliteedi ja praagist tekkivate suurte metallikadude põhjusi, ei ole saavutanud nende tsehhide töö paranemist.

Parteikomitee ja tehase direktsioon on puudulikult juhtinud konstruktoriosakonna kollektiivi tähelepanu projekteeritavate põllutöömasinate valmistamiseks vajaliku metallihulga vähendamisele, sellele, et konstruktsioonis juurutada legeeritud ja vähelegeeritud teraseid ning ökonoomse profiiliga valtsmetalli, ega ole suutnud ühendada konstruktorite ja tehnoloogide jõupingutusi kvaliteetsemate ja tehnoloogiliste konstruktsioonide loomiseks. Selle tagajärjel uue haakekombaini PCM-8 kaal ületab projekteeritud kaalu.

Parteikomitee ja tsehhide parteiorganisatsioonid pööravad vähe tähelepanu tööliste, inseneride ja tehnikute loova initsiatiivi arendamisele, ei võta mõnikord kuulda nende ettepanekuid tootmise täiustamise kohta, suhtuvad sageli ükskõikselt faktidesse,

mis annavad tunnistust formaalsusest ratsionaliseerimisettepanekute läbivaatamisel.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo peab ebaõigeks sellist olukorda, kus materjalide kokkuhoiu küsimusi ei arutata parteikomitee istungeil, parteikoosolekuil, tööliste koosolekutel ning tootmisnõupidamistel, kus need küsimused ei leia vajalikku kajastust suulises ja näitlikus agitatsioonis, tehase ajalehes ja seinalehtedes.

NLKP Rostovi Linnakomitee, olles teadlik metalli ebaperemehelikust kulutamisest tehases „Rostselmaš", suhtub nendesse puudustesse ükskõikselt, ei ole küllalt nõudlik tehase partei- ja majandusjuhtide vastu, ei anna parteiorganisatsioonile vajalikku abi tema töös.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Pidada tehase „Rostselmaš" parteiorganisatsiooni tähtsamaks ülesandeks mobiliseerida töölisi, insenere, tehnikuid ja teenistujaid NLKP XX kongressi otsuste edukale elluviimisele — põllumajanduse varustamisele ajakohaste tootlike masinatega. Laialdaselt arendada sotsialistlikku võistlust üldrahvaliku pidupäeva — Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva — vääriliseks tähistamiseks ja tagada riikliku ülesande — uue teraviljakombaini PCM-8 väljalaskmise — tingimusteta täitmine.

2. Kohustada tehase parteikomiteed ja direktsiooni lähema aja jooksul sisse seadma range korra metalli ja materjalide kulutamisel, pidama järjekindlat võitlust iga kilogrammi metalli, kütuse, iga kilovatt-tunni elektrienergia kokkuhoiu eest ning saavutama, et iga kollektiivi liige tunneks pidevalt vastutust metalli kokkuhoidliku kulutamise eest ja säästaks seda. Kommunistid peavad selles ürituses eeskuju andma ja kogu tehase kollektiivi endaga kaasa tõmbama.

3. Soovitada tehase parteikomiteel ja majandusjuhtidel tööliste, inseneride, tehnikute ja teenistujate laialdasel osavõtul välja töötada konkreetsed abinõud masinate valmistamiseks vajaliku metallihulga ja nende kaalu vähendamiseks ning tootmises metalli ärakasutamise koefitsiendi tunduvaks tõstmiseks, nähes nendes ette progressiivse tehnoloogia, täppisvalu ja täppissepiste kompleksset juurutamist, spetsiaalse, kergendatud profiiliga valtsmetalli kasutamist ja metalli aseainete rakendamist. Võtta tarvitusele abinõud tehase tehnikanõukogu töö parandamiseks ja tõsta tema osatähtsust tootmistöös.

4. Juhtida parteikomitee tähelepanu vajadusele tunduvalt tõhustada massilist poliitilist tööd tehase kollektiivi hulgas, sidudes selle tihedalt ettevõtte ees seisvate konkreetsete ülesannetega. Metalli ja teiste materiaalsete väärtuste kokkuhoiu küsimused peavad pidevalt olema agitaatorite, propagandistide ja lektorite tähelepanu keskpunktis, neid tuleb süstemaatiliselt arutada parteikoosolekuil, tööliste koosolekutel ja tootmisnõupidamistel,

nad peavad leidma laialdase kajastuse näitlikus agitatsioonis ja tehase ajakirjanduses.

5. Kohustada tehase parteikomiteed parandama ametiühinguja komsomoliorganisatsiooni juhtimist, aktiviseerima nende tegevust ja toetama kõigiti initsiatiivi, mida metalli ja materjalide kokkuhoidliku kulutamise organiseerimisel avaldatakse. Ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid peavad koos tsehhi- ja osakonnajuhatajatega läbi viima kokkuhoiurežiimi ühiskondlikke ülevaatusi, looma initsiatiivgruppe, kontrollposte, organiseerima konkursse metalli ja materjalide ratsionaalsemaks kulutamiseks paremate ettepanekute alal, korraldama tootmistehnilisi konverentse.

6. Võtta teadmiseks Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeeriumi teadaanne, et ta võtab tarvitusele abinõud tehase „Rostselmaš" töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks ja aitab uut tehnikat ja eesrindlikku tehnoloogiat tootmisse juurutada ning materiaalset ja tehnilist varustamist parandada.

7. Teha NLKP Rostovi Oblastikomiteele ettepanek abistada tehase „Rostselmaš" parteiorganisatsiooni ettevõttes tehtava parteiorganisatsioonilise ja parteipoliitilise töö parandamisel.

8. Juhtida ajalehe „Sovetskaja Rossija" toimetuse tähelepanu vajadusele laialdasemalt valgustada ajalehe veergudel majandusorganisatsioonide, partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide praktilist tööd võitluses metalli ja materjalide kokkuhoiu eest.

9. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et käesolevas otsuses märgitud tõsised puudused esinevad mitte ainult tehase „Rostselmaš" parteikomitee töös, vaid ka reas teistes parteiorganisatsioonides, ning tuletab partei kraikomiteedele, oblastikomiteedele, linnakomiteedele ja rajoonikomiteedele meelde, et tootmistehnika ja tehnoloogia täiustamise ning metalli, kütuse, elektrienergia ja teiste materjalide kokkuhoidliku kulutamise küsimused peavad pidevalt olema parteiorganisatsioonide tähelepanu keskpunktis.

10. Teha NLKP Keskkomitee Vene NFSV tööstus- ja transpordiosakonnale ülesandeks kontrollida käesoleva otsuse täitmist.

NÕUKOGUDE LIIDU TÖÖTAJATE HULGAS TELLIMISE KORRAS REALISEERITAVATEST RIIGILAENUDEST

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

19. aprillil 1957

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu esitasid töötajatele ulatuslikuks arutamiseks küsimuse abinõudest, mida tuleb teostada elanikkonna

hulgas tellimise korras realiseeritavate riiklike siselaenude suhtes. Nende abinõude olemus seisab selles, et lõpetada 1958. aastast alates uute laenude väljalase, anda riigile 20—25 aasta peale vanade laenude väljamaksmise pikendus, lasta välja käesoleval aastal laen, kuid tunduvalt väiksemas summas kui 1956. aastal.

Töötajatele läbiarutamiseks esitatud ettepanekud leidsid kõikjal täielikku arusaamist ja üksmeelset toetust. Tehase „Krasnoje Sormovo" ja Gorki Autotehase kollektiividele järgnedes, kes esimestena toetasid neid ettepanekuid, kiideti nad heaks Moskva, Leningradi, Donetsi basseini ja Uraali suurte ettevõtete tööliste, samuti kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate, teadlaste ja kultuuritegelaste ning sõjaväelaste — kõigi nõukogude vabariikide linna- ja maatöötajate rõhuva enamuse poolt. Töötajate niisugune üksmeel on seletatav sellega, et laenude suhtes kavandatud abinõud on õigeaegsed ja otstarbekad, vastavad täielikult Nõukogude riigi ja kogu meie rahva huvidele.

NLKP Keskkomitee ja Nõukogude valitsus avaldavad kõigile töötajatele sügavat tänu nii üksmeelse toetuse eest ja konstateerivad suure rahuldustundega, et see fakt annab veel kord tunnistust nõukogude inimeste kõrgest poliitilisest teadlikkusest, meie maa kommunistliku partei, valitsuse ja rahva vääramatust ühtsusest.

Arutades laenude suhtes tehtud ettepanekuid, rääkisid töötajad patriootilise uhkustundega nendest suurtest, maailma-ajaloolistest tegudest, mida meie rahvas nõukogude võimu 40 aasta jooksul on korda saatnud kommunistliku partei juhtimisel. Nende nelja aastakümne vältel ei ole Venemaa endisest majanduslikust ja tehnilisest mahajäämusest jäänud enam jälgegi. Ehitatud on tuhandeid esmaklassilisi tehaseid, vabrikuid ja elektrijaamu. Maal on kindlustunud kolhoosikord. Viidi läbi kultuurirevolutsioon. Praegu laseb meie tööstus välja 30 korda rohkem toodangut kui 1913. aastal ja peaaegu neli korda rohkem kui sõjaeelsel 1940. aastal. 180-kordselt on selle aja jooksul suurenenud masinaehituse ja metallitöötlemise toodang, peaaegu 100-kordselt on kasvanud elektrienergia tootmine.

Kõigi rahvamajandusharude ja kultuurialade edukas areng oleks olnud võimatu sotsialistliku tootmise sisemisi reserve mobiliseerimata, ilma tugeva rublata, stabiilse rahandussüsteemita. Tänu sotsialistliku majanduse pidevalt kasvavatele akumulatsioonidele oli Nõukogude riigil võimalik ainuüksi kahe sõjajärgse viisaastaku jooksul mahutada 861 miljardit rubla tööstuse taastamisse ja arendamisse, 321 miljardit rubla põllumajandusse, kulutada 1,184 triljonit rubla rahvaharidusele, teadusele ja kultuurile, töötajate meditsiinilisele teenindamisele ja pensionilisele kindlustamisele. Ainuüksi riigisummade arvel ehitati sellel perioodil elumaju üldpinnaga rohkem kui 185 miljonit ruutmeetrit.

Suurt ja tõhusat osa etendasid sotsialistlikus ülesehitustöös summad, mis saadi elanikkonnalt riigilaenude kaudu. Töölised,

talupojad ja haritlased andsid vabatahtlikult, olles kõrgelt teadlikud oma patriootlikust kohusest, osa oma teenistusest laenuks riigile ja osutasid seega talle tõsist abi. Esimesel viisaastakul aitasid laenud Nõukogude riigil ehitada Magnitogorski Metallurgiakombinaadi ja Dnepri hüdroelektrijaama, Stalingradi ja Harkovi traktoritehase, Moskva ja Gorki autotehase, Uraali Masinaehitustehase, Rostovi Põllutöömasinatehase ja palju teisi suurettevõtteid, uusi linnu, raudteid, masina-traktorijaamu ja sovhoose. Suure Isamaasõja aastail katsid laenudest riigile laekunud summad ligi 15 protsenti kõigist meie maa sõjakuludest. Sõjajärgsel perioodil on laenud kaasa aidanud NSV Liidu rahvamajanduse kiiremale taastamisele ja arendamisele. Tuhast ja varemetest taassündinud tuhandete linnade ja kümnete tuhandete külade hulgas on paljud täies ulatuses taastatud laenudest saadud summade arvel. Tähtsat osa etendasid need summad ka suuremate sõjajärgsete ehituste püstitamisel. Tarvitseb vaid öelda, et viienda viisaastaku kestel andis rahvas riigile laenuks summa, mis võrdub viieteistkümne Kuibõševi hüdroelektrijaama taolise gigantse hüdroelektrijaama maksumusega.

Kapitalistid ei suuda kunagi mõista nõukogude inimest, kes on kasvanud nõukogude tegelikkuse tingimustes, kelle elu eesmärgiks ei ole mitte isiklik rikastumine, vaid üldine heaolu, kogu maa majanduse tõus, kogu rahva elujärje ja kultuuritaseme tõstmine. Nõukogude inimesed andsid oma töösäästud riigile laenuks, vahel piirates oma isiklikke vajadusi, kuid nad tegid seda puhtast südamest seepärast, et nad teadsid, et ehitavad uut, sotsialistlikku ühiskonda, kes toob neile ja nende lastele õnneliku ja küllusliku elu. Nad pidasid laenutellimist oma kõrgeks kodanikukohuseks ja oma auasjaks, sest olid sügavalt teadlikud, et nende poolt riigilaenudesse mahutatud iga kopikat kasutab sotsialistlik riik rahva huvides ja see toob lähemale kommunismi suurte ideede triumfi.

Kuid laenud ei saa eksisteerida igavesti. Kui jätkata nende väljalaskmist suuremas summas kui näiteks 1956. aastal, siis oleks see juba koormav elanikkonnale. Kui aga lasta laene välja väiksemas summas, siis läheb see peaaegu täielikult varem väljalastud laenude võitude väljamaksmiseks ja obligatsioonide kustutamiseks.

Tuleb arvesse võtta ka seda, et lõpetades uute laenude väljalaske ja jätkates samal ajal väljamakseid elanikkonnale varasemate laenude võidu- ja kustutusloosimiste põhjal, oleks riik sunnitud vähendama assigneeringuid rahvamajanduse vajadusteks ja töötajate heaolu parandamiseks. Sel juhul tuleks riigil aeglustada tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise ning elamute, kommunaal- ja kultuuriobjektide ehitamise kasvutempot, mis on vastuolus riigi ja rahva eluliste huvidega. Seepärast nõuavad kommunistliku ülesehitustöö huvid, kõigi töötajate ühised huvid, et üheaegselt uute laenude väljalaske lõpetamisega loobutaks võiduloosimiste korraldamisest ja lükataks edasi varem väljalas-

tud laenude obligatsioonide kustutamine. See annab riigile võimaluse suurendada aastast aastasse assigneeringuid elamute, koolide, haiglate ning teiste kultuuri- ja kommunaalobjektide ehitamisele, rahvatarbekaupade tootmise laiendamisele.

Arvesse võttes, et need abinõud, nagu näitas nende arutamine tööliste, teenistujate, kolhoosnikute ja haritlaste rohkearvulistel koosolekutel, on leidnud töötajatelt üksmeelset heakskiitu, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Lõpetada 1958. aastast elanikkonna hulgas tellimise korras realiseeritavate riigilaenude edasine väljalase.

2. Lõpetada käesoleva määruse avaldamise päevast varem väljalastud, elanikkonna hulgas tellimise korras realiseeritud riigilaenude võiduloosimiste korraldamine ja lükata 20 aastaks edasi nende laenude obligatsioonide kustutamine. 1977. aastast alates viia läbi riigilaenude obligatsioonide kustutamine 20 aasta jooksul — iga aasta võrdses osas. Mis puutub 3-protsendilisse riiklikku sise-võidulaenu, siis selle võiduloosimisi korraldada ka edaspidi vastavalt selle laenu väljalaske tingimustele. Nagu varemgi, hoiukassad müüvad ja ostavad vabalt 3-protsendilise laenu obligatsioone.

3. Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi teostama ka edaspidi hoiukassade kaudu kõigi varem väljalastud laenude obligatsioonide väljamaksmist, milledele on langenud võidud või on kustutatud käesoleva määruse avaldamiseni toimunud loosimistel.

4. Arvestades seda, et 1957. aasta riigieelarves on ette nähtud kindel tulu laenudelt, kusjuures varem väljalastud laenude võiduloosimiste lõpetamine ja kustutusloosimiste edasilükkamine ei tee tasa seda summat, tunnistada vajalikuks lasta tänavu välja laen, kuid märksa väiksemas summas kui eelmistel aastatel.

Lasta 1957. aastal välja 5-aastase tähtajaga riigilaen 12 miljardi suuruses summas, s. o. peaaegu kolm korda väiksemas summas kui 1956. aastal realiseeritud laenu kogusumma. 1958. aastast kuni 1962. aastani viia iga aasta läbi selle laenu võiduloosimisi ning 1959. aastast 1962. aastani — kustutusloosimisi.

1957. aasta riigilaenu tellimise summa ei pea ületama töötajate kahe nädala teenistust. Nende tööliste, teenistujate, üliõpilaste ja sõjaväelaste hulgas, kes saavad töötasu, pensioni või stipendiumi 500 rubla kuus ja alla seda, laenutellimist mitte läbi viia.

*

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu väljendavad kindlat veendumust, et mainitud abinõude teostamine riigilaenude suhtes aitab kiiremini ellu viia NLKP XX kongressi poolt kavandatud programmi sotsialistliku majanduse edasiarendamiseks, rahva heaolu tõstmiseks, elamuehituse ulatuslikuks arendamiseks, meie kodumaa kaitsevõime tugevdamiseks.

VEOLOOMADE MITTERAHULDAVAST KASUTAMISEST KOLHOOSIDES

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
6. mail 1957

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et viimaste aastate jooksul on Vene NFSV Põllumajanduse Ministeerium ning rea Vene Föderatsiooni oblastite, kraide ja autonoomsete vabariikide partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid hakanud halvasti organiseerima veoloomade kasutamist kolhoosides.

Viimase viie aasta jooksul on tööhobuste arv kolhoosides suurenenud 20 protsendi võrra, hobuveojõuga tehtavate tööde maht on aga vähenenud teravilja külvi osas kümnekordselt, vilja koristamise osas neljakordselt ja heina niitmise ning sügiskünni osas kahekordselt.

Vene NFSV Põllumajanduse Ministeerium, kohalikud põllumajandusorganid ja paljud kolhooside juhtivad töötajad ei hoolitse hobuinventari remontimise ja korrashoidmise eest, mille tagajärjel on Vene NFSV kolhoosides hobuatrade arv 1950. aastast alates vähenenud 1,7-kordselt, hobukülvimasinate arv 2,2-kordselt ja hobu-viljalõikusmasinate arv 2,5-kordselt. Käesoleval ajal on olemas 978 000 hobuatra, 215 000 hobuniidumasinat, 85 000 hobukülvimasinat ja 70 000 hobu-viljalõikusmasinat, kuid ka neid masinaid kasutatakse äärmiselt halvasti. Kui 1950. aastal niideti ühe hobuniidumasinaga looduslikku heina ja külvatud heintaimi 55 hektaril, siis 1956. aastal ainult 34 hektaril. Ühe hobukülvimasinaga külvati 1947. aastal 66 hektarit, möödunud aastal aga kõigest 9 hektarit.

Äärmiselt talumatu olukord veoloomade kasutamisel on kujunenud välja mittemustmullavööndi oblastite kolhoosides. Selle piirkonna masina-traktorijaamades ei ole seni veel masinaid, mis oleksid kohandatud tööks väikestel, soostunud ja kivistel maaaladel, mille tagajärjel kevadkülv venib pikale.

Novgorodi oblastis on tööhobuste arv kolhoosides viimase kümne aasta jooksul suurenenud 28 protsendi võrra, hobuveojõuga tehtavate tööde maht on aga sama aja jooksul vähenenud kevadkünni tegemisel peaaegu 20-kordselt, sügiskünni tegemisel 13-kordselt, teraviljakultuuride külvamisel 12-kordselt ja heina niitmisel 3,5-kordselt.

Vologda oblasti kolhoosides künti 1949. aastal hobuveojõul 541 000 hektarit maad, 1956. aastal aga, kus tööhobuste arv oli suurem, künti ainult 75 000 hektarit. Samal ajal kasutatakse masina-traktorijaamade traktoreid ja teisi keerukaid põllutöömasinaid väikestel maa-aladel ebatootlikult, kusjuures esineb suur riiklike vahendite ülekulu.

Vologda oblasti Nikolski rajoonis on viimase viie aasta jooksul hobuste arv kolhoosides suurenenud tuhande võrra, hobustega tehtavate tööde maht on aga sama aja jooksul vähenenud künnitööde osas rohkem kui kuuekordselt. Põllutöid tehakse suure hilinemisega, mille tõttu teraviljakultuuride saagikus on viimaste aastate jooksul vähenenud peaaegu poole võrra, loomakasvatuse alal aga oli see rajoon möödunud aastal oblastis viimasel kohal. Selle rajooni kolhoosides söödetakse tööhobuseid kogu suve läbi heinamaadel, talvel aga kasutavad kolhoosnikud neid oma isiklikes huvides, hoides hobuseriistad ja transpordivahendid enda juures kodus.

Kaluuga oblasti Dzeržinski rajooni Gorki-nimelises kolhoosis oli möödunud aastal 37 tööhobust, keda töödel ei kasutatud, sõnnikuveoks ja sööda kohaletoimetamiseks farmidesse kasutati aga traktoreid.

Novgorodi, Vologda, Kaluuga, Velikije-Luki ja rea teiste mittemustmullavööndi oblastite partei- ja nõukogude organite juhtijad ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid veoloomade paremaks kasutamiseks kolhoosides, esitavad sageli palveid traktorite ja teiste keerukate põllutöömasinate saatmise kohta, samal ajal kui olemasolev masina-traktorijaamade masina- ja traktoripark töötab väikestel maa-aladel halbade tulemustega, tekitab riiklike vahendite ülekulu ja tõstab naturaaltasu omahinda.

Mitterahuldavalt kasutatakse kolhooside veoloomi ka teistes vabariigi piirkondades. Rostovi oblasti Razvilnõi rajooni „Pobeda" kolhoosis veeti 1956. aastal sööta ja sõnnikut ainult traktoritega, olemasolevat 115 tööhobust ja 114 härga aga töödel ei kasutatud. Söötade ja sõnniku vedamise eest maksis kolhoos masina-traktorijaamale 62 320 rubla. Sama rajooni „Zavetõ Iljitša" kolhoosi esimeses ja teises brigaadis kasutati möödunud aastal sööda ja sõnniku veoks traktoreid, olemasolevat 155 tööhobust ja 112 härga aga töödel ei kasutatud. Analoogilisi fakte veoloomade halvast kasutamisest põllu- ja veotöödel esineb ka paljudes teistes oblastites, kraides ja autonoomsetes vabariikides.

Hobuveojõu halva kasutamise tulemusena jääb kolhoosidel iga aasta suurem osa kohalikest väetistest põldudele vedamata. Näiteks täitsid Vene NFSV kolhoosid 1955. aastal sõnnikuveo plaanist ainult 42 protsenti ja turbaveo plaanist kõigest 23 protsenti. Möödunud aastal täitsid kolhoosid sõnnikuveo plaanist ainult 59 protsenti ja turbaveo plaanist 30 protsenti.

Vabariigi kolhoosid võivad veoloomi kasutades teha töid, mille mahuks on pehmekünnile ümberarvestatult vähemalt 146 miljonit hektarit aastas, tegelikult aga oli 1955. aastal nende tööde maht kõigest 8,8 miljonit hektarit ehk 6 protsenti.

Vene NFSV Põllumajanduse Ministeerium ja kohalikud põllumajandusorganid ei uuri põhjalikult masina-traktorijaamade tootmistegevust, ei võta tarvitusele abinõusid masina-traktorijaamade ja kolhooside energiaressursside õigeks ja majanduslikult ots-

tarbekohaseks kasutamiseks ning suhtuvad muretult täiesti lubamatutesse faktidesse, kus paljude tööde tegemiseks kasutatakse masina-traktorijaamade keerukat tehnikat ja lastakse sealjuures tekkida suurt riiklike vahendite ülekulu; neid töid oleks aga majanduslikult kasulik teha hobuveojõuga ja kolhoosidel on selleks võimalused olemas.

Paljud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite töötajad püüavad veoloomade halba kasutamist kolhoosides seletada tööjõu puudusega, kuid niisugune seisukoht on põhjendamatu ja tekitab kolhoositootmisele suurt kahju. Tööjõuliste kolhoosnikute arv loodeoblastites alates 1954. aastast koguni suureneb, kuid hobuveojõul tehtud tööde maht on kolhoosides selle aja jooksul tunduvalt vähenenud. Paljudes kolhoosides on juurdunud niisugune praktika, et kolhoosnik teeb tööd ainult ühe hobusega, mis toob kaasa tööjõu mitteratsionaalse kasutamise. Väga sageli võib näha, et sööda kohaletoimetamisel, sõnniku- ja turbaveol ning teistel transporditöödel antakse iga ühehobuseveoki kohta üks inimene, kes suurema osa päevast on sõidus ega tööta. Kui niisugustel töödel läbi viia lihtne tööjaotus — üks osa inimestest panna peale- ja mahalaadimistöödele ja anda ühe kolhoosniku käsutusse mitu kahehobuseveokit —, siis võimaldaks see tunduvalt kokku hoida tööjõudu ja rakendada rohkem hobuseid põllu- ja veotöödele.

Kõik see annab tunnistust sellest, et veoloomade halb kasutamine põllu- ja transporditöödel tekitab kolhoositootmisele suurt kahju ja toob kaasa kolhoosiressursside mittetootliku kulutamise. Üksnes tööloomade hooldamise eest tasu maksmiseks arvestatakse Vene NFSV kolhoosides iga aasta umbes 300 miljonit normipäeva ehk 5,5 protsenti aasta jooksul väljatöötatud normipäevade üldarvust.

Veoloomade mitterahuldav kasutamine põllumajanduslikel töödel on seletatav ka uue hobuinventari mitteküllaldase väljalaskmisega. Eriti suurt puudust tuntakse heinaniidumasinatest, loorehadest, viljalõikusmasinatest, atradest, linapeksumasinatest, triööridest. Vene NFSV Ministrite Nõukogu ja Vene NFSV Põllumajanduse Ministeerium ei täida NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldust 18. veebruarist 1955 nr. 1121 vabariikliku ja liidulise alluvusega tööstusettevõtetes niisuguse inventari tootmise kohta.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP krai- ja oblastikomiteesid, Vene Föderatsiooni kraide ja oblastite täitevkomiteesid ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogusid:

kõrvaldama olemasolevad puudused kolhooside veoloomade kasutamises põllu- ja transporditööl ning teistel töödel, andma kolhoosidele vajalikku abi hobuinventari remontimisel ja selle ettevalmistamisel 1957. aasta põllutöödeks, abistama kolhoose tagavaraosade ja materjalide hankimisel ning hobuseriistade ja transpordivahendite omandamisel, nii et iga tööhobust oleks või-

malik kasutada kogu aasta jooksul ja et kolhoos saaks temast tulu;

organiseerima pidevat kontrolli kolhooside veoloomade kasutamise üle mitmesugustel põllutöödel — kündmisel, äestamisel, külvamisel, maisi, kartuli ja teiste rühvelkultuuride vaheltharimisel, eriti niisugustel maa-aladel, kus masina-traktorijaamal ei ole kasulik nende tööde tegemiseks kasutada traktoreid ja keerukaid põllutöömasinaid, samuti sööda varumisel ja veotöödel.

2. Kohustada Vene NFSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja kohalikke põllumajandusorganeid uurima olukorda igas masina-traktorijaamas ja keelama neil kasutada traktoreid ja keerukaid põllutöömasinaid kolhoosides niisuguste tööde tegemiseks, mis ei ole riigile kasulikud ja mille tegemine veoloomadega on kolhoosidele täiesti võimalik ja majanduslikult otstarbekohane.

3. Kohustada Vene NFSV Ministrite Nõukogu ja Vene NFSV Põllumajanduse Ministeeriumi võtma tarvitusele abinõud selleks, et tingimusteta täidetaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldust 18. veebruarist 1955 nr. 1121 Vene Föderatsiooni kolhooside varustamise kohta hobuinventariga, pidades silmas vajadust organiseerida juba käesoleval aastal Vene NFSV Kohaliku Tööstuse Ministeeriumi ja Vene NFSV Põllumajanduse Ministeeriumi ettevõtetes hobuatrade, vedruäkete, loorehade, triööride, linapeksumasinate ja teiste lihtsamate põllutöömasinate täiendav tootmine.

4. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule (sm. Jasnovile) ning Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeeriumile (sm. Hlamovile) ülesandeks arutada Vene NFSV kolhoosidele 1957. aastal hobuniidumasinate, loorehade ja viljalõikusmasinate täiendava valmistamise küsimust ja esitada oma ettepanekud kahe nädala jooksul NSV Liidu Riiklikule Majanduskomisjonile.

5. Teha NLKP Keskkomitee Vene NFSV põllumajandusosakonnale ülesandeks kontrollida kevadkülvi läbiviimise tulemuste põhjal 1957. aastal rida loode- ja keskpiirkonna oblasteid, kuidas on organiseeritud sealsetes kolhoosides veoloomade kasutamine põllumajanduslikel ja muudel töödel, ning esitada vajalikud materjalid — nende ärakuulamiseks selles küsimuses — NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroole.

SEADUS
TÖÖSTUSE JA EHITUSTEGEVUSE JUHTIMISE ORGANISEERIMISE EDASISEST TÄIUSTAMISEST

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu märgib, et Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt NSV Liidu Ülemnõukogu seitsmendale istungjärgule arutamiseks esitatud tööstuse ja ehi-

tustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise küsimusel on suur tähtsus kommunistliku ülesehitustöö ülesannete edukale lahendamisele.

Selle küsimuse üldrahvalik arutelu, mis eelnes NSV Liidu Ülemnõukogu istungjärgule, ja selle arutamine istungjärgul näitasid, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt väljatöötatud abinõud on leidnud kõigilt Nõukogude Liidu rahvastelt üksmeelset toetust ja heakskiitu. Need abinõud vastavad täielikult NSV Liidu rahvamajanduse arendamise ülesannetele kaasaegsel etapil, meie maa majandusliku võimsuse edasise tugevdamise ja nõukogude rahva heaolu pideva tõstmise huvidele.

Rasketööstuse kui kogu Nõukogude majanduse põhialuse eelisarendamise leninliku peajoone sihikindla elluviimise tulemusena tegid Nõukogude Liidu rahvad kommunistliku partei juhtimisel nõukogude võimu aastate jooksul alatiseks lõpu meie maa sajanditepikkusele majanduslikule ja kultuurilisele mahajäämusele, rajasid võimsa sotsialistliku tööstuse ja mehhaniseeritud suurpõllumajanduse, on saavutanud teaduse ja tehnika õitsengu, kõigi NSV Liidu rahvuste ja rahvaste määratu suure majandusliku ja kultuurilise tõusu. Nõukogude Liit on majanduslikus arengus ette jõudnud paljudest kapitalistlikest maadest ning on tõusnud tööstustoodangu tasemelt teisele kohale maailmas. Revolutsioonieelse perioodiga võrreldes kasvas tööstustoodangu maht 1957. aastaks rohkem kui 30-kordseks, masinaehituse ja metallitöötlemise alal 180-kordseks, elektrienergia tootmine on kasvanud peaaegu 100-kordseks. Tänu rasketööstuse kiirele arengule on ajakohase tehnikaga varustatud paljud rahvamajandusharud, mis tohutul määral kergendab miljonite nõukogude inimeste tööd ja tõstab selle viljakust. Viimastel aastatel on saavutatud suurt edu sotsialistliku põllumajanduse arendamisel — tunduvalt on laiendatud külvipinda uudis- ja jäätmaade ülesharimise arvel, järsult on tõusnud teravilja ja teiste põllukultuuride saak, kasvanud on loomakasvatussaaduste tootmine. Meie maa rahvamajanduse arendamise edusammude alusel tõuseb pidevalt töötajate elutase.

Väljapaistvad edusammud meie maa sotsialistliku majanduse arendamisel tõendavad kõige veenvamalt kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse poliitika õigsust, tõendavad sotsialistliku majandamise leninlike printsiipide suurt elujõudu — kogu rahvamajanduse arendamine ühtse riikliku plaani järgi ja majandusliku ülesehitustöö tsentraliseeritud juhtimine rahvahulkade loova initsiatiivi maksimaalse arendamise juures, nende ulatuslikul osavõtul tootmise juhtimisest.

Ühtlasi on rahvamajanduse tormiline kasv, võimsa sotsialistliku tööstuse loomine ning liidu- ja autonoomsetes vabariikides, kraides ja paljudes oblastites tööstusettevõtete ehitamise enneolematu ulatus, kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide ja teadlaste

rohkearvulise kaadri olemasolu kohtadel tõstnud üha akuutsemalt päevakorda tööstuse ja ehitustegevuse organisatsiooniliste juhtimisvormide edasise täiustamise vajaduse, et lähendada juhtimist tootmisele — ettevõtetele ja ehitustele, muuta see konkreetsemaks ja operatiivsemaks.

Praegu, kus meie maal on üle 200 000 tööstusettevõtte ja 100 000 ehitust, ei ole võimalik konkreetselt ja operatiivselt juhtida tootmistegevust mitmetest üleliidulistest eriharude ministeeriumidest ja keskasutustest. On saanud vajalikuks veelgi laiendada liiduvabariikide õigusi majandusliku ülesehitustöö alal, kanda ettevõtete ja ehituste operatiivse juhtimise raskuspunkt üle kohtadele, administratiivsetesse majanduspiirkondadesse.

NSV Liidu majanduse arendamise huvid nõuavad tööstuse ja ehitustegevuse organisatsiooniliste juhtimisvormide edasist täiustamist, rahvamajanduse juhtimise painduvamaid meetodeid, mis annavad veel suurema avaruse meie maa tootlike jõudude arengule.

Nendel eesmärkidel on tarvis üle minna tööstuse ja ehitustegevuse juhtimiselt eriharude ministeeriumide ja keskasutuste kaudu, kes etendasid positiivset osa majanduslikus ülesehitustöös, tööstusettevõtete ja ehituste uutele juhtimisvormidele territoriaalsel printsiibil, säilitades nende spetsialiseerumise eriharude järgi, väljakujunenud majanduspiirkondade alusel. Üleminek tööstuse ja ehitustegevuse uutele juhtimisvormidele võimaldab parandada majandusliku ülesehitustöö juhtimist, kõrvaldades arvukad ametkondlikud barjäärid, mis takistavad tööstuse spetsialiseerimise ja koopereerimise edasiarendamist, olemasolevate reservide maksimaalset ärakasutamist. Tööstuse ja ehitustegevuse põhiliseks organisatsiooniliseks juhtimisvormiks peavad olema rahvamajandusnõukogud, kes moodustatakse administratiivsete majanduspiirkondade järgi.

Nende abinõude läbiviimine tähendab uut etappi majandusliku ülesehitustöö juhtimise alal demokraatliku tsentralismi leninliku printsiibi elluviimises, plaaniliste aluste edasises tugevdamises kogu maa mastaapides, annab võimaluse õigesti ühendada majanduse tsentraliseeritud riiklikku juhtimist vabariiklike ja kohalike organite initsiatiivi arendamisega nende õigusi ja vastutust suurendades, laiade töörahvahulkade veelgi aktiivsema osavõtuga tootmise juhtimisest. See tagab materiaalse tootmise pideva kasvu, tehnilise progressi eduka teostamise, rahvamajanduse reservide maksimaalse ärakasutamise, ühiskondliku töö viljakuse tõstmise, meie maa majandusliku võimsuse tugevnemise, nõukogude rahva heaolu tõusu.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu **otsustab:**

§ 1. Heaks kiita Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt väljatöötatud

ning üldrahvaliku arutelu käigus üksmeelse toetuse osaliseks saanud abinõud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise täiustamise alal, millede eesmärgiks on tagada meie maa rahvamajanduse pidev tõus, liiduvabariikide õiguste edasine laiendamine majanduslikus ülesehitustöös, juhtimise lähendamine tootmisele, töörahvahulkade veel ulatuslikum osavõtt tootmise juhtimisest, nende loova initsiatiivi igakülgne arendamine kommunistlikus ülesehitustöös.

§ 2. Määrata, et tööstuse ja ehitustegevuse juhtimine peab toimuma territoriaalsel printsiibil administratiivsete majanduspiirkondade alusel.

Administratiivsed majanduspiirkonnad moodustatakse liiduvabariikide ülemnõukogude poolt.

§ 3. Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimiseks igas administratiivses majanduspiirkonnas moodustatakse rahvamajandusnõukogu.

§ 4. Administratiivse majanduspiirkonna rahvamajandusnõukogu moodustatakse liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt järgmises koosseisus: rahvamajandusnõukogu esimees, esimehe asetäitjad ja rahvamajandusnõukogu liikmed.

Määrata, et rahvamajandusnõukogude esimehed võidakse liiduvabariigi ministrite nõukogu esimehe poolt liiduvabariigi ülemnõukogule tehtava esildise alusel nimetada ministriteks ja lülitada liiduvabariigi ministrite nõukogu koosseisu.

§ 5. Administratiivse majanduspiirkonna rahvamajandusnõukogu allub kogu oma tegevuses vahetult liiduvabariigi ministrite nõukogule.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhib rahvamajandusnõukogusid liiduvabariikide ministrite nõukogude kaudu.

§ 6. Administratiivse majanduspiirkonna rahvamajandusnõukogu juures tegutseb nõuandva organi õigustes tehnika- ja majandusnõukogu.

§ 7. Administratiivse majanduspiirkonna rahvamajandusnõukogu struktuuri kinnitab liiduvabariigi ministrite nõukogu.

§ 8. Administratiivse majanduspiirkonna rahvamajandusnõukogu annab oma kompetentsi piires määrusi ja korraldusi NSV Liidu ja liiduvabariikide seaduste, samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja liiduvabariigi ministrite nõukogu määruste ja korralduste alusel ning nende täitmiseks.

Rahvamajandusnõukogu määrused ja korraldused võidakse tühistada liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt.

NSV Liidu Ministrite Nõukogul on õigus rahvamajandusnõukogu määruste ja korralduste täitmist seisma panna.

§ 9. Seoses tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamisega likvideerida järgmised üleliidulised NSV Liidu ministeeriumid:

Autotööstuse Ministeerium;

Masinatööstuse Ministeerium;

Aparaadi- ja Automatiseerimisvahendite Tööstuse Ministeerium;
Tööpingi- ja Instrumenditööstuse Ministeerium;
Ehitus- ja Teedemasinatööstuse Ministeerium;
Naftatööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeerium;
Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeerium;
Transpordimasinate Tööstuse Ministeerium;
Raskemasinatööstuse Ministeerium;
Elektrotehnilise Tööstuse Ministeerium.

§ 10. Ühendada NSV Liidu Elektrijaamade Ministeerium ja NSV Liidu Elektrijaamade Ehitamise Ministeerium üleliiduliseks NSV Liidu Elektrijaamade Ministeeriumiks.

Ühendada NSV Liidu Riigikaitsetööstuse Ministeerium ja NSV Liidu Üldmasinatööstuse Ministeerium üleliiduliseks NSV Liidu Riigikaitsetööstuse Ministeeriumiks.

§ 11. Likvideerida järgmised liidulis-vabariiklikud NSV Liidu ministeeriumid:
Paberi- ja Puidutöötlemistööstuse Ministeerium;
Linna- ja Maaehituse Ministeerium;
Kergetööstuse Ministeerium;
Metsatööstuse Ministeerium;
Naftatööstuse Ministeerium;
Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeerium;
Toidukaupade Tööstuse Ministeerium;
Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium;
Kalatööstuse Ministeerium;
Ehitusministeerium;
Metallurgia- ja Keemiatööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeerium;
Söetööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeerium;
Söetööstuse Ministeerium;
Värvilise Metallurgia Ministeerium;
Mustmetallurgia Ministeerium.
Seoses sellega tunnistada vajalikuks likvideerida liiduvabariikide vastavad liidulis-vabariiklikud ministeeriumid.

§ 12. Likvideeritavate ministeeriumide kompetentsi kuuluvad ettevõtted ja organisatsioonid üle anda administratiivsete majanduspiirkondade vastavate rahvamajandusnõukogude vahetusse alluvusse.

§ 13. Üle anda administratiivsete majanduspiirkondade vastavate rahvamajandusnõukogude vahetusse alluvusse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud nimekirja järgi ettevõtted ja organisatsioonid, kes kuuluvad üleliiduliste Lennukitööstuse Ministeeriumi, Riigikaitsetööstuse Ministeeriumi, Raadiotehnilise Tööstuse Ministeeriumi, Laevaehitustööstuse Ministeeriumi, Keemiatööstuse Ministeeriumi ja Elektrijaamade Ministeeriumi kompetentsi.

Määrata käesolevas paragrahvis mainitud NSV Liidu ministeeriumide funktsioonideks vastavate tööstusharude planeerimine ja kõrge tehnilise taseme garanteerimine tootmise arendamises. Määrata, et neid funktsioone teostavad ministeeriumid administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajandusnõukogude kaudu.

§ 14. Üle anda NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud nimekirja järgi vastavate rahvamajandusnõukogude vahetusse alluvusse ettevõtted, mis kuuluvad mittetööstuslike NSV Liidu ministeeriumide võimkonda.

§ 15. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks määrata vastavalt käesolevale seadusele kindlaks likvideeritavate ministeeriumide ettevõtete ja organisatsioonide, samuti nendele kuuluvate seadmete, tooraine ja teiste väärtuste administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajandusnõukogude käsutusse üleandmise kord ja tähtajad.

§ 16. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks garanteerida lühima aja jooksul ministeeriumide ja keskasutuste aparaadist vabanevate töötajate töölesuunamine, näidates sealjuures üles vajalikku tähelepanelikkust ja hoolitsust.

§ 17. Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks esitada liiduvabariikide ülemnõukogudele arutamiseks ettepanekud vabariiklike majanduslike ministeeriumide likvideerimise ning nende alluvuses olevate ettevõtete ja organisatsioonide administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajandusnõukogude või kohalike töörahva saadikute nõukogude võimkonda üleandmise kohta.

§ 18. Reorganiseerida NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Rahvamajanduse Perspektiivse Planeerimise Komisjon NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikuks Plaanikomiteeks.

Määrata, et NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee peab olema meie maa rahvamajanduse teaduslik plaani- ja majandusorgan.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ülesandeks igakülgselt uurida rahvamajanduse vajadusi ning koostada rahvamajanduse arendamise jooksvaid ja perspektiivplaane teaduse ja tehnika saavutusi arvestades, teostada ühtset tsentraliseeritud poliitikat tähtsamate rahvamajandusharude arendamises ja garanteerida sel alusel meie maa tootlike jõudude õige paigutus ning kõigi rahvamajandusharude proportsionaalne arendamine, samuti välja töötada rahvamajanduse materiaalse ja tehnilise varustamise plaane ning garanteerida kontroll tööstustoodangu hangete alal riiklikust distsipliinist kõrvalekaldumatu kinnipidamise üle.

Seoses sellega likvideerida NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Rahvamajanduse Jooksva Planeerimise Majanduskomisjon, kuna tema funktsioone hakkavad täitma NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja liiduvabariikide riiklikud plaanikomisjonid.

§ 19. Moodustada NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Teaduslik-Tehniline Komitee, tehes talle ülesandeks kodumaa ja

välismaa teaduse ning tehnika saavutuste, samuti eesrindlike tootmiskogemuste uurimise, nende saavutuste ulatusliku propageerimise, teaduslik-tehnilise kirjanduse väljaandmise ja kontrolli teostamise uue tehnika arendamise ning rahvamajandusse juurutamise üle.

Seoses sellega likvideerida NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Uue Tehnika Komitee.

Tunnistada otstarbekaks moodustada liiduvabariikide ministrite nõukogude teaduslik-tehnilised komiteed, vajalikel juhtudel moodustada need ka administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajandusnõukogude juures.

§ 20. Lülitada täiendavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu koosseisu liiduvabariikide ministrite nõukogude esimehed, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Teaduslik-Tehnilise Komitee esimees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Statistika Keskvalitsuse juhataja.

Määrata, et NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee esimehe asetäitjad ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee peamiste osakondade juhatajad võidakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe poolt NSV Liidu Ülemnõukogule tehtava esildise alusel nimetada NSV Liidu ministriteks ja lülitada NSV Liidu Ministrite Nõukogu koosseisu.

§ 21. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks välja töötada ja kinnitada administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajandusnõukogude põhimäärus, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Plaanikomitee põhimäärus, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Teaduslik-Tehnilise Komitee põhimäärus ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Statistika Keskvalitsuse põhimäärus.

§ 22. Määrata, et käesoleva seadusega ettenähtud tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise ümberkorraldus tuleb läbi viia 1. juuliks 1957.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
esimehe asetäitja D. KOROTŠENKO

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
sekretär M. GEORGADZE

Moskva, Kreml, 10. mail 1957

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU KIRI

liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide, kraide, oblastite ja rajoonide partei-, nõukogude, põllumajandus- ja komsomoliorganitele, masina-traktorijaamade ja sovhooside direktoritele, kolhooside esimeestele, kõigile kolhoosnikutele, sovhooside töötajatele ja põllumajanduse spetsialistidele

LAMBAKASVATUSE EDASISEST ARENDAMISEST JA VILLA TOOTMISE SUURENDAMISEST

Seltsimehed!

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu jutustasid oma üleskutses põllumajandustöötajatele ja määruses 1956. aasta töötulemuste ning loomakasvatussaaduste tootmise ja varumise edasise suurendamise abinõude kohta meie rahvale üksikasjaliselt sellest tööst, mis põllumajanduse alal on ära tehtud pärast partei Keskkomitee septembripleenumit (1953. a.) möödunud aastate jooksul.

Meie maa on teinud viimastel aastatel suuri edusamme teravilja tootmisel. Piisab sellest, kui öelda, et külvipind on laienenud kolme aastaga 37,5 miljoni hektari võrra, peamiselt uudis- ja jäätmaade kasutuselevõtmise arvel. Vilja varumine suurenes 1956. aastal 1955. aastaga võrreldes enam kui ühe miljardi puuda võrra. Meil ei ole enam viljapuudust, leiva häireteta müük on organiseeritud linnades, tööstuskeskustes ja teistes asulates. Meil on nüüd küllaldased viljavarud toiduainetetööstuse jaoks. Meil oli tänavu võimalik tunduvalt suurendada riiklikke viljareserve, eraldada vajalikul hulgal teravilja müümiseks meie sõpradele rahvademokraatlikes maades. Me peame ka edaspidi suurendama teravilja tootmist, lahendama jõusöötade, samuti kasvavale loomakasvatusele vajalike mahlakate söötade tootmise suurendamise ülesande.

Kahe viimase aasta jooksul on tehtud suuri edusamme ka piima tootmisel. Ülesanne, mille NLKP Keskkomitee jaanuaripleenum oli seadnud piimatoodangu alal iga lehma kohta 1960. aastaks, peaaegu täideti kolhoosides tegelikult juba 1956. aastal. Piima kogutoodang suurenes kolhoosides kolme aastaga 1,9-kordseks. Piima varumine majandite kõigi kategooriate alal kasvas 1956. aastal 1953. aastaga võrreldes 1,7-kordseks, kolhooside alal — enam kui kahekordseks. Praegu on muutumas võimalikuks piima häireteta müümine kõigis linnades, tööstuskeskustes ja töölisasulates.

Olukord liha alal on meil kuni viimase ajani olnud halb. Me ei ole suutnud suurendada liha tootmist sel määral, nagu me oleksime tahtnud. Liha varumine tervikuna Nõukogude Liidus suurenes 1956. aastal kõigest 9 protsenti. Oma üleskutses põllu-

majandustöötajatele ning eriti määruses 1956. aasta töötulemustest ning loomakasvatussaaduste tootmise ja varumise edasise suurendamise abinõudest pöörasid partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu partei- ja nõukogude organite, põllumajandustöötajate, kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate tähelepanu sellele mahajäämusele põllumajanduses. Paari viimase kuu jooksul on olukord liha tootmise alal hakanud paranema. Piisab sellest, kui öelda, et käesoleva aasta esimese kvartali plaan liha varumise ja kokkuostu alal esmakordselt paljude aastate järel mitte ainult täideti, vaid ka ületati 11 protsendi võrra. Võrreldes 1956. aasta esimese kvartaliga aga varuti liha 45 protsendi võrra rohkem. Kui möödunud aastal veel peeti suureks saavutuseks, kui üks või teine kolhoos tootis 20—30 tsentnerit liha põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta, siis tänavu toodavad tuhanded kolhoosid ja sovhoosid 50—70—80 tsentnerit liha, mõned aga isegi 100 tsentnerit liha põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta.

Võib veendunult öelda, et liha probleem lahendatakse meie maal edukalt väga lühikese ajaga ning siis on meil külluses liha mitte ainult sisemiste vajaduste rahuldamiseks, vaid me võime luua suured riiklikud varud ning eraldada osa lihast ja lihasaadustest väliskaubanduse jaoks.

Praegu on muutunud akuutseks vajadus pöörata erilist tähelepanu lambakasvatuse arendamisele. Kuigi villa tootmine on meie maal kolme viimase aasta jooksul kõigis majandite kategooriates suurenenud 13 protsendi võrra ning villa varumine on seoses majanduse kaubalisuse kasvuga tõusnud 25 protsendi võrra, annab meie maal ikka veel tunda villa puudus. Arvesse võttes neid kolossaalseid võimalusi, mis peituvad meie sotsialistlikus suurpõllumajanduses, ei saa mingisuguste objektiivsete põhjustega seletada, miks lambakasvatus ja villa tootmine arenevad kolhoosides ja sovhoosides aeglaselt.

Teatavasti on lambakasvatus üks varavalmivate loomade kasvatuse harusid ning asja hea organiseerimise juures on praktiliselt võimalik suurendada lammaste arvu ühe aasta jooksul vähemalt poolteisekordseks.

Võiks tuua palju näiteid, kus peenevillalistelt ja poolpeenevillalistelt lammastelt on saja ute kohta saadud 140—170 talle aastas ning karevillalistelt lammastelt, eriti romaanovi tõugu lammastelt üle 200 talle. Võtame järgmised näited. Stavropoli krai sovhoosis „Bolševik" saadi iga saja peenevillalise ute kohta keskmiselt 142 talle, sm. Haretško lamburitebrigaadis aga 157 talle; Hersoni oblasti Kalantšaki rajooni kolhoosis „Zapovit Iljitša" sai sm. Spilnõi lamburitebrigaad 151 talle saja ute kohta; sm. Kenžebajevi lamburitebrigaad Kirgiisi NSV Sovetski rajooni kolhoosist „Uzguruš" sai saja ute kohta 144 talle; Rostovi oblasti Remontnoje rajooni 17. parteikonverentsi nimelises kolhoosis, kus samuti kasvatatakse peenevillalisi lambaid, sai lambur sm. Samos-

ledov saja ute kohta 140 talle. Semipalatinski oblasti Urdžari rajooni kolhoosis „Krasnõje Gornõje Orlõ" sai sm. Barlõkbajevi lamburitebrigaad saja ute kohta 136 talle; Tšita oblasti Nertšinski rajooni kolhoosis „Bojevik" sai sm. Korotkovi lamburitebrigaad 155 talle. Jaroslavli oblasti Rjazantsevo ja Jaroslavli rajooni kolhoosid, kus kasvatatakse romaanovi tõugu lambaid, said iga saja ute kohta 225 talle; sama oblasti Mõškino rajooni Stalini-nimeline kolhoos sai 284 talle ning Iljinskoje rajooni 9. jaanuari nimelises kolhoosis sai lambur sm. Buhhalova igalt utelt 4 talle.

Vaatamata neile võimalustele, mis on olemas lammaste arvu kiireks kasvuks, ei ole lammaste arv kolhoosides ja sovhoosides meie maal tervikuna viimase kolme aasta jooksul peaaegu üldse suurenenud, reas vabariikides, kraides ja oblastites aga on lammaste arv isegi vähenenud. Võidakse öelda, et see on toimunud selle tõttu, et lambaid on palju antud lihaks, kuid ka lammaste andmine riigile lihana on ainult õige vähe suurenenud. Järelikult ei seisa asi selles.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et selle väga tähtsa loomakasvatusharu mahajäämus seletub asjaoluga, et NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium, NSV Liidu Sovhooside Ministeerium ning esijoones kohalikud parteija nõukogude organid, kolhooside juhatused, sovhooside juhtivad töötajad, kellel on selles küsimuses öelda otsustav sõna ja kelle praktilisest tegevusest oleneb asja edu, ei ole lambakasvatusele vajalikku tähelepanu pööranud.

Asjaolu, et kohalikud partei- ja nõukogude organid ei ole pööranud tähelepanu lambakasvatusele, on viinud selleni, et real juhtudel lakkasid kolhooside juhtijad ja kolhoosnikud lambakasvatusega vajalikult tegelemast. See majapidamisharu jäeti paljude vabariikide, kraide ja oblastite kolhoosides laokile ning ei anna tihtipeale üldse enam kasumeid, vaid annab kahjumeid. Paljudes majandeis esineb aastast aastasse väga suurt täiskasvanud lammaste lõpmist, noorloomade tohutut suremust, uttede ahtraksjäämise protsent on kõrge, kusjuures nendele hädadele lisandub tihtipeale veel raiskamine ja varastamine. Pärast kantakse see kõik kontrolli puudumise tõttu maha igasuguste loodusõnnetuste ja muude kadude arvel.

Järelikult ei seisa siin asi objektiivsetes põhjustes, nagu seda püüavad seletada mõned töötajad. Põhjuseks, miks me endiselt paigal tammume lammaste arvu suurendamise ja villa tootmise ürituses, on organisatsiooniline laokilolek kolhooside ja sovhooside lambakasvatuse arendamise küsimustes.

Mille muuga on seletatav, et näiteks Kasahhi NSV-s, kus lambakasvatuse arendamiseks on olemas määratu suured võimalused, ei ole lammaste ja kitsede arv kolhoosides viimase kolme aasta jooksul suurenenud, vaid on isegi 1,1 miljoni lamba võrra vähenenud. Gruusia NSV-s on lammaste arv selle perioodi jooksul vähenenud kolhoosides 34 protsendi võrra, Dagestani ANSV-s

ja Tškalovi oblastis — 18 protsendi võrra. Lammaste arv on vähenenud ka Tadžiki NSV ja Baškiiri ANSV, Permi ja Sverdlovski oblasti ning paljude Siberi oblastite kolhoosides.

Ei ole kahtlust, et tunduvalt rohkem võiksid pidada lambaid ja suurendada villa tootmist Ukraina NSV, Armeenia NSV, Kirgiisi NSV, Stavropoli krai, Rostovi, Stalingradi, Astrahani, Saraatovi ja Kuibõševi oblasti kolhoosid ning sovhoosid, kui seal tõsiselt tegeldaks lambakasvatuse arendamisega.

Nähtavasti on viimastel aastatel oldud valearvamusel, et Vene NFSV kesk- ja loodeoblastites, Balti vabariikides ja Valgevenemaal ei ole lambakasvatuse arendamine otstarbekohane. Enamiku nende oblastite ja vabariikide kolhoosides oli 1953. aastal märksa rohkem lambaid kui praegu. Neis mittemustmullavööndi oblastites aga, kus selle haruga tõsiselt tegeldakse, on olukord teine. Seda võib näha näiteks Tuula ja Rjasani oblastis, kus looduslikud tingimused millegagi ei erine nende naabriteks olevatest keskoblastitest. Tuula oblasti kolhoosides suurenes lammaste arv kolme viimase aasta jooksul 20 protsendi ja Rjasani oblastis — 25 protsendi võrra, Kostroma ja Jaroslavli oblasti kolhoosides aga, kus lambakasvatuse arendamiseks on tingimused isegi paremad, vähenes lammaste arv 40 protsendi võrra. Ivanovo oblasti kolhoosides vähenes lammaste arv 33 protsendi võrra, Kalinini oblasti kolhoosides — 24 protsendi võrra. Lammaste arv on vähenenud Eesti NSV, Läti NSV, Valgevene NSV, Kaluuga, Vladimiri ja Gorki oblasti kolhoosides. Teatavasti on Rjasani ja Tuula oblasti kolhoosid viimastel aastatel tunduvalt suurendanud piima tootmist ning tegelevad selle kõrval edukalt ka lambakasvatusega. Nad leiavad õigesti, et loomakasvatusharude selline ühendamine on kasulik ja majanduslikult otstarbekohane. Seetõttu ei seisa asi mingisuguste eriliste tingimuste puudumises, sõrataudis ega soolteussides, millele vahel püütakse viidata, õigustades lambakasvatuse laokilejätmist üksikutes oblastites ja vabariikides, vaid asi seisab selles, et niisugusele väga tähtsale rahvamajandusharule ei ole pööratud tähelepanu.

Asi ei seisa ka geograafilistes või looduslikes tingimustes, vaid selles, kuivõrd hästi on lambakasvatus ühes või teises majandis organiseeritud. Muidugi on lammaste arv erinev näiteks Kasahstanis ja Valgevenes, Stavropoli krais ja Vologda oblastis, kuid ei ole kahtlust, et teatud hulgal lambaid võib pidada igal pool, ning lambakasvatusest on võimalik teha suurt tulu andev majapidamisharu.

Lambakasvatuse mahajäämuse üheks peapõhjuseks on see, et lambad jäävad talveks väga sageli varustamata küllaldase söötade kogusega, korralike lambalautadeta ja vajaliku hoolduseta. Kui lambad hakkavad lõpma, nõuavad partei- ja nõukogude organite juhtivad töötajad tihtipeale igasuguste brigaadide ja spetsialistide ekspeditsioonide kohalesaatmist lõpmise põhjuste kindlakstegemiseks, kuigi need põhjused on selged. Neis majapida-

mistes, kus lambaid talvel süstemaatiliselt alatoidetakse, kus töö on halvasti organiseeritud ja ei ole isiklikku vastutust hooldamise eest, seal lambad muutuvad lõppkokkuvõttes nõrgaks ja kõngevad; kuna aga lammaste kurtumust on väliselt raskem kindlaks määrata kui teiste loomade kurtumust, siis algavadki igasugused targutamised ja hakatakse nõudma spetsialistide kohalesaatmist. Talupojad kasutasid varem väga lihtsat võtet selleks, et kindlaks määrata, kas karja hulgas ei ole kurtunud lambaid. Enne seda, kui lambad laudast välja lasti, seati lahtise ukse vahele teatud kõrgusel üles kepp, millest kõik terved lambad hõlpsalt üle hüppasid, kuna aga haiged ja nõrgaksjäänud lambad seda teha ei suutnud. Nõrgad lambad eraldati omaette rühma, neid söödeti mõni aeg tugevamalt ning lasti siis tagasi ühisessè karja. See muidugi ei tähenda, et me eitame teaduse tähtsust ja alahindame meie spetsialistide osa; kuid seal, kus ei ole varutud õigel ajal söötasid ning lambad on viidud kurtumuseni, on spetsialistil raske osutada tõhusat abi. Ta saab ainult anda nõu ... otsida võimalusi söötade saamiseks.

Rea aastate jooksul on paljude vabariikide ja oblastite kolhoosides ja sovhoosides lammaste villatoodang äärmiselt madal. Kas on näiteks lubatav, et isegi arenenud lambakasvatusega piirkondades, nagu näiteks Dagestani ANSV-s, pügati möödunud aastal kolhoosides lamba kohta keskmiselt kõigest 1,8 kilogrammi villa, Baškiiri ANSV kolhoosides — 1,9 kilogrammi, Kasahhi NSV, Kirgiisi NSV, Krasnojarski krai ja Tškalovi oblasti kolhoosides 2,1 kilogrammi villa.

Villa tootmise järsk suurendamine on lahutamatult seotud lammaste tõu parandamisega. Hersoni oblasti Genitšeski rajooni Lenini ordenit omav Stalini-nimeline kolhoos kasvatab peenevillalisi lambaid. Siin toodetakse aastast aastasse palju villa. 1956. aastal pügati lamba kohta keskmiselt 5,5 kilogrammi villa ehk toodeti 343 kilogrammi villa põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta. Sama oblasti Genitšeski rajooni Sverdlovi-nimelises kolhoosis pügati iga lamba kohta 6,1 kilogrammi villa ehk 420 kilogrammi iga saja hektari kohta. Stavropoli krai Ipatovo rajooni tõulambasovhoosis „Sovetskoje Runo" pügati 1956. aastal lamba kohta keskmiselt 6 kilogrammi villa ehk 509 kilogrammi villa põllumajanduslike kõlvikute iga saja hektari kohta. Altai krai Rubtsovski rajooni kolhoosis „Strana Sovetov" pügas sm. Mihhailitšenko lamburitebrigaad iga ute kohta 7,8 kilogrammi villa. Kirgiisi NSV sovhoosis „Ulahol" saab sm. Ismailovi lamburitebrigaad iga ute kohta 6 kilogrammi villa. Stavropoli krai Ipatovo rajooni kolhoosis „II Pjatiletka" pügati lambur sm. Zanoroštšenko lambakarjas iga lamba kohta keskmiselt 7 kilogrammi villa. Samal ajal on paljudes oblastites, kraides ja vabariikides, eriti Kasahstanis, Siberis ja Volgamaadel, kus on soodsad looduslikud tingimused peenevillaliste lammaste kasvatamiseks, selliseid lambaid ikka veel vähe. Meil peaks olema mitu korda rohkem

peenevillalisi ja poolpeenevillalisi lambaid, kes annavad palju kõige väärtuslikumat villa, selleks aga on tarvis laialdaselt kasutada kohalike karevillaliste lammaste ristamist kõrge produktiivsusega parimate peenevillalist tõugu suguloomadega. Usbeki NSV-s, Turkmeeni NSV-s, Tadžiki NSV-s ja mitmetes Kasahhi NSV lõunarajoonides tuleb arendada karakullilammaste kasvatamist. Samuti tuleb pöörata rohkem tähelepanu kasukalammaste ning liha-rasvalammaste kvaliteedi parandamisele ja nende produktiivsuse tõstmisele piirkondades, kus neid kasvatatakse. Tuleb luua igas oblastis, krais ja vabariigis omaenda tõulambakasvatuse baas. Arenenud lambakasvatusega paikades peavad igas rajoonis olema tõulambafarmid.

Meie maa kasvab, rahva vajadused suurenevad. Juba kõige lähemal ajal seab rahvas, hakates saama küllaldasel hulgal kõiki põllumajandussaadusi, teravalt üles villase riide küsimuse. Lambakasvatuse kaudu peame lahendama mitte ainult ja mitte niivõrd lihaprobleemi, vaid peamiselt küllaldase hulga villa saamise probleemi, et oleks võimalik rahuldada meie nõukogude rahva kasvanud vajadusi hea, kvaliteetse riide järele.

Meil on olemas kõik tingimused selleks, et see probleem edukalt lahendada. Praegu oleneb kogu asi organisatsioonilistest abinõudest, mida peavad võtma tarvitusele partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid, kolhooside juhatused ja sovhooside juhtivad töötajad.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu nõuavad kohalikelt partei- ja nõukogude organitelt, et nad põhjalikult muudaksid suhtumist lambakasvatuse küsimustesse. On tarvis viivitamatult läbi arutada kõik selle loomakasvatusharu arendamisega seotud küsimused, konkreetselt analüüsida olukorda igas lambafarmis ja lamburitebrigaadis, igas kolhoosis ja sovhoosis.

Partei- ja nõukogude organid peavad organiseerima käesoleva kirja laialdast arutamist kolhoosides, sovhoosides, masina-traktorijaamades, lamburitebrigaadides ja lambafarmides, kusjuures tuleb välja töötada ja tarvitusele võtta praktilised abinõud lammaste arvu suurendamiseks ja nende produktiivsuse tõstmiseks.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et sealjuures tuleb kõigepealt pöörata tähelepanu järgmistele küsimustele:

1. Praegu on tarvis arendada võitlust lammaste arvu suurendamise eest igas kolhoosis ja sovhoosis, revideerida otsustavalt varem koostatud plaane lammaste arvu suurendamise ja villa tootmise alal. Need plaanid on tihtipeale koostatud kabinettides, ilma et lambakasvatuse põhitöötajad sellest osa oleksid võtnud. Sealjuures on lähtutud mitte neist optimaalsetest võimalustest, mida meile võib pakkuda olemasolev lambakari, vaid tavaliselt on orienteerutud eelmiste aastate kasvuprotsendile. Need lambakarja kasvu protsendid aga olid äärmiselt väikesed ning paljudes majandeis, tervetes rajoonides ja oblastites oli lammaste arv ko-

guni järsult vähenenud. Seetõttu peeti lambakarja kavandatud kasvu näiteks 15—20 protsendi võrra küllalt suureks. See asi tuleb korraldada hoopis teisiti ning lähtuda mitte karja eelmiste aastate kasvuprotsendist, vaid kõigi olemasolevate võimaluste maksimaalsest kasutamisest lammaste arvu ja villa tootmise järsuks suurendamiseks. Tuleb võtta tarvitusele abinõud selleks, et lammaste poegimisperiood normaalselt lõpule viidaks. Kõige tähtsam aga on praegu säilitada kõik olemasolevad lambad. On vaja teha otsustavalt lõpp vastutustundetusele selles asjas. Ei tohi jätta läbi arutamata ühtki ei vana lamba ega ka noorlamba lõpmise juhtumit kolhoosi- ja sovhoosifarmides ning iga kord tuleb tarvitusele võtta vastavad abinõud.

Selleks et olukord lambakasvatuse arendamise alal otsustavalt paraneks, ei tohi tegelda selle loomakasvatusharuga juhuslikult, nagu seda sageli esineb paljude kohalike partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite töös. Praegu saavad paljud juhtivad töötajad tegelikust olukorrast lambakasvatuse alal teada alles statistika andmetest, järjekordsetest kokkuvõtetest, suure hilinemisega, siis, kui tekkinud olukorda on juba peaaegu võimatu parandada. Juhtimise sellistest kantseleilikest meetoditest tuleb lahti ütelda. Juhtivad töötajad peavad järjekindlalt käima lambakasvatusfarmides, lambakarjades, karjamaadel, kokku puutuma inimestega, kellest otseselt oleneb asja edu, tundma lambakasvatuse seisukorda mitte kokkuvõtete järgi, vaid elust, praktikast, et operatiivselt kaasa aidata selles tähtsas ühismajapidamisharus valitseva olukorra parandamisele.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on arvamusel, et kolhooside, sovhooside ja arenenud lambakasvatusega rajoonide majandusliku tegevuse tulemuste hindamisel tuleb peamiste näitajate hulka arvata villa tootmine põllumajanduskõlvikute iga saja hektari kohta, villatoodang lamba kohta ning muude lambakasvatussaaduste tootmine.

2. Lammaste arvu kiireks suurendamiseks on väga tähtis likvideerida uttede ahtrus. Ei tohi enam leppida sellega, et paljude vabariikide, kraide ja oblastite kolhoosides ja sovhoosides on mitmete aastate jooksul iga saja ute kohta saadud mitte üle 60—70 talle. Niisugune olukord on selle tagajärg, et ei pöörata tähelepanu lammaste taastootmisele.

Lammaste paaritamise õigeaegne ja hästi organiseeritud läbiviimine on lammaste arvu suurendamise tähtsamaid tingimusi. Ometi on asi sel alal lastud nii laokile minna, et paljud kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtivad töötajad ning isegi mõned spetsialistid mõnikord isegi ei tea, missugustel tähtaegadel tuleb lambaid paaritada, kas on olemas vajalikul arvul sugujäärasid ja missugune on nende kvaliteet, kas on seatud korda aparaadid ja ruumid lammaste kunstlikuks seemendamiseks ning kuidas on lugu muude abinõudega, mis on vajalikud paarituse õigeaegseks ja hästiorganiseeritud läbiviimiseks. On tarvis

teha lõpp sellisele vastutustundetule suhtumisele nii tähtsasse küsimusse.

Stavropoli krai, samuti aga ka teiste kraide, oblastite ja vabariikide paljude kolhooside ja sovhooside praktika näitab, et uttede poegimisel talvekuudel on suured eelised kevadise poegimisega võrreldes; uttedel suureneb tallede arv, sünnivad tugevamad ja elujõulisemad talled. Talvel sündinud tallesid saab juba sama aasta juulis pügada ja nad annavad kvaliteetset villa. Seetõttu tuleb juba praegu võtta tarvitusele abinõud selleks, et rakendada laialdaselt uttede talvist poegimist.

Emasloomade ahtruse likvideerimisel on väga tähtis, et lambad enne paaritamist saaksid haljassööta. Selleks tuleb külvata heintaimi lautade lähedusse, kus peetakse uttesid.

3. Tuleb viivitamatult lahendada kõik küsimused, mis on seotud uttede ja tallede söötmisega, aega viitmata läbi arutada küsimused seoses söödabaasi loomisega suveks, eriti aga eelseisvaks talveks. Kui me ei varusta lambaid küllaldaselt söötadega, siis ei arenda me edasi lambakasvatust ega saa meile vajalikku villahulka. Tuleb väga tõsiselt läbi mõelda küsimus, kuidas luua vajalikul hulgal koresöötade, mahlakate söötade ja jõusöötade varusid.

Mõned töötajad on valearvamusel, et lambad võivad läbi saada ilma jõusöödata ja mahlakate söötadeta. Neid söötasid tuleb varuda niisugusel hulgal, nagu seda nõuavad praktika ja eesrindlikud kogemused. Seetõttu peavad partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu veel kord vajalikuks meelde tuletada partei- ja nõukogude organitele, kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajatele ja põllumajanduse spetsialistidele, et kogu loomakasvatuse, sealhulgas ka lambakasvatuse arendamine oleneb söödabaasist. On tarvis üksikasjaliselt läbi arutada kolhooside ja sovhooside maade parema ärakasutamise küsimused, taotledes, et ükski hektar maad ei jääks kasutamata, tuleb aidata kolhoosidel ja sovhoosidel õigesti kindlaks määrata külvipinna struktuur, eelistades neid kultuure, mis annavad kasvupinna ühikult kohalikes tingimustes rohkem söötühikuid vähima tööjõukuluga.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhivad veel ja veel kord tähelepanu maisi kasvatamisele. Enam ei ole vajadust hakata tõestama selle kultuuri kasvatamise otstarbekust, sest see kultuur on ise enda eest seisnud ning näidanud oma paremust kõigi teiste söödakultuuridega võrreldes, mida praegu kolhoosides ja sovhoosides toodetakse.

Nüüd on selge, et maisi võib ja tuleb kasvatada kõigis meie maa piirkondades, kus põldu haritakse. Mais võib kasvada igal pool ja võib anda põllupinna hektarilt kõige suurema hulga söötühikuid: ühes kohas teri ja haljasmassi, teises kohas ainult haljasmassi, ühes kohas suurel hulgal tõlvikuid, teises kohas vähem. Kuid kõikjal võib ta anda söötühikuid rohkem kui ükski muu kul-

tuur. Selles aga, et terves reas kolhoosides ja sovhoosides saadakse madalaid maisisaake, ei ole süüdi mais kui niisugune, vaid inimesed, ja eeskätt juhtivad töötajad, kellel on selle kultuuriga tegemist. Seal, kus on maisi hästi tundma õpitud ja maisi kasvatamine selgeks saanud, annab ta kolossaalseid tulemusi. Seal aga, kus ikka veel ainult räägitakse maisist, seal pole temast veel kasu olnud, ta ei ole andnud vajalikku abi loomakasvatuse arendamisel, mida ta aga oleks võinud anda, lähtudes tema potentsiaalsetest võimalustest.

Võib nimetada tuhandeid majandeid, kus mais teraviljana ja peaasjalikult haljasmassina annab suurel hulgal sööta. Kogu meie maal tervikuna on mais juba etendanud otsustavat osa loomakasvatussaaduste tootmise suurendamisel. Kui 1953. aastal, millal maisi meie maal vähe külvati, kõigis kolhoosides kokku tehti ainult 28 miljonit tonni silo, siis 1956. aastal tehti maisi külvipinna laiendamise tulemusena 63 miljonit tonni silo.

On tarvis selgitada, et ei ole õige arvamus, nagu ei kõlbaks mais lammaste söötmiseks. Mais on lammaste jaoks isegi väga hea sööt. Paljude Stavropoli ja Altai krai, Ukraina NSV, Kirgiisi NSV ning teiste oblastite, kraide ja vabariikide kolhooside ja sovhooside kogemuste varal on tõestatud, et lammaste ohter söötmine maisisiloga tagab lammaste villatoodangu järsu suurenemise, suurendab lammaste sigivust ja soodustab tallede head arenemist. On vaja saavutada, et lambad oleksid varustatud küllaldase hulga siloga.

Mõned partei-, nõukogude ja põllumajandusorganite töötajad arvavad ebaõigesti, et söödabaasi küsimust, söödavarude loomise küsimust tuleb lahendada riikliku viljavarumise ja vilja kokkuostu vähendamise arvel. Riik peab ka edaspidi suurendama viljavarusid selleks, et linnade ja tööstuskeskuste elanikke normaalselt leiva- ja viljasaadustega varustada, et oleksid vajalikud riiklikud reservid ja saaks vajalikul hulgal vilja väliskaubanduse jaoks. Tavalise sööda ja jõusööda varud peavad kompenseeruma täiendava tootmise arvel, teravilja saagikuse tõstmise ja peamiselt maisi kasvatamise arvel.

Praegu, loomakasvatuse jaoks koresööda, mahlaka sööda ja jõusööda vajaduse kindlaksmääramisel ei tohi bilansist välja jätta lambakasvatuse vajadusi. Lammaste söötmiseks on tarvis varuda mitmesuguseid söötasid tarvilikul hulgal vastavate kindlustusvarudega, tuleb teha suurt tööd karja- ja heinamaade parandamiseks.

Eraldi tuleb peatuda talvekarjamaadel sööda kindlustusvarude loomise küsimusel. Selles asjas ilmneb, et paljud kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid on lubamatult vastutustundetud. Lootuses soodsale talvele, lootuses sellele, et ei tule suurel hulgal lund ega torme, ei organiseeri kolhooside, sovhooside, rajoonide ja oblastite juhtivad töötajad õigeaegselt vajalikul hulgal heina ja söödateravilja varumist ega lammaste talvitus-

paikadesse toimetamist. Sealjuures lasevad nad talvekarjamaadele ajada märksa rohkem lambaid, kui seal pidada saab; see on tingitud sellest, et ka peamistes maakasutuspaikades pole küllaldasel hulgal sööta ning olukorda tahetakse näidata paremana, kui see tegelikult on.

Kõigile aga on teada, et lumesajuta ja tuisuta talvesid nendes piirkondades on harva, ja sellepärast hakkavad oblastite ja vabariikide juhtivad töötajad halbade ilmade tulekul loomade päästmiseks nõudma, et neile saadetaks kiires korras suurel hulgal autosid, traktoreid, buldoosereid ja isegi lennukeid talvekarjamaadele sööda toimetamiseks. Selleks tuleb riigil ja kolhoosidel kulutada palju raha, kuid suuri lammaste kadusid enamasti ikkagi vältida ei õnnestu.

Talvekarjamaadele aetakse meil iga aasta kümneid miljoneid lambaid, ja sellest, kuidas seal ületalvepidamine toimub, oleneb suurel määral lammaste juurdekasv ja villavarumisplaani täitmise edukus kogu meie maal. Sellepärast me ei tohi loota looduse armulikkusele ega või selles asjas riskida. Tuleb õigel ajal varuda vajalikul hulgal heina ja söödateravilja ning lammaste talvituspaikadesse toimetada.

4. Tõsiselt tuleb tegelda lambalautade ehitamisega selles ulatuses, mis on vajalik olemasolevate lammaste ja oodatava juurdekasvu jaoks, ning ehitada sooje ruume talviseks poegimiseks. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu tuletavad veel kord meelde, et siin ei ole vaja liialdusi, pole vaja ehitada kalliksminevaid tellistest ja kivist lambalautu plekk-, kivi- ja eterniitkatustega. Lambalautade ehitamiseks tuleb laialdaselt kasutada kohalikke materjale, iseäranis pilliroogu. See teeb lambalautade ehitamise odavamaks ja kiiremaks. Seda tööd tuleb hakata tegema nagu kord ja kohus, bolševistlikult, riiklikult ning lahendada see küsimus ühe aastaga.

Väga tähtis asi lambakasvatuse arendamisel on jootmiskohtade organiseerimine, eriti suvekarjamaadel, ja see küsimus tuleb lahendada lühikese ajaga, kasutades kõiki ressursse ja võimalusi, mis on olemas igal vabariigil ja oblastil, igal krail, rajoonil, kolhoosil ja sovhoosil.

5. Nüüd on paljudes meie maa piirkondades alanud lammaste pügamine ja riigile villa andmine. Seda tööd tuleb teha organiseeritult, lühikese ajaga, ilma et esineks villa kadusid, rikkumist ja määrimist. Kogemused näitavad, et lambaraudadega pügamisel jääb igal lambal alles vähemalt 200 kuni 250 grammi villa, kuna aga mehaanilisel pügamisel on kaod palju väiksemad. Sellepärast tuleb tarvitusele võtta abinõud, et iga pügamisaparaati kasutataks maksimaalse koormusega.

6. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu peavad vajalikuks juhtida partei- ja nõukogude organite tähelepanu eriti sellele, et kõige tähtsam ja otsustavam villa tootmise suurendamisel oleneb inimestest, kes lambakasvatusega tegelevad,

nende valikust, tähelepanelikust suhtumisest nendesse. Sellel alal on meil suuri puudusi.

Pahatihti ei loo kohalikud partei-, nõukogude ja põllumajandusorganid ning kolhooside ja sovhooside juhtivad töötajad lambakasvatuse alal töötajate jaoks, kes viibivad kaugkarjamaadel, inimasulatest eemal, kõige elementaarsemaidki kultuuri- ja olustikulisi tingimusi, kuigi võimalused selleks on igas kolhoosis ja sovhoosis olemas. Lambakarjuste jaoks võiksid olla ja peavad olema hästi sisustatud ja elamiseks mugavad liikuvad vagunelamud ja jurtad. Nendes võiks olla raadio.

Me elame praegu niisugusel sajandil, kus inimene igas punktis meie maal võib tunda, et ta on teistega ühenduses, võib elada aktiivset elu koos kogu nõukogude rahvaga. Raadio, telefoni, ajalehtede ja lennuühenduse olemasolu korral ei ole suured vahemaad inimestevahelisel läbikäimisel takistuseks. Seal, kus see on organiseeritud nagu kord ja kohus, on karjused ja teised lambakasvatuse alal töötajad oma tööga rahul, neid ei rusu eraldatus inimasulatest, nad töötavad aktiivselt ja nende tööl on suurepärased tulemused.

On vaja, et partei oblastikomiteed ja oblastite täitevkomiteed, peaasjalikult aga partei rajoonikomiteed ja rajoonide täitevkomiteed organiseeriksid asja nii, et nad tunneksid inimesi igas lambakasvatusbrigaadis, igas kolhoosis, igas sovhoosis, teaksid, kelle kätte on usaldatud lambakasvatuse saatus.

Sellesse töösse tuleb aktiivselt kaasa tõmmata noori. Stepi- ja mägikarjamaade piirkondades, nagu seda on Kasahstan, Kesk-Aasia, Tšita, Astrahani ja Stalingradi oblast, Stavropoli krai, Burjaatmongoli ANSV, ei tarvitse töö lambakasvatuse alal olla raske ega kurnav, vaid võib olla huvitav ja isegi kaasakiskuv. Pole juhus, et Stavropoli krai põllumajandustöötajad väga armastavad laulu, milles ülistatakse lambakarjuse õilsat ametit. Suurt osa noorte kaasatõmbamisel lambakasvatuse tööle peavad etendama komsomoliorganisatsioonid.

Reas kohtades, eriti lammaste kaugkarjatamise piirkondades, võetakse lambafarmidesse ja karjatamisele sageli tööle juhuslikke, kontrollimata inimesi, mida ei tohi ühelgi juhul lubada.

Kolhoosides ja sovhoosides tuleb lambakarjatamisbrigaadid komplekteerida headest, ausatest, oma tööd tundvatest ja armastavatest inimestest. Arvestades kohalikke tingimusi, tuleb laialdaselt kasutada kolhoosnikute ja sovhooside tööliste ergutamist lammaste arvu säilitamise, lammaste järelkasvu saamise ja suure produktiivsuse eest.

Kaubanduse, kultuuri, tervishoiu, hariduse ja side alal töötajad peavad rohkem hoolitsema lambakasvatuse alal töötajate kultuurilise ja olustikulise teenindamise eest, eriti kaugkarjamaadel.

Lambakasvatuse jaoks inimeste valiku ja nende paigutamise, nendele vajalike kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste loomise

ning lammaste arvu ja nende produktiivsuse suurendamisest materiaalse huvitatuse küsimused peavad olema partei- ja nõukogude organite tähelepanu keskpunktis.

7. Villatoodangu järsu suurendamise ülesande lahendamisel on suur osatähtsus põllumajanduse spetsialistidel.

Lambakasvatuses on palju keerukaid küsimusi. Eriti suure tähtsusega on siin tõuaretustöö õige organiseerimine. Sellepärast ei saa lambakasvatust hästi arendada ilma suurte erialaste teadmisteta.

Kolhooside, sovhooside ning partei- ja nõukogude organite juhtivad töötajad peavad sagedamini nõu pidama põllumajanduse spetsialistidega, neid kuulda võtma, pidevalt hoolitsema spetsialistidele tootmistööks vajalike tingimuste loomise eest, olustikuliste tingimuste parandamise eest.

Samuti tuleb tarvitusele võtta abinõud lambakasvatuse küsimustega tegelevate teadusliku uurimise asutuste töö parandamiseks.

*

Praegu käib kogu maal järjest laialdasem sotsialistlik võistlus, et saavutada kõrgeid näitajaid liha ja piima tootmisel. Paljud kolhoosid ja sovhoosid võtavad endale kohustuseks saada põllumajanduslike kõlvikute igalt 100 hektarilt 100 tsentnerit liha ja rohkemgi, 400 tsentnerit piima ja rohkemgi.

Lambakasvatuse alal töötajad ei tohi kõrvale jääda sellest patriootlikust liikumisest, mis tähistab uut etappi meie põllumajanduse arendamises. Ülesanne seisab selles, et viisaastaku seni veel jäänud aastate jooksul vähemalt kahekordistada lammaste arvu ja villa tootmist. Paljud majandid aga võivad selle ülesande täita nähtavasti lühema ajaga — kahe aastaga ja võibolla isegi ühe aastaga.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on kindlalt veendunud, et kolhoosnikud, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajad, spetsialistid ja kõik põllumajandustöötajad partei- ja nõukogude organite juhtimisel suudavad kiiresti likvideerida puudused niisugusel meie maale, meie nõukogude rahvale väga tähtsal alal, nagu seda on lambakasvatus, ja saavutavad lähemal ajal otsustavat edu selles asjas, annavad meie maale nii palju villa, kui on vaja meie nõukogude rahva vajaduste rahuldamiseks.

25. mail 1957

NELJAS JAGU

TÖÖTAJATE MATERIAALSE JA KULTUURILISE ELUTASEME TÕSTMISE KÜSIMUSED

TÄISPIIMAST SAADUSTE TOOTMISE SUURENDAMISEST JA LINNADE NING TÖÖSTUSKESKUSTE ELANIKKONNA PAREMAST VARUSTAMISEST PIIMAGA

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

NSV Liidu Ministrite Nõukogu konstateeris, et kolhooside ja sovhooside piimatoodangu suurendamise tulemusena on piimasaaduste tootmine kasvanud. Kuid linnade ja tööstuskeskuste elanikkonna nõudmist piima ja täispiimast toodete järele ei rahuldata ikka veel täies ulatuses. Küllaldase piimahulga puudumine kaubandusvõrgus on põhjuseks, miks piima hinnad rea linnade kolhoositurgudel, eriti talvekuudel, on riiklikest jaehindadest märksa kõrgemad.

NSV Liidu Kaubandusministeerium, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeerium, NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja NSV Liidu Riiklik Majanduskomisjon alahindavad vajadust tunduvalt suurendada täispiimast saaduste tootmist ja elanikkonna paremat varustamist piimaga. Ometi on piim vajalik ja väga väärtuslik toiduaine, mille järele on elanikkonna hulgas suur nõudmine. NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja tema kohalike organite töös esineb suuri puudusi piima ja piimasaaduste müügi organiseerimisel.

Selleks et tunduvalt parandada linnade ja tööstuskeskuste elanikkonna varustamist piimaga ja täispiimast saadustega, NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määras:**

1. Kohustada NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja liiduvabariikide ministrite nõukogusid võtma tarvitusele abinõud täispiimast saaduste tootmise tunduvaks suurendamiseks ja linnade ning tööstuskeskuste elanikkonna paremaks varustamiseks piimaga, pidades silmas vajadust suurendada 1956. ja 1957. aasta jooksul piima ja täispiimast saaduste tarbimine kõigis meie maa linnades vähemalt kohekordseks 1955. aastaga võrreldes. Pidada otstarbekohaseks suunata see piima kogus, mis laekub varumisplaani ja riikliku kokkuostu plaani ületamise korras ning jääb kohaliku varustamise eesmärgil liiduvabariikide ministrite nõukogude korraldusse, peamiselt täispiimast saaduste tootmiseks.

2. Suurendada 1956. aastal piima ja täispiimast saaduste (ümberarvestatult piimale) müüki 55 linnas ja 8 arenenud tööstusega oblastis 81 protsendi võrra 1955. aastaga võrreldes, pidades sealjuures silmas:

järsult parandada elanikkonna varustamist piimaga ja täispiimast saadustega, nii et riiklik kaubandus suudaks põhiliselt rahuldada vajadust nende saaduste järele järgmistes linnades: Moskvas, Leningradis, Kiievis, Bakuus, Sverdlovskis, Harkovis, Gorkis, Taškendis, Kuibõševis, Novosibirskis, Tbilisis, Stalinos, Tšeljabinskis, Riias, Dnepropetrovskis, Rostovis Doni ääres, Kaasanis, Permis, Saraatovis, Stalingradis, Omskis, Voronežis, Minskis, Makejevkas, Lvovis, Jaroslavlis, Erevanis, Zaporožjes, Stalinskis, Alma-Atas, Karagandas, Ivanovos, Nižni Tagilis, Magnitogorskis, Tuulas, Krivoi Rogis, Ufaas, Krasnojarskis, Irkutskis, Habarovskis, Kemerovos, Vladivostokis, Tallinnas, Vorošilovgradis, Iževskis, Barnaulis, Kalininis, Vilniuses, Frunzes, Uljanovskis, Kišinjovis, Šahtõs, Ašhabadis, Petrozavodskis ja Stalinabadis;

Moskva, Sverdlovski, Stalinõ, Vorošilovgradi, Tšeljabinski, Kemerovo, Permi ja Gorki oblastite linnades ja tööstuskeskustes suurendada piima ja täispiimast saaduste müüki 1,5—2,5 korda.

Rööbiti sellega on tehtud ülesandeks välja töötada ettepanekud või ja juustu tootmise suurendamise kohta.

3. Määrata NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumile 1956. aastaks täiendav ülesanne täispiimast saaduste (ümberarvestatult piimale) tootmise alal ühe miljoni tonni ulatuses.

4. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid kuni 1. märtsini 1956 kooskõlastatult NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumiga, NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumiga ja NSV Liidu Kaubandusministeeriumiga kinnitama täiendava nimekirja rajoonide kohta, kust tuleb piima toimetada punktis 2 loendatud linnadesse, lähtudes kindlaksmääratavatest ülesannetest piima ja täispiimast saaduste müügi alal.

5. Selleks et stimuleerida piima riikliku kokkuostu plaani ületamist rajoonides, mis saadavad piima linnadesse ja tööstuskeskustesse, kohustada NSV Liidu Kaubandusministeeriumi turufondide arvel eraldama 1956. aastal 300 000 tonni jõusööta, mida müüakse vastukaubanduse korras ja kindlaksmääratud normide järgi kodanikele nende poolt linnades riigile müüdud piima eest, kooskõlastatult NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumiga.

6. Kohustada NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi:

a) andma NSV Liidu Kaubandusministeeriumi käsutusse täispiimast saaduste koguhulgast:

piima — vähemalt 55 protsenti;

dieetpiimaprodukte — 240 000 tonni; koort 0,25-liitrilistes pudelites — vähemalt 50 protsenti pudelikoore koguhulgast;

b) suurendama 1956. aastal parafineeritud paberist pudelitesse mahutatud piima tootmist Moskvas 30 tonnini päevas, Leningradis — 30 tonnini päevas ja Kiievis — 15 tonnini päevas, samuti organiseerima 0,25-liitrilistesse klaaspudelitesse mahutatud piima tootmist koolieinelaudade jaoks.

7. Kohustada NSV Liidu Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi välja töötama ühe kuu jooksul ja esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud, kuidas organiseerida piima ja piimasaaduste tsentraliseeritud kättetoimetamist kaubandusvõrku ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetesse.

8. Kohustada NSV Liidu Kaubandusministeeriumi linnades ja tööstuskeskustes laialdase piimasaaduste müügi tagamiseks avama 1956. aasta esimesel poolaastal täiendavalt 120 spetsialiseeritud piimakauplust, 1000 piima ja piimasaaduste müügiosakonda toiduainete kauplustes, 150 külmutusseadmetega varustatud piimamüügipaviljoni ja -lauda suurtes elamumassiivides ja 100 kohvikut ning piimabaari.

„Pravda", 10. veebruaril 1956

ÜHISKONDLIKU TOITLUSTAMISE ETTEVÕTETE TÖÖ PARANDAMISE ABINÕUDEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
1. märtsil 1956

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu märkisid, et ühiskondliku toitlustamise organiseerimises meie maal on suuri puudusi, mis pidurdavad elanikkonna teenindamise edasist parandamist ning sööklate, restoranide, teemajade, einelaudade, kohvikute ja toidubaaride teenuseid kasutavate tarbijate ringi laiendamist. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete võrgu edasiarendamine jääb elanikkonna tarvidustest maha. Peaaegu kõikjal linnades, töölisasulates ja maal on liiga vähe sööklaid, teemaju, kohvikuid ja toidubaare. Vähe on sööklaid ja einelaudu tööstusettevõtete ja õppeasutuste juures. Enamiku ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, eriti sööklate läbilaskevõime on ikka veel väike, mis põhjustab nende ülekoormatust. Nii näiteks on äärmiselt vähe kohti Minski autotehase ja naftatööndusvalitsuse „Aksakovneft" (Baškiiri ANSV) tööliste varustamise osakonna sööklates. Kohti ei piisa paljude kõrgemate õppeasutuste ja tehnikumide sööklates.

Mõnedes tööstusettevõtetes ja reas kõrgemates õppeasutustes — Moskva 3. kellatehases, Vilniuse Dzeržinski-nimelises tubakavabrikus, Harkovi Inseneride-Ökonomistide Instituudis ja Odessa Hüdrometeoroloogia Instituudis, Irkutski Riiklikus Ülikoolis ja mujal ei ole sööklaid üldse; sööklad puuduvad ka reas suure elanike arvuga töölisasulates, nagu näiteks Severnõi asulas (Stalingradi linn), Rabotšaja Slobodkas ja Budjonnovski asulas (Omski linn).

Paljudes sööklates on roogade sortiment ühekülgne, valmistatav toit on maitsetu ja madala kvaliteediga. Sööklad ei ole täiel määral varustatud lauanõude ja vajalike tehnoloogiliste seadmetega. Köögivilja, kartulite, liha, kala ja muude toiduainete töötlemine toimub enamasti käsitsi, mille tagajärjel on sellele tööle rakendatud palju töötajaid. Tööprotsesside mehhaniseerimist juurutatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes vähe. Köögiproduktsioonil ei ole ühiskondliku toitlustamise ettevõtete käibes küllaldast erikaalu.

Tarbijate teenindamine on paljudes ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes organiseeritud halvasti, mille tagajärjel töölised, teenistujad ja õppivad noored kulutavad lõuna, hommikueine ja õhtusöögi saamiseks palju aega.

Uusi, progressiivsemaid tarbijate teenindamise meetodeid juurutatakse nõrgalt. Paljud töötajad alahindavad sellist ratsionaalset vormi, nagu seda on iseteenindamine, mis võimaldab tarbijate teenindamiseks minevat aega märksa vähendada ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete läbilaskevõimet suurendada. Rea kaubandusorganisatsioonide, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, tööstusettevõtete ja ametiühinguorganisatsioonide juhtivatel töötajatel on tekkinud väärarvamus, et elanikkonna teenindamine sööklates ettekandjate poolt on kultuursem vorm kui iseteenindamine. Nõukogude ja parteiorganid süvenevad ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töösse liiga vähe ega pea võitlust selliste konservatiivsete meeleolude vastu.

1955. aasta lõpuks oli üle viidud iseteenindamisele linnades kõigest 20 protsenti sööklaid ning maal 16 protsenti sööklaid ja teemaju. Eriti aeglaselt seatakse iseteenindamist sisse Valgevene NSV ja Aserbaidžani NSV ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes ning NSV Liidu Söetööstuse Ministeeriumi, Elektrijaamade Ehitamise Ministeeriumi ja NSV Liidu Värvilise Metallurgia Ministeeriumi tööliste varustamise osakondades. Mõningaid tehaste ja vabrikute sööklaid viiakse iseteenindamisele üle ilma vajaliku ettevalmistuseta.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes juurutatakse halvasti hommikueinete, lõunate ja õhtusöökide müüki väljaviimiseks, kuigi sellel elanikkonna teenindamise vormil on suur tähtsus tingimustes, kus nende ettevõtete võrk ei ole küllaldane. Sööklates, kohvikutes, teemajades ja toidubaarides kulutatakse palju riiet laudlinadeks, kuid sellele vaatamata puudub söögisaalides

laudadel vajalik puhtus. Samal ajal ei kasutata küllaldasel määral hügieenilise kattega laudu, mis ei vaja laudlinu (plastmass, marmor, paks klaas, erilakiga kaetud vineer jms.).

Vaatamata sellele, et ühiskondlik toitlustamine on organiseeritud ebarahuldavalt, ei pööra NSV Liidu Kaubandusministeerium, Tarbijate Kooperatiivide Keskliit ja nende kohalikud organid sellele tähtsale alale küllaldast tähelepanu, likvideerivad ühiskondliku toitlustamise organiseerimises esinevaid suuri puudusi aeglaselt.

Vabariikide, kraide ja oblastite ametiühingute nõukogud, ametiühingute kesk-, käitis- ja kohalikud komiteed ei süvene põhjalikult ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töösse, suhtuvad leplikult nende töös esinevatesse puudustesse, organiseerivad halvasti ühiskondlikku kontrolli sööklate, teemajade, kohvikute, toidubaaride ja einelaudade töö üle.

Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed, partei kraikomiteed, oblastikomiteed, linnakomiteed ja rajoonikomiteed ning partei-algorganisatsioonid, vabariikide ministrite nõukogud, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide täitevkomiteed tunnevad vähe huvi ühiskondliku toitlustamise seisukorra vastu, lepivad tõsiste puudustega sööklate, teemajade, kohvikute ja toidubaaride töös, ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid töötajate ühiskondliku toitlustamise paremaks organiseerimiseks.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on seisukohal, et ühiskondliku toitlustamise edasiarendamisel ja parandamisel meie maal on suur tähtsus olulise poliitilise ja rahvamajandusliku ülesande lahendamises — nõukogude inimeste aineliste elutingimuste parandamises. Ühiskondlik toitlustamine aitab töötajate igapäevast elu ümber korraldada sotsialistlikel alustel ja vabastada naisi väheviljakast kodusest tööst. Partei-, nõukogude ja ametiühinguorganid, kaubandus- ja majandusorganisatsioonide ning ettevõtete juhtivad töötajad on kohustatud lühikese ajaga looma vajaliku korra ühiskondlikus toitlustamises, likvideerima ühiskondliku toitlustamise arengu mahajäämuse ja saavutama ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes töötajate toitlustamise kvaliteedi ja teenindamise kultuuri kiire tõusu.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, NLKP kraikomiteesid, oblastikomiteesid, linnakomiteesid ja rajoonikomiteesid, vabariikide ministrite nõukogusid, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide täitevkomiteesid, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu, ministeeriume ja keskasutusi ning nende kohalikke organeid tarvitusele võtma praktilised abinõud ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töös esinevate suurte puuduste likvideerimiseks ning tagama nendes ettevõtetes elanikkonna teenindamise tõsine paranemine.

2. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomisjoni, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani projektis aastaiks 1956—1960 ette nägema ühiskondliku toitlustamise ettevõtete võrgu suurendamise liiduvabariikides — ehitada uusi ja laiendada seniseid sööklaid tööstusettevõtete, masina-traktorijaamade, sovhooside ja õppeasutuste juures, samuti üldkasutatavaid sööklaid linnades ja töölisasulates, paigutades nad esmajärjekorras uute elumajade esimestele korrustele.

3. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu, samuti ühiskondliku toitlustamise ettevõtteid omavaid ministeeriume ja keskasutusi:

a) seadma 1956. aastal sisse tarbijate iseteenindamise põhiliselt kõigis sööklates, kohvikutes, teemajades, toidubaarides ja einelaudades, tagades seoses sellega ruumide kohandamise ja nende varustamise vajalike seadmete ja inventariga.

Laialdaselt organiseerida sööklates einete, lõunate ja õhtusöökide saamiseks abonementide ja tšekkide eelmüüki töölistele, teenistujatele ja õppivatele noortele, samuti einelauad ilma müüjateta;

b) varustama 1956. aastal hügieenilise kattega laudadega kõik toidubaarid, teemajad, kohvikud ja einelauad ning aastail 1956—1957 kõik sööklad;

c) igati laiendama lõunate, einete ja õhtusöökide müüki väljaviimiseks, suurendades nende müügi 1956. aastal 1955. aastaga võrreldes vähemalt kolmekordseks, ning võtma sel eesmärgil tarvitusele abinõud, mis võimaldavad kohandada ühiskondliku toitlustamise ettevõtteid sooja toidu müügiks väljaviimiseks ja laiendada nende ettevõtete võrku;

d) võtma tarvitusele abinõud ühiskondliku toitlustamise ettevõtete paremaks varustamiseks vajalike tehnoloogiliste seadmete — kartulipuhastajate, köögiviljalõikajate, mehaaniliste hakkmasinate, hõõrumis-, taignasõtkumis-, nõudepesemis- ja muude masinatega, samuti lihtsama standardse inventari ja sisustusega;

e) võtma tarvitusele abinõud kokkade, ühiskondliku toitlustamise tehnik-tehnoloogide ja teiste kulinaarala töötajate ettevalmistamise laiendamiseks ja parandamiseks kursuste korraldamise ning brigaadilise ja individuaalse väljaõppe teel, laialdaselt rakendades sel eesmärgil keskkooli lõpetanud isikuid;

f) tagama ühiskondliku toitlustamise ettevõtete sanitaarse seisukorra paranemise, et nad vastaksid täielikult ettenähtud sanitaarnõuetele; remontima ja varustama sööklaid, teemaju, einelaudu ning nende abi- ja laoruume seadmetega (kuuma vee sissetoomine, ventilatsiooni, duši-, pesemis- ja rõivastumisruumide, väljaviidavate küttekollete ehitamine jne.).

Tehaste, vabrikute, masina-traktorijaamade, sovhooside ja muude ettevõtete direktoritel ehitada, laiendada, remontida ja sisustada nende ettevõtete töötajaid teenindavad sööklad ja einelauad kapitaalehitustöödeks ja remondiks määratud summade ning ettevõttes töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks ettenähtud fondi arvel, samuti eraldada selleks otstarbeks vajalikke materjale.

4. Kindlaks määrata, et tööstusettevõtete, masina-traktorijaamade, sovhooside, õppeasutuste ja koolide ehitamise või laiendamise projektides peab olema ette nähtud uute sööklate ja einelaudade ehitamine või seniste sööklate ja einelaudade laiendamine vastavalt tegelikule tarvidusele.

5. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid eraldama uute ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ehitamiseks ja seniste laiendamiseks ning nendele vajalike seadmete soetamiseks summasid tulude arvel, mis on täiendavalt välja selgitatud ja saadud liiduvabariigi eelarve täitmisel.

6. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete varustamiseks ajakohaste seadmetega kohustada Masinatööstuse Ministeeriumi ja NSV Liidu Kaubandusministeeriumi organiseerima aastail 1956—1957 täiuslikumate, suure jõudlusega seadmete, mehhanismide ja automaatide tootmine nende ettevõtete jaoks, pöörates erilist tähelepanu suupistete ja jookide valmistamiseks ja müügiks määratud automaatide masstootmise organiseerimisele (parimaid välismaisi eeskujusid arvesse võttes).

7. Kohustada kohalikke partei- ja nõukogude organeid, kaubandusorganisatsioonide, tehaste, vabrikute, ehituste, sovhooside, masina-traktorijaamade, õppeasutuste ning muude organisatsioonide ja ettevõtete juhtivaid töötajaid pöörama pidevalt tähelepanu ühiskondliku toitlustamise parandamisele ja saavutama toitlustamise kvaliteedi tõus, roogade suurem mitmekesisus, eriti piima-, köögivilja- ja kalaroogade väljalaske suurendamine, dieet- ja koolinoorte toitlustamise parandamine, puhtuse pidamine, teenindamise kultuuri tõstmine, sööklate töötajate tähelepanelikum suhtumine tarbijate nõuetesse.

Tagada sööklate õigeaegne varustamine toiduainetega ning mitmekesiste roogade valmistamiseks vajalike toiduainetevarude loomine sööklates.

8. Kohustada NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu, ministeeriumide ja keskasutuste tööliste varustamise peavalitsusi ning nende kohalikke organisatsioone tõhusamalt kontrollima ühiskondliku toitlustamise ettevõtete sanitaarset seisukorda ning võtma rangele vastutusele isikud, kes kindlaksmääratud sanitaar- ja hügieenireegleid rikuvad.

9. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei kraikomiteesid, oblastikomiteesid, linnakomiteesid ja rajoonikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogu-

sid, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide täitevkomiteesid süstemaatiliselt kontrollima ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tööd, osutama kaubandusorganisatsioonidele vajalikku abi nende ettevõtete tugevdamisel kvalifitseeritud kaadriga ning töötajate teenindamise progressiivsemate meetodite juurutamisel.

10. Soovitada kohalikel partei-, nõukogude ja ametiühinguorganitel arutada ühiskondliku toitlustamise seisukorra küsimust ja võtta tarvitusele abinõud sööklate, teemajade, toidubaaride, kohvikute ja einelaudade töö parandamiseks vastavalt käesolevale määrusele.

11. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid, NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu 1. septembriks 1956 NSV Liidu Ministrite Nõukogule ette kandma käesoleva määruse täitmise käigust.

*

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on seisukohal, et ühiskondlikus toitlustamises esinevad tõsised puudused saab kiiremini likvideerida, kui töölised, teenistujad, õppivad noored ja koduperenaised võtavad laialdaselt ja pidevalt osa ühiskondlikust kontrollist sööklate, teemajade, toidubaaride ja einelaudade töö üle ametiühingute valitavate ühiskondlike kontrolöride, tarbijate kooperatsiooni söökla- ja kauplusekomisjonide ning kohalike töörahva saadikute nõukogude alaliste komisjonide kaudu.

Ühiskondliku kontrolli eesmärgiks peab olema aktiivsem võitlus kõrge kaubanduskultuuri eest ja töötajate teenindamises esinevate puuduste väljajuurimise eest, toitlustamise parem kvaliteet, selle maksumuse odavdamine ja sööklate töö eeskujulik organiseerimine.

Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu, ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud peavad võtma tarvitusele abinõud selleks, et tõhustada ametiühinguorganisatsioonide tegevust ühiskondliku kontrolli organiseerimisel kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete juhtivad töötajad peavad tööliste ja teenistujate koosolekutel, samuti ametiühingukomiteede istungitel süstemaatiliselt aru andma töötajate teenindamisest sööklates, einelaudades, teemajades ja toidubaarides ning ühiskondliku kontrolli organite ettepanekute elluviimisest.

Tööliste ja teenistujate üldkoosolekud peavad ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajate suhtes, kes hoolimatult suhtuvad töötajate vajadustesse, rakendama ühiskondliku mõjutamise abinõusid ning vajalikel juhtudel kaubandusorganisatsioonide juhtivate töötajate ja kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ees üles tõstma selliste töötajate vallandamise ja vastutuselevõtmise küsimuse.

Nõukogude ja majandusorganite ning kaubandusorganisatsioonide juhtivad töötajad on kohustatud õigeaegselt arutama ühiskondliku kontrolli organite ettepanekuid ning võtma nende põhjal tarvitusele vajalikke abinõusid.

Vabariikide ministrite nõukogudel, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel, NSV Liidu Kaubandusministeeriumil, ministeeriumide ja keskasutuste tööliste varustamise peavalitsustel, Tarbijate Kooperatiivide Keskliidul ja nende kohalikel organitel võtta rangele vastutusele kaubanduslike ettevõtete juhtivaid töötajaid, kes ei astu samme väljaselgitatud puuduste ja määrustest üleastumiste likvideerimiseks.

Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel, partei kraikomiteedel, oblastikomiteedel, linnakomiteedel ja rajoonikomiteedel ning partei-algorganisatsioonidel osutada ametiühingute nõukogudele, ametiühingute oblasti-, rajooni-, käitis- ja kohalikele komiteedele ning tarbijate kooperatsiooni ühiskondliku kontrolli organitele vajalikku abi ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle efektiivse kontrolli organiseerimises ja läbiviimises.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu, võttes arvesse, et ühiskondliku toitlustamise edasiarendamisel ja parandamisel meie maal on suur tähtsus rahva elutaseme tõstmises, nõuavad kõigilt partei-, nõukogude, ametiühingu- ja majandusorganitelt lõputegemist ühiskondliku toitlustamise tähtsuse alahindamisele, pideva tähelepanu pööramist sellele alale ja elanikkonna teenindamise põhjalikku parandamist lähemal ajal.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

TÖÖPÄEVA LÜHENDAMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE PUHKEPÄEVA- JA PIDUPÄEVAEELSETEL PÄEVADEL

Sisse seada 10. märtsist 1956 ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ning teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel normaalsega võrreldes kahe tunni võrra lühem, s. o. kuuetunniline tööpäev.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
esimees K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
sekretär N. PEGOV

Moskva, Kreml, 8. märtsil 1956

TÖÖPÄEVA LÜHENDAMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE PUHKEPÄEVA- JA PIDUPÄEVA-EELSETEL PÄEVADEL

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 8. märtsist 1956 NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määrab:**

1. Sisse seada 10. märtsist 1956 ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ning teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel normaalsega võrreldes kahe tunni võrra lühem, s. o. kuuetunniline tööpäev.

Töölistele ja teenistujatele, kellel praegu on 7-tunniline tööpäev, määrata samuti tööpäeva pikkuseks puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel kuus tundi. Isikutele, kellel on kuuetunniline ja lühem tööpäev, mitte muuta tööpäeva pikkust puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel.

Mainitud päevadel peab töö algama tavalisel ajal ning võib toimuda ilma lõunavaheajata ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni kokkuleppel ametiühingu käitiskomitee või kohaliku komiteega.

2. Pideva tootmise tingimustes, samuti üksikutes tööharudes või tööaladel, kus tootmise tingimuste tõttu ei ole võimalik sisse seada lühemat tööpäeva puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel, anda töölistele ja teenistujatele iga nelja puhkepäeva- ja pidupäevaeelse päeva eest, kus on töötatud kaheksa tundi, täiendavalt üks puhkepäev.

Üksikutel hooajatöödel, kus täidendava puhkepäeva andmine hooaja perioodil ei ole võimalik, on erandina lubatud summeerida niisugused päevad kogu hooaja jooksul ning anda täiendavalt puhkepäevi hooajavahelisel perioodil.

Nende tööharude ja -alade nimekirju, kus võib rakendada käesolevas punktis mainitud kompensatsiooni, koostavad liiduvabariikide ministrite nõukogud ning üleliiduliste ja liidulis-vabariiklike ministeeriumide ministrid kokkuleppel vastavate ametiühingute keskkomiteedega.

3. Sisse seada järgmine kord palga maksmises töölistele ja teenistujatele töö eest puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel:

a) ajatasu korral maksta palka nagu täie tööpäeva eest;

b) tükitöö korral maksta töötasu tehtud töö järgi. Sealjuures on ettevõtete juhtivad töötajad kohustatud tagama tingimused tööliste viljakamaks tööks, tootmise ja töö parema organiseerimise, töökoha parema korraldamise, seisakute ja muude tööaja kadude likvideerimise teel, nii et tööliste kuupalk seoses tööaja lühendamisega puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel ei väheneks.

4. Kohustada ministeeriumide, keskasutuste, ettevõtete ja

organisatsioonide juhtivaid töötajaid võtma tarvitusele vajalikud abinõud lühemale tööpäevale ülemineku tagamiseks ministeeriumidele ja keskasutustele määratud palgafondide piirides, samuti tootmise, tööviljakuse ja toodangu omahinna alal seatud ülesannete kõrvalekaldumatu täitmise tagamiseks tootmise ja töö organiseerimises esinevate puuduste likvideerimisega, sisemiste reservide täielikuma ärakasutamisega ja koosseisudes esinevate liialduste likvideerimisega.

5. Kohustada ministeeriumide ja keskasutuste juhtivaid töötajaid, samuti kohalikke organisatsioone garanteerima abinõude tarvituselevõtmine, mis on seotud töötajate parema teenindamisega puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel: muutma linnalähedase ja kohaliku transpordi, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, kaubandus- ja kommunaalettevõtete, kultuurihariduslike asutuste, teatrite, kinode ja teiste taoliste asutuste, samuti lasteasutuste, meditsiiniliste ning muude asutuste ja organisatsioonide töö režiimi.

„Pravda", 9. märtsil 1956

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

RASEDUS- JA SÜNNITUSPUHKUSE AJA PIKENDAMISE KOHTA

Emade ja laste kaitse edasiseks parandamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium **otsustab:**

Pikendada 1. aprillist 1956 rasedus- ja sünnituspuhkuse aega 77 päevalt 112 kalendripäevani, määrates puhkuse kestuseks 56 päeva enne sünnitust ja 56 päeva pärast sünnitust, millise aja eest makstakse abiraha kindlaksmääratud korras.

Anormaalse sünnituse või kahe ja rohkema lapse sündimise korral antakse pärast sünnitust 70 kalendripäeva pikkune puhkus.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
esimees K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
sekretär N. PEGOV

Moskva, Kreml, 26. märtsil 1956

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

KUUETUNNILISE TÖÖPÄEVA SISSESEADMISEST 16—18 AASTA VANUSTELE NOORTELE

Selleks et veelgi parandada 16—18 aasta vanuste noorte töötingimusi, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium **otsustab:**

Seada alates 1. juulist 1956 16—18 aasta vanuste tööliste ja teenistujate jaoks sisse kuuetunniline tööpäev.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
esimees K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
sekretär N. PEGOV

Moskva, Kreml, 26. mail 1956

16—18 AASTA VANUSTELE NOORTELE TÖÖTASU MAKSMISE KORRAST SEOSES KUUETUNNILISE TÖÖPÄEVA SISSESEADMISEGA NENDE JAOKS

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
26. mail 1956

NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määras:**

Maksta lühendatud tööpäeva eest noortele töötasu nagu vastavate kategooriate töötajate täie tööpäeva eest.

Maksta 16—18 aasta vanustele noortele, kes teevad tükitööd, töötasu täiskasvanud töölistega ühesuguste tükitöötasumäärade järgi, kusjuures aja eest, mille võrra täiskasvanud töölistele kindlaksmääratud täielik tööpäev ületab noorte lühendatud tööpäeva, makstakse lisatasu nende tariifimäära järgi.

ÕPPEMAKSU KAOTAMISEST KESKKOOLI VANEMATES KLASSIDES NING NSV LIIDU KESK-ERIÕPPEASUTUSTES JA KÕRGEMATES ÕPPEASUTUSTES

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
6. juunil 1956

NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määras:**

Meie maal üldise keskhariduse läbiviimiseks ja noorte poolt kõrgema hariduse omandamiseks soodsamate tingimuste loomise eesmärgil kaotada 1. septembrist 1956 õppemaks keskkooli vanemates klassides ning NSV Liidu kesk-eriõppeasutustes ja kõrgemates õppeasutustes.

TUULA LINNA TÖÖTAJATE KULTUURILISEST JA ELUTARBELISEST TEENINDAMISEST

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
11. juunil 1956

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et Tuula linnas ei ole töötajate kultuuriline ja elutarbeline teenindamine rahuldavalt organiseeritud ja et suured võimalused elanikkonna kasvavate vajaduste rahuldamiseks jäävad kasutamata.

NLKP Tuula Linnakomitee, linna täitevkomitee, paljude tööstusettevõtete ja ehitusorganisatsioonide juhtivad töötajad suhtuvad muretult elamuehituse ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise riiklike plaanide täitmisse ja selleks otstarbeks iga aasta eraldatavaid summasid ei kasutata täielikult ära. Uute elamute ekspluatatsiooni andmise plaanist on viimase viie aasta jooksul täidetud kõigest 74,5 protsenti, linna töötajatel jäi selle aja jooksul saamata umbes 42 000 ruutmeetrit elamispinda. Käesoleva aasta nelja kuu jooksul on nendest 65 miljonist rublast, mis 1956. aastal elamuehituseks anti, kasutatud ära ainult 13 miljonit rubla ehk 20 protsenti.

Samal ajal on olemas umbes 8000 perekonda, kes paljude aastate jooksul on pikisilmi oodanud korteriolude parandamist, üle 11 000 inimese elavad barakkides, milledest paljud on avariiseisundis.

Samuti ei täideta raviasutuste, koolimajade, lasteaedade ja -sõimede ehitamise plaani. 1954. ja 1955. aastal jäi üle 5 miljoni rubla ehk 40 protsenti seks otstarbeks eraldatud summadest kasutamata. Selle tagajärjel toimub mõnedes koolides õppetöö kolmes vahetuses, kohtade arv lastesõimedes ei ole jõudnud sõjaeelselegi tasemele.

Laokil on ka linna kommunaalmajandus, ei rahuldata täielikult elanikkonna vajadusi vee järele, saunadest ja pesumajadest tuntakse puudust, nõrgalt on arendatud kanalisatsioonivõrku, kaks kolmandikku tänavatest on sillutamata.

Elanike meditsiiniline teenindamine on linnas halvasti organiseeritud. Seoses sellega, et haiglates kohti ei jätku, keeldutakse sageli haigeid ravile võtmast, kuni 40 protsenti sarlakisse haigestunud lastest jäävad hospitaliseerimata, polikliinikutes on suured järjekorrad, kus oodatakse arsti juurde pääsemist. Arstiabi organiseerimine on mõnes meditsiinilises asutuses madalal tasemel, seni ei ole veel likvideeritud plekilisse soetõppe haigestumised, paljud lapsed haigestuvad ka düsenteeriasse ja difteeriasse.

Suuri puudusi esineb kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töös. Kauplustes on kartulit, köögivilja, liha, suhkrut, piima, piimasaadusi ja teisi hädavajalikke kaupu vähe müügil. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. aasta 3. veebruari määrust „Täispiimast saaduste tootmise suurendamisest ja

linnade ning tööstuskeskuste elanikkonna paremast varustamisest piimaga" ei täideta rahuldavalt. Käesoleva aasta nelja kuu jooksul toodeti ja müüdi Tuula linna elanikele piima ning täispiimast saadusi (ümberarvestatult piimale) kõigest 4400 tonni ehk 71,4 protsenti kindlaksmääratud ülesandest.

Partei oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee ei ole tarvitusele võtnud vajalikke abinõusid põllumajandussaaduste müügi laiendamiseks sel teel, et nende tootmist oblasti kolhoosides ja sovhoosides tunduvalt suurendada, nad juhivad nõrgalt põllumajanduse arendamist kartuli, köögivilja ja loomakasvatussaaduste tootmise suurendamise suunas, eriti Tuula linnaga ja töölisasulatega piirnevates rajoonides. Oblasti kolhooside poolt rakendatavate abinõude tulemusena loodeti 1955. aastal saada rohkem kui 800 000 tonni kartulit, tegelikult aga saadi neli korda vähem, köögivilja loodeti saada 170 000 tonni, tegelikult saadi aga kaks korda vähem; ei täidetud ka liha, piima, munade ja teiste saaduste tootmise plaane.

Linna partei- ja ametiühinguorganisatsioonid ei tee elanikkonna hulgas küllaldast tööd partei XX kongressi materjalide selgitamiseks. Juhtivad töötajad esinevad harva poliitiliste ettekannetega töötajate ees. Massilise poliitilise töö tegemiseks kasutatakse halvasti ära kultuurihariduslikke asutusi.

Suured puudused Tuula linna töötajate kultuurilises ja elutarbelises teenindamises on suurel määral seletatavad sellega, et partei linnakomitee ja linna täitevkomitee töö praktikas on sügavalt juurdunud ükskõikne ja hoolimatu suhtumine töötajate vajadustesse. Partei linnakomitee sekretär sm. Hramaikov ja linna täitevkomitee esimees sm. Šalašnikov suhtuvad vastutustundetult oma kohustustesse ja sallivad formalismi oma töös, nad ei reageeri teravalt ning parteiliselt olemasolevatele puudustele ega võta tarvitusele abinõusid nende kõrvaldamiseks.

Partei oblastikomitee ja linnakomitee on nõrgalt kasvatanud juhtivat kaadrit puudustesse leppimatu suhtumise vaimus, nad ei suurenda nende vastutustunnet riiklike plaanide täitmise eest, ei suhtu kriitiliselt oblastis ja linnas valitsevasse olukorda, ei näita üles nõudlikkust kaadri vastu. Mõnede juhtivate töötajate hulgas võib märgata mitteriiklikke ülalpeetava meeleolusid; selle asemel et mobiliseerida olemasolevaid jõude ja vahendeid ning kasutada kohalikke ressursse plaani täitmiseks, leiutavad nad sageli objektiivseid põhjusi oma tegevusetuse õigustamiseks. Niisugune olukord ei aita arendada asjalikku ja tervet kriitikat ning enesekriitikat partei-, nõukogude ja majandusorganisatsioonide töös esinevate puuduste kohta.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Tuula Oblastikomiteed ja Linnakomiteed, oblasti täitevkomiteed ja linna täitevkomiteed kõrvaldama käesolevas otsuses märgitud puudused ja võtma tarvitusele otsustavad

abinõud töötajate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise parandamiseks.

2. Kohustada NLKP oblastikomiteed tugevdama kontrolli partei linnakomitee ja oblasti organisatsioonide töö üle töötajate kultuurilisel ning elutarbelisel teenindamisel ja andma linna organisatsioonidele rohkem abi nende töös, tugevdama juhtiva kaadri hulgas parteilist ja riiklikku distsipliini, tõstma tema vastutust kindlaksmääratud plaanide täitmise eest.

3. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed revideerima linnalähedaste rajoonide kolhoosides ja sovhoosides põllumajanduse suunda, soovitama kolhoosidel lähema ühe-kahe aasta jooksul kõigiti suurendada kartuli, köögivilja ja loomakasvatussaaduste tootmist, pöörates erilist tähelepanu sigade nuumamisele, veiste karjamaanuumale, lindude kasvatamisele ja piimatoodangu suurendamisele.

4. Kohustada partei linnakomiteed ja rajoonikomiteesid, linna täitevkomiteed ja rajoonide täitevkomiteesid ning partei-algorganisatsioone tagama elamuehituse ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise riiklike plaanide tingimusteta täitmine, seades need küsimused linna parteiorganisatsiooni ja linna üldsuse tähelepanu keskpunkti. Ehitustööde intensiivsemaks läbiviimiseks tõmmata kaasa tööstusettevõtteid, noorsugu ja kommunistlikke noori.

5. Kohustada partei linnakomiteed, linna täitevkomiteed ning Vene NFSV Kommunaalmajanduse Ministeeriumi parandama kommunaalettevõtete ja linna transpordi tööd ning tegema intensiivsemat tööd linna heakorrastamise alal; tõmmata kaasa linna elanikke tänavate, lasteasutuste, koolimajade, haiglate ja elumajade juurde puude ja põõsaste istutamisele ning haljasalade rajamisele. Vene NFSV Kommunaalmajanduse Ministeeriumil anda vajalikud masinad linna puhastamise mehhaniseerimiseks ja parandada kommunaalettevõtete, ehitus- ja remonttööde trusti ning rajoonide ehitus- ja remontkontorite materiaalset ning tehnilist varustamist.

6. Kohustada partei linnakomiteed ja linna täitevkomiteed, Vene NFSV Kaubandusministeeriumi, Vene NFSV Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi ja oblasti tarbijate kooperatiivide liitu parandama kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tööd; võtma tarvitusele abinõud ettenähtud toidukaupade fondide täielikuks realiseerimiseks; suurendama piima ja piimasaaduste kohalevedu linna ning tagama nende häireteta müüki laialdases sortimendis; hoolitsema selle eest, et kolhoosid täidaksid linnas põllumajandussaaduste komisjonimüügi plaani.

7. Kohustada partei linnakomiteed, linna täitevkomiteed ning Vene NFSV Tervishoiu Ministeeriumi igakülgselt parandama töötajate meditsiinilist teenindamist, likvideerima puudused arstiabi andmisel haiglates ja polikliinikutes; viivitamatult võtma tar-

vitusele abinõud nakkushaiguste likvideerimiseks; looma meditsiiniala töötajaile vajalikud tingimused nende praktilises töös, hoolitsema transpordivahendite, arstiriistade ja seadmete olemasolu eest ning kvalifitseeritud spetsialistide konsultatsioonide organiseerimise eest; tooma raviasutustesse vajalikud ravimid ning tagama apteekides nende korrapärase müügi.

8. Kohustada partei linnakomiteed, linna täitevkomiteed, ÜLKNÜ oblasti- ja linnakomiteed ning Vene NFSV Haridusministeeriumi tugevdama kasvatustööd laste hulgas nii koolides kui ka väljaspool kooli, likvideerima 1956/57. õppeaastal õppetöö kolmes vahetuses, varustama tööstusettevõtete abiga koolide õppetöökojad vajalike seadmete ja tööriistadega; pöörata suuremat tähelepanu õpetajate tööle ja nende elutarbelistele tingimustele.

9. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule (sm. Jasnovile) ülesandeks:

a) lahendada kohalike nõukogude elamute ehitustööde lõpuleviimiseks ja uute elamute ehitamise alustamiseks, elamufondi remontimiseks, veevärgi ja kanalisatsioonivõrgu laiendamiseks, linna heakorrastamiseks, linna transpordi arendamiseks ja rekonstrueerimiseks, uute koolimajade, haigla, sauna, pesumaja, universaalkaupluse, lasteaedade ja -sõimede ehitamiseks 1956.—1957. aastal täiendavate assigneeringute eraldamise küsimus;

b) näha kuuendas viie aasta plaanis ette assigneeringud elamuehituse ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise edasiarendamiseks Tuula linnas;

c) arutada koos üleliiduliste ministeeriumidega ja eeskätt Kaitsetööstuse Ministeeriumiga, Mustmetallurgia Ministeeriumiga, Üldmasinatööstuse Ministeeriumiga, Traktori- ja Põllutöömasinatööstuse Ministeeriumiga, Teedeministeeriumiga, Söetööstuse Ministeeriumiga, Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumiga, Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumiga, Söetööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumiga, Metallurgia- ja Keemiatööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumiga ja Transpordiehituse Ministeeriumiga küsimusi, mis on seotud elamuehituse ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise laiendamisega Tuula linnas 1956.—1957. aastal ja kuuendal viisaastakul, samuti määrata aastate järgi kindlaks nendele ministeeriumidele langev osa tööde läbiviimisel, mis on seotud veevarustuse ja kanalisatsiooni parandamisega, linna transpordi arendamisega ja linna heakorrastamisega;

d) arutada Tuula linnas Vene NFSV Linna- ja Maaehituse Ministeeriumi võimsa ehitustrusti „Tulstroi" loomise küsimust, tugevdada selle trusti tootmisbaasi ehitusmehhanismidega ja seadmetega;

e) välja töötada ja võtta tarvitusele efektiivsed abinõud ehitusmaterjalide tööstuse olemasolevate ettevõtete võimsuste tunduvaks suurendamiseks ja uute ettevõtete ehitamiseks, tagades

raudbetoonkonstruktsioonide ja telliste, šlakkblokkide ning teiste ehitusmaterjalide tootmise eesrindlike meetodite laialdast juurutamist ehitusse;

f) võtta tarvitusele operatiivsed abinõud ehituste paremaks materiaalseks ja tehniliseks varustamiseks seadmete ja ehitusmaterjalidega.

10. Teha NLKP linnakomiteele ja rajoonikomiteedele, partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonidele ülesandeks tugevdada massilist poliitilist tööd töötajate hulgas, suunates selle partei XX kongressi otsuste ning iga organisatsiooni ees seisvate ülesannete selgitamisele; tõmmata sellele tööle rohkem kaasa partei- ja nõukogude aktiivi, haritlasi ja kultuurihariduslikke asutusi; mobiliseerida linna töötajaid kuuenda viisaastaku riiklike plaanide täitmisele, laialdasemalt organiseerida sotsialistlikku võistlust.

11. Kontroll käesoleva otsuse täitmise üle panna NLKP Keskkomitee Vene NFSV parteiorganite osakonnale.

Saata käesolev otsus kõigile Vene Föderatsiooni NLKP oblastikomiteedele, kraikomiteedele ja linnakomiteedele.

SUURTEST PUUDUSTEST KUIBÕŠEVI LINNA ELANIKKONNA KAUBANDUSLIKUL TEENINDAMISEL

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus

14. juunil 1956

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et partei Kuibõševi oblastikomitee, linnakomitee ja linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ei ole taganud partei ja valitsuse poolt nõukogude kaubanduse edasiarendamise ja parandamise küsimustes vastuvõetud otsuste täitmist, hoolitsevad halvasti elanikkonna kõige pakilisemate vajaduste rahuldamise eest ega kontrolli kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tööd, mille tagajärjel esineb nende tegevuses suuri puudusi.

Kindlaksmääratud jaekaubakäibeplaan jääb süstemaatiliselt täitmata. Hädavajalike kaupade müügis lastakse tekkida suuri häireid. Äärmiselt halvasti on Kuibõševi linnas organiseeritud piima, liha, kartuli ja köögivilja müük. Kaupluste ja sööklate võrk, eriti äärelinnas ja töölisasulates, ei ole küllaldane ega rahulda elanikkonna normaalseid vajadusi. Paljusid kaubandusettevõtteid majandatakse ebaperemehelikult. Siiamaani ei ole kaubanduses likvideeritud niisugused häbiväärsed nähtused nagu vähemkaalumine, vähemõõtmine, ostjate petmine raha tagasiandmisel ja kaupade ning raha kõrvaldamine. Hoopis halvasti on organiseeritud ühiskondlik toitlustamine tööstusettevõtetes ja õppeasutustes.

Oblasti ja linna organisatsioonide juhtivad töötajad ei ole lahti saanud ülalpeetava meeleoludest linna elanikkonna varustamisel toidu- ja tööstuskaupadega, endiselt panevad nad oma peamised lootused tsentraliseeritud fondide saamisele ega võta tarvitusele vajalikke abinõusid selleks, et kasutada olemasolevaid võimalusi toidu- ja tööstuskaupade tootmise tunduvaks suurendamiseks oblastis.

NLKP oblastikomitee, linnakomitee ja rajoonikomiteed ei ole jagu saanud halvustavast suhtumisest kaubandusse, nad tegelevad vähe kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete parteiorganisatsioonide tööga. Reas kauplustes ja sööklates ei ole loodud partei-algorganisatsioone, vaatamata sellele, et küllaldane arv kommuniste on neis olemas. Ametiühinguorganisatsioonid ei taga pidevat ühiskondlikku kontrolli kaupluste ja sööklate töö üle, ei pea otsustavat võitlust nõukogude kaubanduse põhimõtete rikkumise vastu ega taotle elanikkonna teenindamise süstemaatilist parandamist.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Kuibõševi Oblastikomiteed, Linnakomiteed ja linna täitevkomiteed kõrvaldama käesolevas otsuses märgitud puudused kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise juhtimisel, tegema lõpu selle tähtsa töö alahindamisele ja võtma tarvitusele abinõud kultuurse nõukogude kaubanduse igakülgseks arendamiseks, mis on töötajate heaolu tõusu vajalik tingimus.

Organiseerida leiva ja vajalike toidu- ning tööstuskaupade müüki kõigis äärelinna töölisasulais, kus kaubandusvõrk seni puudub. Avada üldkasutatavad sööklad Kuibõševi linna Lenini, Proletaari, Dzeržinski ja Nõukogude rajoonis ning laiendada sööklate ja einelaudade võrku tööstusettevõtetes ja õppeasutustes.

2. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed hoolitsema selle eest, et Kuibõševi linna ja teiste oblasti tööstuslinnade elanikkonna nõudmised liha, piimasaaduste, kartuli ja köögivilja järele käesoleval aastal täit rahuldamist leiaksid, suurendades selleks tunduvalt sigade nuumamist ja piima tootmist, luues linnade ümber kindla kartuli- ja köögiviljabaasi ning arendades laialdasemalt põllumajandussaaduste müüki kolhoosi- ja komisjonikaubanduse korras.

Selleks et linna elanikkonda kiires korras varustada köögivilja ja kartuliga, tuleb NLKP oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee tähtsaks ülesandeks lugeda Kutuluki niisutussüsteemi maade maksimaalset kasutamist nende kultuuride kasvatamiseks.

3. Kohustada NLKP linnakomiteed ja linna täitevkomiteed tagama kevadise ja suvise kaubanduse arendamist. Selleks laiendada väikejaevõrku ja liikuvat kaubandust nii linna keskmagistraalidel kui ka äärelinnas, töölisasulates, suvituskohtades, parkides, aedades, staadionidel, veespordijaamades ja teistes töötajate massilise puhkuse kohtades. Organiseerida suvepuhkuskohtadesse sõitvate laste hoolikas toitlustamine.

4. Kohustada NLKP oblastikomiteed, linnakomiteed ja linna täitevkomiteed täiendavalt arutama kohalikust toorainest ja jäätmetest rahvatarbekaupade valmistamise suurendamise küsimust, vältides edaspidi elanikkonna poolt nõutavate kaupade tootmise vähendamist. Hoolitseda valmistatavate kaupade kvaliteedi tunduva parandamise ja nende omahinna alandamise eest.

5. Teha NLKP oblastikomiteele, linnakomiteele ja rajoonikomiteedele ettepanek tunduvalt parandada kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete parteiorganisatsioonide töö juhtimist, anda neile pidevat abi siseparteilise ja parteipoliitilise töö kordaseadmisel. Kommunistide küllaldase arvu olemasolul luua kaubandusettevõtetes partei-algorganisatsioonid.

Võtta tarvitusele abinõud kaubanduse alal töötajate paremaks kasvatamiseks neile usaldatud ülesannete ausa täitmise ja puudustesse ning sotsialistliku omandi riisujatesse leppimatu suhtumise vaimus. Teha kaubanduse alal töötajatega pidevalt tööd eeskujuliku korra sisseseadmiseks ja kultuuri tõstmiseks igas kaubandusettevõttes, taotledes sealjuures, et kaubandusorganisatsioonide juhtijad isiklikult tegeleksid selle tähtsa ülesandega.

Põhjalikult parandada ühiskondliku kontrolli organite tööd kaubanduses esinevate raiskamiste, riisumiste ja teiste kuritarvituste vastu võitlemisel, tõmmates laialdaselt nende tööle kaasa töölisi, teenistujaid ja koduperenaisi.

6. Teha Vene NFSV Kaubandusministeeriumile ettepanek abistada Kuibõševi linna kaubandusorganisatsioone nende töös esinevate puuduste kõrvaldamisel, üksikasjaliselt uurida 1956. aasta kaubakäibeplaani kaubalise katte küsimust, samuti kaubandusettevõtete ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete materiaalse ja tehnilise varustamise küsimusi.

7. Teha Vene NFSV Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumile ettepanek kiirendada uue piimakombinaadi ehitamist Kuibõševi linnas ja võtta tarvitusele abinõud olemasoleva kombinaadi võimsuse suurendamiseks.

8. Kohustada NLKP oblastikomiteed, Vene NFSV Kaubandusministeeriumi ja Vene NFSV Liha- ja Piimasaaduste Tööstuse Ministeeriumi esitama NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroole 1. detsembriks 1956 aruanded käesoleva otsuse täitmise kohta.

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU 1956. AASTA 8. MÄRTSI MÄÄRUSE „TÖÖPÄEVA LÜHENDAMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE PUHKEPÄEVA- JA PIDUPÄEVAEELSETEL PÄEVADEL" TÄIENDAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

19. juunil 1956

Täienduseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. aasta 8. märtsi määrusele nr. 318 „Tööpäeva lühendamisest töölistele ja

teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel" NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määrab:**

1. Anda ettevõtete juhatajatele õigus neil juhtudel, kui üksikutel tükitöölistel — kes töötavad alaliselt käigusolevail agregaatidel ja aparaatidel, automaatliinidel ja ettenähtud liikumisrütmiga konveieritel, samuti agregaatidel ja mehhanismidel, milledel töötamise puhul rakendatakse tehniliselt põhjendatud töönorme — on kuupalk seoses tööpäeva lühendamisega puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel vähenenud, maksta nendele tööliste kategooriatele lisatasu nende tariifimäära järgi aja eest, mille võrra tööpäev lühendati, või maksta täiendavate puhkepäevade eest, mis nad on saanud aja arvel, mille võrra nad on ületanud tööpäeva kindlaksmääratud pikkust puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel.

Neid maksmisi tuleb teha kindlaksmääratud palgafondi piirides ajavahemikul 1956. aasta 1. juunist kuni palga vähenemise tasategemiseni tööviljakuse edasise tõusu arvel, pidades silmas, et 1956. aasta jooksul tuleb ettevõtetes läbi viia abinõud, mis tagavad palga vähenemise tasategemise.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel ja NSV Liidu ministeeriumide ning keskasutuste juhtijatel seada sisse kontroll nende väljamaksete tegemise õigsuse üle ja 1. detsembriks 1956 kanda NSV Liidu Ministrite Nõukogule ette abinõudest, mis on tarvitusele võetud üksikute tööliskategooriate palga vähenemise tasategemiseks.

2. Määrata, et töötajatele progressiivsete lisatasude arvutamisel ettevõtetes ja ehitustel tuleb töönormide täitmise kindlakstegemisel arvestada tööpäeva lühendamist puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel. Samasuguses korras tuleb arvutada ka preemiaid niihästi ajatöölistele kui ka tükitöölistele.

3. Ajatöölistele, kelle töö eest tasutakse kaudse tükitöösüsteemi järgi, makstakse lisatasu lühendatud tööaja eest puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel või tasu nendele antud täiendava puhkepäeva eest nende tariifimäära järgi.

4. Tasu maksmine töö eest, mis puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel on tehtud üle kuue tunni, toimub järgmiselt:

a) neil juhtudel, kui katkestatavas tootmises 6-tunnilise tööpäeva ületamise puhul rakendatakse kindlaksmääratud korras ületunnitöid, siis makstakse nende eest kehtivate seaduste alusel. Nendel juhtudel täiendavat puhkepäeva ületunni-tööaja eest ei anta;

b) katkestamatu tootmisega ettevõtetes ja tsehhides, kus puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel tööaja lühendamise asemel antakse töölistele täiendav puhkepäev, võib nendel päevadel tehtud ületunnitöö korral maksta tasu ainult aja eest, mis on töötatud normaalse tööpäeva jaoks kindlaksmääratud tööaega ületades.

5. Lisatasu öötöö eest puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päe-

vadel makstakse 8- ja 7-tunnilise tööpäeva jaoks kindlaksmääratud ulatuses vastavalt kehtivatele seadustele, s. o. ühe seitsmendiku tariifimäära ulatuses iga öötöötunni eest.

6. Imetavatele emadele anda puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel lapse toitmiseks üks pooletunniline vaheaeg, mida võib ema soovil üle kanda tööpäeva lõppu. Vaheaja eest makstakse tasu keskmise palga järgi.

7. Väljateenitud aastate eest makstav tasu arvutatakse tariifimääralt, arvesse võtmata tööpäeva lühendamist puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel.

8. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid ja NSV Liidu ministeeriumide ning keskasutuste juhtijaid hoolitsema selle eest, et igas ettevõttes hoolikalt uuritaks tükitööliste palga olukorda seoses tööaja lühendamisega puhkepäeva- ning pidupäevaeelsetel päevadel, ja võtma tarvitusele vajalikud abinõud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. aasta 8. märtsi määruse nr. 318 tingimusteta täitmiseks, lähtudes ülesandest luua tingimused tööliste veelgi viljakamaks tööks ja mitte lubada nende kuuteenistuse vähenemist.

RIIKLIKE PENSIONIDE SEADUS

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidus on kodanike õigus ainelisele kindlustatusele vanaduses, töövõime kaotuse ja haiguse puhul üks Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni saavutusi, mis on fikseeritud NSV Liidu Konstitutsioonis.

Pensionilise kindlustamise garanteerib NSV Liidus loodud sotsialistlik kord, mille tingimustes on alatiseks kaotatud inimese ekspluateerimine inimese poolt, tööpuudus ja töötajate ebakindlus homse päeva suhtes. Pensioniline kindlustamine toimub Nõukogude riigis täielikult riiklike ja ühiskondlike summade arvel.

Edusammud sotsialistliku majanduse arendamises, mis nõukogude rahvas on teinud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel, võimaldavad praegu veelgi enam parandada olukorda pensionilise kindlustamise alal.

Selleks Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu **otsustab:**

I

ÜLDEESKIRJAD

Paragrahv 1. Õigus riiklikule pensionile on:

a) töölistel ja teenistujatel;

b) sõjaväelastel;

c) kõrgemate õppeasutuste, kesk-eriõppeasutuste, kaadri ettevalmistamise õppeasutuste, koolide ja kursuste õpilastel;

d) teistel kodanikel, kui nad on muutunud invaliidideks riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel;

e) käesolevas paragrahvis mainitud kodanike perekonnaliikmetel toitja kaotuse puhul.

Paragrahv 2. Käesoleva seaduse alusel määratakse riiklikke pensione:

a) vanaduse,

b) invaliidsuse,

c) toitja kaotuse puhul.

Paragrahv 3. Kodanikele, kellel on üheaegselt õigus mitmesugustele pensionidele, määratakse üks pension nende endi valikul.

Paragrahv 4. Kodanikud, kellel on õigus riiklikule pensionile, võivad pärast pensioniõiguse tekkimist taotleda pensioni määramist mistahes ajal ilma igasuguse tähtajalise kitsenduseta.

Paragrahv 5. Pensione määravad pensionide määramise komisjonid, kes moodustatakse rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt.

Pensionide määramise komisjoni otsuse peale võib edasi kaevata rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Paragrahv 6. Riik tagab pensionide väljamaksmise NSV Liidu riigieelarvest iga aasta assigneeritavate summade arvel, sealhulgas riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve summadest, mis moodustatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide sissemaksudest ilma mingisuguste mahaarvamisteta töötasust.

Paragrahv 7. Pensionid ei kuulu maksustamisele.

II

VANADUSPENSIONID

Paragrahv 8. Õigus vanaduspensionile on töölistel ja teenistujatel:

meestel — 60-aastaseks saamisel ja vähemalt 25-aastase töötaažiga;

naistel — 55-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase töötaažiga;

Paragrahv 9. Soodustatud tingimustel on vanaduspensioni õigus:

a) töölistel ja teenistujatel allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides töötamisel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi:

meestel — 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase töötaažiga;

naistel — 45-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase töötaažiga;

b) töölistel ja teenistujatel teistel raskete töötingimustega töödel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi:

meestel — 55-aastaseks saamisel ja vähemalt 25-aastase tööstaažiga;

naistel — 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase tööstaažiga;

Töölisel või teenistujal on õigus saada soodustatud tingimustel vanaduspensioni, kui vähemalt pool temale selle pensioni määramiseks vajalikust staažist langeb vastavatele töödele, mis annavad õiguse saada pensioni soodustatud tingimustel (olenemata viimasest töökohast).

Paragrahv 10. Naistel, kes on sünnitanud viis või enam last ja kasvatanud neid kaheksa aasta vanuseni, on õigus vanaduspensionile 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga, kui neil pole õigust vanaduspensionile varajasemas eas.

Paragrahv 11. Töölistel ja teenistujatel — pimedatel, kes saavad invaliidsuspensioni, on õigus saada selle pensioni asemel vanaduspensioni: meestel — 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga; naistel — 40-aastaseks saamisel ja vähemalt 10-aastase tööstaažiga.

Paragrahv 12. Töölistele ja teenistujatele, kes töötades on jõudnud vanuseni, mis on vajalik neile pensioni määramiseks, kuid kellel ei ole täispensioni määramiseks nõutavat tööstaaži ja kes siiski on töötanud vähemalt viis aastat, sealhulgas vähemalt 3 aastat vahetult enne pensionitaotlust, määratakse pension proportsionaalselt olemasolevale staažile, kuid mitte vähem kui neljandik täispensionist.

Paragrahv 13. Vanaduspensionid määratakse järgmises suuruses:

Kuutöötasu rublades	Pension			
	Töölistele ja teenistujatele peale nende, kes töötasid allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides		Töölistele ja teenistujatele, kes töötasid allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides	
	Protsentides töötasust	Pensioni alammäär rublades (ilma lisanditeta)	Protsentides töötasust	Pensioni alammäär rublades (ilma lisanditeta)
Kuni 350 (kaasa arvatud)	100	300	100	300
350 kuni 500 „	85	350	90	350
500 kuni 600 „	75	425	80	450
600 kuni 800 „	65	450	70	480
800 kuni 1000 „	55	520	60	560
1000 ja üle selle „	50	550	55	600

Vanaduspensioni alammääraks on 300 rubla kuus.

Vanaduspensioni ülemmääraks on 1200 rubla kuus.

Paragrahv 14. Kehtestatakse järgmised pensionilisandid vanaduspensionidele (pensioni ülemmäära piirides):

a) pideva tööstaaži eest üle 15 aasta või üldise tööstaaži eest — meestele, kes on töötanud vähemalt 35 aastat, ja naistele, kes on töötanud vähemalt 30 aastat, 10 protsenti pensionist. Töölistele ja teenistujatele, kellel on õigus pensionile soodustatud tingimustel, vastavalt käesoleva seaduse paragrahvi 9 punktile „a" ning paragrahvidele 10 ja 11, kehtestatakse nimetatud pensionilisand üldise tööstaaži eest, kui nende üldine tööstaaž ületab staaži, mis on nõutav pensioni määramiseks soodustatud tingimustel, vähemalt 10 aasta võrra;

b) mittetöötavatele pensionäridele, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul 15 protsenti pensionist.

Paragrahv 15. Töötavatele pensionäridele makstakse vanaduspensioni 150 rubla kuus, kui nende töötasu ei ületa pärast pensioni määramist (arvestamata pensioni summat) 1000 rubla.

Töötavatele pensionäridele, kellele vanaduspension on määratud soodustatud tingimustel kui isikuile, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides, makstakse pensioni 50 protsendi ulatuses määratud pensionist, olenemata saadavast töötasust.

Vanaduspensioni, mis on määratud mittetäieliku staaži korral, töötavatele pensionäridele ei maksta.

Paragrahv 16. Töölistele ja teenistujatele, kellel on vajalik staaž, kuid kes on lõpetanud töötamise enne vanust, mis annab õiguse vanaduspensionile, määratakse pension siis, kui ta on selle vanuseni jõudnud.

Paragrahv 17. Vanaduspension määratakse eluajaks, sõltumata töövõimest.

III

INVALIIDSUSPENSIONID TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE

Paragrahv 18. Õigus invaliidsuspensionile on töölistel ja teenistujatel invaliidsuse puhul, s. o. töövõime alalise või kestva kaotuse puhul.

Invaliidsuspension määratakse töölistele ja teenistujatele olenemata sellest, millal invaliidsus on tekkinud: töötamisel, enne töötamise alustamist või pärast töötamise lõpetamist.

Paragrahv 19. Olenevalt töövõime kaotuse ulatusest jagunevad invaliidid kolme gruppi.

Invaliidsuse grupi määravad arstlikud tööekspertiisikomisjonid NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatavas korras.

Paragrahv 20. Invaliidsuspensione määratakse juhul, kui töövõime kaotus on tekkinud:

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel;

b) üldhaigestumise tagajärjel.

Töövõime kaotuse puhul vigastuse tõttu, mis ei olnud seotud tööga, määratakse pension samuti kui töövõime kaotusel üldhaigestumise tagajärjel.

Paragrahv 21. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pension töölistele ja teenistujatele sõltumata tööstaažist.

Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pension töölistele ja teenistujatele pensionitaotluse ajaks järgneva tööstaaži olemasolul:

Vanus	(tööstaaž aastates)		
	meestel	naistel	töölistel ja teenistujatel allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides
20 aastast kuni 23-aastaseks saamiseni	2	1	1
23 aastast kuni 26-aastaseks saamiseni	3	2	2
26 aastast kuni 31-aastaseks saamiseni	5	3	3
31 aastast kuni 36-aastaseks saamiseni	7	5	5
36 aastast kuni 41-aastaseks saamiseni	10	7	6
41 aastast kuni 46-aastaseks saamiseni	12	9	7
46 aastast kuni 51-aastaseks saamiseni	14	11	8
51 aastast kuni 56-aastaseks saamiseni	16	13	10
56 aastast kuni 61-aastaseks saamiseni	18	14	12
61 aastast ja üle selle	20	15	14

Töölistele ja teenistujatele, kes on invaliidistunud üldhaigestumise tagajärjel enne 20-aastaseks saamist, määratakse pension:

a) kui invaliidsus on tekkinud töötamise ajal või pärast töötamise katkestamist — olenemata tööstaažist;

b) kui invaliidsus on tekkinud enne töötamise alustamist — vähemalt üheaastase tööstaaži olemasolu korral.

Paragrahv 22. Töölistele ja teenistujatele määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmises suuruses:

a) I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust kuni 500 rubla kuus ning üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

b) II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust kuni 450 rubla kuus ning üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

c) III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 400 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides, määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	100%	töötasust kuni 600 rubla kuus ja üle selle 20% ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	90%	
III grupi invaliididele —	65%	

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad teistel raskete töötingimustega töödel, määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	100%	töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 15% ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	90%	
III grupi invaliididele —	65%	

Pensionide alammääraks on: I grupi invaliididel — 360 rubla kuus; II grupi invaliididel — 285 rubla; III grupi invaliididel — 210 rubla.

Pensionide ülemmääraks on: I grupi invaliididel — 1200 rubla kuus; II grupi invaliididel — 900 rubla; III grupi invaliididel — 450 rubla.

Paragrahv 23. Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse töölistele ja teenistujatele pensionid järgmises suuruses:

a) I grupi invaliididele — 85 protsenti töötasust kuni 500 rubla kuus ning üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

b) II grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 450 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

c) III grupi invaliididele — 45 protsenti töötasust kuni 400 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust.

Töölistele ja teenistujatele allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides määratakse üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	85%	töötasust kuni 600 rubla kuus ja üle selle 20% ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	65%	
III grupi invaliididele —	45%	

Töölistele ja teenistujatele teistel raskete töötingimustega töödel määratakse üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	85%	töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 15 protsenti ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	65%	
III grupi invaliididele —	45%	

Pensionide alammääraks on I grupi invaliididel 300 rubla kuus; II grupi invaliididel — 230 rubla; III grupi invaliididel — 160 rubla.

Pensionide ülemmääraks on: I grupi invaliididel 900 rubla kuus; II grupi invaliididel — 600 rubla; III grupi invaliididel — 400 rubla.

Töölisel või teenistujal on õigus pensionile üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul soodustatud tingimustel, kui vähemalt pool temale vajalikust tööstaažist langeb vastavatele töödele, mis annavad õiguse soodustatud pensionile (olenemata viimasest töökohast).

Paragrahv 24. Töölistele ja teenistujatele, kes töötamise perioodil muutusid I või II grupi invaliidideks üldhaigestumise tagajärjel, kui neil ei ole täispensioni määramiseks nõutavat tööstaaži, määratakse pension proportsionaalselt olemasolevale tööstaažile, kuid mitte vähem kui veerand täispensionist.

Paragrahv 25. Invaliidsuspensionidele määratakse järgmised pensionilisandid (pensionide ülemmäära piirides):

a) I ja II grupi invaliididele üldhaigestumise tagajärjel, kui nende pidev tööstaaž on 10—15 aastat, — 10 protsenti pensionist, kui pidev tööstaaž on üle 15 aasta — 15 protsenti pensionist;

b) mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele (olenemata invaliidsuse põhjusest), kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid; ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist;

c) I grupi invaliididele (olenemata invaliidsuse põhjusest) nende hooldamiseks — 15 protsenti pensionist.

Pensionilisandite kogusumma ei või üldhaigestumise tagajärjel tekkinud I grupi invaliididel ületada 30 protsenti pensionist.

Paragrahv 26. Invaliididele — meestele üle 60 aasta vanuses ja naistele üle 55 aasta vanuses — määratakse invaliidsuspension eluajaks. Nende invaliidide taasläbivaatust teostatakse ainult nende endi avalduse põhjal.

Teistele invaliididele määratakse invaliidsuspension kogu töövõimetuse perioodiks.

Paragrahv 27. I ja II grupi invaliididele, kes saavad mingisugust töötasu, makstakse pension täielikult välja, sõltumata töötasust.

Töötavatele III grupi invaliididele makstakse pensioni sellises ulatuses, et pension ja saadav töötasu ei ületaks kokkuvõttes kogu töötasu enne pensioni määramist, kuid igal juhul makstakse välja vähemalt 50 protsenti määratud pensionist.

IV

TOITJA KAOTUSE PUHUL TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE PEREKONDADELE MAKSTAVAD PENSIONID

Paragrahv 28. Õigus pensionile toitja kaotuse puhul on neil surnud töölise, teenistuja või pensionäri töövõimetutel perekonnaliikmetel, kes olid tema ülalpidamisel.

Töövõimetuteks perekonnaliikmeteks loetakse:

a) lapsed, vennad, õed ja lapselapsed, kes ei ole saanud 16-aastaseks (õpilased 18-aastaseks), või sellest east vanemad, kui nad on muutunud invaliidideks enne 16-aastaseks (õpilased 18-aastaseks) saamist; sealjuures vennad, õed ja lapselapsed tingimusel, kui neil ei ole töövõimelisi vanemaid;

b) isa, ema, naine, mees, kui nad on jõudnud elatanud ikka: mehed 60 aastat, naised 55 aastat vanad, või kui nad on invaliidid;

c) üks vanematest või abikaasa, sõltumata vanusest ja töövõimest, kui ta ei tööta ja hooldab surnud toitja lapsi, vendi, õdesid või lapselapsi, kes ei ole saanud 8-aastaseks;

d) vanaisa ja vanaema, kui puuduvad isikud, kes on seaduse järgi kohustatud neid ülal pidama.

Surnu lastel ja töövõimetutel vanematel, kes ei olnud tema ülalpidamisel, on tema surma puhul õigus pensionile, kui nad hiljem on kaotanud elatusvahendite allika.

Paragrahv 29. Mõlema vanema ülalpidamisel olnud lastel on isa või ema surma puhul õigus pensionile ka sel juhul, kui teine vanematest töötab.

Paragrahv 30. Õppivatele lastele, vendadele, õdedele ja lastelastele makstakse pensioni ka siis, kui nad saavad stipendiumi.

Paragrahv 31. Vanematel on õigus pensionile olenemata sellest, millal nad jõudsid elatanud ikka või muutusid invaliidideks: kas enne või pärast toitja surma.

Surnu abikaasal (mehel või naisel) on õigus pensionile, kui ta on jõudnud elatanud ikka või muutunud invaliidiks enne toitja surma või mitte hiljem kui viie aasta jooksul pärast tema surma. Surnu abikaasale, kellel ei ole täisealisi töövõimelisi lapsi, määratakse pension sõltumata sellest, millal ta on jõudnud elatanud ikka või muutunud invaliidiks.

Paragrahv 32. Adopteerijatel on õigus pensionile võrdselt lastevanematega ja adopteeritutel võrdselt lihaste lastega.

Alaealised, kellel on õigus pensionile toitja kaotuse puhul, säilitavad selle õiguse ka pärast nende adopteerimist.

Paragrahv 33. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid, olenemata toitja tööstaažist, järgmises suuruses:

a) kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 100 protsenti toitja töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti toitja ülejäänud töötasust;

b) kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 90 protsenti toitja töötasust kuni 450 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti toitja ülejäänud töötasust;

c) ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti toitja töötasust kuni 400 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti toitja ülejäänud töötasust.

Allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides töötanud ning töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

Kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 100%	toitja töötasust kuni 600 rubla kuus ja üle selle 20 protsenti toitja ülejäänud töötasust
Kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 90%	
Ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 65%	

Teistel raskete töötingimustega töödel töötanud ning töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

Kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 100%	toitja töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 15 protsenti toitja ülejäänud töötasust
Kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 90%	
Ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 65%	

Pensionide alammääraks on: kolmele või enamale perekonnaliikmele — 300 rubla kuus; kahele perekonnaliikmele — 230 rubla; ühele perekonnaliikmele — 160 rubla.

Pensionide ülemmääraks on: kolmele või enamale perekonnaliikmele — 1200 rubla kuus; kahele perekonnaliikmele — 900 rubla; ühele perekonnaliikmele — 450 rubla.

Paragrahv 34. Üldhaigestumise tagajärjel surnud ja invaliidsuspensioni määramiseks nõutava tööstaažiga tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmises suuruses:

a) kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 85 protsenti toitja töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti toitja ülejäänud töötasust;

b) kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti toitja töötasust kuni 450 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti toitja ülejäänud töötasust;

c) ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 45 protsenti toitja töötasust kuni 400 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti toitja ülejäänud töötasust.

Allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides töötanud ning üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

Kolmele või enamale perekonnaliikmele	— 85%	toitja töötasust kuni 600 rubla kuus ja üle selle 20 protsenti toitja ülejäänud töötasust
Kahele töövõimetule perekonnaliikmele	— 65%	
Ühele töövõimetule perekonnaliikmele	— 45%	

Teistel raskete töötingimustega töödel töötanud ja üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

Kolmele või enamale perekonnaliikmele	— 85%	toitja töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 15 protsenti toitja ülejäänud töötasust
Kahele töövõimetule perekonnaliikmele	— 65%	
Ühele töövõimetule perekonnaliikmele	— 45%	

Pensionide alammääraks on: kolmele või enamale perekonnaliikmele — 300 rubla kuus; kahele perekonnaliikmele — 230 rubla; ühele perekonnaliikmele — 160 rubla.

Pensionide ülemmääraks on: kolmele või enamale perekonnaliikmele — 900 rubla kuus; kahele perekonnaliikmele — 600 rubla; ühele perekonnaliikmele — 400 rubla.

Üldhaigestumise tagajärjel surnud töölise või teenistuja perekonnal on õigus soodustatud pensionile, kui vähemalt pool staažist, mis toitja oleks vajanud invaliidsuspensioni saamiseks, langes vastavatele töödele, mis annavad õiguse soodustatud pensionile (olenemata toitja viimasest töökohast).

Perekondadele, kelle koosseisu kuuluvad lapsed, kes on kaotanud mõlemad vanemad (täisorvud), või surnud vallasema lapsed, määratakse pensionid samas suuruses, mis on ette nähtud perekondadele, kes on kaotanud toitja töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel.

Paragrahv 35. Tööliste ja teenistujate perekonnaliikmetele, kelle toitja suri töötamise perioodil üldhaigestumise tagajärjel, omamata täieliku invaliidsuspensioni saamiseks nõutavat tööstaaži, määratakse pension proportsionaalselt toitja tööstaažile, kuid mitte vähem kui veerand täispensionist.

Paragrahv 36. Pensionile toitja kaotuse puhul määratakse järgmised pensionilisandid (pensioni ülemmäära piirides):

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist;

b) üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele, kui toitjal oli pidev tööstaaž 10—15 aastat — 10 protsenti pensionist, kui pidev tööstaaž oli üle 15 aasta — 15 protsenti pensionist.

Paragrahv 37. Pensionäridele, kellele pension on määratud toitja kaotuse puhul, makstakse pension täielikult välja isegi sel juhul, kui neil on mingisugune teenistus.

V

SÕJAVÄELASTELE JA NENDE PEREKONDADELE MAKSTAVAD PENSIONID

Paragrahv 38. Rea-, seersantide ja vanemate koosseisu kuuluvatel sõjaväelastel-ajateenijatel on õigus pensionile invaliidsuse puhul ning nende perekondadel — toitja kaotuse puhul.

Neile sõjaväelastele ja nende perekondadele määratakse pensionid sõltumata sõjaväes teenimise aja kestusest ja sõjaväelase eelnevast tööst.

Endistele partisanidele ja nende perekondadele määratakse pensionid üldistel alustel sõjaväelaste ja nende perekondadega.

Rea-, seersantide ja vanemate koosseisus aega teeninud sõjaväelaste ja endiste partisanide hulka kuulunud surnud pensionäride perekondadel on õigus pensionile toitja kaotuse puhul.

Paragrahv 39. Reakoosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööliste või teenistujatena ja kelle invaliidsuse on põhjustanud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haavad, põrutused või vigastused või rindel viibimisega seotud haigused, määratakse pensionid järgmises suuruses, lähtudes töötasust enne sõjaväkke kutsumist:

a) I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

b) II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust kuni 450 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

c) III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 400 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust.

Reakoosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväkke kutsumist allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides ning muutusid invaliidideks ülalmainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	100%	töötasust kuni 600 rubla kuus ja üle selle 20 protsenti ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	90%	
III grupi invaliididele —	65%	

Reakoosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväkke kutsumist teistel raskete töötingimustega töödel ja muutusid invaliidideks ülalmainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	100%	töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 15 protsenti ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	90%	
III grupi invaliididele —	65%	

Pensionide alammääraks on: I grupi invaliididele — 385 rubla kuus; II grupi invaliididele — 285 rubla; III grupi invaliididele — 210 rubla.

Pensionide ülemmääraks on: I grupi invaliididele — 1200 rubla kuus; II grupi invaliididele — 900 rubla; III grupi invaliididele — 450 rubla.

Paragrahv 40. Reakoosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena ja muutusid invaliideks niisuguse õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse tõttu, mis ei ole seotud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega, või haiguse tõttu, mis ei ole seotud rindel viibimisega, määratakse pensionid järgmises suuruses, lähtudes töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist:

a) I grupi invaliididele — 85 protsenti töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust.

b) II grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 450 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust;

c) III grupi invaliididele — 45 protsenti töötasust kuni 400 rubla kuus ja üle selle 10 protsenti ülejäänud töötasust.

Reakoosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväkke kutsumist allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel või kuumades tsehhides ning muutusid invaliideks eespool mainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	85%	töötasust kuni 600 rubla kuus ja üle selle 20 protsenti ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	65%	
III grupi invaliididele —	45%	

Reakoosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväkke kutsumist teistel raskete töötingimustega töödel ja muutusid invaliideks eespool mainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmises soodustatud suuruses:

I grupi invaliididele —	85%	töötasust kuni 500 rubla kuus ja üle selle 15% ülejäänud töötasust
II grupi invaliididele —	65%	
III grupi invaliididele —	45%	

Pensionide alammääraks on: I grupi invaliididele — 330 rubla kuus; II grupi invaliididele — 230 rubla; III grupi invaliididele — 160 rubla.

Pensionide ülemmääraks on: I grupi invaliididele — 900 rubla kuus; II grupi invaliididele — 600 rubla; III grupi invaliididele — 400 rubla.

Paragrahv 41. I ja II grupi mittetöötavatele invaliididele nende sõjaväelaste hulgast, keda mainitakse käesoleva seaduse paragrahvides 39 ja 40 ning kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, määratakse pensionilisand (pensionide ülemmäära piirides): ühe töövõimetu perekonnaliikme korral — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme korral — 15 protsenti pensionist.

I grupi invaliididele nende sõjaväelaste hulgast, keda mainitakse käesoleva seaduse samades paragrahvides, määratakse pensionilisand invaliidi hooldamise eest 15 protsendi ulatuses pensionist (pensioni ülemmäära piirides).

Paragrahv 42. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ja NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haavade, põrutuste või vigastuste läbi või rindel viibimisega seotud haigestumise tagajärjel hukkunud reakoosseisu sõjaväelaste-ajateenijate perekondadele määratakse pensionid käesoleva seaduse paragrahvis 33 ettenähtud suuruses, lähtudes toitja viimasest tööst ja töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist.

Paragrahv 43. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ja niisuguse õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse tõttu, mis ei ole seotud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega, või haigusesse, mis ei ole seotud rindel viibimisega, surnud reakoosseisu sõjaväelaste-ajateenijate perekondadele määratakse pensionid käesoleva seaduse paragrahvis 34 ettenähtud suuruses, lähtudes toitja viimasest tööst ja töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist.

Paragrahv 44. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud seersantide ja vanemate koosseisu sõjaväelastele, jefreitoritele ja vanemmadrustele-ajateenijatele, samuti nende sõjaväelaste perekondadele tõstetakse käesoleva seaduse paragrahvides 39, 40, 41, 42 ja 43 loetletud pensione, sealhulgas minimaalseid, 10 protsendi võrra (pensioni ülemmäära piirides).

Paragrahv 45. Reakoosseisu ajateenijatele, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist ei töötanud tööliste ja teenistujatena ning jäid invaliidiks haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel, mis saadi NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel või haigestumise tagajärjel, mis oli seotud rindel viibimisega, määratakse pensionid järgmises ulatuses:

I grupi invaliididele — 385 rubla kuus,
II grupi invaliididele — 285 rubla kuus,
III grupi invaliididele — 210 rubla kuus.

Paragrahv 46. Reakoosseisu ajateenijatele, kes ei töötanud töölistena ja teenistujatena enne sõjaväeteenistusse kutsumist ning on jäänud invaliidiks vigastuse tagajärjel, mis on saadud õnnetu juhtumi tõttu, mis ei olnud seotud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega, või haigestumise tagajärjel, mis ei olnud seotud rindel viibimisega, määratakse pensionid järgmises ulatuses:

I grupi invaliididele — 330 rubla kuus,
II grupi invaliididele — 230 rubla kuus,
III grupi invaliididele — 160 rubla kuus.

Paragrahv 47. I ja II grupi mittetöötavatele invaliididele nende sõjaväelaste hulgast, keda mainitakse käesoleva seaduse paragrahvides 45 ja 46 ning kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, määratakse pensionilisand: ühe töövõimetu pere-

konnaliikme korral — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme korral — 15 protsenti pensionist.

Paragrahv 48. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööliste ja teenistujatena mitte töötanud reakoosseisu sõjaväelaste-ajateenijate perekondadele määratakse pensionid järgmises ulatuses (olenemata sõjaväelase surma põhjusest):

kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta	— 300 rubla kuus,
kahe töövõimetu perekonnaliikme kohta	— 230 rubla kuus,
ühe töövõimetu perekonnaliikme kohta	— 160 rubla kuus.

Paragrahv 49. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööliste või teenistujatena mitte töötanud seersantide ja vanemate koosseisu sõjaväelastele, jefreitoritele ja vanemmadrustele-ajateenijatele, samuti nende sõjaväelaste perekondadele, tõstetakse käesoleva seaduse paragrahvides 45, 46, 47 ja 48 loetletud pensione 10 protsendi võrra.

Paragrahv 50. Rea-, seersantide ja vanemate koosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele, kes töötasid enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööndusskooperatsiooni artellide liikmetena, määratakse pensionid üldistel alustel nende sõjaväelastega, kes töötasid töölistena või teenistujatena.

Enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööndusskooperatsiooni artellide liikmetena töötanud sõjaväelaste perekondadele määratakse pensionid üldistel alustel nende sõjaväelaste perekondadega, kes töötasid töölistena või teenistujatena.

Paragrahv 51. Rea-, seersantide ja vanemate koosseisu sõjaväelastele-ajateenijatele ja nende perekondadele pensionide määramisel rakendatakse vastavalt käesoleva seaduse paragrahve 18 (1. lõik), 19, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 ja 37. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena, teenistujatena või tööndusskooperatsiooni artellide liikmetena töötanud sõjaväelaste perekondadele pensionide määramisel rakendatakse vastavalt samuti käesoleva seaduse paragrahvi 36 (punkt „a").

Paragrahv 52. Kindralite, admiralide, ohvitseride, rea-, seersantide ja vanemate koosseisu sõjaväelaste-üleajateenijate ning nendega võrdsustatud isikute, samuti nende perekondade pensionilist kindlustamist teostatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatud korras ja suuruses.

Käesolevas paragrahvis mainitud isikutele, kui nad sõjaväest vabanemisel ei omandanud õigust saada pensioni, mis on ette nähtud vastavate kategooriate sõjaväelastele, ja nende perekondadele võidakse määrata pensione käesoleva seaduse järgi alusel, mis on ette nähtud töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele, olenemata sellest, kas need isikud varem töötasid töölistena või teenistujatena.

VI

PENSIONIDE ARVUTAMINE

Paragrahv 53. Pensionid arvutatakse tegelikust keskmisest kuutöötasust. Selle töötasu hulka arvatakse kõik töötasu liigid, millelt võetakse kindlustusmaksu, peale tasu ületunnitöö ja kohakaasluse ning igasuguste ühekordsete väljamaksete eest. Igaaastane tasu väljateenitud aastate eest arvatakse selle töötasu hulka, millest lähtudes arvutatakse pensionid.

Keskmine kuutöötasu arvutatakse 12 viimase kuu töötasust või pensioni taotleja soovil mistahes järjest viie aasta jooksul saadud töötasust viimase kümne aasta kestel enne pensioni taotlemist.

Paragrahv 54. Pensionäridele nende tööliste, teenistujate ja sõjaväelaste hulgast, kes on töötanud pärast pensioni määramist vähemalt kaks aastat kõrgema töötasuga kui see, mille põhjal arvutati pension, kehtestatakse uus pensionimäär, lähtudes sellest kõrgemast töötasust.

Paragrahv 55. Pensionid kõigi lisanditega määratakse pensioni ülemmäära piirides ja mitte üle 100 protsendi töötasust, millest lähtudes pension on arvutatud. Kuid igal juhul ei tohi pensionid koos kõigi lisanditega olla madalamad pensioni alammäärast.

Pensionid I grupi invaliididele, samuti toitja kaotanud perekondadele, kus on kolm või enam töövõimetut, võivad olla suuremad kui 100 protsenti töötasust, millest lähtudes pension on arvutatud.

Paragrahv 56. Pensionäridele, kes elavad alaliselt maal ja on seotud põllumajandusega, määratakse pensionid (sealhulgas minimaalsed ja maksimaalsed) 85 protsendi ulatuses normidest, mis on ette nähtud käesoleva seadusega.

VII

KÄESOLEVA SEADUSE KEHTESTAMISE KORD

Paragrahv 57. Vanadus- ja invaliidsuspensione ning pensione toitja kaotuse puhul, mis on määratud enne käesoleva seaduse kehtestamist, makstakse järgmistel alustel:

a) pensionäridele, kellel käesoleva seaduse põhjal on õigus kõrgematele pensionidele, tõstetakse pensionide määra käesolevas seaduses ettenähtud normideni;

b) teistele pensionäridele jäetakse pensionid varem määratud suuruses, kuid mitte alla käesolevas seaduses ettenähtud alammäära ja mitte üle ülemmäära;

c) töötavatele pensionäridele makstakse pensioni vastavalt käesoleva seaduse paragrahvidele 15, 27 ja 37.

Paragrahv 58. Väljateenitud aastate eest makstavad pensionid, mis on määratud NSV Liidu valitsuse otsustega üksikutele spetsia-

listide kategooriatele (õpetajatele, meditsiiniala töötajatele ja teistele) enne käesoleva seaduse kehtestamist, säilitatakse.

NSV Liidu Ministrite Nõukogule tehakse ülesandeks kindlaks määrata edaspidine väljateenitud aastate eest pensionide määramise ja maksmise kord (töötajate ring, kellele neid pensione määratakse; pensioni alam- ja ülemmäär nii varem määratute kui ka uute suhtes; töötavatele pensionäridele väljamakstavate pensionide määrad jne.).

Paragrahv 59. Teaduse alal töötajate ja nende perekondade pensionilise kindlustamise kord, mis on ette nähtud teaduse alal töötajate pensionilise kindlustamise määrustikus, mille on kinnitanud NSV Liidu Ministrite Nõukogu, säilitatakse. Edaspidi määratakse teaduse alal töötajatele ja nende perekondadele pensione vastavalt mainitud määrustikule või nende soovil vastavalt käesolevale seadusele.

Paragrahv 60. NSV Liidu Ministrite Nõukogule tehakse ülesandeks anda käesoleva seaduse alusel välja riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustik. Määrustikus peavad muu hulgas olema ettenähtud pensionimäärad käesoleva seaduse 1. paragrahvi punktides „c" ja „d" mainitud kodanikele ning nende perekondadele.

NSV Liidu Ministrite Nõukogule tehakse ülesandeks anda välja ka määrus riigi ees erilisi teeneid omavatele kodanikele ja nende perekondadele personaalpensionide määramise korra kohta.

Paragrahv 61. Käesolev seadus jõustub 1. oktoobrist 1956.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
N. PEGOV

Moskva, Kreml, 14. juulil 1956

MADALAPALGALISTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖTASU TÕSTMISEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
31. augustil 1956

Töötajate ainelise heaolu edasise parandamise eesmärgil NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Edaspidiste abinõude rakendamiseni tööliste ja teenistujate töötasu üldise reguleerimise alal tõsta alates 1. jaanuarist 1957 madalapalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu, määrates selle kindlaks järgmiselt:

a) töölistele ja teenistujatele, kes töötavad vahetult tööstusettevõtetes, ehitustel, transpordi- ja sideettevõtetes — vähemalt 300—350 rubla kuus;

b) ülejäänud töölistele ja teenistujatele, samuti nooremale teenindavale personalile ja valveteenistuse töötajaile tööstusettevõtetes, ehitustel ning transpordi- ja sideettevõtetes linnades ning töölisasulates — vähemalt 300 rubla, ja maal — vähemalt 270 rubla kuus.

Käesolev töötasu tõstmine kehtib tööliste ja teenistujate kohta, kelle tariifi- või palgamäär on mainitud tasemest madalam.

2. Määrata kindlaks, et tasu töölistele ja teenistujatele töönormide täitmise ja ületamise eest, preemiaid, ületunnitasu, tasu töö eest pidupäevadel ja öösel, tasu väljateenitud aastate eest, samuti palgalisandeid töö eest Kaug-Põhjas ja sellega võrdsetes kohtades, veevaestes ja kõrgmäestiku piirkondades makstakse üle töötasu määrade, mis on mainitud käesoleva määruse 1. punktis.

Neid väljamakse arvutatakse ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes kehtivatest tariifi- ja palgamääradest lähtudes.

3. Teha NSV Liidu ministritele, keskasutuste juhtijatele ja liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks määrata kuu aja jooksul kindlaks kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Töötasu Küsimuste Riikliku Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Keskнõukoguga minimaalne töötasu määr üksikutes tootmisharudes käesoleva määruse 1. punkti alapunktis „a" mainitud ulatuses.

4. Kehtestada, et juhul kui töölised ja teenistujad on töötanud vähem kui kuu aega, määratakse töötasu suurus kindlaks proportsionaalselt antud kuus töötatud ajale.

5. Ettevõtetes, ehitustel, organisatsioonides ja asutustes töötavaile õpilastele maksta töötasu vastavalt kehtivale korrale.

Töölistele ja teenistujatele, kes sooritavad õpinguid seoses ümberkvalifitseerumisega, maksta töötasu vastavalt käesoleva määruse 1. punktile.

6. Tunnistada vajalikuks kaotada 1. jaanuarist 1957 tulumaksu ning vallaliste ja vähelapseliste kodanike maksu võtmine töölistelt, teenistujatelt ja õpilastelt, kes saavad töötasu või stipendiumi kuni 370 rubla kuus.

Esitada NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile kinnitamiseks tööliste ja teenistujate maksuvaba töötasu miinimumi tõstmise seaduse projekt.

7. Näha ette rahvamajandusplaanis ja riigieelarves 1957. aastaks kulusid madalapalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu tõstmise abinõude teostamiseks 8 miljardi rubla suuruses summas, mis tagab kogu mainitud grupi tööliste ja teenistujate keskmise töötasu tõstmise umbes 33 protsendi võrra.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE MAKSUVABA TÖÖTASU MIINIMUMI TÕSTMISE KOHTA

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium **otsustab:**

1. Kaotada tulumaksu ning lastetute ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu võtmine töölistelt ja teenistujatelt, kes saavad töötasu kuni 370 rubla kuus.

Kehtestada tööliste ja teenistujate töötasu ning õppijate stipendiumide maksuvabaks miinimumiks 370 rubla 260 rubla asemel.

2. Vastavalt käesoleva seadluse 1. paragrahvile teha järgmised muudatused NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluses 30. aprillist 1943 „Tulumaksust elanikkonnalt":

seadluse 2. paragrahvi punkt „a" sõnastada järgmises redaktsioonis:

„a) töölised ja teenistujad, kes saavad töötasu mitte üle 370 rubla kuus";

seadluse 2. paragrahvi punkt „h" sõnastada järgmises redaktsioonis:

„h) õppijad, kes saavad stipendiumi mitte üle 370 rubla kuus, — selle stipendiumi alusel";

seadluse 13. paragrahvi punkt „a" sõnastada järgmises redaktsioonis:

„a) õppijad, kes saavad stipendiumi üle 370 rubla kuus, ja aspirandid — saadava stipendiumi alusel".

3. Käesolev seadlus kehtestada 1. jaanuarist 1957.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
A. GORKIN

Moskva, Kreml, 8. septembril 1956

INTERNAATKOOLIDE ORGANISEERIMISEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
15. septembril 1956

NLKP XX kongress, lähtudes võrsuva põlvkonna kasvatamise ja temale hariduse andmise põhjaliku parandamise ülesandest, tunnistas otstarbekohaseks asuda uut tüüpi õppe- ja kasvatusasutuste — internaatkoolide — organiseerimisele. Need internaatkoolid peavad kõrgemal tasemel lahendama igakülgselt arenenud ning haritud kommunismiehitajate ettevalmistamise ülesandeid.

Internaatkoolides tuleb luua kõige soodsamad tingimused õpilastele igakülgse üldhariduse ja polütehnilise hariduse andmiseks, nendes kõrgete moraaliomaduste kasvatamiseks, õpilaste hea füüsilise ja esteetilise arenemise tagamiseks ja nende ettevalmistamiseks praktilisele tööle mitmesugustes rahvamajandusharudes.

Selleks et internaatkoolid saaksid neid ülesandeid edukalt lahendada, on vaja neis järjekindlalt läbi viia leninlik nõue — ühendada õppetöö õpilaste tootliku tööga, siduda kool eluga.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, NSV Liidu Riiklikku Majanduskomisjoni, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid vastavate NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul kuni 1. oktoobrini 1956 kindlaks määrama internaatkoolide võrgu ja nende õpilaste kontingendi vabariikide järgi ja Teedeministeeriumi järgi 1956.—1960. aastaks, pidades sealjuures silmas, et 1960. aastal peab internaatkoolides õppima vähemalt 1 miljon kasvandikku.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel, NSV Liidu Riiklikul Majanduskomisjonil ja NSV Liidu Rahandusministeeriumil näha selleks ette vajalikud kapitaalmahutused 1957. aastast alates.

Internaatkoolide võrgu ja nende organiseerimise kulude kindlaksmääramisel lähtuda järgmisest:

a) internaatkoolide organiseerimisel tuleb üldreeglina kasutada keskkoolide tüüphooneid ja teisi sobivaid ruume, ehitades nendele juurde vajalikud hooned — kasvandike ühiselamud, toitlusblokid, võimlemissaalid, töökojad ja muud abiruumid, mis loovad normaalsed tingimused laste õpetamiseks ja kasvatamiseks; samuti tuleb luua spetsiaalsed hoonete kompleksid internaatkoolide jaoks;

b) internaatkoolides võivad nendes alaliselt elavate õpilaste kõrval õppida ka lapsed, kes elavad perekondades;

c) ühiselamuteks ja abiruumideks vajalike hoonete juurdeehitamist, vastavalt internaatkoolide võrgu arendamise plaanile, ei tule läbi viia koolimajade ehitamiseks antavate summade arvel, vaid selleks tuleb kasutada spetsiaalseid assigneeringuid, mis on antud elamuehituseks ja muuks otstarbeks;

d) internaatkoolidele vajalike ühiselamute ja teiste ruumide kohandamiseks ning juurdeehitamiseks tuleb 1956. aastal kasutada üldisi kapitaalmahutusi, mis on liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt kindlaks määratud, samuti vabariikide eelarvetes kokkuhoitud summasid;

e) ehitada uusi tüüpkoolimaju, nagu see on NLKP XX kongressi direktiivides kuuenda viie aasta plaani kohta ette nähtud, kooskõlas üldise keskhariduse läbiviimise ülesandega ja kohtades, kuhu saab hästi organiseerida internaatkoole;

2. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Ehituskomi-

teele ülesandeks kuni 1. jaanuarini 1957 välja töötada ja kinnitada keskkoolide hoonete tüüpprojektid, pidades silmas nende kasutamist internaatkoolide õppekorpustena, samuti töötada välja ja kinnitada 210, 300, 450 ja 600 kohaga internaatkoolide ning nende juurde kuuluvate abihoonete tüüpprojektid.

3. Tunnistada, et ministeeriume ja keskasutusi on vaja internaatkoolide ehitamisele kaasa tõmmata.

Ministeeriumidel ja keskasutustel ehitada internaatkoole neile alluvate ehitusorganisatsioonide jõududega ja oma summade ning fondide arvel.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel ja NSV Liidu Riiklikul Majanduskomisjonil koos vastavate NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutustega ning liiduvabariikide ministrite nõukogudega töötada 1956. aasta 1. novembriks välja internaatkoolide ehitamise plaan 1957.—1960. aastaks.

4. Määrata, et internaatkoolidesse võetakse eeskätt vastu vallasemade, sõja- ja tööinvaliidide lapsi, orbusid, samuti lapsi, kelle kasvatamiseks vajalikud tingimused perekonnas puuduvad.

Laste vastuvõtmine internaatkoolidesse toimub ainult vanemate või neid asendavate isikute soovil.

Internaatkoolides võetakse täielikule riigi ülalpidamisele lapsi, kellel ei ole vanemaid, samuti üksikutel juhtudel, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsusel ka lapsi, kes on pärit lasterikastest, aineliselt vähekindlustatud perekondadest.

5. Kohustada liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid eraldama internaatkoolidele maatükke õppeotstarbeks, samuti vajaduse korral andma neile maakõlvikuid abimajandite organiseerimiseks.

NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumil ja NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumil anda internaatkoolide abimajandite jaoks vajalik hulk seemneid, väetisi, kodulinde, produktiivseid karuloomi, tööloomi, põllutöömasinaid ja inventari.

6. Teha tööstusettevõtetele, masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele ettepanek, kolhoosidel aga soovitada anda internaatkoolidele igakülgset abi õpilaste tootmispraktika organiseerimisel, nähes selleks ette praktika juhendajaid, eraldades töökohti ja vajalikke materjale.

7. Kohustada ÜLKNÜ Keskkomiteed ja kohalikke komsomoliorganisatsioone võtma aktiivselt osa internaatkoolide kasvandike monoliitsete kollektiivide loomisest, mitmekülgse kasvatustöö organiseerimisest õpilaste hulgas; tõmmata ettevõtete, kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade komsomoliorganisatsioone kaasa internaatkoolide töökodade sisustamisele ja õppe- ning katsepõldude organiseerimisele.

8. Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks kinnitada kuu aja jooksul internaatkoolide põhimäärus.

Arvesse võttes, et üleminek uuele süsteemile — laste õpetamisele ja kasvatamisele internaatkoolides — nõuab küllaltki pikka aega, mille jooksul peamist osa laste õpetamisel ja kasvatamisel peavad endiselt etendama olemasolevad üldhariduslikud koolid, kohustavad NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kõiki partei-, nõukogude ja majandusorganisatsioone pöörama raugematut tähelepanu koolide materiaalse baasi igakülgsele tugevdamisele ja õpilastega tehtava õppe- ning kasvatustöö parandamisele, keskkooli lõpetajate organiseeritud töölerakendamisele, pidades silmas nende ettevalmistust.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

ALAEALISTE TÖÖKAITSE TÕHUSTAMISEST

Alaealiste töökaitse edasiseks tõhustamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium **otsustab:**

1. Keelata alla 16 aasta vanuste isikute töölevõtmine.

Erandjuhtudel võib ametiühingute käitis- või kohalike komiteedega kooskõlastamise järel võtta tööle isikuid, kes on saanud 15 aastat vanaks.

Liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumidel teha vastavad muudatused tööseaduste koodeksites.

2. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1955. aasta 15. augusti seadluse „Alaealiste tööpuhkusest ja töötingimustest" osaliseks muutmiseks sõnastada selle seadluse 1. paragrahv järgmises redaktsioonis:

„Määrata kindlaks 15—16-aastastele individuaalselt ja brigaadides õppivatele noortele õppeperioodil ning 15—16-aastastele töölistele ja teenistujatele tööpäeva kestuseks 4 tundi."

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
A. GORKIN

Moskva, Kreml, 13. detsembril 1956

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

MAKSUDE ALANDAMISE KOHTA TÖÖLISTEL JA TEENISTUJATEL, KES SAAVAD PALKA KUNI 450 RUBLA KUUS

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium **otsustab:**

1. Täiendavate maksusoodustuste andmiseks töölistele ja teenistujatele, kes saavad põhitöökohalt palka kuni 450 rubla kuus, vähendada kehtivaid tulumaksu ja vallaliste ning vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu määrasid:

Seoses sellega määrata töölistele ja teenistujatele, kes saavad põhitöökohalt palka kuni 450 rubla kuus, mahaarvamised kehtivatest tulumaksu ja vallaliste ning vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu määradest järgmises suuruses:

Kui palk on kuni	380 rubla	vähemalt 80 protsendi võrra
„ „ „	381—400 „	vähemalt 55 protsendi võrra
„ „ „	401—430 „	vähemalt 20 protsendi võrra
„ „ „	431—440 „	vähemalt 10 protsendi võrra
„ „ „	441—450 „	keskmiselt 5 protsendi võrra tulumaksu osas ja 10 protsendi võrra vallaliste ja vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu osas.

2. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks kinnitada tulumaksu ja vallaliste ning vähelapseliste NSV Liidu kodanike maksu määrad, lähtudes käesoleva seadluse paragrahvis 1 ettenähtud mahaarvamiste ulatusest.

3. Maksude võtmine vastavalt käesolevale seadlusele algab 1957. aasta märtsikuu palgast.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
M. GEORGADZE

Moskva, Kreml, 23. märtsil 1957

ELAMUEHITUSE ARENDAMISEST NSV LIIDUS

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
31. juulil 1957

Sotsialismimaal, kus võim kuulub töörahvale, on rahva elutaseme ja heaolu tõstmine üks tähtsamaid ülesandeid. Kommunistlikul parteil ja Nõukogude valitsusel ei ole üllamat eesmärki kui hoolitsus rahva hüvangu ja õnne eest, tema elutingimuste parandamise eest.

Pärast seda, kui võim meie maal läks töörahva kätte, seati ülesandeks tagada Nõukogude riigi majanduslik sõltumatus, sest ilma selleta ei olnud võimalik kaitsta nõukogude võimu interventide kallaletungide vastu ja läbi viia maa sotsialistlikku ümberkorraldamist.

Järjekindlalt teostades leninlikku peajoont, mille eesmärgiks on rasketööstuse — riigi heaolu aluste aluse — eelisarendamine, luues sellised tööstusharud, mis tsaari-Venemaal olid tundmatud: traktoritööstuse, autotööstuse, tööpingitööstuse, keemia- ja lennukitööstuse ning põllutöömasinate tööstuse, põhjalikult rekonstrueerides naftatööstuse, mustmetallurgia ja rea teisi tähtsamaid rasketööstusharusid, viies edukalt ellu suure Lenini õpetust meie maa elektrifitseerimise kohta, laiendasid kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus juba esimeste viisaastakute ajal igati elamuehitust.

Uute tööstuskeskuste loomine tõi kaasa linnade ja asulate arvu suurenemise. Meie maal tekkisid uued suured linnad — Magnitogorsk, Komsomolsk Amuuri ääres, Karaganda, Stalinsk, Kirovsk, Balhašš ja sajad teised.

Elamuehitus kestis meie maal edasi ka Suure Isamaasõja raskeil aastail. Sõda ja fašistlik okupatsioon tekitasid elamufondile väga suurt kahju; üle 1700 linna ja asula purustati, hävitati ligi 70 miljonit ruutmeetrit elamispinda, üle 25 miljoni inimese jäi täielikult peavarjuta. Sõjaaja rasketes tingimustes ehitati ja taastati elumaju kogupindalaga ligi 50 miljonit ruutmeetrit.

Purustanud fašistlikud röövvallutajad, hakkas nõukogude rahvas sõjajärgseil aastail partei ja valitsuse juhtimisel tegema tohutut loovat tööd NSV Liidu rahvamajanduse taastamiseks ja edasiarendamiseks. Ennenägematult lühikese ajaga likvideeriti sõja rasked tagajärjed. See nõudis kogu rahvalt rohkeid jõupingutusi. Ka elamuehituse alal on ära tehtud palju. Linnade elamufond on täielikult taastatud ning sõjaeelsega võrreldes on see fond isegi märksa suurenenud.

Linnades ja töölisasulates ehitati ja taastati ainuüksi aastail 1946—1956 elumaju kogupindalaga ligi 300 miljonit ruutmeetrit. See ületab rohkem kui 1,5-kordselt kogu elamufondi revolutsioonieelse Venemaa linnades. Suures ulatuses arendatakse elamuehi-

tust ka maal. Samal ajavahemikul ehitasid kolhoosnikud ja maaharitlased ligi 5,7 miljonit elumaja.

Üldine elamufond linnades ja linnatüüpi asulates on nõukogude võimu aastail suurenenud 3,7-kordseks. Nõukogude võimu ajal on Moskvas, Leningradis, Kiievis, Gorkis ja teistes meie maa linnades ekspluatatsiooni antud tuhanded uued elumajad. Nii oli Moskva elamufond 1956. aasta alguseks rohkem kui kaks korda suurem 1926. aasta elamufondist. Ainuüksi 1956. aastal ehitati Moskvas 1 374 000 ruutmeetrit elamispinda. 1957. aastal on Moskva ehitajad kohustunud ehitama ja ekspluatatsiooni andma 1 800 000 ruutmeetrit uut elamispinda. Märksa on elamufond kasvanud ka teistes NSV Liidu linnades. Gorkis suurenes elamufond 1956. aasta alguseks 1926. aastaga võrreldes 4,2-kordseks, Novosibirskis 6,5-kordseks ja Sverdlovskis 5,4-kordseks.

Kuid tööstusettevõtete ehitamise tempo on meie maal kuni viimase ajani olnud elumajade ehitamise tempost kiirem. Selleks et luua rasketööstus ja seega tagada kõigi rahvamajandusharude edasine võimas kasv, saavutada kiire tõus põllumajanduslikus tootmises ning sellel alusel märksa tõsta nõukogude rahva ainelist heaolu ja kultuuritaset, oli vaja suuri materiaalseid ressursse ja rahasummasid. Seoses sellega jäi elamuehitus elanikkonna vajadustest maha.

Samal ajal töötajate elutaseme tõusu, meditsiinilise teenindamise ja olustikuliste tingimuste paranemise tulemusena meie maal aastast aastasse järsult väheneb suremus, kasvab elanike arv. Seoses grandioossete industrialiseerimisplaanide elluviimisega ja uute tööstuskeskuste tekkimisega on linnaelanike üldarv viimase 30 aasta jooksul suurenenud rohkem kui 3-kordseks.

Vaatamata elamuehituse pidevalt suurenevale mahule on elanikkonna kiire kasv ja teistest majandusharudest ettejõudev arengutempo tööstuses viinud selleni, et korteriprobleem on ikka veel üks kõige pakilisemaid probleeme. Paljude linnade, töölisasulate ja külade elanikud tunnevad puudust heakorrastatud elamutest. Palju perekondi elab veel viletsates majades.

Elanikkonna ebarahuldav varustamine korteritega on ühtlasi ka elamuehituses veel esinevate tõsiste puuduste tagajärg. Paljudes liiduvabariikides, kraides, oblastites, linnades ja rajoonides ei kasutata täiel määral ära summasid, mida riik selleks otstarbeks eraldab. Elumajade ekspluatatsiooniandmise plaane ei täideta, materiaalseid vahendeid ja tööjõuressursse killustatakse rohkearvuliste objektide vahel. Selle asemel, et ehitada elumaju suurte massiividena, püstitatakse neid sageli laialipillatult üksikkruntidel, eri linnaosades. Sageli käib linnades hoonestamisega kaasas elumajade teatud osa õigustamatu ulatuslik lammutamine, mis põhjustab elamispinna kadu. Paljudes elamurajoonide planeerimise ja väljaehitamise ning elumajade projektides esineb veel

liialdusi, mis muudavad ehitustöid kallimaks ja kisuvad alla ekspluatatsiooni antava elamispinna kvaliteeti.

Paljude tööstusettevõtete ja organisatsioonide juhtivad töötajad, olles veeretanud kogu vastutuse elumajade ehitamise eest tööettevõtja-ehitusorganisatsioonidele, ei avalda initsiatiivi täiendavate reservide ja võimaluste leidmises elamuehituse mahu suurendamiseks.

Individuaalelamute ehitamine linnades ja asulates ei toimu küllaldases ulatuses. Paljudes kohtades ei osuta kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed, ettevõtete ja asutuste juhtivad töötajad individuaalehitajatele vajalikku abi, ei aita kaasa asulate heakorrastamisele ega organiseeri individuaalehitajaid elamuehituskollektiivideks. Individuaalelamute ehitajaid varustatakse ehitusmaterjalide ja -detailidega veel halvasti. Tööstusettevõtete partei- ja ametiühinguorganisatsioonid hoiavad sageli individuaalelamuehituse juhtimisest kõrvale.

Elamuehitus maal jääb samuti vajadustest maha. Seda põhjustavad ehitustööde ebarahuldav organiseerimine ja nõrk tootmistehniline baas. Paljudes kolhoosides puuduvad alalised ehitusbrigaadid, vähe on loodud kolhoosidevahelisi ehitusorganisatsioone ja -ettevõtteid.

Elamuehituse tempot linnades ja maal pidurdab mitmeti ehitusmaterjalide vähesus. Mõned vabariiklikud, kraide, oblastite ja linnade partei- ja nõukogude organid, tööstusettevõtted ja ehitusorganisatsioonid ei avalda vajalikku initsiatiivi kohalike ehitusmaterjalide ja tööstuslike jäätmete ärakasutamises elamuehituse vajadusteks. Äärmiselt vähe kasutatakse elumajade ehitamisel tööstusettevõtete jäätmeid, nagu näiteks metallurgia- ja katlašlakki ning soojuselektrijaamade tuhka, samuti selliseid odavaid kohalikke ehitusmaterjale, nagu pilliroogu ja õlgi; ei arendata lubja, fibroliidi, mineraalvilla ja teiste kohalike ehitusmaterjalide tootmist.

Aeglaselt juurutatakse ehituspraktikas progressiivseid tehastes valmistatud monteeritavaid konstruktsioone; vähe kasutatakse seinte püstitamiseks suurtest plokkidest ja paneelidest konstruktsioone ning täidisseinu tellistest, mahajäämust esineb standardmajade tööstuse arengus.

Väga tõsiseks puuduseks elamuehituses on paljudel juhtudel ehitustööde madal kvaliteet: halvasti laotud seinad, toorest puidust tisleritooted ja põrandad, lohakalt valmistatud sisemised sanitaartehnilised seadeldised ja viimistlustööde eriti madal kvaliteet.

Elamuehituse mahajäämine nõuetest, ehitustööde ikka veel madal kvaliteet ja suur maksumus on olulisel määral selle tagajärg, et paljud vabariikide, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide partei-, nõukogude, majandus- ja ametiühinguorganid ei pööra mõnikord neile küsimustele vajalikku tähelepanu.

Elamuehituse laiendamises, ehitustööde tempo kiirendamises ja maksumuse alandamises omandab kõikjal väga suurt tähtsust Gorki linna tööstusettevõtete töötajate algatus — ehitada maju omal jõul „rahvaehituse meetodil".

Gorki oblasti ettevõtete kollektiivid kohustusid aastail 1957—1960 ehitama sellisel viisil täiendavalt 700 000 ruutmeetrit elamispinda, sealhulgas 1957. aastal — 85 000 ruutmeetrit, mis moodustab 60 protsenti riiklikust elamuehituse plaanist Gorki oblastis. Gorki, Stalingradi, Harkovi, Voroneži ja paljude teiste meie maa linnade ettevõtete töötajad leiavad kasutamata materjale ja seadmeid ning käitiste jäätmeid, organiseerivad ehitusmaterjalide tootmist selleks, et ehitada endale elumajad.

See on näide kõrgest sotsialistlikust teadlikkusest ning peab saama igakülgset toetust partei-, nõukogude ja ametiühinguorganitelt. Selles suurepärases algatuses väljendub töötajate püüd võimalikult kiiremini lahendada korteriprobleem meie maal.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on seisukohal, et üldrahvaliku tähtsusega elamuehituse edasiarendamine on praegu kõigi partei-, nõukogude, ametiühingu- ja majandusorganite ning kogu nõukogude rahva üks tähtsamaid ülesandeid. Kuuenda viisaastaku elamuehitusplaan, mis määrati kindlaks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi direktiividega, tuleb kindlasti täita ja ka ületada.

Partei ja valitsus selgitavad järjekindlalt välja täiendavaid summasid ja materiaalseid ressursse elamuehituse maksimaalseks edasiarendamiseks meie maal.

Riiklikud kapitaalmahutused elamuehitusse kasvavad aastail 1956—1960 viienda viisaastakuga võrreldes 78 miljardi rubla võrra ja suurenevad järgnevail aastail veelgi rohkem.

Elamuehituse arendamisega seotud üha suurenevate kulutuste finantseerimises etendavad olulist osa summad, mis jäävad Nõukogude riigi käsutusse selle tulemusena, et elanikkonna hulgas tellimise korras kuni 1957. aastani realiseeritud riigilaenude väljamaksed lükatakse edasi. Need väljamaksed oleksid moodustanud kuuenda viisaastaku lõpuks 62 miljardit rubla.

Töötajate ainelise heaolu järjekindel tõus võimaldab ühtlasi elanikkonna säästude arvel märksa edasi arendada individuaalelamuehitust. Seda soodustab asjaolu, et alates 1958. aastast ei lasta enam välja riigilaenusid, mis tulid realiseerimisele elanikkonna hulgas tellimise korras. Selle tulemusena suureneb töötajate reaalsissetulek ainuüksi 1958. aastal 14,5 miljardi rubla võrra ning 1959. aastal ja järgnevatel aastatel veelgi rohkem.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise praegune reorganiseerimine, administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogude organiseerimine loovad soodsad tingimused elamuehituse edasiarendamiseks; avanevad laialdased võimalused koha-

liku initsiatiivi avaldamiseks olemasolevate reservide kasutamisel ja laiade töörahvahulkade kaasatõmbamisel vahetule osavõtule elamuehitusest.

See, et ehitustegevust juhib nüüd iga administratiivne majanduspiirkond ise, kõrvaldab ametkondlikud barjäärid ning võimaldab elamuehitusega tegelevaid ehitusorganisatsioone ja ehitustööstuse ettevõtteid ühendada ja spetsialiseerida.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu on seisukohal, et elamuehituses edasise tõusu saavutamiseks vajalikud tingimused on nüüd loodud, ning seavad ülesandeks kõige lähema aja jooksul märksa suurendada elamufondi, et lähema 10—12 aasta jooksul likvideerida korteripuudus meie maal.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **määravad:**

1. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed, liiduvabariikide ministrite nõukogusid ja ministeeriume elamuehituse mahu kindlaksmääramisel rahvamajanduse arendamise riiklikes plaanides lähtuma vajadusest likvideerida töötajate korteripuudus lähema 10—12 aasta jooksul.

2. Määrata riikliku elamuehituse mahuks aastail 1956—1960 elumajade ekspluatatsiooni andmise alal 215 miljonit ruutmeetrit üldpinda, — NLKP XX kongressi direktiivides ettenähtud 205 miljoni ruutmeetri asemel, — ehitades: 1957. aastal — 34 miljonit ruutmeetrit, 1958. aastal — 42 miljonit ruutmeetrit, 1959. aastal — 51 miljonit ruutmeetrit ja 1960. aastal — 60 miljonit ruutmeetrit.

3. Suurendada aastail 1956—1960 elamuehituse mahtu linnades, linnatüüpi asulates, masina-traktorijaamades, sovhoosides ja metsatööstuskeskustes elanikkonna summade arvel ja riikliku krediidi abiga varem ettenähtud 84 miljonit ruutmeetrit 113 miljoni ruutmeetrini, ehitades: 1957. aastal — 13 miljonit ruutmeetrit, 1958. aastal — 19 miljonit ruutmeetrit, 1959. aastal — 29 miljonit ruutmeetrit ja 1960. aastal — 41 miljonit ruutmeetrit.

4. Laiendada kolhoosides elumajade ehitamist kolhoosnikute ja maaintelligentsi jõul 2,3 miljonilt majalt aastail 1951—1955 4 miljoni majani aastail 1956—1960, ehitades: 1957. aastal — 750 000 maja, 1958. aastal — 800 000 maja, 1959. aastal — 850 000 maja ja 1960. aastal — 900 000 maja.

Teha NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ülesandeks määrata koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega kindlaks igaaastane elamuehituse maht kolhoosnikutele ja maaintelligentsile igas vabariigis.

5. Määrata kooskõlas käesoleva määruse 2. ja 3. punktiga aastaiks 1956—1960 riikliku elamuehituse ja individuaalelamuehituse mahuks liiduvabariikide linnades, töölisasulates, masina-traktorijaamades, sovhoosides ja metsatööstuskeskustes:

	Riiklik elamuehitus (milj. m² üldpinda)	Individuaalelamuehitus linnades, asulates, masina-traktorijaamades, sovhoosides ja metsatööstuskeskustes (milj. m² üldpinda)
Vene NFSV	149,0	68,0
Ukraina NSV	29,5	21,4
Valgevene NSV	3,9	3,1
Usbeki NSV	3,9	3,0
Kasahhi NSV	15,0	7,7
Gruusia NSV	2,1	1,9
Aserbaidžani NSV	2,3	1,4
Leedu NSV	1,2	0,8
Moldaavia NSV	0,8	0,7
Läti NSV	1,3	0,7
Kirgiisi NSV	1,2	1,1
Tadžiki NSV	1,0	0,7
Armeenia NSV	1,2	0,9
Turkmeeni NSV	1,3	1,1
Eesti NSV	1,3	0,5

6. Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks määrata kahe kuu jooksul rahvamajanduse nõukogudele ja kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele elumajade ehitamise ülesanded aastaiks 1956—1960, tuues eraldi välja elamuehituse mahu üksikutes suurtes linnades.

7. Panna alates 1958. aastast tööettevõtte korras linnades elumajade, kultuuri- ja elukondlike asutuste ning kommunaalettevõtete ehitamisel tellija kohustused täitevkomiteedele. Nende ehitamisega seotud projekteerimis- ja uurimistöid peavad üldreeglina tegema oblastite (kraide) või linnade täitevkomiteede ühendatud projekteerimisorganisatsioonid.

8. Teha liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja oblastite (kraide) täitevkomiteedele ülesandeks kinnitada 1. detsembriks 1957 ehitatavate elumajade, kultuuri- ja elukondlike asutuste ning kommunaalettevõtete paigutuse plaanid suurtes linnades aastaiks 1958—1960, lähtudes vajadusest organiseerida elamuehitust vabadel territooriumidel peaasjalikult suurte massiividena ja praegusi hooneid lammutamata.

9. Kiita heaks Gorki linna ja rea teiste linnade tööstusettevõtete ja organisatsioonide tööliste ja teenistujate algatus — ehitada elumaju omal jõul, millega pandi algus üldrahvalikule liikumisele korteriolude kiire parandamise eest ja milles avaldus kõrge sotsialistlik teadlikkus.

Elamuehituse arendamise eesmärgil tunnistada vajalikuks igati stimuleerida elumajade ehitamist tööstusettevõtete ja organisatsioonide tööliste ja teenistujate jõududega, sest see on üks elamuehituse mahu suurendamise ja elumajade kiirema ekspluatatsiooniandmise teid.

10. Määrata kindlaks, et elumaju võib ettevõtete ja organisat-

sioonide tööliste ja teenistujate vahetul osavõtul ehitada nii kapitaalmahutuste plaanide alusel elamuehituseks määratud assigneeringute arvel kui ka teiste summade arvel, mida ettevõtted ja majandusorganisatsioonid ettenähtud korras kasutavad kapitaalehitustöödeks täiendavalt riiklikele kapitaaltööde plaanidele, sealhulgas summade arvel, mida saadakse ettevõtte fondist, direktori (juhataja) fondist, laiatarbefondist, üleliidulise sotsialistliku võistluse preemiatest ning teistest ettevõtetele ja organisatsioonidele antavatest preemiatest.

11. Anda ettevõtete ja organisatsioonide juhtivatele töötajatele õigus:

ühendada mainitud elamuehituseks minevaid summasid, mis on eraldatud nii plaaniliseks elamuehituseks ettenähtud assigneeringutest kui ka ettevõtete ja majandusorganisatsioonide käsutuses olevatest erisummadest, mida kindlaksmääratud korras suunatakse ehitustegevuseks väljaspool kapitaaltööde plaani;

pärast kooskõlastamist ametiühinguorganisatsioonidega suunata aastail 1957—1960 elamuehituse finantseerimiseks kuni 70 protsenti summasid ettevõtte fondist, direktori (juhataja) fondist ja laiatarbefondist, samuti üleliidulise sotsialistliku võistluse preemiatest ning teistest ettevõttele ja organisatsioonile antavatest preemiatest, kusjuures vastavalt tuleb vähendada kulutusi muudeks otstarveteks nimetatud allikate arvel;

alates 1958. aastast eraldada avansi korras ettevõtte fondi ja direktori (juhataja) fondi esimese, teise ja kolmanda kvartali bilansi alusel 60 protsenti vastavalt kehtivatele määrustele arvutatavate fondide summast.

12. Anda ministeeriumidele, keskasutustele ja administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogudele õigus lubada neile alluvatel tööstusettevõtetel ja majandusorganisatsioonidel kasutada elumajade ehitamiseks täiendavalt, lisaks summadele, mis eraldatakse ettevõtte fondi ja direktori (juhataja) fondi, kuni 30 protsenti selle ettevõtte (organisatsiooni) üleplaanilise kasumi üldsummast.

13. Rakendada kõigi majandusorganisatsioonide suhtes NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. aasta 18. aprilli määruse nr. 492 3. punkti, mis annab õiguse ehitada koos teiste ettevõtete ja majandusorganisatsioonidega elumaju kindlaksmääratud korras täiendavalt summadele, mis on selleks otstarbeks eraldatud riikliku plaani järgi.

14. Anda tööstusettevõtetele ja majandusorganisatsioonidele õigus alustada elumajade ehitamist, millest võtavad oma tööga osa selle ettevõtte (organisatsiooni) töölised ja teenistujad, lisaks kapitaaltööde plaani kohaselt läbiviidava ehitustegevuse finantseerimiseks määratavate summade arvel, kui on olemas summasid vähemalt 25 protsendi ulatuses elamuehituse eelarvelisest maksumusest, kuid nii, et vajalike summade kogumine ehitusobjekti valmimiseks oleks tagatud elamuehituse kestuse normidega kind-

laksmääratud tähtajal või siis tuleb leida plaanilised allikad alustatud ehitustegevuse finantseerimiseks.

Keelata ettevõtete ja majandusorganisatsioonide juhtijatel ettevõtete (organisatsioonide) käibevahendite kasutamine kapitaalehitustöödeks või ehituskulude arvamine väljalastava toodangu omahinna hulka.

15. Määrata kindlaks, et selliste elumajade eelarved, mida ettevõtted ja organisatsioonid ehitavad majanduslikul meetodil oma tööliste ja teenistujate osavõtul, ei pea sisaldama plaanilist akumulatsiooni, ning lisakulude määra eelarvetes tuleb märksa vähendada, võrreldes lisakulude kehtivate normidega.

16. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, kraide, oblastite ja linnade parteikomiteesid, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogusid, rahvamajanduse nõukogusid, ministeeriume, kraide, oblastite ja linnade täitevkomiteesid, ettevõtete, majandusorganisatsioonide ja asutuste juhtijaid igati toetama laialdast elamuehitust, mida tööstusettevõtted arendavad omal jõul tööliste ja teenistujate otsesel osavõtul, ning osutama sellele igakülgset kaasabi.

17. Selleks et maksimaalselt industrialiseerida väike-elumajade ehitamist ja vähendada selle maksumust, arendada meie maal igati monteeritavate väike-elumajade tootmist ning 1960. aastaks saavutada, et monteeritavaid standardelumaju väljalaskvate ettevõtete võimsus aastas oleks kuni 20 miljonit ruutmeetrit elamispinda ja kohalikest materjalidest seintega majadele määratud detailide komplekte väljalaskvate ettevõtete võimsus kindlustaks aastas kuni 10 miljoni ruutmeetri elamispinna valmisehitamise.

Määrata kindlaks standardmajade ja detailide tootmise maht aastaiks 1958—1961 alljärgnevalt:

	(milj. m² elamispinda)			
	1958	1959	1960	1961
Standardmajad	5,5	10	15	20
sealhulgas:				
riiklikuks elamuehituseks	2	2	2	2
individuaalehitajatele müümiseks	3,5	8	13	18
Kohalikest materjalidest seintega majade detailid	4	6	8	10
sealhulgas:				
individuaalehitajatele müümiseks	2	3	3	4
ehitustegevuseks kolhoosides	2	3	5	6

Vene NFSV, Ukraina NSV, Valgevene NSV ja Kasahhi NSV ministrite nõukogudel, partei krai- ja oblastikomiteedel, rahvamajanduse nõukogudel, täitevkomiteedel kraides ja oblastites, kus on ette nähtud arendada monteeritavate väikemajade tootmist, võtta tarvitusele vajalikud abinõud tootmisvõimsuste suurendamiseks ja standardmajade tootmisel kindlaksmääratud mahu saavutamiseks.

18. Tunnistada vajalikuks:

a) viia 1960. aastal seinamaterjalide tootmise maht 61 miljardi tingtelliseni, laiendades sealjuures suurte seinaplokkide tootmist

1956. aastaga võrreldes 15-kordseks, väikeplokkide tootmist 3,2-kordseks, efektiiv- ja fassaadtelliste tootmist 3-kordseks, looduslikust kivist plokkide tootmist 2,6-kordseks, kärgbetoonplokkide tootmist 3,5 miljardi tingtelliseni;

b) viia 1960. aastal asboeterniidi tootmine 3300 miljoni tingplaadini, katusepapi tootmine 806 miljoni ruutmeetrini, tsement- ja keraamiliste katusekivide tootmine 1094 miljoni tükini;

c) viia 1960. aastal kipskuivkrohvi tootmine 106 miljoni ruutmeetrini; organiseerida piirkondades, kus elamuehitus on suure kontsentratsiooniga, suuremõõtmeliste kipsbetoonist vaheseinapaneelide masstootmine;

d) selleks et parandada viimistlustööde kvaliteeti elumajade ehitamisel ja suurendada viimistlustööde tegemist tööstuslikul viisil, viia 1960. aastal mitmesuguste linoleumiliikide (gliftaal-, polükloorviniil-, kummi-, pergamiin- ja nitrolinoleumi) tootmine 36,5 miljoni ruutmeetrini ja tapeedi tootmine 200 miljoni rullini.

Organiseerida sünteetilistest ja muudest toorainetest põrandaplaatide, samuti põrandapoonimisvaha masstootmine.

Märksa suurendada kvaliteetsete lakkide ja värvide tootmist, organiseerides selle elumajade, kultuuri- ja elukondlike asutuste ehituse vajaduste rahuldamiseks tarvilikus ulatuses, sealhulgas titaanvalge, vees lahustuvate emulsioonemailide, laudpõrandate katmiseks vajalike emailvärvide ja parkettpõrandate katmiseks minevate värvitute veekindlate lakkide tootmist, samuti hoonete sisemiseks viimistlemiseks värvitud asbest-tsementplaatide ja plastmassist plaatide tootmist;

e) suurendada 1960. aastal vannide tootmine 1956. aastaga võrreldes rohkem kui kahekordseks, kraanikausside, klosetipottide ja radiaatorite tootmine 2,3-kordseks, keskküttekatelde, vee- ja kanalisatsioonitorude tootmine 1,8-kordseks.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel esitada liiduvabariikide ministrite nõukogudega ning NSV Liidu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komiteega kooskõlastatult kuu aja jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule kinnitamiseks abinõud, mis tagavad mainitud materjalide ja toodete väljalaske edasiarendamise.

19. Kohustada rahvamajanduse nõukogusid ja kohalikke töörahva saadikute nõukogusid osutama pidevat kaasabi monteeritavaid raudbetoonkonstruktsioone, suuri plokke, suuri paneele, keramsiiti, termosiiti ja kärgbetoonist tooteid väljalaskvate ettevõtete ning teiste ehitustööstuse ettevõtete ehitamisel.

Teha NSV Liidu Riiklikule Ehituse ja Arhitektuuri Komiteele ülesandeks elumajade parimate suurtest paneelidest konstruktsioonide ja nende tootmise ratsionaalse tehnoloogia väljatöötamiseks korraldatava 1957. aasta konkursi tulemuste põhjal esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule 1957. aasta novembris ettepanekud, kuidas arendada suurtest paneelidest majade konstruktsioonide tööstuslikku tootmist ja suurtest plokkidest majade ehitamist aastail 1958—1960.

20. Selleks et laialdaselt juurutada ehituspraktikasse Moskva Ehituse Peavalitsuse kogemusi suurtest valtsitud paneelidest vaheseinte kasutamise alal, teha NSV Liidu Riiklikule Ehituse ja Arhitektuuri Komiteele ülesandeks esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule kahe kuu jooksul ettepanekuid, kuidas ehitada tööstusseadmeid suurtest paneelidest vaheseinte valmistamiseks ja kuidas organiseerida nende tootmist administratiivsetes majanduspiirkondades.

21. Lubada rahvamajanduse nõukogudel, ministeeriumidel ja kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel kasutada neile alluvate ettevõtete tootmisvõimsusi elumajade, kultuuri- ja elukondlike asutuste ning kommunaalettevõtete ehitamiseks vajalike materjalide, detailide, toodete ja seadmete üleplaaniliseks valmistamiseks.

Määrata kindlaks, et fondeeritavaid materjale, detaile, tooteid ja seadmeid, mis on valmistatud üle plaani kohaliku initsiatiivi ärakasutamise korras, tuleb esmajärjekorras suunata vastavate administratiivsete majanduspiirkondade vajaduste rahuldamiseks elumajade, kultuuri- ja elukondlike asutuste ning kommunaalettevõtete ehitamisel.

Soovitada rahvamajanduse nõukogudel, ministeeriumidel ja kohalikel töörahva saadikute nõukogudel sõlmida vastastikuse abistamise lepinguid selleks otstarbeks vajalike ehitusmaterjalide, toodete, detailide ja seadmete saamiseks.

22. Määrata kindlaks, et NSV Liidu metsarikastes piirkondades tuleb elamuehitust arendada peaasjalikult puumajade püstitamise teel.

23. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja linnade parteikomiteesid, rahvamajanduse nõukogusid, ministeeriume, oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteesid kaasa aitama elumajade laialdasele ehitamisele tööliste ja teenistujate summadega ning riikliku krediidi abiga, võttes arvesse elanikkonna suurenevat büdžetti seoses laenutellimise ärajätmisega alates 1958. aastast.

Panna vastutus ettevõtete ja asutuste tööliste ja teenistujate individuaalelamuehituse organiseerimise eest nimetatud organisatsioonide juhtivatele töötajatele. Teid, kommunikatsioone ja elektriliine individuaalelamuehituse territooriumidel tuleb ehitada nende ettevõtete ja organisatsioonide kulul, kus individuaalehitajad töötavad, sealjuures tuleb sellistele ehitustöödele kaasa tõmmata ka individuaalehitajaid.

Anda rahvamajanduse nõukogudele, oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteedele õigus juhul, kui teatud piirkonnas ehitavad individuaalelamuid eri ettevõtete ja asutuste töötajad, ühendada nende organisatsioonide summad teede ja kommunikatsioonide ehitamiseks.

Soovitada oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteedel eral-

dada ettevõtetele ja organisatsioonidele krundid individuaalelamute ehitamiseks asulate näol sellise arvestusega, et need hoonestatakse 3—5 aasta jooksul.

24. Soovitada ettevõtetel, organisatsioonidel ja kohalikel töörahva saadikute nõukogudel lubada ja stimuleerida paljukorteriliste elumajade ehitamist tüüpprojektide järgi individuaalehitajate jõududega vastastikuse tööabi alustel, kusjuures üks ehitaja säilitab isikliku omandi õigused ühele korterile.

Lubada NSV Liidu Rahandusministeeriumil anda laenu paljukorterilisi elumaju ühiselt ehitavatele kodanikele kooskõlas individuaalelamuehituse krediteerimise tingimustega.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel teha vastavad muudatused kehtivatesse määrustesse individuaalelamuehituse ja elamuehituskollektiivide organiseerimise alal.

Lisaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1948. aasta 26. augusti määruse nr. 3211 1. punktile määrata, et krunte territooriumidel, kus püstitatakse individuaalelamuid, eraldatakse ettevõtetele ja asutustele tingimusel, et need krundid järgnevalt kinnistatakse neis organisatsioonides töötavatele individuaalehitajatele.

Oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteedel valida olemasolevate hulgast välja individuaalelamute tüüpprojektid, võttes arvesse kohalikke olustikulisi ja klimaatilisi tingimusi, samuti ehitusmaterjalide olemasolu. Kirjastada projektid ja individuaalehitajatele määratud nõuanded massitiraažis.

25. Kohustada rahvamajanduse nõukogusid, ministeeriume, oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteesid, samuti ettevõtete ja organisatsioonide juhtijaid varustama individuaalehitajaid ehitusmaterjalide, ehitusdetailide, tisleri- ja metallitoodete ning sanitaartehniliste seadmetega, samuti abistama neid transpordivahenditega, kusjuures materjalide ja transpordi eest tuleb individuaalehitajail tasuda kindlaksmääratud korras.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel tagada elamuehituseks vajalike ehitusmaterjalide tootmise, samuti mitmesuguste tööstuslikest jäätmetest valmistatavate ehitusmaterjalide ja -detailide tootmise tunduv edasiarendamine, kasutades selleks peaasjalikult kohaliku tööstuse ja tööndusKooperatsiooni ettevõtteid.

26. Arvestades seda, et hoolitsus töötajate korteriolude ja elutingimuste parandamise eest on ametiühingute tähtsaim ülesanne, kohustada Üleliidulist Ametiühingute Kesknõukogu, ametiühingute keskkomiteesid ja kohalikke komiteesid:

tõhustama ühiskondlikku kontrolli riikliku elamuehituse plaanide täitmise üle;

osutama laialdast kaasabi elumajade ehitamises ettevõtete summadega, tööliste ja teenistujate vahetul osavõtul;

organiseerima ehituskollektiivide sotsialistlikku võistlust elamuehitustööde õigeaegse sooritamise eest ja elamuehituseks vajalike ehitusmaterjalide, toodete ja detailide üleplaanilise valmistamise eest;

erilist tähelepanu pöörama individuaalehitajatele, osutades neile kaasabi vajaliku materiaalse ja tehnilise abi saamisel kohalikelt töörahva saadikute nõukogudelt ja ettevõtetelt.

27. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja rajoonide parteikomiteesid ning oblastite (kraide) täitevkomiteesid astuma otsustavaid samme elamuehituse hoogustamiseks kolhoosides.

Pidada vajalikuks märksa suurendada kohalike ehitusmaterjalide, -konstruktsioonide ja -detailide tootmist kolhoosides ning laiendada vastavate kolhoosi- ja kolhoosidevaheliste ettevõtete võrku. Organiseerida kõikjal kolhoosides elumajade ehitamine kolhooside ehitusbrigaadide ja kolhoosidevaheliste ehitusorganisatsioonide jõududega.

Kohustada rahvamajanduse nõukogusid ja oblastite (kraide) täitevkomiteesid osutama kolhoosidele igakülgset abi ülalloetletud ettevõtete ja organisatsioonide varustamisel vajalike seadmete ja tagavaraosadega.

28. Kohustada NSV Liidu Riiklikku Plaanikomiteed eraldama aastail 1958—1960 laia turu vajadusteks põhilisi ehitusmaterjale alljärgnevas koguses:

	Mõõtühik	1958	1959	1960
Tsement	milj. t	2,7	3,5	5,0
Metsamaterjal (ümarmetsana)	milj. tm	14,0	16,5	19,7
Klaas	milj. m²	52,5	54,0	58,0
Eterniit	milj. tingplaati	1000	1125	1350
Katusepapp	milj. m²	210	220	300

NSV Liidu Kaubandusministeeriumil organiseerida standardmajade, individuaalelamuehituseks vajalike materjalide, toodete ja detailide müük töölistele ja teenistujatele ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kaudu, kus nad töötavad.

Tarbijate Kooperatiivide Keskliidul avada rajoonidevahelised kauplused ehituskonstruktsioonide ja -detailide, tisleritoodete, seinamaterjalide, lubja, alabastri ning teiste kohaliku ja kooperatiivse tööstuse ettevõtetes valmistatavate sideainete müümiseks kolhoosidele.

29. Alates 1958. aastast ette näha nii linnades kui ka maal püstitatavates elumajades ökonoomsed, kõigi mugavustega üheperekonnakorterid. Elumaju ehitada tüüpprojektide järgi.

Teha NSV Liidu Riiklikule Ehituse ja Arhitektuuri Komiteele ülesandeks kinnitada elu- ja tsiviilhoonete uute ökonoomsete tüüpprojektide alusel uued normid nende hoonete, sealhulgas ruumide kõrguse projekteerimiseks.

30. Teha kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele ja rahvamajanduse nõukogudele ülesandeks:

määrata kindlaks kõige otstarbekohasem korruste arv riikliku plaani järgi ehitatavates elumajades tehnilis-majanduslike kalkulatsioonide alusel, kasutades linnade hoonestamiseks peaasjalikult

4—5-korruselisi elumaju ning väikeste linnade ja asulate hoonestamiseks peaasjalikult 2- ja 3-korruselisi maju;

laialdaselt arendada raudbetoonist hoonedetailide, seinapaneelide ja paneelvahelagede tootmist, laiendada suurte seinaplokkide, suuremõõtmeliste vaheseinte, kilpuste, paarisaknaraamide ning teiste konstruktsioonide ja detailide kasutamist;

organiseerida vajalikul hulgal väikesemõõtmelise mööbli ja sisseehitatud köögiseadmete valmistamist uut tüüpi korterite jaoks.

31. Elamuehitusse suunatavate kapitaalmahutuste planeerimisel linnades määrata kindlaks vajalike summade suurus, lähtudes elamispinna ruutmeetri keskmisest maksumusest selles linnas.

Mainitud kord kapitaalmahutuste planeerimisel seada liiduvabariikide pealinnades ja tööstuslinnades sisse alates 1. jaanuarist 1959.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel määrata linnade täitevkomiteede osavõtul, pärast kooskõlastamist NSV Liidu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komiteega, 1. juuliks 1958 kindlaks ühe ruutmeetri elamispinna maksumus igas linnas.

Seada alates 1. jaanuarist 1959 sisse elamuehituse planeerimine ja arvelevõtmine elamispinna ja kasuliku pinna ruutmeetrites ning korterite arvu järgi.

32. Seada 1958. aastal sisse tellijate ja tööettevõtjate arveldused elumajade ehitamisel tehtud tööde eest selles piirkonnas elamispinna ühe ruutmeetri preiskurandihindade alusel.

Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid 1. juuliks 1958 koostama ning pärast NSV Liidu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komiteega kooskõlastamist kinnitama elamispinna ühe ruutmeetri piirkondlikud preiskurandihinnad mitmesugust tüüpi elumajades.

Teha NSV Liidu Riiklikule Ehituse ja Arhitektuuri Komiteele ning NSV Liidu Rahandusministeeriumile ülesandeks kehtestada arveldusteks elumajade ehitamisel tehtud tööde eest selline kord, mis aitaks tõsta vastutust ehitustööde kvaliteedi ja tähtaegade lühendamise eest.

33. Konstateerida, et rahvamajanduse nõukogude ja kohalike töörahva saadikute nõukogude territoriaalsete tööettevõtja-ehitusvalitsuste üheks põhiülesandeks on elumajade ekspluatatsiooniandmise riikliku plaani täitmine.

Määrata kindlaks kord, mille kohaselt preemiaid ehitus- ja montaažtööde plaani täitmise eest makstakse ainult sel juhul, kui ehitusorganisatsioon on elamispinna ekspluatatsiooniandmise plaani täitnud.

Selleks et parandada elamuehitust linnades ja töölisasulates ning vähendada selle töömahukust ja omahinda, soovitada ehitustruste, ehitusvalitsusi ja ehitustööstuse ettevõtteid spetsialiseerida ja ühendada, samuti luua ehitustegevuses plaanikindlalt ehitustööde

varu, mis tagaks aasta jooksul elumajade ühtlase ekspluatatsiooniandmise.

34. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja ministrite nõukogusid, kraide, oblastite ja linnade parteikomiteesid, rahvamajanduse nõukogusid, ministeeriume, oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteesid, ehituste, ettevõtete ja projekteerimisorganisatsioonide juhtivaid ja insener-tehnilisi töötajaid otsustavalt parandama elamuehituse ja ehitusmaterjalide kvaliteeti.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel, rahvamajanduse nõukogudel ning kraide, oblastite ja linnade töörahva saadikute nõukogudel kinnitada 1. jaanuariks 1958 konkreetsed abinõud ehitustegevuse ja ehitusmaterjalide kvaliteedi tõstmiseks.

35. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid, rahvamajanduse nõukogusid, oblastite (kraide) ja linnade täitevkomiteesid 1958. aastal oblastikeskustes ja suurtes linnades näidisena ehitama elumaju uute ökonoomsete tüüpprojektide järgi, kusjuures selline ehitustegevus peab oma kvaliteedilt, heakorrastuselt, planeerimis- ja konstruktsioonide-alastelt lahendustelt olema lähema 3—5 aasta jooksul eeskujuks riiklikus, individuaal- ja kolhoosielamuehituses.

36. Soovitada vabariiklikel, kraide, oblastite ja linnade partei-, nõukogude ja ametiühinguorganisatsioonidel arendada vabariikide, administratiivsete majanduspiirkondade, linnade, ettevõtete ja ehitusorganisatsioonide vahel sotsialistlikku võistlust elamuehituse plaanide parema täitmise, elamuehituse maksumuse vähendamise ja kvaliteedi tõstmise eest.

Seada sisse NSV Liidu Ministrite Nõukogu, liiduvabariikide ministrite nõukogude ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu rändpunalipud elamuehitusalase sotsialistliku võistluse võitjate jaoks ning I, II ja III rahalised preemiad.

Teha Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule ülesandeks koos NSV Liidu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komiteega ning NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kinnitada pärast kooskõlastamist vastavate liiduvabariikide ministrite nõukogudega elamuehitusalase sotsialistliku võistluse põhimäärus, nähes ette rändpunalippude arvu ja preemiate suuruse.

*

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu avaldavad veendumust, et partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid suunavad koos arvuka ehitajate armeega, ettevõtete ja asutuste kollektiividega oma loomingulised jõupingutused kõigi reservide väljaselgitamisele ja ärakasutamisele elumajade ehitamisel ning kindlasti lahendavad tähtsaima üldrahvaliku ülesande — likvideerida korteripuudus meie maal lähemate aastate jooksul.

VIIES JAGU

PROPAGANDA-, AGITATSIOONI-, KULTUURI- JA TEADUSALASED KÜSIMUSED

JÄRJEKORDSEST ASPIRANTIDE VASTUVÕTMISEST NLKP KESKKOMITEE JUURES ASUVASSE ÜHISKONNATEADUSTE AKADEEMIASSE

NLKP Keskkomitee otsus
20. jaanuaril 1956

1. Lubada NLKP Keskkomitee propaganda- ja agitatsiooniosakonnal koos NLKP Keskkomitee parteiorganite osakonnaga ja NLKP Keskkomitee juures asuva Ühiskonnateaduste Akadeemia rektoraadiga välja valida kandidaadid NLKP Keskkomitee juures asuva Ühiskonnateaduste Akadeemia aspirantuuri esimesele kursusele, arvult 60—70 inimest.

2. Kohustada NLKP oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid hoolikalt välja valima akadeemia aspirantuuri jaoks kandidaate juhtivate parteipropaganda töötajate ja teaduse ning pedagoogika alal töötajate hulgast, kes on näidanud oma võimeid teaduslikuks uurimistööks ning vastavad kõigile tingimustele, mida NLKP Keskkomitee on akadeemiasse vastuvõtmise kohta kindlaks määranud.

3. Akadeemiasse astumise avalduste vastuvõtmist alustada 1. veebruarist ja lõpetada 1. aprillil. Sisseastumiseksamid läbi viia 5. maist kuni 15. juunini 1956.

4. Kuulutus järjekordsest vastuvõtmisest NLKP Keskkomitee juures asuva Ühiskonnateaduste Akadeemia aspirantuuri esimesele kursusele avaldada ajalehes „Pravda" ja ajakirjades „Kommunist" ning „Partiinaja Žizn".

PARTEI RAAMATUKOGUDEST, AJALEHTEDEST JA ARHIIVIDEST RAUDTEETRANSPORDI POLIITILISTE OSAKONDADE JUURES

NLKP Keskkomitee otsus
6. aprillil 1956

Seoses raudteetranspordi poliitiliste osakondade kaotamisega NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Anda raudteetranspordi poliitorganite raamatukogud Teedeministeeriumi ettevõtete parteiorganisatsioonidele, pannes raamatukogude finantseerimise kohalikele parteiorganitele.

2. Ajalehed, mida raudteevalitsused, raudteede poliitilised osakonnad ja ametiühingu raudteekomiteed välja annavad, anda edaspidi välja raudteevalitsuste ja ametiühingu raudteekomiteede ajalehtedena.

3. Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi (sm. Zverev) eraldama NSV Liidu eelarvesse kasutamata assigneeringud, mis olid raudteetranspordi poliitorganite ülalpidamiseks 1956. aastal ette nähtud, ja kanda nendest summadest NLKP Keskkomitee Asjadevalitsusele üle vajalikud vahendid kuludeks, mis on seotud parteiorganisatsioonide vabastatud sekretäride täiendavate ametikohtade sisseseadmisega tähtsates raudteetranspordi lõikudes ja partei raamatukogude üleandmisega kohalikele parteiorganitele.

4. Raudteetranspordi poliitorganite arhiivid anda üle vastavatele kohalikele parteiorganitele.

V. I. LENINI 86. SÜNNI-AASTAPÄEVAST

NLKP Keskkomitee otsus
7. aprillil 1956

Seoses sellega, et 22. aprillil 1956 möödub 86 aastat päevast, mil sündis Vladimir Iljitš Lenin, töölisklassi ja kõigi töötajate geniaalne juht ja õpetaja, kommunistliku partei rajaja, maailma esimese sotsialistliku riigi organiseerija ja juht, NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Tähistada Vladimir Iljitš Lenini 86. sünni-aastapäeva üldrahvaliku pidupäevana, seades selle eesmärgiks mobiliseerida töötajaid võitlusele kommunistliku partei XX kongressi ajalooliste otsuste elluviimise, kuuenda viie aasta plaani ülesannete eduka täitmise, Nõukogude riigi võimsuse tugevdamise, meie kodumaa majandusliku ja kultuurilise õitsengu ning nõukogude rahva heaolu edasise tõusu eest.

Loengutes, ettekannetes, raadiovestlustes ja ajakirjanduses on vaja: laialdaselt valgustada V. I. Lenini kui marksismi suure teoreetiku, kirgliku revolutsionääri ja rahva huvide eest väsimatu võitleja, kommunistliku partei rajaja ja Nõukogude riigi organiseerija elu ja tegevust; esile tuua V. I. Lenini väljapaistev osa Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu loomisel, töölisklassi ja talurahva liidu kindlustamisel ning meie maa rahvaste liitmisel ühtseks vennalikuks pereks; igakülgselt näidata kommunistliku partei juhtivat osa nõukogude rahva võitluses sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise leninliku plaani elluviimise eest, partei tegevuses kollektiivse juhtimise leninlike printsiipide teostamist; näidata Lenini ideede elustavat mõju kogu ülemaailmse vabadusliikumise käigule, partei ustavust leninismile ja tema loo-

vat edasiarendamist Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja välisriikide kommunistlike ning töölisparteide poolt.

2. Korraldada 1956. aasta aprillikuus kõigis ettevõtetes, kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades, asutustes, koolides ja sõjaväeosades ettekandeid, loenguid ja vestlusi järgmistel teemadel: V. I. Lenin — kommunistliku partei rajaja ja juht; V. I. Lenin — maailma esimese sotsialistliku riigi organiseerija ja juht; V. I. Lenin — revolutsioonilise teaduse korüfee; NSV Liidus sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise leninlik plaan ja nõukogude rahva võitlus selle elluviimise eest; V. I. Lenin tööviljakuse järjekindlast tõusust kui kommunismi võidu otsustavast tingimusest; V. I. Lenin töölisklassi ja talurahva liidust kui Nõukogude riigi jõu peamisest allikast; Nõukogude Liidu rahvaste vankumatu sõprus on leninismi ideede kehastus; kahe süsteemi rahuliku kooseksisteerimise leninlik poliitika on NSV Liidu välispoliitika peajoon; leninism mitmesuguste maade sotsialismile ülemineku eri vormidest; kommunistlik partei on nõukogude rahva suunav ja juhtiv jõud võitluses kommunismi ülesehitamise eest; kollektiivse juhtimise leninlik printsiip ja selle teostamine kommunistliku partei tegevuses; V. I. Lenin rahvast kui ajaloo loojast ja uue, sotsialistliku elu ehitajast; leninism on kõigi maade töötajate poolt rahu, demokraatia ja sotsialismi eest peetava võitluse lipp; leninism on kommunismi võidu eest peetava võitluse lipp.

3. Korraldada 22. aprillil 1956 Moskvas pidulik koosolek, mis on pühendatud V. I. Lenini 86. sünni-aastapäevale.

Korraldada V. I. Lenini 86. sünni-aastapäevale pühendatud pidulikud koosolekud kõigis vabariikide, kraide, oblastite, ringkondade, linnade ja rajoonide keskustes.

Korraldada 19.—22. aprillil 1956 ettevõtetes, asutustes, kolhoosides, masina-traktorijaamades, sovhoosides, õppeasutustes ja sõjaväeosades töötajate koosolekud, mis on pühendatud V. I. Lenini 86. sünni-aastapäevale.

4. Anda 22. aprillil 1956 välja ajalehtede numbrid, mis on pühendatud V. I. Lenini 86. sünni-aastapäevale.

5. Avaldada ühiskondlike ja poliitiliste ning kirjanduslike ja kunstiliste ajakirjade aprillikuunumbrites artikleid ja materjale, mis on pühendatud V. I. Lenini 86. sünni-aastapäevale.

6. Kohustada NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituuti esitama seni avaldamata Lenini dokumente avaldamiseks ajakirjas „Kommunist" ja ajalehes „Pravda".

7. Teha NSV Liidu Kultuuriministeeriumile ettepanek organiseerida 15.—22. aprillil 1956 kogu maal V. I. Lenini kohta käiva lühimetraažilise dokumentaalfilmi demonstreerimist ja Vladimir Iljitš Leninile pühendatud raadiosaateid.

V. I. LENINI NIMELISE ÜLELIIDULISE PÕLLUMAJANDUSTEADUSTE AKADEEMIA TÖÖ PARANDAMISE ABINÕUDEST

NLKP Keskkomitee otsus

10. aprillil 1956

Et parandada V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Põllumajandusteaduste Akadeemia tööd, tõsta tema osatähtsust põllumajandusteaduse arendamise juhtimises meie maal ja ühendada teaduslike töötajate jõud põllumajanduse ette seatud ülesannete edukaks täitmiseks, NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Määrata, et V. I. Lenini nimeline Üleliiduline Põllumajandusteaduste Akadeemia on kõrgemaks juhtivaks teaduslikuks ja metoodiliseks keskuseks põllumajandusteaduse alal. Vastavalt põllumajanduse ees seisvatele ülesannetele kommunismi ülesehitamisel peab akadeemia põhjalikult ja igakülgselt läbi töötama teoreetilisi probleeme kõigil põllumajandusteaduse aladel, suunama teadlaste jõud põllumajanduse arendamise aktuaalsete küsimuste läbitöötamisele, igati tugevdama teaduse sidet praktikaga, õigeaegselt üldistama eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ning sotsialistliku põllumajanduse novaatorite progressiivseid töövõtteid ja meetodeid ning juurutama neid tootmisse.

Pidades silmas antimaterialistlike ja mehhanistlike moonutuste olemasolu bioloogia- ja põllumajandusteaduses, on vaja ka edaspidi pidada lepitamatut võitlust idealistlike, vulgaarmehhanistlike ja ebateaduslike vaadete vastu bioloogia- ja põllumajandusteaduses, juhindudes marksistlik-leninlikust teooriast, materialistlikust teooriast.

2. Akadeemia tähtsamaks ülesandeks on teaduslikult läbi töötada abinõud meie maa eri piirkondade põllumajanduse ja põllumajandusliku tootmise harude arendamiseks, eesrindlaste kogemuste ja instituutide, katsejaamade ning kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste teadusliku uurimistöö tulemuste üldistamise alusel.

Akadeemia peab uurima küsimusi, mis käsitlevad maaressursside kõige täielikumat ja produktiivsemat kasutamist, põllumajandusliku tootmise ratsionaalset paigutust meie maa territooriumil põllumajandusharude, kultuuride ja kariloomaliikide järgi, samuti sortide ja tõugude rajoneerimist, seemnekasvatust ja hübridisatsiooni, vähem kasulike kultuuride asendamist kasulikumate kultuuridega, väiksema produktiivsusega loomatõugude asendamist produktiivsemate tõugudega.

Erilist tähelepanu tuleb pühendada teraviljamajanduse edasise võimsa tõusu küsimustele, pidades silmas, et teraviljamajandus on kogu põllumajandusliku tootmise alus, maisi tootmise kogemuste ja selle väärtusliku kultuuri harimise meetodite teaduslikule läbitöötamisele ning üldistamisele, vastavalt meie maa eri piir-

kondade tingimustele. Akadeemia peab uurima uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondades põllumajanduse edasiarendamise küsimusi.

Loomakasvatuse alal tuleb intensiivsemalt teha teaduslikku uurimistööd kindla söödabaasi loomiseks vastavalt eri piirkondade iseärasustele, iga liiki loomade kvalitatiivse koosseisu parandamiseks, karja produktiivsuse tõstmise ja tema pidamise kõige ökonoomsemate meetodite alal. Samuti on vaja tugevdada tehniliste kultuuride, köögivilja ja kartuli tootmise edasiarendamise küsimuste teaduslikku läbitöötamist.

Akadeemia ja tema teadusliku uurimise instituudid peavad etendama juhtivat osa tehnilise progressi, kõigi põllumajandusliku tootmise harude kompleksse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise, hüdrotehnika ja maaparanduse probleemide uurimisel.

Tähtis koht akadeemia töös peab olema teaduslikel uurimustel küsimustes, mis puudutavad põllumajandusliku tootmise ökonoomikat ja organiseerimist, tööviljakuse tõstmist põllumajanduses, põllumajandustoodangu maksimaalse hulga saamist igalt hektarilt minimaalse töö- ja vahendite kuluga.

3. Määrata, et akadeemia, instituutide ja katsejaamade poolt läbitöötatud uued ettepanekud, mis on tootmises kontrollitud, tuleb aktiivselt juurutada tootmisse vastavate piirkondade kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides.

4. Teha NSV Liidu põllumajanduse ministrile ülesandeks kinnitada V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Põllumajandusteaduste Akadeemia otsesesse alluvusse antavate teadusliku uurimise asutuste nimestik.

Teha akadeemiale ülesandeks koordineerida teaduslikku uurimistööd põllumajanduse alal, mida teevad meie maal kõik teadusliku uurimise instituudid ja katsejaamad.

5. Asutada V. I. Lenini nimelises Üleliidulises Põllumajandusteaduste Akadeemias presiidium, mille koosseisu kuuluvad akadeemia president, kolm asepresidenti, presiidiumi akadeemik-sekretär ja seitse presiidiumi liiget, kelle hulka kuuluvad osakondade akadeemik-sekretärid.

6. Moodustada akadeemia koosseisus järgmised osakonnad:

a) maaviljeluse osakond;

b) loomakasvatuse osakond;

c) põllumajanduse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise osakond;

d) hüdrotehnika ja maaparanduse osakond;

e) agro- ja metsamelioratsiooni osakond;

f) põllumajandusliku tootmise ökonoomika ja organiseerimise osakond.

7. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja V. I. Lenini nimelist Üleliidulist Põllumajandusteaduste Akadeemiat ette valmistama akadeemia tegevliikmete-akadeemikute ja

kirjavahetaja-liikmete valimised ja need 1956. aasta juunikuus läbi viima, nii et akadeemia koosseisus oleks 75 akadeemikut ja 75 kirjavahetaja-liiget.

Määrata akadeemia tegevliikmete-akadeemikute ja kirjavahetaja-liikmete vakantsete ametikohtade arv kindlaks järgmiselt:

	Tegevliikmeid	Kirjavahetaja-liikmeid
Maaviljelus	12	29
Loomakasvatus	9	20
Põllumajanduse mehhaniseerimine ja elektrifitseerimine	6	10
Hüdrotehnika ja maaparandus	1	4
Agro- ja metsamelioratsioon	2	5
Põllumajandusliku tootmise ökonoomika ja organiseerimine	2	7

Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks kinnitada valimiste läbiviimise kord ja valimiste ettevalmistamise komisjoni koosseis.

8. Kohustada NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi 1956. aasta 1. septembriks välja töötama V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Põllumajandusteaduste Akadeemia uue põhikirja projekti ja esitama selle NSV Liidu Ministrite Nõukogule läbivaatamiseks.

9. Teha NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks välja töötada ja kinnitada akadeemia presiidiumi ja akadeemia asutuste aparaadi struktuur ning koosseisud.

JUUBELITE TÄHISTAMISE KORRAST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
10. mail 1956

ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride nõukogu 1941. aasta 10. aprilli määrusega nr. 886 „Juubelite tähistamise korrast" mõisteti hukka ebaõige praktika mitmesuguste organisatsioonide, asutuste, ettevõtete, ühingute, teaduslike instituutide, õppeasutuste ja üksikisikute juubelite tähistamisel. See määrus etendas positiivset osa korra loomises juubelite tähistamise alal.

Viimasel ajal aga on uuesti levinud halb praktika — juubelite tähistamisega liialdamine. On välja kujunenud täiesti põhjendamata komme tähistada organisatsioonide, asutuste ja isikute juubeleid täiesti meelevaldsel ajal, olenemata juubilaride teenetest riigi ja rahva ees. Partei- ja nõukogude organid suhtuvad sageli sellesse küsimusse formaalselt, toetades mitmesuguste organisat-

sioonide taotlusi tähistada juubeleid ilma igasuguse aluseta, ainult seoses ühe või teise kuupäevaga. Selle tulemusena kaob juubeli kui teenete tunnustamise vormi tõeline mõte. Eriti laialdaselt ja ebaõigesti on levinud juubelite tähistamine loominguliste töötajate liitudes ja kunstiasutustes.

Pidevalt üksteisele järgnevad pidustused ja juubelid kisuvad töötajaid eemale oma tööülesannete täitmisest ja põhjustavad riigi raha vastutustundetut pillamist.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu, muutes ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 1941. aasta 10. aprilli määrust nr. 886, peavad vajalikuks määrata järgmise juubelite tähistamise korra:

1. Mitmesuguste organisatsioonide, asutuste, ettevõtete, ühingute, teaduslike instituutide ja õppeasutuste juubeleid pidada ainult liiduvabariikide ministrite nõukogude loal väljapaistvate saavutuste korral juubilaride töös, tähistades esimest juubelitähtpäeva siis, kui sellest on möödunud viiskümmend aastat, ja edaspidi iga viiekümne aasta tagant. Üleliidulise tähtsusega organisatsioonide ja asutuste juubeleid pidada ainult NSV Liidu Ministrite Nõukogu loal.

2. Riigi- ja ühiskonnategelaste juubeleid, samuti teaduse ja tehnika, kirjanduse ja kunsti alal erilisi teeneid omavate tegelaste juubeleid tähistada ainult seoses juubilaride viiekümnenda sünniaastapäevaga ja edaspidi iga 10 aasta tagant, kusjuures nendeks juubeliteks ei tohi kulutada riigi ning ühiskondlike organisatsioonide raha.

KÄITISTE JA ASUTUSTE AJALEHTEDE VÄLJAANDMISEKS LOA SAAMISE KORRAST JA KOHALIKE AJALEHTEDE NIMETUSE MUUTMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
18. juunil 1956

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Võtta vastu NLKP Keskkomitee liiduvabariikide propaganda- ja agitatsiooniosakonna ettepanek anda liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele õigus iseseisvalt, kooskõlastatult vastavate ministeeriumide ja keskasutustega, kes ajalehti finantseerivad ja neid paberiga varustavad, otsustada ettevõtete, ehituste ja kõrgemate õppeasutuste ajalehtede väljaandmise küsimusi.

2. Määrata kindlaks, et ajalehe väljaandmist ettevõtetes ja ehitustel võib lubada siis, kui neis on olemas vähemalt 2000 töölist ja teenistujat, ja kõrgemates õppeasutustes — kui neis on olemas

niisama palju üliõpilasi ja õppejõude; ajalehe mahuks võib olla kaks veergu „Pravda" pooles formaadis, perioodilisus — üks number nädalas, tiraaž — üks eksemplar 3—4 inimese kohta. Arvesse võttes, et niisugused ajalehed tuleb välja anda ühiskondliku aktiivi jõududega, lubada ajalehe toimetuse koosseisus pidada ainult üks palgaline töötaja (vastutav sekretär).

3. Lubada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel, NLKP krai- ja oblastikomiteedel muuta käitiste ja asutuste ajalehtede, rajoonide, linnade, oblastite, kraide ja vabariikide ajalehtede nimetusi.

POLIITILISE ÖKONOOMIA, DIALEKTILISE JA AJALOOLISE MATERIALISMI NING NLKP AJALOO ÕPETAMISEST KÕRGEMATES ÕPPEASUTUSTES

NLKP Keskkomitee otsus
18. juunil 1956

1. Seada 1956/57. õppeaastast alates kõigis meie maa kõrgemates õppeasutustes sisse kolme iseseisva kursuse: poliitilise ökonoomia, dialektilise ja ajaloolise materialismi ning NLKP ajaloo õpetamine.

2. Lubada NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumil kindlaks määrata poliitilise ökonoomia, dialektilise ja ajaloolise materialismi ning NLKP ajaloo õppimiseks vajalike tundide arv, olenevalt kõrgemate õppeasutuste profiilist ja spetsiifikast, ühiskonnateaduste kohta kehtivate õppekavadega ettenähtud aja piirides.

3. Säilitada ühiskonnateaduste kateedrite õppejõududele ÜK(b)P Keskkomitee 1945. aasta 2. augusti otsusega kindlaksmääratud õppetundide norm.

ISIKUKULTUSEST JA SELLE TAGAJÄRGEDEST ÜLESAAMISE KOHTA

NLKP Keskkomitee otsus
30. juunil 1956

I

NLKP Keskkomitee märgib rahuldustundega, et Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajaloolise XX kongressi otsused on leidnud kogu meie partei, kogu nõukogude rahva, vennalike kommunistlike ja töölisparteide, sotsialistlike maade suure ühen-

duse töörahva, kapitalistlike ja koloniaalmaade miljonite inimeste täielikku heakskiitu ja palavat toetust. See on ka arusaadav, sest partei XX kongress, mis tähistas uut etappi marksismi-leninismi loovas arendamises, andis kaasaegsele rahvusvahelisele ja siseolukorrale sügava analüüsi, relvastas kommunistliku partei ja kogu nõukogude rahva kommunismi ülesehitamise eest peetava edasise võitluse grandioosse plaaniga, avas uusi perspektiive töölisklassi kõigi parteide tegevusühtsuseks uue sõja ohu ärahoidmise eest, töörahva huvide eest.

NLKP XX kongressi otsuseid ellu viies teeb nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel uusi väljapaistvaid edusamme meie maa poliitilise, majandusliku ja kultuurielu kõigil aladel. Nõukogude inimesed on veel tihedamalt koondunud kommunistliku partei ümber ja näitavad üles kõrget loovat aktiivsust võitluses XX kongressi poolt seatud ülesannete täitmise eest.

Kongressile järgnenud periood on näidanud ühtlasi ka tema otsuste suurt elustavat jõudu rahvusvahelisele kommunistlikule ja töölisliikumisele, kõigi progressiivsete jõudude võitlusele rahu tugevdamise eest kogu maailmas. Kongressi poolt ülesseatud tähtsad printsipiaalsed teoreetilised teesid erineva sotsiaalse korraga riikide rahulikust kooseksisteerimisest, kaasaegsel epohhil sõdade ärahoidmise võimalikkusest, sotsialismile ülemineku vormide mitmekesisusest eri maades avaldavad soodsat mõju rahvusvahelisele olukorrale, aitavad kaasa pinevuse lõdvendamisele ja kõigi rahu ja demokraatia eest võitlevate jõudude tegevusühtsuse tugevdamisele, sotsialismi maailmasüsteemi positsioonide edasisele kindlustamisele.

Kui NLKP XX kongressi ajaloolised otsused kutsusid nõukogude inimeste hulgas, rahvademokraatia maade ja kogu maailma töötajate hulgas esile suure vaimustuse ning loova initsiatiivi ja revolutsioonilise energia uue tõusu, siis töölisklassi vaenlaste leeris äratasid nad ärevust ja viha. Ameerika Ühendriikide ja mõne teise kapitalistliku riigi reaktsioonilised ringkonnad on ilmselt ärevuses rahu kindlustamiseks arendatava võitluse suure programmi pärast, mille kavandas NLKP XX kongress. Nende rahutus kasvab veelgi vastavalt sellele, kuidas seda programmi aktiivselt ja järjekindlalt ellu viiakse.

Mispärast keskendavad kommunismi ja sotsialismi vaenlased tule nendele puudustele, milledest rääkis meie partei Keskkomitee NLKP XX kongressil? Nad teevad seda selleks, et juhtida töölisklassi ja tema parteide tähelepanu kõrvale p õ h iküsimustest, mis tõsteti üles partei XX kongressil ja mis puhastavad teed rahu, sotsialismi ja töölisklassi ühtsuse ürituse uutele edusammudele.

Partei XX kongressi otsused ning Nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitika on kutsunud esile segaduse Ameerika Ühendriikide ja teiste riikide imperialistlikes ringkondades.

NSV Liidu julge ja järjekindel välispoliitika rahu ja koostöö garanteerimiseks riikide vahel nende ühiskondlikust korrast olenemata leiab toetust maailma kõigi maade laiades rahvahulkades, laiendab rahuarmastavate riikide rinnet ja põhjustab „külma sõja" poliitika, sõjaliste blokkide loomise ja relvastumise võidujooksu poliitika sügavat kriisi. Ei ole juhus, et kõige suuremat kära NSV Liidus toimuva isikukultuse vastase võitluse ümber on tõstnud imperialistlikud ringkonnad Ameerika Ühendriikides. Neile on kasulik isikukultusega seotud negatiivsete nähtuste olemasolu, et neid fakte ära kasutades võidelda sotsialismi vastu. Nüüd, kus meie partei julgelt saab üle isikukultuse tagajärgedest, näevad imperialistid selles tegurit, mis kiirendab meie maa edasiliikumist kommunismile ja nõrgendab kapitalismi positsioone.

Püüdes nõrgestada NLKP XX kongressi otsuste suurt külgetõmbejõudu ja nende mõju kõige laiematele rahvahulkadele, kasutavad kapitalismi ideoloogid igasuguseid riukaid ja sepitsusi, et juhtida töötajate tähelepanu kõrvale sotsialistliku maailma poolt inimkonna ette seatavatelt eesrindlikelt ja innustavatelt ideedelt.

Viimasel ajal arendatakse kodanlikus ajakirjanduses ulatuslikku nõukogudevastast laimukampaaniat. Selle ettekäändena püüavad reaktsioonilised ringkonnad ära kasutada mõningaid fakte, mis on seotud J. V. Stalini isiku kultusega, mille Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei hukka mõistis. Selle kampaania organiseerijad rakendavad kõikvõimalikke jõupingutusi, et „vett segada" ja varjata seda fakti, et jutt on möödunud etapist Nõukogudemaa elus; nad tahavad surnuks vaikida ja moonutada ka seda, et Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ja Nõukogude valitsus on Stalini surmast möödunud aastate jooksul äärmise sihikindluse ja otsustavusega likvideerinud isikukultuse tagajärgi ning viivad edukalt läbi uusi ülesandeid rahu kindlustamise ja kommunismi ülesehitamise huvides, laiade rahvahulkade huvides.

Laimukampaaniat arendades püüavad kodanluse ideoloogid uuesti ja tagajärjetult heita varju marksismi-leninismi suurtele ideedele, õõnestada töötajate usaldust maailma esimese sotsialismimaa — NSV Liidu vastu, tuua segadust rahvusvahelise kommunistliku ja töölisliikumise ridadesse.

Ajaloo kogemused õpetavad, et rahvusvahelise proletaarse ühtsuse vaenlased püüdsid ka minevikus korduvalt ära kasutada nende arvates soodsaid momente kommunistlike ja töölisparteide internatsionaalse ühtsuse õõnestamiseks, rahvusvahelise töölisliikumise lõhestamiseks, sotsialistliku leeri jõudude nõrgestamiseks. Kuid iga kord paljastasid kommunistlikud ja töölisparteid sotsialismi vaenlaste manöövrid, koondasid oma read veel monoliitsemaks, demonstreerides oma vääramatut poliitilist ühtsust, oma vankumatut ustavust marksismi-leninismi ideedele.

Vennalikud kommunistlikud ja töölisparteid on õigeaegselt mõistnud ka seda sotsialismi vaenlaste manöövrit ja annavad talle väärilise vastulöögi. Ühtlasi aga ei oleks õige sulgeda silmi selle asjaolu ees, et mõned meie sõbrad välismaal ei ole lõpuni aru saanud isikukultuse ja selle tagajärgede küsimusest ning aegajalt tõlgitsevad ebaõigesti mõningaid momente, mis on seotud isikukultusega.

Isikukultuse kritiseerimises lähtub partei marksismi-leninismi printsiipidest. Juba üle kolme aasta peab meie partei järjekindlalt võitlust J. V. Stalini isiku kultuse vastu, ületades sihikindlalt selle kahjulikke tagajärgi. Loomulikult oli see küsimus tähtsal kohal NLKP XX kongressi töös ja tema otsustes. Kongress märkis, et Keskkomitee astus täiesti õigesti ja õigeaegselt välja isikukultuse vastu, mille levimine vähendas partei ja rahvahulkade osa, vähendas partei kollektiivse juhtimise tähtsust ning tõi pahatihti kaasa tõsiseid lünki töös, sotsialistliku seaduslikkuse jämedaid rikkumisi. Kongress tegi Keskkomiteele ülesandeks järjekindlalt ellu viia abinõusid, mis tagavad marksismile-leninismile võõrast isikukultusest täieliku ülesaamise, tema tagajärgede likvideerimise parteilise, riikliku ja ideoloogilise töö kõigil aladel, suure Lenini poolt väljatöötatud parteielu normide ja parteilise juhtimise kollektiivsuse printsiipide range elluviimise.

Võitluses isikukultuse vastu juhindub partei marksismi-leninismi tuntud teesidest rahvahulkade, partei ja üksikute isikute osast ajaloos, poliitilise juhi isikukultuse lubamatusest, kuivõrd suured tema teened ka ei oleks. Teadusliku kommunismi rajaja K. Marx ütles, rõhutades oma vastumeelsust „igasuguse isikukultuse" suhtes, et tema ja F. Engelsi astumine kommunistide ühingusse „toimus sel tingimusel, et põhikirjast heidetaks välja kõik, mis soodustab autoriteetide ebausklikku kummardamist" (K. Marx ja F. Engels, Teosed, 26. kd., I väljaanne, lk. 487—488, v. k.).

Meie kommunistlikku parteid luues võitles V. I. Lenin leppimatult antimarksistliku „kangelase" ja „massi" kontseptsiooni vastu, mõistis kategooriliselt hukka üksikkangelase vastandamist rahvahulkadele. „Kümnete miljonite loova töö tegijate mõistus," ütles V. I. Lenin, „rajab midagi mõõtmatult kõrgemat kui kõige suurem ja geniaalsem ennustus." (Teosed, 26. kd., lk. 437.)

Tõstes üles J. V. Stalini isiku kultuse vastu võitlemise küsimuse, lähtus NLKP Keskkomitee sellest, et isikukultus on vastuolus sotsialistliku korra loomusega ja sai piduriks nõukogude demokraatia arendamise ja nõukogude ühiskonna kommunismile liikumise teedel.

Keskkomitee algatusel pidas partei XX kongress vajalikuks julgesti ja avameelselt rääkida isikukultuse rasketest tagajärgedest, tõsistest vigadest, mis esinesid Stalini elu viimasel perioodil, ja kutsuda kogu parteid üles tegema ühiste jõupingutustega lõpu kõigele sellele, mida isikukultus oli endaga kaasa toonud. Seal-

juures oli Keskkomitee teadlik, et esinenud vigade avameelne ülestunnistamine on seotud teatud miinuste ja puudustega, mida võivad ära kasutada vaenlased. Julge ja armutu enesekriitika isikukultuse küsimuses oli uueks ilmekaks tõendiks meie partei ja nõukogude sotsialistliku korra jõust ning tugevusest. Võib täie veendumusega öelda, et ükski kapitalistlike maade valitsevatest parteidest ei oleks kunagi riskinud niisugust sammu astuda. Vastupidi, nad oleksid püüdnud maha vaikida ja rahva eest varjata niisuguseid ebameeldivaid fakte. Kuid marksismi-leninismi revolutsioonilistel printsiipidel üles kasvanud Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ütles välja kogu tõe, kui kibe see ka ei ole. Partei astus selle sammu ainult omal algatusel, juhindudes põhimõttelistest kaalutlustest. Ta lähtus sellest, et kui Stalini kultuse vastu väljaastumine kutsubki esile mõningaid ajutisi raskusi, siis perspektiivis, töölisklassi põhihuvide ja lõppeesmärkide seisukohalt, annab see määratu positiivse tulemuse. Seega luuakse kindel garantii, et meie parteis ja meie maal ei saa kunagi enam tekkida isikukultuse taolisi nähtusi, et edaspidi juhitakse parteid ja maad kollektiivselt, marksistlik-leninliku poliitika teostamise alusel, ulatusliku siseparteilise demokraatia tingimustes, miljonite töötajate aktiivsel looval osavõtul, nõukogude demokraatia igakülgse arengu tingimustes.

Astunud otsustavalt välja isikukultuse ja selle tagajärgede vastu ning avameelselt kritiseerinud isikukultuse poolt tekitatud vigu, demonstreeris partei veel kord oma ustavust marksismi-leninismi surematutele printsiipidele, oma truudust rahva huvidele, oma hoolt selle eest, et loodaks kõige paremad tingimused parteilise ja nõukogude demokraatia arendamiseks meie maal kommunismi eduka ehitamise huvides.

NLKP Keskkomitee konstateerib, et isikukultuse ja selle tagajärgede küsimuse arutamine parteiorganisatsioonides ja töötajate üldkoosolekutel toimus partei liikmete ja parteitute suure aktiivsuse tähe all ning et NLKP Keskkomitee joon leidis parteis ja rahva hulgas täielikku heakskiitu ja toetust.

Partei poolt rahvale teatavaks tehtud sotsialistliku seaduslikkuse rikkumise faktid ja muud vead, mis olid seotud J. V. Stalini isiku kultusega, tekitavad loomulikult sügavat kahetsus- ja kibedustunnet. Kuid nõukogude inimesed saavad aru, et isikukultuse hukkamõistmine oli vajalik kommunismi ehitamise huvides, millest nad aktiivselt osa võtavad. Nõukogude rahvas näeb, et partei on viimastel aastatel sihikindlalt ellu viinud praktilisi abinõusid, mis on suunatud isikukultuse tagajärgede likvideerimisele parteilise, riikliku, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö kõigil aladel. Selle töö tulemusena on partei, kelle sisemisi jõude nüüd miski ei ahelda, veel rohkem lähenenud rahvale ja on praegu enneolematu loova aktiivsuse seisukorras.

II

Kuidas võis siis juhtuda, et nõukogude sotsialistliku korra tingimustes tekkis ja levis Stalini isiku kultus kõigi selle negatiivsete tagajärgedega?

Selle küsimuse käsitlemisel tuleb silmas pidada niihästi objektiivseid ja konkreetseid ajaloolisi tingimusi, milledes toimus sotsialismi ehitamine NSV Liidus, kui ka mõningaid subjektiivseid tegureid, mis olid seotud Stalini isiklike omadustega.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon läks ajalukku kui töölisklassi juhtimisel toime pandud kapitalistliku ühiskonna revolutsioonilise ümberkujundamise klassikaline näide. Bolševistliku partei ja maailma esimese sotsialistliku riigi — NSV Liidu kangelasliku võitluse eeskujul õpivad teiste maade kommunistlikud parteid, kõik progressiivsed ja demokraatlikud jõud lahendama kaasaegse ühiskondliku arengu poolt päevakorda tõstetavaid põhilisi sotsiaalseid küsimusi. Sotsialistliku ühiskonna ehitamise peaaegu 40 aasta jooksul on meie töötajad omandanud tohutuid kogemusi, mida õpivad tundma ja loovalt, oma konkreetsetele tingimustele vastavalt, võtavad üle teiste sotsialistlike maade töötajad.

See oli ajaloos esimene katse ehitada üles sotsialistlik ühiskond, mis formeerus otsingute protsessis ja paljude tõdede praktilise läbikontrollimise protsessis, mis enne seda olid sotsialistidele teada üksnes üldjoontes, teoorias. Rohkem kui veerand sajandi vältel oli Nõukogudemaa ainsaks maaks, kes rajas inimkonnale teed sotsialismile. Ta oli kui ümberpiiratud kindlus kapitalistlikus ümbruskonnas. Nõukogudemaa vaenlased Läänes ja Idas jätkasid pärast 14 riigi läbikukkunud interventsiooni aastail 1918—1920 uute „ristiretkede" ettevalmistamist NSV Liidu vastu. Vaenlased saatsid NSV Liitu suurel arvul salakuulajaid ja diversante, püüdes kõigi vahenditega kukutada maailma esimest sotsialistlikku riiki. NSV Liidu vastu suunatud uue imperialistliku agressiooni oht suurenes eriti pärast seda, kui Saksamaal tuli 1933. aastal võimule fašism, mis kuulutas oma eesmärgiks kommunismi hävitamise, maailma esimese töörahvariigi, Nõukogude Liidu hävitamise. Kõigil on meeles nõndanimetatud „kominternivastase pakti" ja „Berliin—Rooma—Tokio telje" moodustamine, mida aktiivselt toetasid kogu rahvusvahelise reaktsiooni jõud. Olukorras, kus uue sõja oht järjest suurenes ning lääneriigid keeldusid Nõukogude Liidu poolt korduvalt ettepandud abinõudest fašismi ohjeldamiseks ja kollektiivse julgeoleku organiseerimiseks, oli Nõukogudemaa sunnitud rakendama kogu jõu kaitsevõime tugevdamiseks, vaenuliku kapitalistliku ümbruse sepitsuste vastu võitlemiseks. Partei pidi kasvatama kogu rahvast välisvaenlase suhtes alalise valvsuse ja mobilisatsioonilise valmisoleku vaimus.

Rahvusvahelise reaktsiooni sepitsused olid seda ohtlikumad, et Nõukogudemaal endas käis pikemat aega äge klassivõitlus,

lahendati küsimust „kes keda?". Pärast Lenini surma aktiviseerusid parteis vaenulikud voolud — trotskistid, parempoolsed oportunistid ja kodanlikud natsionalistid, kes loobusid Lenini teooriast, mille kohaselt sotsialismi võit ühel maal on võimalik, ja kelle positsioon tegelikult oleks toonud kaasa kapitalismi restaureerimise NSV Liidus. Partei astus armutusse võitlusse nende leninismi vaenlaste vastu.

Lenini juhendeid täites võttis kommunistlik partei kursi meie maa sotsialistlikule industrialiseerimisele, põllumajanduse kollektiviseerimisele ja kultuurirevolutsiooni läbiviimisele. Nende suurimate ülesannete lahendamise teedel — sotsialistliku ühiskonna ehitamiseks ühel, eraldi võetud maal — tuli nõukogude rahval ja kommunistlikul parteil üle saada uskumata suurtest raskustest ja takistustest. Meie maa pidi ajaloo seisukohalt lühima perioodi jooksul ja igasuguse majandusliku abita väljastpoolt likvideerima oma põlise mahajäämuse, ehitama ümber kogu rahvamajanduse uutel, sotsialistlikel alustel.

See komplitseeritud rahvusvaheline ja siseolukord nõudis raudset distsipliini, valvsuse väsimatut tõstmist, juhtimise rangeimat tsentraliseerimist, mis paratamatult pidi negatiivselt mõjuma mõningate demokraatlike vormide arenemisele. Kogu imperialistliku maailma vastu peetud ägeda võitluse käigus oli meie maa sunnitud mõningal määral piirama demokraatiat, mida õigustas meie rahva poolt kapitalistliku ümbruse tingimustes sotsialismi eest peetud võitluse loogika. Kuid neid mõningaid demokraatia kitsendusi käsitati juba tollal partei ja rahva poolt kui ajutisi abinõusid, mis kuuluvad likvideerimisele Nõukogude riigi tugevnedes ning demokraatia ja sotsialismi jõudude arenedes kogu maailmas. Rahvas nõustus teadlikult nende ajutiste ohvritega, nähes iga päev nõukogude ühiskonnakorra üha uusi ja uusi edusamme.

Kõik need raskused sotsialismi ehitamise teedel ületati nõukogude rahva poolt kommunistliku partei ja tema Keskkomitee juhtimisel, kes sihikindlalt viis ellu leninlikku peajoont.

Sotsialismi võit meie maal, mis oli vaenlastest ümbritsetud ja mida alatasa ähvardas kallaletung väljastpoolt, oli nõukogude rahva maailma-ajalooline kangelastegu. Esimeste viisaastakute jooksul tegi majanduslikult mahajäänud maa oma rahva ja partei pingeliste, kangelaslike jõupingutuste tulemusena hiiglasliku hüppe edasi oma majanduslikus ja kultuurialases arengus. Sotsialistliku ülesehitustöö edusammude alusel tõusis töötajate elutase, tööpuudus likvideeriti alatiseks. Meie maal toimus sügavaim kultuurirevolutsioon. Lühikese ajaga kasvatas nõukogude rahvas üles tehnilise intelligentsi arvuka kaadri, kes tõusis maailma tehnilise progressi tasemele ning viis Nõukogude teaduse ja tehnika ühele esikohtadest maailmas. Nende võitude innustajaks ja organiseerijaks oli suur kommunistide partei. Kogu maailma töötajad veendusid NSV Liidu eeskuju varal, et töölised ja talu-

pojad, võtnud võimu enda kätte, võivad ilma kapitalistide ja mõisnikkudeta edukalt ehitada ja arendada oma sotsialistlikku riiki, kes väljendab ja kaitseb laiade rahvahulkade huve. Kõik see etendas määratu suurt innustavat osa kommunistlike ja töölisparteide mõju kasvuks maailma kõigis maades.

Viibides pikemat aega partei Keskkomitee peasekretäri kohal, võitles J. V. Stalin ühes teiste juhtivate tegelastega aktiivselt Lenini juhendite elluviimise eest. Ta oli ustav marksismile-leninismile, teoreetikuna ja suure organisaatorina juhtis ta partei võitlust trotskistide, parempoolsete oportunistide ja kodanlike natsionalistide vastu, kapitalistliku ümbruskonna sepitsuste vastu. Selles poliitilises ja ideelises võitluses omandas Stalin suure autoriteedi ja populaarsuse. Kuid tema nimega hakati ebaõigesti ühendama kõiki meie suuri võite. Kommunistliku partei ja Nõukogudemaa poolt saavutatud edu ning ülistused Stalini aadressil panid ta pea pööritama. Selles olukorras hakkas järk-järgult välja kujunema Stalini isiku kultus.

Isikukultuse arenemist soodustasid suurel määral ka mõned J. V. Stalini individuaalsed omadused, millede negatiivset iseloomu märkis juba V. I. Lenin. 1922. aasta lõpul pöördus Lenin partei korralise kongressi poole kirjaga, milles on öeldud:

„Saanud peasekretäriks, keskendas sm. Stalin enda kätte piiramatu võimu, ja ma ei ole kindel, kas ta suudab alati küllalt ettevaatlikult kasutada seda võimu." Täienduses selle kirja juurde, mis on pärit 1923. aasta jaanuari algusest, pöördus V. I. Lenin uuesti tagasi Stalini mõningate isiklike omaduste juurde, mis on talumatud juhtiva tegelase juures. „Stalin on liiga toores," kirjutas Lenin, „ja see puudus, mis on täiesti talutav meie, kommunistide keskkonnas ja meievahelises suhtlemises, muutub talumatuks peasekretäri ametikohal. Seepärast teen seltsimeestele ettepaneku kaaluda Stalini sellelt kohalt ümberpaigutamise moodust ja määrata sellele kohale teine inimene, kes kõiges muus suhtes erineb sm. Stalinist ainuüksi ühe eelisega, nimelt on sallivam, lojaalsem, viisakam ja tähelepanelikum seltsimeeste suhtes, vähem tujukas jne."

Partei XIII kongressil, mis toimus varsti pärast V. I. Lenini surma, tehti tema kirjad delegatsioonidele teatavaks. Nende dokumentide arutamise tulemusena tunnistati otstarbekaks jätta Stalin peasekretäri kohale, kuid selle tingimusega, et ta arvestaks V. I. Lenini kriitikat ja teeks sellest kõik vajalikud järeldused.

Jäänud Keskkomitee peasekretäri kohale, arvestas Stalin esimesel perioodil pärast Vladimir Iljitši surma tema kriitilisi märkusi. Kuid edaspidi hakkas Stalin, mõõtmatult ülehinnates oma teeneid, uskuma enda eksimatusse. Mõningaid kitsendusi siseparteilises ja nõukogude demokraatias, mis olid vältimatud ägedas võitluses klassivaenlase ja tema agentuuri vastu ning hiljem saksa fašistlike röövvallutajate vastu peetud sõja tingimustes, hakkas Stalin muutma siseparteilise ja riikliku elu normideks,

toorelt jalge alla tallates leninlikke juhtimisprintsiipe. Keskkomitee pleenumid ja parteikongressid toimusid ebaregulaarselt, hiljem aga ei kutsutud neid üldse kokku paljude aastate vältel. Stalin osutus faktiliselt väljaspool kriitikat seisvaks.

Suurt kahju sotsialistlikule ülesehitustööle ning demokraatia arendamisele parteis ja riigis tekitas Stalini ekslik vormel, et vastavalt sellele, kuidas Nõukogude Liit jõuab lähemale sotsialismile, muutub klassivõitlus üha teravamaks. See vormel, mis oli õige üksnes üleminekuperioodi teatud etappidel, mil lahendati küsimust „kes keda?" ja mil käis visa klassivõitlus sotsialismi aluste ülesehitamise eest, tõsteti esiplaanile 1937. aastal, ajal, kui sotsialism oli meie maal juba võitnud ning ekspluateerivad klassid ja nende majanduslik baas olid likvideeritud. Praktikas sai see ekslik teoreetiline vormel põhjenduseks kõige tooremate sotsialistliku seaduslikkuse rikkumistele ja massilistele repressioonidele.

Just eriti nendes tingimustes kujunes eriseisund riikliku julgeoleku organite jaoks, kellele osutati määratu suurt usaldust, sest neil oli rahva ja maa ees kaheldamatuid teeneid revolutsiooni võitude kaitsmises. Pikema aja kestel õigustasid riikliku julgeoleku organid seda usaldust ja nende eriseisund ei kutsunud esile mingisugust ohtu. Asi muutus pärast seda, kui kontroll nende üle partei ja valitsuse poolt asendati järk-järgult Stalini isikliku kontrolliga ning õigusemõistmise normide tavaline täitmine asendati pahatihti tema ainuisiklike otsustega. Olukord komplitseerus veelgi rohkem, kui riikliku julgeoleku organite etteotsa pääses rahvusvahelise imperialismi agendi Beria kuritegelik jõuk. Esines nõukogude seaduslikkuse tõsiseid rikkumisi ja massilisi repressioone. Vaenlaste sepitsuste tagajärjel osutusid laimatuks ja said süütult kannatada paljud ausad kommunistid ja parteitud nõukogude inimesed.

Partei XX kongress ja kogu Keskkomitee poliitika pärast Stalini surma tõestavad ilmekalt seda, et partei Keskkomitees oli olemas väljakujunenud leninlik juhtijate tuumik, kes õigesti mõistis pakilisi vajadusi niihästi sise- kui ka välispoliitika alal. Ei saa öelda, et ei oleks olnud vastutegutsemist nendele negatiivsetele nähtustele, mis olid seotud isikukultusega ja pidurdasid sotsialismi edasiliikumist. Veel enam — oli teatud perioode, näiteks sõja-aastail, mil Stalini ainuisiklikku tegevust järsult piirati ja mil oluliselt nõrgenesid seadusetuse, omavoli negatiivsed tagajärjed jne.

On teada, et just sõja perioodil võtsid Keskkomitee liikmed, samuti väljapaistvad nõukogude väejuhid enda kätte teatud tegevuslõigud tagalas ja rindel, võtsid iseseisvalt vastu otsuseid ning oma organiseeriva, poliitilise ja majandusliku tööga ning sõjalise tegevusega kindlustasid ühes kohalike partei- ja nõukogude organisatsioonidega nõukogude rahva võidu sõjas. Pärast võitu hakkasid isikukultuse negatiivsed tagajärjed uuesti ilmnema suure jõuga.

Keskkomitee leninlik tuumik asus kohe pärast Stalini surma otsustavalt võitlema isikukultuse ja tema ränkade tagajärgede vastu.

Võib tekkida küsimus: mispärast need inimesed ei astunud avalikult välja Stalini vastu ega eemaldanud teda juhtivalt positsioonilt? Väljakujunenud tingimustes ei olnud seda võimalik teha. Kahtlemata, faktid räägivad sellest, et Stalin oli süüdi paljudes seaduserikkumistes, mis pandi toime eriti tema elu viimasel perioodil. Kuid ei tohi ühtlasi unustada, et nõukogude inimesed tundsid Stalinit kui inimest, kes alati astub välja NSV Liidu kaitseks vaenlaste sepitsuste vastu, kes võitleb sotsialismi ürituse eest. Ajuti rakendas ta selles võitluses ebaväärikaid meetodeid, rikkus parteielu leninlikke printsiipe ja norme. Selles seisis Stalini tragöödia. Kuid ühtlasi raskendas see kõik ka võitlust tol ajal toime pandud seaduserikkumiste vastu, sest sotsialismi ehitamise ja NSV Liidu tugevdamise edusamme omistati isikukultuse olukorras Stalinile.

Igasugune väljaastumine tema vastu nendes tingimustes ei oleks olnud rahvale arusaadav, ja asi ei seisa siin üldse isikliku mehisuse puudumises. On selge, et ükski, kes oleks selles olukorras välja astunud Stalini vastu, poleks leidnud rahva hulgas toetust. Veel enam, niisugust väljaastumist oleks nendes tingimustes hinnatud kui väljaastumist sotsialismi ehitamise ürituse vastu, kui kapitalistliku ümbruse tingimustes äärmiselt ohtlikku partei ja kogu riigi ühtsuse õõnestamist. Pealegi edusammud, mida Nõukogude Liidu töötajad oma kommunistliku partei juhtimisel saavutasid, täitsid iga nõukogude inimese südame õigustatud uhkusega ja lõid niisuguse õhkkonna, kus üksikud vead ja puudused tundusid määratu suurte edusammude taustal vähemtähtsatena ning nende vigade negatiivsed tagajärjed asendati kiiresti partei ja nõukogude ühiskonna kolossaalselt suureneva elujõuga.

Tuleb silmas pidada ka seda asjaolu, et paljud faktid ja Stalini ebaõiged sammud, eriti nõukogude seaduslikkuse rikkumise alal, said teatavaks üksnes viimasel ajal, alles pärast Stalini surma, peamiselt seoses Beria jõugu paljastamisega ja partei kontrolli kehtestamisega riikliku julgeoleku organite üle.

Niisugused on peamised tingimused ja põhjused, mis tõid kaasa J. V. Stalini isiku kultuse tekkimise ja levimise. Muidugi, kõik öeldu vaid selgitab, kuid hoopiski ei õigusta J. V. Stalini isiku kultust ja selle tagajärgi, mis on meie partei poolt nii teravalt ja õiglaselt hukka mõistetud.

III

Isikukultus tekitas vastuvaidlematult tõsist kahju kommunistliku partei üritusele, nõukogude ühiskonnale. Kuid oleks ränk viga teha isikukultuse minevikus eksisteerimise faktist järeldusi mingisugustest muutustest NSV Liidu ühiskondlikus korras või

otsida selle kultuse allikat nõukogude ühiskonnakorra olemuses. Nii üks kui ka teine oleks absoluutselt ebaõige, sest see ei vasta tegelikkusele ja on vastuolus faktidega.

Hoolimata kogu halbusest, mida Stalini isiku kultus tõi parteile ja rahvale, ei suutnud see muuta ega muutnud meie ühiskondliku korra olemust. Mingisugune isikukultus ei suutnud muuta sotsialistliku riigi olemust, mille aluseks on tootmisvahendite ühiskondlik omandus, töölisklassi liit talurahvaga ja rahvaste sõprus, kuigi see kultus tekitas tõsist kahju sotsialistliku demokratismi arengule, miljonite loova initsiatiivi tõstmisele.

Arvamus, nagu oleks üksik isik, isegi nii väljapaistev nagu Stalin, võinud muuta meie ühiskondlik-poliitilist korda, tähendaks sattuda sügavasse vastuollu faktidega, marksismiga, tõega, langeda idealismi. See tähendaks üksikule isikule niisuguse mõõtmatu ja üleloomuliku jõu omistamist, nagu võime muuta ühiskonnakorda, pealegi veel niisugust ühiskondlikku korda, kus otsustavaks jõuks on mitmemiljonilised töörahvahulgad.

Teatavasti määrab ühiskondlik-poliitilise korra olemuse see, missugune on tootmisviis, kellele ühiskonnas kuuluvad tootmisvahendid, missuguse klassi käes on poliitiline võim. Kogu maailm teab, et meie maal on Oktoobrirevolutsiooni ja sotsialismi võidu tulemusena kindlustunud sotsialistlik tootmisviis, et juba peaaegu 40 aastat on võim töölisklassi ja talurahva käes. Tänu sellele tugevneb aastast aastasse nõukogude ühiskondlik kord, kasvavad tema tootlikud jõud. Seda fakti ei saa eitada isegi need, kes suhtuvad meisse ebasõbralikult.

Isikukultuse tagajärgedeks olid teatavasti mõned tõsised vead partei ja Nõukogude riigi mitmesuguste tegevusalade juhtimises niihästi Nõukogudemaa siseelus kui ka tema välispoliitikas. Võib muu hulgas märkida tõsiseid vigu, mida Stalin tegi põllumajanduse juhtimises, meie maal ettevalmistuste organiseerimises fašistlikele röövvallutajatele vastulöögi andmiseks, toorest omavoli, mis tõi kaasa konflikti suhetes Jugoslaaviaga sõjajärgsel perioodil. Need vead tekitasid kahju Nõukogude riigi üksikute elualade arendamisele, pidurdasid, eriti J. V. Stalini elu viimastel aastatel, nõukogude ühiskonna arengut, kuid ei kallutanud teda endastki mõista kõrvale kommunismile viivalt õigelt teelt.

Meie vaenlased väidavad, et Stalini isiku kultuse sünnitasid mitte teatud ajaloolised tingimused, mis on juba läinud minevikku, vaid selle tekitajaks oli nõukogude süsteem ise, tema — nende seisukohalt — ebademokraatlikkus jne. Niisugused laimavad väited lükkab ümber kogu Nõukogude riigi arenemise ajalugu. Nõukogud kui riigivõimu uus demokraatlik vorm tekkisid oma vabaduse eest võitlusse tõusnud kõige laiemate rahvahulkade revolutsioonilise loomingu tulemusena. Nad on olnud ja jäävad tõelise rahvavõimu organiteks. Just nõukogude kord lõi võimalused rahva määratu suure loova energia avaldumiseks. Ta pani

liikuma rahvahulkade ammendamatud jõud, tõmbas miljonid inimesed kaasa riigi teadlikule juhtimisele, aktiivsele loovale osavõtule sotsialismi ehitamisest. Lühikese ajalooperioodi jooksul tuli Nõukogude riik võitjana välja kõige raskematest katsumustest, tegi läbi kontrolli Teise maailmasõja tules.

Kui meie maal likvideeriti viimased ekspluateerivad klassid, kui sotsialism sai valitsevaks süsteemiks kogu rahvamajanduses ja meie maa rahvusvaheline olukord põhjalikult muutus, laienesid ja laienevad nõukogude demokraatia raamid mõõtmatult. Erinevalt mistahes kodanlikust demokraatiast nõukogude demokraatia mitte üksnes deklareerib, vaid tagab ka materiaalselt eranditult kõigile ühiskonna liikmetele õiguse tööle, haridusele ja puhkusele, riigiasjadest osavõtmisele, sõna-, trüki- ja südametunnistusevabaduse, samuti reaalse võimaluse vabalt arendada isiklikke võimeid ning kõik muud demokraatlikud õigused ja vabadused. Demokraatia olemus ei seisa formaalsetes tunnustes, vaid selles, kas poliitiline võim tegelikult teenib ja peegeldab rahva enamuse tahet ja põhilisi huve, töötajate huve. Nõukogude riigi kogu sise- ja välispoliitika kõneleb sellest, et meie kord on tõeliselt demokraatlik, tõeliselt rahvalik kord. Nõukogude riigi kõrgeimaks eesmärgiks ja igapäevase hoolitsuse objektiks on rahva elutaseme igakülgne tõstmine, rahuliku eksisteerimise tagamine oma rahvale.

Nõukogude demokraatia edasiarendamise tõendiks on partei ja valitsuse poolt läbiviidavad abinõud liiduvabariikide õiguste ja kompetentsi laiendamiseks, seadustest range kinnipidamise alal, planeerimissüsteemi ümberkorraldamises kohaliku initsiatiivi vallapäästmiseks ja kohalike nõukogude tegevuse aktiviseerimiseks, kriitika ja enesekriitika arendamiseks.

Hoolimata isikukultusest ja sellele vastukaaluks on kommunistliku partei poolt juhitavate rahvahulkade initsiatiiv, mille sünnitas meie kord, teinud oma suure ajaloolise töö, ületades kõik takistused sotsialismi ehitamise teel. Ja selles leiab oma kõrgeima väljenduse nõukogude sotsialistliku korra demokratism. Sotsialismi väljapaistvad võidud meie maal ei ole tulnud isevoolu korras. Nad saavutati tänu partei ja tema kohalike organisatsioonide määratu suurele organiseerivale tegevusele ja kasvatustööle, tänu sellele, et partei on alati kasvatanud oma kaadrit ja kõiki kommuniste marksismile-leninismile truuduse ning kommunismiüritusele ustavuse vaimus. Nõukogude ühiskond on tugev rahvahulkade teadlikkuse poolest. Tema ajaloolist saatust on määranud ja määrab meie kangelasliku töölisklassi, tubli kolhoositalurahva ja rahvaintelligentsi loov töö.

Likvideerides isikukultuse tagajärgi, seades jalule parteielu bolševistlikke norme, arendades sotsialistlikku demokratismi, on meie partei saavutanud teda rahvahulkadega ühendavate sidemete edasise tugevnemise, on koondanud rahvahulgad veel tihedamalt suure leninliku lipu alla.

See fakt, et partei ise julgelt ja avameelselt tõstis üles küsimuse isikukultuse likvideerimisest ja Stalini poolt tehtud lubamatutest vigadest, on veenvaks tõendiks selle kohta, et partei seisab kindlalt leninismi ning sotsialismi- ja kommunismiürituse kaitsel, sotsialistliku seaduslikkuse ja rahva huvide, Nõukogude kodanike õiguste kaitsel. See on kõige paremaks tõendiks nõukogude sotsialistliku korra tugevusest ja elujõust. Ühtlasi räägib see kindlast tahtest lõplikult jagu saada isikukultuse tagajärgedest ja mitte lasta tulevikus korduda taolise iseloomuga vigadel.

J. V. Stalini isiku kultuse ja selle tagajärgede hukkamõistmine meie partei poolt on kutsunud esile heakskiidu ja ulatuslikud vastukajad kõigis vennalikes kommunistlikes ja töölisparteides. Märkides ära NLKP XX kongressi määratu suurt tähtsust kogu rahvusvahelisele kommunistlikule ja töölisliikumisele, näevad välismaa kommunistid võitluses isikukultuse ja tema tagajärgede vastu võitlust marksismi-leninismi printsiipide puhtuse eest, loova suhtumise eest rahvusvahelise töölisliikumise kaasaegsete probleemide lahendamisse, proletaarse internatsionalismi printsiipide kindlustamise ja edasiarendamise eest.

Rea vennalike kommunistlike parteide avaldustes on väljendatud heakskiitu ja toetust meie partei poolt rakendatavatele abinõudele isikukultuse ja selle tagajärgede vastu. Hiina Kommunistliku Partei Keskkomitee häälekandja „Ženminžibao", käsitledes järeldusi, mis tehti NLKP XX kongressi otsuste arutamisel Hiina Kommunistliku Partei Keskkomitee Poliitbüroo istungil, kirjutas juhtkirjas „Proletariaadi diktatuuri ajaloolistest kogemustest" järgmist:

„Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei suhtub V. I. Lenini õpetusi järgides tõsiselt nendesse mõningatesse tõsistesse vigadesse, mida tegi Stalin sotsialistliku ülesehitustöö juhtimisel, ja nendest vigadest tingitud tagajärgedesse. Kuna need tagajärjed on tõsised, kerkis Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ette vajadus üheaegselt Stalini suurte teenete tunnustamisega täie teravusega esile tuua Stalini poolt tehtud vigade olemus ja kutsuda parteid üles hoiduma selle kordumisest, nendest vigadest tingitud ebatervete tagajärgede otsustavale väljajuurimisele. Meie, Hiina kommunistid, usume kindlalt, et pärast Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressil hargnenud teravat kriitikat lähevad kõik need aktiivsed tegurid, mida minevikus mõningate poliitiliste vigade tõttu tagasi hoiti, tingimata ja igal pool liikvele, et Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei ja nõukogude rahvas on edaspidi veelgi ühtsemad kui varem võitluses inimkonna ajaloos seninägematu suure kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest, ülemaailmse kindla rahu eest."

„Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtide teeneks," öeldakse Prantsuse Kommunistliku Partei Poliitbüroo avalduses, „oli see, et nad asusid parandama isikukultusega seotud vigu ja puudusi, mis annab tunnistust Lenini suure partei jõust ja ühtsu-

sest, usaldusest, mida talle osutab nõukogude rahvas, samuti tema autoriteedist rahvusvahelises töölisliikumises." Ameerika Ühendriikide Kommunistliku Partei Rahvusliku Komitee peasekretär seltsimees Eugene Dennis kirjutas oma tuntud artiklis, märkides NLKP XX kongressi suurt tähtsust, järgmist: „XX kongress tugevdas ülemaailmset rahu ja sotsiaalset progressi. Ta tähistas uut staadiumi sotsialismi arengus ja võitluses rahuliku kooseksisteerimise eest, mis algas Lenini ajal, jätkus hilisematel aastatel ning muutub üha efektiivsemaks ja edukamaks."

Ühtlasi tuleb märkida, et isikukultuse küsimuse arutamisel ei tõlgitseta alati õigesti põhjusi, mis tekitasid isikukultuse, ja selle kultuse tagajärgi meie ühiskondlikule korrale. Nii näiteks sisaldub seltsimees Togliatti põhjalikus ja huvitavas intervjuus ajakirjale „Nuovi Argomenti" rööbiti paljude väga tähtsate ja õigete järeldustega ka ebaõigeid teese. Eriti ei saa nõustuda seltsimees Togliatti käsitlusega küsimuses, kas nõukogude ühiskond ei ole jõudnud välja „mõningate ümbersündimise vormideni". Niisuguse küsimuse ülestõstmiseks ei ole mingit alust. Ta on seda arusaadamatum, et teisal oma intervjuus räägib seltsimees Togliatti täiesti õigesti: „Tuleb teha järeldus, et sotsialistliku korra olemust ei kaotatud, sest et ei lastud käest ühtki eelnenud võitu ja eelkõige selle korra toetust tööliste, talupoegade ja intelligentsi hulkade poolt, kes moodustavad nõukogude ühiskonna. See toetus ise tunnistab, et kõigest hoolimata on see ühiskond säilitanud oma põhilise demokraatliku iseloomu."

Tõepoolest, ilma laiade rahvahulkade toetuseta nõukogude võimule, kommunistliku partei poliitikale ei oleks meie maa suutnud ennenähtamatult lühikese ajaga luua võimsat sotsialistlikku tööstust, läbi viia põllumajanduse kollektiviseerimist, ta ei oleks suutnud võitu saavutada Teises maailmasõjas, mille tulemusest sõltus kogu inimkonna saatus. Hitlerismi, Itaalia fašismi ja Jaapani militarismi täieliku purustamise tulemusena hakkasid ulatuslikult arenema kommunistliku liikumise jõud, kasvasid ja said massiorganisatsioonideks kommunistlikud parteid Itaalias, Prantsusmaal ja teistes kapitalistlikes maades, kehtestati rahvademokraatlik kord reas Euroopa ja Aasia maades, tekkis ja kindlustus sotsialismi maailmasüsteem, on teinud enneolematuid edusamme rahvuslik vabadusliikumine, mis on toonud kaasa imperialismi koloniaalsüsteemi lagunemise.

IV

Üksmeelselt heaks kiites NLKP XX kongressi otsuseid, milledes mõistetakse hukka isikukultus, näevad kommunistid ja kõik nõukogude inimesed nendes tõendit meie partei kasvanud jõu, leninliku printsipiaalsuse, tema ühtsuse ja monoliitsuse kohta. „Revolutsioonilise proletariaadi partei," märkis V. I. Lenin, „on küllalt tugev selleks, et avalikult iseennast kritiseerida, et avameel-

selt nimetada viga ja nõrkust veaks ja nõrkuseks" (Teosed, 21. kd., lk. 148). Juhindudes sellest leninlikust printsiibist, hakkab meie partei ka tulevikus julgelt päevavalgele tooma, avalikult kritiseerima ja otsustavalt kõrvaldama vigu ning eksisamme oma töös.

NLKP Keskkomitee leiab, et partei poolt seniajani tehtud töö isikukultuse ja selle tagajärgede likvideerimiseks on juba andnud positiivseid tulemusi.

Partei XX kongressi otsustest lähtudes kutsub NLKP Keskkomitee kõiki parteiorganisatsioone üles:

järjekindlalt kinni pidama kogu oma töös marksismi-leninismi õpetuse tähtsaimatest teesidest rahva kui ajaloo looja, inimkonna kõigi materiaalsete ja vaimsete rikkuste looja kohta, marksistliku partei otsustava osa kohta revolutsioonilises võitluses ühiskonna ümberkujundamise eest, kommunismi võidu eest;

sihikindlalt jätkama partei Keskkomitee poolt viimastel aastatel tehtud tööd selleks, et kõigis parteiorganisatsioonides, ülalt alla, peetaks kõige rangemalt kinni parteilise juhtimise leninlikest printsiipidest, eelkõige kõrgeimast printsiibist — juhtimise kollektiivsusest, peetaks kinni meie partei põhikirjas fikseeritud parteielu normidest, kriitika ja enesekriitika arendamisest;

täielikult jalule seadma nõukogude sotsialistliku demokratismi printsiipe, mis on väljendatud Nõukogude Liidu Konstitutsioonis, lõplikult parandama revolutsioonilise sotsialistliku seaduslikkuse rikkumisi;

mobiliseerima meie kaader, kõik kommunistid ja kõige laiemad töörahvahulgad võitlusele kuuenda viie aasta plaani ülesannete praktilise elluviimise eest, igakülgselt arendades selleks rahvahulkade — ajaloo tõeliste loojate — loovat initsiatiivi ja energiat.

NLKP XX kongress märkis, et meie ajastu kõige tähtsamaks jooneks on sotsialismi muutumine maailmasüsteemiks. Kõige raskem ajajärk sotsialismi arengus ja kindlustamises on jäänud selja taha. Meie sotsialistlik maa ei ole enam üksik saar kapitalistlike riikide ookeanis. Nüüd ehitab sotsialismi lipu all uut elu üle kolmandiku kogu inimkonnast. Sotsialismi ideed vallutavad paljude ja paljude miljonite inimeste teadvust kapitalistlikes maades. Määratu suur on sotsialismi ideede mõju Aasia, Aafrika ja Ladina-Ameerika rahvastele, kes astuvad välja iga liiki kolonialismi vastu.

NLKP XX kongressi otsustesse suhtuvad kõik rahu ja sotsialismi pooldajad, kõik demokraatlikud ja progressiivsed ringkonnad kui innustavasse programmi võitluses rahu tugevdamise eest kogu maailmas, töölisklassi huvide eest, sotsialismi triumfi eest.

Kaasaja tingimustes avanevad kommunistliku partei ja kogu rahvusvahelise töölisliikumise ees avarad innustavad perspektiivid — hoida koos kõigi rahuarmastavate jõududega ära uus maailmasõda, ohjeldada monopole ja tagada kestev rahu ning julgeolek rahvastele, lõpetada relvastumise võidujooks ja võtta töötajate õlgadelt selle võidujooksu põhjustatud raske maksu-

koorem, kaitsta demokraatlikke õigusi ja vabadusi, mis garanteerivad töötajate võitlust oma parema elu ja helge tuleviku eest. Just sellest on eluliselt huvitatud miljonid lihtsad inimesed maailma kõigis maades. Nende probleemide edukale lahendamisele aitavad tohutul määral kaasa Nõukogude Liidu, Hiina Rahvavabariigi ja kõigi teiste sotsialismi teed sammuvate maade rahuarmastav poliitika, nende järjest uued edusammud.

Uutes ajaloolistes tingimustes on lõpetanud oma tegevuse niisugused töölisklassi rahvusvahelised organisatsioonid nagu Komintern ja Kominform. Kuid siit ei tulene sugugi, nagu oleks kaotanud oma tähtsuse marksismi-leninismi positsioonidel seisvate revolutsiooniliste vennasparteide internatsionaalne solidaarsus ja nendevaheliste kontaktide vajalikkus. Praegusel ajal, kus sotsialismi jõud ja sotsialismi ideede mõju kogu maailmas on mõõtmatult kasvanud, kui on välja kujunemas teede omapärasus sotsialismile jõudmiseks eri maades, peavad töölisklassi marksistlikud parteid loomulikult säilitama ja tugevdama oma ideelist ühtsust ja internatsionaalset vennalikku solidaarsust võitluses uue sõja ohu vastu, võitluses monopolistliku kapitali rahvavaenulike jõudude vastu, kes püüavad maha suruda kõiki revolutsioonilisi ja progressiivseid liikumisi. Kommunistlikke parteisid ühendab suur eesmärk — töölisklassi vabastamine kapitali ikkest, neid seob ustavus marksismi-leninismi teaduslikule ideoloogiale, proletaarse internatsionalismi vaimule, piiritu ustavus rahvahulkade huvidele.

Oma tegevuses kaasaja tingimustes lähtuvad kõik kommunistlikud parteid iga maa rahvuslikest erinevustest ja tingimustest, väljendades kõige täielikumalt oma rahvaste rahvuslikke huve. Ühtlasi aga, teades, et võitlus töölisklassi huvide eest, rahu ja oma maade rahvusliku sõltumatuse eest on samaaegselt kogu rahvusvahelise proletariaadi üritus, koonduvad nad ning tugevdavad omavahelisi sidemeid ja koostööd. Eri maade töölisklassi marksistlike parteide ideeline ühtsus ja vennalik solidaarsus on seda vajalikumad, et kapitalistlikud monopolid loovad oma rahvusvahelisi agressiivseid ühendusi ja blokke, nagu NATO, SEATO ja Bagdadi pakt, mis on suunatud rahuarmastavate rahvaste, rahvusliku vabadusliikumise ning töölisklassi ja töötajate eluliste huvide vastu.

Samal ajal kui Nõukogude Liit on rohkesti ära teinud ja teeb rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks, — ja seda tunnistavad nüüd kõik —, samal ajal assigneerib Ameerika monopolistlik kapital endiselt suuri summasid õõnestustegevuse intensiivistamiseks sotsialistlikes maades. Kui „külm sõda" oli täies hoos, assigneeris teatavasti Ameerika kongress ametlikult 100 miljonit dollarit (peale mitteametlikult assigneeritavate summade) õõnestustegevuseks rahvademokraatia maades ja Nõukogude Liidus. Nüüd, kus Nõukogude Liit ja teised sotsialistlikud maad teevad kõik mis võimalik rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks, püüa-

vad „külma sõja" pooldajad aktiviseerida oma tegevust kogu maailma rahvaste poolt hukkamõistetud „külmas sõjas". Sellest räägib Ameerika senati otsus assigneerida täiendavalt 25 miljonit dollarit õõnestustegevuseks, mida küüniliselt nimetatakse „vabaduse ergutamiseks raudse eesriide taga".

Me peame seda fakti kainelt hindama ja tegema sellest vastavad järeldused. On selge näiteks, et rahvavastased väljaastumised Poznanis maksti kinni sellest allikast. Kuid ookeanitagustest rahalistest fondidest kinnimakstud provokaatoritel ja diversantidel jätkus jõudu vaid mõneks tunniks. Poznani töötajad andsid vastulöögi vaenulikele väljaastumistele ja provokatsioonidele. Kukkusid läbi süngete „mantli ja pistoda" rüütlite plaanid, kukkus läbi nende räpane provokatsioon rahvavõimu vastu Poolas. Selliselt kukuvad ka tulevikus läbi õõnestusaktsioonid rahvademokraatia maades, kuigi nende aktsioonide eest ohtralt tasutakse summadest, mida assigneerivad Ameerika monopolid. Võib öelda, et see on õhku loobitud raha.

Kõik see näitab, et ei tohi olla muretust imperialistliku agentuuri uute sepitsuste suhtes, kes püüab sisse tungida sotsialistlikesse maadesse, et kahjustada ja nurja ajada töötajate saavutusi.

Imperialistliku reaktsiooni jõud püüavad eksitada töötajaid oma huvide eest võitlemise õigelt teelt, mürgitada nende hinge rahu ja sotsialismi ürituse edusammudesse mitteuskumise mürgiga. Kapitalistlike monopolide ideoloogide kõigist sepitsustest hoolimata sammub töölisklass karastatud kommunistliku avangardi juhtimisel oma teed, mis on viinud sotsialismi ajalooliste saavutusteni ja viib välja rahu, demokraatia ja sotsialismi uutele võitudele. Võib olla kindel, et kõigi maade kommunistlikud ja töölisparteid tõstavad veel kõrgemale proletaarse internatsionalismi kuulsusrikka marksistliku lipu.

Nõukogude inimesed tunnevad õigustatud uhkust selle üle, et meie kodumaa rajas esimesena tee sotsialismile. Nüüd, kus sotsialism on saanud maailmasüsteemiks, kus sotsialistlike maade vahel on seatud sisse vennalik koostöö ja vastastikune abistamine, on tekkinud uued soodsad tingimused sotsialistliku demokraatia õitsenguks, kommunismi materiaalse tootmisbaasi edasiseks tugevdamiseks, töötajate elutaseme lakkamatuks tõstmiseks, uue inimese — kommunistliku ühiskonna ehitaja — isiksuse igakülgseks arendamiseks. Kodanlikud ideoloogid mõelgu pealegi välja muinaslugusid kommunismi „kriisist", „segadusest" kommunistlike parteide ridades. Oleme harjunud kuulma vaenlaste niisugust manamist. Nende ennustused on alati lõhkenud seebimullidena. Need hädavarestest ettekuulutajad on ilmunud ja kadunud, kuid kommunistlik liikumine, marksismi-leninismi surematud ja elustavad ideed on võitnud ja võidavad. Nii sünnib ka tulevikus. Mingisugused õelad ja laimavad väljaastumised meie vaenlaste poolt ei suuda peatada inimkonda kommunismile viiva ajaloolise arengu vääramatut käiku.

PÕLLUMAJANDUSE KÜSIMUSTE VALGUSTAMISEST JA EESRINDLASTE KOGEMUSTE PROPAGEERIMISEST AJALEHES „OMSKAJA PRAVDA"

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus

2. juulil 1956

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo märgib, et rööbiti mõnede positiivse töö faktidega ei organiseeri ajaleht „Omskaja Pravda" ikka veel rahuldavalt võitlust selle eest, et kolhoosid, sovhoosid ja masina-traktorijaamad täidaksid NLKP XX kongressi otsustega põllumajanduse ette seatud ülesandeid.

Passiivne osa kuulub ajalehele võitluses põllumajanduskultuuride suurte ja püsivate saakide eest, eriti nisu osas, mis moodustab üle poole suvivilja külvipinnast, ei mobiliseeri kolhoosnikuid oma rajoneeritud seemnete kasvatamisele.

Põhjaliku asjatundmiseta valgustatakse ajalehe „Omskaja Pravda" veergudel loomakasvatuse küsimusi. Ajaleht ei koonda tähelepanu loomakasvatuse arendamise põhilise küsimuse — kindla söödabaasi loomise küsimuse lahendamisele, ei mobiliseeri kolhoosnikuid suure maisisaagi kasvatamisele, maisi külvipinna laiendamiseta aga ei ole võimalik parandada söödabaasi ja järelikult tõsta piimatoodangut ning järsult suurendada sealiha tootmist.

Suureks ajalehe puuduseks on see, et ta nõrgalt uurib ja propageerib eesrindlike kolhooside ja sovhooside kogemusi teraviljade ja tehniliste kultuuride suure saagi kasvatamisel, liha, piima, villa, kartuli, köögivilja ja teiste põllumajandussaaduste tootmisel. Muu hulgas propageerib ajaleht „Omskaja Pravda" nõrgalt Marjanovka rajooni kolhoosi „Putj k Kommunizmu" kogemusi. Tänu Maltsevi maaharimissüsteemi rakendamisele on see kolhoos saanud pidevalt nisusaagiks 15—16 tsentnerit hektarilt. Suures osas kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja põllumajanduse novaatorite tööd käsitlevates materjalides domineerib pealiskaudne faktide kirjeldus, lugejate tähelepanu ei keskendata sellele, et näidata, kuidas need tulemused on saavutatud.

„Omskaja Pravda" valgustab puudulikult põllumajanduse alal töötajate sotsialistliku võistluse käiku, ei esine rahvahulkade võistluse energilise organiseerija osas. Avaldades eesrindlike kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja rajoonide sotsialistliku võistluse üleskutseid, ei näita ajaleht võetud kohustuste täitmist ega organiseeri arvamuste vahetamist selle üle, kuidas neid kohustusi paremini täita.

Kriitika tase on „Omskaja Pravdas" madal. Ajalehe veergudel ei leia vajalikku kohta altpoolt tulev kriitika, mida teevad kolhoosnikud, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölised.

Ajaleht ei avalda vajalikku initsiatiivi võitluses tööviljakuse tõstmise eest, omahinna ja põllumajandustoodangu ühiku kohta

tuleva töökulu alandamise eest; kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade ökonoomika küsimusi ei valgustata küllalt kvalifitseeritult.

Nimetatud puudused on tingitud eeskätt sellest, et ajalehe „Omskaja Pravda" toimetus on eluga nõrgalt seotud, ei tugine oma töös laialdasele autorite aktiivile kolhoosnikute, sovhooside ja masina-traktorijaamade tööliste ning põllumajanduse spetsialistide hulgast. NLKP Omski Oblastikomitee suunab nõrgalt ajalehe tööd, piirdub toimetuse tööplaanide formaalse läbivaatamisega, ei koonda ta tähelepanu oblasti põllumajanduse arendamise kõige aktuaalsemate küsimuste valgustamisele. Ajalehes ei võta sõna NLKP oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee juhtivad töötajad.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Teha NLKP Omski Oblastikomiteele ülesandeks kõrvaldada käesolevas otsuses märgitud puudused ajalehe „Omskaja Pravda" töös, põhjalikult parandada ajalehe juhtimist, kasutada teda kui tähtsat vahendit selleks, et mobiliseerida kolhoosnikute hulki, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaid NLKP XX kongressi poolt põllumajanduse järsu tõusu kohta vastuvõetud otsuste edukale täitmisele.

2. Kohustada ajalehe „Omskaja Pravda" toimetust peamist tähelepanu pöörama:

a) teraviljamajanduse alal — sellele, et propageerida ja juurutada põllumajandusteaduse saavutusi ja eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ning sovhooside kogemusi võitluses teraviljakultuuride suurte ja püsivate saakide saamise eest, et luua rajoneeritud sortidest omaenda seemnefondid, et täielikumalt ära kasutada orgaanilisi ja mineraalväetisi.

Ajaleht peab pidama väsimatut võitlust teraviljakultuuride saagi jaotatud koristamise kõige laialdasema juurutamise eest, sest teravilja jaotatud koristamine on otsustava tähtsusega meetod selleks, et likvideerida saagikaod ja lühendada koristustöödeks vajalikku aega Siberi tingimustes;

b) loomakasvatuse alal — kariloomade arvu suurendamisele ja piima, liha, villa ning teiste loomakasvatussaaduste tootmise tunduvale tõstmisele, nende saaduste riikliku varumis- ja kokkuostuplaani ennetähtaegsele täitmisele; kindla söödabaasi loomisele, suure maisisaagi kasvatamisele; otsustavalt paljastada maisivastaseid meeleolusid ja praagitegemist maisi kasvatamise alal, avaldades selleks artikleid, följetone, karikatuure ja praagitegijate päevapilte.

3. Propageerida ajalehe veergudel süstemaatiliselt kogemusi, mida oma töös on omandanud eesrindlikud kolhoosid, masina-traktorijaamad ja sovhoosid, nende hulgas Luzino sovhoos, kus on hakatud sigu nuumama kuivsöödaga ning kasutatakse automaatsöötjaid, samuti propageerida paremate lüpsjate-karjatalitajate, loomakasvatajate, linnukasvatajate, teravilja- ja tehniliste

kultuuride suurte saakide meistrite saavutusi, põhjalikult selgitada nende töömeetodeid ja -võtteid, järjekindlalt taotleda eesrindlaste kogemuste juurutamist kõigi oblasti kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade praktikasse, tõsta mahajäänud kolhoosid, sovhoosid ja rajoonid eesrindlaste tasemele.

Ajaleht peab parteiorganitele andma pidevat abi kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade juhtimise põhjalikuks parandamiseks. Selleks peab ta avaldama kvalifitseeritud artikleid ja sõnumeid NLKP rajoonikomiteede, masina-traktorijaamade piirkondade järgi loodud instruktorigruppide, paremate kolhoosiesimeeste, masina-traktorijaamade ja sovhooside direktorite ning partei-algorganisatsioonide sekretäride töökogemuste kohta.

4. Teha ajalehe toimetusele ülesandeks laialdaselt valgustada sotsialistliku võistluse käiku ning taotleda, et iga kolhoos, sovhoos, masina-traktorijaam ja rajoon täidaks endale 1956. aastaks võetud kohustused. Ajaleht on kohustatud mitte ainult süstemaatiliselt valgustama võistluse eesrindlaste kogemusi, vaid ka võtma asjaliku ning printsipiaalse kriitika alla neid, kes endale võetud kohustusi ei täida, kasvatama partei-, nõukogude ja majanduskaadrit temale pandud ülesannete täitmise eest kõrge vastutustunde vaimus.

Erilist tähelepanu peab ajaleht pöörama mahajäävatele kolhoosidele, sovhoosidele, masina-traktorijaamadele ja rajoonidele ning andma neile süstemaatilist abi mahajäämusest ülesaamiseks ning majapidamises kindla edu saavutamiseks.

5. Kohustada „Omskaja Pravdat" igakülgselt valgustama põllumajandusliku tootmise ökonoomika küsimusi, avastama põllumajandusliku tootmise reserve, põhjalikult ning asjatundlikult näitama kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside võistlust tööviljakuse tõstmise, omahinna alandamise ja põllumajandustoodangu ühiku kohta tuleva töökulu vähendamise eest, kolhooside ja sovhooside administratiivaparaadi koondamise ja odavamaks muutmise eest, töö organiseerimise ja töötasu maksmise täiustamise eest, kolhoosnikute materiaalse huvitatuse põhimõtte range silmaspidamise eest, isemajandamise juurutamise ja masina-traktorijaamade ning sovhooside tehnika parema kasutamise eest.

6. Tunnistada ebaõigeks ja Lenini juhendeile vastukäivaks ajalehe „Omskaja Pravda" toimetuse töös juurdunud praktika, kus ajalehte pannakse peamiselt toimetuse koosseisuliste töötajate ja ajalehe oma korrespondentide materjale. Niisugune praktika nõrgendab ajalehe kui kollektiivse propagandisti, agitaatori ja organisaatori osa, toob kaasa ajalehe irdumise rahvahulkadest, trükisõna mõjujõu nõrgenemise.

Kohustada ajalehe „Omskaja Pravda" toimetust tagama, et ajalehe tööst hakkaks laialdaselt osa võtma autorite aktiiv tööliste, kolhoosnikute, partei- ja nõukogude töötajate hulgast, kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade juhtivate töötajate,

põllumajanduse spetsialistide ja eesrindlaste hulgast, süstemaatiliselt korraldama töölis- ja maakirjasaatjate konverentse ning nõupidamisi, julgemini ja laialdasemalt arendama ajalehe veergudel puuduste kriitikat, vaatamata isikutele, kelle töös need puudused esinevad, mobiliseerima põllumajanduse alal töötajate hulki NLKP XX kongressi otsuste täitmisele.

BRJANSKI OBLASTI MASINA-TRAKTORIJAAMADE TÖÖTAJATE HULGAS TEHTAVA MASSILISE POLIITILISE TÖÖ PUUDUSTEST

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
3. juulil 1956

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et partei Brjanski oblastikomitee ja rajoonikomiteed ei täida rahuldavalt NLKP XX kongressi otsuseid maal ja eriti just masina-traktorijaamade töötajate hulgas tehtava massilise poliitilise töö parandamise alal. Agitatsiooni- ja propagandatööd tehakse sageli lahus konkreetsetest ülesannetest — põllumajanduskultuuride suure saagi saamise ja ühisloomakasvatuse produktiivsuse tõstmise ülesannetest, suunatakse seda nõrgalt tehnika maksimaalsele kasutamisele, range kokkuhoiurežiimi läbiviimisele ja põllumajandustoodangu ühiku tootmise kulude vähendamisele.

NLKP rajoonikomiteed ja partei-algorganisatsioonid ei võta tarvitusele abinõusid propagandistide, referentide ja agitaatorite koosseisu tugevdamiseks, ei ole parandanud nende instrueerimist ja neile praktilise abi andmist. Paljud agitkollektiivid ei tööta, vähe peetakse loenguid ja tehakse ettekandeid konkreetse ökonoomika küsimustes, meie maa sise- ja rahvusvahelise olukorra küsimustes. Paljudes masina-traktorijaamades puudub näitlik agitatsioon, seinalehti antakse välja juhuslikult, puuduvad klubid, punanurgad, raamatukogud, harva demonstreeritakse kinofilme. Mõned oblastiorganisatsioonide ja partei rajoonikomiteede juhtivad töötajad alahindavad töötajate hulgas tehtava massilise poliitilise töö tähtsust ega esine poliitiliste ettekannetega masina-traktorijaamade töötajate ees.

NLKP oblastikomitee ja rajoonikomiteed, masina-traktorijaamade partei- ja ametiühinguorganisatsioonid ei pööra vajalikku tähelepanu sotsialistliku võistluse arendamisele mehhanisaatorite hulgas, et tagada kindlaksmääratud plaanide ja võetud kohustuste edukat täitmist. Sotsialistliku võistluse lepinguid võetakse reas masina-traktorijaamades vastu formaalselt, nende kontrollimist ei organiseerita. Halvasti uuritakse eesrindlaste töökogemusi ja juurutatakse neid tootmisse.

Ametiühingutöö on masina-traktorijaamades laokile jäetud, ligi 4000 mehhanisaatorit, peamiselt traktoristid ja kombainerid, ei ole ametiühingu liikmed. Ametiühinguorganisatsioonid hoolitsevad halvasti tööliste ja teenistujate elutarbelise ning kultuurilise teenindamise parandamise eest. Suur hulk mehhanisaatoreid ei olnud sügisel ja talvel tööga vajalikul määral koormatud ja said väikest palka, võlgnevus traktoristidele raha ja naturaaltasu alal on ikka veel suur. Selle tagajärjel on töödistsipliin masina-traktorijaamades madalal tasemel ja esineb suur mehhanisaatorite kaadri voolavus.

Partei oblastikomitee ja rajoonikomiteed juhivad puudulikult instruktorigruppe ja masina-traktorijaamade partei-algorganisatsioone, annavad neile vähe abi rahva hulgas tehtava organiseerimis- ja poliitilise töö parandamiseks. Masina-traktorijaamade parteiorganisatsioonides on vähe kommuniste traktoristide ja kombainerite hulgast. Viimase poolteise aasta jooksul on partei liikmekandidaadiks võetud ainult 31 traktoristi ja 14 kombainerit, suurem osa parteiorganisatsioonidest ei ole parteisse võtnud ühtegi juhtivate kutsealade mehhanisaatorit. Paljusid instruktorigruppe ei ole tugevdatud kaadriga, mõned rajoonikomiteede sekretärid masina-traktorijaamade piirkonnas ja instruktorid tunnevad ikka veel halvasti põllumajandust ega süvene põhjalikult masina-traktorijaamade ja kolhooside tootmistöösse. Tsoonigruppide kaadrit vahetatakse sageli, ei tehta vajalikku tööd nende tööalase kvalifikatsiooni tõstmiseks.

Selle tõttu, et partei oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee töö masina-traktorijaamade juhtimisel on madalal tasemel ja et mehhanisaatorite hulgas tehtava massilise poliitilise töö organiseerimises esineb tõsiseid puudusi, tulevad paljud masina-traktorijaamad oma ülesannetega halvasti toime, kasutavad tehnikat ebatootlikult ja lasevad traktoritöödel kallineda.

Oblasti masina-traktorijaamad ei täida oma lepingulisi kohustusi kolhooside ees ning rikuvad jämedalt põllumajanduskultuuride kasvatamise agrotehnikat. Möödunud aastal jäi sügiskünni plaan täitmata, umbes pool teraviljakultuuride ja kartuli külvipinnast külvati mittesordilise ja mittekonditsioonilise seemnega, mehhaniseerimise tase rühvelkultuuride vaheltharimisel moodustas ainult 27 protsenti, kartuli koristamisel aga kõigest 20 protsenti. Teraviljasaagi koristamisel esinesid suured kaod, teravilja kogusaagi plaanist täideti 65,4 protsenti, teraviljakultuuride keskmine saagikus oli ainult 6,2 tsentnerit hektarilt ja kartuli keskmine saagikus 71 tsentnerit hektarilt.

Partei Brjanski oblastikomitee ei ole möödunud põllumajandusaasta kokkuvõtetest teinud vajalikke järeldusi ega ole võtnud tarvitusele vastavaid abinõusid 1956. aasta kevadkülvi ettevalmistustööde õigeaegseks lõpuleviimiseks ja külvi organiseeritud läbiviimiseks. Reas masina-traktorijaamades ja kolhoosides jõuti traktorite ja põllutöömasinate remondiga lõpule alles külvitööde

käigus. Põllutööde ajal esines traktorite ja haakeinventari seisakuid. Maikuus moodustasid traktorite seisakud rohkem kui 40 protsenti tööajast, keskmine väljatöötus vahetuses moodustas ühe tingtraktori kohta ainult 2,3 hektarit. Selle tulemusena lasti paljude kultuuride parimad külviajad mööda, varajaste teraviljakultuuride külv kestis reas oblasti rajoonides 17—22 päeva, suhkrupeedi külv üle 16 päeva, kartulipanek aga umbes 40 päeva. Mais külvati reas kolhoosides kevadel küntud põldudele, kehvale pinnasele, andmata vajalikul hulgal väetist. Kartulipanekul jäi seeme üldreeglina sorteerimata, mahapanekunormi vähendati. Suurem osa teraviljakultuuride külvipinnast seemendati jällegi mittekonditsioonilise seemnega. Paljude masina-traktorijaamade juhtijad suhtusid muretult taliviljakülvide hooldamiseks vajalike abinõude rakendamisse, valmistuvad halvasti ette saagikoristamiseks.

Masina-traktorijaamad tegelevad ühisloomakasvatuse arendamisega ikka veel pealiskaudselt. Möödunud majandusaastal täideti liha tootmise plaanist 63 protsenti, sealiha tootmise plaanist 39 protsenti ja piima tootmise plaanist 74 protsenti. Oblasti kolhoosides oli 39,5 protsenti lehmadest ahtrad. Ka käesoleval aastal tehakse vähe tööd piima, liha ja eriti sealiha tootmise suurendamiseks. Oblasti kolhoosid täitsid 1. juuniks liha tootmise plaanist 46 protsenti, sealiha tootmise plaanist 28 protsenti, piimatoodang ühe aastalehma kohta moodustas ainult 607 kilogrammi. Piima, liha ja munade varumise ning kokkuostu plaane oblast ei täida.

Partei oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee on leppinud masina-traktorijaamade halva tööga, ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid nende töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks, teevad äärmiselt vähe organiseerimistööd partei ja valitsuse poolt põllumajanduse küsimustes vastuvõetud otsuste täitmiseks, on jätnud hooletusse massilise poliitilise töö inimestega. Oblasti täitevkomitee ja oblasti põllumajanduse valitsus tegelevad pealiskaudselt masina-traktorijaamade ja kolhooside tööga, olles harjunud suurte puuduste olemasoluga oblasti põllumajanduses. Partei oblastikomitee büroo töös puudub vajalik teravus ja puuduste kriitika, praktilisi küsimusi masina-traktorijaamade ja kolhooside juhtimises lahendatakse aeglaselt.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Brjanski Oblastikomiteed, rajoonikomiteesid ja masina-traktorijaamade partei-algorganisatsioone parandama massilist poliitilist tööd ja NLKP XX kongressi materjalide selgitamist mehhanisaatorite hulgas, tihedalt siduma seda masina-traktorijaamade konkreetsete ülesannetega kõigi põllumajanduskultuuride saagikuse tõstmiseks, maakõlvikute iga 100 hektari kohta toodangu järsu suurenemise tagamiseks ja toodanguühiku tootmisel esineva töö- ja vahendite kulu vähendamiseks.

Põllutööde ajal keskendada massiline poliitiline töö traktori- ja põllutööbrigaadidesse, suunates selle tehnika paremale kasuta-

misele, külvide ja eriti kartuli, maisi ning suhkrupeedi külvi õigeaegsele ja kvaliteetsele hooldamisele, samuti saagi kadudeta koristamisele.

Tugevdada propagandistide ja agitkollektiivide koosseisu ettevalmistatud kaadriga, tõmmata loengute pidamisele, ettekannete tegemisele ja vestluste korraldamisele kaasa partei oblastikomitee ja rajoonikomiteede, oblasti täitevkomitee ja teiste oblastiorganisatsioonide juhtivaid töötajaid ning anda neile pidevat abi selles töös.

2. Partei oblastikomiteel ja rajoonikomiteedel parandada instruktorigruppide ja masina-traktorijaamade partei-algorganisatsioonide juhtimist, aktiviseerida nende tegevust masina-traktorijaamade ees seisvate praktiliste ülesannete lahendamiseks. Tugevdada partei rajoonikomiteede instruktorigruppe masina-traktorijaamade piirkonnas energiliste, põllumajandust tundvate töötajatega, suunata nende praktiline tegevus masina-traktorijaamade ja kolhooside organisatsioonilisele ja majanduslikule tugevdamisele, massilise poliitilise töö parandamisele. Hoolitseda rohkem selle eest, et partei ridadesse valitaks individuaalses korras eesrindlikke inimesi, eeskätt traktoristide ja kombainerite hulgast, võtta tarvitusele abinõud kommunistide õigeks paigutamiseks otsustava tähtsusega tootmislõikudes.

3. Teha partei oblastikomiteele ja rajoonikomiteedele ülesandeks parandada masina-traktorijaamade ametiühinguorganisatsioonide juhtimist, laialdaselt organiseerida mehhanisaatorite hulgas sotsialistlikku võistlust, süstemaatiliselt teha kokkuvõtteid võistluse käigust, uurida tootmiseesrindlaste kogemusi ja propageerida neid laialdaselt. Hoolitseda paremini masina-traktorijaamade töötajate elutarbeliste ja kultuuriliste vajaduste rahuldamise eest, tagada kollektiivlepingute tingimatu täitmine. Võtta tarvitusele abinõud töö paremaks organiseerimiseks masina-traktorijaamades, samuti masina-traktorijaamade alaliste tööliste täielikuks ärakasutamiseks läbi aasta kutsealade laialdase ühendamise teel.

4. Kohustada NLKP Brjanski Oblastikomiteed ja oblasti täitevkomiteed märgitud puuduste kõrvaldamise ja massilise poliitilise töö parandamise alusel tõstma põllumajanduse juhtimise taset, veelgi rohkem aktiviseerima kolhoosnikuid, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajaid ning põllumajanduse spetsialiste, et kindlustada kolhooside ja sovhooside poolt põllumajandussaaduste tootmise suurendamise kohta 1956. aastaks vastuvõetud plaanide tingimatu täitmine.

Pidada Brjanski oblasti parteiorganisatsiooni tähtsamaks ülesandeks saada käesoleval aastal kolhoosides vähemalt 1,5 miljonit tonni kartulit, milleks on vaja luua kolhoosides kartuli kasvatamise lülid, kinnistada neile kindlad maa-alad, vältida vastutuse puudumist hooldamis- ja koristustöödel, teha lülivanemate hulgas vajalikku organiseerimis- ja selgitustööd.

Parandada kiiresti olukorda kombainide ja teiste koristusmasinate remondi alal masina-traktorijaamades ja tagada nende täielik valmisolek saagi koristamiseks ja põllumajandussaaduste varumiseks. Teha lõpp oblastis olemasolevatele ebaõigetele meeleoludele teraviljakultuuride jaotatud koristamise suhtes.

Võtta tarvitusele abinõud loomakasvatussaaduste tootmise suurendamiseks, lehmade piimatoodangu tõstmiseks ja sigade nuumamise õigeks organiseerimiseks. Tagada kindla söödabaasi loomine, eeskätt maisi, kartuli ja teiste söödakultuuride tootmise suurendamise arvel.

5. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule ülesandeks läbi vaadata partei Brjanski oblastikomitee ja oblasti täitevkomitee palved oblasti põllumajanduse edasiarendamise kohta, lähtudes vajadusest abistada masina-traktorijaamu ja kolhoose eeskätt luhamaade kasutuselevõtmisel, väetamiseks vajaliku turba ja lubja tootmise organiseerimisel, masina-traktorijaamades ja kolhoosides tehtavate ehitustööde läbiviimisel, põllumajanduslike tööde mehhaniseerimise taseme tõstmisel, sealhulgas loomakasvatusfarmides suurt jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimisel.

6. Teha Vene NFSV Põllumajanduse Ministeeriumile (sm. Morozovile) ja oblasti täitevkomiteele (sm. Dadonovile) ülesandeks välja töötada abinõud lehmade ahtruse likvideerimiseks oblasti kolhoosides.

7. Kohustada NLKP Brjanski Oblastikomiteed 15. jaanuariks 1957 ette kandma NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroole käesoleva otsuse täitmisest.

ÕPPEAASTA TULEMUSTEST PARTEIHARIDUSE SÜSTEEMIS JA PARTEIORGANISATSIOONIDE ÜLESANNETEST UUEL ÕPPEAASTAL

NLKP Keskkomitee otsus
21. augustil 1956

NLKP Keskkomitee konstateerib, et pärast NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kirja (1955. aasta november) ja eriti pärast NLKP XX kongressi, kui avastati tõsised puudused parteipropaganda alal, on parteiorganisatsioonid tarvitusele võtnud rea abinõusid ideoloogilise töö parandamiseks ja kommunistidele poliitilise hariduse andmise ümberkorraldamiseks; mõnevõrra on tugevnenud propagandatöö side majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö praktiliste ülesannete täitmisega; parteiorganisatsioonid on hakanud kaadri majandusalasele haridusele suuremat tähelepanu pöörama. NLKP XX kongressi otsuste ja materjalide tundmaõppimine parteihariduse süsteemis on suurendanud kommunistide ja parteitu aktiivi laiade hulkade huvi

marksistlik-leninliku teooria ning partei ja valitsuse sise- ja välispoliitika aktuaalsete küsimuste vastu. Võitlus isikukultuse tagajärgede likvideerimise eest ideoloogilises töös on loonud tingimused marksismi-leninismi loovaks omandamiseks.

Kuid see, mis parteiharidustöö ümberkorraldamise alal on ära tehtud, kujutab endast ainult esimesi samme. Nagu õppeaasta tulemused näitavad, ei juhita paljudes parteiorganisatsioonides kommunistidele poliitilise hariduse andmist ikka veel rahuldavalt. Seoses sellega, et paljude aastate jooksul tugines kogu propagandatöö peamiselt „ÜK(b)P ajaloo lühikursusele", ei ole kommunistid õppinud marksismi-leninismi kui terviklikku õpetust, kuhu kuuluvad dialektiline ja ajalooline materialism, poliitiline ökonoomia, sotsialistliku revolutsiooni teooria ja taktika, sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise ajalugu ja praktika. Vähe tähelepanu on pööratud Lenini suure teoreetilise pärandi tundmaõppimisele. Seoses sellega ei ole parteipropaganda alal veel siiamaani likvideeritud niisugused sügavalt juurdunud puudused, nagu siirdumine tänapäeva põhiprobleemidelt minevikku, talmudism ja koolipoisilikkus, majandusteooria ja konkreetse ökonoomika tundmaõppimise alahindamine.

Parteihariduse süsteem oli kuni viimase ajani ehitatud vastavalt ÜK(b)P Keskkomitee 1938. aasta 14. novembri otsusele „Parteipropaganda korraldamisest seoses „ÜK(b)P ajaloo lühikursuse" ilmumisega". Sellest ajast on peaaegu kaks aastakümmet mööda läinud, mille jooksul on meie maa tõusnud uuele kommunistliku ülesehitustöö astmele, on arenenud edukas sotsialismi ülesehitamine rahvademokraatia maades, sotsialism on muutunud maailmasüsteemiks. Tunduvalt on tõusnud kommunistide üldharidusliku ja poliitilise ettevalmistuse tase, nende vaimsed huvid on mõõtmatult kasvanud. Kuid parteiharidustöö sisu ja vormid on jäänud endisteks ega rahulda enam paljuski kommunistide kasvanud vajadusi.

Paljud parteiorganisatsioonid ei avalda initsiatiivi ja paindlikkust parteiharidustöö organiseerimises ja juhtimises, nad unustavad, et poliitilise hariduse andmine võib olla edukas ainult siis, kui ta on tihedalt seotud ülesannetega, mida partei käesoleval ajal lahendab, kui kommunistid näevad marksistlik-leninliku teooria õppimises oma praktilise tegevuse juhendit.

Suurt kahju parteiharidustööle tekitas isikukultus, mis on võõras marksismile-leninismile. Isikukultus vähendas partei juhtivat ja rahvahulkade otsustavat osa ajaloos, aheldas nende loovat aktiivsust. Selle asemel et marksismist-leninismist juhindudes elavalt, oskuslikult ja konkreetselt selgitada kommunismi ehitamise uusi ülesandeid ning partei poolt üldistatud uusi tänapäeva ajaloolise arenemise kogemusi, piirdusid paljud propagandistid tsitaatide ümberjutustamisega, korrates tuntud tõdesid, mis ei ole seotud eluga ning partei ja rahva praktiliste ülesannetega.

Puudused parteihariduse süsteemis tulenevad ka sellest, et vabatahtlikkuse printsiipi marksistlik-leninliku hariduse alal mõistetakse ebaõigesti. Selle printsiibi rakendamiseks peavad parteiorganisatsioonid likvideerima administratiivse ja bürokraatliku praktika parteiharidustöös, järsult tõstma ringide, koolide ja seminaride töö kvaliteeti, looma niisuguse parteihariduse süsteemi, mis arvestaks kommunistide igakülgseid huvisid ning nõudmisi ja tagaks marksismi-leninismi põhjaliku ning loova tundmaõppimise nii ringides ja koolides kui ka iseõppimise korras.

Kuid poliitilise õppuse organiseerimises esineva administreerimise ja šablooni tõttu arvatakse ikka veel suur osa kommuniste vastu nende tahtmist ühetüübilistesse ringidesse ja nad on sunnitud aastaid õppima ühtesid ja neidsamu küsimusi, mis on neile ammu juba tuntud. Õppetöö ringides ja poliitkoolides on sageli kuiv ja igav ning piirdub õppealase kirjanduse tekstide ettelugemisega. Ringides toimuvatel õppustel puudub elav arvamuste vahetamine ja seltsimehelik diskussioon. Kõik see vähendab kommunistide huvi teooria õppimise vastu, poliitiline õppus aga muutub niisugusel juhul neile formaalseks koormuseks. Teiselt poolt peab NLKP Keskkomitee ebanormaalseks, kui „vabatahtlikkuse" lipu all üks osa partei liikmetest, sealhulgas ka juhtivatest töötajatest, on tegelikult poliitilise õppuse katkestanud. Mõned parteiorganisatsioonid, kes loobusid teooriat iseseisvalt õppijate väiklasest hooldamisest, on langenud teise äärmusse: nad eemaldusid täielikult poliitilise iseõppimise juhtimisest ning organiseerimisest. Ei tule siis imestada, et marksistlik-leninliku teooria iseseisev õppimine on paljudel juhtudel tegelikult lõppenud.

NLKP Keskkomitee juhib parteiorganisatsioonide tähelepanu sellele, et igasugune töö nõrgendamine marksismi-leninismi õppimise ja propageerimise alal on lubamatu. Eriti tähtis on rõhutada kommunistide marksistlik-leninliku kasvatamise osatähtsust seoses uute suurte ülesannetega kommunismi ülesehitamisel NSV Liidus ja sotsialismi ülesehitamisel rahvademokraatia maades, seoses tänapäeva ülesannetega kodanliku ideoloogia vastu võitlemisel ja vajadusega isikukultusest ning selle tagajärgedest täielikult jagu saada. Meie vaenlased püüavad printsipiaalset kriitikat Stalini isiku kultuse kohta ära kasutada kallaletungideks marksismile-leninismile, sotsialistlikule korrale, kommunismile. Imperialismi ideoloogid ja tema kaitsjad poevad kas või nahast välja, et mürgitada töötajate teadvust nõukogude korra laimamisega, et ilustada kapitalismi. Selleks leiutatakse igasuguseid teooriaid, nagu näiteks „rahvakapitalismi" teooria jne., milledes kapitalistlike monopolide ja palgaorjuse valitsemist nimetatakse „vabaks maailmaks". Üks meie propaganda tähtsamaid ülesandeid seisab selles, et paljastada tänapäeva kapitalismi imperialistlikku olemust, ta paised, vastuolud ja antagonismid ning Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maade elust võetud konk-

reetsete näidete varal selgitada sotsialistliku korra suuri eeliseid kapitalistliku korraga võrreldes. Mitmesuguste sotsiaal-poliitiliste süsteemidega maade rahulik kooseksisteerimine ei tähenda veel sugugi kahe ideoloogia — sotsialistliku ja kodanliku ideoloogia — rahulikku kooseksisteerimist. Iga kommunist on kohustatud võitlema meile vaenuliku ideoloogia vastu, inimeste teadvuses esinevate kapitalismi igandite vastu, marksistlik-leninliku maailmavaate eest, tema printsiipide puhtuse eest, selle eest, et õpitaks loovalt tundma revolutsioonilist teooriat tihedas seoses kommunistliku ülesehitustöö praktikaga.

Kommunistliku partei ja Nõukogude riigi poliitika jõud ning võitmatus seisab selles, et ta rajaneb ühiskonna arenemise seaduste ärakasutamisel, need seadused näitab aga kätte ainult marksism-leninism. See fakt, et parteil on olemas marksistliku haridusega kaader, ei tähenda sugugi, et sellel kaadril pole tarvis enam oma ideelis-teoreetilist taset tõsta. Ühiskondlik elu ei seisa paigal, ta seab meie ette järjest uusi ülesandeid. Meie partei kaader peab praktilisi kogemusi, uusi elu poolt ülesseatavaid küsimusi teoreetiliselt lahti mõtestama. Sellepärast peab ta väsimatult töötama oma ideelis-teoreetilise taseme tõstmiseks. Ükskõikne suhtumine marksistlik-leninliku teooria õppimisse toob kaasa kommunistliku ideelisuse kaotamise, meie arenemise perspektiivide silmistlaskmise, niisugune suhtumine on vastuolus meie partei olemusega ja ta põhikirja nõudmistega.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Pidada parteipropaganda peamiseks ülesandeks relvastada kommunistid marksismi-leninismi aluste tundmisega, ühiskonna arenemise ja kommunismi ehitamise seaduste tundmisega, kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitikast põhjaliku arusaamisega. Partei liikmetes on vaja kasvatada marksistlik-leninlikku maailmavaadet, kommunistlikku ideelisust, loovat lähenemist teooria õppimisele, leppimatust kodanliku ideoloogia avaldumisvormide vastu. Parteiorganisatsioonid peavad propagandatöös lõplikult välja juurima isikukultuse tagajärjed, jagu saama olukorrast, kus propaganda on kaasajast ning partei ja rahva poolt kommunismi materiaalse tootmisbaasi loomise, rahva ainelise heaolu parandamise ja sotsialistliku kultuuri arendamise eest peetava võitluse põhiprobleemidest eraldatud. Parteiharidustöö peab põhjalikult selgitama sidet nõukogude inimeste tavalise igapäevase tegevuse ja kommunismi ehitamise suurte ülesannete vahel, tõstma parteielu ideelist taset ja kommunistide loovat aktiivsust.

2. Soovitada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele, partei kraikomiteedele, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteedele ning partei-algorganisatsioonidele kommunistide soovidest ja vajadustest lähtudes luua parteihariduse süsteemis:

a) poliitkoolid kui kohustuslik algaste kommunistide jaoks, kellel puudub poliitiliste teadmiste miinimum, õpiku „Abiks poliit-

koolide kuulajaile" ulatuses. Määrata, et õppeaeg poliitkoolis ei tohi ületada kaht aastat;

b) jooksva poliitika ringid, kus õpitakse tundma NLKP Keskkomitee ja Nõukogude valitsuse määrusi ning kohalike partei- ja nõukogude organite otsuseid tähtsamates majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimustes vabariigi, krai, oblasti ulatuses, samuti tutvustatakse kuulajaile sündmusi Nõukogude Liidu elus ja välismaal;

c) seminarid või ringid marksistlik-leninliku filosoofia aluste õppimiseks;

d) seminarid või ringid NLKP ajaloo õppimiseks.

Tingimustes, kus meie ühiskond peab võitlust kõrge tööviljakuse eest, NSV Liidu majandusliku põhiülesande täitmise eest, omandab kaadri majanduslik haridus otsustava tähtsuse. Sellest lähtudes pidada vajalikuks:

a) organiseerida seminarid või ringid poliitilise ökonoomia õppimiseks, samuti kuuenda viisaastaku probleemide ning tootmise konkreetse ökonoomika õppimiseks;

b) arvestades seda, et linnakomiteede ja rajoonikomiteede partei õhtukoolid ei vasta enam kaasaegsetele partei- ja nõukogude kaadri ettevalmistamise nõudmistele ja ülesannetele, kujundada nad ümber rajoonide ja linnade õhtusteks partei-, nõukogude ja majandusaktiivi kaheaastasteks majanduskoolideks, kus õpitakse poliitilist ökonoomiat ning tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise aluseid;

c) kiita heaks rea parteiorganisatsioonide initsiatiiv majanduskonverentside läbiviimiseks, kus arutatakse ettevõtete, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside ökonoomika aktuaalseid küsimusi, ning soovitada kõigiti kasutada seda kasulikku töövormi selleks, et tõsta kaadri majandusalast haridust ning levitada eesrindlaste kogemusi ja teaduse ning tehnika uuemaid saavutusi tööstuse ja põllumajanduse alal.

3. Pidada vajalikuks ümber korraldada marksismi-leninismi õhtuülikoolide töö, sidudes nende õppekavad antud vabariigi, krai või oblasti ees seisvate konkreetsete ülesannetega. Suurendada õhtuülikoolides poliitilise ökonoomia ja tööstusökonoomika õppimiseks antavate tundide arvu, tehes seda teiste distsipliinide jaoks ettenähtud tundide vähendamise arvel. Praktika on näidanud, et kolmeaastane õppeaeg õhtuülikoolides on liiga pikk. Suur osa õpilastest lahkub õhtuülikoolidest, jättes õppekursuse lõpetamata. Seoses sellega lühendada õppeaega marksismi-leninismi õhtuülikoolides kolmelt aastalt kahele, suurendamata samal ajal kuulajate iganädalast õppekoormust.

4. Kohustada NLKP Keskkomitee liiduvabariikide propaganda- ja agitatsiooniosakonda enne õppeaasta algust koostama ja kohtadele laiali saatma õppuste näidiskavad, temaatika, programmid ja soovitatava kirjanduse nimestikud parteihariduse süsteemi jaoks.

NLKP ajaloo seminaride ja ringide kavades ning programmides pöörata rohkem tähelepanu partei Oktoobrirevolutsiooni-järgse perioodi tegevuse valgustamisele, eriti aga küsimustele, mis on seotud sotsialismi ja kommunismi ülesehitamisega meie maal.

Parteikomiteed peavad parteiharidusvõrgu organiseerimisel vältima šablooni, avaldama rohkem loovat initsiatiivi programmide, õppuste ja loengute temaatika maksimaalseks lähendamiseks antud vabariigi, krai, oblasti, linna, rajooni konkreetsetele tingimustele. Pühendada rohkem aega niisuguste teemade läbivõtmisele, mis on otseselt seotud kaasajaga ning kutsuvad kommunistide hulgas esile kõige suuremat huvi; erilist tähelepanu pöörata partei XX kongressi materjalide ja partei ning valitsuse otsuste põhjalikule tundmaõppimisele. Soovitada parteiorganisatsioonidel luua seminare või ringe marksistlik-leninliku teooria üksikute aktuaalsete probleemide tundmaõppimiseks. Koolide, ringide ja seminaride organiseerimisel on vaja taotleda niisuguse parteiharidussüsteemi loomist, mis kõige täielikumalt rahuldaks kommunistide ideelisi vajadusi ning aitaks kaasa nende aktuaalsete majanduslike, poliitiliste ja ideoloogiliste ülesannete täitmisele, mis partei ja Nõukogude riigi ees seisavad.

Parteihariduse süsteemis õppeaasta alguse ja lõpu aja kindlaksmääramisel on suur organiseeriv tähtsus. Kuid need ajad võivad eri vabariikides ja oblastites olla erinevad. Seoses sellega lubada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel, NLKP krai- ja oblastikomiteedel kindlaks määrata õppetöö algus parteiharidusvõrgus ajavahemikus 1. septembrist kuni 15. oktoobrini ja õppetöö lõpp — ajavahemikus 1. aprillist kuni 1. juunini, olenevalt kohalikest tingimustest, diferentseeritult linnade ja maarajoonide jaoks. Soovitada parteiorganisatsioonidel koolides ja ringides õppusi läbi viia mitte tingimata iga nädal, vaid olenevalt läbivõetavate küsimuste iseloomust ja kuulajate ettevalmistusest. Teoreetilistes seminarides, kus ettevalmistus nõuab pikemat aega, viia õppusi läbi umbes kord kuus, poliitkoolides ja ringides — mitte rohkem kui kaks-kolm korda kuus.

5. Käesoleval ajal on parteis üle 2 miljoni kõrgema ja keskharidusega kommunisti, suur hulk partei liikmeid on ringides omandanud oskuse iseseisvaks tööks raamatuga. On loomulik, et nendes tingimustes kujuneb iseseisev marksistlik-leninliku teooria õppimine kommunistide ideelis-teoreetilise ettevalmistuse peamiseks ja põhiliseks meetodiks. See meetod aga ei luba isevoolu, vaid nõuab parteiorganitelt organiseerimistööd, süstemaatilist juhtimist ja abistamist. Parteiorganisatsioonid peavad hoolitsema selle eest, et marksistlik-leninliku teooria iseseisva õppimisega partei liikmete poolt käiks aeg-ajalt kaasas uuritavate küsimuste kollektiivne arutelu, mille käigus selgub ka läbivõetava materjali omandamise aste ja antakse abi kõige raskemate ja keerukamate küsimuste tundmaõppimisel. Sellepärast on vaja laialdasemalt organiseerida loenguid, seminare, vestlusi, teoreetilisi konve-

rentse, rühma- ja individuaalkonsultatsioone, arvestades sealjuures teooriat iseseisvalt õppivate kommunistide nõudmisi ja soove.

Rööbiti nende tähtsamate abistamise vormidega, mis on ühtaegu ka parteiorganisatsioonide poolt partei liikmete poliitilise hariduse tõstmise üle kontrolli teostamise vormideks, tuleb juhtivatele partei- ja nõukogude töötajatele, kes oma poliitilist haridust iseõppimise korras täiendavad, ülesandeks teha esineda loengute, ettekannete või vestlustega nende poolt uuritavate teooria probleemide alal.

6. Poliitilisi teadmisi iseseisvalt õppijatele süstemaatilise abi andmiseks hakata välja andma NLKP Keskkomitee ajakirja „V Pomoštš Polititšeskomu Samoobrazovaniju". Ajakirjas avaldada teoreetilisi artikleid, loenguid ja konsultatsioone dialektilise ja ajaloolise materialismi, poliitilise ökonoomia ja konkreetse ökonoomika ning NLKP ajaloo alalt, artikleid, kus käsitletakse teooria iseseisva õppimise kogemusi, nõuandeid konsultantidele, seminaride juhatajatele ja poliitilisi teadmisi iseseisvalt õppivatele seltsimeestele, õppekavasid, metoodilisi juhendeid, kriitilisi ja bibliograafilisi artikleid, soovitatava kirjanduse nimestikke.

7. Kohustada parteikomiteesid pöörama erilist tähelepanu propagandistide valikule ja ettevalmistamisele. Tõmmata ettekannete ja loengute pidamisele ning koolides, ringides ja seminarides õppuste läbiviimisele kaasa teoreetiliselt kõige paremini ettevalmistatud kommuniste, kellel on praktilisi kogemusi partei-, majandusliku ja nõukogude töö alal. Organiseerida plaanipärast propagandistide kaadri ettevalmistamist parteiharidusvõrgu jaoks, eriti majandusliku hariduse andmise alal, ja tema kvalifikatsiooni tõstmist. Aidata kõigil propagandistidel põhjalikult tundma õppida marksistlik-leninlikku majandusteadust, tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise ökonoomika ja organiseerimise aluseid. Praktiseerida üksikute seminaride läbiviimist otseselt ettevõtetes ja asutustes, kolhoosides ja sovhoosides, samuti propagandistide ekskursioone tootmiskohtadesse, loomakasvatusfarmidesse, masina-traktorijaamadesse.

Soovitada propagandistide seminare organiseerida niihästi partei rajooni- ja linnakomiteede juures kui ka otseselt suurte ettevõtete, kolhooside ja masina-traktorijaamade parteiorganisatsioonide juures, nii et propagandistidel, rööbiti oma teoreetilise taseme tõstmisega, oleks võimalik põhjalikumalt tundma õppida oma ettevõtte ökonoomikat ja kohalikke materjale oma töös maksimaalselt ära kasutada.

Süstemaatiliselt korraldada propagandistide nõupidamisi töökogemuste vahetamise alal, populariseerida kõige suuremate kogemustega propagandistide töömeetodeid, kes marksistlik-leninliku teooria küsimuste käsitlust oskuslikult ühendavad kohalike organisatsioonide ülesannetega. Soovitada partei linna-

ja rajoonikomiteedel ning parteiorganisatsioonidel oma äranägemise järgi korraldada grupikonsultatsioone ringide ja seminaride juhatajate jaoks neid huvitavates teoreetilistes ja praktilistes küsimustes.

NLKP Keskkomitee on arvamusel, et marksismi-leninismi tuleb propageerida mitte ainult propagandistide ning propaganda- ja agitatsiooniosakondade töötajate jõududega, vaid et sellest tööst peavad aktiivselt osa võtma parteikomiteede kõigi teiste osakondade töötajad. Silmas pidades, et meie kaadri relvastamine majanduslike teadmistega on käesoleval ajal väga tähtis üldparteiline ja üldriiklik ülesanne, tuleb majanduslike teadmiste propageerimisele laialdaselt kaasa tõmmata ministeeriumide, nõukogude ja ametiühingute organite töötajaid, ettevõtete direktoreid, insenere, agronoome, tootmisnovaatoreid, poliitiliste ja teadusalaste teadmiste levitamise ühingu liikmeid.

8. Parteiorganisatsioonide üheks tähtsamaks ülesandeks on abistada leninlikku kommunistlikku noorsooühingut noorsoo kommunistlikul kasvatamisel. Partei- ja komsomoliorganisatsioonid peavad pidevalt otsiva ja tulihingelise noorsoo uurimistungi ning teadmishimu oskuslikult ära kasutama selleks, et temas välja kujundada marksistlik-leninlik maailmavaade. Noorukite ja neidude kommunistliku kasvatamise tähtsaks aluseks peavad olema meie partei ja nõukogude rahva revolutsioonilised ning tööalased traditsioonid, kogu meie päevade sotsialistlik kangelaslikkus. Parteiorganisatsioonid peavad abistama komsomoliorganeid propagandistide valikul ja ettevalmistamisel, poliitharidusvõrgu organiseerimisel noorsoo hulgas.

9. Paljud partei linna- ja rajoonikomiteede ning ettevõtete parteiorganisatsioonide raamatukogud täidavad nõrgalt oma ülesannet — olla kommunistidele ja parteitute aktiivile poliitilise hariduse andmise keskusteks. Käesoleval ajal piirduvad nad sageli oma töös raamatute väljaandmisega, juhuslike konsultatsioonide ja loengutega. Tunnistada vajalikuks ümber kujundada partei linnakomiteede raamatukogud vabariikide, kraide ja oblastite keskustes, samuti rajoonilise jaotusega linnades poliitharidusmajadeks, ülejäänud linnakomiteede, rajoonikomiteede ja ettevõtete parteiorganisatsioonide raamatukogud aga poliithariduskabinettideks. Kohustada NLKP rajoonikomiteesid, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid andma poliitharidusmajade ja -kabinettide tugevdamise eesmärgil nende käsutusse teoreetiliselt ettevalmistatud ja kogemustega töötajaid.

Poliitharidusmajades ja -kabinettides tuleb korraldada juhtivate töötajate loenguid ja ettekandeid aktuaalsete poliitiliste ja majandusalaste probleemide kohta; loenguid, teoreetilisi konverentse, seminare ja konsultatsioone kommunistidele, kes oma poliitilisi teadmisi iseõppimise korras täiendavad; instrueerida propagandiste ja agitaatoreid ning agitkollektiivide juhatajaid agitatsiooni-

ja propagandatöö sisu ning metoodika küsimustes; välja valida ja süstematiseerida kohalikke materjale, mis kõnelevad eesrindlaste kogemustest tööstuses, põllumajanduses ja teistes majandusharudes, relvastada nendega propagandiste ja agitaatoreid; üldistada ja levitada paremate propagandistide, agitaatorite, lektorite ja referentide töökogemusi; teha teatmelis-bibliograafilist tööd, koostada soovitatava kirjanduse nimestikke marksistlik-leninlikku teooriat iseseisvalt õppijate jaoks, anda neile kasutamiseks vajalikke raamatuid ja näitlikke õppevahendeid, propageerida ja arutada lugejatega uusi, enam tähelepanu väärivaid raamatuid.

10. Kohustada Riiklikku Poliitilise Kirjanduse Kirjastust poliitilise hariduse omandamise abistamiseks välja andma teaduslikku sotsialismi käsitlevate raamatute sarjad marksismi-leninismi klassikute ning marksistliku teooria väljapaistvate propageerijate ja populariseerijate teostest, NLKP ja kommunistlike vennasparteide juhtijate töödest, raamatute ja populaarsete brošüüride sarjad marksismi-leninismi aluste, dialektilise ja ajaloolise materialismi, partei ajaloo, poliitilise ökonoomia ja konkreetse ökonoomika alalt. Anda välja rohkem teatmelist kirjandust ja näitlikke õppevahendeid propagandistide kaadri abistamiseks, eriti ökonoomika küsimustes.

11. Pidada ebaõigeks, et keskajalehed, vabariiklikud ja oblastiajalehed, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede teoreetilised ja poliitilised ajakirjad pole viimaste aastate jooksul peaaegu üldse enam avaldanud artikleid ja konsultatsioone poliitilisi teadmisi iseseisvalt õppijate abistamiseks ning vastuseid lugejate küsimustele teoreetiliste probleemide alal. Kohustada ajalehti „Pravda", „Komsomolskaja Pravda", „Krasnaja Zvezda", ajakirju „Kommunist" ja „Partiinaja Žizn", oblastikomiteede, kraikomiteede ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede häälekandjaid korrapäraselt valgustama kaasaja kõige aktuaalsemaid teoreetilisi ja poliitilisi probleeme, parteiorganisatsioonide agitatsiooni- ja propagandatöö praktikat.

12. Teha liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele, NLKP kraikomiteedele, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteedele ülesandeks õigeaegselt komplekteerida koolid ja ringid, enne õppuste algust korraldada propagandistide seminare, tagada kirjanduse ja vajalike materjalide väljavalimine parteihariduse süsteemi jaoks. Arutada käesolevat otsust kommunistide koosolekuil ja töötada välja abinõud selle otsuse täitmiseks.

NLKP Keskkomitee juhib parteiorganisatsioonide tähelepanu vajadusele parandada parteiharidustöö juhtimist, lähtudes sellest, et marksistlik-leninliku teooria õppimine peab olema üheks tähtsamaks partei ideelise elu vormiks, et koolides, ringides ja seminarides valitseks elav ja loov mõte, et seal antaks vastused tänapäeva aktuaalsetele küsimustele, mis kommunistidel ja parteitutel tekivad. Parteiorganisatsioonid peavad juhtima ja suunama parteiharidustööd nii, et tagada kõigi partei liikmete idee-

line edasiarenemine ja poliitiline karastamine, et arendada nende aktiivsust ja omaalgatust partei ja nõukogude rahva ees seisvate kommunistliku ühiskonna ehitamise praktiliste ülesannete lahendamisel.

AJAKIRJA „AGITAATOR" VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
28. augustil 1956

1. Tunnistada vajalikuks välja anda NLKP Keskkomitee ajakirja „Agitaator" alates 1. oktoobrist 1956, mis ilmub kaks korda kuus, mahuga 4 trükipoognat ja tiraažiga 300 000 eksemplari.

Pidada ajakirja „Agitaator" peamisteks ülesanneteks igakülgselt ja põhjalikult valgustada kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitika tähtsamaid küsimusi, üldistada massilise poliitilise töö ja sotsialistliku võistluse organiseerimise positiivseid kogemusi, populariseerida eesrindlaste kogemusi ja eesrindlikke töömeetodeid tööstuses ja põllumajanduses. Ajakirja veergudel tuleb igakülgselt valgustada agitatsioonitööd ja parteiorganisatsioonide praktilist tegevust tööviljakuse järjekindla tõstmise, tehnilise progressi, ettevõtete, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside sisemiste reservide maksimaalse ärakasutamise ja töötajate kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamise küsimustes.

Ajakiri peab korrapäraselt andma konsultatsioone ja vastuseid lugejate küsimustele, avaldama materjale referentide ja agitaatorite abistamiseks, neile vajaliku kirjanduse nimestikke, kriitilisi ja bibliograafilisi artikleid ning teatmelisi materjale. Kõik materjalid peavad valgustama kõige aktuaalsemaid küsimusi ja nende avaldamine peab toimuma õigeaegselt.

2. Kinnitada ajakirja „Agitaator" peatoimetajaks sm. S. N. Novikov.

V. I. LENINI ELULOO UUEST TRÜKIST

NLKP Keskkomitee otsus
31. augustil 1956

NLKP Keskkomitee konstateerib, et raamatu „V. I. Lenin. Lühike elulugu" teises trükis esineb olulisi puudusi. Raamatu sisu on mõjutanud J. V. Stalini isiku kultus: puudulikult on esile tõstetud mõned tähtsad V. I. Lenini programmteesid, nende hulgas teesid marksistlike parteide strateegiast ja taktikast, rahvusküsimusest, sotsialismile ülemineku vormide mitmekesisusest. Raa-

matus ei ole küllalt täielikult näidatud V. I. Lenini kui inimese omadusi, tema alalist sidet rahvaga. Mõnede raamatu peatükkide keel on kuiv.

NLKP Keskkomitee on arvamusel, et V. I. Lenini elu ja tegevuse tundmaõppimisel on määratu suur tähtsus meie kaadri ideelises karastamises, töötajate ja eriti meie noorsoo kommunistlikus kasvatamises; V. I. Lenini elulugu peab etendama tähtsat osa J. V. Stalini isiku kultusest täielikus jagusaamises, võitluses selle eest, et õigesti, marksistlik-leninlikult mõistetaks isiku osa ajaloos. Lenini elulugu peab kasvatama usku kommunistliku partei kollektiivse mõistuse jõusse ja võimsusse. Keskkomitee tunnistab vajalikuks ette valmistada V. I. Lenini eluloo uus trükk, milles tuleb näidata V. I. Leninit kui geniaalset mõtlejat ja revolutsiooni juhti, kes marksismi õpetust uutes ajaloolistes tingimustes edasi arendas, kui kommunistliku partei rajajat ja Nõukogude riigi organiseerijat, kõigi maade töötajate õpetajat, ja koos sellega kui inimest, kes kehastas endas revolutsioonilise töölisklassi parimaid iseloomujooni.

V. I. Lenini eluloo uues trükis on vaja täielikumalt kajastada leninismi kõikevõitvat elujõudu, V. I. Lenini kui Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu innustaja ja organiseerija osa, tema juhtivat tegevust nõukogude rahva võitluses interventide ja sisemise kontrrevolutsiooni vastu kodusõja aastail, tema osa NSV Liidu loomises ja sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise plaani väljatöötamises, samuti parteielu normide ja parteilise juhtimise printsiipide väljatöötamist V. I. Lenini poolt. Sealjuures on vaja rõhutada, missugune suur tähtsus on V. I. Lenini teesidel kommunistlikust parteist kui töölisklassi tõelisest juhist, töörahva hulkade kollektiivsest juhtijast ja organisaatorist nende võitluses kodanlik-feodaalse korra vastu, töölisklassi diktatuuri kehtestamise eest, sotsialismi ülesehitamise eest.

Raamatus tuleb esile tuua V. I. Lenini seisukohad teooria ja praktika lahutamatust seosest, marksistliku revolutsioonilise teooria loovast iseloomust, näidata selle teooria edukat edasiarendamist Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja vennalike kommunistlike ning töölisparteide poolt ülemaailmse vabadusliikumise ja NSV Liidus ning teistes maades sotsialismi ülesehitamise uute kogemuste alusel. Täielikumalt tuleb kajastada V. I. Lenini ideesid sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise teedest, rahvahulkade, partei ja juhtijate osast kommunistliku ühiskonna ülesehitamises. V. I. Lenini eluloo uues trükis peavad valgustamist leidma Nõukogude riigi välispoliitika leninlikud põhimõtted, V. I. Lenini ideed kahe süsteemi rahulikust kooseksisteerimisest, Ida rahvaste osast võitluses imperialismi vastu, inimkonna progressiivses arenemises.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Ette valmistada V. I. Lenini eluloo uus trükk ja anda see tema 87. sünni-aastapäevaks välja.

2. V. I. Lenini eluloo uue trüki ettevalmistamiseks luua autorite kollektiiv, mille koosseisu kuuluvad: P. N. Pospelov (juhataja) F. V. Konstantinov, G. D. Obitškin, V. J. Jevgrafov, V. J. Zevin, Z. A. Levina.

3. Et tagada V. I. Lenini eluloo ettevalmistamine ettenähtud ajaks, vabastada sm-d Jevgrafov, Zevin ja Levina kolmeks kuuks, sm. Obitškin aga üheks kuuks põhitööga seotud kohustuste täitmisest, säilitades neile nende palga.

4. Kohustada Marksismi-Leninismi Instituuti 1957. aastal ette valmistama V. I. Lenini populaarse eluloo tööliste ja kolhoosnikute jaoks, mahuga 4—5 trükipoognat.

POPULAARSE ÕPIKU „MARKSISMI-LENINISMI ALUSED" ETTEVALMISTAMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
31. augustil 1956

1. NLKP Keskkomitee on arvamusel, et väljakujunenud praktika marksismi-leninismi aluste õppimisel parteihariduse süsteemis ja kõrgemates õppeasutustes ei vasta kommunistide ja intelligentsi marksistlik-leninliku kasvatamise ülesannetele. Kõrgemates õppeasutustes piirdus kursuse „Marksismi-leninismi aluste" õpetamine peamiselt „ÜK(b)P ajaloo lühikursuse" tundmaõppimisega, marksistlik-leninliku õpetuse aluseid käsitleti väljaspool majandusteooriat. Kommunistid, kes õppisid parteihariduse süsteemis, ja kõrgemate õppeasutuste üliõpilased ei saanud vajalikku ettekujutust marksismist-leninismist kui ühtsest ja terviklikust õpetusest. Marksistlik-leninliku teooria ellurakendamise ajalugu kujutati ainult Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei eeskuju najal. Rahvusvahelise töölisliikumise kogemusi, vennalike kommunistlike ning töölisparteide strateegiat ja taktikat ei uuritud.

2. Nende puuduste kõrvaldamiseks ja vastavalt partei XX kongressi juhenditele peab NLKP Keskkomitee vajalikuks ette valmistada populaarne õpik „Marksismi-leninismi alused". Lähtudes V. I. Lenini juhtnööridest, NLKP ja teiste maade kommunistlike ning töölisparteide tähtsamatest programmdokumentidest, tuleb raamatus anda selge ettekujutus marksismist-leninismist kui ühtsest ja terviklikust õpetusest, mis hõlmab dialektilist ja ajaloolist materialismi, poliitilist ökonoomiat, proletaarse revolutsiooni teooriat ja taktikat, sotsialismi ja kommunismi ehitamise teooriat ning ajalugu.

Raamatus tuleb näidata, et marksism-leninism ei ole dogmaatiline, vaid loov õpetus, mille põhimõtteid arendatakse edasi ja rikastatakse seoses ajalooliste tingimuste muutumisega.

Proletaarse revolutsiooni teooria käsitlemisel on vaja näidata Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni maailma-ajaloolist tähtsust, proletariaadi diktatuuri ja eri maade sotsialismile ülemineku vormide mitmekesisust. Lenini õpetust töölisklassi revolutsioonilisest parteist, tema juhtivast osast, ta strateegiast ja taktikast tuleb käsitleda niiviisi, et see rahvusvahelises ulatuses kergendaks ühtse rinde loomist kommunistlike, sotsialistlike ja teiste töörahva organisatsioonide vahel.

Raamat on mõeldud laiadele lugejate ringkondadele töölisklassi, kolhoositalurahva ja intelligentsi hulgast, kes on juba saanud algettevalmistuse poliitiliste teadmiste alal. Samal ajal peab see raamat kujunema vahendiks teadusliku kommunismi propageerimisel välismaa lugejate — rahvusvahelise töölisliikumise uue kasvava kaadri hulgas, kes tunneb vähe marksismi-leninismi õpetust, kuid tahab seda õppida. Raamatus ei tule lihtsalt deklareerida marksismi-leninismi põhiteese kui vaieldamatuid tõdesid, vaid argumenteerida ja tõestada nende õigsust, veenvalt ümber lükata kodanlikud teooriad, millede abil marksismi-leninismi vastased laostavad inimese mõistust, kaitstes tänapäeva kapitalismi. Raamatu mahuks määrata umbes 30 trükipoognat.

3. Kinnitada autorite kollektiiv õpiku ettevalmistamiseks järgmises koosseisus: O. V. Kuusinen (juhataja), S. L. Võgodski, F. D. Kretov, A. N. Kuznetsov (juhataja asetäitja), J. P. Sitkovski, I. S. Smirnov, T. A. Stepanjan, P. S. Tšeremnõh.

Kohustada autorite kollektiivi esitama õpiku käsikirja 1957. aasta maikuus.

4. Et tagada raamatu ettevalmistamine ettenähtud tähtajaks, anda autoritele üheksa kuud loomingulist puhkust koos palga säilitamisega.

LENINI PREEMIATEST KÕIGE VÄLJAPAISTVAMATE TÖÖDE EEST TEADUSE, TEHNIKA, KIRJANDUSE JA KUNSTI ALAL

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu arutasid läbi küsimuse — taastada Nõukogude riigi ja Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei suure rajaja Vladimir Iljitš Lenini nimelised preemiad kõige väljapaistvamate tööde eest teaduse ja tehnika alal ning asutada Lenini preemiad kõige väljapaistvamate kirjandus- ja kunstiteoste eest, mis on saanud üldsuse suure tunnustuse osaliseks.

Praegusel ajal, millal nõukogude rahvas Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel on põhiliselt üles ehitanud sotsialistliku ühiskonna ning lahendab sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku ülesandeid, on eriti suure tähtsusega

nõukogude ühiskonna tootlike jõudude igakülgne arendamine ja uue tehnika juurutamine ning selle alusel aineliste ja kultuuriliste hüvede külluse saavutamine meie maal. Nende ülesannete lahendamisel omandavad üha suuremat tähtsust pidev tehniline progress ning teaduse ja kultuuri arendamine.

Juba 1925. aastal seadis Nõukogude valitsus sisse V. I. Lenini nimelised preemiad, et tunnustavalt märkida väljapaistvaid töid teaduse, tehnika, põllumajanduse, arstiteaduse ja ühiskonnateaduste alal. Järgnevail aastail määrati V. I. Lenini nimelisi preemiaid reale meie maa teadlastele. Kuid pärast 1935. aastat ei toimunud enam Lenini preemiate määramist.

Pidades silmas kõige väljapaistvamate teaduslike, tehnika- ja tootmisalaste tööde ning kirjandus- ja kunstiteoste tunnustava märkimise positiivset tähtsust, otsustasid NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu taastada Vladimir Iljitš Lenini nimelised preemiad — Lenini preemiad kõige väljapaistvamate teaduslike tööde ning arhitektuuri- ja ehitusobjektide eest; rahvamajandusse juurutatud leiutuste, masinakonstruktsioonide ja uute materjalide eest; tootmismeetodite täiustamise eest. Asutati uuesti Lenini preemiad kõige väljapaistvamate kirjandus- ja kunstiteoste eest, mis on leidnud üldsuselt suurt tunnustust.

Asutati 50 Lenini preemiat igaüks 75 000 rubla suuruses, sealhulgas:

teaduslike tööde eest füüsikateaduste, mehaanika-matemaatikateaduste, tehniliste teaduste, keemiateaduste, geoloogia-geograafiateaduste, bioloogiateaduste, põllumajandusteaduste, meditsiiniteaduste, sõjateaduste ja ühiskonnateaduste alal — 12 preemiat;

ehituste eest, rahvamajandusse juurutatud leiutuste, masinakonstruktsioonide ja uute materjalide eest, tootmismeetodite täiustamise eest masinaehituse, aparaaditööstuse, metallurgia, maapõuevarade uurimise ja kaevandamise, keemia ja keemilise tehnoloogia, energeetika, elektroonika ja automaatika, ehitusasjanduse, arhitektuuri, transpordi ja side, põllumajanduse, kerge- ja toiduainetetööstuse ning arstiteaduse alal — 30 preemiat;

kõrge kunstiväärtusega kirjandusteoste, kujutava kunsti ja muusikateoste, samuti teatrikunsti ja kinematograafia tegelaste kõige väljapaistvamate saavutuste eest, mis on leidnud üldsuselt suurt tunnustust, — 8 preemiat.

Preemiad määratakse iga aasta V. I. Lenini sünnipäevaks.

Moodustati Lenini preemiate komitee teaduse ja tehnika alal NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures ning Lenini preemiate komitee kirjanduse ja kunsti alal NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures preemiate taotlemiseks esitatud tööde läbivaatamiseks ja preemiate määramiseks nende hulgast kõige väljapaistvamate tööde eest.

Preemiaid taotlevaid töid esitavad Lenini preemiate komiteedele teaduste akadeemiate presiidiumid, teaduslikud ja insener-

tehnilised ühingud, teadusliku uurimise instituudid, kõrgemad õppeasutused, UAUKN-i presiidium, NSV Liidu ministeeriumide ja liiduvabariikide ministeeriumide kolleegiumid, ettevõtted, nõukogude kirjanike, kunstnike, heliloojate ja arhitektide liitude juhatused, ajakirjade toimetusekolleegiumid, kirjastused, ühiskondlikud organisatsioonid, teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti tegelased.

„Pravda", 8. septembril 1956

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

RAHVUSVAHELISTE STALINI PREEMIATE ÜMBERNIMETAMISE KOHTA RAHVUSVAHELISTEKS LENINI PREEMIATEKS „RAHU KINDLUSTAMISE EEST RAHVASTE VAHEL"

1. Arvestades rahvusvaheliste Stalini preemiate komitee soovi, nimetada rahvusvahelised Stalini preemiad ümber rahvusvahelisteks Lenini preemiateks „Rahu kindlustamise eest rahvaste vahel".

2. Määrata kindlaks, et rahvusvahelise Lenini preemiaga autasustatavad isikud saavad:

a) rahvusvahelise Lenini preemia laureaadi diplomi;

b) rinnal kantava kuldmedali V. I. Lenini kujutusega;

c) rahalise preemia 100 000 rubla suuruses.

3. Käesoleva seadluse § 2 punktid „a" ja „b" käivad ka nende isikute kohta, kes said rahvusvahelise preemia „Rahu kindlustamise eest rahvaste vahel" ajavahemikul 1950—1955.

4. Määrata kindlaks, et rahvusvaheliste Lenini preemiate komitee annab iga aasta kuni 10 rahvusvahelist Lenini preemiat „Rahu kindlustamise eest rahvaste vahel".

5. Rahvusvaheliste Lenini preemiate „Rahu kindlustamise eest rahvaste vahel" kandidaatide esitamise korra ja nende preemiate määramise tingimused töötab välja ning avaldab rahvusvaheliste Lenini preemiate komitee.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
A. GORKIN

Moskva, Kreml, 6. septembril 1956

HIINA AJALOO, ÖKONOOMIKA JA KULTUURI UURIMISE INSTITUUDI ORGANISEERIMISEST NSV LIIDU TEADUSTE AKADEEMIA SÜSTEEMIS

NLKP Keskkomitee otsus

20. septembril 1956

1. Hiina Rahvavabariigi saavutuste ja sotsialistliku ülesehitustöö kogemuste, samuti Hiina ajaloo, ökonoomika, keele, kirjanduse ja kultuuri põhjalikuks ning igakülgseks uurimiseks võtta vastu NSV Liidu Teaduste Akadeemia presiidiumi ettepanek NSV Liidu Teaduste Akadeemia Hiina Ajaloo, Ökonoomika ja Kultuuri Uurimise Instituudi organiseerimise kohta.

2. Pidada Hiina Ajaloo, Ökonoomika ja Kultuuri Uurimise Instituudi põhiülesanneteks:

a) teha teaduslikku uurimistööd ja valmistada ette teaduslikke töid Hiina Rahvavabariigi riikliku, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimustes, samuti ajaloo, keele ja kirjanduse ning rahvusvaheliste suhete küsimustes;

b) teha tõlkeid Hiina ajaloolisest ja kirjanduslikust pärandist, samuti tänapäeva ajaloo-alasest, majandusteaduslikust ja ühiskondlik-poliitilisest kirjandusest ning valmistada neid ette väljaandmiseks.

3. Lubada Hiina ajaloo, ökonoomika ja kultuuri uurimise instituudil alates 1957. aastast välja anda teaduslikku ajakirja „Sovetskoje Kitajevedenije", mis ilmub 6 numbrit aastas ja mille mahuks on 15 trükipoognat.

4. Teha NSV Liidu Teaduste Akadeemia presiidiumile ülesandeks vaadata läbi ning kinnitada Hiina Ajaloo, Ökonoomika ja Kultuuri Uurimise Instituudi struktuur ja koosseisud NSV Liidu Teaduste Akadeemial olemasolevate koosseisude ja palgafondi piirides. Näha ette instituudile vajaliku hulga assigneeringute andmine välisvaluutas, mida kasutada teadusliku kirjanduse hankimiseks ning instituudi töötajate komandeerimiseks Hiina Rahvavabariiki.

5. Kinnitada Hiina Ajaloo, Ökonoomika ja Kultuuri Uurimise Instituudi direktoriks sm. A. S. Perevertailo.

AJALEHES „LITERATURNAJA GAZETA" 2. OKTOOBRIL 1956 AVALDATUD V. OVETŠKINI ARTIKLIST „KIRJANIKUD JA LUGEJAD"

NLKP Keskkomitee otsus

4. oktoobril 1956

NLKP Keskkomitee on seisukohal, et ajalehes „Literaturnaja Gazeta" nr. 117, 2. oktoobrist 1956 avaldatud sm. Ovetškini artiklis „Kirjanikud ja lugejad" on põhiliselt õigesti esile toodud puu-

dused NSV Liidu Kalatööstuse Ministeeriumi ning Tööpingitööstuse Ministeeriumi siselihvimispinkide tehase töös, samuti puudutatakse tähtsaid küsimusi, mis on seotud meie kaadri kasvatamisega parteilise printsipiaalsuse, puudustesse leppimatu suhtumise ning kriitilistele märkustele tähelepaneliku lähenemise vaimus.

Juhtida kalatööstuse ministri sm. Iškovi ning tööpingi- ja instrumenditööstuse ministri sm. Kostoussovi tähelepanu sellele, et ministeeriumide juhtivad töötajad talitavad ebaõigesti, kui nad ei reageeri ajakirjanduses avaldatud artiklitele küsimustes, mis puudutavad ministeeriumide ettevõtete või organisatsioonide tegevust.

NLKP Keskkomitee mõistab hukka niisugused nähtused, kus üksikud juhtivad majandusmehed oma alluvatega jämedalt käituvad, ja on seisukohal, et ministeeriumide juhtijad ja kohalikud parteiorganisatsioonid peavad pidama leppimatut võitlust juhtivate töötajate — missugustel ametikohtadel nad ka ei oleks — jämeda käitumise vastu, mida nad oma alluvate suhtes mõnikord ilmutavad, nähes niisuguses käitumises mineviku igandit, mis alandab iga nõukogude inimese ja nõukogude juhtiva töötaja väärikust.

Märkides „Literaturnaja Gazeta" põhiliselt õiget positsiooni majandus- ja teiste organisatsioonide töös esinevate puuduste kohta kriitika arendamisel, juhib NLKP Keskkomitee ühtaegu toimetuse tähelepanu sellele, et on vaja õigemini läheneda ajakirjanduses käsitletavatele küsimustele ja neid objektiivselt valgustada, lubamata liigset lärmakust, omavolilisi, tegelikele faktidele mitterajanevaid tõlgitsusi või solvavaid väljendusi ajalehes avaldatavais materjalides kõne all olevate töötajate suhtes, nagu seda tegi sm. Ovetškin oma artiklis „Kirjanikud ja lugejad".

V. I. LENINIT KÄSITLEVATE TEOSTE VÄLJAANDMISE KORRAST

NLKP Keskkomitee otsus

11. oktoobril 1956

Tunnistada, et ÜK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo otsus 5. augustist 1938 „Marietta Šaginjani romaanist „Pilet ajalukku", 1. osa „Uljanovite perekond"" ja ÜK(b)P Keskkomitee sekretariaadi otsus 26. augustist 1947 „S. Gili raamatust „Kuus aastat V. I. Leniniga"" on ekslikud ja täiesti ebaõiged. Need otsused seadsid sisse niisuguse korra V. I. Leninit käsitlevate raamatute väljaandmisel, mis pidurdas V. I. Lenini kohta käivate teaduslike tööde, mälestuste ja ilukirjanduslike teoste kirjastamist ja tõi tegelikult kaasa nende keelamise.

Et luua kõige soodsamad tingimused V. I. Lenini elu ja tegevuse täielikuks ja igakülgseks valgustamiseks ning leninismi ideede populariseerimiseks, NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Tühistada ÜK(b)P Keskkomitee Poliitbüroo otsus 5. augustist 1938 „Marietta Šaginjani romaanist „Pilet ajalukku", 1. osa „Uljanovite perekond"" ja ÜK(b)P Keskkomitee sekretariaadi otsus 26. augustist 1947 „S. Gili raamatust „Kuus aastat V. I. Leniniga"" kui ebaõiged.

2. Anda kirjastustele õigus iseseisvalt lahendada V. I. Leninit käsitlevate teaduslike tööde ja ilukirjanduslike teoste väljaandmise küsimusi. Teha kirjastustele ülesandeks uuesti läbi vaadata V. I. Leninit käsitlevad tööd, mis varem ilma küllaldase põhjenduseta on tagasi lükatud, ja otsustada nende väljaandmise küsimus. Pidada vajalikuks uuesti välja anda kõige väärtuslikumad raamatud, brošüürid, artiklid ja mälestused V. I. Leninist, mis on juba varem ilmunud.

3. Raamatute ja brošüüride kujul väljaantavaid mälestusi V. I. Leninist ning V. I. Lenini teaduslikke elulugusid kirjastada NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudi teadmisel.

4. Teha NSV Liidu Kirjandus- ja Kirjastusasjade Peavalitsusele ülesandeks koos NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudiga arutada nende V. I. Leninit käsitlevate teoste tagasiandmist raamatukogude avalikesse fondidesse, mis on käibelt varem ebaõigesti kõrvaldatud.

G. V. PLEHHANOVI 100. SÜNNI-AASTAPÄEVAST

NLKP Keskkomitee otsus

16. oktoobril 1956

Arvesse võttes G. V. Plehhanovi teeneid vene ja rahvusvahelises revolutsioonilises liikumises ning tema kui Venemaa esimese väljapaistva marksistlike ideede propageerija ja teadusliku materialistliku maailmavaate eest võitleja osa, NLKP Keskkomitee otsustab laialdaselt märkida G. V. Plehhanovi 100. sünni-aastapäeva, mis langeb 11. detsembrile 1956.

G. V. Plehhanovi 100. sünni-aastapäeva tähistamiseks:

1. Avaldada keskajalehtedes ja ühiskondlik-poliitilistes ajakirjades artikleid G. V. Plehhanovi kohta, samuti organiseerida vastavasisulisi raadiosaateid.

Artiklites, raadiosaadetes, samuti ettekannetes ja loengutes näidata Plehhanovit kui Venemaa esimese marksistliku organisatsiooni — „Töö Vabastuse" rühma — rajajat, tema väljapaistvat osa marksistliku filosoofia propageerimises ja kaitsmises, võitluses revisionistide — bernšteinlaste, uuskantlaste, vulgaarmaterialistide jt. vastu. Koos sellega on vaja selgitada Plehhanovi menše-

vismi, tema poliitilist pattulangemist 1905.—1907. aastal, esimese imperialistliku sõja ajal ja eriti 1917. aastal. Plehhanovi ekslikud poliitilised positsioonid pärast VSDTP II kongressi olid tingitud eeskätt sellest, et ta ei saanud aru uue ajastu kui imperialismi ja proletaarsete revolutsioonide ajastu iseloomust, et ta ei saanud aru proletariaadi ja talurahva liidu tähtsusest ning proletariaadi juhtivast osast nii kodanlik-demokraatlikus kui ka sotsialistlikus revolutsioonis. Nõrgaks küljeks Plehhanovi tegevuses oli see, et ta ei osanud marksismi uutes ajaloolistes tingimustes loovalt rakendada. Sellega seoses tuleb näidata marksistliku teooria loovat iseloomu, V. I. Lenini suurt osa marksismi edasiarendamises, vastavalt ajajärgu uutele ülesannetele.

2. Korraldada Moskvas 11. detsembril 1956 Suures Teatris partei- ja ühiskondlike organisatsioonide ning teadusliku üldsuse pidulik koosolek, mis on pühendatud G. V. Plehhanovi 100. sünniaastapäevale. Teha sm. M. B. Mitinile ülesandeks esineda koosolekul ettekandega Plehhanovi kohta.

3. Kohustada NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituuti ja Riiklikku Poliitilise Kirjanduse Kirjastust 1957.—1961. aasta jooksul välja andma G. V. Plehhanovi valitud teosed, mahutades vastavalt V. L. Lenini juhendile filosoofiat käsitlevad tööd omaette köidetesse.

4. Korraldada G. V. Plehhanovile pühendatud teaduslikud sessioonid NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudis ja Ühiskonnateaduste Akadeemias ning NSV Liidu Teaduste Akadeemia humanitaarteaduste osakondade ühine teaduslik sessioon.

5. Anda Leningradi Mäeinstituudile G. V. Plehhanovi nimi.

6. Seada üles mälestustahvlid:

a) Lipetski linnas Plehhanovi tän. 38 asuvale majale, kus G. V. Plehhanov oma lapsepõlveaastatel ja noores eas elas;

b) M. J. Saltõkov-Štšedrini nimelise avaliku raamatukogu hoonele, kus Plehhanov sageli töötas, end tsaaripolitsei jälitamise eest varjas ja kellele Plehhanov käskis oma isikliku raamatukogu üle anda;

c) Leningradi Kaasani kiriku sammastiku alusele, mälestades sellega G. V. Plehhanovi sõnavõttu esimesel Venemaa tööliste demonstratsioonil 6. detsembril 1876.

„RABOTŠAJA GAZETA" KOHTA

NLKP Keskkomitee otsus

27. oktoobril 1956

Võtta vastu Ukraina KP Keskkomitee ettepanek alates 1957. aasta jaanuarist katseks välja anda massilist vabariiklikku ajalehte „Rabotšaja Gazeta", tiraažiga 120 000 eksemplari, kahes keeles

ühesuguse tekstiga, sealhulgas ukraina keeles 80 000 eksemplari ja vene keeles 40 000 eksemplari. Ajaleht ilmub kuus korda nädalas ja ta mahuks on neli veergu „Pravda" formaadis.

AJAKIRJA „VOPROSSÕ TEORII I ISTORII LITERATURÕ" VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
3. novembril 1956

Võtta vastu NSV Liidu Kirjanike Liidu juhatuse sekretariaadi ja NSV Liidu Teaduste Akadeemia A. M. Gorki nimelise Maailmakirjanduse Instituudi ettepanek alates 1957. a. jaanuarist välja anda kuukirja „Voprossõ Teorii i Istorii Literaturõ" — NSV Liidu Kirjanike Liidu ja NSV Liidu Teaduste Akadeemia A. M. Gorki nimelise Maailmakirjanduse Instituudi häälekandjat, mahuga 16 trükipoognat ja tiraažiga 50 000 eksemplari.

VENE NFSV RAHVASTE SPARTAKIAADI TULEMUSTEST JA ABINÕUDEST KEHAKULTUURI JA SPORDI EDASIARENDAMISEKS VABARIIGIS

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
3. detsembril 1956

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et Vene Föderatsiooni rahvaste spartakiaad oli suureks ühiskondlik-poliitiliseks sündmuseks ning aitas uusi sadu tuhandeid töötajaid kehakultuuri harrastamisele kaasa tõmmata ja sportlaste meisterlikkuse taset tõsta.

Samal ajal oblastites, kraides ja autonoomsetes vabariikides toimunud Vene NFSV rahvaste spartakiaadi tulemused, samuti Moskvas läbiviidud finaalvõistluste tulemused avastasid tõsiseid puudusi vabariigi kehakultuuri- ja sporditöö olukorras. Kehakultuur ja sport ei kanna veel massilist iseloomu, sageli keskendatakse tähelepanu selles töös ainult sportlaste kitsale ringkonnale, tekitades sellega kahju massilise kehakultuuri organiseerimisele otseselt ettevõtete, asutuste, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja õppeasutuste kollektiivides. Kehakultuuritöö organiseerimisel ei arvestata sageli mitmesuguste töötajate rühmade vanust ja elukutsest tingitud iseärasusi, nende huvisid ja soove.

Laokile on jäänud kehakultuur ja sport Kurski, Kaluuga, Belgorodi, Brjanski, Kostroma ja Kurgani oblastis. Paljude aastate

jooksul ei ole kehakultuuritöö paranenud Irkutski, Tšita, Tškalovi, Kalinini ja Pensa oblasti maaelanikkonna hulgas. Halvasti on organiseeritud kehakultuuri- ja sporditöö paljudes Permi, Tšeljabinski ja Kuibõševi oblasti ning Baškiiri ANSV tööstusettevõtetes.

Suuri puudusi esineb õppiva noorsoo kehalise kasvatuse organiseerimises, võimlemistundide tase on paljudes koolides, tehnikumides ja kõrgemates õppeasutustes madal, kooliväline kehakultuuri- ja sporditöö on halvasti organiseeritud. Suuremal osal õppeasutustest puudub vajalik spordiinventar ja ruumid kehalise kasvatuse tundide läbiviimiseks.

Niisugune olukord kehakultuuri- ja sporditöö alal vabariigis on seletatav sellega, et partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganid ei pööra nendele küsimustele vajalikku tähelepanu. NLKP kraikomiteed, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteed, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed ei uuri üksikasjaliselt kehakultuuriorganisatsioonide tegevust, arutavad töötajate kehalise kasvatuse küsimusi pleenumitel, istungjärkudel ja aktiivi nõupidamistel harva, lähevad sageli mööda faktidest, mis annavad tunnistust sellest, et mõned vabrikute, tehaste, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja õppeasutuste juhtivad töötajad suhtuvad kehakultuurisse ebaõigesti, nähes selles ajaviidet, mitte aga tähtsat vahendit tööviljakuse tõstmiseks, töötajate terve eluviisi ja kosutava puhkuse loomiseks.

Paljud ametiühingute krai-, oblasti- ja käitiskomiteed ning kohalikud komiteed ei ole võtnud tarvitusele abinõusid tööstusettevõtete tööliste ja teenistujate laiade kihtide kaasatõmbamiseks kehakultuuri ja spordi harrastamisele, juhivad nõrgalt spordiühinguid ja kehakultuurikollektiive. Ametiühingukomiteed ja vabatahtlikud spordiühingud kasutavad halvasti staadione ja muid spordiobjekte, parke, kultuuripaleesid ning klubisid massilise kehakultuuritöö organiseerimiseks.

ÜLKNÜ kraikomiteed, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteed ei tee aktiivset tööd kommunistlike noorte ja noorsoo kehaliseks kasvatamiseks. Suur osa noormeestest ja neidudest ei ole ikka veel kaasa tõmmatud sektsioonide ja meeskondade sporditööle, ei võta osa spordivõistlustest. Teatava osa noorsoo igapäevases elus esineb ebaterveid nähtusi, kehakultuuri aga kasutatakse halvasti kui üht efektiivset vormi noorsoo kasvatamiseks ja nendest ebatervetest nähtustest võõrutamiseks.

Vene NFSV Ministrite Nõukogu juures asuv Kehakultuuri- ja Spordikomitee ei juhi töötajate hulgas massiliselt arendatavat kehakultuuri- ja sporditööd rahuldavalt, kasutab halvasti ära temale antud õigusi kontrollida Vene NFSV ministeeriumide ja keskasutuste tegevust kehakultuuri ja spordi alal, ta on nõrgalt seotud spordiühingute kesknõukogudega ja ei anna küllaldast abi kohalikele kehakultuuriorganisatsioonidele. Komitee ei taotle spordiobjektide ehitamiseks antavate summade täielikku ärakasu-

tamist, ei hoolitse kehakultuuri ja spordi spetsialistide kaadri ettevalmistamise eest.

Vene NFSV Kohaliku Tööstuse Ministeerium ja Vene Föderatsiooni Tööndusko operatsiooni Nõukogu ei pööra vajalikku tähelepanu spordiinventari ja seadmete tootmisele, neid valmistatakse vähesel hulgal ja nende kvaliteet on mõnikord halb. Vene NFSV Kaubandusministeerium ei ole vältinud häireid spordiinventari turustamise alal.

Omistades suurt tähtsust kehakultuuri ja spordi arendamisele vabariigis, sest see on üks tähtsatest vahenditest töötajate kommunistlikul kasvatamisel, nende tervise hoidmisel ning nõukogude rahva ettevalmistamisel tööks ja kodumaa kaitsmiseks, NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP kraikomiteesid, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteesid pöörama suuremat tähelepanu kehakultuuri ja spordi edasiarendamisele, eriti õpilaste ja noorsoo hulgas, võtma tarvitusele abinõud NLKP XX kongressi sellekohaste direktiivide tingimusteta täitmiseks.

Suurendada nõudlikkust partei-algorganisatsioonide, ametiühingu-, komsomoli- ja kehakultuuriorganite vastu töötajate hulgas tehtava kehakultuuri- ja sporditöö olukorra eest. Tagada tööliste, kolhoosnikute, teenistujate ja õpilaste laiade hulkade maksimaalne kaasatõmbamine kehakultuuri harrastamisele spordisektsioonides, võistlustest ja spartakiaadidest osavõtmisele. Võtta tarvitusele abinõud kõikide spordialade ja eeskätt võimlemise, kergejõustiku, ujumise, suusaspordi, uisutamise ja sportlike mängude massiliseks arendamiseks.

Kehakultuuri- ja sporditöö edasiarendamise alusel tõsta lähemate aastate jooksul tunduvalt Vene Föderatsiooni sportlaste meisterlikkust, parandada iga oblasti, krai ja autonoomse vabariigi rekordeid, valmistada ette uusi meistersportlasi, Vene NFSV ja NSV Liidu tšempione ning rekordimehi.

2. Selleks et kehakultuuri laialdaselt kasutada töötajate õige töö- ja puhkusrežiimi organiseerimises, soovitada ametiühingute krai-, oblasti- ja käitiskomiteedele ning kohalikele komiteedele võtta tarvitusele abinõud tootmisvõimlemise sisseseadmiseks tööstusettevõtetes ja asutustes.

Pöörata tähelepanu massilise kehakultuuri- ja sporditöö paremale organiseerimisele kultuuriparkides, puhkekodudes, linnalähedastes spordibaasides, staadionidel ja klubides. Luua vajalik suuskade, uiskude, pallide, jalgrataste, paatide ja muu üldkasutatava spordiinventari laenutusfond.

3. Kohustada komsomoli krai- ja oblastikomiteesid aktiviseerima komsomoliorganisatsioonide tööd kehakultuuri ja spordi arendamisel õpilaste ja noorsoo hulgas, tagama kommunistlike noorte ja noorsoo massilist osavõttu spordisektsioonide ja meeskondade tööst spordialade järgi. Vaba aja huvitava ja tervisliku veetmise organiseerimiseks võtta koos ametiühinguorganisatsioo-

nidega tarvitusele abinõud turismi laialdaseks arendamiseks noorsoo hulgas. Parandada kasvatustööd sportlaste hulgas.

4. Kohustada Vene NFSV ministeeriume ja keskasutusi, autonoomsete vabariikide haridusministeeriume, kraide, oblastite, linnade ja rajoonide rahvaharidusosakondi parandama üliõpilaste ja koolilaste kehalist kasvatust, pöörates erilist tähelepanu õpilaste tervise tugevdamisele ja koolivälise massilise sporditöö laialdasele arendamisele.

Tagada koolisiseste, rajooniliste, linnaliste, oblastite, kraide ja vabariiklike spordivõistluste organiseerimise ning läbiviimise kõrge tase, taotledes sealjuures, et need võistlused hõlmaksid suuremat hulka kooliõpilasi.

5. Kohustada partei krai- ja oblastikomiteesid, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite täitevkomiteesid, Vene NFSV ministeeriume ja keskasutusi võtma tarvitusele abinõud spordiobjektide ja -baaside ehitamiseks ettevõtetes, asutustes, kolhoosides, sovhoosides, masina-traktorijaamades ja õppeasutustes. Näha ette linnade ja asustatud punktide heakorrastamise plaanides spordiobjektide ehitamine eelarvelistest vahenditest, ametiühingute summadest, samuti kohaliku tööstuse ja kooperatiivtööstuse akumulatsioonidest.

Pidada otstarbekohaseks organiseerida linnades suurte spordiobjektide ehitamine ametiühingute spordiseltside, „Spartaki", „Dünamo", „Tööjõureservide", ministeeriumide ja keskasutuste ühendatud summade arvel.

Igati arendada ja toetada komsomoli- ja kehakultuuriorganisatsioonide initsiatiivi klubide, kultuurimajade ja noorsoo ühiselamute juurde ning suurte majade hoovides võrk- ja korvpalliväljakute, kurnimänguväljakute ja võimlemisplatside rajamiseks omaenda jõududega. Jõuda niikaugele, et lähemate aastate jooksul ehitataks igas rajoonikeskuses staadion või kompleksne spordiväljak.

6. Seoses Vene NFSV-s ühtse maa-spordiühingu „Urožai" loomisega kohustada partei-, nõukogude, komsomoli- ja kehakultuuriorganisatsioone parandama kehakultuuri ja spordi propageerimist maaelanikkonna hulgas, võtma tarvitusele abinõud kehakultuurikollektiivide loomiseks kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades ning nende rahandusliku ja materiaalse baasi tugevdamiseks.

Pidada vajalikuks, et linnade tööstusettevõtete ametiühinguorganisatsioonid ning vabatahtlike spordiühingute nõukogud annaksid maaorganisatsioonidele igakülgselt abi, saadaksid kolhoosidesse, sovhoosidesse ja masina-traktorijaamadesse kogemustega instruktoreid, treenereid ja meistersportlasi võistluste läbiviimise abistamiseks ja kehakultuuritöö kogemuste edasiandmiseks.

7. Kohustada Vene NFSV Ministrite Nõukogu juures asuvat Kehakultuuri- ja Spordikomiteed keskendama peamise tähele-

panu massilise kehakultuuri- ja sporditöö organiseerimisele otseselt ettevõtete, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade, asutuste ja koolide kehakultuurikollektiivides, samuti sportlaste meisterlikkuse edasisele tõstmisele. Kõigiti kaasa aidata rahvuslike spordialade arendamisele, milledel on suur populaarsus rahvuslike vabariikide, oblastite ja ringkondade töötajate hulgas ja milledest nad lugu peavad. Koos ametiühinguorganisatsioonidega ja spordiühingutega valmistada ette ühiskondlikku kehakultuurikaadrit, instruktoreid ja treenereid spordialade järgi ja tõsta nende kvalifikatsiooni. Tõsta spordivõistluste läbiviimise kultuuri, parandada spordikohtunike tööd.

8. Kohustada ajalehe „Sovetskaja Rossija" toimetust, samuti kraide, oblastite ja vabariiklike ajalehtede, ajakirjade ja kirjanduslike almanahhide toimetusi süstemaatiliselt valgustama kehakultuuri- ja sporditööd Vene Föderatsiooni kraide, oblastite ja autonoomsete vabariikide ettevõtetes, kolhoosides, sovhoosides, masina-traktorijaamades ja õppeasutustes, teravalt kritiseerides sel alal esinevaid puudusi, samuti tutvustama lugejaile spordiolukorda välismaal.

Laialdaselt populariseerida kehakultuurikollektiivide ja üksikute sportlaste saavutusi, rajoonides, linnades, oblastites ja kraides korraldatavaid spordivõistlusi, avaldada nõuandeid üksikute spordialade organiseerimise ja arendamise alal, aidata kõigi abinõudega kaasa selleks, et kehakultuur omandaks kindla koha töölise, kolhoosniku ja haritlase igapäevases elus.

9. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule ülesandeks:

a) vaadata läbi küsimused, mis puudutavad vabariigis vajaliku materiaalse ja tehnilise baasi loomist kehakultuuri ja spordi harrastamiseks, spordiinventari tootmise laiendamist ja kvaliteedi parandamist;

b) korraldada 1957. aasta veebruarikuus aktiivi vabariiklik nõupidamine kehakultuuri- ja sporditöö parandamiseks Vene Föderatsioonis.

V. I. LENINI TEOSTE TÄIELIKU KOGU VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus

8. jaanuaril 1957

NLKP Keskkomitee konstateerib, et kuigi V. I. Lenini Teoste neljandasse väljaandesse on võetud rohkem kui 500 V. I. Lenini teost, mis kolmandas väljaandes puuduvad, ei kujuta ta siiski endast teoste täielikku kogu, sest sellest puuduvad paljud

artiklid, mis on avaldatud V. I. Lenini Teoste kolmandas väljaandes, „Lenini kogumikes" ja ajakirjanduses. Selle tõttu on suur hulk Lenini dokumente, mis omal ajal väikestes tiraažides avaldati, tegelikult lugejaile kättesaamatud.

NLKP Keskkomitee peab vajalikuks koguda kokku terve Lenini kirjanduslik pärand ja anda välja kõigi V. I. Lenini teoste täielik kogu.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituuti ette valmistama V. I. Lenini Teoste täieliku kogu 55 köites, mille väljaandmist alustada 1957. aastal ja viia see lõpule 1963. aastal.

2. V. I. Lenini Teoste täielikku kogusse võtta niihästi lõpuleviidud tööd kui ka ettevalmistavad materjalid, kirjad, märkused jne.

Kõik teosed paigutada kronoloogilisse järjekorda, kusjuures V. I. Lenini kirjadest moodustada omaette köited.

3. Teha Marksismi-Leninismi Instituudile ülesandeks koostada V. I. Lenini Teoste täieliku kogu köidete juurde teatmematerjal, mille hulka kuuluvad: ühine eessõna kogu väljaandele; iga köite eessõna, milles muu hulgas lühidalt iseloomustatakse ajaloolist olukorda köitesse võetud teoste kirjutamise ajal ning esitatakse nendes teostes sisalduvad V. I. Lenini põhilised ideed nende arenemises; V. I. Lenini elu ja tegevuse tähtpäevad, mis kuuluvad köite poolt hõlmatavasse perioodi; lühikesed joonealused märkused (peamiselt võõrkeelsete sõnade ja tekstide tõlked); märkused iga köite lõpul; nimede register koos lühikeste andmetega vastavate isikute kohta; köites tsiteeritava ja mainitava kirjanduse loetelu. Kogu teatmematerjal peab kandma rangelt teaduslikku iseloomu ja olema lugejatele abiks V. I. Lenini teoste tundmaõppimisel.

4. Kohustada Riiklikku Poliitilise Kirjanduse Kirjastust avaldama trükis V. I. Lenini Teoste täieliku kogu, tiraažiga 200 000 eksemplari; V. I. Lenini Teoste täieliku kogu köidete trükkimine panna Leningradi trükikojale „Petšatnõi Dvor".

5. V. I. Lenini Teoste täieliku kogu levitamine toimub tellimise korras.

6. V. I. Lenini Teoste neljanda väljaande tellijate soovide rahuldamiseks kohustada Marksismi-Leninismi Instituuti välja andma lisaks V. I. Lenini Teoste neljandale väljaandele 5 täiendavat köidet, kuhu võtta need V. I. Lenini teosed, mis on avaldatud kolmandas väljaandes, kuid ei ole võetud neljandasse väljaandesse (36. köide). „Kirjad omastele" (37. köide), „Filosoofilised vihikud" (38. köide), „Vihikud imperialismi kohta" (39. köide), „Vihikud agraarküsimuse kohta" (40. köide). Anda eraldi välja ka kõige tähtsamad dokumendid „Lenini kogumikest", kokku kolm raamatut, nii et neljanda väljaande tellijad saaksid neid omandada.

AJAKIRI „VOPROSSÕ ISTORII KPSS" VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
12. jaanuaril 1957

1. Võtta vastu NLKP Keskkomitee liiduvabariikide propaganda- ja agitatsiooniosakonna ning NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudi ettepanek hakata 1957. aasta maikuust alates välja andma NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudi ajakirja „Voprossõ Istorii KPSS", mis ilmub kuus numbrit aastas, mahuga 15 trükipoognat ja tiraažiga 50 000 eksemplari.

Pidada ajakirja „Voprossõ Istorii KPSS" peaülesandeks teaduslikult uurida partei ajaloo küsimusi, eriti just Oktoobrirevolutsiooni-järgse perioodi alalt, abistada õppejõudusid ja propagandiste partei ajaloo uurimisel ning õpetamisel kõrgemates õppeasutustes ja parteihariduse süsteemis, retsenseerida partei ajaloo küsimustes ilmuvat kirjandust, valgustada vennalike kommunistlike parteide, töölisparteide ning rahvusvahelise töölisliikumise ajalugu. Ajakirja veergudel tuleb süstemaatiliselt avaldada uusi dokumentaalseid materjale NLKP ajaloo ja vennalike kommunistlike parteide ajaloo alalt.

2. Kinnitada ajakirja „Voprossõ Istorii KPSS" peatoimetajaks sm. G. D. Obitškin.

AJAKIRJA „SOVETSKAJA MOLODJOŽ" VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
12. jaanuaril 1957

1. Võtta vastu ÜLKNÜ Keskkomitee ettepanek hakata 1957. aasta märtsikuust alates välja andma NSV Liidu Noorsoo-organisatsioonide Komitee ühiskondlik-poliitilist, illustreeritud kuukirja „Sovetskaja Molodjož", mahuga 4 trükipoognat, tiraažiga kuni 200 000 eksemplari, sealhulgas 100 000 eksemplari vene keeles, 30 000 eksemplari inglise keeles, 25 000 eksemplari hiina keeles, 15 000 eksemplari saksa keeles, 15 000 eksemplari prantsuse keeles ja 15 000 eksemplari hispaania keeles.

Pidada ajakirja „Sovetskaja Molodjož" peaülesanneteks propageerida nõukogude noorsoo elu-, töö- ja õppimistingimusi, valgustada noorte tööliste, kolhoosnikute, üliõpilaste ja haritlaste osavõttu kommunistlikust ülesehitustööst, kasvatada noorsugu proletaarse internatsionalismi vaimus ja näidata nõukogude noorsoo võitlust rahu eest, kõigi maade noorsoo sõpruse eest.

2. Teha NSV Liidu Rahandusministeeriumile, ÜLKNÜ Keskkomiteele, NSV Liidu Noorsoo-organisatsioonide Komiteele ja NLKP Keskkomitee Asjadevalitsusele ülesandeks välja töötada

ajakirja „Sovetskaja Molodjož" toimetuse struktuur, koosseisud ja toimetuse töötajate palgamäärad.

3. Ajakirja „Sovetskaja Molodjož" väljaandmine panna ÜLKNÜ Keskkomitee kirjastusele „Molodaja Gvardija".

4. Ajakirja „Sovetskaja Molodjož" väljaandmise finantseerimine võtta riigieelarvesse.

5. Ajakirja „Sovetskaja Molodjož" trükkimine vene, inglise, prantsuse, saksa ja hispaania keeles panna ajalehe „Izvestija" trükikojale, hiina keeles aga NSV Liidu Kultuuriministeeriumi 15-ndale trükikojale.

6. Määrata ajakirja „Sovetskaja Molodjož" honorariks 5000 rubla autoripoogna eest.

VENEMAA KODANLIK-DEMOKRAATLIKU VEEBRUARI-REVOLUTSIOONI 40. AASTAPÄEVAST

NLKP Keskkomitee otsus
27. veebruaril 1957

12. märtsil 1957 möödub 40 aastat Kodanlik-Demokraatliku Veebruarirevolutsiooni võidu päevast. See revolutsioon kukutas tsaari isevalitsuse ning kujutab endast tähtsat ajaloolist etappi Venemaa sotsialistliku revolutsiooni teel.

Peamist ja otsustavat osa tsarismi kukutamises etendasid tööliste, talupoegade ja soldatite miljonilised hulgad, kelle eesotsas oli suure Lenini poolt loodud kommunistlik partei. Hegemooniks Kodanlik-Demokraatlikus Veebruarirevolutsioonis oli kangelaslik töölisklass, kes oli ellu viinud Lenini idee — luua liit laiade talurahvahulkadega.

Isevalitsuse kukutamine kujutas endast suurt sammu edasi Venemaa poliitilises arenemises. Mõne päevaga, nagu rõhutas V. I. Lenin, muutus Venemaa kodanlik-demokraatlikuks vabariigiks, mis oli vabam kui ükski teine riik maailmas. Revolutsioon kutsus Venemaal esile võimsa poliitilise tõusu. Juba esimestel revolutsioonipäevadel loodi Moskvas, Petrogradis ja teistes linnades tööliste ja soldatite saadikute nõukogud — proletaarse võimu, rahvavõimu idud. Veebruarirevolutsioon aitas tunduvalt elustada sõjavastast ja revolutsioonilist töölisliikumist Euroopas ja seda edasi arendada.

Kuid Veebruarirevolutsioon oli töölisklassi seisukohalt ainult esimene ja kaugeltki mitte täielik võit. Menševikud ja esseerid, kasutades ära proletariaadi mitteküllaldast teadlikkust ja organiseeritust, aitasid kontrrevolutsioonilisel kodanlikul Ajutisel valitsusel võitnud rahva käest võimu ära kiskuda. Bolševike partei ja V. I. Lenin olid seisukohal, et revolutsioon ei jää peatuma

poolel teel, et ta esimesele etapile, mis andis võimu kodanluse kätte, järgneb paratamatult teine etapp, mis annab võimu proletariaadi ja kehvtalurahva kätte. Oma kuulsates aprilliteesides töötas V. I. Lenin välja programmi, mille alusel arendas partei võitlust sotsialistliku revolutsiooni eest. Bolševike partei viis selle programmi edukalt ellu, V. I. Lenini juhtimisel viis ta 1917. aasta oktoobrikuus rahva kapitalistide ja mõisnike võimu kukutamisele, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidule.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, krai- ja oblastikomiteesid laialdaselt märkima 1917. aasta Kodanlik-Demokraatliku Veebruarirevolutsiooni 40. aastapäeva.

Teha parteiorganisatsioonidele ülesandeks korraldada ettevõtetes ja asutustes, kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, kõrgemates õppeasutustes ja koolides, samuti sõjaväeosades vestlusi, loenguid ja ettekandeid Veebruarirevolutsiooni 40. aastapäeva kohta, milledes selgitada Venemaa rahvaste õelama vaenlase — tsarismi — kukutamise ajaloolist tähtsust, töölisklassi ja bolševike partei kui revolutsiooni juhi osa.

2. Kohustada keskajalehtede, vabariiklike, kraide ja oblastite ajalehtede ning ühiskondlik-poliitiliste ajakirjade toimetusi avaldama 1917. aasta Veebruarirevolutsioonile pühendatud artikleid, osavõtjate mälestusi, ülevaateid, jutustusi ja teisi materjale.

3. Kohustada Raadiosaadete ja Raadioinformatsiooni Peavalitsust organiseerima spetsiaalseid raadio- ja televisioonisaateid, mis on pühendatud Veebruarirevolutsiooni 40. aastapäevale.

ÜLELIIDULISELE NÕUKOGUDE KUNSTNIKE KONGRESSILE

NLKP Keskkomitee tervitus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee tervitab esimese üleliidulise nõukogude kunstnike kongressi delegaate ning nende kaudu kõiki Nõukogude Liidu kunstnikke.

Kunstitegelaste, nõukogude kunstnike loomingulisele tööle kuulub aukoht kommunistlikku ühiskonda ehitavate nõukogude inimeste ühises ülesehitustöös. Hinnates kõrgelt tõeliselt rahvalikku, realistlikku kunsti, näeb kommunistlik partei temas suurt jõudu, mis aitab kaasa nõukogude inimeste kultuurilisele kasvule, töötajate kasvatamisele kommunismi ideede vaimus.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon, mille 40. aastapäeva tänavu tähistatakse, vabastas meie maa rahvad poliitilisest õigusetusest ja ekspluateerimisest, kutsus esile uue ühiskonna ülesehitamisele suunatud loominguliste jõudude enneolematu tõusu.

Juhituna kommunistlikust parteist, kaitses nõukogude rahvas uskumatuid viletsusi taludes ja raskeid ohvreid kandes edukalt maailma esimest töötajate sotsialistlikku kodumaad vaenlaste kõigi kallaletungide vastu, viis ühiskondliku elu kõigil aladel sotsialistlikel alustel läbi suured ümberkujundused ning lõi võimsa Nõukogude riigi. Sotsialistliku revolutsiooni ajalugu on ühtlasi nõukogude inimeste vaimse rikkuse, nende teadlikkuse ja kultuuri kasvu ajalugu.

Nõukogude kunstnikud on loonud palju ilmekaid ja andekaid teoseid, mis kajastavad rahva ajaloolist teed, tema kangelastegude suurust. Sotsialismimaa kujutavat kunsti innustavad kaasaegse epohhi kõige eesrindlikumad ideed — kommunismi ideed. Võitlus töötajate õnne eest, igasuguste ekspluateerimisvormide, rahvusliku ebavõrdsuse ja rassilise diskrimineerimise vastu — niisugune on see kõrge eesmärk, mis tiivustab nõukogude kunstnikke. Nõukogude Liidu kujutav kunst on välja kujunenud kui paljurahvuseline kunst. Rahvaste sõpruse ja proletaarse internatsionalismi suur idee on üks kõige õilsamatest alustest, mis viljastavad selle kunsti arenemist.

Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus kaitsevad järjekindlalt rahu ja ühiskondlikku progressi. Reaktsioonijõud püüavad petta töötajaid, laimates sotsialismimaad ja selle inimesi, püüavad külvata umbusku uue, õiglase ja kõige humaansema ühiskonnakorra loomise suhtes. Neis tingimustes on suur tähtsus nõukogude kunstnike tegevusel, kelle teosed ülistavad rahulikku ja vaba ülesehitustööd, kasvatavad leppimatust kõige kiskjaliku ja ebainimliku vastu, mida sünnitab roiskunud imperialistlik kord.

Kommunistlik partei on alati kutsunud kunstnikke sammuma elutõe teed, ammutama innustust rahva — uue elu looja — kangelaslikust võitlusest. Tuginedes nii meie kodumaa kui ka kogu maailma progressiivsele kunstiloomingule, sammuvad nõukogude kunstnikud kindlalt edasi sotsialistliku realismi kunsti teed. See kunst on tugev oma sügava ideelisuse ja täiusliku vormi poolest, sideme tõttu töötavate rahvahulkade eluga. Kujutada vääriliselt meie rahva ajaloolisi saavutusi tähendab kehastada neid kogu nende suuruses ja tõepärasuses, igasuguse võltsi ilustamiseta ning lakeerimiseta, moonutamata ühtlasi tegelikkust nii, et uue elu ehitamise raskused ja vastuolud varjavad ära rahva suured saavutused, kommunismile edasiliikumise selge ja võiduka perspektiivi.

Nõukogude kujutava kunsti arenemises on tõsiseid puudusi. Vähe on veel teoseid, mis suure kunstilise jõuga kajastavad nõukogude inimeste elu, olustikku ja kultuuri, nende võitlust kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest. Ekspluatatsiooniahelaist vaba nõukogude inimese — töölise, kolhoosniku ja haritlase kuju, tema vaimumaailm ei ole veel leidnud sügavat ja igakülgset kujutamist kunstiteostes. Ilmub ikka veel palju halle, tuhme, ilmetuid teoseid.

Mineviku suured meistrid on omal ajal loonud teoseid, mis erutavad meid praegugi veel oma kõrge humanismi ja väljapaistva meisterlikkusega. Nõukogude kunstnikud, kes võtavad osa uue maailma ülesehitamisest ja on tunnistajaks selle uue maailma tekkimisele, peavad vene ja maailmakultuuri kõigi parimate saavutuste loomingulise omandamise alusel, mõistes sügavalt rahvahulkade elu, looma teoseid, mis jäävad sajanditeks meie kangelasliku ajastu kunstimälestusmärkideks. Nõukogude kunstnikelt oodatakse teoseid, mis annavad miljonitele tõelist esteetilist rahuldust ja rõõmu, rikastavad nende vaimumaailma, õilistavad ja ülendavad inimest, õhutavad teda võitlusele imperialistlike rõhujate vastu, rahvaste vabaduse ja sõltumatuse eest, rahu ja demokraatia ideede triumfi eest, meie aja kõige helgemate ja kõrgemate ideaalide eest.

Kunstnike esimene kongress viib lõpule Nõukogude Liidu kunstnike ühtse paljurahvuselise organisatsiooni loomise. See organisatsioon on üles ehitatud kollektiivse juhtimise printsiipidel ning peab koondama kunstnike kõiki loomingulisi jõude. NSV Liidu Kunstnike Liidu ees seisavad suured ja austavad ülesanded. Kinnitades oma loominguga kommunismi suuri ideid, peavad kujutava kunsti meistrid väsimatult võitlema kahjulike esteetilis-formalistlike tendentside vastu, naturalistliku pseudorealismi vastu, mis asendab suurte tunnete ja ideede tõelise kunsti lihtsa fotografeerimisega, peavad võitlema võltsi ja pompoosse ülespuhutuse vastu ning teiste sotsialistliku realismi kunstile võõraste nähtuste vastu.

Kommunistlik partei kutsub nõukogude kunstnikke innukale tööle, julge loomingulise initsiatiivi ilmutamisele, sotsialistliku realismi kunsti vormide ja stiilide, liikide ja žanride edasisele rikastamisele, selle kunsti rikastamisele, mis nõuab, et tegelikkust tema revolutsioonilises arengus kujutataks tõepäraselt, ajalooliselt ja konkreetselt. Sotsialistliku realismi meetod ei sobi kokku mitte mingisuguste tardunud dogmade ja skeemidega, ta annab suuri võimalusi loomingulise individuaalsuse julgeks väljendamiseks, vormide ja žanride mitmekesisuseks. Kunsti tähtsaimaks ülesandeks on olnud ja jääb kõrge kunstiväärtusega temaatiliste teoste loomine, milledes tähtis ühiskondlik sisu on ühendatud täiusliku vormiga, ilmekusega ja teostamise meisterlikkusega.

Kunstnike Liit peab koondama oma tähelepanu ideelise suuna ja kunstimeisterlikkuse küsimustele, rajama kogu oma töö demokraatlikele meetoditele, arendades igati kunstnike endi laialdast aktiivsust.

Nõukogudemaal on loodud tingimused teaduse, kultuuri ja kunsti edasisele igakülgsele õitsengule. NLKP Keskkomitee kutsub nõukogude kunstnikke töötama veelgi sihikindlamalt nende suurejooneliste ülesannete teostamiseks, mis meie rahvale ja meie kunstile on seadnud partei XX kongress.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee soovib kunstnike esimesele kongressile suurt edu ning avaldab kindlat veendumust, et nõukogude kunstnikud täidavad auga oma kohuse rahva ees, rikastades rahvast teostega, mis on kommunismi ehitamise suure ajastu väärilised.

„Pravda", 1. märtsil 1957

EBARAHULDAVAST OLUKORRAST INTELLIGENTSI HULGAS TEHTAVA POLIITILISE TÖÖ ALAL TOMSKI OBLASTI PARTEIORGANISATSIOONIS

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus

2. märtsil 1957

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et partei Tomski oblastikomitee ja linnakomitee ning paljud NLKP rajoonikomiteed teevad poliitilist tööd intelligentsi hulgas ebarahuldavalt. Suur osa intelligentsist, eriti parteitud, ei tööta oma ideelise ja teoreetilise taseme tõstmiseks. Tomski linnas ei täienda suurem osa intelligentsist oma poliitilisi teadmisi. Õppimisvormide kindlaksmääramisel ei arvestata mitte alati kogemusi, teadmisi ja tehtava töö iseloomu. Enamik professoritest ja kõrgemate õppeasutuste õppejõududest, teadusliku uurimise instituutide ja asutuste töötajaist ei tööta iseseisvalt oma poliitiliste teadmiste täiendamiseks, paljudes seminarides ja ringides piirduvad õppused aasta jooksul ainult paari-kolme ettekande ja mõne sõnavõtu ärakuulamisega. Intelligentsile organiseeritakse äärmiselt harva poliitilisi ettekandeid, teda ei informeerita süstemaatiliselt partei ja valitsuse otsustest, majanduslikest ja poliitilistest ülesannetest, mis seisavad oblasti, linna, rajooni ees.

Ideelise ja poliitilise töö laokiloleku tagajärjel esineb Tomski linna kõrgemates õppeasutustes ebaterveid meeleolusid. Partei oblastikomitee ja Tomski linnakomitee ei ole omistanud neile vajalikku poliitilist tähtsust.

Oblasti partei- ja nõukogude organid ei hoolitse vajalikul määral selle eest, et tõsta linna- ja maaintelligentsi aktiivsust partei XX kongressi poolt seatud ülesannete lahendamisel.

Paljud professorid ja kõrgemate õppeasutuste õppejõud ei tee teaduslikku uurimistööd, nad on tootmisega halvasti seotud, ei võta küllaldasel määral osa eesrindlaste kogemuste ning teaduse ja tehnika saavutuste tundmaõppimisest, propageerimisest ja juurutamisest, rahvahariduse ja tervishoiu olukorra parandamisest ning kultuurharidusliku töö tõstmisest. Kõrgemate õppeasutuste töö ümberkorraldamine NLKP XX kongressi nõudmiste valguses toimub aeglaselt, kõrgemate õppeasutuste osatähtsus majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö praktiliste küsimuste

lahendamisel on endiselt ikka veel üsna väike. Näiteks S. M. Kirovi nimelises Tomski Polütehnilises Instituudis ei võta ligi 80 protsenti professoritest ja õppejõududest osa teaduslikust uurimistööst ja teaduslike probleemide läbitöötamisest.

Nõrgalt rakendatakse intelligentsi töötajate kommunistlikule kasvatustööle. Tomski Linna Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühingu 769-st liikmest esineb loengute ja ettekannetega tegelikult mitte rohkem kui 200 inimest. Eriti vähe suunatakse kvalifitseeritud propagandiste loengute pidamisele maaelanikkonna hulgas. Propaganda- ja agitatsioonitöös ei ole veel lõplikult likvideeritud marksistlik-leninliku teooria irdumine igapäevasest elust, töötajaile antakse vähe praktilist abi majandusliku ühesehitustöö konkreetsete küsimuste lahendamisel.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo on arvamusel, et partei oblastikomitee, Tomski linnakomitee ja paljud rajoonikomiteed alahindavad ideoloogilist tööd intelligentsi hulgas, lepivad suurte puuduste ja vigadega, mis selles tähtsas töös esinevad. Töös intelligentsiga puudub läbimõeldud süsteem ja sihikindlus, seda tööd ei tehta diferentseeritult, esineb palju formalismi. NLKP oblastikomitee ja Tomski linnakomitee ei arvesta, et Tomsk on üheks tähtsaks keskuseks Siberi rahvamajandusele vajaliku kaadri ettevalmistamise alal, ja sellepärast ei tõsta nad üles ega lahenda paljusid tähtsaid küsimusi töös intelligentsiga. Viimase kahe aasta jooksul pole partei oblastikomitee büroo arutanud ühtki küsimust intelligentsi ideelise ja poliitilise kasvatamise alalt. Juhtivad partei- ja nõukogude töötajad esinevad harva intelligentsi ees poliitiliste ettekannetega, uurivad halvasti tema vajadusi ja meeleolusid, ei aita tal oma silmaringi laiendada.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada partei oblastikomiteed, Tomski linnakomiteed ja rajoonikomiteesid kõrvaldama intelligentsiga tehtavas poliitilises töös käesolevas otsuses märgitud puudused. Suunata intelligentsi loovad jõupingutused partei XX kongressi ja NLKP Keskkomitee detsembripleenumi ajalooliste otsuste elluviimisele, taotleda tema aktiivsemat osavõttu meie maa teaduse ja tehnika edasiliikumisega seotud probleemide läbitöötamisest, tõsta intelligentsi osa majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, töötajate kommunistlikus kasvatamises.

2. Teha NLKP oblastikomiteele ja Tomski linnakomiteele ülesandeks võtta tarvitusele vajalikud abinõud selleks, et tugevdada teadusliku uurimise instituutide, kõrgemate õppeasutuste ja tehnikumide sidet tööstusliku ja põllumajandusliku tootmisega. Taotleda Siberi majanduse edasiarendamise aktuaalsete küsimuste läbitöötamist nende asutuste poolt, tõmmata teadlasi, teaduslikke töötajaid, professoreid ja õppejõude laialdasemalt kaasa eesrindlaste kogemuste ning teaduse ja tehnika saavutuste üldistamisele, propageerimisele ja tootmisse juurutamisele.

3. Teha partei oblastikomiteele ülesandeks lõpetada intelli-

gentsi hulgas tehtava ideoloogilise töö alahindamine. Parandada intelligentsi marksistlik-leninlikku kasvatamist ja temale poliitilise hariduse andmist. Hoolitseda selle eest, et intelligents õpiks põhjalikult tundma kõige aktuaalsemaid marksistlik-leninliku teooria küsimusi. Organiseerida intelligentsile kvalifitseeritud abi marksistlik-leninliku teooria iseseisval õppimisel, kasutades selleks teoreetiliselt kõige paremini ettevalmistatud kaadrit. Süstemaatiliselt informeerida intelligentsi tähtsatest partei ja valitsuse otsustest, järjekordsetest poliitilistest ja majanduslikest ülesannetest, mis oblasti ees seisavad. Luua Tomski linnas alaline lektoorium teadlaste jaoks ning organiseerida seal loenguid ja ettekandeid aktuaalsetel ühiskondlik-poliitilistel ja teoreetilistel teemadel.

4. Juhtida NLKP Tomski Oblastikomitee büroo tähelepanu sellele, et ei esineks hilinenud, mitteküllaldaselt printsipiaalset ja vähe teravat reageerimist nõukogudevastaste väljenduste ja vaenulike avalduste faktidele. Nõuda NLKP oblastikomitee büroolt, et ta tõstaks poliitilist valvsust, rangelt hoiaks marksistlik-leninliku teooria puhtust, teeks otsustavalt lõpu demagoogilistele, parteivastastele väljaastumistele ja peaks lepitamatut võitlust vaenulikult meelestatud elementide vastu.

5. Kohustada partei oblastikomiteed, Tomski linnakomiteed ja rajoonikomiteesid parandama kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioonide juhtimist, uurima kõrgemate õppeasutuste õppetöö ning teadusliku uurimistöö olukorda ning võtma tarvitusele abinõud olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks.

Erilist tähelepanu pöörata üliõpilaste hulgas tehtava poliitilise kasvatustöö laokiloleku likvideerimisele. Parandada komsomoliorganisatsioonide töö parteilist juhtimist, organiseerida üliõpilaste kohtumisi vanade kommunistidega — revolutsioonilisest liikumisest osavõtnutega, ettevõtete kaadritöölistega, kodusõjast ja Suurest Isamaasõjast osavõtnutega, tootmisnõuvaatoritega. Kannatlikult ja tõsiselt teha selgitustööd üliõpilaste hulgas, kes teooria ja poliitika küsimustes on eksiteele sattunud; näidata ära nende vead, paljastada vaenulikke, nõukogudevastaseid väljaastumisi ja anda neile otsustav vastulöök.

Pidada kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioonide ja nende asutuste juhtkonna üheks tähtsamaks ülesandeks tõsta õpetamise kvaliteeti, eriti just sotsiaalmajanduslike teaduste alal. Taotleda, et kõik professorid ja õppejõud teeksid süstemaatilist kasvatustööd üliõpilaste hulgas ning tunneksid nende igapäevast elu ja meelsust. Tagada, et kõrgemate õppeasutuste lõpetajad kujutaksid endast kvalifitseeritud spetsialiste, kes on piiritult ustavad kommunismile.

6. Kohustada NLKP oblastikomiteed ja Tomski linnakomiteed võtma tarvitusele radikaalsed abinõud üliõpilaste kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks, parandada põhjalikult üliõpilassööklate tööd, seada ühiselamutes sisse vajalik kord.

AJAKIRJAST „VOPROSSÕ ISTORII"

NLKP Keskkomitee otsus
9. märtsil 1957

NLKP Keskkomitee konstateerib, et ajakiri „Voprossõ Istorii" on NLKP XX kongressist möödunud aja jooksul avaldanud rea sisukaid materjale ajalooteaduse üksikute küsimuste alalt. Samal ajal on ajakiri teinud teoreetilisi ja metodoloogilisi vigu, milledes avaldub tendents taganeda leninlikest teaduse parteilisuse printsiipidest.

Ajakirja juhtkirjas „XX kongress ja partei ajaloo uurimise ülesanded" (nr. 3, 1956. a.), toimetuse artiklis „Bugajevi artiklist" (nr. 7), sm. Moskaljovi artiklis (nr. 8) ja mõnes teises artiklis mätsitakse kinni põhimõttelised lahkhelid bolševike ja menševike vahel niisuguses põhiküsimuses, nagu seda on küsimus proletariaadi hegemooniast revolutsioonis, ilustatakse menševike osa ja vähendatakse bolševike juhtivat osa 1905.—1907. aasta revolutsioonis, neis puudub menševike lõhestava tegevuse ja nende oportunismi leninlik kriitika revolutsiooni põhiküsimustes, moonutatakse partei poolt töölisklassi ja talurahva liidu loomise eest peetud võitluse ajalugu. Ajakiri, käsitledes partei võitlust trotskistide ja parempoolsete oportunistide vastu, vaikib sellest, et nad oma parteivastases võitluses ületasid nõukogude legaalsuse piirid.

Artiklis „Bolševike taktikast 1917. aasta märtsi- ja aprillikuus", mis on avaldatud ajakirja neljandas numbris, samuti lugejate konverentsidel esinedes püüdis sm. Burdžalov isikukultuse kriitika sildi all suureks paisutada Zinovjevi osa 1917. aastal, käsitledes meie partei ideelise ja poliitilise võitluse küsimusi objektivistlikus vaimus. Ajalooliste dokumentidega lohakalt ümber käies püüdis ta tõestada, et enne Lenini tagasitulekut Venemaale olevat partei tegelikult asunud poolmenševistlikel positsioonidel ja et parteis olevat olnud tugevad „ühinemise" tendentsid menševike suhtes.

Toimetuse artiklites, mis on avaldatud 1956. aasta esimeses ja seitsmendas numbris, orienteeris ajakiri „Voprossõ Istorii" tegelikult nõukogude ajaloolasi selles, et võitlust historiograafias esineva kodanliku ideoloogia vastu nõrgendada. Tähelepanu väärib see fakt, et ajakiri ei kritiseeri enam revisionistlikke ja natsionalistlikke väljaastumisi, mis on eriti levinenud Jugoslaavia ajakirjanduses.

Ajakirja peatoimetaja sm. Pankratova ja peatoimetaja asetäitja sm. Burdžalov lükkasid pikemat aega tagasi kogu kriitika, mis ajakirja aadressil on avaldatud. Toimetuse töös on sm. Burdžalov jämedalt rikkunud kollektiivse juhtimise printsiipe.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Tunnistada ekslikuks ajakirjas „Voprossõ Istorii" rea artiklite avaldamine, milledes ebaõigesti valgustatakse NLKP ajaloo mõningaid põhimõttelisi seisukohti.

Kohustada ajakirja „Voprossõ Istorii" toimetust hoolitsema selle eest, et järjekindlalt kinni peetaks leninlikust ajalooteaduse parteilisuse printsiibist ja et otsustavalt võideldaks kodanliku ideoloogia avaldusvormide ja marksismi-leninismi revideerimise katsete vastu.

2. Juhtida ajakirja „Voprossõ Istorii" peatoimetaja sm. A. M. Pankratova tähelepanu tõsistele puudustele, mida ta on ajakirja juhtimisel tekkida lasknud.

3. Vabastada ajakirja „Voprossõ Istorii" peatoimetaja asetäitja sm. E. N. Burdžalov oma ametikohalt vigade tõttu, mis ta ajakirja juhtimisel on teinud.

4. Kinnitada ajakirja „Voprossõ Istorii" peatoimetaja esimeseks asetäitjaks sm. N. I. Matjuškin, vabastades ta Riikliku Poliitilise Kirjanduse Kirjastuse peatoimetaja asetäitja kohustest. Luua täiendavalt ajakirja toimetuse koosseisus ametikoht „peatoimetaja asetäitja välisriikide ajaloo küsimuste alal".

5. Teha NLKP Keskkomitee teaduse, kõrgemate õppeasutuste ja koolide osakonnale, propaganda- ja agitatsiooniosakonnale ning NSV Liidu Teaduste Akadeemia presiidiumile ülesandeks võtta tarvitusele abinõud ajakirja toimetuse kolleegiumi ja toimetuse aparaadi koosseisu tugevdamiseks.

ETTEVALMISTUSTEST SUURE SOTSIALISTLIKU OKTOOBRIREVOLUTSIOONI 40. AASTAPÄEVA TÄHISTAMISEKS

NLKP Keskkomitee otsus
16. märtsil 1957

7. novembril 1957 möödub 40 aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist, mis avas uue ajajärgu inimkonna ajaloos — kapitalismi kokkuvarisemise ja uue, sotsialistliku ühiskonna loomise ajajärgu.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon toimus kommunistliku partei juhtimisel, kelle eesotsas oli suur Lenin. Kukutanud mõisnike ja kapitalistide võimu, kehtestas revolutsioon meie maal töölisklassi poliitilise ülevõimu, proletariaadi diktatuuri, nõukogude võimu — demokraatia kõrgeima vormi, demokraatia kõige laiematele rahvahulkadele. Esmakordselt ajaloos sai rahvas oma maa peremeheks: vabrikud, tehased ja raudteed, maa ja maapõuevarad said töörahva omaks.

Kõigis mineviku revolutsioonides toimus ühe ekspluateerimis-

vormi asendamine teise ekspluateerimisvormiga, ühe ekspluataatorliku klassi võimu asendamine teise ekspluataatorliku klassi võimuga. Oktoobrirevolutsiooni tulemusena hävitati NSV Liidus igasugune inimese ekspluateerimine inimese poolt ning kõik rahvusliku rõhumise ja rahvusliku ebavõrdsuse vormid.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon tõi kaasa otsustava pöörde majanduses, ühiskonna klassistruktuuris, rahvuslikes suhetes, rahvaste poliitilises ja kultuurielus.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon päästis meie maa teda ähvardanud majanduslikust ja rahvuslikust katastroofist, ohust, et imperialistlikud kiskjad võiksid tema tükeldada ja orjastada. Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon lahendas küsimuse, mida V. I. Lenin nimetas „kümnete miljonite inimeste elu ja surma küsimuseks", — kuulutades rahu ja näidates kõigile rahvastele kätte väljapääsu verisest imperialistlikust tapatalgust. See suur rahvarevolutsioon on näide tööliste ja talupoegade kõige julgemast, kõige ennastsalgavamast võitlusest sõja vastu, rahu eest rahvaste vahel.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon viidi läbi marksismi-leninismi kõikevõitva lipu all. Ta andis väga ränga löögi kodanlikule ideoloogiale, oportunismi ja reformismi ideoloogiale töölisliikumises, sotsiaal-šovinismile ja reaktsioonilisele natsionalismile; ta viis ellu proletaarse internatsionalismi suured printsiibid, avaldas revolutsioneerivat mõju töötajatele kõigis maades, tõstis töölisliikumise ja rahvusliku vabastusliikumise maailmas uuele astmele.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon avas laialdased võimalused Nõukogudemaa tootlike jõudude arenemiseks. Ta innustas teadlikule ajaloolisele loomingule kõige laiemad rahvahulgad, kes näitasid üles enneolematut kangelaslikkust võitluses vana, oma aja äraelanud riigikorra jõudude vastu, uue, eesrindliku ühiskonna loomisel.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon tõi naisele vabaduse, tagas talle täieliku võrdõiguslikkuse poliitilises ja ühiskondlikus elus, avas talle laialdased võimalused aktiivseks osavõtuks ühiskondlikust tööst ja noore põlvkonna kasvatamisest, tõstis kõrgele naise kui ema väärikuse. Oktoobrirevolutsioon rajas kõigi Nõukogudemaal elavate rahvaste noorsoole avara tee teadmiste ja töökvalifikatsiooni omandamiseks, loovaks tööks, julgeteks tegudeks ja kangelaslikkuseks nõukogude rahva õnne ja kuulsuse nimel, kommunismi nimel.

Ei olnud kerge üles ehitada sotsialismi mahajäänud, agraarmaal, mille sõda oli laostanud ja mis oli igast küljest ümbritsetud vaenulike kapitalistlike riikidega. Palju raskusi ja takistusi oli sotsialismi ehitamise teel. Kuid meie maa kangelaslik töölisklass, töötav talurahvas ja eesrindlik intelligents, keda innustas ja juhtis leninlik kommunistlik partei, ei taganenud nende raskuste ja takistuste ees, vaid suutsid neist üle saada karmis võitluses eks-

pluataatorlike klasside vastu, menševike, esseeride, trotskistide, buhhaarinlaste, kodanlike natsionalistide ja teiste sotsialismi vaenlaste vastu.

Ajaloo seisukohalt väga lühikese ajaga viis nõukogude rahvas läbi oma maa sotsialistliku industrialiseerimise, lahendas põllumajanduse kollektiviseerimise ülesande, mis oli pärast võimu võtmist proletaarse revolutsiooni raskeimaks ülesandeks, teostas kultuurirevolutsiooni, likvideeris ekspluataatorlikud klassid, ehitas üles maailma esimese sotsialistliku ühiskonna. Kõik need võidud on saavutatud nõukogude võimu olemasolu 40 aasta jooksul, millest vähemalt 18 aastat võtsid kodusõda ja Teine maailmasõda ning neile järgnenud rahvamajanduse taastamise perioodid.

Nõukogude rahva maailma-ajalooline võit fašismi üle Teises maailmasõjas päästis nii Nõukogude Liidu rahvad kui ka kogu inimkonna fašistliku orjastuse ohust. Selles sõjas pidasid nõukogude rahvas, sotsialismi poliitiline ja majanduslik süsteem auga vastu kõigile katsumustele ning Nõukogude riik muutus veelgi tugevamaks ja võimsamaks. Kõik see annab tunnistust sotsialistliku korra ammendamatust elujõust.

Kommunistliku partei juhtimisel on Nõukogude Liit muutunud võimsaks tööstuslikuks maailmariigiks, eesrindliku tehnika ja teadusega maaks. 1957. aastaks oli NSV Liidu tööstus revolutsioonieelse ajaga võrreldes kasvanud rohkem kui 30-kordseks ja rasketööstus, kogu sotsialistliku majanduse arendamise alus, — rohkem kui 50-kordseks. Võimsa sotsialistliku tööstuse — sotsialistliku majanduse aluse — loomine on kangelasliku töölisklassi, rahvaintelligentsi, kogu nõukogude rahva ennenägematu sangaritegu.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon ja põllumajanduse kollektiviseerimine tõid kaasa põllumajandusliku tootmise aluste, kogu talurahva elulaadi sügavaima ümberkujundamise. Viimaseil aastail on partei välja töötanud rea abinõusid kiire tõusu saavutamiseks põllumajanduslikus tootmises. Nende abinõude edukas elluviimises avalduvad uuesti kolhoosikorra hiigeljõud, ühistatud, sotsialistliku suurpõllumajanduse eelised. Põllumajanduse varustamine eesrindliku tehnikaga, teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste laialdane juurutamine kolhooside ja sovhooside tootmistegevuses, miljonite hektarite ulatuses uudis- ja jäätmaade ülesharimine on võimaldanud märksa suurendada teravilja tootmist ja viia edasi loomakasvatust.

Kõik need majanduslikud edusammud, meie maa suur hüpe mineviku mahajäänud, primitiivselt tehnikalt esmaklassilisele masinalisele tööstusele, hiiglaslikele hüdroelektrijaamadele, automaatikale, telemehaanikale, aatomienergia kasutamisele näitavad veenvalt sotsialistliku majandussüsteemi maailma-ajaloolisi eeliseid.

Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon avas laialdased võimalused kõigi NSV Liidus elavate rahvuste poliitiliseks ja majanduslikuks

arenguks, nende riikliku suveräänsuse kehtestamiseks ning vormilt rahvusliku, sisult sotsialistliku kultuuri õitsenguks. Rahvaste suur sõprus, ühtsus ja vastastikune abi on tulnud nende kunagise eraldumise ja vaenulikkuse asemele. Võidule on pääsenud leninlik rahvuspoliitika — kõigi rahvaste ja rahvuste võrdõiguslikkuse, sõpruse ja vendluse poliitika.

Võitluses sotsialismi eest on nõukogude inimesed — töölised, talupojad ja haritlased — vaimselt kasvanud, nende teadlikkus on tõusnud, täiel määral on avaldunud rahva kui ajaloo kangelase ja looja, uue, sotsialistliku elu ehitaja võimsad loomingulised jõud.

Esmakordselt ajaloos on NSV Liidus tehtud lõpp tööpuudusele ja viletsusele. Koos tööviljakuse suurenemisega, tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise tõusuga kasvab rahvatulu, tõuseb linna- ja maatöötajate elutase. Riigis, kus enne revolutsiooni oli 76 protsenti kirjaoskamatuid elanikke (alates üheksast aastast ja vanemad), on kõikjal kehtestatud üldine seitsmeklassiline koolikohustus, on alustatud üleminekut üldisele kümneklassilisele koolikohustusele. Kõigis liiduvabariikides on võrsunud rohkearvuline rahvaintelligents, kes viib kindlalt edasi nõukogude teadust, tehnikat ja kultuuri.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võit ja sotsialistliku korra kehtestamine Nõukogudemaal on avaldanud määravat mõju kogu ajaloolise arengu käigule. Euroopas ja Aasias hakkas arenema võimas proletaarne ja rahvuslik vabadusliikumine. Fašistlike jõudude purustamine Teises maailmasõjas, milles otsustav teene kuulub Nõukogude Liidule, andis revolutsioonilisele proletaarsele liikumisele ja rahvuslikule vabadusliikumisele veelgi suurema hoo. Aktiivsele poliitilisele elule on virgunud sajad miljonid inimesed Aasia ja Aafrika maades, mis on aastasadu äganud koloniaalorjuse ikkes. Võiduka rahvusliku vabadusliikumise tulemusena on saavutanud sõltumatuse Ida suurimad riigid, kes etendavad nüüd tähtsat osa rahvusvahelistes suhetes, võitluses rahu eest.

Kõige väljapaistvamaks sündmuseks maailma ajaloos pärast Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni oli sotsialistlike revolutsioonide võit Hiinas ning reas Euroopa ja Aasia riikides. Kujutades endast rahvaste kangelasliku võitluse tulemust, annavad need revolutsioonid ühtlasi tunnistust kapitalistliku maailmasüsteemi jätkuvast lagunemisest, kogu inimkonna võitmatust, järjekindlast edasiliikumisest sotsialismi poole. Kapitalismi maailmasüsteemi kriis, mis algas Oktoobrirevolutsiooni ajast, muutub üha teravamaks ja sügavamaks. Kapitalistlikust süsteemist väljalangenud riigid on koos Nõukogude Liiduga moodustanud ühtse sotsialistliku leeri, kelle majanduslik, poliitiline ja ideeline võimsus järjekindlalt suureneb. See avaldab soodsat mõju kogu maailma arengukäigule.

Sotsialistlike maade suur leer, mis ühendab vennalike sidemetega Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu, Hiina Rahva-

vabariiki, Albaania Rahvavabariiki, Bulgaaria Rahvavabariiki, Ungari Rahvavabariiki, Vietnami Demokraatlikku Vabariiki, Saksa Demokraatlikku Vabariiki, Korea Rahvademokraatlikku Vabariiki, Mongoolia Rahvavabariiki, Poola Rahvavabariiki, Rumeenia Rahvavabariiki ja Tšehhoslovakkia Vabariiki, on saanud rahvaste julgeoleku ja rahu vääramatuks kantsiks.

Suure sotsialistlike maade leeri silmapaistvad saavutused kõigil ühiskondliku elu aladel äratavad imperialistides pöörast viha. Uue ühiskonnakorra olemasolu 40 aasta jooksul on rahvusvaheline reaktsioon püüdnud spionaaži ja diversioonide, kontrrevolutsiooniliste vandenõude ja otseste sõjaliste avantüüride teel takistada sotsialistlike maade võidukat arengut. Kuid kõik need katsed on jäänud pankrotti, sest uue, sotsialistliku korra võidulepääsu maailma-ajaloolist protsessi ei saa peatada mingisuguste sepitsustega. Sellest annab kujukalt tunnistust rahvusvahelise imperialistliku reaktsiooni hiljuti täielikult läbikukkunud katse kukutada rahvademokraatlik kord Ungaris. Sellest räägivad ka teised imperialistlike agressorite sepitsused ja provokatsioonid, mis on suunatud rahvusvahelise olukorra teravdamisele.

V. I. Lenin märkis, et varem või hiljem jõuavad sotsialismile kõik maad. Rõhutades vajadust võtta rangelt arvesse eri maade rahvuslikku omapära ja spetsiifikat, märkis Lenin, et NSV Liidu sotsialistliku revolutsiooni arenemise põhilised seaduspärasused ja iseloomulikud jooned ei ole kohaliku ega rahvusliku, vaid rahvusvahelise tähtsusega. Sellisteks ühisteks iseloomulikeks joonteks ja seaduspärasusteks on: proletariaadi diktatuur, s. t. kommunistliku partei poolt juhitava töölisklassi poliitiline võim; töölisklassi liit talurahva põhihulkade ja kõigi teiste töörahvakihtidega; rahvusliku rõhumise likvideerimine ning rahvaste võrdõiguslikkuse ja vennaliku sõpruse loomine; kapitalistliku omanduse likvideerimine ning põhiliste tootmisvahendite sotsialistliku, ühiskondliku omanduse kehtestamine, tööstuse ja kogu majanduse plaanikindel arendamine sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise eesmärgil, töötajate elutaseme tõstmise eesmärgil; põllumajanduse järkjärguline sotsialistlik ümberkujundamine; sotsialistliku riigi tugevdamine ja sotsialismi saavutuste kaitsmine väliste ja sisemiste klassivaenlaste kallaletungide vastu; ühe maa töölisklassi solidaarsus teiste maade töölisklassiga (proletaarne internatsionalism).

Vaatamata Oktoobrirevolutsiooni kogu omapärale, mis oli seotud Venemaa ajalooliste tingimustega, rajas ta ühise tee, mida mööda lähevad nüüd ja tulevikus sotsialismile kõigi maade proletaarlased.

40 aasta jooksul on Nõukogude Liit, juhindudes erinevate sotsiaalsete süsteemidega riikide rahuliku kooseksisteerimise leninlikust printsiibist, kõrvalekaldumatult ja järjekindlalt teostanud rahupoliitikat, kõigi maadega sõpruse ning vastastikku kasulike majanduslike ja kultuurisidemete arendamise poliitikat. Tehes

kõik selleks, et säilitada ja kaitsta rahu kogu maailmas, on nõukogude rahvas sunnitud arvesse võtma asjaolu, et agressiivsed jõud püüavad valla päästa uut sõda. Seepärast on vaja väsimatult hoolitseda meie maa kaitsevõime tugevdamise eest, Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni suurte saavutuste kindla kaitsmise eest.

Nõukogude rahval on kuulsusrikkaid ajaloolisi saavutusi. Nüüd seisab sotsialistliku ühiskonna töötajate ees suurejooneline ülesanne luua kommunismi materiaalne ja tehniline baas, jõuda ajaloo seisukohalt lühikese perioodi jooksul järele kõige enam arenenud kapitalismimaadele ja neist ette minna toodangu väljalaskelt ühe elaniku kohta. Pidevalt täiustades tootmist kõrgeima tehnika ja tootmise parema organiseerimise baasil, võitleb nõukogude rahvas väsimatult tööviljakuse tõstmise eest, aineliste hüvede külluse loomise eest. Arendades sotsialistlikku demokratismi, tõmmates rahvahulki üha laiemalt kaasa järjekindlale aktiivsele osavõtule riigi valitsemisest, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö juhtimisele, arendades teadust ja kultuuri, üha rohkem tõstes nõukogude inimeste sotsialistlikku teadlikkust, läheb sotsialistlik ühiskond vankumatult edasi seda teed, mille on kindlaks määranud kommunistlik partei, — kommunismi poole.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Arendada ettevalmistusi Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäevaks kui rahvusvahelise tähtsusega üldrahvalikuks pidupäevaks, mobiliseerides nende ettevalmistuste käigus miljoniliste rahvahulkade loomingulist aktiivsust NLKP XX Kongressi ajalooliste otsuste edukale elluviimisele.

2. Toetada tööstuse ja transpordi tööliste, inseneride ja tehnikute, kolhoosnikute, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate initsiatiivi, kes on otsustanud organiseerida ja laialdaselt arendada Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva auks üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust, mille eesmärgiks on edasise tõusu saavutamine sotsialistlikus majanduses, kuuenda viisaastaku teise aasta rahvamajandusplaani ennetähtaegne täitmine, põllumajandusliku tootmise tunduv suurendamine, uue tehnika laialdane juurutamine kõigis rahvamajandusharudes ning sotsialistliku tootmise reservide ja võimaluste kõige täielikum ärakasutamine, elamuehituse plaanide ennetähtaegne täitmine, nõukogude teaduse ja NSV Liidu rahvaste paljurahvuselise sotsialistliku kultuuri õitseng.

3. Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva tähistamiseks tehtavate ettevalmistuste käigus valgustada trükisõnas ja suulises propagandas Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ettevalmistamise ja läbiviimise perioodi tähtsamaid poliitilisi sündmusi; on vaja laialdaselt populariseerida kommunistliku partei ja tema juhi — V. I. Lenini suurt organiseerivat ja ümberkujundavat osa. Parandades kogu ideelis-poliitilist tööd rahvahulkades peavad parteiorganisatsioonid organiseerima selgitustööd Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni maailma-ajaloolisest tähtsusest, NSV

Liidu ja rahvademokraatia maade saavutustest võitluses sotsialismi eest, ülemaailmse rahu eest, sellest tähtsusest, mis on marksistlik-leninlikul õpetusel sotsialistlikust revolutsioonist ja proletariaadi diktatuurist, kommunistliku partei ja sotsialistliku riigi osatähtsusest sotsialismi ja kommunismi ehitamisel, proletaarse internatsionalismi ning rahvusvahelise kommunistliku ja töölisliikumise ühtsuse tähtsusest.

4. Luua ettevõtetes, kolhoosides ja sovhoosides, asutustes ja kõrgemates õppeasutustes, rajoonides, linnades ja oblastites töötajate ja ühiskondlike organisatsioonide esindajatest koosnevad komisjonid Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks.

5. Soovitada ajavahemikus 25. oktoobrist 5. novembrini viia ettevõtetes, kolhoosides, asutustes, õppeasutustes ja sõjaväeosades läbi töötajate ning partei-, ametiühingu-, komsomoli- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide pidulikud koosolekud, kuhu kutsuda Oktoobrirevolutsioonist ja kodusõjast osavõtnud seltsimehi.

6. Teha NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudile, Riiklikule Poliitilise Kirjanduse Kirjastusele ja NSV Liidu Teaduste Akadeemia Kirjastusele ülesandeks tagada, et antaks õigeaegselt välja Suurele Sotsialistlikule Oktoobrirevolutsioonile pühendatud teosed: V. I. Lenini teosed, partei dokumentide kogumikud, relvastatud oktoobriülestõusust osavõtnute mälestused, seeria populaarseid brošüüre Sotsialistlikust Oktoobrirevolutsioonist, Nõukogude sotsialistlikust riigist, kommunistliku partei organiseerimistegevusest sotsialistlikus revolutsioonis ja kommunismi ehitamisel, leninlikust rahvuspoliitikast, töölisklassi ja talurahva liidust, sotsialistliku industrialiseerimise ja kolhoosikorra võidust, nõukogude teaduse ja kultuuri arengust jne.

Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogu Statistika Keskvalitsusele ülesandeks anda välja koguteos „Nõukogude võimu saavutused 40 aasta jooksul arvudes".

Ilukirjanduse kirjastustel tagada, et antaks välja nõukogude ilukirjanduse parimad teosed, mis on pühendatud Oktoobrirevolutsioonile, kodusõjale ja Suurele Isamaasõjale ning nõukogude rahva võitlusele kommunismi võidu eest.

7. Teha NLKP Keskkomitee propaganda- ja agitatsiooniosakonnale ning NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudile ülesandeks ette valmistada ja avaldada teesid „Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäevast".

8. Teha ajalehtede ja ühiskondlik-poliitiliste ajakirjade toimetustele ülesandeks avaldada Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäevale pühendatud teoreetilisi ja propagandistlikke artikleid, samuti oktoobriülestõusust osavõtnute mälestusi, ajaloolisi olukirjeldusi ja jutustusi.

9. Soovitada Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäevale pühendatud teaduslikud sessioonid läbi viia NSV

Liidu Teaduste Akadeemias, liiduvabariikide teaduste akadeemiates, NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudis ja Ühiskonnateaduste Akadeemias.

10. Teha NSV Liidu Kultuuriministeeriumile ülesandeks:

a) ette valmistada ja linastada filme ajaloolistel ja revolutsioonilistel teemadel ning dokumentaalfilme-olukirjeldusi sotsialistliku ülesehitustöö edusammudest NSV Liidus;

b) korraldada draama- ja muusikateatrite, ansamblite ja kooride üleliiduline festival, et demonstreerida Moskvas ja liiduvabariikide pealinnades parimate loominguliste kollektiivide saavutusi;

c) anda massitiraažis välja plakateid, albumeid, reproduktsioone parimatest maalidest, mis on pühendatud Leninile, kommunistlikule parteile ja sotsialistlikule ülesehitustööle NSV Liidus, samuti fotonäitus „40 aastat nõukogude võimu";

d) organiseerida raadios ja televisioonis süstemaatiliselt Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäevale pühendatud saateid.

*

NLKP Keskkomitee avaldab kindlat veendumust, et Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva tähistamine koondab kõik meie maa rahvad veelgi tihedamalt kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse ümber, kindlustab veelgi töölisklassi ja kolhoositalurahva vääramatut liitu ja NSV Liidu rahvaste sõprust, tugevdab meie rahva internatsionaalseid sidemeid kõigi maade töötajatega ning tõstab veelgi kõrgemale miljoniliste töörahvahulkade loomingulise initsiatiivi ja aktiivsuse võitluses kommunismi eest.

KIRJASTUSEST „SOVETSKAJA ROSSIJA"

NLKP Keskkomitee otsus

21. märtsil 1957

1. Võtta vastu Vene NFSV Kultuuriministeeriumi ettepanek Riikliku Kultuurhariduslike Kirjanduse Kirjastuse likvideerimise ja vabariikliku raamatukirjastuse „Sovetskaja Rossija" asutamise kohta. Anda Riikliku Kultuurhariduslike Kirjanduse Kirjastuse polügraafiabaas ja kõik materiaalsed väärtused üle kirjastusele „Sovetskaja Rossija".

2. Teha kirjastusele „Sovetskaja Rossija" ülesandeks välja anda masspoliitilist ja sotsiaal-majanduslikku kirjandust, tööstuse ja põllumajanduse eesrindlaste kogemusi üldistavat kirjandust, ilukirjandust ja lastekirjandust, peamiselt maaelanikkonna jaoks, kultuurhariduslike asutuste tööd ja kunstilist isetegevust käsitlevat kirjandust, kirjastada ajakirju. Määrata kirjastuse poolt välja-

lastava toodangu aastamahuks 400 nimetust, 2000 trükipoognat, 107 miljonit trükipoogen-tõmmist.

Säilitada kirjastusele „Sovetskaja Rossija" paberi planeerimine omaette korras, nagu see oli ette nähtud Riikliku Kultuurhariduslike Kirjanduse Kirjastuse jaoks.

3. Kinnitada kirjastuse „Sovetskaja Rossija" struktuur, koosseisud ja töötajate palgamäärad.

4. Teha Vene NFSV Ministrite Nõukogule ülesandeks kuu aja jooksul lahendada kirjastusele „Sovetskaja Rossija" polügraafiabaasi loomise küsimus, lähtudes sealjuures võimalusest kasutada Jaroslavli polügraafiakombinaati ning rekonstrueerida kirjastuse trükikojad Dmitrovi linnas.

5. Teha NLKP Keskkomitee Vene NFSV propaganda- ja agitatsiooniosakonnale ülesandeks kahe nädala jooksul esitada NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroole kinnitamiseks kirjastuse „Sovetskaja Rossija" juhtivate töötajate kandidatuurid.

II ÜLELIIDULISELE HELILOOJATE KONGRESSILE

NLKP Keskkomitee tervitus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee tervitab palavalt II üleliidulise nõukogude heliloojate kongressi delegaate ja nende isikus kõiki meie maa paljurahvuselise muusikakunsti tegelasi.

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon, mille 40. aastapäeva tähistab tänavu kogu eesrindlik inimkond, avas uue, sotsialistliku ühiskonna loomise ajastu. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon likvideeris meie maal igasuguse ühe inimese ekspluateerimise teise inimese poolt, kõik rahvusliku ja sotsiaalse rõhumise vormid. Ajaloo seisukohalt lühikese perioodi jooksul viis nõukogude rahvas läbi suured sotsialistlikud ümberkujundused kõigil elualadel. Võitluses sotsialismi eest on nõukogude inimesed kasvanud, on pääsenud valla rahva kui ajaloo tõelise looja võimsad vaimsed jõud.

Nõukogude heliloojad on oma loominguga aktiivselt osa võtnud uue ühiskonna ehitamisest, andnud väärtusliku panuse sotsialistliku kultuuri arendamisse. Revolutsioon on nõukogude muusikategelastel võimaldanud teostada kunsti suure kutsumuse — luua rahva jaoks, luua tema õnne nimel, luua vabalt ja kõigest südamest. Nõukogude võimu aastail on loodud meeldejäävaid ja sügavat elamust andvaid teoseid — oopereid, ballette, sümfooniaid, oratooriume, kantaate, mis on rahva hulgas saanud laialdase tunnustuse osaliseks. Nõukogude laulud on hakanud kõlama meie maal ja ka kaugel väljaspool tema piire kui rahu, vaba töö, rahvaste vendluse ja sõpruse kuulutajad.

Nõukogude Liidu muusikakunst on arenenud kui paljurahvuseline, realistlik kunst, mis on endasse kogunud meie kodumaa rahvaste loomingu rohkearvulised lätted.

Kommunistlik partei hindab kõrgelt nõukogude heliloojate loovat tööd. Meie rahvas armastab muusikat, ta on hoolitsev ja tähelepanelik oma heliloojate vastu. Ajalugu ei ole veel tundnud niisugust muusikakunsti peente ja sügavate hindajate massilist auditooriumi, nagu on olemas Nõukogudemaal.

Nõukogude muusikakunst on arenenud ja areneb lepitamatus võitluses kapitalistliku maailma reaktsiooniliste klasside degradeeruva muusikakunsti vastu. Kodanlik-modernistliku kunsti sügavaks paheks on tema irdumine rahvalätetest, äärmuslik individualism, eemaldumine klassikalisest pärandist ja rahvamuusika traditsioonidest. Nõukogude muusika, mille toitepinnaks on uue, sotsialistliku ajastu elustavad lätted, on kindlalt asunud rahvalikkuse ja kõrge ideelisuse positsioonidele.

Ühises võitluses progressiivse realistliku muusikakunsti edasiarendamise eest laienevad ja tugevnevad üha rohkem nõukogude kunstimeistrite sidemed rahvademokraatia maade loominguliste organisatsioonidega ja teiste välisriikide eesrindlike muusikategelastega.

II nõukogude heliloojate kongress toimub ajal, kui meie maa töölisklassi, kolhoositalurahva ja intelligentsi hulgas, kes viivad ellu kommunistliku partei XX kongressil kindlaksmääratud suurejoonelist programmi — sotsialistliku majanduse ja kultuuri edasiarendamise programmi, valitseb tohutu poliitiline entusiasm ja töövaimustus. Kommunismi ehitamise ajalooliste ülesannete lahendamisel on suur tähtsus kultuuriala töötajate loomingulisel tegevusel. Nõukogude heliloojad peavad koos teiste haritlastega etendama aktiivset osa uue ühiskonna ehitajate kommunistliku teadlikkuse kujundamises ja nende esteetilises kasvatamises.

Sotsialistliku realismi meetod nõuab nõukogude heliloojatelt järjekindlat võitlust nii esteetliku vigurdamise, elutu individualismi ja formalismi vastu kui ka naturalistliku primitivismi vastu kunstis. Nõukogude muusikakunstnikud peavad tegelikkust kajastama elamuslikes, kaunites poeetilistes kujudes, mida iseloomustab optimism ja kõrge humanism, loomisepaatos ja kollektivismivaim — kõik see, mis iseloomustab nõukogude inimeste maailmatunnetust. Avaldada mõju oma kaasaegsete mõistusele ja tunnetele, sütitada südameid, innustada neid tööle kommunismi võidu nimel, kasvatada leppimatut suhtumist ekspluateerimise, orjastamise, rassilise erandlikkuse ning kapitalistliku süsteemi teiste pahede igasugustesse avaldustesse — selline on sotsialistliku kultuuri tegelaste õilis ülesanne.

Nõukogude kunst, mis kajastab meie maa mitmekülgset tegelikkust ja meie maa inimeste vaimset rikkust, annab võimalusi erisuguste kunstiindividuaalsuste igakülgseks avaldumiseks, tagab laialdasi võimalusi loomingulisteks otsinguteks, julge initsiatiivi

ülesnäitamiseks, isiklike kalduvuste ilmutamiseks, tagab laialdasi võimalusi mõtte- ja fantaasialennuks. Kogu oma talendi, võimed ja meisterlikkuse peavad nõukogude muusikategelased rakendama rahva teenistusse, miljonite ja kümnete miljonite töötajate teenistusse, kes V. I. Lenini sõnade järgi on meie maa paremik, tema jõud, tema tulevik.

Nõukogude muusika arengus on peale suurte saavutuste ka tõsiseid puudusi. Tänapäeva teema ei leia heliloojate loomingus veel küllaldast kajastamist. Rahvas ootab muusikategelastelt teoseid kaasaegsel temaatikal, sisukaid ja meloodilisi oopereid nõukogude inimesest, tema vaimu ja töökangelastegude suurusest, uusi sümfooniaid, milles sügav ideeline sisu oleks ühendatud laiadele rahvahulkadele arusaadava demokraatliku muusikakeelega, südamlikke lüürilisi laule, elurõõmsat muusikat. Olgu see monumentaalne ooper, heroiline sümfoonia, lüüriline laul või romanss — nõukogude inimesed ja nende sõbrad kogu maailmas on heliloojatele tänulikud nende panuse eest üldinimlikku kultuurivarasalve.

Suure tähtsusega on kaasaja tingimustes NSV Liidu Heliloojate Liidu tegevus. Ta peab ühendama ja liitma kõiki nõukogude muusikategelaste loomingulisi jõude, igati soodustama noore loomingulise kaadri edutamist, kasvu ja kasvatamist, aktiivselt aitama arendada NSV Liidu rahvaste muusikakunsti. Heliloojate ideeline kasvatamine, nende kunstimeisterlikkuse täiustamine, tõhus abi õilsas ürituses — rahva esteetilises kasvatamises, ühiskondlike, demokraatlike töövormide igakülgne tugevdamine muusikategelaste eneste laialdase aktiivsuse alusel — sellised on Heliloojate Liidu ülesanded.

Kommunistliku partei Keskkomitee soovib suurt edu NSV Liidu Heliloojate II kongressi töös ja avaldab kindlat veendumust, et nõukogude muusikategelased võtavad ka edaspidi aktiivselt osa töörahvahulkade võitlusest meie ajastu suurte ideaalide eest ning loovad teoseid, mis on võidukalt kommunismi ehitava nõukogude rahva väärilised.

„Pravda", 29. märts 1957

V. I. LENINI 87. SÜNNI-AASTAPÄEVAST

NLKP Keskkomitee otsus

3. aprillil 1957

22. aprillil 1957 möödub 87 aastat päevast, mil sündis Vladimir Iljitš Lenin — töölisklassi ja kogu maailma töötajate juht ja õpetaja, kommunistliku partei rajaja, sotsialistliku revolutsiooni geniaalne strateeg, maailma esimese Nõukogude riigi suur ülesehitaja ja juht.

V. I. Lenini 87. sünni-aastapäev langeb käesoleval aastal ühte 40 aasta möödumisega neist väljapaistvatest ajaloolistest sündmustest, mis valmistasid ette Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu, Lenini esinemisest oma kuulsate aprilliteesidega, milledes kuulutati vajadust üle minna sotsialistlikule revolutsioonile ja selle ülemineku paratamatust.

Leninismi lipu all, kommunistliku partei juhtimisel tegi nõukogude rahvas oma maast võimsa sotsialistliku suurriigi: lühikese ajaga lõi ta esmaklassilise tööstuse ja mehhaniseeritud suurpõllumajanduse, teostas kultuurirevolutsiooni. Võitluses sotsialismi võidu eest avaldusid täies ulatuses nõukogude rahva ammendamatud loovad jõud; leninismi ideelisel alusel tõusis nõukogude inimeste sotsialistliku teadlikkuse tase. Nõukogude Liidu rahvad, innustatuna NLKP ajaloolise XX kongressi otsustest ning tihedalt koondununa Lenini võiduka lipu ümber, annavad kõik oma jõud suureks ürituseks — kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks.

V. I. Lenini 87. sünni-aastapäeva tähistatakse käesoleval aastal sotsialismi leeri riikide ja ülemaailmse rahu jõudude edasise koondumise tingimustes. Kõik rahuarmastavad ja progressiivsed jõud kõigis maades ja kõigil kontinentidel ühinevad võitluses, mille eesmärgiks on vältida imperialistide poolt aatomisõja ettevalmistamist ja Ameerika Ühendriikide valitsevate ringkondade katseid vallutada „Eisenhoweri doktriini" alusel majanduslikud ja poliitilised võtmepositsioonid Lähis- ja Kesk-Idas; ühinevad võitluses, mille eesmärgiks on vältida reaktsiooni katseid rahvusvahelise kommunistliku liikumise lõhestamiseks ja sotsialistliku leeri vennaliku ühtsuse õõnestamiseks.

Seoses „külma sõja" teravnemisega ja kommunismile vaenulike jõudude ideoloogiliste diversioonide tugevnemisega on asunud sõjakäigule revolutsioonilise marksismi vastu ka mitmesugused revisionistid. Tõlgendades marksistlikku klassivõitluse teooriat reformismi positsioonidelt, lükates tagasi õpetuse proletariaadi diktatuurist ja marksistliku partei juhtivast osast töölisklassi võitluses sotsialismi eest, püüavad tänapäeva revisionistid kapitalismi ilustada, kuulutavad marksistliku kriiside teooria ja proletariaadi vaesumise teooria vananenuks, püüavad sisse sokutada oportunistlikke ideid klasside koostöö võimalikkusest kapitalismi ajal.

Erilisi kallaletunge võtavad revisionistid ette proletaarse internatsionalismi leninlikele põhimõtetele, proletaarne internatsionalism aga on sotsialistliku leeri maade ja kogu maailma töötajate ühtsuse ideeliseks aluseks. Revisionistide poolt levitatav „rahvusliku kommunismi" propaganda taotleb sotsialismi jõudude lahutamist, kommunistliku liikumise monoliitsuse nõrgendamist. See marksismile-leninismile võõraste vaadete jutlustamine peab saama kommunistide poolt aktiivse vastulöögi.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Tähistada Vladimir Iljitš Lenini 87. sünni-aastapäeva tööta-

jate mobiliseerimise tähe all võitlusele kuuenda viisaastaku teise aasta plaani eduka täitmise eest, NLKP Keskkomitee veebruaripleenumi otsuse — tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise otsuse — täitmise eest, Nõukogude riigi võimsuse edasise tugevdamise eest, meie kodumaa majanduse ja kultuuri õitsengu eest, nõukogude rahva ainelise heaolu edasise tõusu, poliitilise valvsuse tõstmise, marksistlik-leninliku õpetuse puhtuse kaitsmise ja kodanliku ideoloogia ning revisionismi vastu peetava võitluse tugevdamise eest.

Loengutes, ettekannetes, vestlustes, raadiosaadetes ja ajakirjanduses on vaja laialdaselt valgustada V. I. Lenini elu ja tegevust, iseloomustades V. I. Leninit kui kogu maailma töötajate juhti ja õpetajat, marksismi suurt teoreetikut ja revisionismi, teoretiseerimise, dogmatismi ja sotsiaalšovinismi leppimatut vaenlast, kommunistliku partei rajajat ja Nõukogude riigi organiseerijat, sotsialistliku revolutsiooni geniaalset strateegi, sotsialismi suurt ehitajat, väsimatut võitlejat rahu ja kõigi maade töötajate proletaarse solidaarsuse eest.

Trüki- ja suusõnalises propagandas tuleb laialdaselt populariseerida Lenini töid, mis ideeliselt relvastasid parteid võitluses sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võidu eest, üksikasjaliselt esile tuua kommunistliku partei juhtiv osa nõukogude rahva kangelaslikus töös suurte Lenini ideede — sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise ideede — elluviimisel; näidata marksismi-leninismi elustavat mõju maailma vabadusliikumise kogu käigule, partei ustavust marksismile-leninismile, tema edasiarendamist NLKP ning vennalike kommunistlike parteide ja töölisparteide praktilises tegevuses.

Seoses revisionistide suurenenud rünnakutega marksismi-leninismi põhiseisukohtadele on vaja kogu meie propagandatöös paljastada oportunistlikke, revisionistlikke teooriaid, mis ilustavad ning õigustavad tänapäeva kapitalismi; see kapitalism püüab aga kommunistlikke parteisid ja töölisparteisid ideeliselt desarmeerida ning kanda lahkhelisid nende ridadesse. Kaasaja sündmuste ja faktide najal tuleb näidata suure marksistlik-leninliku õpetuse võitmatut jõudu, ta tõesust ja õigsust, pidades silmas asjaolu, et see õpetus on vastu pidanud kõigile katsumustele ja aja kontrollile, et ta on rikastunud ülemaailmse kommunistliku liikumise kui ennenägematuid ajaloolisi võite saavutanud liikumise kogemustega.

2. Korraldada 1957. aasta aprillikuus kõigis ettevõtetes, kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades, asutustes, koolides ja sõjaväeosades ettekandeid, loenguid ja vestlusi järgmistel teemadel: „V. I. Lenin kui kommunistliku partei rajaja ja juht", „V. I. Lenin kui revolutsioonilise teaduse korüfee", „V. I. Lenin kui maailma esimese sotsialistliku riigi organiseerija ja juht", „Lenini teooria sotsialistlikust revolutsioonist ja proletariaadi diktatuurist", „V. I. Lenin proletaarse riigi osast võitluses sotsia-

lismi ja kommunismi ülesehitamise eest", „V. I. Lenin nõukogude riigiaparaadi tugevdamise ja majanduse juhtimise meetodite täiustamise vajalikkusest", „Lenini plaan sotsialismi ja kommunismi ülesehitamisest NSV Liidus ja nõukogude rahva võitlus selle elluviimise eest", „V. I. Lenin töölisklassi ja talurahva liidust kui Nõukogude riigi jõu põhiallikast", „Nõukogude Liidu rahvaste vankumatu sõprus on leninismi ideede kehastus", „V. I. Lenini võitlus proletaarse internatsionalismi põhimõtete kindlustamise eest, reaktsioonilise natsionalismi ja sotsiaalšovinismi vastu", „Kahe süsteemi rahuliku kooseksisteerimise leninlik poliitika on NSV Liidu välispoliitika peajoon", „Marksism-leninism klassidest ja klassivõitlusest kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgul", „V. I. Lenini võitlus revisionismi ja oportunismi vastu", „Kommunistlik partei on nõukogude rahva suunav ja juhtiv jõud võitluses kommunismi ülesehitamise eest", „V. I. Lenin kommunistliku partei ideelisest ja organisatsioonilisest ühtsusest kui ühest kõikide proletariaadi võitude otsustavast tingimusest", „Leninism on kõigi maade töötajate poolt rahu, demokraatia ja sotsialismi eest peetava võitluse lipp", „Leninism on kommunismi eest peetava võitluse lipp".

3. Korraldada 22. aprillil 1957 Moskvas pidulik koosolek, mis on pühendatud V. I. Lenini 87. sünni-aastapäevale. Korraldada sellele tähtpäevale pühendatud pidulikud koosolekud kõigis vabariikide, kraide, oblastite, ringkondade, linnade ja rajoonide keskustes.

Korraldada töötajate koosolekud ettevõtetes, asutustes, kolhoosides, masina-traktorijaamades, sovhoosides, õppeasutustes ja sõjaväeosades.

4. Anda 22. aprillil 1957 välja ajalehtede numbrid, mis on pühendatud V. I. Lenini 87. sünni-aastapäevale.

5. Avaldada ühiskondlik-poliitiliste ja kirjanduslik-kunstiliste ajakirjade aprillikuunumbrites artikleid ja materjale, mis on pühendatud V. I. Lenini 87. sünni-aastapäevale.

6. Kohustada NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituuti esitama Lenini avaldamata dokumente nende avaldamiseks ajakirjades „Kommunist" ja „Partiinaja Žizn" ning ajalehes „Pravda".

7. Teha NSV Liidu Kultuuriministeeriumile ülesandeks organiseerida 1957. aasta aprillikuus V. I. Leninit käsitleva lühimetraažilise dokumentaalfilmi demonstreerimist kogu maal ja Vladimir Iljitš Leninile pühendatud raadiosaateid.

TÕSISTEST PUUDUSTEST ÜHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISEL SARAATOVI LINNA KÕRGEMATES ÕPPEASUTUSTES

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus

6. mail 1957

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et NLKP Saraatovi Oblastikomitee kontrollib nõrgalt kõrgemate õppeasutuste ühiskonnateaduste kateedrite tegevust. Ühiskonnateaduste õppejõud korraldavad aeglaselt ümber oma tööd NLKP XX kongressi nõudmiste valguses. Marksistlik-leninliku teooria uurimine ei ole reas kõrgemates õppeasutustes rahuldavalt organiseeritud ega avalda üliõpilaste kommunistlikule kasvatamisele efektiivset mõju. Ühiskonnateaduste õpetamisel ei paljastata põhjalikult imperialistlikku ideoloogiat, mitte alati ei peeta silmas, et käesoleval ajal kasutab imperialistlik reaktsioon ära revisionistide tegevuse, kes moonutavad marksismi-leninismi, propageerivad nõndanimetatud „rahvuslikku kommunismi", „neutraalset" suhtumist imperialismisse, püüdes õõnestada sotsialismi leeri ühtsust ja töörahvahulkade usku kommunismisse.

Mõned NLKP ajaloo õppejõud suhtusid reasse ajakirja „Voprossõ Istorii" ekslikesse artiklitesse ebakriitiliselt. Esines fakte, kus õppejõud mätsisid kinni põhimõttelisi lahkhelisid bolševike ja menševike vahel Venemaa revolutsiooni põhiküsimustes, rõhutades, et bolševike parteis olid tugevad tendentsid ühinemiseks menševikega, ning valgustasid trotskistide vastu peetud võitluse ajalugu ebaõigesti. Ühiskonnateaduste õpetamises esineb marksistlik-leninliku teooria vulgariseerimise fakte, nõrgalt paljastatakse võltse revisionistlikke „teooriaid", ei tooda esile kapitalismile omaseid antagonistlikke vastuolusid, ei näidata veenvalt sotsialistliku süsteemi määratu suuri eeliseid kapitalistliku süsteemiga võrreldes ja sallitakse isegi kapitalismi ilustamise elemente. Mõned ühiskonnateaduste õppejõud tõlgendasid ühekülgselt NLKP XX kongressi seisukohti sõdade vältimise võimalikkusest kaasaegsel epohhil, unustades Lenini seisukoha, et imperialismi ajal säilib majanduslik alus sõdade tekkimiseks.

Suurt kahju üliõpilaste ideoloogilisele kasvatamisele tekitab pikema aja jooksul väljakujunenud dogmaatiline õpetamise meetod, marksistlik-leninliku teooria deklaratiivne, tõestamata käsitlus. Suurem osa loenguid peetakse primitiivselt, põhjalikult analüüsimata marksismi-leninismi teoreetilisi põhiteese, tõsiselt kritiseerimata tänapäeva idealistlikke teooriaid ühiskonna- ja loodusteaduste alal, lahus poliitilise elu teravatest küsimustest, kusjuures puudub vajalik side kommunistliku ülesehitustöö praktiliste ülesannetega. Paljud loengud peetakse kiretult, kuivas, raamatulikus keeles, mõnikord aga piirduvad õppejõud loengute pidamisel lihtsalt konspektide mahalugemisega. See vähendab üliõpilaste elavat huvi ühiskonna arenemise seaduste tundmaõppimise

vastu, tõukab neid marksismi-leninismi formaalse uurimise, tema põhimõtete pealiskaudse omandamise teele, uurimata sidet tänapäeva tegelikkusega. Kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioonid ja nende asutuste juhtkond on leppinud niisuguse olukorraga ega nõua õppejõududelt marksistlik-leninliku teooria loovat, elavat esitust, võitlevat leppimatust kodanliku ideoloogia suhtes. NLKP oblastikomitee ja linnakomitee ning kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioonid ei abista õppejõudusid nende ideelise taseme tõstmisel, seminar linnakomitee juures ei tööta korrapäraselt, paljud õppejõud ei tee teaduslikku uurimistööd ega võta sõna ajakirjanduses.

NLKP oblastikomitee, kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioonid ja nende asutuste juhtkond ei tunne muret selle üle, et üliõpilased halvasti valdavad marksistlik-leninlikku teooriat, et paljud neist ei tunne viimaseid partei ja valitsuse otsuseid ega loe ajalehti. Mõne õppejõu loengutelt puudub kuni 50 protsenti üliõpilastest, distsipliin on loengutel nõrk.

NLKP oblastikomitee ei ole tarvitusele võtnud tõhusaid abinõusid ühiskonnateaduste õppejõudude valiku parandamiseks. Kateedritesse on suunatud isikuid, kes ei ole teistes kõrgemates õppeasutustes konkursi korras läbi läinud, sest nad ei taganud marksismi-leninismi õpetamist, samuti juhuslikke, vastava ettevalmistuseta isikuid ning juhtivalt töölt vabastatud inimesi, kellel puuduvad vajalikud eeldused marksistlik-leninliku teooria õpetamiseks kõrgemas õppeasutuses.

NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeerium annab kõrgemate õppeasutuste ühiskonnateaduste kateedritele vähe praktilist abi, ei võta tarvitusele küllaldasi abinõusid metoodiliste ja näitlike õppekursuste ning loenguvahendite väljaandmiseks, ühiskonnateaduste alal teaduslike konverentside läbiviimiseks ja ühiskonnateaduste õppejõudude ettevalmistamise parandamiseks. Ühiskonnateaduste programmide projektid on loengute ja seminariõppustega, teisejärguliste küsimuste ja materjalidega üle koormatud.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada NLKP Saraatovi Oblastikomiteed, linnakomiteed, rajoonikomiteesid ja kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioone kõrvaldama ühiskonnateaduste kateedrite töös esinevad puudused, mis on käesolevas otsuses ära toodud. Tugevdada kontrolli loengute ja seminariõppuste ideelise sisu üle, taotledes küsimuste võitlevat, parteilist, marksistlik-leninlikku valgustamist. Tõsta kõrgemate õppeasutuste ning kateedrite juhatajate ja õppejõudude vastutust kõrgemates õppeasutustes ühiskonnateaduste õpetamise olukorra eest.

Marksistlik-leninliku teooria õpetamine peab toimuma NLKP XX kongressi otsuste alusel, lahutamatus seoses kommunistliku ülesehitustöö praktikaga, sise- ja välispoliitika küsimustega, leppimatus võitluses reaktsioonilise kodanliku ideoloogia vastu, ning avaldama tõhusat mõju kommunistliku maailmavaate väljakujun-

damisele ja kommunistliku ühiskonna aktiivsete ehitajate kasvatamisele, kes on piiritult ustavad oma sotsialistlikule kodumaale ning suudavad lahendada neid suuri ülesandeid, mis seisavad meie maa ees.

Kõrgemate õppeasutuste partei- ja komsomoliorganisatsioonid ning nende asutuste juhtijad peavad taotlema, et üliõpilased omandaksid põhjalikke teadmisi marksistlik-leninliku teooria alalt, nad peavad võitlema ebatervete meeleolude, apoliitilisuse avaldusvormide ja ebamoraalse käitumise vastu üliõpilaste hulgas.

2. Teha NLKP Saraatovi Oblastikomiteele ülesandeks parandada kõrgemate õppeasutuste ühiskonnateaduste õppejõudude kaadri valikut, vabastades töölt õppejõud, kes ei vasta kõrgema kooli nõudmistele. Õigesti organiseerida konkursside korraldamist ja kasutada neid marksismi-leninismi õppejõudude kvalitatiivse koosseisu parandamiseks.

3. Kohustada NLKP Saraatovi Oblastikomiteed, linnakomiteed ja kõrgemate õppeasutuste parteiorganisatsioone ning nende asutuste juhtkonda parandama ühiskonnateaduste kateedrite tööd, pidades silmas asjaolu, et need kateedrid peavad avaldama kõrgemate õppeasutuste ideoloogilisele elule tõhusat mõju. Suurendada nõudlikkust ühiskonnateaduste õppejõudude teaduslik-teoreetilise taseme ja erialase kvalifikatsiooni tõstmise suhtes, taotledes loengute ja seminariõppuste loovat läbitöötamist. Korraldada ümber ühiskonnateaduste õppejõudude ülelinnalise seminari töö, pidades silmas vajadust organiseerida seminaril NLKP ajaloo, poliitilise ökonoomia ja filosoofia tähtsamate küsimuste loovat arutamist; organiseerida seminaril süstemaatiline ja üksikasjaline informatsioon kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse tähtsamate otsuste ja marksistlik-leninliku teooria alal tehtud uute uurimuste üle; praktiseerida süstemaatilist tutvustamist tööstusettevõtete, kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade tööga.

4. Kohustada NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi andma Saraatovi linna kõrgematele õppeasutustele praktilist abi ühiskonnateaduste kateedrite tugevdamiseks; parandada ühiskonnateaduste kateedrite metoodilist abistamist, laiendada loengukursuste ja metoodiliste ning näitlike õppevahendite väljaandmist. Luua kabinetid kõigi kõrgemate õppeasutuste ühiskonnateaduste kateedrite juures.

Kohustada NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi koos Riikliku Poliitilise Kirjanduse Kirjastusega 1957. aasta jooksul ette valmistama ja välja andma näitlikud õppevahendid kõrgemate õppeasutuste jaoks NLKP ajaloo ja poliitilise ökonoomia alal.

5. Täienduseks NLKP Keskkomitee 1954. aasta 27. mai otsusele „Marksismi-leninismi, poliitilise ökonoomia ja filosoofia kateedrite õppejõudude määramise korrast" määrata, et kõrgemate õppeasutuste NLKP ajaloo, poliitilise ökonoomia ja filosoofia kateedrite juhatajad kinnitataks NLKP oblastikomiteede poolt, nende kateedrite õppejõud aga NLKP linna- või rajoonikomiteede poolt.

KOLHOOSIAJALEHTEDE VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus

19. juulil 1957

Viimasel ajal on päljudes Vene Föderatsiooni kraides ja oblastites asutatud kolhoosiajalehed. Niisuguseid ajalehti antakse välja Primorje, Krasnojarski, Stavropoli krais, Arhangelski, Vologda, Kalinini, Moskva, Tuula, Smolenski, Brjanski, Voroneži, Balašovi, Lipetski, Rostovi ja teistes Vene NFSV oblastites.

Paljud kolhoosiajalehed on hästi organiseerinud sotsialistlikku võistlust kolhooside ühismajapidamise edasiarendamiseks, põllumajanduslike kõlvikute igalt sajalt hektarilt liha ja piima tootmise suurendamiseks, nad organiseerivad oma veergudel kolhoositootmise eesrindlaste töökogemuste vahetamist, kritiseerivad teravalt puudusi, paljastavad hooletuid töötajaid. Niisugused ajalehed on kolhoosnikute hulgas väga populaarsed.

Samal ajal teevad kohalikud parteiorganid kolhoosiajalehtede organiseerimise praktikas ja nende töö juhtimises tõsiseid vigu. Paljud partei rajoonikomiteed on kolhoosiajalehtede asutamisest teinud omapärase kampaania, mille eesmärgiks on luua niisugused ajalehed igas kolhoosis. Rajoonikomiteed võtavad otsuseid kolhoosiajalehtede asutamise kohta sageli kiiruga vastu, arvestamata ajalehe juhtimiseks suuteliste, kogemustega inimeste, polügraafiabaasi ja paberi olemasolu. Selle tulemusena on paljude ajalehtede toimetajateks puuduliku haridusega inimesed, kellel ei ole mingit ettekujutust ajalehe redigeerimisest ja ta kujundamise tehnikast.

NLKP rajoonikomiteede ja partei-algorganisatsioonide nõrga juhtimise tulemusena on paljude kolhoosiajalehtede toimetamise tase madal, ühismajapidamise arendamise ja sotsialistliku võistluse laiendamise aktuaalsete küsimuste ülesseadmise asemel antakse liiga palju ruumi teisejärgulistele küsimustele, kolhoosnikute igapäevases elus esinevate negatiivsete nähtuste kirjeldamisele.

Tavaliselt panevad partei rajoonikomiteed kogu organisatsioonilise ja praktilise töö raskuse kolhoosiajalehtede väljaandmisel rajooniajalehtede toimetustele, kelledest suuremal osal on aga ainult kaks kirjanduslikku töötajat. See toob kaasa rajooniajalehtede kvaliteedi nõrgenemise, nendes avaldatavate materjalide taseme languse.

Seoses kolhoosiajalehtede väljaandmisega ei tegele paljude kolhooside parteiorganisatsioonide sekretärid enam seinalehtedega, välklehtedega ja näitliku agitatsiooniga; see aga ei aita kaasa massilise poliitilise töö tõusule külas.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Anda NLKP oblasti- ja kraikomiteedele õigus üksikjuhtudel lubada kolhoosiajalehtede väljaandmist tingimusel, kui on olemas

kogemustega kaader, kes suudab ajalehe tööd hästi juhtida, ja vajalik polügraafiabaas ning paber. Kolhoosiajalehtede peamine ülesanne seisab selles, et maksimaalselt kaasa aidata kolhoosnikute loova initsiatiivi ja aktiivsuse arenemisele võitluses ühismajapidamise tugevdamise eest, põllumajandussaaduste tootmise suurendamise eest. Ajalehed peavad laialdaselt valgustama brigaadide, lülide ja loomakasvatusfarmide sotsialistliku võistluse käiku, rääkima eesrindlaste kogemustest, võitlema kolhoosides töö õige organiseerimise ja õige tasumaksmise eest, kolhoosnikute kultuuriliste ja igapäevase elu tingimuste parandamise eest.

2. Kohustada NLKP krai-, oblasti- ja rajoonikomiteesid parandama kolhoosides olemasolevate ajalehtede juhtimist ning hoolitsema selle eest, et nende ajalehtede toimetuste kolleegiume tugevdataks poliitiliselt arenenud inimestega, kellel on vajalikud teadmised ja ajakirjandusliku töö vilumus.

3. Tunnistada ebaõigeks niisugune praktika, kus kolhoosiajalehtede redigeerimine pannakse rajooniajalehtede toimetustele, mis halvendab rajooniajalehtede sisu kvaliteeti ja nõrgendab nende sidet eluga. Kolhoosiajalehed tuleb välja anda ühiskondliku aktiivi jõududega, mitte sagedamini kui kaks korda kuus, kahel veerul rajooniajalehe pooles formaadis.

KUUES JAGU

ORGANISEERIMIS- JA PARTEITÖÖ KÜSIMUSED

POLIITORGANITE KAOTAMISEST RAUDTEETRANSPORDIS

NLKP Keskkomitee otsus
21. märtsil 1956

Arvesse võttes, et raudteetranspordis olemasolevad parteiorganisatsioonid on viimaste aastate jooksul omandanud töökogemusi, et nad on organisatsiooniliselt tugevnenud ja et poliitorganite edasine olemasolu teedeministeeriumi süsteemis ei ole enam vajalik, NLKP Keskkomitee otsustab:

1. Likvideerida NSV Liidu Teedeministeeriumi Poliitiline Valitsus, raudteetranspordi poliitilised osakonnad ja „ettevõtete ja spetsiaalsete formeeringute ülema asetäitja ametikohad poliitilisel alal".

2. Kohustada NLKP rajoonikomiteesid, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid parandama parteipoliitilist tööd raudtee tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate hulgas, uurima põhjalikumalt raudteetranspordi ettevõtete ja organisatsioonide tootmistegevust.

Teha NLKP oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele ülesandeks esitada NLKP Keskkomitee sekretariaadile ettepanekud partei- ja komsomoliorganisatsioonide vabastatud sekretäride täiendava ametikoha sisseseadmisest raudteetranspordi otsustavatel töölõikudel.

3. Kohustada NLKP oblasti- ja kraikomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja Teedeministeeriumi suunama poliitorganitest vabanevad töötajad raudteede partei- ja ametiühinguorganisatsioonide tugevdamisele, kohalike parteiorganite tööle ja raudteetranspordi ettevõtetesse nende kasutamiseks vastavalt oma erialale.

4. Kohustada Üleliidulist Ametiühingute Kesknõukogu tarvitusele võtma abinõud ametiühingu teede- ja rajoonikomiteede tugevdamiseks ning nende osatähtsuse tõstmiseks sotsialistliku võistluse laialdases arendamises, uue tehnika kasutuselevõtmises, riikliku ja töödistsipliini tugevdamises ja raudteelaste hulgas tehtava kasvatustöö parandamises.

NLKP OBLASTI- JA KRAIKOMITEEDE NING LIIDUVABARIIKIDE KOMMUNISTLIKE PARTEIDE KESKKOMITEEDE KOOSSEISUDE KOONDAMISEST

NLKP Keskkomitee otsus

24. märtsil 1956

Tunnistada otstarbekohaseks koondada NLKP oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede vastutavate ja tehniliste töötajate koosseise 25—30 protsendi võrra.

Kohustada NLKP oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid esitama kahe nädala jooksul NLKP Keskkomiteele konkreetsed ettepanekud oblastite, kraide ja vabariikide parteiorganite koosseisude koondamise ja aparaadi struktuuri lihtsustamise kohta.

PARTEISTAAŽIST PARTEI LIIKMETE HULGAST VÄLJAHEIDETUD ISIKUTE ENNISTAMISEL NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKKU PARTEISSE

NLKP Keskkomitee otsus

9. mail 1956

Teha oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele ülesandeks isikute suhtes, kes on neile esitatud süüdistustes täielikult rehabiliteeritud ja keda seoses sellega parteisse ennistatakse, mitte näidata vaheaega parteistaažis.

Partei liikmemaksu maksavad NLKP liikmeks ennistatud isikud alates parteisse ennistamise päevast.

LÄTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE KÜSIMUS

NLKP Keskkomitee otsus

17. mail 1956

1. Et lihtsustada parteiaparaadi struktuuri, likvideerida isikliku vastutuse puudumine linnakomiteede instruktorite töös ja tõsta nende vastutust partei-algorganisatsioonides valitseva olukorra eest, nõustuda Lätimaa KP Keskkomitee ettepanekuga partei Jelgava, Ventspilsi, Daugavpilsi ja Liepaja linnakomiteede osakondade kaotamise kohta, allutades aparaadi instruktorid otseselt partei linnakomiteede sekretäridele.

2. Võtta vastu Lätimaa KP Keskkomitee ettepanek koondada partei Jelgava, Ventspilsi, Daugavpilsi, Liepaja ja Riia linnakomiteede koosseisu 30 vastutava ja 16 tehnilise töötaja võrra, vastavalt lisale.

NIMEKIRI

Lätimaa Kommunistliku Partei linnakomiteede kohta, kus kaotatakse vastutavate ja tehniliste töötajate ametikohad

Ventspilsi linnakomitee

Organiseerimisosakonna juhataja	1
Propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhataja	1
Tööstus- ja transpordiosakonna juhataja	1
Tõlk	1
Käskjalg	1

Daugavpilsi linnakomitee

Organiseerimisosakonna juhataja	1
Propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhataja	1
Tööstus- ja transpordiosakonna juhataja	1
Konsultant	1
Statistik	1
Tõlk	1
Käskjalg	1

Jelgava linnakomitee

Organiseerimisosakonna juhataja	1
Propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhataja	1
Tööstus- ja transpordiosakonna juhataja	1
Statistik	1
Tõlk	1
Käskjalg	1

Liepaja linnakomitee

Organiseerimisosakonna juhataja	1
Propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhataja	1
Tööstus- ja transpordiosakonna juhataja	1
Administratiiv-, kaubandus- ja rahandusorganite osakonna juhataja	1
Organiseerimisosakonna juhataja asetäitja	1
Konsultant	1
Instruktorid	2
Statistik	1
Masinakirjutaja	1
Käskjalg	1

Riia linnakomitee

Propaganda- ja agitatsiooniosakonna juhataja asetäitja	1
Tööstus- ja transpordiosakonna juhataja asetäitja	1
Organiseerimisosakonna instruktorid	3
Propaganda- ja agitatsiooniosakonna instruktorid	2
Tööstus- ja transpordiosakonna instruktorid	2

Koolide osakonna instruktor	1
Lektor	1
Konsultant	1
Tehniline sekretär	1
Arvepidaja	1
Arvepidaja-kassiir	1
Tõlk	1
Käskjalg	1

Kokku kaotatakse ametikohti:
vastutavate töötajate osas 30
tehniliste töötajate osas 16

MIILITSA POLIITORGANITE KAOTAMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
5. juunil 1956

1. Et tõsta kohalike parteiorganite vastutust miilitsaorganite töö eest ja kõvendada parteiorganite kontrolli miilitsatöö üle, samuti miilitsa partei-algorganisatsioonide osatähtsuse tõstmiseks pidada vajalikuks kaotada NSV Liidu Siseministeeriumi Miilitsa Peavalitsuse poliitiline osakond, vabariikide, kraide, oblastite ja linnade miilitsavalitsuste poliitilised osakonnad, linnade, rajoonide ja transpordi miilitsaosakondade ning -jaoskondade ülemate asetäitjate ametikohad poliitilisel alal, säilitades ametikoha „ülema asetäitja poliitilisel alal" ainult miilitsa riviosakondades.

2. Kohustada partei rajoonikomiteesid, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid seoses miilitsa poliitorganite likvideerimisega võtma tarvitusele abinõud miilitsaorganites tehtava parteipoliitilise ja parteiorganisatsioonilise töö parandamiseks, laialdasemalt arendama nende töös esinevate puuduste kriitikat ja enesekriitikat, suunama miilitsa partei-algorganisatsioonide tegevuse isikulise koosseisu mobiliseerimiseks miilitsaorganite ette seatud ülesannete täitmisele — meie maa linnades ja rajoonides ühiskondliku korra kaitsmisele.

3. Teha NLKP oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele ülesandeks arutada suurte miilitsa allüksuste parteiorganisatsioonide vabastatud sekretäride ametikoha sisseseadmise küsimust ja esitada sellekohased ettepanekud NLKP Keskkomiteele.

4. Kohustada NLKP oblasti- ja kraikomiteesid, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid ja NSV Liidu Siseministeeriumi suunama poliitorganitest vabanevad töötajad miilitsa parteiorganisatsioonide tugevdamisele ja operatiivtööle miilitsa linna- ja rajooniorganites.

5. Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi (sm. Zverevit) kandma 1956. aastal miilitsa poliitorganite ülalpidamiseks ettenähtud assigneeringutest partei eelarvesse summad nende kulude katteks, mis on seotud parteiorganisatsioonide vabastatud sekretäride ametikohtade sisseseadmisega miilitsa allüksustes.

6. Ajalehed, mida miilitsa poliitilised osakonnad välja andsid, anda edaspidi välja miilitsavalitsuste ja nende valitsuste parteiorganisatsioonide ajalehtedena.

7. Anda miilitsa poliitorganite arhiivid vastavatele kohalikele parteiorganitele.

VABASTATUD PARTEI- JA KOMSOMOLITÖÖTAJATEL PARTEI- JA KOMSOMOLIORGANITES TÖÖL OLDUD AJA ARVAMISEST NENDE ERIALALISE TÖÖSTAAŽI HULKA

NLKP Keskkomitee otsus
6. juunil 1956

Määrata, et vabastatud partei- ja komsomolitöötajatel partei- ja komsomoliorganites tööl oldud aeg arvatakse nende erialalise tööstaaži hulka.

VABASTATUD PARTEI-, AMETIÜHINGU- JA KOMSOMOLITÖÖTAJATE PREMEERIMISE KORRAST ETTEVÕTETES, MIS ON TULNUD ÜLELIIDULISES JA VABARIIKLIKUS VÕISTLUSES VÕITJAKS

NLKP Keskkomitee otsus
9. juunil 1956

1. Muuta NLKP Keskkomitee otsust 2. augustist 1946 ja lubada vabastatud partei-, ametiühingu- ja komsomolitöötajate premeerimist ettevõtetes, mis on tulnud üleliidulises ja vabariiklikus sotsialistlikus võistluses võitjaks.

2. Määrata, et ettevõtete partei-, ametiühingu ja komsomolitöötajaile antakse preemiad välja NLKP oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede otsuse põhjal summadest, mida ministeeriumid nende käsutusse üle kannavad, kahe nädala — ühe kuu palgamäära ulatuses.

JUHTIVA PARTEI- JA NÕUKOGUDE KAADRI ETTEVALMISTAMISE EDASISE PARANDAMISE ABINÕUDEST

NLKP Keskkomitee otsus
26. juunil 1956

NLKP Keskkomitee konstateerib, et 1946. aastal asutatud Kõrgem Parteikool ning vabariikide, kraide ja oblastite parteikoolid on ära teinud suure töö partei- ja nõukogude kaadri ettevalmistamisel ja tema kvalifikatsiooni tõstmisel. Möödunud kümne aasta jooksul on lõpetanud kohaliku parteikooli rohkem kui 55 000 isikut, Kõrgema Parteikooli 2843 isikut ja Kõrgema Parteikooli kaugõppeosakonna üle 6000 isiku. Valdav enamus parteikooli lõpetanud isikutest on praegu partei- ja nõukogude tööl. Koos sellega on Keskkomitee seisukohal, et partei- ja nõukogude töötajate ettevalmistamises esineb tõsiseid puudusi. Koolide õppekavades nähakse ette äärmiselt vähe aega konkreetse ökonoomika ja tööstusliku ning põllumajandusliku tootmise organiseerimise õppimisele, see aga kujutab endast tõsist lünka kaadri ettevalmistamises ja avaldab negatiivset mõju tema tööle majanduse juhtimisel. Partei ehituse, nõukogude ökonoomika ja agronoomiateaduse aluste õpetamine toimub sageli lahus parteiorganisatsioonide töö praktikast, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja tööstusettevõtete eesrindlaste kogemustest. Ühiskonnateaduste õpetamisel ei ole ikka veel tähenärimine ja dogmatism välja juuritud, probleemiderikkaid marksismi-leninismi küsimusi uuritakse pealiskaudselt. Esineb juhtumeid, kus koolidesse võetakse õppima töötajaid, kes ei ole end praktilisel tööl õigustanud.

NLKP Keskkomitee on arvamusel, et praegustes tingimustes, kus suur osa partei- ja nõukogude kaadrist on saanud vajaliku ettevalmistuse, ei ole enam igas oblastis ja vabariigis vajadust parteikoolide järele, sest see toob ainult kaasa jõudude ja ressursside killustamise ning madaldab kaadri ettevalmistamise kvaliteeti. Olemasolevat parteikoolide võrku tuleb koondada ning üksikute kolmeaastaste koolide baasil luua rida suuri oblastitevahelisi parteikoole, mis annaksid kuulajatele lõpetatud kõrgema parteipoliitilise hariduse ning põhjalikud teadmised rahvamajanduse ökonoomika alal.

Juhtiva partei- ja nõukogude kaadri ettevalmistamise edasiseks parandamiseks NLKP Keskkomitee tunnistab vajalikuks:

KOHALIKE PARTEIKOOLIDE ALAL

1. Asutada olemasolevate kolmeaastaste parteikoolide baasil Moskva, Leningradi, Gorki, Kuibõševi, Saraatovi, Stalingradi, Voroneži, Rostovi, Kaasani, Sverdlovski, Permi, Novosibirski, Barnauli, Krasnojarski, Irkutski, Habarovski, Jaroslavli, Ufaa,

Harkovi, Lvovi, Odessa, Dnepropetrovski, Stalino, Minski, Vilniuse, Kišinjovi, Alma-Ata, Taškendi ja Bakuu linnas oblastite- ja vabariikide-vahelised parteikoolid nelja-aastase õppeajaga, mis annavad kõrgema parteipoliitilise hariduse.

Moskva, Leningradi, Kiievi, Minski, Habarovski, Alma-Ata ja Taškendi parteikoolis asutada ajalehetöötajate osakond.

2. Nelja-aastased oblastitevahelised parteikoolid arvata kõrgemate õppeasutuste II kategooriasse. Parteikooli lõpetanud isikutele anda diplom kõrgema õppeasutuse lõpetamise kohta.

Teha NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumile (sm. Jeljutinile) ülesandeks kanda nelja-aastased oblastitevahelised parteikoolid ja NLKP Keskkomitee juures asuv Mittestatsionaarne Kõrgem Parteikool kõrgemate õppeasutuste nimekirja.

3. Kinnitada nelja-aastaste parteikoolide õppekavad vastavalt lisale nr. 1 ja nr. 2.

Vastavalt õppekavadele asutada parteikoolides NLKP ajaloo, partei ja nõukogude ehituse, dialektilise ja ajaloolise materialismi, poliitilise ökonoomia, ajalooteaduste, nõukogude ökonoomika, põllumajanduse, tööstusliku tootmise, žurnalistika, vene keele ja kirjanduse (koolides, kus asutatakse ajalehetöötajate osakond) kateeder.

4. Kohustada NLKP Keskkomitee juures asuva Kõrgema Parteikooli rektoraati ja kateedreid 1. augustiks 1956 koostama nelja-aastaste parteikoolide jaoks programmid kõigis õppekava ainetes ja need kohtadele laiali saatma.

5. Määrata, et nelja-aastastesse parteikoolidesse võetakse oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede soovitusel vastu NLKP liikmeid, kes partei- ja nõukogude tööl on näidanud end positiivsest küljest, vanusega kuni 35 aastat, ja kellel on vähemalt keskharidus.

Parteikoolidesse astujad teevad sisseastumiskatseid NSV Liidu ajaloos, vene keeles ja geograafias keskkooli programmi ulatuses, ning marksismi-leninismi alustes. Sisseastumiskatsetele lubatud isikutel antakse katsetele ettevalmistamiseks kuuajaline puhkus, kusjuures neile säilitatakse palk töökoha järgi.

6. Nelja-aastaste parteikoolide kuulajaile maksta stipendiumi enne õppimisele asumist saadud palga ulatuses, kuid mitte vähem kui 1000 ja mitte üle 1700 rubla kuus. Peale selle maksta kuulajaile dotatsiooni 100 rubla kuus iga ülalpeetava kohta.

7. Kinnitada nelja-aastastesse parteikoolidesse vastuvõetavate kuulajate kontingent 1956. aastaks.

Kuulajaid Vene NFSV oblastites ja kraides asuvatesse koolidesse valivad välja vastavad partei oblasti- ja kraikomiteed, Ukraina, Valgevene, Leedu, Moldaavia, Kasahhi, Usbeki, Kirgiisi ja Aserbaidžani NSV-s asuvatesse koolidesse aga vastavad liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed. Kontroll parteikoolide komplekteerimise üle panna NLKP Keskkomitee parteiorganite osakondadele.

8. Lubada oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel viia nelja-aastasele õppeajale üle esimese ja teise kursuse kuulajaid kolmeaastastes parteikoolides, mille baasil oblastitevahelised parteikoolid luuakse, tingimusel, kui nendel kuulajatel on lõpetatud keskharidus, sellekohased partei- ja nõukogude töö kogemused ja kui nende õppeedukus on hea.

9. Viia Ukraina KP Keskkomitee juures asuv Kõrgem Parteikool nelja-aastasele õppeajale ja oblastitevaheliste parteikoolide õppekavale.

10. Teha NLKP Keskkomitee parteiorganite osakondadele ja NLKP Keskkomitee Asjadevalitsusele ülesandeks koos vastavate partei oblasti- ja kraikomiteedega ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedega lahendada küsimused, mis on seotud asutatavate parteikoolide normaalse töö tagamisega (koosseisud, hooned, nende sisseseaded jne.) ja töötada välja vastavad ettepanekud.

11. Säilitada Kurski, Pensa, Smolenski, Tambovi, Saranski, Mahhatškala, Tškalovi, Kurgani, Omski, Vladivostoki, Erevani, Frunze ja Stalinabadi linnas kolmeaastase õppeajaga parteikoolid, kuulajate iga-aastase vastuvõtukontingendiga, nagu see on juba varem kindlaks määratud.

12. Alates 1956. aastast mitte vastu võtta kuulajaid kolmeaastastesse parteikoolidesse Arhangelski, Ašhabadi, Vologda, Kirovi, Uljanovski, Tšeljabinski, Kemerovo, Krasnodari, Riia, Tallinna, Tuula, Ordžonikidze, Sõktõvkari, Tšita, Ulan-Ude, Jakutski, Iževski, Rjasani, Stavropoli, Užgorodi, Simferoopoli, Ternopoli, Stanislavi ja Tbilisi linnas. Anda nendes koolides õppivatele kuulajatele õigus lõpetada õpingud kehtiva õppekava alusel.

KÕRGEMA PARTEIKOOLI ALAL

13. Teha Keskkomitee juures asuvale Kõrgemale Parteikoolile ülesandeks ette valmistada juhtivat kaadrit vabariikide ja oblastite lüli jaoks NLKP liikmete hulgast, kellel on kõrgem haridus ja küllaldased juhtiva töö kogemused.

Säilitada Kõrgemas Parteikoolis ajalehetöötajate osakond.

Määrata Kõrgema Parteikooli õppeajaks kaks aastat; võtta Kõrgemasse Parteikooli õppima partei-, nõukogude ja ajalehetöötajaid, vanusega mitte üle 40 aasta.

Seoses Kõrgema Parteikooli reorganiseerimisega anda praegu esimesel ja teisel kursusel õppivatele kuulajatele õigus lõpule viia oma õpingud praeguse õppekava alusel.

14. Kinnitada Keskkomitee juures asuva Kõrgema Parteikooli õppekava.

15. Kinnitada Kõrgemasse Parteikooli vastuvõetavate kuulajate kontingent 1956. aastaks kogusummas 200 inimest.

16. Asutada NLKP Keskkomitee juures asuvas Kõrgemas Parteikoolis spetsiaalne fakulteet välisriikide kommunistlike parteide ning töölisparteide poolt õppima saadetud töötajate ettevalmistamiseks. Säilitada selle spetsiaalse fakulteedi jaoks praegune õppekava, mis näeb ette kolmeaastase õppeaja, andes kooli rektoraadile õiguse teha sellesse õppekavasse vajaduse korral osalisi muudatusi, vastavalt kuulajate koosseisule ja silmas pidades eri riikide kommunistlike parteide soove.

17. Reorganiseerida Kõrgema Parteikooli kaugõppeosakond NLKP Keskkomitee juures asuvaks Mittestatsionaarseks Kõrgemaks Parteikooliks. Rakendada Mittestatsionaarses Kõrgemas Parteikoolis nelja-aastaste oblastitevaheliste parteikoolide õppekava. Määrata Mittestatsionaarse Kõrgema Parteikooli õppeajaks viis aastat.

Asutada nelja-aastaste oblastitevaheliste parteikoolide juures Mittestatsionaarse Kõrgema Parteikooli osakonnad, kes teevad pidevalt õppe- ja metoodilist tööd kaugõppijatega, allutades nendele Mittestatsionaarse Kõrgema Parteikooli osakondadele kohapeal olemasolevad konsultatsioonipunktid.

Anda nelja-aastaste parteikoolide direktoritele õigus arvata õppejõudude koolialasesse õppekoormusse töö, mida nad teevad Mittestatsionaarse Kõrgema Parteikooli kuulajatega.

18. Määrata Mittestatsionaarsesse Kõrgemasse Parteikooli vastuvõetavate kuulajate kontingendiks 1956. aastal kogusummas 3000 inimest.

NÕUKOGUDE- JA PARTEIKOOLIDE NING KVALIFIKATSIOONI TÕSTMISE KURSUSTE ALAL

19. Teha oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele ülesandeks kuu aja jooksul välja töötada ja esitada NLKP Keskkomiteele ettepanekud:

a) oblastites ja vabariikides (seal, kus see on vajalik) nende kolmeaastaste parteikoolide baasil, kuhu 1956. aastast alates uusi õpilasi vastu ei võeta, nõukogude- ja parteikoolide organiseerimise kohta; nende koolide ülesandeks on ette valmistada allastme partei- ja nõukogude töötajate kaadrit;

b) partei- ja nõukogude töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks kohapeal olemasolevate üheaastaste kursuste asemele alaliste lühiajaliste kursuste — partei- ja nõukogude töötajate erialase kvalifikatsiooni tõstmise kursuste — asutamise kohta.

LISA nr. 1

NELJA-AASTASE PARTEIKOOLI ÕPPEKAVA

Distsipliinide nimetus	Tundide arv
1. NLKP ajalugu	250
2. Dialektiline ja ajalooline materialism	200
3. Poliitiline ökonoomia	300
4. Rahvusvahelise töölisliikumise ja rahvusliku vabadusliikumise ajalugu	180
5. NSV Liidu ajalugu	150
6. Partei ja nõukogude ehitus	150
7. Nõukogude õiguse alused (tsiviil-, töö- ja kolhoosiõigus)	100
8. NSV Liidu ja välisriikide majandusgeograafia	100
9. Tööstus-, ehitus- ja transpordiettevõtete ökonoomika, organiseerimine ja planeerimine	200
10. Põllumajanduslike ettevõtete ökonoomika, organiseerimine ja planeerimine	180
11. Tööstuse energiabaas	80
12. Tähtsamate tööstusharude tehnoloogia	270
13. Tootmis- ja tsiviilehitus	100
14. Üldine maaviljelus ja taimekasvatus koos agrokeemia alustega	240
15. Loomakasvatus	140
16. Põllumajanduse mehhaniseerimine ja elektrifitseerimine	160
17. Rajooni kohaliku majanduse ja kultuurilise ülesehitustöö planeerimine	80
18. Kaubandus, rahandus ja krediit	80
19. Raamatupidamine ja bilansi analüüs	60
20. Statistika	80
21. Matemaatika	100
22. Tootmispraktika	2 kuud
Kokku	3200

Fakultatiivselt: Võõrkeel 200
Vene keel 150
Autoasjandus koos auto juhtimise praktikaga . . . 120

Õppekava läbivõtnud kuulajad annavad riigieksamid NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi, poliitilise ökonoomia ja rahvamajanduse ökonoomika alal.

LISA nr. 2

NELJA-AASTASE PARTEIKOOLI ÕPPEKAVA
(ajalehetöötajate osakonna jaoks)

Distsipliinide nimetus	Tundide arv
1. NLKP ajalugu	250
2. Dialektiline ja ajalooline materialism	200
3. Poliitiline ökonoomia	300
4. Rahvusvahelise töölisliikumise ja rahvusliku vabadusliikumise ajalugu	180
5. NSV Liidu ajalugu	150
6. Partei ja nõukogude ehitus	150
7. Nõukogude õiguse alused (tsiviil-, töö- ja kolhoosiõigus)	100

8. NSV Liidu ja välisriikide majandusgeograafia	100
9. Kirjandus	200
10. Vene keel	130
11. Stilistika	90
12. Žurnalistika	320
13. Tööstusliku tootmise ja ehituse alused	300
14. Agrotehnika, zootehnika ja põllumajanduse mehhaniseerimise alused	300
15. Rahvamajandusharude ökonoomika	350
16. Statistika	80
Kokku	3200
17. Ajalehetöö praktika	2 kuud
Fakultatiivselt: Võõrkeel	200
Fotograafia	50
Stenograafia	200

Õppekava läbivõtnud kuulajad annavad riigieksamid NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi, poliitilise ökonoomia ja žurnalistika alal.

JUHEND

1954. AASTA NÄIDISELE VASTAVATE PARTEIPILETITE JA KANDIDAADIKAARTIDE ARVESTAMISE JA VÄLJAANDMISE KORRA KOHTA

(Kinnitatud NLKP Keskkomitee poolt 26. juunil 1956)

I

PARTEIDOKUMENTIDE ARVESTAMISE JA VÄLJAANDMISE PÕHIEESKIRJAD

1. Põhidokumentideks, mis määravad partei liikmete parteisse kuulumise, on parteipilet, arvestuskaart ja aruandekaart, partei liikmekandidaatidel aga kandidaadikaart, arvestuskaart ja aruandekaart.

Parteipiletitel ja kandidaadikaartidel on kõigi parteiorganisatsioonide jaoks ühtne järjekorranumber. Arvestus- ja aruandekaartidel on parteipiletiga või kandidaadikaardiga ühesugune number.

Parteipileteid ja kandidaadikaarte annavad partei liikmetele ja liikmekandidaatidele välja need rajoonikomiteed, linnakomiteed või poliitosakonnad, kus kommunistid on arvele võetud; arvestuskaardid hoitakse alal nendessamades partei rajoonikomiteedes, linnakomiteedes või poliitosakondades; aruandekaardid, mis on kommunistidele parteipiletite või kandidaadikaartide väljaandmist tõendavaks dokumendiks, esitatakse NLKP Keskkomiteele.

2. Parteipiletid ja kandidaadikaardid antakse parteisse vastuvõetud isikutele ning parteisse ennistatud isikutele välja hilje-

malt kümne päeva jooksul parteisse vastuvõtmise kinnitamise päevast arvates või partei rajoonikomitee või linnakomitee poolt parteisse ennistamise otsuse saamise päevast arvates.

Vastutust parteipiletite ja kandidaadikaartide õigeaegse väljaandmise eest kannavad partei rajoonikomiteede ja linnakomiteede esimesed sekretärid ning poliitosakondade ülemad.

3. Parteidokumentidele kirjutavad alla ja annavad neid välja partei rajoonikomiteede ja linnakomiteede esimesed ja teised sekretärid, poliitosakondade ülemad või ülemate asetäitjad pärast nende kinnitamist oblastikomiteede, kraikomiteede, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede või poliitvalitsuste poolt.

4. Partei liikmete ja liikmekandidaatide parteidokumentide puhtaid planke saadab NLKP Keskkomitee oblastikomiteedele, kraikomiteedele, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele parteikomitee esimese sekretäri poolt esitatud nõudmiste põhjal ja tema vastutuse peale.

Parteidokumentide planke antakse partei linnakomiteedele ja rajoonikomiteedele välja oblastikomitee, kraikomitee, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee sekretäri korraldusel linnakomitee või rajoonikomitee esimese sekretäri vastutuse peale, nende kirjaliku palve põhjal.

Partei rajooni- ja linnaorganisatsioonide juhtivate töötajate vahetamise korral määratakse kindlaks kohustuslik kord, mille järgi parteidokumentide plangid, parteipiletite ja kandidaadikaartide arvestamise raamatud ning dokumendid vastu võetakse ja üle antakse; selle kohta koostatakse vastav akt, millest üks eksemplar saadetakse kõrgemalseisvale parteiorganile.

II

PARTEI LIIKMETELE JA LIIKMEKANDIDAATIDELE PARTEIDOKUMENTIDE VÄLJAANDMISE KORD

5. Parteidokumente partei liikmeks või liikmekandidaadiks vastuvõetud isikutele, samuti kaotatud, varastatud või rikutud parteipiletite (kandidaadikaartide) asemele antakse välja partei rajoonikomiteede või linnakomiteede ja poliitosakondade otsuste alusel.

Kommunistide poolt parteidokumentide kaotamise küsimust arutavad partei rajoonikomiteed ja linnakomiteed; sealjuures peab olema parteidokumendi kaotanud kommunisti avaldus, kus parteidokumendi kaotamise asjaolud on ära näidatud, ja parteialgorganisatsiooni otsus.

6. Isikutele, kellele partei liikme või liikmekandidaadi õigused on ennistatud, antakse parteidokumendid välja vastavate parteiorganite otsuste alusel, mis parteisse ennistamise kohta on tehtud;

nendes otsustes näidatakse, missugune rajooni- või linnakomitee peab parteidokumendid välja andma.

7. Partei liikmetele või liikmekandidaatidele, kes on muutnud oma perekonnanime või eesnime, antakse uued parteidokumendid välja rajoonikomitee, linnakomitee või vastavate poliitosakondade juures asuva parteikomisjoni otsusel; väljaandmise aluseks on pass või perekonnaseisuaktide registreerimise büroo poolt tehtud väljavõte ja selle partei-algorganisatsiooni taotlus, kellele partei liikmed või liikmekandidaadid parteidokumentide vahetamise avalduse esitavad.

Kui väljaantud parteidokumentides leitakse ebatäpsusi parteistaaži, sünniaasta, perekonna-, ees- ja isanime sissekannetes, siis vahetatakse need parteidokumendid ümber samuti partei rajoonikomitee, linnakomitee või parteikomisjoni otsusel, mille kohta tehakse vastav sissekanne aruandekaardi jaos „väljaandmise alus". Sünniaasta täpsustamise kohta tehakse sissekanne parteipileti aruandekaardile punktis 6, kandidaadikaardi aruandekaardile aga punktis 5. Teatisi ja parteiorganite otsustest tehtud väljavõtteid neil juhtudel registreerimisplangile juurde ei lisata.

8. Juhul kui antakse välja uued parteidokumendid kaotatud, varastatud või rikutud dokumentide asemele, samuti seoses perekonnanime või eesnime muutmisega, kantakse need märkused, mis on varem tehtud arvestuskaardi teises jaos, uue arvestuskaardi esimesse jakku. Vanalt arvestuskaardilt ei kanta uuele arvestuskaardile mahavõetud parteilisi karistusi, samuti märkusi kommunistide ülemineku kohta ühest parteiorganisatsioonist teise.

9. Parteidokumentide väljaandmist partei liikmetele või liikmekandidaatidele, kes on tulnud parteiorganisatsiooni ilma parteipiletita või kandidaadikaardita (pole neid mõjuvatel põhjustel saanud selles parteiorganisatsioonis, kus nad varem arvel olid, või siis on need teeloleku ajal ära kaotanud), otsustab pärast vastava materjali saamist see rajoonikomitee, linnakomitee või poliitosakond, kelle käsutusse partei liige või liikmekandidaat tuli.

III

PARTEIDOKUMENTIDE TÄITMISEST

10. Enne parteidokumentide täitmisele asumist koostatakse iga partei liikme või liikmekandidaadi kohta registreerimisplank NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud vormi kohaselt.

Liikmekandidaadist NLKP liikmeks vastuvõetud isikute puhul kantakse registreerimisplangile andmed, mis leiduvad vanas kommunisti arvestuskaardis ja tehakse tema arvestusandmetesse hiljem asetleidnud muudatused. Registreerimisplangi koostamisel parteisse ennistatud isikute kohta peavad rajoonikomiteed, linnakomiteed või poliitosakonnad kontrollima parteipiletite (kandi-

daadikaartide) arvestuse ja väljaandmise raamatute järgi, kas parteistaaži kohta tehtud sissekanded, sünniaasta ja endise parteipileti või kandidaadikaardi number on õiged. Kui neid andmeid rajoonikomitees, linnakomitees või poliitosakonnas ei ole, siis tehakse nende kohta järelepärimine NLKP Keskkomitee ühtse parteipileti sektorile. Ülejäänud lahtrid parteisse ennistatud isiku registreerimisplangis täidetakse kommunisti sõnade või temal olemasolevate dokumentide järgi.

11. Partei rajoonikomitee, linnakomitee sekretär, poliitosakonna ülem või ülema asetäitja, kellel on õigus parteidokumentidele alla kirjutada ja neid välja anda, kirjutab registreerimisplangile oma otsuse parteipileti või kandidaadikaardi väljaandmise kohta, näidates ühtlasi ära, mispärast parteidokument välja antakse (vastu võetud liikmekandidaadiks või partei liikmeks, ennistatud, kaotatud või rikutud parteipileti või kandidaadikaardi nr. ... asemel), samuti märgitakse vastava parteiorgani otsuse protokolli kuupäev ja number.

Partei liikme või liikmekandidaadi arvestuskaardis ja aruandekaardis täidetakse jagu „väljaandmise alus" vastavalt rajoonikomitee, linnakomitee sekretäri või poliitosakonna ülema otsusele parteidokumentide väljaandmise kohta, nagu see on registreerimisplangil kirjutatud.

12. Partei rajoonikomitee, linnakomitee sekretäri, poliitosakonna ülema või ülema asetäitja poolt parteipileti või kandidaadikaardi väljaandmise kohta tehtud otsuse alusel täidetakse registreerimisplangi järgi parteipilet või kandidaadikaart, arvestuskaart ja aruandekaart. Kõik kolm parteidokumenti iga partei liikme ja liikmekandidaadi kohta peavad kandma ühte ja sedasama numbrit.

Juhul kui partei liikme või liikmekandidaadi kohta ekslikult täidetakse erineva numbriga parteidokumendid, samuti kui ühes dokumendis — parteipiletis (kandidaadikaardis), aruandekaardis või arvestuskaardis — on tehtud plekke või parandusi, siis tuleb kõik need kolm parteidokumenti kustutada ja uutega asendada. Kustutamiseks kriipsutatakse kõik parteidokumentide leheküljed läbi ja kirjutatakse esiküljele: „täitmisel rikutud". See pealekirjutus tõestatakse partei rajoonikomitee, linnakomitee sekretäri, poliitosakonna ülema või selle asetäitja allkirjaga ja parteiorgani pitseriga.

13. Registreerimisplank ja parteidokumendid tuleb täita hoolikalt, täpselt ja loetavalt. Kõigile küsimustele tuleb anda täpsed ja ammendavad vastused. Parandused, plekid ja mittemõistetavad sõnade lühendamised ei ole lubatud. Eitavad vastused küsimustele kantakse sisse sõnadega: „ei ole olnud", „ei ole osa võtnud" jne.

14. Lahtrisse „sündimise koht" kantakse koha nimetus olemasoleva administratiiv-territoriaalse jaotuse järgi. Üksikjuhtudel, kui kommunist ei tea, missugusesse rajooni, oblastisse või vabariiki kuulub käesoleval ajal see koht, kus ta on sündinud ja kus ta töötas, võib ära näidata vana administratiivse jaotuse.

15. Lahtrisse „emakeel" kantakse see keel, mida kommunist vabalt valdab ja milles ta kirjutab, olenemata ta rahvusest.

16. Lahtris „sotsiaalne seisund" tuleb ära näidata see sotsiaalne grupp, kuhu kommunist parteisse vastuvõtmise ajal oli kantud.

Partei liikmekandidaadiks vastuvõetavate isikute sotsiaalse seisundi kindlaksmääramisel tuleb nad kanda ühte põhigruppi, kusjuures üldse on põhigruppe kolm: töölised, talupojad või teenistujad.

Sotsiaalsesse gruppi „töölised" kantakse isikud, kelle peamiseks tegevuseks enne partei liikmekandidaadiks astumist oli füüsiline palgatöö. Töölisteks arvatakse ka noorema teenindava personali hulka kuuluvad isikud.

Sotsiaalsesse gruppi „talupojad" kantakse isikud, kelle peamiseks tegevuseks enne partei liikmekandidaadiks astumist oli põllumajandus, jahipidamine, loomakasvatus, kalapüük kolhoosis või oma individuaalmajandis. Kolhoosnikud, kes teevad kolhoosides igasuguseid spetsiaalseid töid, kantakse selle töö iseloomust olenemata ikka talupoegade gruppi.

Sotsiaalsesse gruppi „teenistujad" kantakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratiiv- ja majanduspersonal, insener-tehniline, teaduslik-pedagoogiline, kultuurhariduslik, meditsiiniline, juriidiline, arvestav ja kontrolliv ning asjaajamisega tegelev personal, samuti Nõukogude armee või sõjalaevastiku keskmine, vanem ja kõrgem juhtiv koosseis.

Partei liikmekandidaadiks vastuvõetavate tööndusartelli liikmete sotsiaalne seisund määratakse kindlaks nende põhilise tootmistegevuse järgi.

NLKP liikmete ja liikmekandidaatide puhul, keda ei ole võimalik kanda ühegi ülalloetletud grupi alla, märgitakse arvestuskaardile see töö liik, millega nad tegelesid enne parteisse astumist („koduperenaine", „õpilane").

Kui on tegemist isikutega, kes töötasid enne NLKP liikmekandidaadiks astumist valitavail ametikohtadel, samuti kõrgemate õppeasutuste õpilastega, sõjakoolide kursantidega, soldatite ja madrustega, Nõukogude armee ja sõjalaevastiku noorema juhtiva koosseisu hulka kuuluvate isikutega, samuti sõjaväestatud kaitse koosseisu kuuluvate isikutega, siis määratakse nende sotsiaalne seisund vastavalt nende põhitööalale ja tootmises omandatud seisundile enne nende valimist valitavaile ametikohtadele, õppimisele asumist, armeesse, laevastikku, sõjaväestatud kaitsesse astumist.

NLKP liikmekandidaatidest partei liikmeks vastuvõetavate isikute sotsiaalse seisundi kindlaksmääramisel on vaja juhinduda alljärgnevast:

a) töölised ja talupojad, olenemata sellest, et nad kandidaadistaaži omandamise ajal muutusid teenistujateks, kantakse sotsiaalsesse rühma „töölised" või „talupojad";

b) teenistujad ja talupojad, kes kandidaadistaaži omandamise ajal muutusid töölisteks, kantakse sotsiaalsesse rühma „töölised";

c) teenistujad, kes kandidaadistaaži omandamise ajal muutusid kolhoosnikuteks, kantakse sotsiaalsesse rühma „talupojad".

17. Lahtri „vanemate tegevusala enne 1917. aastat ja pärast 1917. aastat" täitmisel tuleb näidata nende peamine tegevusala, s. o. tegevus, mis oli peamiseks elatusallikaks.

Kui kommunisti vanemad olid 1917. aasta perioodil alaealised, siis märgitakse lahtrisse „vanemate tegevusala", et nad olid vanemate või sugulaste ülalpidamisel; samuti võib märkida, et kommunisti vanemad olid sel ajal nii ja nii vanad.

Neil juhtudel, kui partei liikme või liikmekandidaadi vanemad elasid enne 1940. aastat Balti vabariikides, Ukraina ja Valgevene lääneoblastites või enne 1944. aastat Tuva autonoomses oblastis, märgitakse registreerimisplangis ja arvestuskaardis vanemate tegevusala nii enne kui ka pärast nende vabariikide ja oblastite astumist Nõukogude Liidu koosseisu, s. o. enne 1940. aastat ja pärast 1940. aastat, Tuva autonoomse oblasti suhtes aga enne ja pärast 1944. aastat. „1917. aasta" parandatakse 1940. või 1944. aastaks vastavas arvestuskaardi lahtris spetsiaalse tindiga.

18. lahtris „Nõukogude Liidu Kommunistlikku Parteisse astumise aeg", rööbiti NLKP liikmekandidaadiks ja partei liikmeks astumise kuu ja aasta äranäitamisega, märgitakse ära ka parteiorgani nimetus, kes parteisse vastuvõtmise kinnitas (rajoonikomitee, linnakomitee, parteikomisjon). Kuu kirjutatakse sõnadega, mitte numbritega. Sissekanne tuleb teha umbes nii: „1955. aasta jaanuar, Moskva linna NLKP Sokolniki Rajoonikomitee", „1956. aasta märts, Vologda Oblasti Sõjakomissariaadi parteikomisjon".

Partei liikmel, kes on kandidaadiks üle viidud ja seejärel uuesti NLKP liikmeks üldistel alustel vastu võetud, kantakse sisse vana parteistaaž, kusjuures näidatakse ära staaži katkemine niihästi parteipiletis kui ka arvestuskaardis, aruandekaardis ja registreerimisplangis. Parteipiletis ja aruandekaardis märgitakse parteistaaži katkemine ridade „parteisse astumise aeg" ja „parteipileti väljaandnud parteiorganisatsiooni nimetus" vahele, registreerimisplangis ja arvestuskaardis aga lahtrisse „Nõukogude Liidu Kommunistlikku Parteisse astumise aeg" (punktis „b"). Peale parteistaaži katkemise kantakse sellesse punkti ka kuupäev ja selle organisatsiooni nimetus, kes esmakordselt NLKP liikmeks vastu võttis, samuti kuupäev ja selle organisatsiooni nimetus, kes teistkordselt parteisse vastu võttis. Näiteks: „1953. aasta november, Leningradi linna NLKP Nevski Rajoonikomitee, vaheaeg 1955. aasta jaanuarist kuni 1956. aasta veebruarini, Smolenski oblasti NLKP Jartsevo Rajoonikomitee". Sellesama lahtri punktis „a" märgitakse kuupäev ja selle parteiorganisatsiooni nimetus, kes esmakordselt partei liikmekandidaadiks vastu võttis, mitte aga partei liikmest kandidaadiks üleviimise kuupäev. Sõna „par-

teiorganisatsioon" all mõeldakse partei rajoonikomitee või linnakomitee nimetust, mitte aga partei-algorganisatsiooni nimetust.

Kui täidetakse registreerimisplanki ja arvestuskaarti partei liikmekandidaadi kohta, kes on NLKP liikmest kandidaadiks üle viidud, siis tuleb lahtris „kandidaadiks astumise aeg" märkida kuupäev, millal partei rajoonikomitee või linnakomitee parteialgorganisatsiooni otsuse partei liikmekandidaadiks üleviimise kohta kinnitas, ja rajoonikomitee või linnakomitee nimetus.

Isikute suhtes, kellele partei liikme õigused on tagasi antud, märgitakse vaheaeg parteistaažis parteidokumentides sel juhul, kui vaheaeg on parteisse tagasivõtmise otsuses ära näidatud.

19. Lahtris „ÜLKNÜ-sse kuulumine" näidatakse ära komsomoli astumise ja sealt lahkumise aeg. Tuleb silmas pidada, et ÜLKNÜ liikmed lahkuvad komsomolist parteisse astumise momendist arvates, kui nad ei ole valitud juhtivatesse komsomoliorganitesse või ei ole komsomoliorganisatsioonide aparaadi vastutavad töötajad.

20. Lahtrisse „haridus" kantakse vastavalt: algharidus, lõpetamata keskharidus, keskharidus, lõpetamata kõrgem haridus, kõrgem haridus. Lõpetamata keskharidus või lõpetamata kõrgem haridus märgitakse sel juhul, kui kommunist on õppinud keskkoolis vähemalt seitse aastat, kõrgemas õppeasutuses aga üle poole kogu õppeajast. Sedasama põhimõtet rakendatakse ka kommunistide suhtes, kes käesoleval ajal õpivad õhtukoolides, kõrgemate õppeasutuste statsionaarsetes ja mittestatsionaarsetes osakondades. Arvestuskaartides ja registreerimisplankides märgitakse ära põhilised õppeasutused, mis annavad vastava hariduse.

21. Lahter „haridusega omandatud eriala" täidetakse sel juhul, kui partei liikmel või liikmekandidaadil on olemas lõpetatud ja vastava diplomiga tõendatud kesk- või kõrgem eriharidus (insener-tehniline, agronoomiline, meditsiiniline, majandusalane jne. haridus) ja sõltumata sellest, kas partei liikmel või liikmekandidaadil on praktiline staaž sellel erialal.

Eriala kantakse sisse järgmiselt: metallurgiainsener; keemiainsener; nii- ja niisuguse tööstusharu ökonomist jne. Eriala nimetuse kõrval näidatakse ära praktilise töö staaž sellel erialal.

22. Lahtris „töökogemustega omandatud eriala" näidatakse ära põhiline eriala, mille partei liige või liikmekandidaat on praktiliste töökogemuste tulemusena omandanud.

Kommunistidel, kes töötavad pikemat aega partei-, nõukogude, majandusalastes ja muudes organites juhtival ja vastutaval tööl, märgitakse selles lahtris kas parteitöötaja, ametiühingutöötaja jne. ning nendes organites omandatud tööstaaž, samuti tootmistehniline eriala, mis neil oli enne partei-, nõukogude ja teistesse organitesse tööleasumist (metallitreial, tööriistade lukksepp, zootehnik jne.). Sissekanne selles lahtris võib olla järgmine: „metallitreial 10 aastat, parteitöötaja 15 aastat".

23. Jaos „senine teenistuskäik" märgitakse kronoloogilises järjekorras ära kõik kommunisti tegevusalad, sealhulgas õppeasutustes, Nõukogude armees ja sõjalaevastikus jne. viibimine. Kui partei liige või liikmekandidaat on töötanud lühikest aega paljudel aladel (igaühes 2—3 kuud), siis ühendatakse nende tegevusalade kohta tehtavad sissekanded ainult sel juhul, kui töö oli samalaadne ja kui see toimus ühes paikkonnas. Lahtris „mis ajast mis ajani" märgitakse kuu rooma numbriga. Teenistuse armees ja laevastikus võib märkida kõik kokku, kui ametikoht ei muutunud. Sõjaväeosade ja -koondiste nimetused võib märkida lühendatult, kuid niiviisi, et nad oleksid arusaadavad. Sõjaväeosade ja -koondiste asukoha äranäitamine ei ole kohustuslik.

24. Lahtris „kas on olemas teaduslik tiitel, kraad, teaduslikke töid, avastusi ja leiutusi" tuleb sõnade „teaduslik tiitel" all mõista dotsent või professor, sõnade „teaduslik kraad" all aga teaduste kandidaat või doktor. Sellessamas lahtris märgitakse ära ka teaduste akadeemia kirjavahetaja-liikmed ja tegevliikmed.

Juhul kui kommunistil on mitu teaduslikku tööd, leiutust või avastust, võib nende tööde ja leiutuste nimetused märkimata jätta, ühendades need teemade ja teadusharude kaupa, ning lühidalt näidata, millal need on kirjutatud või tehtud.

25. Lahter „missuguseid keeli (võõrkeeli ja NSV Liidu rahvaste keeli) vabalt valdab" täidetakse kommunisti sõnade järgi. Emakeelt selles lahtris näidata ei tule.

26. Lahtrisse „missuguseid aunimetusi ja valitsuse autasusid on saanud" kantakse sisse need nimetused, mis kommunistidele on antud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlustega, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogude presiidiumide seadlustega, samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustega (Nõukogude Liidu kangelane, sotsialistliku töö kangelane, ema-kangelane, rahvakunstnikud ja teenelised kunstnikud, rahvaõpetajad ja teenelised õpetajad, teenelised teadlased ja arstid jne.).

Ministeeriumide ja keskasutuste poolt antud aunimetusi, nagu aukaevur, auraudteelane jne. sisse ei kanta.

Valitsuse autasude hulka kuuluvad NSV Liidu ordenid ja medalid. Kui kommunistil on mitu ordenit ja medalit, siis võib nende sissekandmist parteidokumentidesse ühendada, jättes sealjuures näitamata, millal, kelle poolt ja mille eest autasustatud, näiteks: „autasustatud Lenini ordeniga, kahe Punalipu ordeniga, kolme medaliga" jne.

27. Lahter „kas on varem kuulunud „Nõukogude Liidu Kommunistlikku Parteisse" täidetakse ainult üldistel alustel parteisse vastuvõetud isikute parteidokumentides, kui nad varem kuulusid Nõukogude Liidu Kommunistlikku Parteisse, seejärel aga lahkusid mingisugusel põhjusel parteist või heideti parteist välja.

Partei liikmest liikmekandidaadiks üleviidud isiku registreerimisplangis ja arvestuskaardis näidatakse selles lahtris ära Nõu-

kogude Liidu Kommunistlikus Parteis viibimise aeg kuni partei liikmekandidaadiks üleviimiseni. Sissekanne tuleb teha umbes järgmiselt: „kandidaat alates 1953. aasta oktoobrist, vastu võetud Krasnodari krai Sovetski rajoonikomitee poolt; partei liige alates 1954. aasta detsembrist, vastu võetud Tuula oblasti NLKP Aleksini Rajoonikomitee poolt. Partei liikmest liikmekandidaadiks üle viidud 1956. aasta märtsis partei Harkovi linna Oktoobri rajoonikomitee poolt".

28. Lahtris „kas võttis osa opositsioonidest ja parteivastastest rühmitustest" tuleb ära näidata, milles konkreetselt, millal ja kus väljendus partei liikme või liikmekandidaadi osavõtt opositsioonidest ja parteivastastest rühmitustest.

29. Lahtris „kas on võetud kriminaalvastutusele" ei märgita nõukogude võimu organite poolt kriminaalvastutusele võtmise fakti sel juhul, kui kommunist on kohtu poolt õigeks mõistetud või kui tema vastu tõstetud süüdistus hiljem lõpetati.

Juhul kui karistatus oli küll olemas, kuid vastavad organid selle hiljem kustutasid, tuleb arvestusdokumentides ära näidata, millal ja missuguse organi poolt karistus kustutati.

30. Lahtrisse „kas on olemas parteilisi karistusi" kantakse parteilised karistused sel juhul, kui rajoonikomitee, linnakomitee, oblastikomitee, kraikomitee või liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee otsuses on öeldud, et karistus määrati koos arvestuskaardile kandmisega.

Kui rajoonikomitee või linnakomitee on kommunistile määranud parteilise karistuse koos arvestuskaardile kandmisega, kuid ta kaebab selle otsuse peale edasi, siis kantakse parteiline karistus arvestuskaardile pärast seda, kui oblastikomitee, kraikomitee või liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee on tema edasikaebuse läbi vaadanud ja selle küsimuse kohta lõpliku otsuse teinud.

Parteilisi karistusi, mida vastav parteiorgan on maha võtnud, uue parteidokumendi väljaandmisel sisse ei kanta.

Kui partei liige viiakse üle liikmekandidaadiks, siis temal olemasolevad parteilised karistused, mis ta on saanud kui NLKP liige, ei kanta kandidaadikaardi väljaandmisel tema arvestusdokumentidesse sel juhul, kui parteiorgani otsuses on öeldud, et partei liikmekandidaadiks üleviimisel on neid karistusi arvestatud.

Kui on tegemist isikuga, kellele anti tagasi partei liikme või liikmekandidaadi õigused, siis kantakse temal olemasolevad ja kuni parteist väljaheitmise momendini mahavõtmata parteilised karistused uue parteipileti või kandidaadikaardi väljaandmisel tema arvestusdokumentidesse, kui parteisse tagasivõtmise puhul ei ole vastu võetud otsust nende karistuste mahavõtmise kohta.

31. Parteipiletite, kandidaadikaartide, aruandekaartide ja arvestuskaartide täitmisel, samuti nendele dokumentidele partei rajoonikomitee, linnakomitee sekretäri, poliitosakonna ülema ja uusi parteidokumente saava kommunisti poolt allkirja andmisel

kasutatakse ainuüksi spetsiaalset tinti, mis on saadud NLKP Keskkomiteest. Spetsiaalset tinti ei tohi segada teise tindiga või lahjendada mingisuguse muu ainega, samuti ei tohi kasutada kuivatuspaberit. Registreerimisplangi täitmisel kasutatakse lihtsat tinti, välja arvatud punane tint.

Parteidokumente vormistatakse omaette toas, kuhu parteidokumentide täitmise ajal ühtegi kõrvalist isikut ei lasta, sealhulgas ka partei liikmeid ja liikmekandidaate, kellele parteidokumente täidetakse.

32. Parteipiletis, kandidaadikaardis, samuti nende juurde kuuluvais aruandekaartides näidatakse lahtris „parteipileti (kandidaadikaardi) väljaandnud organisatsiooni nimetus" partei rajoonikomitee või linnakomitee nimetuse kõrval ka oblast, krai, vabariik, linnade rajoonikomiteede puhul aga linna nimetus. Lahtris „parteisse astumise aeg" märgitakse kuu sõnadega (jaanuar, veebruar jne.), mitte aga numbritega.

33. Parteipileti (kandidaadikaardi) lehekülgedel kirjutatakse „liikmemaksude tasumise" ette trükitud lühendile „19 . . . a." spetsiaalse tindiga juurde kaks numbrit vastavalt parteidokumentide väljaandmise aastale, järgmistel lehekülgedel aga vastavad parteimaksu tasumise aastad. Kõik kuud, mille eest liikmemaksud on juba enne parteidokumendi väljaandmist tasutud, kriipsutatakse läbi märgiga „Z".

34. Kõigile kolmele parteidokumendile — parteipiletile (kandidaadikaardile), arvestuskaardile ja aruandekaardile — kleebitakse parteidokumentide omaniku fotod, mis on jooksval aastal tehtud. Fotode suuruseks on 31 millimeetrit pikuti ja 25 millimeetrit laiuti. Fotosid, mis on valmistatud läikpaberil ja milledel on tume põhi, parteidokumentidele kleepida ei tohi.

Fotod tuleb parteidokumentidele kleepida enne, kui need esitatakse partei rajoonikomitee, linnakomitee sekretärile või poliitosakonna ülemale allakirjutamiseks ja enne parteidokumendile pitseri löömist. Foto tagaküljele kirjutatakse spetsiaalse tindiga selle parteidokumendi number, millele foto peale kleebitakse.

35. Pärast parteidokumentide täitmist kontrollib partei rajoonikomitee, linnakomitee sekretär, poliitosakonna ülem või tema asetäitja, kas uued parteidokumendid on õigesti täidetud, ja kirjutab nendele alla. Enne seda, kui parteidokumendid kommunisti kätte antakse, tuleb talle näidata parteipiletisse, kandidaadikaarti, arvestuskaarti ja aruandekaarti tehtud sissekandeid, ja pärast seda annab ta oma allkirja kõigile nendele dokumentidele, samuti parteipiletite (kandidaadikaartide) arvestamise ja väljaandmise raamatusse. Parteidokumentidele lüüakse partei rajoonikomitee, linnakomitee või poliitosakonna pitser, mis peab ulatuma ühele osale fotost. Pitseri löömisel kasutatakse spetsiaalset värvi, mis on saadud NLKP Keskkomiteest.

Kui parteidokumentidele kirjutab alla linnakomitee sekretär, siis allkirjas „rajoonikomitee sekretär" kirjutatakse spetsiaalse

tindiga sõna „rajoonikomitee" asemele sõna „linnakomitee". Kui parteidokumente annavad välja poliitorganid, siis kirjutatakse sõnade „rajoonikomitee sekretär" asemele spetsiaalse tindiga sõnad „poliitosakonna ülem" või „poliitosakonna ülema asetäitja".

IV

PARTEIDOKUMENTIDE KUSTUTAMISE KORD

36. Parteipiletid, kandidaadikaardid ja nende juurde kuuluvad arvestuskaardid lähevad kustutamisele:

a) parteist väljaheitmise või parteist lahkumise korral, samuti partei liikmete ja liikmekandidaatide surma korral;

b) parteidokumentide kaotamise, äravarastamise või rikkumise korral;

c) juhul kui partei liige või liikmekandidaat vahetab perekonna-, ees- või isanime.

37. NLKP ridadest väljaheidetud isikute parteipiletid, kandidaadikaardid ja arvestuskaardid kustutatakse pärast seda, kui kõrgemalseisvad parteiorganid on edasikaebuse läbi vaadanud ja NLKP ridadest väljaheitmise kohta lõpliku otsuse teinud, kuid mitte hiljem kui kolme kuu jooksul, arvates päevast, millal oblastikomitee, kraikomitee või liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee on parteist väljaheitmise otsuse kinnitanud.

Neil juhtudel, kui parteist väljaheidetud või parteist lahkunud isikud ei ole oma parteidokumente ära andnud, samuti ka siis, kui surnud parteiliikmete või liikmekandidaatide parteidokumendid on jäänud nende perekonnaliikmete kätte, peavad rajoonikomiteed, linnakomiteed või poliitosakonnad võtma tarvitusele abinõud nende parteidokumentide äravõtmiseks.

38. Parteipiletite ja kandidaadikaartide kaotamisel, äravarastamisel või rikkumisel, samuti perekonna-, ees- või isanime muutmise korral kustutatakse vahetamisele kuuluvad arvestuskaardid alles uute parteidokumentide väljaandmise momendil.

Pärast kaotamist või äravarastamist leitud parteipileteid või kandidaadikaarte partei liikmetele või liikmekandidaatidele tagasi ei anta, vaid nad kuuluvad kustutamisele nende partei rajoonikomiteede või linnakomiteede poolt, kuhu need parteidokumendid on tulnud, ja nad saadetakse oblastikomiteede, kraikomiteede või liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede kaudu NLKP Keskkomiteele.

39. Rikutud või leitud parteidokumendid, samuti parteist väljaheidetud või surnud isikute parteidokumendid kustutatakse kõigi lehekülgede läbikriipsutamise teel, mida tehakse spetsiaalse tindiga, kusjuures esimesele leheküljele kirjutatakse peale „rikutud", „leitud", „parteist välja heidetud", „surnud". Neid pealekirjutusi kinnitab rajoonikomitee, linnakomitee sekretär, poliit-

osakonna ülem või tema asetäitja ja neile lüüakse alla vastava parteiorgani pitser. Parteipiletitele, kandidaadikaartidele ja arvestuskaartidele tuleb pealekirjutused niiviisi teha, et parteidokumendi number, perekonna-, ees- ja isanimi oleksid loetavad.

Partei rajoonikomiteed ja linnakomiteed peavad vähemalt üks kord kuus saatma kustutatud parteidokumendid oblastikomiteele, kraikomiteele või liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomiteele, viimased aga saadavad need NLKP Keskkomiteele, lisades juurde nimekirjad, kus on ära näidatud nimi, parteidokumendi number ja kustutamise põhjused.

V

PARTEIDOKUMENTIDE PLANKIDE EDASISAATMINE JA HOIDMINE

40. Parteidokumentide puhtad plangid saadetakse:

a) NLKP Keskkomitee poolt oblastikomitee, kraikomitee, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee esimese sekretäri, poliitvalitsuse või poliitosakonna ülema nimele NSV Liidu Siseministeeriumi sidekullerite kaudu;

b) oblastikomitee, kraikomitee, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee poolt rajoonikomitee või linnakomitee esimese sekretäri nimele NSV Liidu Sideministeeriumi eriside kaudu.

41. Kui parteidokumentide puhtad plangid on NLKP Keskkomiteest kohale jõudnud, siis peab oblastikomitee, kraikomitee või liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee sekretär või tema ülesandel parteiorganite osakonna juhataja isiklikult „Goznaki" vabrikupakendit avamata kontrollima, kas parteidokumendid on täies vastavuses saatekirjaga kohale jõudnud, ja pärast kontrollimist saatma NLKP Keskkomiteele kindlaksmääratud vormi järgi koostatud teadaande parteidokumentide kättesaamise kohta.

Rajoonikomiteede, linnakomiteede sekretärid ja poliitosakondade ülemad, saades parteidokumentide planke „Goznaki" plommita pakkides, peavad kontrollima puhaste plankide arvu ja numbreid ning pärast kontrollimist saatma oblastikomiteele, kraikomiteele, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomiteele või poliitvalitsusele NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud vormi kohase kinnituse (sissetulekuorderi) plankide kättesaamise kohta. „Goznaki" vabrikupakendis olevate parteidokumentide plangid kontrollitakse pakendite avamisel.

Kui avastatakse parteidokumentide puudujääk või kui parteidokumentide numeratsioon ei ole saatekirjas õigesti märgitud, siis koostatakse oblastikomitees, kraikomitees, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitees või poliitvalitsuses akt, millele kirjutab alla oblastikomitee, kraikomitee, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomitee sekretär või poliitvalitsuse ülem; kui aga

akt koostatakse rajoonikomitees, linnakomitees või poliitosakonnas, siis kirjutab sellele alla rajoonikomitee, linnakomitee sekretär või poliitosakonna ülem. Aktid saadetakse sellele parteiorganile, kes parteidokumendid välja saatis.

42. Parteidokumentide puhtad plangid hoitakse oblastikomiteedes, kraikomiteedes, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedes, poliitvalitsustes, rajoonikomiteedes, linnakomiteedes ja poliitosakondades ainult tulekindlates kappides, esimeste sekretäride või poliitosakondade ülemate vastutusel.

VI

PARTEIPILETITE JA KANDIDAADIKAARTIDE ARVESTUS JA PARTEIDOKUMENTIDE KOHTA KÄIV ARUANDLUS

43. Rajoonikomiteedes, linnakomiteedes ja poliitosakondades peetakse parteidokumentide arvestust NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud vormile vastavate raamatute järgi.

„Rajoonikomitees või linnakomitees 1954. aasta näidisele vastavate parteipiletite arvestamise ja väljaandmise" raamatusse (esimene jagu) kantakse saadud parteipiletite arv ja numbrid, nende parteipiletite arv ja numbrid, millede kohta on saadetud aruanne oblastikomiteele, kraikomiteele, liiduvabariigi kommunistliku partei keskkomiteele või poliitvalitsusele. Selle raamatu teises jaos peetakse personaalset arvestust iga väljaantud parteipileti kohta, kusjuures näidatakse ära, kellele ja mis alusel on parteipilet välja antud, samuti kantakse sisse täitmisel rikutud parteipiletite numbrid. Raamatusse kantakse parteipiletite numbrid täpses järjestuses, väiksematelt numbritelt suurematele. Kõik sissekanded tehakse raamatusse parteidokumentide väljaandmise päeval.

Kandidaadikaartide plankide arvestust peetakse „Rajoonikomitees ja linnakomitees 1954. aasta näidisele vastavate kandidaadikaartide arvestamise ja väljaandmise" raamatu järgi. Sellesse raamatusse tehakse sissekanded samas korras kui parteipiletite arvestamise ja väljaandmise raamatusse.

44. Oblastikomiteedes, kraikomiteedes, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedes ja poliitvalitsustes peetakse parteidokumentide numbrilist arvestust järgmiste NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud vormile vastavate raamatute järgi:

a) 1954. aasta näidisele vastavate parteipiletite (kandidaadikaartide) arvestamise raamat;

b) NLKP rajoonikomiteede ja linnakomiteede isiklike arvete raamat 1954. aasta näidisele vastavate parteipiletite (kandidaadikaartide) arvestamiseks.

Parteipiletite (kandidaadikaartide) arvestamise raamatu esimeses jaos kantakse leheküljele „Parteipiletite sissetulek" NLKP

Keskkomiteest saadud ja rajoonikomiteede ning linnakomiteede poolt tagastatud puhtad parteipiletite plangid, leheküljele „Parteipiletite väljaminek" kantakse aga rajoonikomiteedele, linnakomiteedele või poliitosakondadele saadetud parteipiletite puhtad plangid. Selle raamatu teises jaos kantakse leheküljele „Saabus parteipileteid" NLKP Keskkomiteest saadud parteipiletid, leheküljele „Esitatud aruandlus parteipiletite kohta" aga NLKP Keskkomiteele saadetud aruandekaardid väljaantud parteipiletite kohta. Sissekande tegemise päevaks tehakse kindlaks võlgnevuse jääk.

NLKP rajoonikomiteede ja linnakomiteede isiklike arvete raamatusse kantakse rajoonikomiteele, linnakomiteele ja poliitosakonnale saadetud parteipiletite (kandidaadikaartide) arv ja numbrid ning neilt saadud aruandematerjalid väljaantud parteipiletite (kandidaadikaartide) kohta.

45. Aruandekaardid partei liikmetele või liikmekandidaatidele väljaantud parteipiletite, kandidaadikaartide kohta, registreerimisplangid, samuti täitmisel rikutud parteidokumentide plangid saadetakse rajoonikomiteede, linnakomiteede või poliitosakondade poolt oblastikomiteedele, kraikomiteedele, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele või poliitvalitsustele, lisades nende juurde NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud vormi kohased saatekirjad, NSV Liidu Sideministeeriumi eriside kaudu hiljemalt ühe kuu jooksul parteidokumentide väljaandmise päevast arvates.

NLKP liikmeks vastuvõetud liikmekandidaatide kandidaadikaardid ja arvestuskaardid saadetakse koos väljaantud parteipiletite kohta esitatavate aruandekaartidega. Koos aruandekaartidega saadetakse välja ka parteipiletid, kandidaadikaardid ja arvestuskaardid, mis on mingisugustel põhjustel asendatud. Asendatud parteipiletitel ja kandidaadikaartidel näidatakse ära uute väljaantud parteidokumentide numbrid.

Aruannete saatmine partei rajoonikomiteede või linnakomiteede poolt otseselt NLKP Keskkomiteele ei ole lubatud.

46. Oblastikomiteed, kraikomiteed, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed ja poliitvalitsused saadavad nendele tulnud aruandematerjalid NLKP Keskkomiteele vähemalt üks kord kuus, lisades nende juurde NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud vormi kohased saatekirjad. Asendatud parteipiletid või kandidaadikaardid ja nende juurde kuuluvad arvestuskaardid esitatakse NLKP Keskkomiteele koos aruandekaartidega ja registreerimisplankidega, mis on koostatud uute väljaantud parteidokumentide kohta.

NLKP Keskkomiteele saadetavad aruandematerjalid tuleb seada uute väljaantud parteidokumentide numbrite järjekorra järgi.

47. Oblastikomiteed, kraikomiteed ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed, kandes vastutust oblastis, krais

ja vabariigis parteidokumentide arvestuse olukorra ja nende väljaandmise korrast kinnipidamise eest, peavad süstemaatiliselt kontrollima parteidokumentide arvestamist ja hoidmist igas rajoonikomitees ja linnakomitees ning võtma tarvitusele vajalikud abinõud esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

NLKP KESKKOMITEE PARTEIORGANISAATORITEST

NLKP Keskkomitee otsus
17. augustil 1956

1. Et veelgi laiendada siseparteilist demokraatiat ja tõsta kohalike parteiorganite vastutust suurte ettevõtete ja tähtsamate asutuste töö eest, kaotada NLKP Keskkomitee parteiorganisaatori ametikoht kõigis tööstus- ja transpordiettevõtetes, teadusliku uurimise instituutides ning teistes organisatsioonides.

2. Näha ette nende ettevõtete ja asutuste parteiorganisatsioonides, kus Keskkomitee parteiorganisaatori ametikoht kaotatakse, parteiorganisatsioonide vabastatud sekretäride ametikoht, säilitades neile NLKP Keskkomitee parteiorganisaatorite jaoks kindlaksmääratud palga.

PARTEI- JA NÕUKOGUDE TÖÖTAJATE TÖÖALASE KVALIFIKATSIOONI TÕSTMISE ALALISTE LÜHIAJALISTE KURSUSTE ORGANISEERIMISEST

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
18. septembril 1956

1. Võtta vastu NLKP Vladimiri, Kabardiini, Kurgani, Novgorodi ja Tjumeni oblastikomitee ettepanek organiseerida oblasti partei ja nõukogude töötajate aastaste kvalifikatsiooni tõstmise kursuste asemele oblasti partei- ja nõukogude töötajate tööalase kvalifikatsiooni tõstmise alalised lühiajalised kursused.

Säilitada Tjumeni oblasti Handi-Mansiiski linnas üheksakuulised partei- ja nõukogude töötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursused Handi-Mansi ja Jamali-Neenetsi rahvusringkonna jaoks.

2. Määrata, et kursuste kuulajaid õpingute ajaks oma ametikohtadelt ei vabastata, et nendele säilitatakse palk töökoha järgi ja et kursustel makstakse stipendiumi 300 rubla kuus.

3. Anda NLKP oblastikomiteedele õigus kinnitada kursuste õppekavad ning kindlaks määrata õppetöö alguse ajad ja õppetöö kestus.

4. Kinnitada kvalifikatsiooni tõstmise kursustele vastuvõetavate kuulajate kontingent vastavalt lisale.

PARTEI- JA NÕUKOGUDE TÖÖTAJATE TÖÖALASE KVALIFIKATSIOONI TÕSTMISE LÜHIAJALISTELE KURSUSTELE IGAKORDSELT VASTUVÕETAVATE KUULAJATE KONTINGENT

(Kinnitatud NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo poolt 18. septembril 1956)

Vladimiri	oblastikomitee	50	inimest
Kabardiini	„	60	„
Kurgani	„	50	„
Novgorodi	„	60	„
Tjumeni	„	60	„
Handi-Mansi	ringkonnakomitee	50	„

PUUDUSTEST PARTEI RAJOONI- JA LINNAKONVERENTSIDE LÄBIVIIMISEL VENE NFSV-s

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus
3. detsembril 1956

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo konstateerib, et partei rajooni- ja linnakonverentsid toimuvad üldreeglina organiseeritult, delegaadid esitavad parteiorganite töö suhtes suuremaid nõudmisi, hindavad poliitiliselt õigesti rajoonide ja linnade majandus- ning kultuurielus esinevaid vigu ja puudusi, võtavad terava ja õiglase kriitika alla neid juhtivaid töötajaid, kes ei taga partei ja valitsuse direktiivide täitmist. Suuresti on kasvanud kommunistide aktiivsus, konverentside tööst võtab möödunud aastatega võrreldes osa rohkem delegaate, kelledest suur osa on tööstuse ja põllumajanduse eesrindlased. Tehes esimesi kokkuvõtteid partei rajooni- ja linnaorganisatsioonide tööst partei XX kongressi otsuste täitmisel, talitavad paljud konverentsidest osavõtjad õigesti, kui nad koondavad peamise tähelepanu majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö lahendamata ülesannetele, teevad konkreetseid ettepanekuid tööstuse ja põllumajanduse parteilise juhtimise taseme tõstmiseks ning rahvahulkades tehtava poliitilise ja organiseerimistöö parandamiseks. Eriti teravalt arutatakse konverentsidel elamuehituse, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise, kaubanduse, ühiskondliku toitlustamise ja kultuurihariduslike asutuste töö olukorda.

Ühtlasi on NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo seisukohal, et puuduliku ettevalmistuse tagajärjel toimuvad mõned parteikonverentsid madalal tasemel ega aita partei rajooni- ja linnaorganisatsioone mobiliseerida NLKP XX kongressi poolt rahvamajanduse edasiarendamise kohta vastuvõetud direktii-

vide edukale elluviimisele. Mõned NLKP rajoonikomiteed, kandes parteikonverentsidel ette mõningaist edusammudest tööstuse ja eriti põllumajanduse arendamises, püüdsid neid edusamme ülemäära suureks puhuda. Reas parteiorganisatsioonides on tekkinud muretuse ja endaga rahulolu õhkkond, vaatamata rohkearvulistele lahendamata ülesannetele ja tõsistele puudustele tööstusettevõtete, masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside majanduslikus tegevuses ning elanikkonna kultuurilises ja elutarbelises teenindamises. Paljudel linna- ja rajoonikonverentsidel ei ole teravalt arutatud esmajärgulisi ülesandeid 1957. aasta põllutööde eduka ettevalmistamise ja läbiviimise alal, masina- ja traktoripargi remontimise ning seemnevilja ettevalmistamise küsimusi, massiliste kutsealade kaadri väljaõpetamist, samuti teisi jooksvaid küsimusi, eriti just mahajäävate kolhooside ja sovhooside osas. Näiteks Tškalovi oblasti Zijantšurino ja Oktoobri rajooni parteikonverentsidel oli aruandekõnedes ja üksikute delegaatide sõnavõttudes palju juttu igasugustest edusammudest, kuid ei võetud printsipiaalse kriitika alla olemasolevaid tõsiseid puudusi parteialgorganisatsioonide, masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside juhtimises partei rajoonikomiteede poolt. Vologda oblasti partei Vožega rajoonikomitee aruandekõne, mis esitati konverentsil, oli üldine ja pealiskaudne, rajoonikomitee ei kandnud konverentsile ette, mispärast jääb rajoon rea aastate jooksul põllumajanduse ja eriti just loomakasvatuse arendamises maha, mispärast masina-traktorijaamad ei organiseeri kolhoositootmist ja missugused abinõud võetakse tarvitusele põllumajandussaaduste tootmise suurendamiseks. Vladimiri oblasti Strunino rajooni parteikonverentsile partei rajoonikomitee poolt tehtud aruandekõne oli ilmetu, enesekriitikata, kandis jutustavat iseloomu, kestis ligi kolm tundi ega aidanud kaasa partei rajoonikomitee töö terava ning asjaliku arutamise arendamisele. Kurgani oblasti Mehhonski ja Kirovi rajooni parteikonverentsidel arutati aruandekõnesid loiult, paljud delegaadid esinesid aruannetega oma töö kohta ega toonud esile puudusi partei rajoonikomiteede ja parteialgorganisatsioonide tegevuses.

Tõsiseks puuduseks paljude partei rajooni- ja linnakonverentside töös on see, et neil ei pühendatud vajalikku tähelepanu töötajate hulgas ja eriti just noorsoo hulgas tehtava ideoloogilise töö põhjalikule parandamisele. Puudulikult arutati vajadust tugevdada partei-, nõukogude ja majandusorganite ning nende juhtijate sidet tööliste, kolhoosnikute ja intelligentsiga. Nõrgalt kritiseeriti mõnede parteikomiteede ja juhtivate töötajate ebaõiget suhtumist, kes ei pööra tähelepanu üksikute töötajate ebatervetele väljendustele, ei teosta pealetungivat agitatsiooni ega selgita süstemaatiliselt partei ja valitsuse sise- ja välispoliitikat; puudulikult kritiseeriti neid parteikomiteesid ja juhtivaid töötajaid, kes suhtuvad demagoogilistesse väljaastumistesse leppivalt ega anna neile otsustavat vastulööki.

Mõned partei rajooni- ja linnakomiteed ei valmista konverentse organisatsiooniliselt küllaldasel määral ette, ei hoolitse delegaatide õigeaegse informeerimise eest ega taga konverentside läbiviimisel vajalikku korda ja täpsust. Nendel põhjustel puudus näiteks Sverdlovski oblasti Serovi, Nižnije Sergi, Turinski Sloboda ja Tagilstroi rajooni parteikonverentsidel rohkem kui 10 protsenti delegaatidest. Tšuvaši ANSV Alatõri ja Komsomolski rajooni parteikonverentsid venitasid oma tööd kuni kella 5-ni hommikul välja.

Mõned partei oblasti- ja kraikomiteed, sallides ikka veel oma igapäevases töös tõsiseid puudusi ja vigu kaadri valikus, paigutuses ja kasvatamises, ei analüüsinud hoolikalt konverentside eel rajoonide ja linnade parteiorganite juhtivate töötajate kvalitatiivset koosseisu, neil puudus selge ettekujutus rea töötajate tööalastest omadustest, aga ka sellest, kuidas kommunistid nendesse suhtuvad. Selle tagajärjel esineb fakte, kus konverentsidel ei valita parteikomiteede koosseisu üksikuid NLKP oblastikomiteede poolt soovitatud töötajaid. Niisugustel juhtudel on partei oblastikomiteed sunnitud oma vigu konverentside käigus parandama. Vologda, Tšeljabinski ja teistes oblastites toimunud konverentsidel valiti partei rajoonikomiteede koosseisu vähe kommuniste eesrindlike tööliste ja kolhoosnikute hulgast, mis ei ole kooskõlas partei nõudmisega tõmmata neid töötajaid laialdaselt kaasa aktiivsele tööle parteikomiteedes.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo on arvamusel, et ülalmainitud puudused partei rajooni- ja linnakonverentside läbiviimises on suurel määral seletatavad sellega, et mõned NLKP oblasti- ja kraikomiteed ei juhi konverentside läbiviimist nagu kord ja kohus, ei anna partei rajooni- ja linnakomiteedele vajalikku abi ega teosta pidevat kontrolli nende töö üle. Rea partei oblastikomiteede sekretärid ja büroo liikmed ei võta konverentside tööst osa, pannes kogu vastutuse nende läbiviimise eest tavaliselt oblastikomitee instruktoritele. Niisugune lubamatu nähtus leidis aset Vologda oblasti parteiorganisatsioonis, kus oblastikomitee sekretärid ning oblasti täitevkomitee juhtivad töötajad ei võtnud isiklikult aktiivselt osa partei rajoonikonverentside ettevalmistamisest ning läbiviimisest ja isegi ei viibinud esimesel kaheksal konverentsil, mis oblastis läbi viidi.

NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo **otsustab:**

1. Kohustada partei oblasti- ja kraikomiteesid parandama partei rajooni- ja linnakonverentside läbiviimise juhtimist, arvestama käesolevas otsuses märgitud puudusi ja hoolitsema selle eest, et kõigi edaspidiste parteikonverentside töös koondataks peamine tähelepanu parteiorganisatsioonide konkreetsetele ülesannetele NLKP XX kongressi otsuste elluviimisel.

Parteikonverentsid peavad toimuma partei-, nõukogude ja majandusorganite tegevuses esinevate puuduste terava ja printsipiaalse kriitika olukorras, välja töötama konkreetsed abinõud

rahvahulkades tehtava organisatsioonilise ja poliitilise töö tõhustamiseks, tööstuse ja põllumajanduse juhtimise põhjalikuks parandamiseks ning riiklike plaanide täitmiseks iga ettevõtte, masina-traktorijaama, kolhoosi ja sovhoosi poolt, pöörates erilist tähelepanu tootmisvõimsuste ja sisemiste reservide ärakasutamisele, elamuehituse ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise plaanide tingimusteta täitmisele, linnade, töölisasulate ja külade heakorrastamisele, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, kaubandusettevõtete ja kultuurihariduslike asutuste töö parandamisele.

Partei rajooni- ja linnakonverentside otsused peavad aitama veelgi rohkem mobiliseerida töötajaid rahvamajanduse arendamise riiklike plaanide täitmisele ja ületamisele ning laialdase sotsialistliku võistluse arendamisele.

Maarajoonide parteikonverentsidel tuleb üksikasjaliselt arutada karja organiseeritud ületalvepidamise, kevadkülviks eduka ettevalmistamise, traktorite ja põllutöömasinate remondi õigeaegse lõpuleviimise, mehhanisaatorite ja kolhoosikaadri ettevalmistamise küsimusi ning näha ette praktilised abinõud kõigi nende küsimuste lahendamiseks. Sealjuures tuleb lähtuda sellest, et eelseisval 1957. aastal tuleb parteil ja rahval lahendada veelgi keerukamaid ülesandeid kõigi põllumajandusharude edasiarendamise alal.

Konverentsidel on vaja järsult hukka mõista faktid, mis seisavad selles, et mõned majandusaparaadi, nõukogude ja parteiaparaadi töötajad suhtuvad töötajate eluliste vajaduste ja nõudmiste arutamisse ning nende rahuldamisse bürokraatlikult ja venitavad asjaajamist sel alal. Partei- ja nõukogude organid peavad tarvitusele võtma otsustavad abinõud niisuguste lubamatute nähtuste täielikuks likvideerimiseks.

2. Teha partei oblasti- ja kraikomiteedele ülesandeks hoolikamalt tutvuda rajoonide ja linnade juhtiva kaadriga, tagada parteikomiteedesse kõige suuremate kogemustega ja hästi ettevalmistatud töötajate valimine, kes kommunistide silmis väärivad usaldust, julgemini edutada juhtivatele ametikohtadele noori töötajaid, kellel on olemas vastavad võimed.

3. Kohustada partei oblasti- ja kraikomiteesid sisse seadma pideva kontrolli partei rajooni- ja linnakonverentside läbiviimise üle ja andma NLKP rajooni- ja linnakomiteedele vajalikku abi nende konverentside läbiviimisel, hoolitsema selle eest, et konverentside tööst võtaksid aktiivselt osa sekretärid, büroo liikmed ja teised juhtivad töötajad oblastite ja kraide partei- ja nõukogude organitest.

Juhtida parteikomiteede tähelepanu vajadusele parteikonverentsidel rangelt kinni pidada siseparteilisest demokraatiast.

4. Hukka mõista NLKP Vologda Oblastikomitee sekretäride ebaõige suhtumine partei rajooni- ja linnakonverentside läbiviimisse ja kohustada NLKP oblastikomitee bürood parandama teh-

tud vead ning tagama selle tähtsa töö nõuetekohase juhtimise. Kohalike parteiorganisatsioonide abistamiseks suunata rajoonidesse ja linnadesse juhtivaid partei- ja nõukogude töötajaid.

5. Teha NLKP Habarovski Kraikomiteele, Sverdlovski ja Kabardiini Oblastikomiteele ülesandeks üksikasjaliselt analüüsida olukorda NLKP Nižni-Amuuri, Šalja ja Urožainõi rajoonikomiteedes, kelle töö tunnistati toimunud konverentsidel mitterahuldavaks, ja anda neile vajalikku abi olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks.

6. Kohustada ajalehe „Sovetskaja Rossija" toimetust ning oblastite ja kraide ajalehtede toimetusi laialdaselt valgustama partei rajooni- ja linnakonverentside tööd.

7. Teha NLKP Keskkomitee Vene NFSV parteiorganite osakonnale ülesandeks tugevdada kontrolli partei rajooni- ja linnakonverentside läbiviimise üle.

SUURE ISAMAASÕJA AJAL AJUTISELT OKUPEERITUD TERRITOORIUMIL VIIBIMISE TÕTTU PARTEIST VÄLJAHEIDETUD ISIKUTE POOLT NLKP RIDADESSE ENNISTAMISE KOHTA ESITATUD AVALDUSTE LÄBIVAATAMISE KORRAST

NLKP Keskkomitee otsus

4. jaanuaril 1957

Määrata, et avaldused NLKP ridadesse ennistamise kohta, mida on esitanud Suure Isamaasõja ajal ajutiselt okupeeritud territooriumil viibimise tõttu parteist väljaheidetud isikud, vaadatakse läbi rangelt individuaalses korras vastavate rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede poolt avalduse esitanud isiku töökoha järgi.

Oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede otsused NLKP ridadesse ennistamise kohta on lõplikud, olenemata sellest, missugused parteiorganid väljaheitmise otsuse vastu võtsid.

KOLHOOSIDELE ŠEFLUSABI ORGANISEERIMISES ESINEVATE PUUDUSTE KÕRVALDAMISEST

NLKP Keskkomitee otsus

29. jaanuaril 1957

NLKP Keskkomitee jaanuaripleenumi (1955. a.) otsusega juhiti tööstusettevõtete ja organisatsioonide juhtijate tähelepanu sellele, et töid loomakasvatusfarmide ehitamisel ning mehhaniseerimisel tuleb šeflusalustes kolhoosides teha lepingu alusel, kusjuures kolhoosid peavad tasuma kõik kulud, mida ettevõtted ja organisatsioonid on teinud. Vaatamata sellele otsusele teevad tööstusettevõtted ja ehitused šeflusalustes kolhoosides sageli suuri ehitustöid, suunates selleks kõrvale suuri materiaalseid ja tehnilisi ressursse ning palju inimtööjõudu, millega kahjustatakse põhilise tootmisprogrammi täitmist; sealjuures ei õienda kolhoosid oma arveid ettevõtetega sageli õigeaegselt, teinekord aga ei hüvita üldse neid kulusid, mida ettevõtted ja ehitused kolhooside ühiskondlike hoonete ehitamisel on teinud. Seoses sellega teostavad ettevõtted küllaltki sageli seadusevastaseid operatsioone, kandes maha materjale ja seadmeid, samuti tööjõukulutusi tootmise alal.

NLKP Keskkomitee on arvamusel, et niisugune ebaõige praktika — kolhoosidele tasuta abi andmine — ei vasta riigi huvidele. Ühelt poolt toob see kaasa tööstusettevõtete ja ehituste rahaliste vahendite ning materiaalsete ja tehniliste ressursside raiskamise, teiselt poolt aga desorganiseerib kolhoose, arendab nendes ülalpeetava meeleolusid, pidurdab ühismajanduse arendamist ja tugevdamist kolhoosides. Praegu, kus kolhooside ühismajapidamisest saadud tulud on märksa suurenenud ja kus on võimalik organiseerida artellimajandust rentaablilt, peab iga kolhoos ehitama loomakasvatushooneid ja teisi objekte omaenda jõudude ning vahenditega. Kasutades aga ettevõtete-šeffide tasuta abi, lubavad kolhoosid sageli liialdusi, ei ehita seda, mida tegelikult vaja on, suhtuvad muretult kohalike ehitusmaterjalide kasutamisse, ei tõmba kolhoosnikuid ehitustööst aktiivsele osavõtmisele kaasa.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Keelata tööstusettevõtetel, ehitustel ja teistel riiklikel organisatsioonidel teha oma tööjõuga ja oma vahendite ning materiaalsete ja tehniliste ressursside arvel ehitustöid ja muid töid kolhoosides, neile kindlaksmääratud riikliku plaani täitmise kahjuks ja saamata kolhoosidelt tasu tehtud kulude katteks.

2. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid, liiduvabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, ministeeriumide ja keskasutuste juhtijaid rangelt juhinduma oma töös kolhoosidele šeflusabi andmisel NLKP Keskkomitee 1955. aasta jaanuaripleenumi otsusest.

NSV LIIDU MERELAEVASTIKU MINISTEERIUMI POLIITORGANITEST

NLKP Keskkomitee otsus

12. aprillil 1957

1. Et tõsta kohalike parteiorganite vastutust meretranspordi ettevõtete ja organisatsioonide töö eest, kaotada NSV Liidu Merelaevastiku Ministeeriumi poliitorganid: ministeeriumi poliitiline valitsus, laevanduste ja Arktika-organisatsioonide poliitilised osakonnad, mereteede valitsuste ja rajoonivalitsuste poliitilised osakonnad, poliitilise valitsuse parteiorganisaatorite ametikohad Arktika-ettevõtetes.

Silmas pidades neid erilisi tingimusi, milles töötavad merelaevad ja polaarõhulaevastik, kellel puudub pidev side territoriaalsete parteiorganisatsioonidega, säilitada ametikohad „kapteni abi poliitilisel alal" välisvetes sõitvatel laevadel ja rannasõidulaevadel, ametikohad „aviosalga komandöri asetäitja ja lennusadama ülema asetäitja poliitilisel alal", samuti polaarõhulaevastiku poliitiline osakond, jättes neile senise materiaalse kindlustatuse Merelaevastiku Ministeeriumi järgi. Määrata, et laevade kaptenite abisid poliitilisel alal valivad välja kohalikud parteiorganid, kellele panna ka nende töö juhtimine.

2. Seoses NSV Liidu Merelaevastiku Ministeeriumi poliitorganite kaotamisega kohustada oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, samuti vastavaid partei rajooni- ja linnakomiteesid tagama parteipoliitilise töö pidevat läbiviimist merelaevastiku ettevõtete ja organisatsioonide tööliste, insener-tehniliste töötajate ning teenistujate hulgas, põhjalikumalt uurima nende ettevõtete ja organisatsioonide tootmistegevust, pöörates erilist tähelepanu vajadusele tugevdada igakülgselt kasvatustööd välisvetes sõitvate laevade meeskondade ning Arktika-organisatsioonide töötajate hulgas.

3. Meretranspordi laevade parteiorganisatsioonide juhtimise tugevdamiseks luua:

a) Balti, Doonau, Kamtšatka-Tšukotka, Kaspia, Kaspia reidi, Murmanski, Põhja ja Eesti laevanduste ning Aasovi rajoonivalitsuse parteikomiteed põhikirjaliste parteikomiteede õigustes;

b) Vladivostoki ja Odessa linna meretranspordi parteikomiteed, allutades neile nende linnade territooriumil paiknevate laevade, sadamate, laevanduste valitsuste ja laevaremondiettevõtete parteiorganisatsioonid. Anda Vladivostoki ja Odessa linna meretranspordi parteikomiteedele partei rajoonikomitee õigused.

Kinnitada laevanduste parteikomiteede ja Vladivostoki ning Odessa linna meretranspordi parteikomiteede koosseisud ja töötajate palgamäärad.

4. Pidades silmas Dixoni, Dixi, Providence lahe ja Ugolnõi lahe Arktika-organisatsioonide kaugust territoriaalsetest partei-

organitest, nendega sidepidamise raskust ja nende Kaug-Põhja rajoonide edasiarenemise perspektiive, võtta vastu:

a) NLKP Krasnojarski Kraikomitee ja Magadani Oblastikomitee ettepanek moodustada Krasnojarski krais Dixoni rajoon, keskusega Dixoni asulas, eraldades tema territooriumi Ust-Jenissei rajooni koosseisust, ja Magadani oblastis Providence ja Beringi rajoonid, keskustega Providence ja Ugolnõi asulais, nimetades Ugolnõi asula ümber Beringi asulaks, eraldades nende uute rajoonide territooriumi vastavalt Tšukotka ja Anadõri rajooni koosseisust. Asutada partei Dixoni, Providence ja Beringi rajoonikomiteed ning kinnitada nende struktuur ja koosseisud.

Tunnistada otstarbekohaseks määrata nendes rajoonides rajooni täitevkomiteede koosseisude suuruseks 5—7 inimest. Kanda Beringi, Dixoni ja Providence rajoonid parteitöötajate ja nõukogude juhtivate töötajate palgamäärade poolest maarajoonide esimesse rühma;

b) NLKP Jakuudi Oblastikomitee ettepanek viia Buluni rajooni keskus Kjusjuri asulast Arktika-sadama Dixi asulasse.

5. Võtta vastu NLKP Sahalini Oblastikomitee ettepanek asutada partei Holmi linnakomitees täiendavalt veel kolme instruktori ametikohad.

Asutada vabastatud sekretäri ametikoht Sangari kaevanduse valitsuse parteiorganisatsioonis.

6. Teha oblasti- ja kraikomiteedele, liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele ja Merelaevastiku Ministeeriumile ülesandeks suunata poliitorganitest vabanevad töötajad meretranspordi partei- ja ametiühinguorganisatsioonide tugevdamiseks, kohalikesse parteiorganitesse tööle ja ettevõtetesse, kus neid kasutada vastavalt nende erialale.

7. Anda merelaevastiku poliitorganite poliitilise hariduse kabinetid meretranspordi ettevõtete parteiorganisatsioonidele, pannes nende kabinettide finantseerimise kohalikele parteiorganitele.

8. Ajalehed, mida meretranspordi ettevõtted ja poliitosakonnad välja annavad, anda edaspidi välja ettevõtete, parteikomiteede, partei rajoonikomiteede ja ametiühingu basseinikomiteede ajalehtedena.

9. Arktika-kollektiividele pideva poliitilise informatsiooni andmiseks ja kirjanduse ning kinofilmidega varustamiseks anda Poliitilise Valitsuse raadiobülletääni toimetus, kinobaas ja raamatuekspeditsioon koos olemasolevate koosseisudega üle Merelaevastiku Ministeeriumile.

10. Seoses sellega, et paljud merelaevad sõidavad oma töötingimuste tõttu teiste basseinide sadamatesse, kohustada laevanduste parteikomiteesid ja vastavaid partei rajooni- ja linnakomiteesid andma laevade parteiorganisatsioonidele, vaatamata nende kodusadamale, igakülgset abi parteipoliitilise töö läbiviimises

ning meremeeste kultuurilise ja elutarbelise teenindamise organiseerimises.

11. Teha ÜLKNÜ Keskkomiteele ülesandeks koos vastavate oblasti- ja kraikomiteedega ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedega arutada Merelaevastiku Ministeeriumi ettevõtete komsomoliorganite struktuuri ja koosseisude küsimust ning võtta vastu sellekohased otsused.

12. Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi (sm. Zverevit) eraldama liidueelarvesse kasutamata assigneeringud merelaevastiku poliitorganite ülalpidamiseks 1957. aastal ja kandma nendest summadest NLKP Keskkomitee Asjadevalitsusele vahendeid kulude katteks, mis on seotud partei rajoonikomiteede ja laevanduste parteikomiteede loomisega, vabastatud parteitöötajate täiendavate ametikohtade sisseseadmisega ja poliitilise hariduse kabinettide üleandmisega kohalikele parteiorganitele.

13. Teha NLKP Keskkomitee Asjadevalitsusele ülesandeks vastavate territoriaalsete parteiorganite eelarvetes ette näha summad laevanduste parteikonverentside läbiviimiseks, samuti parteikomiteede töötajate komandeerimiskuludeks.

14. Merelaevastiku poliitorganite arhiivid anda üle kohalikele parteiorganitele.

NSV LIIDU SOVHOOSIDE MINISTEERIUMI SÜSTEEMI SOVHOOSIDE PARTEI- JA KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE VABASTATUD SEKRETÄRIDE JA AMETIÜHINGU TÖÖLISKOMITEEDE ESIMEESTE PREMEERIMISEST 1956. AASTA TÖÖ EEST

NLKP Keskkomitee otsus

24. aprillil 1957

1. Arvesse võttes, et paljud NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi süsteemi sovhooside partei-, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid tegid 1956. aastal suurt massilist poliitilist tööd sovhooside töötajate hulgas, mis aitas täita sotsialistlikus võistluses võetud kohustusi põllumajandussaaduste tootmise suurendamise ja riigile vilja müümise alal, lubada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel, partei oblasti- ja kraikomiteedel premeerida NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi süsteemi sovhooside partei- ja komsomoliorganisatsioonide vabastatud sekretäre ja ametiühingu tööliskomiteede esimehi, kes oma tööga välja paistsid, kahe nädala kuni kahe kuu ametipalga ulatuses.

2. Preemiad nimetatud töötajatele maksta välja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, partei oblasti- ja kraikomiteede otsusel summadest, mida liiduvabariikide sovhooside ministeeriumid ja sovhooside valitsused nende käsutusse üle kannavad.

PARTEI-ALGORGANISATSIOONIDE VABASTATUD SEKRETÄRIDEST

NLKP Keskkomitee otsus

21. mail 1957

NLKP Keskkomitee konstateerib, et viimaste aastate jooksul on kõigis oblastites, kraides ja vabariikides järsult kasvanud vabastatud sekretäride arv väiksearvulistes partei-algorganisatsioonides, kus vastavalt NLKP põhikirjale peavad töö üldreeglina ära tegema vabastamata töötajad. Käesoleval ajal on palgaliste töötajate arv partei-algorganisatsioonides 1940. aastaga võrreldes suurenenud peaaegu viiekordseks, parteiorganisatsioonide võrk aga on sama aja jooksul suurenenud ligikaudu vaid kahekordseks.

Selline olukord ei vasta partei joonele, mis on suunatud kommunistide initsiatiivi ja isetegevuse igakülgsele arendamisele, palgalise aparaadi koondamisele ja odavamaks muutmisele. Vabastatud sekretäride olemasolu väiksearvulistes partei-algorganisatsioonides ei soodusta kommunistide aktiivsuse kasvu, loob nende hulgas ebaõige ettekujutuse, nagu võiksid parteitööd edukalt juhtida ainult palgalised, vabastatud töötajad. Kõik see pidurdab allastme parteikaadri kasvu ja edutamist, tema kasvatamist aktiivses parteipoliitilises töös.

NLKP Keskkomitee **otsustab:**

1. Määrata, et tööstusettevõtete, asutuste ja õppeasutuste partei-algorganisatsioonide vabastatud sekretäride ametikohtade sisseseadmisel peavad kohalikud parteiorganid rangelt juhinduma NLKP põhikirja nõudmisest, et partei-algorganisatsioonides, kus partei liikmeid ei ole üle 100, teevad parteitööd tavaliselt tootmistööst vabastamata töötajad.

2. Arvesse võttes spetsiifilisi töötingimusi, pidada võimalikuks säilitada juba varem sisseseatud vabastatud sekretäride ametikohad söekaevanduste, turbatööstusettevõtete, maagikaevanduste, naftatöönduste, raudtee- ja veetranspordi ettevõtete, metsatööstuskeskuste ja ehituste partei-algorganisatsioonides, kus on vähemalt 50 kommunisti, ja sovhooside ning masina-traktorijaamade parteiorganisatsioonides, kui neis on vähemalt 25 kommunisti.

3. Kohustada oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid kontrollima palgaliste parteitöötajate ametikohti partei-algorganisatsioonides ja likvideerima liigsed ametikohad, viies nende arvu vastavusse käesoleva otsuse esimese ja teise punktiga, ning kandma sellest kuu aja jooksul ette NLKP Keskkomiteele.

4. Tunnistada kehtetuks NLKP Keskkomitee 1949. aasta 31. augusti otsus, mille kohaselt seati sisse parteiorganisatsioonide vabastatud sekretäride ametikohad kõigis sovhoosides, mis on kantud esimesse ja teise rühma.

5. Lubada oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedel edaspidi, vastavalt käesolevale otsusele, kindlaks määrata partei-algorganisatsioonide vabastatud sekretäride ametikohad olemasolevate koosseisude ja oblasti, krai, vabariigi parteitöötajate palgafondi piirides, informeerides järgnevalt sellest NLKP Keskkomiteed.

Selle asemel et vastavalt käesoleva otsuse esimesele ja teisele punktile parteiorganisatsiooni vabastatud sekretäri ametikoht sisse seada, võivad oblasti- ja kraikomiteed ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed kindlaksmääratud palgafondi piirides maksta parteiorganisatsiooni sekretärile, kes ei ole tootmistööst vabastatud, lisatasu sekretäri ühe veerandi kuni poole palgamäära ulatuses, kuid mitte üle 700 rubla kuus.

6. Määrata, et kohalike parteiorganite palved vabastatud parteitöötajate täiendavate ametikohtade sisseseadmiseks partei-algorganisatsioonides vaadatakse NLKP Keskkomitee poolt läbi ainult iga aasta lõpul, partei eelarve kinnitamisel.

LIIDUVABARIIKIDE KOMMUNISTLIKE PARTEIDE KESKKOMITEEDELE MÕNEDE PARTEIORGANISATSIOONILISTE JA EELARVELISTE NING RAHANDUSLIKE KÜSIMUSTE LAHENDAMISE ÕIGUSE ANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
2. augustil 1957

Anda liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele õigus lahendada järgmisi küsimusi:

1. Kinnitada partei linna- ja rajoonikomiteede ning teiste alluvate parteiasutuste koosseisud; kaotada partei linna- ja rajoonikomiteesid ning luua uusi; arvata partei linna- ja rajoonikomiteed töötajate palga järgsetesse rühmadesse; teha muudatusi oblastikomiteede ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede koosseisudes, pidades sealjuures silmas, et need muudatused ei puudutaks parteikomitee struktuuri.

Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed teevad muudatusi parteiorganite koosseisudes ja kannavad partei linna- ja rajoonikomiteed palgarühmadesse vabariigi parteitöötajate palgafondi ja parteitöötajate koosseisude piirides, muudatusi struktuuris ja palgamäärades teevad nad aga NLKP Keskkomitee loal.

2. Moodustada uusi rajoone, suurendada ning kaotada olemasolevaid rajoone, samuti kindlaks määrata rajoonide keskused; kujundada töölisaleveid ja linna tüüpi aleveid linnadeks; arvata

linnad rajoonilise, oblastilise või vabariikliku alluvusega linnade kategooriasse. Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede otsused vabariigi administratiiv-territoriaalse korralduse muutmise kohta tehakse igal üksikul juhul teatavaks NLKP Keskkomiteele, nõukogude liinis aga NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile.

3. Anda luba rajooni- ja linnaajalehtede ning ametkondlike ajalehtede ja ajakirjade väljaandmiseks ning lõpetada nende väljaandmine (kooskõlastatult vastavate ministeeriumide ja keskasutustega); kindlaks määrata eranditult kõigi vabariigi territooriumil ilmuvate ajalehtede ja ajakirjade maht, perioodilisus ja tiraaž, selleks antud üldiste assigneeringute ja vabariigile eraldatud paberifondi piirides; kinnitada vabariiklike ning oblastite üldpoliitiliste ajalehtede ning ajakirjade toimetuste struktuur ja koosseisud, kindlaksmääratud tüüpkoosseisude ja palgafondide piirides; kinnitada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede kirjastuste tootmis- ja finantsplaan; kindlaks määrata raadiosaadete maht vabariikides ja oblastites, sealhulgas vähemusrahvuste jaoks ettenähtud raadiosaadete maht.

4. Asutada poliitilise hariduse kabinette ja marksismi-leninismi õhtuülikoole ning likvideerida neid, organiseerida lühiajalisi kursusi partei- ja propagandatöötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks, parteieelarve järgi antud assigneeringute piirides.

5. Vastavalt NLKP Keskkomitee poolt kindlaksmääratud tiitelnimekirjale kinnitada parteiorganite ja neile alluvate asutuste hoonete ning elumajade projektid ning nende ehitamise eelarved, parteieelarve järgi kinnitatud assigneeringute ja eelarvelise maksumuse normatiivide piirides.

6. Määrata maal asuvates partei rajoonikomiteedes komandeerimissummade kulutamise kord, nähes rajoonikomiteede töötajaile komandeerimiskulude tasumisele asumisel ette kindla palgalisa maksmist, parteieelarve järgi kinnitatud sellekohaste assigneeringute piirides.

7. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid kõigist oma otsustest, mis käesoleva otsuse punktides 1, 3 ja 4 ettenähtud küsimustes on vastu võetud, teatama NLKP Keskkomiteele iga kvartali esimese kuupäeva seisu järgi.

SEITSMES JAGU

NÕUKOGUDE ÜLESEHITUSTÖÖ JA SOTSIALISTLIKU SEADUSLIKKUSE TUGEVDAMISE KÜSIMUSED

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI

SEADLUS

25. aprillil 1956

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KOHTULIKU VASTUTUSE ÄRAMUUTMISE KOHTA ETTEVÕTETEST JA ASUTUSTEST OMAVOLILISE LAHKUMISE NING TÖÖLT MÕJUVA PÕHJUSETA PUUDUMISE EEST

Töötajate teadlikkuse kasvu ja nende ainelise heaolu ning kultuuritaseme tõusu tulemusena on distsipliin ettevõtetes ja asutustes tugevnenud. Neis tingimustes ei ole enam vajalik senine tööliste ja teenistujate kohtulik vastutus ettevõtetest ja asutustest omavolilise lahkumise ning töölt mõjuva põhjuseta korduva või kestva puudumise eest ja seda võib asendada distsiplinaarse ja ühiskondliku mõjutamise abinõudega.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium **otsustab:**

1. Kaotada tööliste ja teenistujate kohtulik vastutus ettevõtetest ja asutustest omavolilise lahkumise ning töölt mõjuva põhjuseta korduva või kestva puudumise eest.

2. Vabastada karistuse kandmisest isikud, kes on süüdi mõistetud ettevõtetest ja asutustest omavolilise lahkumise ning töölt mõjuva põhjuseta puudumise eest.

3. Lõpetada menetlus kõigis ettevõtetest ja asutustest omavolilise lahkumise ja töölt puudumise asjades, milliseid kohtud ei ole kuni käesoleva seadluse väljaandmiseni läbi vaadanud.

4. Kustutada karistatus kodanikele, kes on varem süüdi mõistetud ettevõtetest ja asutustest omavolilise lahkumise ja töölt puudumise eest ning karistuse juba ära kandnud, samuti neile kodanikele, kes on karistuse kandmisest käesoleva seadluse alusel vabastatud.

5. Omal soovil vabastamise korral peavad töölised ja teenistujad teatama sellest ettevõtte ja asutuse administratsioonile kaks nädalat ette.

6. Töölistel ja teenistujatel, kes on vabastatud töölt omal soovil, katkeb pidev tööstaaž ja nad saavad õiguse ajutise töövõime-

tuse abirahale pärast seda, kui nad on töötanud uues töökohas vähemalt kuus kuud[1].

Seda eeskirja ei rakendata:

a) tööliste ja teenistujate suhtes, kes vabanevad töölt seoses haiguse või invaliidsusega;

b) vanaduspensionile mineku korral;

c) isikute suhtes, kes katkestasid töö seoses kõrgemasse õppeasutusse või kesk-eriõppeasutusse vastuvõtmisega, samuti aspirantuuri astumisega;

d) isikute suhtes, kes lahkusid töölt seoses mehe või naise üleviimisega tööle teise maakohta;

e) rasedate naiste ja kuni aastasi lapsi omavate emade suhtes, seoses nende üleminekuga tööle oma elukoha järgi;

f) isikute suhtes, kes on vabastatud teistel mõjuvatel põhjustel, mis on NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustes ette nähtud.

7. Töölise või teenistuja töölt mõjuva põhjuseta puudumise korral rakendab ettevõtte direktor või asutuse juhataja ühte järgmistest abinõudest:

a) distsiplinaarkaristust vastavalt töö sisekorra eeskirjadele; ettevõtetes ja asutustes aga, kus kehtivad spetsiaalsed distsiplinaarmäärustikud, — vastavalt nendele määrustikele;

b) võtab ära õiguse saada protsendilist lisatasu väljateenitud aastate eest kuni kolmeks kuuks või vähendab ühekordset hüvitust väljateenitud aastate eest kuni 25 protsendi ulatuses;

c) töölt vallandamist, näidates tööraamatus ära, et töötaja on vallandatud töölt mõjuva põhjuseta puudumise eest. Vallandatud isikul katkeb pidev tööstaaž ja ta saab õiguse ajutise töövõimetuse abirahale pärast seda, kui ta on töötanud uues töökohas vähemalt kuus kuud.

Nende abinõude rakendamise asemel võib ettevõtte direktor või asutuse juhataja omal äranägemisel anda töölt mõjuva põhjuseta puudumise kohta olemasoleva materjali seltsimeheliku kohtu arutada.

8. Tunnistada kehtetuks:

a) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 26. juunist 1940 „Üleminekust kaheksatunnilisele tööpäevale ja seitsmepäevasele töönädalale ning ettevõtetest ja asutustest tööliste ja teenistujate omavolilise lahkumise keelamisest", välja arvatud seadluste paragrahvid 1 ja 2;

b) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 17. juulist 1940 „Masina-traktorijaamades töötavate traktoristide ja kombainerite omavolilise töölt lahkumise keelamisest";

c) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 19. oktoobrist 1940 „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitsee-

[1] Käesoleva seadluse § 6 on NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 31. I 57. a. osaliselt muudetud. *Toim.*

ritud tööliste ühest ettevõttest või asutusest teise ettevõttesse või asutusse kohustusliku üleviimise korrast";

d) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 14. juulist 1951 „Töölt põhjuseta puudumise — välja arvatud korduva ja kestva puudumise juhud — eest töölistele ja teenistujatele ettenähtud kohtuliku vastutuse asendamisest distsiplinaarse ja ühiskondliku mõjutamise abinõudega";

e) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 13. novembrist 1952 „Muudatuste ja täienduste tegemisest NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlustesse 17. juulist 1940 „Masina-traktorijaamades töötavate traktoristide ja kombainerite omavolilise töölt lahkumise keelamisest" ja 19. oktoobrist 1940 „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste ühest ettevõttest või asutusest teise ettevõttesse või asutusse kohustusliku üleviimise korrast"".

9. Teha liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumidele ülesandeks viia liiduvabariikide tööseadlusandlusesse vastavad muudatused, mis käesolevast seadlusest tulenevad.

NSV LIIDU KOHTUMINISTEERIUMI KAOTAMISEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus
30. mail 1956

Selleks et kaotada liigne tsentralisatsioon liiduvabariikide kohtuasutuste ja kohtuorganite töö juhtimises ning suurendada liiduvabariikide osatähtsust sel alal, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu **otsustasid:**

1. Tunnistada vajalikuks kaotada NSV Liidu Kohtuministeerium, pannes tema funktsioonid liiduvabariikide kohtuasutuste ja kohtuorganite töö juhtimisel liiduvabariikide kohtuministeeriumidele.

Esitada vastava seadluse projekt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile läbivaatamiseks.

2. Asutada NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures Juriidiline Komisjon, pannes temale NSV Liidu seadlusandluse kodifitseerimise ja süstematiseerimise, valitsuse ülesannete põhjal normatiivse iseloomuga küsimustes seadusandlike aktide ja valitsuse otsuste projektide väljatöötamise ja NSV Liidu Ministrite Nõukogule esitatavate normatiivse iseloomuga projektide esialgse läbivaatamise.

TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGUDE TÖÖ PARANDAMISEST JA RAHVAHULKADEGA SIDEMETE TUGEVDAMISEST

NLKP Keskkomitee otsus

22. jaanuaril 1957

1. Töörahva saadikute nõukogud on nõukogude rahva määratu suur saavutus. Tööliste ja talupoegade vankumatu liidu alusel ja töölisklassi juhtimisel tagas nõukogude kord sotsialismi võidu, meie kodumaa võimsuse kasvu, töötajate ainelise heaolu ja kultuuritaseme järjekindla tõusu, NSV Liidu rahvaste vennaliku sõpruse tugevnemise. Ajaloo käigus omandatud kogemused on täielikult kinnitanud Lenini õpetust, et nõukogud on töötajate kõikehaarav massiorganisatsioon, riigivõimu kõige demokraatlikum vorm, mis tagab rahva laialdast kaasatõmbamist „alaliseks ja kindlaks, sealjuures otsustavaks osavõtuks riigi demokraatlikust valitsemisest" (V. I. L e n i n, Teosed, 28. köide, lk. 437).

Erinevalt rahvavastasest, võltsitud ja kärbitud kodanlikust demokraatiast, mis eemaldab töötajad riigi valitsemisest, on nõukogude demokraatia tõeliselt rahvalik, sotsialistlik demokraatia, demokraatia kõigi töötajate jaoks. Nõukogude demokraatia üldrahvaliku iseloomu määrab ära meie ühiskonna kogu majanduslik ja sotsiaalne kord. Töörahva saadikute nõukogud tagavad rahvahulkade otsest osavõttu riigi valitsemisest, poliitilisest elust, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö juhtimisest. Töörahva saadikute nõukogudesse on valitud üle poolteise miljoni töölise, talupoja ja haritlase kõikidest meie kodumaal elavatest rahvustest. Peale selle võtavad miljonid töötajad aktiivselt osa nõukogude alaliste komisjonide, mitmesuguste komiteede, abistamise ühingute jne. tööst.

Täites NLKP XX kongressi otsuseid, milles kajastuvad kongressi poolt seatud grandioossed kommunistliku ülesehitustöö ülesanded, arendavad partei ja valitsus nõukogude demokraatiat järjekindlalt ja vankumatult edasi, kõrvaldavad kindlalt isikukultuse kahjulikud tagajärjed ning tagavad töötavate hulkade laialdast osavõttu riigi valitsemisest. Kõik see on kutsunud esile töörahva saadikute nõukogude töö teatava elavnemise ning tõstnud nende osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. Nõukogud on hakanud pöörama suuremat tähelepanu nõukogude inimeste ainelise heaolu tõstmise ja nende kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamise küsimustele, töötavate hulkade kasvatamisele kommunismi vaimus, rahvaga loodud sidemete edasisele tugevdamisele ja laiendamisele.

2. Koos sellega NLKP Keskkomitee konstateerib, et töörahva saadikute nõukogude ja nende täidesaatvate organite praktilises töös esineb suuri puudusi, paljude nõukogude töö tase ei vasta ikka veel partei XX kongressi poolt seatud ülesannetele.

Paljud kohalikud nõukogud täidavad nõrgalt oma funktsioone rahvahulkade organiseerimisel majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, ei hoolitse küllaldaselt töötajate eluliste vajaduste rahuldamise eest, ei pööra sageli tähelepanu suurtele puudustele elamuehituse alal, ei avalda vajalikku initsiatiivi ega sihikindlust koolide, haiglate, saunade, lasteasutuste, klubide ja raamatukogude, kaupluste, sööklate ja teiste elanikkonna teenindamise ettevõtete ja asutuste töö parandamiseks.

Faktid näitavad, et seal, kus partei ja nõukogude organid tegelikult hoolitsevad rahva vajaduste rahuldamise eest ja asuvad vajaliku energiaga asja juurde, ei lase tagajärjed end kaua oodata. Selles suhtes väärib igakülgset heakskiitmist Gorki linna partei ja nõukogude organisatsioonide initsiatiiv. Linnanõukogu töötas möödunud aasta algul rahvasaadikute, alaliste komisjonide ja nõukogude aktiivi laialdasel osavõtul välja üksikasjalise plaani linna elamuehituse, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise ning linna heakorrastamise kohta. See plaan arutati läbi ja kinnitati nõukogu istungjärgul, tema praktilisele täitmisele tõmmati kaasa elanikkonna laiad hulgad. Kasutades sisemisi võimalusi ja kohalikke ressursse, suurendasid gorkilased ainult ühe aasta jooksul elamuehituse peaaegu kahekordseks ja andsid ekspluatatsiooni 116 000 ruutmeetrit elamispinda, ehitasid uusi trammiteid 22 kilomeetri ulatuses ja trollibussiliine 11 kilomeetri ulatuses, seadsid viiekümnel tänaval sõidu- ja kõnniteed heasse korda, istutasid 100 000 puud ja 200 000 põõsast. Suurt tööd elamuehituse alal ja linnade heakorrastamisel teevad elanikkonna laialdasel osavõtul ka töörahva saadikute nõukogud Moskvas, Leningradis, Kiievis, Minskis, Stalingradis, Omskis, Rjasanis, Irkutskis.

Positiivseid tulemusi võib sel alal saavutada mitte ainult suurtes linnades ja tööstuskeskustes, vaid ka igas maarajoonis. On vaja ainult, et nõukogud oskuslikult organiseeriksid rahva initsiatiivi, näitaksid üles suuremat järjekindlust nende küsimuste lahendamisel. Belgorodi oblastis ehitati möödunud aastal elanikkonna aktiivsel osavõtul 1700 maja kolhoosnikute jaoks, 45 klubi, 33 koolimaja, 6 raamatukoguhoonet, 73 hoonet lasteaedade ja -sõimede jaoks, 25 sünnitusmaja, 16 arstiabipunkti, 17 sauna, 117 spordiväljakut, remonteeriti teid 2218 kilomeetri ulatuses, radiofitseeriti 110 asustatud punkti. Suurt tööd kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise alal teevad Kustanai oblasti Taranovski rajooni nõukogu, Stalino oblasti Marinka rajooni nõukogu, Vladimiri oblasti Vladimiri rajooni nõukogu, Kirgiisi NSV Oši rajooni Kašgar-Kišlaki külanõukogu jt. Kuid niisuguseid näiteid, kus avaldub loov aktiivsus sisemiste võimaluste kasutamisel ja töötavate hulkade organiseerimisel, on seni ikka veel vähe.

Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede, partei krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteede tähtis ülesanne seisab selles, et lühikese ajaga kõrvaldada puudused kohalike nõukogude töös, tõsta nõukogude ja nende täidesaatvate organite osa-

tähtsust partei ja valitsuse poliitika teostamisel majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. On vaja pidevalt suunata nõukogude tegevust majandusliku ja kultuurilise elu aktuaalsete küsimuste lahendamisele, igakülgselt laiendada nõukogude sidemeid rahvaga, aidata nõukogudel tõepoolest kujuneda tegelikeks rahvahulkade organisaatoreiks võitluses meie sotsialistliku riigi edasise kindlustamise eest.

Ellu viies Keskkomitee detsembripleenumi otsuseid, peavad kohalikud nõukogud ja nende täitevkomiteed suurendama oma mõju ja vastutust tööstus- ja põllumajandustöö alal, peavad taotlema, et iga tehas, vabrik, ehitusettevõte, kolhoos, sovhoos ja masina-traktorijaam täidaks tootmisplaani ja tootmisülesandeid. On vaja, et nõukogude organid pidevalt tegeleksid elamute, koolimajade, haiglate, lasteasutuste, kommunaalning elutarbeliste ettevõtete ehitamise ja remondiga, elanikkonna teenindamise alal normaalse töö organiseerimisega, linnade ja külade heakorrastamisega, linnatranspordi ja side parandamisega. Nõukogud peavad üles näitama suuremat initsiatiivi kohalike ehitusmaterjalide leidmises ja ärakasutamises, individuaalelamuehituse laiendamises, teostama efektiivset kontrolli rahasummade ja materjalide õige kulutamise üle, lubamata nende killustamist ja kinnikülmutamist, kindlalt likvideerima igasugused liialdused, mis ehitustööde maksumust tõstavad.

Niisama vastutusrikkad ülesanded seisavad nõukogude ees ka riikliku ja kooperatiivse kaubanduse parandamisel, elanikkonna varustamisel hädavajalike tarbeesemetega. Töörahva saadikute nõukogud peavad hästi organiseerima iga kaupluse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tööd, tagama tarbijate kultuurset teenindamist, järjekindlalt võitlema iga liiki kuritarvidustega, võtma tarvitusele konkreetsed abinõud kohalike ressursside ärakasutamiseks toiduainete ja laiatarbekaupade tootmise igakülgse arendamise eesmärgil, igakülgselt ergutades nõukogude, majandus- ja kooperatiivsete organisatsioonide initsiatiivi sel alal.

Et veelgi tõsta kohalike nõukogude töö taset ning suurendada nende vastutust majanduse ja kultuuri edasiarendamise eest, on vaja, et liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteed, ülemnõukogude presiidiumid ja ministrite nõukogud, juhindudes keskkomitee detsembripleenumi otsustest, võtaksid lähemal ajal tarvitusele praktilised abinõud nõukogude õiguste laiendamiseks ja eeskätt krai, oblasti, linna, rajooni rahvamajanduse planeerimise, kohaliku ja kooperatiivtööstuse ettevõtete toodangu tootmise ja jaotamise, elamuehituse, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ning teede ehitamise organiseerimise ja ehitusmaterjalide ning kütteainete tootmise laialdase arendamise küsimustes, samuti rahanduslike ning eelarveliste küsimuste lahendamisel.

3. NLKP Keskkomitee on arvamisel, et töörahva saadikute nõukogud kasutavad nõrgalt ära neile konstitutsiooniga antud

õigusi majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimuste lahendamises, neile alluvate valitsemisorganite ja ettevõtete juhtimises, ühiskondliku korra ja kodanike õiguste kaitsmise ning sotsialistlikust seaduslikkusest kinnipidamise tagamises. Neid väga tähtsaid nõukogude praktilise töö küsimusi esitatakse istungjärkudele arutamiseks harva. Paljud täitevkomiteed, täitevkomiteede valitsuste ja osakondade juhtijad, samuti majandusorganisatsioonide juhtijad ei anna nõukogudele oma tööst aru, mille tagajärjeks on kontrolli puudumine ja nõukogude kui kohalike riigivõimuorganite juhtiva osa nõrgenemine. Paljudel juhtudel piirduvad nõukogude istungjärgud jooksva iseloomuga pisiküsimuste arutamisega, istungjärke viiakse läbi formaalselt, mõnikord ainult selleks, et täitevkomiteede poolt ettevalmistatud otsuste projekte paraadlikult heaks kiita. Selle tagajärjel toimuvad istungjärgud vajaliku aktiivsuseta, nõukogude organite ja nende juhtijate töös esinevaid puudusi ja vigu ei võeta terava kriitika alla, rahvasaadikute poolt tehtud ettepanekud jäävad sageli tähele panemata, vastuvõetavad otsused on aga vähekonkreetsed, kubisevad üldsõnalistest üleskutsetest ja deklaratsioonidest.

Partei- ja nõukogude organid peavad võtma tarvitusele kõik abinõud selleks, et nõukogude osa aktiviseerida, täita nende tegevus võitleva sisuga ning tagada, et nad oma õigusi täielikult ära kasutaksid. On vaja tagada istungjärkude korrapärane kokkukutsumine, märksa laiendada istungjärkudel arutatavate küsimuste sfääri. Istungjärke ei tohi korraldada paraadiks ja ettenähtud abinõude vormiliseks ning pidulikuks heakskiitmiseks, vaid selleks, et asjalikult arutada ning lahendada krai, oblasti, linna, rajooni majandusliku ja kultuurilise elu aktuaalseid küsimusi, millede hulka kuuluvad näiteks rahvamajandusplaanid, eelarve, tööstuse töö, põllumajanduse arendamine, elamuehituse, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise ning linnamajanduse olukord, rahvahariduse, tervishoiu, kaubanduse, ühiskondliku toitlustamise organite ning miilitsaorganite töö, sotsialistliku omandi ja kodanike isikliku omandi kaitsmise ja kuritegevuse vastu võitlemise küsimused. Süstemaatiliselt arutada istungjärkudel täitevkomiteede aruandeid, samuti nõukogude ja majandusaparaadi vastavate lülide juhtijate aruandeid, ettekandeid valijate juhendite täitmise kohta.

Nõukogude istungjärkudel tuleb luua olukord, mis tagab kriitika ja enesekriitika laialdast arendamist, nii et rahvasaadikutel oleks võimalik igakülgselt ja kiirustamata arutada ülesseatud küsimusi, teha omapoolseid märkusi ja ettepanekuid, pärida täitevorganitelt ja majandusorganisatsioonide juhtijatelt aru ning saada nendele arupärimistele üksikasjalised vastused. On tarvis sisse seada niisugune kord, et täitevkomiteed kannaksid istungjärkudel rahvasaadikutele ette istungjärkudevahelisel ajal tehtud töö põhiküsimustest, samuti nõukogu otsuste täitmisest. Täitevkomiteede, nende valitsuste ja osakondade juhtijad peavad rahva-

saadikute kriitiliste märkuste, järelepärimiste ja ettepanekute kohta andma üksikasjalisi vastuseid ja seletusi tarvituselevõetud abinõude kohta.

Tuleb teha lõpp niisugusele ebanormaalsele nähtusele, kus elanikkond tegelikult ei tea, missuguseid küsimusi kohalikud nõukogud ja nende täidesaatvad organid arutavad ja milliseid otsuseid nad vastu võtavad. Ülesanne seisab selles, et tagada nõukogude töö avalikkus, laialdaselt valgustada nende tegevust kohalikus ajakirjanduses ja raadiosaadetes, teha vastuvõetavad otsused elanikkonnale teatavaks. Iga kord, kui istungjärk on lõppenud, peavad rahvasaadikud üldreeglina kohtuma oma valijatega, informeerima neid vastuvõetud otsustest ja tegema kohapeal organiseerimistööd nende otsuste täitmiseks.

4. Tõsiseid puudusi esineb nõukogude massilises organiseerimistöös. Paljud nõukogud ja nende täitevkomiteed ei tugine töötajate laialdasele aktiivile, nad on elanikkonnaga nõrgalt seotud. Täitevkomiteede ja nende osakondade juhtijad ei pea sageli oma kohuseks esineda töötajate ees ettekannetega nõukogude tööst, nad ei võta jutulesoovijaid korrapäraselt vastu, ja sellepärast jäävad kodanike põhjendatud palved paljudel juhtudel lahendamata. Näiteks võtavad Fergana oblasti täitevkomitee esimees ja esimehe asetäitjad töötajaid harva vastu, rikuvad kodanike vastuvõtuks ettenähtud korda ja ei ole vastuvõtupäevadel sageli kohal. Stavropoli krainõukogu saadikud kritiseerivad õigesti oma täitevkomiteed selle eest, et ta side kohalike organisatsioonidega on nõrk ja et ta ei tunne rajoonide, kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade konkreetset elu. Kahjuks esinevad taolised puudused ka teiste kohalike nõukogude täitevkomiteede töös. Küllaltki palju on ka nõukogude saadikuid, kes samuti valijatega harva kohtuvad, ei anna neile aru oma tööst, ei arvesta rahvahulkade poolt tehtud kriitikat ja kaotavad sellega vastutustunde rahva ees.

Keskkomitee juhib kõigi partei- ja nõukogude organisatsioonide tähelepanu vajadusele tunduvalt parandada nõukogude massilist organiseerimistööd ja veelgi tugevdada nende sidet elanikkonnaga. Erilist tähelepanu tuleb pöörata rahvasaadikutega tehtava töö parandamisele, vajadusele aktiviseerida nende tegevust nõukogudes ja valijate hulgas. Nõukogude saadikud peavad pidevalt olema kõige tihedamates rahvahulkades, tundma rahvahulkade vajadusi, nõudmisi ja meeleolusid, korrapäraselt kohtuma oma valijatega, võtma neid vastu, tähelepanelikult tutvuma elanikkonna avalduste ja kaebustega ning aitama kaasa nende lahendamisele. Parteiorganisatsioonid ja nõukogude täitevkomiteed peavad aitama organiseerida rahvasaadikute kohtumisi oma valijatega ja rahvasaadikute perioodilisi aruandeid oma tööst ja nõukogu tööst.

Arvesse võttes, et valijate usaldust mitteõigustanud rahvasaadikute tagasikutsumise õigust, nagu see on konstitutsioonis

ette nähtud, rahvasaadikute tagasikutsumise korra puudumise tõttu tegelikult ei kasutata, peavad liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogude presiidiumid lähemal ajal välja töötama eeskirjad, milles määrata kindlaks kohalike nõukogude saadikute tagasikutsumise kord.

Nõukogude töö parandamine oleneb suuresti täidesaatvate organite töö õigest organiseerimisest. Nõukogude täitevkomiteed ja nende osakonnad peavad kultuurpoliitilist ja majanduslikku ülesehitustööd vahetult ja pidevalt juhtima, hoolitsema töötajate vajaduste ning nõudmiste rahuldamise eest, viima ellu nõukogude ja kõrgemalseisvate riigiorganite otsused. Täitevkomiteed peavad kogu oma tegevuses tuginema rahvasaadikutele ja rohkearvulisele nõukogude aktiivile, rangelt kinni pidama kollektiivsuse põhimõttest nõukogude töös ning vältima säärast olukorda, kus täitevkomiteed asendavad nõukogusid niisuguste küsimuste lahendamisel, mida tegelikult tuleb arutada istungjärkudel.

5. Suurt osa etendavad nõukogude praktilises töös ning nende ja rahvahulkade vaheliste sidemete tugevdamises alalised komisjonid. Selles suhtes väärib heakskiitmist töö, mida teevad Moskva Linna Töörahva Saadikute Nõukogu alalised komisjonid, kes aktiivselt kaasa aitavad nõukogu ja kõrgemalseisvate riigiorganite otsuste elluviimisele, aitavad täitevkomiteel organiseerida linnamajanduse arendamise plaanide täitmist. Komisjonid kontrollivad süstemaatiliselt Moskva nõukogu täitevkomitee osakondade ja valitsuste ning temale alluvate ettevõtete ja asutuste tööd, avastavad nende töös puudusi ja aitavad neid kõrvaldada. Suurt tööd teevad samuti Minski Oblasti Dzeržinski Rajooni Töörahva Saadikute Nõukogu alalised komisjonid. Selle nõukogu põllumajanduskomisjon valmistab agronoomide, zootehnikute, mehhanisaatorite ja kolhoosiaktiivi laialdasel osavõtul regulaarselt ette tähtsaid küsimusi rajooni põllumajanduse arendamise alalt ja esitab need täitevkomiteele ja istungjärkudele arutamiseks, teeb järjekindlat organiseerimistööd vastuvõetud otsuste elluviimiseks. Kuid mitte kõikjal ei tööta alalised komisjonid veel hästi. Paljudes nõukogudes eksisteerivad komisjonid formaalselt, nad ei tõmba oma tööle kaasa aktiivi tööliste, kolhoosnikute ja intelligentsi hulgast.

Parteiorganid ja nõukogude täitevkomiteed peavad tõsiselt parandama alaliste komisjonide tööd ning tagama, et nad täidaksid aktiivset osa istungjärkudele ja täitevkomiteede koosolekutele esitatavate küsimuste ettevalmistamises, nõukogude ja kõrgemalseisvate organite otsuste täitmise kontrollimises, organiseerimistöö läbiviimises rahva hulgas. Alalised komisjonid peavad osa võtma otsuste projektide koostamisest, esinema istungjärkudel kaasaruannetega, osa võtma majandusplaanide arutamisest, kontrollima nõukogule alluvate ettevõtete ja asutuste tegevust. Täitevkomiteed, osakonnad ja valitsused peavad alaliste komisjonide ettepanekud läbi vaatama ning võtma nende suhtes tarvitusele

praktilised abinõud. On tarvis ka laiendada komisjonide õigusi. Otstarbekas on näiteks sisse seada kord, et nõukogude elamukomisjonid vaataksid eelnevalt läbi ja teeksid oma soovitused elamispinda vajajate rahuldamise järjekorra kohta, võtaksid osa elamispinna jaotamise küsimuste lahendamisest.

6. NLKP Keskkomitee on arvamisel, et kõigi parteiorganisatsioonide, töörahva saadikute nõukogude ja nende täitevkomiteede tähtsaks ülesandeks on veelgi täiustada nõukogude aparaadi tööd, otsustavalt võidelda bürokratismi ja asjaajamise venitamise nähtuste vastu, võidelda elanikkonna vajadustesse hoolimatu suhtumise vastu iga asutuse ja ettevõtte töös, kõigepealt aga täitevkomiteede enda, nende valitsuste ja osakondade töös.

Faktid annavad tunnistust sellest, et töötajate elulised vajadused ei leia sageli täit rahuldamist mitte sellepärast, et kohalikel nõukogudel puuduvad selleks vajalikud tingimused ja materiaalsed võimalused, vaid bürokratismi ja paberliku asjaajamise tõttu, mõnede nõukogude töötajate vastutustundetuse tõttu, kes on kaotanud sideme rahvaga ega näe paberi tagant elavaid inimesi.

Bürokratismi ja paberliku asjaajamise avaldused nõukogude aparaadi töös, ükskõikne suhtumine inimestesse on niisugune pahe, mis tekitab kahju kommunistlikule ülesehitustööle. Ei tohi jätta karistamata töötajaid, kes suhtuvad inimestesse südametult, käituvad jämedalt ja kõrgilt, kes venitavad elanikkonna kaebuste ja palvete läbivaatamisega. On tarvis kasvatada nõukogude töötajates kõrge vastutuse ja isikliku tagasihoidlikkuse tunnet, nõuda inimestesse tähelepanelikku suhtumist, pidades meeles, et nõukogude aparaadi ja nende juhtijate töö järgi hindavad töötajad ka kogu nõukogude võimu tööd. Bürokratismi ja paberliku asjaajamise otsustav väljajuurimine ei tohi kujutada endast lühiajalist kampaaniat, vaid selleks on vaja pidevalt, järjekindlalt ja visalt võidelda selle pahe vastu.

Nõukogude aktiivsuse suurenemine, nende ja rahvahulkade vaheliste sidemete laiendamine ning nõukogude tõhusam kontroll täitevkomiteede ja nõukogude ning majandusaparaadi kõigi lülide üle aitab kahtlemata veelgi rohkem tugevdada kohalikke riigivalitsemise organeid ning kõrvaldada neid suuri puudusi ja bürokraatlikke moonutusi, mis nõukogude asutustes ja organisatsioonides ikka veel esinevad.

7. Meie partei kui nõukogude ühiskonna juhtiv ja suunav jõud vastutab kõige eest, mis tehakse meie maal, — nõukogude, ametiühingute, kommunistliku noorsooühingu, töötajate kõigi massiliste ühiskondlike organisatsioonide töö eest. Parteiorganisatsioonid kannavad otsest vastutust ka kohalike nõukogude tegevuses esinevate suurte puuduste eest. On tarvis tunnistada, et parteiorganid oma praktilises töös nõukogude juhtimisel segavad paljudel juhtudel nõukogude organite administratiivsesse ja korraldavasse tegevusse vahele, asendavad nõukogude organeid majanduslike ja teiste küsimuste lahendamises, unustavad partei tähtsa

juhendi, et „ei tohi mingil tingimusel segi ajada parteikollektiivide funktsioone nõukogude kui riigiorganite funktsioonidega ... Oma otsused peab partei ellu viima nõukogude organite kaudu, N õ u k o g u d e k o n s t i t u t s i o o n i r a a m i d e s. Partei püüab nõukogude tegevust j u h t i d a, kuid mitte nõukogusid asendada" („NLKP ... resolutsioonid ja otsused", I osa, lk. 446).

Keskkomitee kohustab kõiki parteiorganisatsioone tegema järsu lõpu olukorrale, kus nõukogud ja nende täitevkomiteed võetakse tarbetult eestkoste alla ja kus nende tegevusse väiklaselt vahele segatakse, tagama nõukogude töös initsiatiivi ja isetegevuse edasiarendamise. Tuleb silmas pidada, et partei rajooni-, linna- ja oblastikomitee ei tohi nõukogude organeid asendada, oma tegevusega riigivalitsemise organite tööd täiendada.

Nõukogude õige juhtimine parteikomiteede poolt seisab kõigepealt nõukogude organite tugevdamises kogenud, ettevalmistatud ja algatusvõimeliste töötajatega, kes suudavad tegelikult partei joont läbi viia. On tarvis kannatlikult kasvatada juhtivat nõukogude kaadrit temale ülesandeks tehtud töö eest range vastutustunde vaimus, nõukogude aparaadi töös esinevatesse puudustesse leppimatu suhtumise ja riikliku distsipliini tugevdamise vaimus. On tarvis ka lõpp teha praktikale, mis seisab selles, et valitavale tööle nõukogudes koopteeritakse inimesi ning vabastatakse nõukogude töötajaid töörahva saadikute nõukogu otsuseta.

Parteikomiteed peavad aktiviseerima parteigruppide tööd nõukogudes ja täitevkomiteedes, suurendama nende osatähtsust ja vastutust nende organite tegevuse eest. Praegusel ajal aga ei täida suurem osa nõukogudes olemasolevaist parteigruppidest rahuldavalt oma funktsioone, nagu need on NLKP põhikirjas kindlaks määratud, nende töö kannab suurelt osalt formaalset iseloomu, nad tulevad harva kokku, ei aruta antud nõukogu kommunistide töö küsimusi. Säärast olukorda ei saa pidada normaalseks, sest see tekitab kahju nõukogude organite parteilisele juhtimisele. On tarvis tagada, et kõik parteiorganite direktiivid, mis puudutavad nõukogude tööd, viidaks ellu nõukogudes töötavate kommunistide kaudu ja nõukogude täitevkomiteede ning istungjärkude parteigruppide kaudu.

8. NLKP Keskkomitee kohustab partei- ja nõukogude organeid ära kasutama eelseisvaid kohalike töörahva saadikute nõukogude valimisi kogu nõukogude tegevuse elustamiseks ja tagama nõukogudesse tööliste, kolhoosnikute ja intelligentsi vääriliste esindajate valimise.

Nõukogude valimised toimuvad partei XX kongressi otsuste poolt esilekutsutud suure poliitilise ja tööalase vaimustuse olukorras. Sotsialistliku demokratismi edasiarendamine on tõstnud töötajate aktiivsust, suurendanud rahvahulkade kontrolli nõukogude, täitevkomiteede ja rahvasaadikute töö üle. Nendes tingimustes võib oodata, et kriitika riigivõimu organite ja meie töötajate aadressil kujuneb valimiste käigus veelgi teravamaks, et

rahvasaadikutele esitatavad nõudmised veelgi suurenevad, et aktiivsus saadikukandidaatide arutamisel märksa tõuseb. On tarvis, et parteiorganid, kohalikud nõukogud ja nende töötajad õigesti suhtuksid rahvahulkade poolt tehtavasse kriitikasse ja võtaksid tarvitusele abinõud nõukogude organite tegevuses esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Samal ajal tuleb silmas pidada, et üksikud vaenulikud nõukogudevastased elemendid püüavad valimiskampaaniat ära kasutada nõukogude korra laimamiseks, laiendada üksikuid bürokratismist tingitud moonutusi kogu riigiaparaadile, et ainult riigiaparaati teotada. Parteiorganisatsioonid peavad andma otsustava vastulöögi vaenulikele ja demagoogilistele elementidele ning võtma oma kaitse alla ausad ja kohusetruud töötajad, kes on esitatud saadikukandidaatideks.

On vaja laialdaselt teha organiseerimistööd ja agitatsioonining propagandatööd ning selle alusel tagada kõigi valijate aktiivne osavõtt valimistest. Massiline poliitiline töö, mida valimiskampaania ajal tehakse, peab silmas pidama ülesannet mobiliseerida töötajad partei XX kongressi ja NLKP Keskkomitee detsembripleenumi otsuste edukale täitmisele. Selle töö käigus tuleb laialdaselt selgitada kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse poliitikat, mis on suunatud tööstuse ja põllumajanduse edasiarendamisele, rahva ainelise heaolu ja kultuuritaseme järjekindlale tõstmisele.

Loengutes, ettekannetes ja vestlustes tuleb näidata nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra suuri eeliseid kapitalistliku korraga võrreldes ja nõukogude demokraatia suuri eeliseid kodanliku demokraatiaga võrreldes, selgitada NSV Liidu Konstitutsiooni ja liiduvabariikide ning autonoomsete vabariikide konstitutsioone, kommunistliku partei leninlikku rahvuspoliitikat, NSV Liidu kodanike õigusi ja kohustusi. On tarvis selgesti näidata, missugust edu on meie rahvas saavutanud kommunistliku partei juhtimisel, esile tuua need perspektiivid, mis avanevad meie maa ees seoses kuuenda viie aasta plaani elluviimisega. Meie edusammudest rääkides ei tohi propagandistid ja agitaatorid olemasolevaid raskusi ja puudusi maha vaikida, nad peavad õigesti seletama nende raskuste põhjusi ja mobiliseerima töötajaid nendest raskustest jagusaamisele.

Eelseisvatel valimistel astub kommunistlik partei nagu varemgi välja koos ametiühingutega, kommunistliku noorsooühinguga ja töötajate teiste organisatsioonide ning ühingutega. Sellepärast peavad saadikukandidaadid olema kommunistide ja parteitute bloki ühisteks kandidaatideks.

Kandidaatide ülesseadmisel ei tohi esineda kiirustamist, neid tuleb aegsasti arutada tööliste koosolekuil tsehhide järgi, kolhoosnikute koosolekuil brigaadide järgi, kokku leppida, üldine arvamus välja selgitada, ja alles seejärel kollektiivi üldkoosolekul üles seada ühine kandidatuur.

Ei saa tunnistada normaalseks, kui eelmistel aastatel valiti nõukogudesse vähe töölisi ja kolhoosnikuid, kes töötavad otseselt tootmises, ja et mõningane osa saadikukandidaatidest seati üles ainult ametikoha pärast ning valiti üheaegselt mitme nõukogu saadikuks. On vaja parandada selline olukord ja tagada tööliste ja kolhoosnikute laialdasem valimine nõukogude koosseisu.

Parteiorganisatsioonid peavad rangelt jälgima konstitutsioonist ja valimiste määrustikust kinnipidamist, organiseerima saadikukandidaatide laialdast arutamist valijate koosolekuil. On vaja, et saadikukandidaatide kohtumised valijatega kannaksid massilist iseloomu, et valijail oleks võimalik põhjalikult tutvuda iga saadikukandidaadiga enne tema registreerimist valimiste ringkonnakomisjonis ja kandidaadi ühiskondlikku ning tööalast tegevust kriitiliselt hinnata.

NLKP Keskkomitee on veendunud, et eelseisvad kohalike töörahva saadikute nõukogude valimised demonstreerivad veel kord võimsalt meie rahva jõude, tema koondumist kommunistliku partei ümber, tema valmisolekut toetada ka edaspidi Nõukogude riigi sise- ja välispoliitikat, mida meie partei suunab. Valimised tugevdavad veelgi rohkem töölisklassi ja talurahva liitu, NSV Liidu rahvaste sõprust, kutsuvad esile töötajate poliitilise ja tööalase aktiivsuse uue tõusu võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest.

SEADUS LIIDUVABARIIKIDE KOHTUKORRALDUST KÄSITLEVA SEADUSANDLUSE NING TSIVIIL-, KRIMINAAL- JA PROTSESSIKOODEKSITE KEHTESTAMISE ÜLEANDMISE KOHTA LIIDUVABARIIKIDE KOMPETENTSI

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu **otsustab:**

§ 1. Anda liiduvabariikide kompetentsi liiduvabariikide kohtukorraldust ja kohtupidamist käsitlev seadusandlus, samuti tsiviil- ja kriminaalkoodeksite kehtestamine, jättes NSV Liidu kompetentsi kohtukorraldust ja kohtupidamist käsitleva seadusandluse aluste ning tsiviil- ja kriminaalseadusandluse aluste kindlaksmääramise.

§ 2. Vastavalt käesoleva seaduse 1. artiklile sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 14 punkt „u" järgmiselt:

„u) kohtukorralduse ja kohtupidamise põhialuste, tsiviil- ja kriminaalseadusandluse põhialuste kindlaksmääramine".

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
A. GORKIN

Moskva, Kreml, 11. veebruaril 1957

SEADUS
OBLASTITE JA KRAIDE ADMINISTRATIIV-TERRITORIAALSE KORRALDUSE KÜSIMUSTE LAHENDAMISE LIIDUVABARIIKIDE KOMPETENTSI ÜLEANDMISE KOHTA

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu **otsustab:**

§ 1. Anda liiduvabariikide kompetentsi liiduvabariikide oblastite ja kraide administratiiv-territoriaalse korralduse küsimuste lahendamine.

Jätta NSV Liidu Konstitutsioonist välja säte, et NSV Liidu kompetentsi kuulub uute oblastite ja kraide moodustamise kinnitamine, jättes NSV Liidu kompetentsi liiduvabariikide koosseisus uute autonoomsete vabariikide ja autonoomsete oblastite moodustamise kinnitamise.

Seoses sellega sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 14 punkt „f" järgmiselt:

„f) liiduvabariikide koosseisus uute autonoomsete vabariikide ja autonoomsete oblastite moodustamise kinnitamine."

§ 2. Jätta NSV Liidu Konstitutsiooni paragrahvist 22 välja administratiivsete oblastite ja kraide loetelu.

Vastavalt sellele ning seoses seadusega „Balkaari, tšetšeeni, inguši, kalmõki ja karatšai rahva rahvusliku autonoomia taastamist käsitlevate NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamisest" sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 22 järgmiselt:

„§ 22. Vene Nõukogude Föderatiivsesse Sotsialistlikku Vabariiki kuuluvad: Baškiiri, Burjaatmongoli, Dagestani, Kabardiini-Balkaari, Karjala, Komi, Mari, Mordva, Põhja-Osseedi, Tatari, Udmurdi, Tšetšeeni-Inguši, Tšuvaši ning Jakuudi Autonoomne Nõukogude Sotsialistlik Vabariik; Adõgee, Mägi-Altai, Juudi, Kalmõki, Karatšai-Tšerkessi, Tuva ning Hakassi autonoomne oblast."

§ 3. Jätta NSV Liidu Konstitutsiooni paragrahvidest 26 ja 27 välja administratiivsete oblastite loetelu, sõnastades need paragrahvid järgmiselt:

„§ 26. Usbeki Nõukogude Sotsialistlikku Vabariiki kuulub Kara-Kalpaki Autonoomne Nõukogude Sotsialistlik Vabariik."

„§ 27. Tadžiki Nõukogude Sotsialistlikku Vabariiki kuulub Mägi-Badahšani autonoomne oblast."

§ 4. Sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 28 järgmiselt:

„§ 28. Liiduvabariikide oblastite ja kraide administratiiv-territoriaalse struktuuri küsimuste lahendamine kuulub liiduvabariikide kompetentsi."

§ 5. Jätta ära NSV Liidu Konstitutsiooni paragrahvid 23, 29, 29-a ja 29-b.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees K. VOROŠILOV
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. GORKIN

Moskva, Kreml, 11. veebruaril 1957

SEADUS
NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PÕHIMÄÄRUSE KINNITAMISE NING NSV LIIDU KONSTITUTSIOONI (PÕHISEADUSE) PARAGRAHVIDE 104 JA 105 MUUTMISE JA TÄIENDAMISE KOHTA

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu **otsustab:**

§ 1. Kinnitada NSV Liidu Ülemkohtu põhimäärus.

§ 2. Seoses muutustega NSV Liidu Ülemkohtu kompetentsis ja liiduvabariikide kohtuorganite õiguste laiendamisega teha vastavad muutused ja täiendused NSV Liidu Konstitutsiooni paragrahvides 104 ja 105, sõnastades need paragrahvid järgmiselt:

„§ 104. NSV Liidu Ülemkohus on kõrgeim kohtuorgan. NSV Liidu Ülemkohtule pannakse NSV Liidu kohtuorganite, samuti liiduvabariikide kohtuorganite kohtuliku tegevuse järelevalve seadusega kindlaksmääratud piires."

„§ 105. NSV Liidu Ülemkohus valitakse NSV Liidu Ülemnõukogu poolt viieks aastaks.

NSV Liidu Ülemkohtu koosseisu kuuluvad ametikoha järgi liiduvabariikide ülemkohtute esimehed."

§ 3. Tunnistada kehtetuks 1938. aasta 16. augusti seaduse „NSV Liidu, liidu- ja autonoomsete vabariikide kohtukorraldus" alajaotus VII — „NSV Liidu Ülemkohus".

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimees
K. VOROŠILOV

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
M. GEORGADZE

Moskva, Kreml, 12. veebruaril 1957

AJAKIRJA „SOVETÕ DEPUTATOV TRUDJAŠTŠIHSJA" VÄLJAANDMISEST

NLKP Keskkomitee otsus
7. mail 1957

1. Võtta vastu NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi ettepanek hakata 1. juulist 1957 välja andma kuukirja „Sovetõ Deputatov Trudjaštšihsja" mahuga 6,5 trükipoognat, tiraažiga 150 000 eksemplari. Määrata ajakirjale autorihonorariks 4000 rubla trükipoogna eest, tellimishinnaks 2 rubla 50 kop. kuus. Ajakiri ilmub ajalehe „Izvestija" väljaandel.

Pidada ajakirja „Sovetõ Deputatov Trudjaštšihsja" peamiseks ülesandeks igakülgselt valgustada tähtsamaid teoreetilisi ja prak-

tilisi küsimusi, mis käsitlevad töörahva saadikute nõukogude ja nende täidesaatvate organite tegevust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitamistöös, nõukogude demokraatia edasiarendamist, nõukogude tegevuse vorme ja meetodeid, nõukogude ja rahvahulkade vaheliste sidemete tugevdamist, riigi valitsemisest töötajate pidevat osavõtmist, riigiaparaadi töö parandamist, bürokratismi vastu võitlemist ja nõukogude töö eesrindlikke kogemusi.

Ajakiri peab korrapäraselt andma konsultatsioone ja vastuseid lugejate küsimustele, avaldama kriitilisi ja bibliograafilisi artikleid ning teatmelisi materjale nõukogude töö küsimustes.

2. Kinnitada ajakirja „Sovetõ Deputatov Trudjaštšihsja" peatoimetajaks sm. M. F. Strepuhhov, vabastades ta ajalehe „Sovetskaja Rossija" peatoimetaja kohustest.

3. Kinnitada ajakirja „Sovetõ Deputatov Trudjaštšihsja" toimetuse struktuur, koosseisud ja töötajate palgamäärad.

SEADUS MUUDATUSTE JA TÄIENDUSTE TEGEMISEST NSV LIIDU KONSTITUTSIOONI (PÕHISEADUSE) TEKSTIS

Seoses seaduse „Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest" vastuvõtmisega otsustab Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu teha alljärgnevad muudatused ja täiendused NSV Liidu Konstitutsiooni (Põhiseaduse) tekstis:

§ 1. Sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 14 p. „l" järgmiselt:

„1) üleliidulise tähtsusega pankade, tööstuslike ja põllumajanduslike asutuste ning ettevõtete, samuti ka kaubanduslike ettevõtete valitsemine; liidulis-vabariikliku tähtsusega tööstuse ja ehitustegevuse üldine juhtimine."

§ 2. Sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 60 p. „c" järgmiselt:

„c) kinnitab vabariigi rahvamajanduse plaani ja eelarve, moodustab administratiivsed majanduspiirkonnad."

§ 3. Sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 68 p. „a" järgmiselt:

„a) ühendab ja suunab NSV Liidu üleliiduliste ja liidulis-vabariiklike ministeeriumide ja teiste temale alluvate asutiste tööd, juhib administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogusid liiduvabariikide ministrite nõukogude kaudu."

§ 4. Sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 69 järgmiselt:

„§ 69. NSV Liidu Ministrite Nõukogul on õigus NSV Liidu võimkonda kuuluvail valitsemise ja majanduse aladel liiduvabariikide ministrite nõukogude ja administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogude määruste ja korralduste täit-

mist seisma panna ning NSV Liidu ministrite käskkirju ja juhendeid tühistada."

§ 5. Sõnastada NSV Liidu Konstitutsiooni § 70 järgmiselt:

„§ 70. NSV Liidu Ministrite Nõukogu moodustatakse NSV Liidu Ülemnõukogu poolt järgmises koosseisus:

NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimees;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe esimesed asetäitjad;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe asetäitjad;

NSV Liidu ministrid;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Plaanikomitee esimees;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö- ja Palgaküsimuste Komitee esimees;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Teaduslik-Tehnilise Komitee esimees;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Ehitusasjade Komitee esimees;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee esimees;

NSV Liidu Riigipanga juhatuse esimees;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Statistika Keskvalitsuse juhataja.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu koosseisu kuuluvad ametikoha järgi liiduvabariikide ministrite nõukogude esimehed."

§ 6. NSV Liidu Konstitutsiooni § 77[1] sõnastada järgmiselt:

„§ 77. Üleliiduliste ministeeriumide hulka kuuluvad:

Lennukitööstuse Ministeerium;

Väliskaubanduse Ministeerium;

Merelaevastiku Ministeerium;

Kaitsetööstuse Ministeerium;

Teedeministeerium;

Raadiotehnilise Tööstuse Ministeerium;

Keskmise Masinatööstuse Ministeerium;

Laevaehitustööstuse Ministeerium;

Transpordiehituse Ministeerium;

Keemiatööstuse Ministeerium;

Elektrijaamade Ministeerium."

§ 7. NSV Liidu Konstitutsiooni § 78[1] sõnastada järgmiselt:

„§ 78. Liidulis-vabariiklike ministeeriumide hulka kuuluvad:

Siseministeerium;

Kõrgema Hariduse Ministeerium;

Geoloogia ja Maapõuevarade Kaitse Ministeerium;

Riigikontrolli Ministeerium;

Tervishoiu Ministeerium;

Välisministeerium;

Kultuuriministeerium;

Kaitseministeerium;

---

[1] §§ 77 ja 78 on osaliselt muudetud. *Toim.*

Sideministeerium;
Põllumajanduse Ministeerium;
Sovhooside Ministeerium;
Kaubandusministeerium;
Rahandusministeerium;
Viljasaaduste Ministeerium."

§ 8. NSV Liidu Konstitutsiooni § 82 sõnastada järgmiselt:

„§ 82. Liiduvabariigi ministrite nõukogul on õigus autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude määruste ja korralduste täitmist seisma panna, kraide, oblastite ja autonoomsete oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsuseid ja korraldusi, samuti administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogude määrusi ja korraldusi tühistada."

§ 9. NSV Liidu Konstitutsiooni § 83 sõnastada järgmiselt:

„§ 83. Liiduvabariigi ministrite nõukogu moodustatakse liiduvabariigi ülemnõukogu poolt järgmises koosseisus:
liiduvabariigi ministrite nõukogu esimees;
ministrite nõukogu esimehe esimesed asetäitjad;
ministrite nõukogu esimehe asetäitjad;
ministrid;
riikliku plaanikomisjoni esimees;
liiduvabariigi ministrite nõukogu riikliku ehituse ja arhitektuuri komitee esimees;
liiduvabariigi ministrite nõukogu juures asuva riikliku julgeoleku komitee esimees."

§ 10. Täiendada NSV Liidu Konstitutsiooni järgnevasisulise § 88-a-ga:

„§ 88-a. Administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogud juhivad nende kompetentsi antud majandusliku tegevuse alasid, alludes vahetult liiduvabariigi ministrite nõukogule.

Administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogud annavad oma võimkonna piires välja määrusi ja korraldusi NSV Liidu ja liiduvabariigi seaduste, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja liiduvabariigi ministrite nõukogu määruste ja korralduste alusel ning nende täitmiseks."

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitja
D. KOROTŠENKO

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär
M. GEORGADZE

Moskva, Kreml, 10. mail 1957

KAHEKSAS JAGU

AMETIÜHINGUTE TÖÖ KÜSIMUSED

NLKP XX KONGRESSI TULEMUSTEST JA AMETIÜHINGUTE ÜLESANNETEST

ÜAÜKN-i pleenumi otsus
17. märtsil 1956

Olles ära kuulanud ja läbi arutanud ÜAÜKN-i esimehe asetäitja sm. Solovjovi ettekande NLKP XX kongressi tulemustest ja ametiühingute ülesannetest, kiidab ÜAÜKN-i IV pleenum palavalt heaks kommunistliku partei XX kongressi otsused ning võtab nad kõrvalekaldumatuks juhindumiseks ja täitmiseks.

NLKP XX kongress ja tema poolt vastuvõetud otsused omavad määratu suurt tähtsust meie maa majanduse ja kultuuri tõstmisel, nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra tugevdamisel, töölisklassi ja kolhoositalurahva vankumatu liidu, kõigi NSV Liidu rahvaste vennaliku koostöö ja sõpruse veel kindlamaks muutmisel. Kongressi ajaloolised otsused on edasise võitluse programmiks kommunistliku ühiskonna ehitamisel meie maal ja rahu kindlustamisel kogu maailmas.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress tegi suurepärased kokkuvõtted nõukogude rahva poolt kommunistliku partei juhtimisel saavutatud võitudest.

NLKP Keskkomitee aruandes partei XX kongressile on antud kaasaja rahvusvahelise olukorra sügav marksistlik analüüs, on tehtud kokkuvõte partei ja valitsuse määratu suurest tööst rahvusvahelise pinevuse lõdvendamiseks, on õigesti ja õigeaegselt üles tõstetud ja põhjalikult läbi töötatud põhimõttelised küsimused kahe süsteemi rahulikust kooseksisteerimisest, sõdade ärahoidmise võimalusest kaasajal ja erinevate maade sotsialismile ülemineku vormidest. Nende küsimuste läbitöötamine on tähtsaks panuseks marksistlik-leninlikku teadusse ja omab tohutu suurt tähtsust võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

NLKP XX kongress seadis ülesande — ka edaspidi kõrvalekaldumatult läbi viia riikide rahuliku kooseksisteerimise leninlikku poliitikat, sõltumata nende sotsiaalsest korrast, aktiivselt võidelda rahu ja rahvaste julgeoleku eest, taotleda juba saavutatud rahvusvahelise pinevuse lõdvenemise muutmist kindlaks rahuks.

Kongress märkis, et partei peajoone järjekindla läbiviimise tulemusena NLKP Keskkomitee poolt on saavutatud ühiskondliku tootmise kõigi harude, rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme tunduv kasv, on veelgi tugevnenud nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus, kasvanud Nõukogude riigi võimsus.

Kongress rõhutas vajadust jätkata kogu järjekindlusega võitlust Nõukogude Liidu põhilise majandusliku ülesande lahendamise eest — sotsialistliku majandussüsteemi eelistele tuginedes ajalooliselt lühima ajaga järele jõuda ja ette minna enamarenenud kapitalistlikest maadest toodangu tootmisel ühe elaniku kohta.

XX kongressi poolt kavandatud kuuenda viie aasta plaani peaülesanded seisavad selles, et rasketööstuse eelisarendamise, pideva tehnilise progressi ja tööviljakuse tõstmise baasil kindlustada rahvamajanduse kõigi harude edasine võimas kasv, suurendada järsult põllumajanduslikku tootmist ja selle alusel saavutada nõukogude rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme tunduv tõus.

Kongress märkis, et ühiskondlikus tootmises saavutatud tase lubab kiire tempoga arendada mitte üksnes tootmisvahendite, vaid ka tarbeesemete tootmist.

Kongress märkis, et tuleb raugematu energiaga jätkata tööd põllumajanduse tõstmiseks ja arendada võitlust elanikkonnale toiduainete ja tööstusele toorainete külluse loomiseks; kindlustada põllumajanduse edasine mehhaniseerimine, lühima ajaga üle minna üksikute tööde mehhaniseerimiselt kogu põllumajandusliku tootmise kompleksele mehhaniseerimisele, põhjalikult parandada nõukogude ja välismaa teaduse ja tehnika saavutuste, eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside kogemuste propageerimist ja tootmisse juurutamist, et sel alusel saavutada kõigi kultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse kasv.

NLKP XX kongressi direktiivides on kavandatud tööviljakuse kasv eelseisval viisaastakul tööstuses vähemalt 50 protsenti, ehitustel 52 protsenti, raudteetranspordis ligikaudu 34 protsenti, meretranspordis 40 protsenti, jõetranspordis 35 protsenti ja põllumajanduses ligikaudu 70 protsenti. Selle ülesande edukaks lahendamiseks on vaja järjekindlalt ja plaanipäraselt juurutada tööstuse ja transpordi alal eesrindlikke kogemusi, teaduse ja tehnika saavutusi, moderniseerida tarvitusel olevaid seadmeid, parandada ning täiustada töö ja tootmise organiseerimist, laiemalt läbi viia spetsialiseerimist ja koopereerimist tööstuses.

Suure vaimustusega võtsid nõukogude inimesed vastu kommunistliku partei poolt kavandatud abinõud nõukogude inimeste tööja elutingimuste parandamiseks kuuendal viisaastakul: tööliste ja teenistujate reaalpalga tõstmine, üleminek 7-tunnilisele tööpäevale, söe- ja maagitööstuse juhtivate kutsealadega töölistel, kes töötavad maa all, 6-tunnilisele tööpäevale, tööpäeva lühendamine 2 tunni võrra puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel, pensioni määramise korra parandamine, tasuta õpetamise kehtesta-

mine keskkooli vanemates klassides, kesk-eri- ja kõrgemates õppeasutustes, vanadekodude ehitamine, invaliidide kodude võrgu laiendamine, rasedus- ja sünnituspuhkuse pikendamine naistele, sünnitusmajade, laste konsultatsioonipunktide, piimaköökide, lastesõimede ja -aedade võrgu tunduv laiendamine, internaatkoolide loomine, sööklatevõrgu laiendamine ja elamuehituse mahu suurendamine peaaegu kahekordseks, võrreldes viienda viisaastakuga.

Kongressi otsused väljendavad suurt hoolitsust töötajate heaolu eest. Partei hoolitsusele vastavad nõukogude inimesed uue tööalase ja poliitilise aktiivsuse tõusuga. Ettevõtetes, ehitustel, transpordi alal, sovhoosides ja masina-traktorijaamades toimub laiaulatuslik üldrahvalik sotsialistlik võistlus 1956. aasta — kuuenda viisaastaku esimese aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks.

NLKP XX kongress märkis, et meie maa ette seatud Nõukogude riigi majanduse ja kultuuri edasise tõstmise ülesannete lahendamisel etendavad suurt osa nõukogude ametiühingud.

NLKP Keskkomitee aruandes partei XX kongressile märgiti, et ametiühingute töö tase jääb ilmselt maha elu nõuetest, partei poolt seatavatest ülesannetest. Eelkõige jääb ametiühinguorganites, sealhulgas ka ÜAÜKN-is puudu võitlusvaimust, loomingulisest tulest, teravusest, printsipiaalsusest ja algatusvõimest põhiliste, eluliselt tähtsate küsimuste püstitamisel — olgu kõne all kas tööviljakuse tõstmise vahendid või küsimused, mis puudutavad töötasu, elamute ehitamist, tööliste ja teenistujate elutarbeliste vajaduste rahuldamist. ÜAÜKN-i pleenum tunnistab selle kriitika täiesti õigeks.

ÜAÜKN-i Presiidium, paljud ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud, samuti ministeeriumid ja ettevõtete juhtivad töötajad juhivad halvasti sotsialistlikku võistlust. On nõrgendatud tähelepanu individuaalse võistluse vastu, puudulikult on arendatud tehastevahelist võistlust, ebarahuldavalt organiseeritakse eesrindlike kogemuste levitamist. Paljudes ettevõtetes tõmbavad ametiühinguorganisatsioonid nõrgalt kaasa insener-tehnilisi töötajaid sotsialistliku võistluse organiseerimisele.

Mõned majandusjuhid ja ametiühingu juhtivad töötajad suhtuvad vastutustundetult sotsialistlike kohustuste täitmisse, mille tagajärjel viimasel ajal reas ettevõtetes, masina-traktorijaamades ja sovhoosides jäävad vastuvõetud kohustused täitmata. Tihti rikutakse võistluse tulemuste avalikuks tegemisel ja võrdlemisel leninlikke nõudeid, kasutatakse halvasti tööliste ja teenistujate loomingulise aktiivsuse arendamiseks rohkearvulisi moraalse ja materiaalse ergutamise vorme.

Ametiühinguorganisatsioonid süvenevad nõrgalt tootmise organiseerimisse ja tootmisökonoomikasse, ei võitle tööaja kadude likvideerimise eest, juhivad nõrgalt kasvatustööd töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamiseks.

Paljudes ettevõtetes, eriti söe- ja metsatööstuses ning ehitusorganisatsioonides viiakse halvasti läbi tootmisnõupidamisi. Nende ettevõtete juhtivad töötajad peavad vähe nõu töölistega niisugustes tähtsates küsimustes, nagu uue tehnika ja progressiivse tehnoloogia juurutamine, töö ja tootmise organiseerimise parandamine. Nõupidamised toimuvad juhuslikult, ilma vajaliku ettevalmistuseta, tööliste ettepanekuid ei arvestata ega juurutata tootmisse. Kontroll tööliste ettepanekute täitmise üle puudub.

Reas rahvamajandusharudes ei arvestata tööliste ja teenistujate materiaalse huvitatuse printsiipi nende töö tulemuste suhtes, rakendatakse vananenud tariifimäärasid, domineerivad kogemuslik-statistilised töönormid, töönormide läbivaatamine toimub kampaanialikult. Pole loodud vajalikku korda premeerimissüsteemides, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate töötasu organiseerimisel. ÜAÜKN, paljud ametiühingute kesk-, vabariiklikud, oblasti-, käitis- ja kohalikud komiteed ei ole tegelnud vajalikul määral töö organiseerimisega ja töötasu korraldamisega, ei algata ega taotle töö ja töötasu normeerimise parandamise küsimuste lahendamist. Ametiühinguorganisatsioonid kontrollivad nõrgalt töötasu arvestamise õigsust ja töötasu õigeaegset väljamaksmist.

Suuri puudusi esineb ametiühinguorganisatsioonide töös töötingimuste parandamise alal. Paljudes mere- ja jõelaevastiku, raudteetranspordi, söetööstuse ja mõnede teiste tööstusharude ettevõtetes toimub raskete ja palju jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimine aeglaselt. Rea ettevõtete majandusjuhid ja ametiühinguorganisatsioonid lahendavad puudulikult tootmiskultuuri tõstmise, töökohtadel puhtuse ja korra loomise küsimusi. Paljudes ettevõtetes on ebarahuldavas olukorras ventilatsioon, valgustus, riietus- ja pesemisruumid ning muud töölistele vajalikud sanitaar-elutarbelised seadised.

Paljude ettevõtete juhtivad töötajad ja administratiiv-tehniline personal ei osuta vajalikku tähelepanu tööohutusele ja tootmistervishoiule, ametiühinguorganisatsioonid aga võitlevad nõrgalt töökaitse seadustest range kinnipidamise eest, ei ole sihikindlad töötingimuste parandamise küsimuste lahendamisel tootmises.

Söetööstuse, ehitusmaterjalide tööstuse, värvilise metallurgia, naftatööstuse, tööpingi- ja instrumenditööstuse, mustmetallurgia, põllumajanduse, teede ja elektrijaamade ministeeriumid ei täida süstemaatiliselt elamute ja kultuuri- ning elutarbeliste asutuste ehituse plaane, mille tagajärjel paljudes ettevõtetes on raskusi tööliste ja teenistujate vajaduste rahuldamisel elamispinnaga.

Paljud ametiühinguorganisatsioonid suhtuvad sallivalt tõsistesse puudustesse tööliste ja teenistujate elamu-heaolulises teenindamises. Söe-, nafta-, ehitusmaterjalide, elektrijaamade ja elektritööstuse tööliste ametiühingute keskkomiteed ei ole organiseerinud kontrolli elamuehituse üle, lepivad sellega, et ministee-

riumid süstemaatiliselt ei täida elamute, kultuuri- ja elutarbeliste asutuste ehituse plaane.

Kommunaalmajanduse töötajate ametiühing ja ametiühingute nõukogud ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid saunade, pesumajade ja elukondliku teenindamise töökodade töös esinevate suurte puuduste likvideerimiseks.

Ametiühinguorganisatsioonid viivad halvasti läbi ühiskondlikku kontrolli sööklate, teemajade, kaupluste ja abimajandite töö üle ja lepivad sellega, et paljude ettevõtete juhtivad töötajad hoolitsevad vähe ühiskondliku toitlustamise parandamise eest.

Pleenum märgib, et ametiühingute osa tööliste ja teenistujate ning eriti noortööliste kasvatamisel töösse kommunistliku suhtumise ja sotsialistliku ühiselu reeglitest kinnipidamise vaimus on veel nõrk, ametiühingud ei näita üles vajalikku hoolitsust töötajate kultuurse puhkuse organiseerimisel.

Ametiühingute kultuuriasutused ei seo läbiviidavaid massilisi kultuuriüritusi tootmise ette seatud konkreetsete ülesannetega, ei tee küllaldaselt tööd eesrindlike kogemuste levitamisel ning teaduse ja tehnika saavutuste propageerimisel.

Tööliste ja teenistujate töötingimuste reguleerimisel ja elukondliku olukorra parandamisel ettevõtetes kuulub tähtis osa kollektiivlepingule. Seejuures suhtuvad ametiühinguorganid pahatihti leplikult majandusjuhtidesse, kes ei täida kollektiivlepinguid, eriti töökaitse ja tööseadusandluse, elamuehituse, tööliste elutarbelise ja kultuurilise teenindamise parandamise osas.

Puudused ametiühingute töös on suurel määral seletatavad sellega, et ÜAÜKN-i Presiidium, ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud ei ole veel loobunud ametiühinguorganisatsioonide juhtimisel kantseleilik-bürokraatlikest meetoditest, teevad nõrgalt organisatsioonilist tööd vastuvõetud otsuste täitmiseks ja õpivad halvasti tundma olukorda kohapeal.

ÜAÜKN-i Presiidiumi liikmed, ametiühingute keskkomiteede ja nõukogude esimehed ning sekretärid, ametiühinguaparaadi juhtivad töötajad puutuvad vähe kokku tööliste ja teenistujatega, esinevad harva ettekannetega tööliste koosolekutel ettevõtetes, ei osuta vajalikku tähelepanu käitis- ja tsehhikomiteede komisjonide ning ametiühingu rühmaorganisaatorite tööle, ei instrueeri ametiühingu aktiivi ega levita eesrindlike ametiühinguorganisatsioonide positiivseid kogemusi.

Mõnedes ametiühinguorganites rikutakse kollektiivse juhtimise printsiipi, ei kutsuta kokku pleenumeid regulaarselt, on vähendatud presiidiumi osatähtsust, esineb juhtumeid, kus kollektiivset arutamist nõudvaid küsimusi lahendavad üksikisikud.

Kirgiisi, Irkutski, Novosibirski, Baškiiri, Pihkva, Saraatovi, Kaluuga ja teiste ametiühingute nõukogude presiidiumid viivad halvasti läbi organiseerimistööd ametiühingute nõukogudel lasuvate ülesannete täitmiseks. Nimetatud, samuti teiste ametiühingute nõukogude töös on veel palju deklaratiivsust, pealiskaudsust

ametiühingute-vaheliste ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel, nõrk on kontroll partei ja valitsuse ning kõrgemalseisvate ametiühinguorganite otsuste täitmise üle.

Ametiühingute nõukogud püstitavad vähe konkreetseid küsimusi vabariiklike, krai, oblasti ja teiste organisatsioonide ette töötingimuste, tööliste ja teenistujate elamu-heaolulise ning kultuurilise teenindamise parandamise alal. ÜAÜKN-i Presiidium juhib nõrgalt ametiühingute nõukogusid, süveneb vähe nende töösse ja osutab neile puudulikult praktilist abi.

Mõnede ametiühinguorganite töös esineb veel suuri puudusi ametiühingu kaadri valikul ja paigutamisel; töötajate tundmaõppimine toimub pahatihti ankeediandmete, kuid mitte töötaja praktilise töö järgi. Ametiühinguaparaadi töötajate hulgas kasvatatakse nõrgalt vastutustunnet neile usaldatud töö eest.

NLKP XX kongress juhtis tähelepanu vajadusele otsustavalt tõsta ametiühinguorganisatsioonide osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, tööliste ja teenistujate igapäevaste vajaduste ja nõudmiste rahuldamisel, töötajate kommunistlikul kasvatamisel.

Oma otsustes märkis kongress, et NLKP Keskkomitee astus täiesti õigesti välja isikukultuse vastu, mille levimine vähendas partei ja rahvahulkade, samuti kollektiivse juhtimise osatähtsust parteis ja tekitas mõnikord tõsiseid lünki töös. Kongress rõhutas vajadust mitte nõrgendada võitlust isikukultuse igandite vastu ja lähtuda kogu oma tegevuses sellest, et uue elu tõelisteks loojateks on rahvahulgad, keda juhib kommunistlik partei.

ÜAÜKN-i pleenum märgib rahuldustundega, et töölised, kolhoosnikud, intelligents — kogu nõukogude rahvas — kiitsid üksmeelselt heaks partei XX kongressi otsused, partei välis- ja sisepoliitika ja väljendasid kindlat otsustavust viia ellu kommunismi ehitamise suurejoonelised ülesanded.

ÜAÜKN-i IV pleenum **otsustab:**

1. Kohustada ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute kesk-, vabariiklikke, krai-, oblastikomiteesid ja nõukogusid, samuti käitis- ja kohalikke komiteesid organiseerima NLKP XX kongressi ajalooliste otsuste laialdast selgitamist töötajatele, sidudes massilist selgitustööd tihedalt konkreetsete ülesannete lahendamisega, mis seisavad iga ettevõtte kollektiivi ees tööstuse ja transpordi alal, ehitustel ja põllumajanduses.

Lugeda kõigi ametiühinguorganisatsioonide tähtsaimaks ülesandeks NLKP XX kongressil märgitud puuduste otsustavat likvideerimist ametiühingute töös, ametiühingute töö tõstmist uuele, kõrgemale tasemele, mis vastab elu nõuetele, kommunistliku partei poolt seatud ülesannetele. Eelseisvate ametiühingute-vaheliste konverentside ja ametiühingu kongresside tähelepanu peab olema suunatud NLKP XX kongressi ajalooliste otsuste edukale täitmisele.

2. Kohustada ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid, nõukogusid, käitis- ja kohalikke komiteesid otsustavalt

parandama sotsialistliku võistluse juhtimist, organiseerima laialdast võistlust kuuenda viie aasta plaani täitmise ja ületamise eest, kõrge tööviljakuse ning uue tehnika ja eesrindlike kogemuste juurutamise eest.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata individuaalse võistluse organiseerimise parandamisele, võistlusele tsehhis, brigaadis, jaoskonnas, seal, kus otsustatakse plaani täitmise edu. Tõsta ametiühingu rühmaorganisaatorite osatähtsust individuaalse võistluse organiseerimisel, tõmmata kaasa kõik töölised, insenerid ja tehnikud aktiivsele võitlusele tootmise edasise tõusu ja täiustamise eest; kindlustada sotsialistliku võistluse avalikuks tegemine, laiemalt kasutada töötajate tootmisalase aktiivsuse arendamiseks mitmesuguseid ergutusvorme — aukirju, autahvleid ja auraamatuid.

Osutada rohkem tähelepanu tehastevahelisele võistlusele, samuti võistlusele sõsarettevõtete vahel; ettevõtete vahel korraldada regulaarselt tootmisnovaatorite, ratsionaliseerijate ja leiutajate kogemuste vahetamist; taotleda, et eesrindlike meetodite juurutamine muutuks kohustuslikuks igas ettevõttes; teha süstemaatiliselt kokkuvõtteid tehastevahelisest võistlusest ja valgustada selle võistluse käiku ajakirjanduses.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad saavutama, et ettevõtetes laialdaselt juurutataks eesrindlikke töömeetodeid, viidaks sisse vastavad muudatused tehnoloogiasse, valmistataks novaatorite ettepanekul vajalikul hulgal seadiseid ja instrumente. On vaja tõsta ettevõtetes tootmistehniliste nõukogude osatähtsust eesrindlike kogemuste tundmaõppimisel ja juurutamisel ning ulatuslikumalt kaasa tõmmata sellele tööle teaduslik-tehnilisi ühinguid.

Teha UAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks koos ministeeriumide ametiühingute keskkomiteedega, liiduvabariikide ministrite nõukogudega ja ametiühingute nõukogudega läbi vaadata üleliidulise ja vabariikliku sotsialistliku võistluse tingimused, lähtudes partei XX kongressi poolt iga rahvamajandusharu ette seatud ülesannetest.

Teha UAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks läbi vaadata tööliste premeerimise korra parandamise küsimus üleliidulise sotsialistliku võistluse summade arvel, selle arvestusega, et vähemalt 75 protsenti neist summadest suunataks tööliste ergutamiseks, samuti küsimus eesrindlaste autasustamise korra muutmisest rinnamärgiga „Sotsialistliku võistluse eesrindlane", pidades silmas ametiühingute keskkomitee osavõttu sellest tööst.

3. Ametiühinguorganisatsioonid peavad rohkem tähelepanu pöörama tootmisnõupidamiste tööle, mis on laiade töölishulkade vahetu osavõtu tähtsaimaks vormiks tootmise juhtimisest. Kohustada ametiühinguorganisatsioone parandama tootmisnõupidamiste juhtimist, kindlustama nende regulaarne kokkukutsumine ja hea ettevalmistamine, esitama tootmisnõupidamistele arutamiseks ettevõtete tootmistegevuse tähtsamaid küsimusi, seisakute ja töö-

aja kadude likvideerimise, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamise abinõusid.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad kindlustama kontrolli tootmisnõupidamistel esitatud ettepanekute õigeaegse läbivaatamise ja juurutamise üle.

4. Pleenum peab lubamatuks, et paljudes ettevõtetes, eriti söe-, nafta- ja metsatööstuses ning värvilise ja mustmetallurgia ettevõtetes administratsioon süstemaatiliselt ei täida endale kollektiivlepinguga võetud kohustusi tööliste töötingimuste ja elamuheaolulise teenindamise parandamiseks. Pleenum kohustab ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid ja nõukogusid: suurendama nõudlikkust majandusjuhtide vastu, võtma vastutusele isikuid, kes ei täida kohustusi, tõstma kollektiivlepingu kui tööliste ja teenistujate tootmisalase aktiivsuse tõstmise, töötajate ainelis-elutarbelise ja kultuurilise teenindamise edasise parandamise tähtsaima vahendi osatähtsust.

5. ÜAÜKN-i pleenum kohustab ÜAÜKN-i Presiidiumi ja ametiühingute keskkomiteesid koos ministeeriumidega välja töötama ja ellu viima konkreetsed abinõud tööliste ja teenistujate töö normeerimise ja töötasu korraldamise alal.

Lähtudes NLKP XX kongressi poolt seatud ülesannetest puuduste kiireimaks likvideerimiseks töö ja töötasu organiseerimisel, on vaja: tagada tehniliselt põhjendatud ja tehnika ning tootmise organiseerimise kaasaegsele tasemele vastavate töö normide laialdast tootmisse juurutamist; tõsta tariifimäärade osatähtsust tööliste töötasus ja kehtestada õige suhe tariifimäärade tasemes üksikute tootmisharude ja kutsealade järgi, võttes arvesse tööliste kvalifikatsiooni ja eelistades töötasustamisel töölisi, kes töötavad rasketel töödel ja kuumades tsehhides; korraldada insener-tehniliste töötajate ja teenistujate üksikute kategooriate töötasu, likvideerida rohkearvulised süsteemid ja lahkuminekud töötasustamise tingimustes; teha juhtivate töötajate töötasu sõltuvaks tootmistegevuse tulemustest; tõsta premeerimise osatähtsust uue tehnika juurutamise, tööviljakuse kasvu ja toodangu omahinna alandamise stimuleerimise eesmärgil.

Kogu selles töös tuleb ametiühinguorganisatsioonidel tingimata juhinduda leninlikust õpetusest selle kohta, et töötasu süsteem peab olema niivõrd lihtne ja selge, et seos tööviljakuse ja töötasu vahel oleks arusaadav igale töölisele ja teenistujale ning tõstaks töötajate isiklikku materiaalset huvi oma töö tulemuste vastu.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad süstemaatiliselt kontrollima töötasustamise õigsust, palga maksmise õigeaegsust ja võtma tarvitusele abinõud avastatud korrarikkumiste kõrvaldamiseks.

6. Pleenum märgib, et paljud ministeeriumid ja ettevõtete juhtivad töötajad ei võta tarvitusele otsustavaid abinõusid tõsiste puuduste kõrvaldamiseks töökaitses, ja teeb ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks tugevdada kontrolli tööseadusandlusest

kinnipidamise ning ohutustehnika ja tootmistervishoiu eeskirjade täitmise üle; nõuda administratsioonilt tootmisruumide ventilatsiooni ja valgustuse parandamist, riietus-, duši- ja pesemisruumide, naiste hügieenitubade ja teiste sanitaarelutarbeliste ehituste laiendamist ja ehitamist, tootmiskultuuri tõstmist. Laiemalt kaasa tõmmata töölisi ja teenistujaid võitlusele puhtuse ja korra eest töökohtadel.

Kohustada ametiühingute keskkomiteesid parandama tehniliste inspektorite töö juhtimist, tõstma nende vastutust töökaitse olukorra eest tootmises, tugevdama tehniliste inspektorite koosseisu kvalifitseeritud töötajatega.

Pleenum kohustab ÜAÜKN-i Presiidiumi ja ametiühingute keskkomiteesid koos ministeeriumidega tarvitusele võtma vajalikke abinõusid tööliste varustamise kindlustamiseks erirõivastuse ja jalatsitega, mis oma kvaliteedilt vastaksid kinnitatud normidele, samuti tööriietuse müügi suurendamiseks kaubandusvõrgus; taotleda erirõivastuse õmblemiseks kõlblike kangaste sortimendi laiendamist ja tootmise suurendamist ning suurema vastupidavusega spetsiaalsete kangaste, samuti selliste kangaste tootmist, milledel on kõrge kaitsevõime hapete, leeliste, õlide, vee ja soojuskiirguse vastu.

7. Arvestades seda, et tööliste ja teenistujate materiaalse ning kultuurilise elutaseme tõstmisel etendab suurt osa riiklik sotsiaalkindlustus, kohustab pleenum ametiühinguorganisatsioone kindlustama ranget kontrolli sotsiaalkindlustussummade õige kulutamise, sanatooriumide ja puhkekodude töö ning pääsmete õige kasutamise üle tööliste ja teenistujate raviks ja puhkuseks; taotlema raviasutuste, lasteaedade ja -sõimede võrgu laiendamist ja ehitusplaanide täitmist, haigestumiste ja traumajuhtude edasist vähendamist, hoolitsema invaliidide eest, abistama neid töölesuunamisel, kvalifikatsiooni tõstmisel või ümberkvalifitseerumisel, süstemaatiliselt kontrollima pensionide määramise ja väljamaksmise õigsust.

8. Pleenum kohustab ÜAÜKN-i, ametiühingute keskkomiteesid, nõukogusid, käitis- ja kohalikke komiteesid suurendama tähelepanu töötajate elamu-heaolulise teenindamise parandamisel, paremini organiseerima ühiskondlikku kontrolli elamute, kommunaal- ja kultuuri- ning elutarbeliste objektide ehitamise riiklike plaanide täitmise üle, taotlema industriaalmeetodite juurutamist, ehitustööde kvaliteedi parandamist ja ehitustööde maksumuse alandamist; kontrollima elamispinna jaotamise õigsust, igati abistama töölisi ja teenistujaid individuaalelamute ehitamisel nende isiklike säästude arvel.

Kohustada ametiühingute nõukogusid ilmutama rohkem initsiatiivi elumajade ja kultuuri- ning elutarbeliste ehituste jaoks kohalike ehitusmaterjalide tootmise laiendamisel, samuti kaubandusvõrgu varustamisel individuaalelamute ehitamiseks ja remondiks vajalike materjalidega.

Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks tugevdada kontrolli elumajade kapitaal- ja jooksva remondi õigeaegse läbiviimise, samuti saunade, pesumajade ning muude kommunaal- ja elutarbeliste asutuste töö üle.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad taotlema elutarbelise teenindamise asutuste (pesumajade, õmblusateljeede, remonditöökodade jne.) võrgu edasist laiendamist; majapidamistöid kergendavate masinate tootmise suurendamist. Tuleb igati abistada töölisi ja teenistujaid köögiviljakasvatuse ning kollektiivse aianduse arendamisel.

9. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai-, oblasti-, käitis- ja kohalikke komiteesid ning nõukogusid parandama kontrolli kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle, kaasa tõmmates selleks aktiivseid töölisi ja teenistujaid ning koduperenaisi; suunama ühiskondlikku kontrolli võitluse tugevdamiseks kõrge kaubanduskultuuri ja töötajate teenindamisel esinevate puuduste likvideerimise, toitlustamise parandamise, selle maksumuse alandamise ja sööklate töö eeskujuliku organiseerimise eest.

Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks süstemaatiliselt arutada tööliste ja teenistujate koosolekutel, samuti ametiühingukomiteede istungitel ühiskondliku toitlustamise ettevõtete juhtivate töötajate aruandeid töötajate teenindamise olukorrast sööklates, einelaudades, teemajades, toidubaarides ja ühiskondlike kontrollorganite ettepanekute ellurakendamisest.

Tööliste ja teenistujate üldkoosolekud peavad rakendama ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajate suhtes, kes suhtuvad hoolimatult töötajate vajadustesse, ühiskondliku mõjutamise vahendeid, kuid vajaduse korral teha kaubandusorganisatsioonide juhtkonnale ja kohalikele töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele ettepanek taoliste töötajate vabastamiseks nende ametikohalt ja vastutuselevõtmiseks.

Kohustada ametiühingukomiteesid ja ametiühingute nõukogusid taotlema sööklate, teemajade, toidubaaride ja einelaudade võrgu igakülgset arendamist, lõuna-, hommiku-, õhtusöökide, samuti nende valmistamiseks vajalike poolfabrikaatide müügi laiendamist; nõudma ettevõtete ja kaubandusorganisatsioonide juhtivatelt töötajatelt kõikide sööklate, einelaudade, kohvikute, teemajade ja toidubaaride üleviimist tarbijate iseteenindamisele kui ratsionaalsemale kaubandusvormile, mis võimaldab parandada tööliste ja teenistujate teenindamist.

Kohustada Riikliku Kaubanduse ja Ühiskondliku Toitlustamise Töötajate Ametiühingu Keskkomiteed ja Tarbijate Kooperatiivide Töötajate Ametiühingu Keskkomiteed tõstma kasvatustöö taset kaubandustöötajate hulgas, laiemalt arendama sotsialistlikku võistlust tarbijate parema teenindamise eest.

10. Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks tõsta

massilise kultuuritöö taset, kasvatada töötajaid töösse ja sotsialistlikku omandisse kommunistliku suhtumise vaimus, tõhustada võitlust kapitalismi igandite vastu inimeste teadvuses, allutada kogu poliitiline kasvatustöö kommunismi ehitamise praktilistele ülesannetele. Igati parandada klubide, raamatukogude ja punanurkade tööd, aktiivselt abistada töölisi ja teenistujaid üldhariduslikku ja tehnilise taseme ning tootmisalase kvalifikatsiooni tõstmisel, laialt levitada rahvahulkades tootmisnovaatorite eesrindlikke töömeetodeid, teaduse ja tehnika saavutusi. Erilist tähelepanu tuleb pöörata majandusalaste teadmiste propageerimisele ja administratsiooni abistamisele tööliste tootmistehnilise õppuse parandamisel.

Igapäevases massilises selgitustöös on ametiühinguorganisatsioonid kohustatud laialdaselt kasutama loenguid, ettekandeid ja vestlusi. Loenguline propaganda peab olema tihedalt seotud iga ettevõtte kollektiivi ees seisvate praktiliste ülesannetega. Süstemaatiliselt korraldada klubides ja punanurkades tootmisalaseid ning temaatilisi õhtuid, kohtumisi novaatorite, ratsionaliseerijate ja leiutajatega; organiseerida ettevõtetes, klubides, kultuurimajades ja -paleedes ning punanurkades näitlikku agitatsiooni, mis peegeldaks XX kongressi ajaloolisi otsuseid, kuuenda viie aasta plaani ja antud ettevõtte kollektiivi ees sellega seoses seisvaid konkreetseid ülesandeid; tõhustada ametiühingute raamatukogude tööd lugejatega, rohkem kasutada ajakirjandust ja seinalehti, kino, tehaste raadiovõrku kongressi materjalide, kommunismi ehitamise edusammude ja tootmisplaanide täitmise käigu laialdaseks populariseerimiseks.

Kohustada ametiühinguorganisatsioone parandama töötajate puhkeaja organiseerimist, rohkem läbi viima puhkeõhtuid, teatrietendusi ja kontserte, sportlikke esinemisi, arendama kunstilise isetegevuse ringide võrku, tehnika- ja käsitööringe; suurendama tähelepanu linnavälise puhkuse organiseerimisele, taotlema lihtsamate kultuuribaaside, spordiväljakute, lugemispaviljonide, näitelavade loomist väljaspool linna, spordi- ja kultuuriinventari laenutamise organiseerimist; arendada ulatuslikult kehakultuuri- ja spordipropagandat kultuuriasutustes.

Tuleb parandada kasvatustööd noorsoo hulgas, tõmmata noorsugu laialdaselt kaasa aktiivsele ühiskondlikule tööle, abistada noortöölisi elukutse, üldhariduslike ja tehniliste teadmiste omandamisel, kasvatada neis tööarmastust, nõukogude inimese kõrgeid moraalseid omadusi, täiuslikumalt rahuldada noorsoo kultuurilisi vajadusi.

Kohustada ettevõtete ja asutuste ametiühinguorganisatsioone tõhustama šeflustööd masina-traktorijaamade ja sovhooside tööliste kultuurilisel teenindamisel, eriti uudis- ja jäätmaade piirkondades. Ametiühingute nõukogud, Põllumajanduse ja Varumise Tööliste ja Teenistujate Ametiühingu komiteed on kohustatud taotlema kultuuriasutuste võrgu igakülgset arendamist sovhoosi-

des ja masina-traktorijaamades, hoolitsema tööliste ja teenistujate kinoga teenindamise parandamise ja asulate radiofitseerimise eest.

Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks abistada töölisi ja teenistujaid laste kasvatamisel; kindlustada laste tehnikajaamade, koolilaste tubade, klubide juures olevate lastesektorite, kunstilise isetegevuse ja tehnikaringide võrgu edasist laiendamist. Taotleda koolide ja majavalitsuste juures ning töölisasulates lastetubade ja -klubide asutamist. Kõik ametiühingud on kohustatud tugevdama sidet kooliga, ulatuslikumalt arendama ettevõtete kollektiivide šeflust koolide ja lastekodude üle, abistama rahvaharidusorganeid üldisele keskharidusele ja polütehnilisele õpetusele üleminekul. Ametiühinguorganisatsioonid peavad igati abistama rahvaharidusorganeid koolikohustuse seaduse täitmisel. Tuleb suurendada tähelepanu keskkooli lõpetanud noormeeste ja neidude töölepaigutamisel.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud parandama kehakultuuri- ja sporditöö juhtimist, võtma tarvitusele abinõud tööliste ja teenistujate laialdasemaks kaasatõmbamiseks kehakultuurikollektiividesse, organiseerima spordisektsioonide regulaarset tööd, taotlema spordibaaside loomist iga ettevõtte juurde ja nende varustamist spordiinventariga ning lihtsamate spordiväljakute rajamist töölisasulates ja ühiselamute juurde.

11. NLKP XX kongressi poolt seatud ülesannete täitmine — nõukogude ametiühingute osatähtsuse tõstmine kommunistlikus ülesehitustöös — nõuab kõigilt ametiühinguorganisatsioonidelt rahvahulkades tehtava organiseerimistöö otsustavat parandamist ja süstemaatilist kontrolli selle üle. Tuleb rangelt kinni pidada kollektiivse juhtimise leninlikest printsiipidest, igati laiendada ametiühingulist demokraatiat, tõsta ametiühinguorganite presiidiumide osatähtsust, laiemalt arendada kriitikat ja enesekriitikat, kindlustada NSV Liidu ametiühingute põhikirja täitmist, mis näeb ette pleenumite regulaarset kokkukutsumist. Pleenum nõuab kõigilt ametiühinguorganeilt ametiühingu-algorganisatsioonide juhtimise parandamist, komisjonide ja ametiühingu rühmaorganisaatorite praktilist abistamist, ametiühingu aktiivi regulaarset instrueerimist.

Kohustada ametiühingute keskkomiteesid ja oblastikomiteesid ning nõukogusid, käitis- ja kohalikke komiteesid tarvitusele võtma vajalikud abinõud tööliste ja teenistujate üldkoosolekute osatähtsuse tõstmiseks ettevõtete ja asutuste ees seisvate ülesannete lahendamisel. Tuleb kindlustada koosolekute ettevalmistamine ja nende järjekindel läbiviimine; juurutada praktikasse regulaarne ametiühingu ja majandusaktiivi koosolekute kokkukutsumine ettevõtetes, masina-traktorijaamades ja sovhoosides; kindlustada koosolekutel vastuvõetud otsuste tingimatu täitmine.

Pleenum kohustab ametiühinguorganeid parandama kaadri valikut ja paigutamist, julgemini edutama ametiühingu tööle energilisi ja algatusvõimelisi eesrindlikke töölisi ja insener-teh-

nilisi töötajaid, naisi ja noori. Tõsta nõudlikkust töötajate vastu, kasvatada neis vastutustunnet neile usaldatud ülesande täitmise eest; parandada ametiühingukoolide ja -kursuste tööd, osutades tähelepanu ametiühingu kaadri majandusalaste teadmiste tõstmisele.

Pleenum teeb ÜAÜKN-i Presiidiumile, ametiühingute keskkomiteedele ja nõukogudele ülesandeks jätkata tööd ametiühinguorganite struktuuri täiustamisel, ametiühingu aparaadi vähendamisel ja selle töö odavamaks muutmisel ning liigsete lülide likvideerimisel. Ametiühinguorganisatsioonid peavad ka edaspidi pidama leppimatut võitlust bürokratismi, ametiühingu liikmete vajadustesse hoolimatu suhtumise, töötajate ja teenistujate kaebuste ning avalduste läbivaatamise venitamise vastu.

Ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud, eriti Riigiasutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomitee, on kohustatud aktiivselt osa võtma riikliku administratiiv-haldusaparaadi edasisest koondamisest ja selle töö odavamaks muutmisest, kõigi tema lülide tegevuse parandamisest.

12. Pleenum teeb ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks tarvitusele võtta vajalikud abinõud kõigi maade ametiühingutega vennalike sidemete edasiseks laiendamiseks, pidada väsimatut võitlust rahvusvahelise töölisühtsuse tugevdamise eest, rahu säilitamise ja kindlustamise eest kogu maailmas.

ÜAÜKN-i Presiidiumil, ametiühingute keskkomiteel ja nõukogudel tuleb aktiviseerida oma tööd Ülemaailmses Ametiühingute Föderatsioonis ja tootmisalastes ametiühingute rahvusvahelistes koondistes; aktiivselt osa võtta Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide tööst, igati laiendada sõbralikke suhteid kõigi välismaa töötajatega ja nende ametiühinguliste koondistega delegatsioonide vahetamise, rahvusvahelise turismi ja muude vahendite edasise laiendamise teel.

*

ÜAÜKN-i pleenum kutsub üles kõiki ametiühingute liikmeid, töölisi, insenere, tehnikuid, teenistujaid, teaduse ja kultuuri alal töötajaid suunama oma jõupingutused ja teadmised NLKP XX kongressi ajalooliste otsuste elluviimisele, kuuenda viie aasta plaani suurejooneliste ülesannete ennetähtaegsele täitmisele.

ÜAÜKN-i pleenum kinnitab Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei leninlikule Keskkomiteele, et nõukogude ametiühingud saavutavad töös esinevate puuduste kõrvaldamise ja on ka edaspidi kommunistlikule parteile ustavateks abilisteks, aktiivseteks võitlejateks marksismi-leninismi kõikevõitvate ideede täieliku elluviimise eest.

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE ÜLESANNETEST TÖÖTAJATE HULGAS TEHTAVA KASVATUS- JA MASSILISE KULTUURITÖÖ PARANDAMISEL

UAÜKN-i pleenumi otsus
29. juunil 1956

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress töötas välja kõigi tööstus- ja transpordiharude, põllumajandusliku tootmise järsu tõusu, teaduse ja kultuuri arendamise ning nõukogude rahva materiaalse heaolu tõstmise suurejoonelise programmi.

Selle programmi edukas täitmine nõuab töötajate kommunistlikuks kasvatamiseks, nende teadlikkuse ja tootmisalase aktiivsuse edasiseks tõstmiseks tehtava töö igakülgset tugevdamist. Suur osa selles tähtsas ürituses kuulub ametiühingutele, kes on kommunismi kooliks.

Nõukogude ametiühingud teevad süstemaatilist tööd töötajatele kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse välis- ja sisepoliitika, riigi rahvamajanduse edasise arendamise ülesannete selgitamiseks, mobiliseerivad töölisi ja teenistujaid nende ülesannete edukale täitmisele. Ametiühingutel on suured võimalused kasvatus- ja massilise kultuuritöö teostamiseks töötajate hulgas. Neil on 10 500 klubi, kultuurimaja ja -paleed, üle 17 000 suure raamatukogu 120 miljoni köitelise raamatufondiga, 112 000 punanurka ja üle 10 000 kinoseadeldise. Massilise kultuuritöö organiseerimisest ja läbiviimisest võtab osa 2 750 000 ametiühingu aktivisti.

Ametiühingute kultuuriasutused abistavad töötajaid üldhariduslikku ja kultuurilise ning tehnilise taseme tõstmisel, teevad ulatuslikku loengulist tööd, levitavad eesrindlikke tootmiskogemusi, propageerivad raamatuid, arendavad kunstilist isetegevust, organiseerivad kinoga teenindamist, abistavad töölisi ja teenistujaid laste kasvatamisel.

Samal ajal ÜAÜKN-i pleenum märgib, et ametiühingute poolt läbiviidava kasvatus- ja massilise kultuuritöö tase jääb maha elunõuetest, partei poolt seatud ülesannetest. Selle töö peamine puudus seisab selles, et ametiühinguorganisatsioonid ei selgita küllaldaselt partei XX kongressi otsuseid, viivad ebarahuldavalt läbi töötajate ja teenistujate kasvatamist töösse, ühiskondlikku omandisse teadliku suhtumise ja sotsialistliku ühiselu reeglitest teadliku kinnipidamise vaimus. Töötajate hulgas leidub veel inimesi, kes ei taha ausalt töötada, kes hoiduvad kõrvale kodanikukohuste täitmisest, püüavad riigile anda vähem, kuid võtta temalt rohkem. Ettevõtetes, ehitustel, sovhoosides ja masina-traktorijaamades esineb omavolilisi töölt lahkumisi, tööle hilinemisi ja muid töödistsipliini rikkumisi. Suur hulk töölisi ei täida töönorme, tegeleb töö ajal kõrvaliste asjadega. Tihti esineb veel seadmetesse ja instrumentidesse hooletu suhtumise,

tooraine ja materjalide raiskamise ning kulutamise, praagi ja madalakvaliteedilise toodangu väljalaskmise fakte.

Kõik see viib selleni, et tootmise edasise suurendamise ja tööviljakuse kasvu võimalusi ei kasutata täielikult — seadmete seisuajad on veel suured, tööaega ei kasutata tootlikult, esineb tooraine, materjalide ja instrumentide ülekulu. Eriti ebarahuldavalt kasutatakse neid võimalusi masinaehituse, söe- ja metsatööstuses, ehitusmaterjalide tööstuses ja teistes rahvamajandusharudes.

Paljud ametiühinguorganisatsioonid lähevad mööda töödistsipliini rikkumise juhtudest, ei võitle küllaldaselt töölt omavoliliselt puudujate, praagitegijate vastu, ei selgita, millist kahju need tekitavad riigile, ei mõista ühiskondlikult hukka töödistsipliini rikkujaid. Pahatihti asendatakse kasvatustöö administratiivse mõjutamise abinõudega. Halvasti rakendatakse kasvatamise eesmärgil tööliste koosolekuid. Töö- ja tootmisdistsipliini rikkujate küsimusi ei arutata tsehhi-, brigaadi-, jaoskonna koosolekutel. Tööliste koosolekute päevakord on tavaliselt üksluine, vähe arutatakse koosolekutel ettevõtte elu ja ametiühinguorganisatsioonide tegevust puudutavaid tähtsaid küsimusi. Seltsimehelikud kohtud, mis peavad kaasa aitama töötajate kasvatamisele töösse teadliku suhtumise vaimus, töötavad reas ettevõtetes halvasti.

Nõrgalt kasutatakse kasvatustöös kõrge tööviljakuse näiteid, novaatorite ja tootmiseesrindlaste saavutusi, puudulikult propageeritakse eesrindlaste kogemusi, vähe kasutatakse näitlikku agitatsiooni sotsialistliku võistluse käigu populariseerimiseks.

Ametiühinguorganisatsioonid arendavad halvasti võitlust mineviku igandite vastu inimeste teadvuses. Mõningate töötajate hulgas esineb joomise, huligaansuse ja igapäevases elus sündsusetu käitumise juhtumeid. Ei looda leppimatuse õhkkonda inimeste suhtes, kes on käitunud ühiselu reeglite vastaselt, huligaanitsenud, nende käitumist arutatakse harva koosolekutel ja kritiseeritakse vähe ajakirjanduses.

Rea ettevõtete ametiühinguorganisatsioonid ja administratsioon ei osuta vajalikku tähelepanu tööliste üldharidusliku ja tehnilise taseme tõstmisele. Paljudes tehastes ei hoolitseta töölisnoorte koolide, õhtu- ja mittestatsionaarsete tehnikumide ning kõrgemate õppeasutuste töö parandamise eest, noortöölistele ei looda vajalikke tingimusi õppimise ja töö edukaks ühendamiseks. Eriti halvasti on üldhariduslik õppus korraldatud ehitusorganisatsioonides, toiduainete-, metsa- ja kohaliku tööstuse ettevõtetes, sovhoosides ja masina-traktorijaamades. Nimetatud organisatsioonides on äärmiselt puudulik õppeasutuste võrk, olemasolevatel õppeasutustel puuduvad aga õppetööks sobivad ruumid; paljud töölised pole õppusele kaasa tõmmatud, esineb palju õpilaste väljalangemisi. Teaduslik-tehnilised ühingud ja nende

insener-tehnilised töötajad ei võta küllalt aktiivselt osa tehniliste teadmiste levitamisest tööliste hulgas.

Ametiühingute kultuuriasutused on omandanud oma töös rohkesti kogemusi. Kuid paljude nende tegevus ei rahulda tööliste ja teenistujate kasvanud nõudeid. Reas kultuuriasutustes viiakse poliitiliste ja teadusalaste teadmiste propagandat läbi madalal tasemel, arvukad töötajatehulgad ei võta loengutest osa, tihti on loengud abstraktse iseloomuga, lähevad mööda kaasaja tähtsamatest küsimustest ega saagi seepärast kuulajaid huvitada. Toiduainete, nafta-, kaitse- ja keemiatööstuse, must- ja värvilise metallurgia tööliste ametiühingute klubides vähenes loengute arv 1955. aastal 1954. aastaga võrreldes eriti ühiskondlik-poliitilistel ja loodusteaduslikel teemadel.

Tõsiseid puudusi esineb kunstilise isetegevuse arendamisel. Enamikes klubides on kunstilise isetegevuse ringid väikesearvulised, vähe osutatakse tähelepanu koori-, draama-, tantsukollektiivide ja kujutava kunsti ringide loomisele. Isetegevuse repertuaaris leidub madala kunstitasemega teoseid. Õppe-kasvatustöö kunstilisest isetegevusest osavõtjate hulgas on halb, pole organiseeritud ringijuhtide kvalifikatsiooni tõstmist.

Klubid pööravad vähe tähelepanu töötajate puhkuse organiseerimisele, korraldavad harva puhkeõhtuid, noorteõhtuid, ei organiseeri kollektiivseid matku ja väljasõite. Paljudes klubides puuduvad puhketoad, elementaarsed mugavused, kord, puhtus ja hubasus.

Rida suurte ettevõtete kultuuriasutusi, nagu Balahna paberikombinaadi, Bereznikovi lämmastik-mineraalväetise tehase ja Ašhabadi raudteelaste kultuuriasutused töötavad madalal tasemel, nendes on halvasti korraldatud loenguline ja tootmistehniline propaganda, puudulikult on arenenud kunstiline isetegevus, ei töötata süstemaatiliselt noortega.

Viimaste aastate jooksul on kaotanud ametiühingute klubide töö oma isetegevusliku iseloomu. Paljude klubide juhatused ei täida klubi tegevuses kollektiivse juhi osa. Klubi palgaline juhataja asendab tihti juhatust ja otsustab üksinda kõik klubi tööd puudutavad küsimused. Klubi töösse tõmmatakse vähe kaasa aktiivi, eriti noorte hulgast.

Tööliste ja teenistujate üldharidusliku taseme ja kultuuri tõstmine nõuab raamatukogude töö parandamist. Samal ajal paljud ametiühingute raamatukogud ei rahulda lugejate nõudeid, raamatukogusid täiendatakse puudulikult uue kirjandusega, vähe korraldatakse huvitavaid massilisi üritusi ja piirdutakse oma töös ainult raamatute laenutamisega, ei organiseerita rändraamatukogusid. Raamatukogud värbavad ebarahuldavalt uusi lugejaid. Riikliku kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise, kohaliku tööstuse ning ehitusettevõtete töölised kasutavad vähe ametiühingute raamatukogusid. Rida raamatukogusid ei oma häid ruume ega lugemissaale.

Olulisi puudusi esineb massilise kultuuritöö läbiviimisel vahetult ettevõtetes ja ühiselamutes. Ametiühinguorganisatsioonid alahindavad punanurkade tähtsust ja kasutavad neid halvasti kasvatus- ja massilise kultuuritöö organiseerimiseks. Punanurkades peetakse vähe loenguid ja ettekandeid, kunstilisest isetegevusest osavõtjad esinevad harva. Enamikus punanurkades ei ole töölistele loodud tingimusi normaalseks puhkuseks lõunavaheaegadel, samuti pärast vahetuse lõppu. Paljud majandusjuhid, ametiühinguorganisatsioonide soosimisel, kasutavad punanurki muuks otstarbeks. Möödunud aastal vähenes punanurkade arv tarbijate kooperatsiooni ettevõtetes ja mere- ning jõelaevastiku organisatsioonides.

ÜAÜKN-i pleenum märgib tõsiseid puudusi ametiühingute ja nende vabatahtlike spordiühingute töös massilise kehakultuuri ja spordi arendamisel. Spordiühingud tegelevad paljudel juhtudel väljapaistvate sportlaste üksikute rühmadega ega osuta vajalikku tähelepanu kehakultuurikollektiividele ettevõtetes, tõmbavad noori nõrgalt kaasa kehakultuuritööle. Massiline organiseerimistöö, õppe-, spordi- ja kasvatustöö kehakultuurikollektiivides on korraldatud tavaliselt halvasti, laiade kehakultuurlaste hulkade sportlikud saavutused on madalad, kehakultuurlaste ettevalmistamine VTK kompleksi järgi toimub ebarahuldavalt.

Ametiühingute kultuuritöö parandamine nõuab kultuuriasutuste võrgu laiendamist. Kuigi viienda viisaastaku jooksul on loodud üle 2000 klubi, ei ole klubide, kultuurimajade ja -paleede olemasolev võrk veel ikkagi küllaldane. Paljudes ettevõtetes pole klubisid ega punanurki. Klubid puuduvad 314-s masinaehitustööstuse ettevõttes, 438-s toiduainete tööstuse ettevõttes, 318-s naftatööstuse ettevõttes. Enam kui 8000 masina-traktorijaama ja kaks kolmandikku sovhoose on ilma klubita.

Mõned ministeeriumid alahindavad kultuuriasutuste ehitamise tähtsust. Tööstusettevõtete, sovhooside ja masina-traktorijaamade projekteerimisel ning ehitamisel ei nähta tihti ette kultuuriobjekte. Mõned ministeeriumid ei eralda piisavalt summasid kultuuriasutuste ehitamiseks. Klubide, kultuurimajade ja -paleede ehitamine toimub paljudes kohtades äärmiselt aeglaselt. Üle viie aasta ehitatakse Stalingradis tehase „Krasnõi Oktjabr", Uraali vagunitehase, Makejevka metallurgiatehase kultuuripaleesid, Pensa keemia-masinaehitustehase, Orski ja Akmolinski raudteejaamade, Pavlodari oblastis asuva Irtõši söekaevanduse klubisid, enam kui neli aastat ehitatakse tehase „Rostselmaš" kultuuripaleed. Halvasti toimub klubide ehitamine ehitusmaterjalide tööstuse, metsatööstuse, transpordi- ja elektrotehnika tööstuse ministeeriumide ettevõtetes.

Paljude ettevõtete administratsioonid ei täida oma kohustusi kultuuriasutuste korrashoiu osas. Äärmiselt laokile jäetud seisukorras on Minski autotehase, Tšeljabinski oblastis asuva „Rudbakalstroi" ehitus-montaaživalitsuse klubid, Krasnojarski krais

Tšernogorski linnas asuva söekaevurite, Leningradi oblastis asuva turbatööstuse „Nazija" kultuurimajad ja paljud teised. Ametiühinguorganisatsioonid hoolitsevad halvasti inventari ja sisseseadete säilitamise eest.

Mõnede klubide ruume kasutatakse muuks otstarbeks. Šahtõ linnas asuv söekaevurite kultuuripalee, Harkovi kaabli- ja elektromehaanikatehase ning Taškendi tekstiilikombinaadi kultuuripalee, Leninakani linna ehitajate ja Uljanovski oblasti kalevivabriku klubi, Moskva oblasti II Internatsionaali nimeline klubi ja mitmed teised on kas täielikult või osaliselt igasuguste organisatsioonide ja asutuste kasutuses.

Paljude klubide ja kunstilise isetegevuse ringide juhtideks on nõrgad, ettevalmistuseta töötajad, tihti aga juhuslikud inimesed, mis mõjub negatiivselt kogu klubi tööle.

Paljude ametiühinguorganisatsioonide juhtivad töötajad ei osuta pidevat tähelepanu kasvatustööle, viibivad harva klubides ja raamatukogudes, ei esine ettekannete ega vestlustega tööliste ees, ei toeta klubi töötajate ettepanekuid ja initsiatiivi kultuurilise teenindamise parandamisel.

Ametiühingute keskkomiteed, vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed ning nõukogud ei süvene küllaldaselt ametiühinguorganisatsioonide poolt tehtava kasvatus- ja massilise kultuuritöö sisusse, ei abista neid klubide ja raamatukogude töö parandamisel, ega organiseeri süstemaatilist tööd klubitöötajate kaadri ettevalmistamisel ja eesrindlaste kogemuste levitamisel, tõstavad vähe massilise kultuuritöö parandamist puudutavaid küsimusi vastavate ministeeriumide ees.

ÜAÜKN-i Presiidium abistab nõrgalt ametiühinguorganisatsioone kasvatus- ja massilise kultuuritöö parandamisel, suunab puudulikult ametiühingute keskkomiteede ja nõukogude tegevust massilise kultuuritöö ülesannete lahendamisel, pole küllaldaselt nõudlik ministeeriumide ja keskasutuste suhtes kultuuriasutuste võrgu laiendamisel ettevõtete juures ja kultuuriasutuste sisseseadete parandamisel.

Suured ülesanded töötajate kasvatamisel kuuluvad ametiühingulisele ajakirjandusele. Kuid ajaleht „Trud", ametiühingu ajakirjad, käitiste, raudteede ja sovhooside ajalehed valgustavad nõrgalt ametiühingute poolt tehtava kasvatustöö küsimusi, ei suuna avalikkuse vajalikku tähelepanu võitlusele ebatervete nähtuste ja inimeste teadvuses säilinud mineviku igandite vastu, kritiseerivad vähe ametiühingute poolt läbiviidavas kasvatus- ja massilises kultuuritöös esinevaid puudusi. Ajakiri „Klub", mille ülesandeks on levitada kultuuriasutuste eesrindlikke töökogemusi ja abistada klubide ja raamatukogude töötajaid, tuleb halvasti toime nende ülesannetega.

ÜAÜKN-i V pleenum **otsustab:**

1. Pidada ametiühinguorganisatsioonide tähtsaimaks ülesandeks töötajate kommunistliku kasvatustöö parandamist.

Ametiühingute poolt läbiviidav kasvatus- ja massiline kultuuritöö peab olema suunatud kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse välis- ja sisepoliitika, NLKP XX kongressi materjalide sügavale ja igakülgsele selgitamisele töötajate hulgas ning peab kaasa aitama partei kongressi poolt seatud ülesannete edukale täitmisele, kõigi töötajate ja teenistujate kaasatõmbamisele aktiivseks osavõtuks majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst.

2. Kohustada käitis- ja kohalikke komiteesid ning kultuuriasutuste juhtivaid töötajaid tugevdama tööliste ja teenistujate kasvatamist töösse kommunistliku suhtumise vaimus. Kasvatustöö peab soodustama tööviljakuse tõusu, tööliste ja teenistujate kaasatõmbamist sotsialistlikku võistlusse kuuenda viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest, eesrindlaste töökogemuste levitamist, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamist. Nõukogude töötajates tuleb kasvatada hoolikat suhtumist sotsialistlikku omandisse.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud pidama otsustavat võitlust töölt põhjuseta puudujate, loodrite, jooksikute ja ahnitsejate vastu. Võitluses töö- ja tootmisdistsipliini rikkujate vastu on vaja laiemalt kasutada tööliste koosolekuid, ajakirjandust, raadiot, näitliku agitatsiooni vahendeid ja kunstilist isetegevust.

Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud parandama kasvatustööd töötajate hulgas mineviku igandite likvideerimiseks inimeste teadvuses, tugevdama võitlust amoraalsuse, ühiselu reeglite rikkumise, joomise ja huligaansuse vastu; looma ühiskondliku arvamuse inimeste suhtes, kes käituvad sündsusetult, mõistma hukka nende käitumise tööliste koosolekutel, ametiühingurühmades ja ametiühingukomiteede istungitel.

3. Kohustada ametiühinguorganisatsioone koos ettevõtete administratsiooniga parandama tööliste ja teenistujate abistamist üldharidusliku ja kultuuri- ning tehnilise taseme tõstmisel. Laiemalt kaasa tõmmata töötavaid noori õppima tööd katkestamata mittestatsionaarsetes ja üldhariduslikes õhtukoolides, tehnikumides ja instituutides, hoolitseda tootmis- ja eriti elutarbeliste tingimuste loomise eest noortöölistele edukaks õppimiseks.

On tingimata vaja rohkem hoolitseda noorte tööliste kvalifikatsiooni tõstmise eest, abistada neid uue tehnika ja eesrindliku tehnoloogia omandamisel, kaasa tõmmata töölisi tehnilistesse ringidesse, kursustele ja koolidesse.

4. Pleenum kohustab UAUKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai-, oblasti-, käitis- ja kohalikke komiteesid ning nõukogusid parandama ametiühingute kultuuriasutuste tööd; siduma kasvatus- ja massilist kultuuritööd kommunismi ülesehitustöö praktikaga, antud ettevõtte ees seisvate konkreetsete tootmis- ja majanduslike ülesannetega.

Klubides, kultuurimajades ja -paleedes kasutada laiemalt loengulist propagandat kui töötajate kommunistliku kasvatuse tähtsat vahendit. Pidada töötajatele rohkem loenguid majanduslikel,

teaduslik-tehnilistel ja põllumajanduslikel teemadel, tööviljakuse tõstmisest, töödistsipliini tugevdamisest, sotsialistliku omandi kaitsest, sidudes need ettevõtte otseste ülesannetega.

Suulise propaganda laiendamise eesmärgil luua ametiühinguorganisatsioonidel ning klubidel tihedam side teaduslik-tehniliste ühingute osakondadega ning Üleliidulise Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühinguga, osutada viimastele kaasabi ühingu liikmete rühmade loomisel tööstusettevõtetes, organiseerida lektooriume kultuuripaleedes ja klubides.

Ametiühingute klubid on kohustatud levitama näitliku agitatsiooni vahendite abil arusaadavas vormis tootmisnovaatorite eesrindlikke kogemusi ja nende saavutusi, valgustama rahvamajandusplaanide täitmist ja nii ettevõtetesisese kui ka nende vahelise sotsialistliku võistluse tulemusi.

Sagedamini korraldada tehnilisi näitusi, kohtumisi tootmisnovaatoritega, temaatilisi õhtuid, tootmisalaseid ekskursioone, kunstilise isetegevuse agitbrigaadide esinemisi, demonstreerida kunstilisi, populaarteaduslikke ja dokumentaalfilme, arendada tööd kehakultuuri ja spordi alal.

Klubides, kultuurimajades ja -paleedes, lähtudes töötajate soovidest, on vaja luua mitmesuguseid ringe: noorte- ja lastesektsioone, lastevanemate nõukogusid, muusika, kirjanduse, maali ja võõrkeelte huviliste ringe, juurdelõikus- ja õmblusringe, raadio-, male-kabe, autoasjanduse huviliste ringe, jahi-, õngespordi-, turismi-, foto-, igasuguste kollektsioonide kogujate ja teisi ringe.

Ametiühinguorganisatsioonid, klubide, kultuurimajade ja -paleede juhatused on kohustatud paremini organiseerima tööliste ja teenistujate puhkeaja veetmist, korraldama puhke-, tantsu-, noorte- ja perekondlikke õhtuid, balle ja karnevale, igasuguseid võistlusi, turniire, sagedamini korraldama väljasõite, turismimatku, ekskursioone, parandama aedade ja parkide tööd.

Soovitada ametiühinguorganisatsioonidele luua suurte ettevõtete juurde ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide summade ja ettevõtete fondide arvel linnalähedasi puhkebaase, suurte klubide, kultuurimajade ja -paleede ning staadionide juures organiseerida kultuuri-, spordiinventari ja turismivarustuse laenutamist.

Kohustada ametiühinguorganeid toetama finantsiliselt klubisid ja vastavalt ÜAÜKN-i 1951. aasta V pleenumi otsusele eraldama klubidele, kultuurimajadele ja -paleedele vähemalt 50 protsenti summadest, mis on assigneeritud käitis- ja kohalike komiteede eelarvetes massiliseks kultuuritööks.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks koos NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga läbi arutada ametiühingute kinoseadelditste töö parandamise küsimus.

5. Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks kanda rohkem hoolt raamatukogude eest, parandada nende tööd, tugevdada juhtimist ja tõhustada tööd raamatukogude töötajatega;

laiendada lugejate ringi, viia regulaarselt läbi lugejate konverentse, kirjandusõhtuid, kohtumisi kirjanikega; organiseerida raamatunäitusi, koostada soovitatavate raamatute nimekirju, teha bibliograafilisi ülevaateid, tõhustada kirjandusringide tööd. Kohustada ametiühingute raamatukogusid organiseerima rändraamatukogude tööd tsehhides ja tööliste ühiselamutes ning looma ränd-raamatulaenutajate aktiivi. Tehnilise kirjanduse propaganda alal tuleb kindlustada ametiühingute ja tehnilise kirjanduse raamatukogude koostööd.

Ametiühingute raamatukogude võrgu edasise laiendamise eesmärgil teha ametiühingute keskkomiteedele ettepanek välja töötada uute raamatukogude avamise plaan aastaiks 1957—1960 suuremate tööstusettevõtete, masina-traktorijaamade ja sovhooside juures ning täiendada raamatukogude fonde.

Ametiühinguorganisatsioonidel koos majandusorganisatsioonidega anda raamatukogude ja lugemissaalide käsutusse heakorrastatud ruumid.

6. Kohustada ametiühinguorganisatsioone parandama vahetult ettevõtetes tehtavat massilist kultuuritööd, tõstma käitis- ja tsehhikomiteede kultuurikomisjonide ja punanurkade nõukogude osatähtsust, osutama rohkem abi ametiühingurühmade kultuuriorganisaatoritele. Ametiühinguorganisatsioonidel koos majandusjuhtidega võtta tarvitusele abinõud punanurkade võrgu laiendamiseks, luua need igas ettevõttes, ehitusel, sovhoosis, masina-traktorijaamas, igas suuremas ühiselamus; sisse seada punanurkades eeskujulik kord ja sisustada need vajalikus ulatuses.

Ettevõtete, tsehhide ja ühiselamute punanurkades organiseerida sagedamini loenguid, ettekandeid, vestlusi, kunstilist isetegevust, parandada punanurkade varustamist ajalehtede, ajakirjade ja lauamängudega, mitte lubada kasutada punanurkade ruume muuks otstarbeks.

7. Pidada ametiühinguorganisatsioonide ja vabatahtlike spordiühingute peaülesandeks töötajate laiade hulkade kaasatõmbamist kehakultuuri, spordi ja turismi harrastamisele, ettevõtete, õppeasutuste ja asutuste juurde spordibaaside võrgu loomist ja nende igakülgset laiendamist, ühiskondliku kehakultuurikaadri ulatuslikku ettevalmistamist, massilise kehakultuuri-, õppe- ja sporditöö parandamist selleks, et tagada töötajate tervise tugevdamist ja kehakultuurlaste spordimeisterlikkuse tõstmist.

Kohustada ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai- ning oblastikomiteesid ja nõukogusid rakendama vajalikke abinõusid vabatahtlike spordiühingute töö parandamiseks, vahetult ettevõtetes olevate kehakultuurikollektiivide tugevdamiseks.

8. Kohustada ametiühinguorganisatsioone tõhustama kasvatustööd noorsoo hulgas, koos komsomoliorganisatsioonidega kandma rohkem hoolt noorte kultuurse kasvatamise eest, kasvatama noor-

töölistes töövilumust, kõrget töödistsipliini, abistama neid valitud elukutse omandamisel, tugevdama tööd noorte kaasatõmbamiseks klubidesse ja vabatahtlikesse spordiühingutesse. Kasvatustöö tegemisel noorsoo hulgas on ametiühinguorganisatsioonid kohustatud noortöölisi kaitsma kahjulike mõjude eest, mis võivad põhjustada hoolimatust, töölt omavolilist puudumist, hilinemist, ühiselureeglite rikkumist tootmises ja isiklikus elus.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ja ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks koos ministeeriumide ning ÜLKNÜ Keskkomiteega välja töötada abinõud partei kutsel meie maa ida- ja põhjapiirkondade ning Donbassi ettevõtetesse ja ehitustele suunduvate ja uudis- ning jäätmaade piirkondadesse saagikoristamistöödele sõitvate noorte kultuurilise teenindamise tugevdamiseks.

9. Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks parandada kasvatus- ja massilist kultuuritööd maaelanikkonna hulgas.

Töö sovhooside ja masina-traktorijaamade tööliste kultuurilise teenindamise alal ei tohi sulguda klubi seinte vahele, vaid peab toimuma seal, kus suure osa ajast viibivad põllumajanduse töötajad — põldudel, välilaagrites ja farmides. Aktiivne osavõtt eesrindlike kogemuste propagandast ja agrotehnika õppimisest on maa ametiühinguorganisatsioonide, klubide ja raamatukogude peamiseks ülesandeks. Tuleb laiemalt kaasa tõmmata kasvatustöö läbiviimisele maaintelligentsi.

Kohustada ametiühinguorganisatsioone ja linnade ametiühingute klubisid parandama šeflustööd kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides, osutama rohkem abi maaelanikkonna kultuurilisel teenindamisel.

10. Lähtudes NLKP XX kongressi direktiividest kuuenda viie aasta plaani kohta klubide, kultuurimajade ja -paleede, tehnikamajade ja teiste kultuurihariduslike asutuste veel laiemast kaasatõmbamisest kooliõpilaste hulgas tehtavale kasvatustööle, kohustab ÜAÜKN-i pleenum ametiühinguorganisatsioone ja kultuuriasutusi võtma tarvitusele abinõud koolivälise töö parandamiseks, abistades perekondi ja kooli võrsuva põlvkonna kasvatamisel.

Erilist tähelepanu pöörata laste polütehnilisele õpetusele — luua klubides rohkem erinevate tehniliste suundadega ringe, jutustada lastele huvitavalt ja arusaadavalt kodumaa ja välismaa teaduse ja tehnika saavutustest, vabrikutest ja tehastest, kus töötavad nende vanemad, korraldada õpilaste kohtumisi tootmisnovaatoritega, organiseerida ekskursioone ettevõtetesse, kasvatada õpilastes tööarmastust.

Päeval tuleb klubisid, staadione, spordisaale ja suusajaamu ulatuslikumalt kasutada kooliväliseks tööks lastega. Ametiühingud peavad suurendama oma tähelepanu laste puhkusele nii suvisel kui talvisel õppevaheajal, samuti väljaspool koolitunde ja tundideks ettevalmistumisel.

11. Kohustada ÜAÜKN-i Presiidiumi ja ametiühingute keskkomiteesid koos ministeeriumide ja keskasutustega võtma tarvitusele vajalikud abinõud klubide ehitamiseks, nende majandamiseks; nõudma, et ettevõtted remondiksid klubid, võtaksid enda peale nende kütmise, valgustuse ja valve korraldamise, teenindava personali ülalpidamise.

Tõsta ministeeriumide ja keskasutuste ees küsimus, et vabastataks kõik klubilised asutused milliseid ei kasutata vastavaks otstarbeks kas üldse või kasutatakse ainult osaliselt.

Kohustada ametiühingute keskkomiteesid teostama pidevalt kontrolli uute klubide ehitamise ja nende klubiruumide vabastamise üle, mida ei kasutata vastavalt otstarbele; samuti suurendama nõudlikkust majandusorganisatsioonide juhtide vastu klubiliste ruumide eeskujuliku korrashoiu suhtes.

12. Pleenum kohustab ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai-, oblasti-, käitis- ja kohalikke komiteesid ning nõukogusid parandama kasvatus- ja massilise kultuuritöö juhtimist.

ÜAÜKN-i Presiidium, ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud peavad osutama rohkem abi ametiühinguorganisatsioonidele klubide, kultuurimajade ja -paleede töö parandamisel, levitama nende positiivseid töökogemusi; sagedamini kokku kutsuma kultuuri alal töötajate nõupidamisi; kirjastama brošüüre, informatsioonilisi bülletääne eesrindlikest kogemustest; suunama enamkogenud töötajaid mahajäävate kultuuriasutuste abistamisele. Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks välja töötada ja kinnitada uus ametiühingute klubide ja raamatukogude põhimäärus, nähes ette laialdast aktiivi kaasatõmbamist sellesse töösse.

13. Kohustada ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid ja nõukogusid tarvitusele võtma vajalikud abinõud ametiühinguorganisatsioonide töö parandamiseks kultuuriasutuste kaadri valikul ja ettevalmistamisel.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks arutada kultuurhariduslike asutuste kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise parandamise küsimust.

14. Kohustada ajalehe „Trud", ajakirja „Sovetskije Profsojuzõ", käitiste ajalehtede toimetusi laiemalt valgustama ametiühingute poolt tehtava kasvatustöö küsimusi ja eesrindlike kultuuriasutuste kogemusi, teravamalt kritiseerima massilises kultuuritöös esinevaid puudusi.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks võtta tarvitusele abinõud ajakirja „Klub" töö parandamiseks. Ajakirjas tuleb avaldada rohkem metoodilisi materjale, mis aitavad klubide ja raamatukogude töötajaid nende igapäevases töös, mõttevahetusi klubitöö parematest vormidest ja meetoditest, kriitilisi artikleid. Parandada avaldatavate materjalide kvaliteeti, ajakirja kunstilist ja polügraafilist kujundust. Ajakirja toimetusel on vaja kaasa tõmmata

kohapealseid autoreid, laiendada sidet klubide ja raamatukogude töötajatega.

Ametiühingu Kirjastusel suurendada raamatute ja brošüüride väljaandmist ametiühinguorganisatsioonide ja kultuuriasutuste massilise kultuuritöö paremate kogemuste kohta, kunstilise isetegevuse abistamiseks, samuti organiseerida klubide jaoks näitlike vahendite ja muude metoodiliste materjalide väljaandmist.

*

ÜAÜKN-i V pleenum avaldab veendumust, et nõukogude ametiühingud kommunistliku partei juhtimisel saavutavad töötajate hulgas tehtava kasvatus- ja massilise kultuuritöö paranemise, tööliste ja teenistujate teadlikkuse edasise tõusu ning aitavad seega kaasa NLKP XX kongressi poolt kommunismi ehitamiseks välja töötatud suurejoonelise programmi edukale täitmisele.

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE TÖÖ PARANDAMISEST KOLLEKTIIVLEPINGUTE TÄITMISE ALAL TÖÖSTUS-, TRANSPORDI- JA SIDE-ETTEVÕTETES, EHITUSTEL, MASINA-TRAKTORIJAAMADES JA SOVHOOSIDES

ÜAÜKN-i pleenumi otsus

30. juunil 1956

Nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel täidab edukalt NLKP XX kongressi poolt kavandatud majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö suurejoonelist programmi. Meie maa tööstus ületas 1956. a. esimese viie kuu jooksul kindlaksmääratud ülesanded — üle plaani on välja lastud palju toodangu eriliike. Põllumajanduse alal töötajad viisid enne tähtaega ja kõrgel agrotehnilisel tasemel läbi kevadkülvi, saavutasid loomakasvatussaaduste tootmise edasise kasvu.

Meie maal on võetud tarvitusele rida silmapaistvaid abinõusid töötajate heaolu edasiseks tõstmiseks: lühendati tööpäeva piduja puhkepäevaeelsetel päevadel, kehtestati kuuetunniline tööpäev alaealistele, pikendati naiste rasedus- ja sünnituspuhkust, kaotati õppemaks keskkooli vanemates klassides, kesk-, eri- ja kõrgemates õppeasutustes, töötati välja ja esitati NSV Liidu Ülemnõukogule kinnitamiseks uus riiklik pensioniseadus, mis tunduvalt parandab invaliidide ja elatanud kodanike kindlustamist pensioniga, võetakse tarvitusele abinõud ühiskondliku toitlustamise parandamiseks.

Partei ja valitsuse hoolitsus rahva heaolu eest innustab töölisi ja teenistujaid uutele töökangelastegudele, tõstab nende loomin-

gulist aktiivsust võitluses tehnilise progressi, nõukogude majanduse, kultuuri ja teaduse tõusu eest.

Kuuenda viisaastaku suurejooneliste ülesannete lahendamisel kasvab veelgi kollektiivlepingu kui olulise abinõu tähtsus rahvahulkade loomingulise initsiatiivi suurendamisel. Paljude ettevõtete ametiühinguorganisatsioonid, võideldes kollektiivlepingute täitmise eest, mobiliseerivad töölisi, insener-tehnilisi töötajaid ja teenistujaid tootmisplaanide ennetähtaegsele täitmisele ja tööviljakuse tõstmisele, taotlevad kohustuste realiseerimist töötasu, töökaitse, elamuehituse, töötajate elukondlike tingimuste ja kultuurilise teenindamise alal.

Samal ajal ÜAÜKN-i pleenum märgib, et kollektiivlepingute täitmise käigus esineb ametiühingutel suuri puudusi. Nad ei ole printsipiaalsed ja järjekindlad tootmis- ja tööalaseid, samuti elukondlikke tingimusi puudutavate põhiliste küsimuste püstitamisel ja lahendamisel, lepivad kollektiivlepingutega võetud kohustuste korduva rikkumisega. Ametiühinguorganisatsioonid täidavad veel ebarahuldavalt kohustusi sotsialistliku võistluse juhtimise parandamisel, eesrindlike kogemuste levitamisel, tööliste massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisel, tootmisnõupidamiste regulaarsel korraldamisel, tööliste ja teenistujate kultuurilise teenindamise ja puhkuse organiseerimisel.

Tähtsaimaks kahepoolseks kohustuseks kollektiivlepingute osas on riikliku plaani täitmine kogu toodete nomenklatuuri ulatuses. Kuid seda kohustust paljudes ettevõtetes ei täideta. 1955. aastal ja 1956. aasta I kvartalis ei täitnud plaani $^1/_3$ tööpingi- ja instrumenditööstuse ettevõtteist, rohkem kui 40 protsenti söetööstuse kaevandustest ja karjääridest, üle poole NSV Liidu Ehitusministeeriumi ning Metallurgia ja Keemiatööstuse Ettevõtete Ehituse Ministeeriumi ehitustrustidest.

Sageli ei täideta kollektiivlepingutega võetud kohustusi töölistele viljakaks tööks vajalike tingimuste loomisel: ebarahuldavalt organiseeritakse ettevõtetes materiaal-tehnilist varustamist, töölisi varustatakse halvasti vajalike tööriistadega ja seadistega, puudulikult rakendatakse abinõusid uue tehnika juurutamiseks, raskete ja palju jõukulu nõudvate tööde mehhaniseerimiseks, seadmete remonti ei viida õigeaegselt läbi. Kõik see põhjustab suuri tööseisakuid, viib töönormide mittetäitmisele ja töötasu vähenemisele, ei võimalda täielikumalt ära kasutada olemasolevaid võimalusi tööviljakuse tõstmiseks.

Jämedalt rikutakse kohustusi töö ja tootmise organiseerimise alal söetööstuse ministeeriumi ettevõtetes (minister sm. Zademidko). Ettevalmistustööde mitteõigeaegse läbiviimise tõttu esineb enamikus kaevandustes tööseisakuid, ligi 30 protsenti laavakaevuritest ja 25 protsenti kombainibrigaadide töölistest ei täida töönorme.

Söetööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee ja söetööstuse ministeerium ei ole pikema aja kestel kuulanud aruandeid

kollektiivlepingute täitmise kohta. Arutades kolleegiumil ettevõtete majandusliku tegevuse küsimusi, ei tundnud ministeerium huvi, kuidas ettevõtete administratsioonid täidavad kollektiivlepingutega võetud kohustusi, ei võtnud tarvitusele abinõusid korra loomiseks töö organiseerimisel ja kaevurite kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamisel. Ei olda nõudlikud majandusjuhtide ja kaevanduste ning kombinaatide ametiühinguorganisatsioonide vastu kahepoolsete kohustuste täielikul täitmisel.

Tööpingi- ja instrumenditööstuse ministeeriumi ettevõtetes esineb halva materiaal-tehnilise varustamise ja tootmiskooperatsiooni ebarahuldava organiseerimise tulemusena tormamist töös, üle poole kogu toodangust toodetakse kuu kolmandal dekaadil. Selle tagajärjel rakendatakse tehastes tihti ületunnitööd, rikutakse tööseadusandlust ja viiakse üle puhkepäevi.

Masinaehitustööliste Ametiühingu Keskkomitee presiidium leppis kollektiivlepingute rikkumisega, ei nõudnud ministeeriumilt ja tehaste direktoritelt abinõude tarvituselevõtmist tormamise ja seisakute likvideerimiseks ning rütmilise töö tagamiseks ettevõtetes.

Eriti ebarahuldavalt kontrollivad kollektiivlepingute täitmist metsatööstuse ministeerium (minister sm. Orlov) ning Metsa- ja Paberitööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee (esimees sm. Novikov). Kollektiivide poolt kollektiivlepingute sõlmimisel esitatud nõudmisi ei vaata ministeerium ja ametiühingu keskkomitee läbi. Metsatööstuskeskuste administratsiooni ja tööliskomiteede vaheliste lahkarvamuste asjaliku lahendamise asemel saadetakse tihti formaalseid kirju, kuid tööliste õiglased nõudmised töö- ja elutingimuste parandamise alal jäävad ministeeriumi poolt rahuldamata.

Reas metsatööstuskeskustes on halvasti organiseeritud tööjõu kasutamine metsavarumisel, ei tagata metsatööliste õigeaegset varustamist metsaraieriistadega, äärmiselt puudulikult kasutatakse mehhanisme. 1956. aasta I kvartalis seisid metsatööstuse ministeeriumi ettevõtetes tegevuseta 72 protsenti vintsidest, 58 protsenti traktoritest ja 45 protsenti autodest. Hoolimata sellest, et pooled metsatööstuskeskused ei täitnud kohustusi toodangu väljalaske osas ja üle kahe kolmandiku selle tööstusharu töölistest ei täida töönorme, eelistavad ametiühingu keskkomitee ja metsatööstuskeskuste tööliskomiteed elada „rahus" administratsiooniga, ei astu küllalt energiliselt välja tööliste seaduslike õiguste kaitseks.

Ebarahuldavalt kontrollivad kollektiivlepingute täitmist ka põllumajanduse ja sovhooside ministeeriumid ning Põllumajanduse ja Varumise Tööliste ja Teenistujate Ametiühingu Keskkomitee.

Raskemasinaehituse, ehitusmaterjalide ja kergetööstuse ettevõtetes ei täideta kollektiivlepingutes sisalduvaid kohustusi töö-

kaitse ja ohutustehnika osas. Peaaegu üks kolmandik kõikidest ventilatsioonisüsteemidest töötab halvasti või ei tööta üldse. Põllumajanduse, transpordi, rea tehaste, vabrikute, ettevõtete ja ehituste majandusjuhid rikuvad seadmete ekspluateerimise eeskirju, ei pea kinni töökohtade jaoks kehtestatud valgustusnormidest, ajavad nurja riietus-, duši- ja pesuruumide ehitamise. Tervishoiu abinõude ebarahuldava täitmise tõttu suureneb reas ettevõtetes haigestumine ja tootmistrauma. Samal ajal jälgivad ametiühinguorganisatsioonid halvasti kohustuste täitmist töökaitse osas, tihti ei takistata ebaseadusliku ületunnitöö tegemist, puhkuste graafiku muutmist.

Kalatööstuse ettevõtetes, ehitusel, sovhoosides ja masina-traktorijaamades ei peeta tehase-, ehitus- ja tööliskomiteede soosimisel süstemaatiliselt kinni töötasu väljamaksmise tähtaegadest, esineb töötasude valesti arvestamist ja moonutamisi kehtestatud töötasusüsteemide rakendamisel.

UAÜKN-i pleenum märgib, et eriti halvasti täidetakse kollektiivlepingute kohustusi, mis on suunatud töötajate elamispinnaga varustamise ja kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamisele. Paljude ministeeriumide ja keskasutuste ettevõtetes kasutatakse halvasti elamuehituseks eraldatud summasid, ei täideta elumajade ja kultuuri- ning elutarbeliste objektide ekspluatatsiooni andmise plaane kollektiivlepingutes ettenähtud tähtaegadel. Plaanide täitmatajätmise tulemusena jäi töölistel ja teenistujatel 1955. aastal saamata peaaegu 2 miljonit ruutmeetrit elamispinda. Halvasti täidetakse elumajade ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise plaane ka 1956. aasta esimesel poolaastal.

Hoolimata elumajade ja kultuuri- ning elutarbeliste objektide ehitamise plaanide süstemaatilisest mittetäitmisest NSV Liidu Transpordiehituse Ministeerium (minister sm. Koževnikov), NSV Liidu Metallurgia- ja Keemiatööstuse Ettevõtete Ehituse Ministeerium (minister sm. Raiser), NSV Liidu Söetööstuse Ettevõtete Ehituse Ministeerium (minister sm. Melnikov), NSV Liidu Naftatööstuse Ettevõtete Ehituse Ministeerium (minister sm. Kortunov), NSV Liidu Elektrotehnilise Tööstuse Ministeerium (minister sm. Skidanenko), NSV Liidu Sovhooside Ministeerium (minister sm. Benediktov) ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid, et likvideerida tõsised puudused töö organiseerimises ehitustel, et õigeaegselt anda ehitusobjektidele tehniline dokumentatsioon, varustada neid ehitusmaterjalide, transpordi ja mehhanismidega.

Ehitustööliste Ametiühingu Keskkomitee (sm. Borissov), Söetööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee (sm. Plihhin), Elektrijaamade ja Elektritööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee (sm. Aleksandrov), Ehitusmaterjalide Tööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee (sm. Levitskaja), Põllumajanduse ja Varumise Tööliste ja Teenistujate Ametiühingu Keskkomitee (sm. Jegurazdov) ja paljud ametiühingu oblastikomiteed võitlevad nõrgalt

elamuehituse plaanide täitmise eest, ei nõua ministeeriumidelt ja majandusjuhtidelt abinõude tarvituselevõtmist, mis kindlustaksid kollektiivlepingutes ettenähtud kohustuste täitmist, ei võta vastutusele töötajaid, kelle süü tõttu nurjub elamute ehitamine töölistele ja teenistujatele.

Käitis- ja kohalikud komiteed teostavad halvasti ühiskondlikku kontrolli elamuehituse käigu üle, ei võitle nende põhjuste kõrvaldamise eest, mis takistavad elumajade õigeaegset ekspluatatsiooniandmist, ei rakenda vajalikke abinõusid ehitajate sotsialistliku võistluse juhtimise ja ehitustel töö organiseerimise parandamiseks. Reas ettevõtetes esineb ebaõiget elamispinna jaotamist äsja valminud majades.

Ametiühinguorganisatsioonid ei nõua administratsioonidelt kohustuste täitmist kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise parandamise alal. Esineb palju puudusi tööliste ühiskondliku toitlustamise organiseerimises, eriti öövahetustes, samuti ehitusplatsidel, metsavarumise jaoskondades, naftatööstuse puurimisbrigaadides, raudteede liinijaamades ja tee-ehitusjaoskondades.

ÜAÜKN-i pleenum märgib samuti, et kollektiivlepingute sisu on ebarahuldav. Paljud neist peegeldavad puudulikult ettevõtte iseärasusi ja tsehhide vajadusi, on liialt mahukad: kohustused on üldise iseloomuga, nende täitmise tähtaegu ei näidata. Tunduv osa tööliste ja teenistujate väärtuslikest ettepanekutest jääb kollektiivlepingutesse võtmata, sest uute kollektiivlepingute projektide arutamine toimub pärast ettevõtte aastaplaani kinnitamist.

Ametiühingute töös, mis puudutab kontrolli kollektiivlepingute täitmise üle, esineb formalismi. Selle asemel, et süstemaatiliselt kontrollida kollektiivlepingute täitmist, teostavad ametiühinguorganisatsioonid kontrolli vaid kaks-kolm korda aastas, ühekordsete kampaaniate korras, kaasa tõmbamata laia ametiühingu aktiivi pidevale osavõtule kahepoolsete kohustuste täitmisel. See viib selleni, et ametiühinguorganid on sunnitud tihti piirduma üksikute kohustuste mittetäitmise faktide registreerimisega või üles tõstma küsimuse nende osas siis, kui olukorda pole enam võimalik parandada.

Organiseerimistöö kollektiivlepingute sõlmimisel ja nende täitmise kindlustamisel ei ole veel muutunud kõigi ametiühinguorganite, osakondade ja komisjonide igapäevase tegevuse sisuks. ÜAÜKN-i aparaadi, ametiühingute keskkomiteede, vabariiklike ja oblastikomiteede ning nõukogude töötajad tegelevad nõrgalt kohapeal kollektiivlepingute täitmise kontrollimisega ja abistavad praktiliselt vähe käitiskomiteesid kohustuste realiseerimisel.

Ministeeriumid ja ametiühingute keskkomiteed ei kanna tegelikult vastutust ettevõtete kollektiivide ees kollektiivlepingute täitmise osas, suunavad äärmiselt harva kohapeale juhtivaid töötajaid abi osutama kohustuste täitmisel. Real juhtudel tootmisplaanid, assigneeringud ja materiaal-tehnilised fondid jõuavad ettevõteteni hilinemisega, viivitatakse elamute, elutarbeliste ja

kultuuriasutuste ehitustöödeks vajaliku tehnilise dokumentatsiooni väljatöötamisega, ei praktiseerita kahepoolsete kohustuste täitmise käiku puutuvate küsimuste ühist läbiarutamist ministeeriumide ja ametiühingute keskkomiteede presiidiumide poolt.

Vajaliku kontrolli ja nõudlikkuse puudumise tõttu ministeeriumide ja ametiühingute keskkomiteede poolt üksikud ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide juhid ei tunne vastutust kollektiivlepingutega endale võetud kohustuste täitmise eest, annavad harva aru nende täitmisest tööliste koosolekutel, peavad vähe nõu töölistega kollektiivlepingutes ettenähtud nende abinõude üle, mis puudutavad tootmist ja töötajate elutingimusi.

ÜAÜKN-i Presiidium ei ole võtnud küllaldaselt tarvitusele abinõusid, et parandada tööd kollektiivlepingute sõlmimisel ja nende täitmise kontrollimisel. ÜAÜKN ja ametiühingute nõukogud abistasid vähe ametiühinguorganeid nende küsimuste algatamisel ja lahendamisel, mis on seotud kollektiivlepingus ettenähtud kohustuste täitmisega, suunasid nõrgalt ametiühingu- ja majandusorganisatsioone vastastikuse nõudlikkuse tõstmisel kollektiivlepingute täitmiseks.

Tõsised puudused, mis esinevad ametiühingu- ja majandusorganite kollektiivlepingute alase töö praktikas, vähendavad kollektiivlepingute kui kriitika ja enesekriitika arendamise, hulkade loova initsiatiivi tõstmise ja riiklike plaanide täitmise eest mõlema poole vastutuse suurendamise, tööliste ja teenistujate töö- ja elukondlike tingimuste parandamise vahendi tähtsust.

ÜAÜKN-i pleenum **otsustab:**

1. Pidada ÜAÜKN-i, ametiühingute keskkomiteede, vabariiklike, krai-, oblastikomiteede ja nõukogude ning tööstus-, transpordi-, side-, ehitus- ja põllumajanduse ettevõtete ametiühinguorganisatsioonide tähtsaimaks ülesandeks igapäevase organiseerimistöö laiendamist, mis on suunatud kollektiivlepingutega ettenähtud kahepoolsete kohustuste täielikule teostamisele, tootmisplaanide ennetähtaegsele täitmisele iga ettevõtte ja tsehhi poolt kõigi kvantiteedi- ja kvaliteedinäitajate järgi, tööliste ja teenistujate elamutingimuste ja kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamisele.

On vaja tõsta kollektiivlepingute osatähtsust kuuenda viisaastaku ülesannete täitmisel, kindlustada laiade rahvahulkade aktiivne osavõtt võitluses kahepoolsete kohustuste täitmise eest, kaasa tõmmata kõik töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad sotsialistlikule võistlusele tehnilise progressi, tööviljakuse tõstmise, toodangu väljalaske suurendamise, selle kvaliteedi tõstmise ja omahinna alandamise eest.

2. Pleenum kohustab ÜAÜKN-i Presiidiumi, ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai- ja oblastikomiteesid ning nõukogusid, samuti tööstus-, transpordi-, side- ja ehitusettevõtete, masina-traktorijaamade ja sovhooside ametiühinguorganisatsi-

oone tõstma nõudlikkust majandusjuhtide vastu kollektiivlepingutega võetud kohustuste täitmise osas.

Pleenum peab vajalikuks, et ministeeriumid ja ettevõtete majandusjuhid suurendaksid tähelepanu kollektiivlepingute täitmisele, võtaksid tarvitusele otsustavad abinõud, et luua töölistele tingimused produktiivseks tööks, kannaksid rohkem hoolt tööliste täieliku varustamise eest materjalide, toorainete ja tööriistadega, teeksid ettevõtetele ja tsehhidele õigeaegselt teatavaks plaanid, assigneeringud ja materiaal-tehnilised fondid.

3. Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud tõhustama tööd tööliste ja teenistujate hulgas kõrge vastutustunde kasvatamisel kollektiivlepingutega võetud kohustuste täitmiseks, selgitama töölistele ja teenistujatele, et kohustuste täitmine tööviljakuse tõstmise osas, toodangu kvaliteedi parandamise, toorainete ja materjalide kokkuhoidliku kulutamise osas on vajalikuks tingimuseks sotsialistliku riigi võimsuse edasisel tugevdamisel, töötajate materiaalse heaolu tõstmisel.

Masinate ja tööriistade vigastamise juhtumeid, töölise süü tõttu väljalastud praaki, töö- ja tehnoloogilise distsipliini rikkumisi tuleb vaadelda kui kollektiivlepingu rikkumist. Iga taolist juhtumit tuleb põhjalikult selgitada ja arutada ametiühingukomiteedes, koosolekutel ja tootmisnõupidamistel. On vaja tugevdada ühiskondlikku mõjutamist praagitegijate suhtes, isikute suhtes, kes hoolimatult suhtuvad ühiskondlikku omandisse, lubavad toorainete, materjalide ja tööriistade pillavat kulutamist, rikuvad töö- ja tootmisdistsipliini, — kasutades selleks laialdaselt tööliste koosolekuid, seltsimehelikke kohtuid, ajakirjandust, kohalikke raadiosaateid.

4. Omistades suurt tähtsust kollektiivlepingutes sisalduvatele kohustustele töötasu alal, teeb pleenum ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks nõuda nende kohustuste ranget täitmist, võtta aktiivselt osa töötasusüsteemi korraldamisest ja tehniliselt põhjendatud töönormide sisseviimisest, nõuda nende isikute vastutuselevõtmist, kelle süü tõttu esineb moonutamist töötasustamises, ebaseaduslikku palgast kinnipidamist ja palga väljamaksmise hilinemist.

Ministeeriumid ja keskasutused peavad süstemaatiliselt parandama töötasu organiseerimist, töö normeerimist, kindlustama, et ettevõtete administratsioonid kõrvalekaldumatult peaksid kinni kollektiivlepingutega kindlaksmääratud töötasu väljamaksmise tähtaegadest.

Riigipanga ja Tööstuspanga juhatusel, samuti NSV Liidu Rahandusministeeriumil tuleb tarvitusele võtta abinõud, mis tagavad töötasu õigeaegse väljamaksmise töölistele ja teenistujatele, ja mitte lubada töötasude väljaandmise kinnipidamist panga osakondade ja rahandusorganite süü tõttu.

5. Teha ametiühinguorganisatsioonidele ülesandeks järjekindlalt võidelda kollektiivlepingutega ettenähtud ohutustehnika- ja

tootmis-tervishoiualaste abinõude elluviimise eest, tagada tähtaegade kindlaksmääramine ja nende abinõude täitmise eest vastutavate isikute määramine.

Käitis- ja kohalikud komiteed peavad koos ametiühingu aktiiviga — komisjonide liikmetega, töökaitse ühiskondlike inspektoritega — järjekindlalt kontrollima töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade täitmist, tegema administratsioonile ettepanekuid pakiliste abinõude rakendamiseks ventilatsiooni, töökohtade valgustuse parandamiseks, kaitsetehnika juurutamiseks ja puhtuse tagamiseks tootmisruumides.

Ministeeriumid ja keskasutused on kohustatud kuuenda viisaastaku jooksul viima riietus-, pesemis- ja duširuumid, naiste hügieenitoad ja muud elutarbelised ruumid ettevõtetes vastavusse sanitaarnormidega.

Pleenum nõuab ettevõtete direktoritelt sanitaar-elutarbeliste ruumide vabastamist, mida kasutavad ettevõtted mitmesugusteks ametiruumideks, ja nende kasutamist vastavalt otstarbele.

Kohustada ametiühingute keskkomiteesid tõstma tehniliste inspektorite vastutust tööseadusandlusest ja töökaitse eeskirjadest kinnipidamise eest, kollektiivlepingutega ettenähtud töötingimuste normaliseerimise eest; laiemalt arendama ettevõtetes selgitustööd haigestumiste ja tootmistrauma ärahoidmise abinõude kohta.

ÜAÜKN-i Presiidiumil tuleb parandada töökaitse instituutide tööd, esmajärjekorras tööstuse ventilatsiooni ja valgustuse küsimuste lahendamisel, samuti tarvitusele võtta abinõud nende poolt ettevalmistatud ja end tootmises õigustanud teaduslike tööde laiemaks juurutamiseks.

Ministeeriumide tootmisharude teadusliku uurimise instituutidel tuleb laiemalt arendada teaduslikku tööd tootmises, tervislike ja ohutute töötingimuste loomiseks, samuti individuaalsete kaitsevahendite väljatöötamiseks, arvestades teenindatava tööstusharu spetsiifikat.

6. ÜAÜKN-i pleenum peab ebaõigeks, et üksikud majandusjuhid vaatavad elamute ja kultuuri- ning elutarbeliste objektide ehitamise plaanide täitmisele kui teisejärgulise tähtsusega asjale ja pöörab nende tähelepanu vajadusele teha otsustavalt lõpp selle tähtsa küsimuse alahindamisele. Ministeeriumid peavad laiendama oma tootmisbaasi elumajade ja kultuuri- ning elutarbeliste objektide ehitamisel vajalike ehitusmaterjalide tootmiseks.

Kohustada ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, oblasti- ja käitiskomiteesid ning nõukogusid sisse seadma pidev kontroll elumajade ja kultuuri- ning elutarbeliste asutuste ehitamise üle. Kindlustada tööliste ja teenistujate laialdane osavõtt ühiskondlikust kontrollist, sealhulgas nende tööliste ja teenistujate osavõtt, kes on elamispinna saamise järjekorras ehitatavates majades, laialt levitada Donbassi üksikute ettevõtete ja

teiste rajoonide kogemusi tööliste vabatahtlikust osavõtust elumajade ehitamisel ja asulate heakorrastamisel.

Ametiühinguorganid on kohustatud sügavamalt tungima ehitusorganisatsioonide töösse, esitama konkreetseid ettepanekuid ehitustööde kiirendamiseks, kvaliteedi tõstmiseks ja maksumuse alandamiseks, osutama abi ehituskomiteedele ehitajate hulgas tehtava massilise töö organiseerimisel, nõudma NSV Liidu Kaubandusministeeriumi kaubandusorganisatsioonidelt ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliidult ehitusmaterjalide müügi suurendamist individuaalehitajatele.

7. Pleenum teeb käitis- ja kohalikele komiteedele ülesandeks võtta aktiivselt osa kaubanduskultuuri tõstmisest, igas ettevõttes sööklate ja einelaudade võrgu suurendamisele suunatud abinõude väljatöötamisest ja ellurakendamisest, praktiliselt abistada sööklate kollektiive külastajate iseteenindamise organiseerimisel ja toitlustamise kvaliteedi tõstmisel.

Käitis- ja kohalikel komiteedel organiseerida kaupluste ja sööklate direktorite aruannete arutamist üldkoosolekutel, tõsta ühiskondlike kontrolöride aktiivsust võitluses kollektiivlepingutes ettenähtud kohustuste täieliku täitmise eest kaubanduse, ühiskondliku toitlustamise, töötajate elutarbelise ja kommunaalteenindamise alal.

8. Märkides söe- ja metsatööstuse ning transpordiehituse ettevõtete paljude majandusjuhtide poolt kollektiivlepingutega endale võetud kohustuste süstemaatilist rikkumist, eriti töökaitse ja tööliste ning teenistujate elamu-heaolulise teenindamise parandamise osas, nõuab pleenum ministritelt sm-telt Zademidkolt, Orlovilt ja Koževnikovilt kollektiivlepingute ebarahuldava täitmise küsimuse läbiarutamist ja abinõude tarvituselevõtmist puuduste kõrvaldamiseks sellel alal.

9. Pleenum peab ametiühingute pakiliseks ülesandeks kollektiivlepingute-alase töö edasist parandamist, kollektiivlepingu kui tähtsa vahendi osatähtsuse tõstmist võitluses tootmisplaanide täitmise ja tööliste ning teenistujate kultuuriliste ja elutarbeliste vajaduste rahuldamise eest.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks arutada ministeeriumide ja ametiühingute keskkomiteede poolt igal aastal kollektiivlepingute kampaania eel ettevõtetesse saadetavate direktiivkirjade sisu edasist parandamist, täpsemalt määrata neis ministeeriumidele ja ametiühingute keskkomiteedele esitatavad nõudmised kahepoolsete kohustuste täitmise kindlustamise osas.

Ametiühingute keskkomiteed peavad õigeaegselt reageerima üksikute kohustuste täitmise nurjumise faktidele, nõudma kollektiivlepingute rikkujate vastutuselevõtmist kuni nende vallandamiseni ametikohalt.

Pidada vajalikuks, et ettevõtete juhtivatele töötajatele preemiate kinnitamisel kuu-tootmisplaanide ületamise eest, samuti üleliidulises ja vabariiklikus sotsialistlikus võistluses saavutatud

tulemuste eest ministeeriumid, peavalitsused, keskused ja trustid arvestaksid kollektiivlepingute kohustuste täitmist.

10. Viia läbi ettepanekute kogumine uute kollektiivlepingute jaoks perioodil, kui ettevõttes töötatakse välja aastaplaani projekti, et tööliste ja teenistujate ettepanekud tootmise arendamise ja töö- ning elutingimuste parandamise alal peegelduksid aastaplaanides ja uutes kollektiivlepingutes.

Et kollektiivlepingutes oleksid täielikumalt arvestatud üksikute tsehhide töö iseärasused ja kollektiivi huvid, sõlmida suurtes tsehhides lisaks kollektiivlepingutele täiendavaid kokkuleppeid, milledes määrata tsehhis tarvitusele võetavad abinõud töökaitse alal, samuti organisatsioonilis-tehniliste abinõude ja novaatorite kogemuste juurutamise plaanid.

11. Ametiühinguorganisatsioonidel sisse seada pidev kontroll kollektiivlepingute täitmise üle, õigeaegselt kontrollida iga kohustuse täitmise käiku, pidades kinni kollektiivlepingus ettenähtud tähtajast.

Tõsta tööliste ja teenistujate üldkoosolekute ja konverentside osatähtsust võitluses kollektiivlepingute täitmise eest; kehtestada kord, et kollektiivlepingutega ettenähtud üksikute kohustuste täitmise üle antakse süstemaatiliselt informatsiooni käitis-, kohalike ja tsehhikomiteede istungitel, tööliste ja teenistujate koosolekutel, ning mitte harvem kui kaks korda aastas võtta üldkoosolekute ja konverentside päevakorda ettevõtte majandusjuhtide ja käitiskomiteede aruanded kollektiivlepingute täitmise tulemustest. Kollektiivlepingute täitmise kontrollimise käigus teha vajaduse korral mõlemapoolsel kokkuleppel täiendusi, mis tulenevad tootmises toimunud muudatustest.

Teha ametiühingute keskkomiteedele ja nõukogudele ülesandeks tõsta käitis- ja kohalike komiteede komisjonide osatähtsust kollektiivlepingute täitmise kontrollimisel. Tuleb laialdaselt selgitada ametiühingu aktiivile, et võitlus kollektiivlepingute kohustuste täitmise eest on peamine nii käitis- ja kohaliku komitee komisjonide kui ka ametiühingurühmade töös.

Soovitada käitis- ja kohalikele komiteedele läbi viia ametiühingu rühmaorganisaatorite instrueerimist konkreetsetest kohustustest kollektiivlepingu täitmise kontrollimisel ja populariseerida paremaid töökogemusi sellel alal.

Pleenum teeb ÜAÜKN-i Presiidiumile, ametiühingute keskkomiteedele ja nõukogudele ülesandeks tõsta ametiühinguaparaadi aktiivsust võitluses kollektiivlepingute täitmise eest; kehtestada nõue, et ÜAÜKN-i ametiühingute keskkomiteede, vabariiklike, oblastikomiteede ning nõukogude töötajad kohapeale sõitmisel praktiliselt abistaksid käitiskomiteesid kollektiivlepingute täitmisel.

Kohustada ÜAÜKN-i Presiidiumi parandama ametiühinguorganisatsioonide töö juhtimist kollektiivlepingute täitmisel, üldistama ja täiustama kollektiivlepingute-alast tööpraktikat, regulaarselt

ära kuulama majandus- ja ametiühinguorganite aruandeid kahepoolsete kohustuste täitmisest.

12. Kohustada ajalehe „Trud" (sm. Burkov), ajakirja „Sovetskije Profsojuzõ" (sm. Skobejev) ja käitiste ajalehtede toimetusi parandama kollektiivlepingute täitmise alal tehtava töö valgustamist, kritiseerima juhtivaid töötajaid, kelle süü tõttu nurjub võetud kohustuste realiseerimine, laialt propageerima ametiühinguorganisatsioonide töökogemusi kollektiivlepingute täitmise kontrollimisel.

*

ÜAÜKN-i pleenum kutsub üles ametiühinguorganisatsioone ja ametiühingu aktiivi tugevdama võitlust kollektiivlepingute täitmise eest, laiemalt arendama sotsialistlikku võistlust rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani täitmiseks ja ületamiseks ning Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi ajalooliste otsuste edukaks elluviimiseks.

AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE ABI SUURENDAMISEST LASTE POLÜTEHNILISE ÕPETUSE LÄBIVIIMISEL KOOLIDES

ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus
24. juulil 1956

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress märkis, et tõsiseks puuduseks koolide töös on õpetamise teatav eraldatus elust, üldhariduslikku kooli lõpetajate puudulik ettevalmistus praktiliseks tegevuseks.

Koolide kiiremaks polütehniseerimiseks pidas partei kongress vajalikuks sisse viia mitte üksnes uued ained, mis annavad teadmiste alused tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise valdkonnas, vaid ka õpilasi tutvustada praktilise tööga ettevõtetes, kolhoosides, sovhoosides, õppemajandites ja kooli töökodades.

Polütehnilise hariduse sisseviimisel aitavad koolidele aktiivselt kaasa Gorki autotehase, Rostovi tehase „Krasnõi Aksai", Moskva Karpovi-nimelise Keemia ja Farmatseutilise tehase, Vladimirovi tehase „Avtopribor", Dnepropetrovski tehase „Metiz", Družkovski Vorošilovi-nimelise tehase, Zaporožje transformaatorite tehase, Jaroslavli energeetika valitsuse ja teiste meie maa tööstus-, transpordi- ja põllumajanduslike ettevõtete kollektiivid.

Ametiühinguorganisatsioonid on hakanud laiemalt rakendama kultuuriasutusi selleks, et abistada koole laste polütehnilise õpetuse korraldamisel. Klubide, kultuurimajade ja -paleede juures on suurenenud laste tehnikaringide arv, mida juhivad ühiskondliku töö korras insenerid, tehnikud ja kvalifitseeritud töölised.

Nafta-, lennukitööstuse, transpordi- ja raskemasinatööstuse, masinaehitus- ning ehitustööliste ametiühingute keskkomiteed koos ministeeriumide ja ettevõtete administratsioonidega töötasid välja ja võtavad tarvitusele abinõusid, et luua ametiühingute kultuuriasutuste juurde noorte tehnikute klubid.

1955. aastal loodi 64 sellist klubi, käesoleval aastal see töö tunduvalt laieneb.

Samal ajal ÜAÜKN-i Presiidium märgib, et paljud ametiühinguorganisatsioonid ei pühenda küllaldast tähelepanu laste kasvatamisele, ei osuta abi koolidele töökodade ja õppekabinettide sisustamisel ning õpilaste tutvustamisel tootva tööga ettevõtetes, kolhoosides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades. Laste õpetamine enamikus koolides on endiselt elukauge.

Ametiühingute keskkomiteed, vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed ning nõukogud suunavad nõrgalt ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide tööd šeflusaluste koolide praktiliseks abistamiseks polütehnilise õpetuse teostamisel, ei tõmba kaasa sellele tähtsale üritusele laia avalikkust. NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt ettevõtete juhatajatele antud õigust tasuta üle anda koolidele sisustust, mis on kõlblik polütehnilise õpetuse läbiviimiseks, kasutatakse äärmiselt puudulikult. Suur hulk ettevõtteid, sovhoose ja masina-traktorijaamu ei anna koolidele seadmeid ja tööriistu, või annavad neile täiesti kõlbmatuid.

Paljudes ettevõtetes ei ole loodud tingimusi vanemate klasside õpilaste tootmispraktika läbiviimiseks, ei kasutata neid suuri võimalusi, mis on olemas õpilaste tootmisekskursioonide korraldamiseks.

Liiduvabariikide haridusministeeriumid ja haridusala töötajate ametiühingute keskkomiteed mobiliseerivad nõrgalt rahvahariduse alal töötajaid partei poolt seatud polütehnilise õpetuse ülesande kiirele lahendamisele, ei osuta vajalikku tähelepanu pedagoogide ettevalmistamisele ja nende kvalifikatsiooni tõstmisele ning levitavad puudulikult parimate õpetajate ja koolikollektiivide kogemusi.

ÜAÜKN-i Presiidium **määrab:**

1. Kohustada ametiühinguorganisatsioone koos ministeeriumidega, ettevõtete, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtivate töötajatega osutama aktiivset abi rahvaharidusorganitele ja koolidele õpilaste polütehnilise õpetuse edukaks teostamiseks kooli ja tootmise vahelise sideme tugevdamise, laste hulgas tehtava kasvatustöö taseme tõstmise ning laia avalikkuse kaasatõmbamise teel sellele tööle.

Teha ametiühingute keskkomiteedele, vabariiklikele, krai-, oblasti-, käitis- ja kohalikele komiteedele ning ametiühingute nõukogudele ülesandeks:

a) abistada koole õppetöökodade ja -kabinettide loomisel, taotledes ettevõtete juhatajatelt vajaliku sisseseade, tööriistade ja materjalide eraldamist, et iga keskkool omaks materiaalse baasi

õpilaste polütehniliseks õpetamiseks ja tööalaseks kasvatamiseks; võtta tarvitusele abinõud selle sisseseade monteerimiseks, silmas pidades ohutustehnika nõudeid ja kehtivaid norme;

b) luua koos ettevõtete juhatajatega vajalikud tingimused 8.—10. klasside õpilastele tootmispraktika organiseerimiseks ja laboratoorseteks õppusteks vahetult ettevõtete tsehhides ning laboratooriumides, sovhoosides ja masina-traktorijaamades, samuti õpilaste tootmisalaste ekskursioonide läbiviimiseks;

c) laialdaselt kaasa tõmmata insener-tehnilisi töötajaid, kvalifitseeritud meistreid ja töölisi praktiliste õppuste korraldamisele õpilastega koolide töökodades ja tootmisõppuse läbiviimisele ettevõtetes, samuti tehnikaringide juhtimisele;

d) osutada igakülgset abi keskkooli lõpetanud noortele ettevõtetesse, masina-traktorijaamadesse ja sovhoosidesse tööle asumisel, luues neile vajalikud tingimused kiiremaks elukutse omandamiseks.

2. Kohustada haridusala töötajate ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai-, oblasti- ja kohalikke komiteesid looma tihedad sidemed koolidega šeflusvahekorras olevate ettevõtete, sovhooside ja masina-traktorijaamadega, kaasa tõmbama neid õppe-materiaalse baasi loomisele polütehniliseks õpetuseks koolides; koos rahvaharidusorganitega organiseerima polütehnilise õpetuse alal koolides saavutatud eesrindlike kogemuste uurimist ja levitamist ning võtma tarvitusele abinõud selle ala pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmiseks, suurendada ekskursioonide arvu õpetajate tutvustamiseks ettevõtete, masina-traktorijaamade, sovhooside ja kolhoosidega, looma koolide juurde laste tehnikaringe.

3. Kohustada ametiühinguorganisatsioone, klubide, kultuurimajade ja -paleede juhatusi osutama abi polütehnilise õpetuse läbiviimiseks, tõhustama tööd õpilastes tööharjumuse kasvatamiseks, kasvatama õpilasi töösse kommunistliku suhtumise vaimus.

Klubides, kultuurimajades ja -paleedes, raamatukogudes ja punanurkades organiseerida lastele tehniliste teadmiste järjekindlat propagandat; läbi viia loenguid ja vestlusi, demonstreerida populaarteaduslikke ja tehnika-alaseid filme, korraldada kohtumisi tootmisnovaatoritega, huvitava tehnika õhtuid, sisustada „Tehnika uudiste" nurki, organiseerida ekskursioone ettevõtetesse, sovhoosidesse ja masina-traktorijaamadesse.

Tunduvalt laiendada laste tehnikaringe ja noorte naturalistide ringe, taotledes õpilaste massilist osavõttu nende tööst. Tööle lastega tehnika valdkonnas tõmmata kaasa insener-tehnilisi töötajaid, kvalifitseeritud töölisi ja õpetajaid.

4. Kiita heaks Gorbunovi-nimelise kultuuripalee, Magnitogorski metallurgiakombinaadi kultuuripalee, Tšeljabinski traktoritehase kultuuripalee, Uralmašzavodi kultuuripalee, Lihhatšovi-nimelise autotehase ja trusti „Makstroi" ehituskomitee kultuuripaleede töö positiivsed kogemused noorte tehnikute klubide

loomisel, mis aitavad kaasa õpilaste polütehniliste teadmiste laiendamisele ja nende harjutamisele tööga.

Soovitada ametiühingute keskkomiteedel koos ministeeriumidega ja majandusorganisatsioonide juhtidega välja töötada abinõud noorte tehnikute klubide loomiseks.

Kiita heaks ametiühingute keskkomiteede ettepanekud luua 1956.—1957. aastal 250 noorte tehnikute klubi.

5. Teha ajalehe „Trud", ajakirjade „Sovetskije Profsojuzõ" ja „Klub", samuti käitiste ajalehtede toimetustele ülesandeks süstemaatiliselt valgustada ettevõtete, masina-traktorijaamade ja sovhooside ametiühingu- ning majandusorganisatsioonide töökogemusi koolide abistamisel polütehnilise õpetuse ja kasvatustöö parandamiseks.

SÖETÖÖSTUSE TÖÖLISTE AMETIÜHINGU KESKKOMITEE TÖÖST TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KIRJADE JA AVALDUSTE LÄBIVAATAMISEL

UAÜKN-i Presiidiumi määrus
10. augustil 1956

UAÜKN-i Presiidium märgib, et Söetööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee töös tööliste ja teenistujate kirjade, avalduste ja kaebuste läbivaatamisel esineb tõsiseid puudusi. Kirjade, avalduste ja kaebuste läbivaatamise üle pole organiseeritud vajalikku kontrolli, nende läbivaatamisel on sageli rikutud kindlaksmääratud tähtaegu. Nii oli trusti „Ordžonikidzeugol" kaevanduse „Krasnõi Oktjabr" nr. 1—2 lukksepa sm. Dontsovi kaebus selle kohta, et talle ei makstud välja vanadusetasu, läbivaatamisel majandusorganisatsioonides, ametiühingu kaevandus- ja keskkomitees üle viie kuu. Krasnolutški mäetehnikumi valvuri sm. Sutulovi kaebust ebaõige vallandamise kohta lahendati üle ühe aasta.

Esines juhtumeid, kus tööliste ja teenistujate üksikute avalduste puhul, ilma et oleks selgitatud olukorda sisuliselt, ametiühingu keskkomitee presiidium kinnitas ametiühingukomiteede ebaõigeid otsuseid. Nii pöördus Kašpirski kaevandusvalitsuse kaevanduse nr. 1 laavakaevur sm. Žarov ametiühingu keskkomitee poole kaebusega tema ebaõige vallandamise pärast ja palus asja selgitada. Kuid ametiühingu keskkomitee kinnitas kohaliku hindevaidekomisjoni otsuse ja alles pärast teiste organisatsioonide vahelesegamist sellesse küsimusse tühistas oma esialgse otsuse.

Ametiühingu keskkomitee presiidium tegeles halvasti töötajate kaebuste ja avalduste põhjuste analüüsimisega, ei võtnud tarvitusele vajalikke abinõusid ametiühingu- ja majandusorgani-

satsioonide töös esinevate puuduste likvideerimiseks, instrueeris vähe ametiühingu töötajaid tööseadusandluse küsimustes.

Ametiühingu keskkomitee esimees sm. P. G. Plihhin ei vaadanud isiklikult läbi paljusid töötajate kirju, avaldusi ja kaebusi ega andnud nende suhtes vajalikke korraldusi ning juhtnööre osakondade juhatajatele. Paljud ametiühingu keskkomiteesse saabunud kirjad, avaldused ja kaebused anti pärast nende registreerimist asjaajajate poolt edasi instruktoritele ja inspektoritele täitmiseks, minnes mööda osakondade juhatajatest. Sellise korra juures said osakondade juhatajad ühe või teise kirja, avalduse või kaebuse saabumisest teada alles siis, kui kirja, avalduse või kaebuse saatjale anti vastus või tehti vastavale organisatsioonile järelepärimine.

Ametiühingu keskkomitee presiidium juhtis nõrgalt oblasti-, rajooni- ja kaevanduskomiteede tähelepanu vajadusele õigeaegselt ja tähelepanelikult läbi vaadata tööliste ja teenistujate kaebused ning avaldused. See viis selleni, et paljud kaebused kohapeal ei leidnud nõuetekohast lahendamist. Ametiühingu keskkomitee presiidiumi poolt läbivaadatud 115 kaebusest ebaõige vallandamise ja töötasu maksmise kohta muudeti hindevaidekomisjonide, ametiühingu oblasti- ja rajoonikomiteede otsuseid 55 juhul.

UAUKN-i Presiidium **määrab:**

1. Kohustada Söetööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee Presiidiumi:

a) likvideerima töötajate kirjade, avalduste ja kaebuste läbivaatamisel esinevad puudused; kindlustada nende õigeaegne ja õige läbivaatamine;

b) sisse seada kontroll ametiühingu oblasti-, rajooni- ja kaevanduskomiteede töö üle tööliste ja teenistujate avalduste ja kaebuste õigeaegsel ja tähelepanelikul läbivaatamisel; süstemaatiliselt läbi viia ametiühingu aktiivi instrueerimist ja õpetamist;

c) praktiseerida ametiühingu keskkomitee töötajate ja liikmete väljasõite kohapeale töötajate avalduste ja kaebuste kontrollimiseks, analüüsida tööliste ja teenistujate kirjade, avalduste ja kaebuste iseloomu, uurida nende tekke põhjusi. Analüüsi andmete alusel esitada printsipiaalsed küsimused ametiühingu keskkomitee presiidiumile arutamiseks ja koos majandusjuhtidega võtta tarvitusele abinõud põhjuste likvideerimiseks, mis kutsuvad esile tööliste ja teenistujate kaebusi.

2. Kohustada ametiühingu keskkomitee esimeest sm. Plihhinit ja sekretäri sm. Komogortsevit isiklikult rohkem läbi vaatama ametiühingu keskkomiteesse saabuvaid töötajate kaebusi ja avaldusi. Tõsta ametiühingu keskkomitee töötajate vastutust töötajate kirjade, avalduste ja kaebuste läbivaatamisel, otsustavalt võidelda tööliste ja teenistujate vajadustesse ning nõudmistesse bürokraatliku suhtumise vastu.

MAJANDUS- JA AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE ABIST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE INDIVIDUAALELAMUEHITUSEL

UAUKN-i Presiidiumi määrus
29. septembril 1956

UAUKN-i Presiidium märgib individuaalelamuehituse suurt tähtsust, mis aitab kaasa kaadri püsivusele tootmises ja tööliste ning teenistujate elamu-heaoluliste tingimuste parandamisele. Viienda viisaastaku (1951—1955) jooksul ehitati ainuüksi linnades ja töölisasulates töötajate poolt riikliku krediidi abil ja isiklike säästude arvel individuaalelamuid peaaegu 39 miljonit ruutmeetrit ehk 34 protsenti kogu elamispinnast, mis samal ajal ehitasid ministeeriumid ja keskasutused.

Kuid rida ministeeriume, keskasutusi ja ametiühingukomiteesid alahindavad selle ehitustöö tähtsust ega võta tarvitusele abinõusid tõsiste puuduste likvideerimiseks sel alal. Majade valmimise tähtajad venivad, ei kasutata ära suuri summasid, mis eraldatakse krediteerimise korras. Aastail 1951—1955 jäi kasutamata peaaegu 20 protsenti riiklikust krediidist.

1956. a. I poolaasta jooksul moodustasid ehitajate poolt väljavõetud laenud Keskkommunaalpanga süsteemis kõigest 26 protsenti, Põllumajanduspanga süsteemis aga 28 protsenti krediteerimise aastaplaanist. Eriti halvasti kasutatakse krediite laevaehituse, keemia-, metsa-, paberi- ja puidutööstuse ettevõtetes, kalatööstuse, traktorite ja põllumajandusmasinate tootmise ettevõtetes, merelaevastikus, NSV Liidu Ehitusministeeriumi ehitusorganisatsioonides, samuti masina-traktorijaamades ja sovhoosides.

Individuaalehitajatele osutatakse äärmiselt vähe abi tehniliste projektidega varustamisel, ehitusmaterjalide hankimisel, transpordi saamisel, tehnilise konsultatsiooni organiseerimisel, individuaalelamurajoonide heakorrastamisel (teede, veevärgi, kanalisatsiooni ja elektrivõrgu ehitamine), samuti kultuuri- ja elutarbeliste asutuste ehitamisel.

Baškiiri ANSV, Altai ja Krasnojarski krai, Kuibõševi, Omski, Kurgaani, Lääne-Kasahstani, Aktjubinski ja rea teiste oblastite paljudes masina-traktorijaamades ja sovhoosides jäid laenu saamise avaldused majandusorganisatsioonide ja tööliskomiteede juhtivate töötajate süü tõttu läbi vaatamata ja laenud pankades seisid vormistamata käesoleva aasta maikuuni (Oskolovski, Kurgaani, Vesselovski, Aleksandrovski masina-traktorijaamad, ja Loktevski, Ozerski, Šarapovski, Maiski sovhoosid ja paljud teised), kuid ametiühingute oblasti- ja kraikomiteed ning nõukogud läksid neist faktidest mööda.

Ministeeriumide kolleegiumid ei ole arutanud individuaalelamuehituse seisukorda ja kohapeale sõitnud juhtivad töötajad pole

hoolitsenud individuaalelamuehituse olukorra parandamise ja abi suurendamise eest individuaalehitajatele.

Paljud ministeeriumid ei kasuta nendele NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldusega antud õigusi läbi viia kapitaalmahutusteks assigneeritud vahendite arvel individuaalelamurajoonide heakorrastustöid.

NSV Liidu Kaubandusministeerium ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliit ei ole tarvitusele võtnud vajalikke abinõusid ehitusmaterjalide kaubastamise parandamiseks individuaalehitajatele.

Ametiühingute nõukogud eemaldusid individuaalehitustöö tegelikust abistamisest, ei taotle vastavailt oblastiorganisatsioonidelt ehitusmaterjalide kaubastamise parandamist, kohalike ehitusmaterjalide tootmist ja individuaalelamurajoonide heakorrastamist.

Põllumajanduse ja varumise tööliste ja teenistujate, metsa- ja paberitööstuse tööliste, toiduainete tööstuse tööliste ja naftatööstuse tööliste ametiühingute keskkomiteed ei pööra vajalikku tähelepanu individuaalehitustööle, ei selgita põhjusi, mis pidurdavad individuaalelamute ehitamist ega nõua ministeeriumidelt nende põhjuste kõrvaldamist.

ÜAÜKN-i Presiidium **määrab:**

1. Pidades ametiühinguorganisatsioonide üheks tähtsamaks ülesandeks igati kaasa aidata töölistele ja teenistujatele individuaalelamute ehitamisel, kohustada ametiühingute, käitis- ja kohalikke komiteesid:

koos majandusjuhtidega õigeaegselt läbi vaatama tööliste ja teenistujate avaldused laenu saamiseks, andes laenu esmajärjekorras elamispinda vajavatele kaadritöötajatele;

nõudma majandusorganisatsioonidelt NSV Liidu Ministrite Nõukogu korralduste kõrvalekaldumatut täitmist, mis näevad ette individuaalehitajate abistamist, eriti massilise ehitusplatside eraldamise korral, ehitusmaterjalide ja transpordi andmisega, samuti puidu varumisel ja saagimisel, puidutoodete, plokkide ja detailide valmistamisel ettevõtetes, tootmisjäätmete kasutamisel majade ehitamiseks, ehitusplatside varustamisel lihtsamate mehhanismidega, tööriistade ja transpordiga, spetsialistide saatmisel tehnilise abi ja konsultatsiooni andmiseks, võttes kollektiivlepingutesse konkreetsed kohustused ehitajate abistamiseks;

kehtestada range ühiskondlik kontroll kaupluste ja ladude tegevuse üle ehitusmaterjalide müügil.

2. Teha ametiühingute vabariiklikele, krai- ja oblastinõukogudele ülesandeks organiseerida individuaalehitustöö olukorra üle kontroll ja esitada omapoolsed ettepanekud olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele ja vabariikide ministrite nõukogudele läbivaatamiseks.

Ametiühingute nõukogud on kohustatud:

taotlema abinõude rakendamist kaubanduse parandamiseks ja

ehitusmaterjalide ning majade ehitamisel vajalike esemete tootmise laiendamiseks kohaliku tööstuse ettevõtetes, majade tüüpprojektide väljatöötamiseks ja kinnitamiseks, mis näevad ette võimaluse maksimaalselt kasutada ehitamisel kohalikke materjale ja nendest valmistatud tooteid, ehitusplatside õigeaegseks eraldamiseks ja lubade väljaandmist individuaalelamute ehitamiseks;

aktiivselt osa võtma oblasti- ja linnanõukogude täitevkomiteede poolt individuaalehituse rajoonide heakorrastusplaanide väljatöötamisest ja teostamisest, nende rajoonide elanikkonna teenindamise parandamisest linnatranspordi, kaubandus-, ravi- ja lasteasutuste poolt;

igati ergutada ja toetada individuaalehitajate algatust oma asulate heakorrastamis- ja haljastamistöödel, osutades nendele abi selleks otstarbeks vajalike materjalide, ilu- ja viljapuude muretsemisel.

3. Teha ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks koos ministeeriumidega tarvitusele võtta abinõud ja läbi viia üritusi, mis kindlustaksid individuaalehituseks ja individuaalelamurajoonide heakorrastamiseks eraldatud krediidi täielikku kasutamist.

Pidevalt kontrollida individuaalelamuehituse olukorda ja koos ministeeriumidega võtta tarvitusele vajalikud abinõud esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

4. Paluda NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliitu võtta tarvitusele abinõud kaubanduse parandamiseks individuaalehitajate varustamisel ehitusmaterjalidega.

TÖÖST AMETIÜHINGU RÜHMAORGANISAATORITEGA EHITUSTÖÖLISTE AMETIÜHINGUS

UAUKN-i Presiidiumi määrus
12. oktoobril 1956

UAUKN-i Presiidium märgib, et ehitustööliste ametiühingu paljude ametiühingurühmade töös esineb tõsiseid puudusi. Trustide nr. 11 ja „Tšerepovetsmetallurgstroi" ametiühingurühmades ei tehta kokkuvõtteid võistluse tulemustest ega kontrollita tööliste ja kollektiivide poolt vastuvõetud kohustuste täitmist. Enamikus ametiühingurühmades, mis ühendavad trusti „Severuraltjažstroi" brigaade, samuti valitsustes nr. 303 ja 407 (Ukraina NSV Nikolajevski oblast) toimuvad tootmisnõupidamised ja üldkoosolekud ebaregulaarselt. Nendes organisatsioonides ei peeta arvestust tööliste poolt tehtud ettepanekute ja kriitiliste märkuste üle.

Ehitustööliste ametiühingurühmad ei osuta vajalikku tähelepanu kasvatustööle ametiühingu liikmete hulgas; selle tõttu

esineb palju töödistsipliini rikkumise juhtumeid, töönormide mittetäitmist ja üksikute tööliste ebaväärikat käitumist. Töödistsipliini rikkumise ja üksikute ametiühingu liikmete ebaväärika käitumise küsimusi ei arutata ametiühingurühmade koosolekutel. Kasvatustöö puudustest ametiühinguorganisatsioonides annab tunnistust ka see, et enam kui 250 000 ehitajat ei ole ametiühingu liikmed.

Puudused ametiühingurühmade töös on põhjustatud eelkõige sellest, et paljud ehitustööliste ametiühingukomiteed juhivad ametiühingurühmi ebarahuldavalt, ei abista neid ega toetu nendele oma tegevuses. Nii ei osuta ehitustrustide „Krivorožstroi" ja nr. 89 ehitus- ja käitiskomiteed vajalikku abi ametiühingurühmadele võitluses puuduste vastu töö ja tootmise organiseerimisel, mille tagajärjel paljud jaoskonnaülemad ja töödejuhatajad ei arvesta ametiühingu rühmaorganisaatorite nõudmisi töölistele töönormide täitmiseks vajalike tingimuste loomisel. Nimetatud trustides ei tea brigaadid enamikul juhtudel kuu tootmisplaane ja -ülesandeid, töökäske ei anta töölistele õigeaegselt, materjalide ja tooraine ga varustamisel tekib seisakuid, mis kutsub tihti esile tööliste ümberpaigutamist ühelt objektilt teisele. Ametiühingute ehitus- ja käitiskomiteed ei kindlusta tootmisnõupidamistel ja ametiühingurühmade koosolekutel tehtud ettepanekute täitmist. Kõik see vähendab ametiühingu rühmaorganisaatori osatähtsust individuaalse ja brigaadidevahelise võistluse organiseerimisel.

Paljud ametiühingurühmad pole õigesti moodustatud, nad ühendavad tihti jaoskondade kollektiive, kus on 150 ja enam töölist ning teenistujat (trustid nr. 11, 16, „Arhangelskstroi" jt.). Sellise organisatsioonilise ehituse juures ei suuda ametiühingu rühmaorganisaator toime tulla temale usaldatud kohustustega.

Real ehitustel viib administratsioon ilma erilise tootmisalase vajaduseta ametiühingu rühmaorganisaatoreid üle ühelt objektilt teisele, kuid ametiühingu ehitus- ja käitiskomiteed lepivad selliste faktidega ja, veel enam, ei võta midagi ette uute ametiühingu rühmaorganisaatorite õigeaegseks valimiseks. Sel põhjusel trusti nr. 11 viies valitsuses lagunes 119 ametiühingurühmast 63, valitsuses nr. 189 lagunes 25 ametiühingurühmast 22. Taolised faktid on iseloomulikud ka trustide „Tšerepovetsmetallurgstroi", „Krivorožstroi", raudbetoonkonstruktsioonide tehase (Novosibirski oblast) jt. ametiühinguorganisatsioonidele. Töödejuhataja valitsuses nr. 328 (Krimmi oblast) ja reas teistes organisatsioonides pole loodud ametiühingurühmi.

Ametiühingukomiteed ei osuta tähelepanu kaadri valikule tööliste, eriti põhiliste elukutsetega tööliste hulgast ametiühingu rühmaorganisaatorite valimisel. Trusti nr. 16 ametiühinguorganisatsioonides on tootmisjaoskondade ja brigaadide ametiühingu rühmaorganisaatoriteks valitud peamiselt tabelipidajad, kassapidajad, kasvatajad noorte ühiselamutes. Trusti nr. 74 esimese jaoskonna 11 brigaadis ja töödejuhataja valitsuse nr. 897 mõnedes

brigaadides (Tšeboksarõ linn) on valitud ametiühingu rühmaorganisaatoriteks brigadirid, mille tõttu ametiühingu töö omaalgatuslik iseloom on läinud kaduma ametiühingu alglülides.

Trustide nr. 74 ja 78 ning teiste trustide enamikus ametiühingurühmades pole valitud ühiskondlikke töökaitse inspektoreid, sotsiaalkindlustuse delegaate, kultuuritöö organisaatoreid. Kogu ametiühingu ulatuses peaaegu üks kümnendik ametiühingurühmadest on ilma kultuuritöö organisaatoriteta ja ühiskondlike töökaitse inspektoriteta.

Trustide „Krivorožstroi", nr. 89, 37 ja 16 ehituskomiteed rikuvad ametiühingu põhikirja, võttes ametiühingu liikmeteks vastu töölisi ja teenistujaid, arutamata nende avaldusi ametiühingu rühmakoosolekutel ja isegi ilma ametiühingukomiteede otsuseta. Töödejuhataja valitsuste nr. 755 ja 745 (Sverdlovski oblast), valitsuse nr. 71 (Orjoli oblast) ametiühinguorganisatsioonides on ametiühingu rühmaorganisaatorid eemaldatud ametiühingu liikmemaksude kogumisest. See töö, vastupidi põhikirjale, on usaldatud tsehhikomiteede esimeestele ja laekuritele.

Ehitus- ja käitiskomiteed ei õpeta välja ega instrueeri ametiühingu rühmaorganisaatoreid ja ametiühingurühma aktiivi. 1956. aasta I poolel on välja õpetatud ainult 38,5 protsenti ametiühingu rühmaorganisaatoritest. Trusti „Stroigaz" (Altai krai) ametiühinguorganisatsioonides on üle 1000 ametiühingu aktivisti, kuid ametiühingukomiteed ei ole tegelnud nende instrueerimise ja väljaõpetamisega, nendega ei ole läbi viidud nõupidamisi kogemuste vahetamiseks. Samasugune olukord on ka trustide nr. 33 ja 108 ametiühinguorganisatsioonides (Usbeki NSV).

Märgitud puudused ametiühingurühmade töös ja nende juhtimises ehitus- ja käitiskomiteede poolt annavad tunnistust ametiühingu oblasti-, krai-, vabariiklike komiteede ja keskkomitee vähesest tähelepanust algorganisatsioonide alglülide suhtes. Ametiühingu keskkomitee presiidium ei ole sisse seadnud järjekindlat kontrolli ametiühinguorganite töö üle ametiühingu rühmaorganisaatorite ja ametiühingurühma aktiiviga. Ametiühingu rühmaorganisaatorite paremate töökogemuste tundmaõppimist ja levitamist ei ole ametiühingu keskkomitee organiseerinud, pole andnud sellel teemal välja plakateid ja brošüüre.

Ametiühingu keskkomitee, vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede esindajad, külastades algorganisatsioone (Moskva, Dnepropetrovski, Sverdlovski, Novosibirski, Pensa, Vologda jt. oblastid), tunnevad vähe huvi ametiühingurühmade töö vastu, ei abista ehitus- ja käitiskomiteesid ametiühingu rühmaorganisaatorite ja aktiivi instrueerimisel ja väljaõpetamisel, ei ole tõstnud üles ametiühingurühmade töö parandamisega seotud küsimusi.

Ametiühingu alglüli — ametiühingurühmade töös esinevad puudused vähendavad ametiühingu-algorganisatsioonide osatähtsust võitluses tootmisplaanide täitmise, ehitajate töö- ja elutingimuste parandamise eest.

ÜAÜKN-i Presiidium **määrab:**

1. Kohustada Ehitustööliste Ametiühingu Keskkomiteed, vabariiklikke, krai-, oblasti-, ehitus- ja käitiskomiteesid kõrvaldama puudused ametiühingurühmade juhtimisel. Tõsta ametiühingurühmade aktiivsust tootmis-, ehitajate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise ning kasvatusküsimuste püstitamisel ja lahendamisel, viia ametiühingurühmade struktuur vastavusse ametiühingu põhimääruse nõuetega, luua vajalikud tingimused ametiühingurühmadele nende kohustuste täitmiseks.

2. Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud suunama ametiühingu rühmaorganisaatorite ja ametiühingurühma aktiivi jõupingutused sotsialistliku võistluse arendamisele riikliku plaani täitmise, ehitustähtaegade lühendamise, ehitustööde kvaliteedi tõstmise ja maksumuse alandamise eest, uue tehnika omandamise ja juurutamise, tooraine ja materjalide kokkuhoiu ning tootmise sisemiste reservide avastamise ja kasutamise eest.

3. Kohustada ehitustööliste ametiühingu ehitus- ja käitiskomiteesid rohkem süvenema ametiühingurühmade töö praktikasse ja sisusse, pidevalt nõu pidama ametiühingu rühmaorganisaatorite ja ametiühingurühma aktiiviga, neid kaasa tõmbama tootmise täiustamisele ja töötingimuste parandamisele, ehitajate elutarbeliste ja kultuuriliste vajaduste rahuldamisele, nende seaduslike õiguste ja huvide kaitsmisele. Instrueerida ja välja õpetada ametiühingu rühmaorganisaatoreid, tutvustada neile sotsialistliku võistluse organiseerimise kogemusi ja meetodeid, tootmisnõupidamiste ja üldkoosolekute läbiviimist, ametiühingurühma aktiivi töö ülesandeid.

4. Kohustada Ehitustööliste Ametiühingu Keskkomiteed, vabariiklikke, krai- ja oblastikomiteesid igati tugevdama sidemeid ametiühingu rühmaorganisaatoritega, regulaarselt läbi viima nendega ülelinnalisi ja kohalikke nõupidamisi ametiühingu töö tähtsamates küsimustes, suunama brigaade ja üksikuid töötajaid ehitustele ning ettevõtetesse, et praktiliselt abistada ehitus- ja käitiskomiteesid nende töös ametiühingurühmadega, pidevalt uurima ja levitama ametiühingu rühmaorganisaatorite paremaid töökogemusi, välja andma sellel teemal brošüüre ja plakateid. Ametiühingu keskkomitee presiidiumil on vaja tõsta algorganisatsioonide juhtimise taset vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede osas, suurendada nende vastutust ametiühingurühmade töö eest, võtta tarvitusele abinõud, et ehituste ja ettevõtete ametiühinguorganite aruanded ja valimised aitaksid kaasa ametiühingurühmade organisatsioonilisele tugevnemisele, nende töö elavnemisele, tööliste-ehitajate edutamisele ametiühingu rühmaorganisaatoriteks.

5. Kohustada Ehitustööliste Ametiühingu Keskkomiteed, vabariiklikke, krai-, oblasti-, ehitus- ja käitiskomiteesid parandama massilist organiseerimis- ja kasvatustööd tööliste ja teenistujate hõlmamisel ametiühingu liikmeteks. Tööliste ja

teenistujate avaldusi ametiühingusse astumiseks arutada ametiühingurühmade üldkoosolekutel.

6. Kohustada ametiühingute vabariiklikke, krai- ja oblastinõukogusid osutama praktilist abi ehitustööliste ametiühingu ehitus- ja käitiskomiteedele ametiühingurühmade töö organiseerimisel ja nende juhtimise parandamisel.

RIIGIASUTUSTE TÖÖTAJATE AMETIÜHINGU KESKKOMITEE MASSILISEST ORGANISEERIMISTÖÖST

UAÜKN-i Presiidiumi määrus
2. novembril 1956

UAÜKN-i Presiidium märgib, et Riigiasutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomitee, juhindudes NLKP XX kongressi otsustest, on teinud mõningat tööd ametiühinguorganisatsioonide osatähtsuse tõstmiseks riigiaparaadi töö parandamisel, selle odavamaks muutmisel ja töötajate teenindamiskultuuri tõstmisel.

Kuid Riigiasutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomitee organiseerimistöö tase jääb veel maha NLKP XX kongressi poolt ametiühingute ette seatud ülesannetest. Keskkomitee presiidium ei osuta vajalikku tähelepanu nõukogude aparaadi töö parandamisele, ei suuna küllaldaselt ametiühinguorganisatsioonide tegevust riigiaparaadi lihtsustamiseks ja odavamaks muutmiseks, selle töökultuuri ja täpsuse tõstmiseks, töötajate vajadustesse ja nõudmistesse osavõtlikumaks ja tähelepanelikumaks suhtumiseks, võitleb puudulikult riigiaparaadi üksikutes lülides esineva bürokratismi ja asjaajamise venitamisega. Keskkomitee presiidium kasvatab nõrgalt nõukogude aparaadi töötajates sotsialistlikku suhtumist töösse, teadlikku distsipliini ja leppimatust puudustega.

Ametiühingu keskkomitee juhib halvasti tootmisnõupidamisi, mis on põhiliseks vormiks nõukogude teenistujate kaasatõmbamisel aktiivsele osavõtule riigiaparaadi töö parandamisest. Paljud ametiühingukomiteed ei esita tootmisnõupidamistel konkreetseid ettepanekuid ratsionaliseerimise, aparaadi lihtsustamise ja selle töö odavamaks muutmise, töötajate kirjade ja kaebuste läbivaatamise alalt. Tootmisnõupidamistel kritiseeritakse vähe üksikuid juhtivaid töötajaid ja kaastöötajaid, kelle töös esineb bürokratismi ja venitamist asjaajamises.

Ametiühingu keskkomitee presiidium üldistas ja levitas halvasti riigiasutuste eesrindlike töötajate kogemusi ja algatust nõukogude aparaadi vähendamise ja lihtsustamise alal ning pole teinud seda teatavaks kõikidele ametiühinguorganisatsioonidele.

Ametiühingu keskkomitee, vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed ei ole pööranud vajalikku tähelepanu sotsiaalkindlustuse ministeeriumide ning nende osakondade praktilisele abistamisele kohapeal riikliku pensioniseaduse ellurakendamisel. Paljudes rajooni sotsiaalkindlustuse osakondades on nõrgalt organiseeritud töö pensioni saamiseks vajaliku dokumentatsiooni vormistamise korra selgitamisel, ei ole kindlaks määratud konsultatsioone, mistõttu tekivad järjekorrad ja esineb tõsiseid puudusi pensionäride teenindamisel.

Ametiühingu keskkomitee arendab ikka veel vähe ametiühinguorganisatsioonide initsiatiivi ja püsivust eluliselt tähtsate kultuuri-, elukondlike ja töökaitse küsimuste püstitamisel ja lahendamisel. Nõrgalt rakendatakse ühiskondlikku kontrolli elamute, kultuuri- ja elutarbeliste asutuste ehituse ja nende remondi üle. Elamute, kultuuri- ja elutarbeliste ning individuaalehituste plaane täidetakse reas ministeeriumides ja keskasutustes ebarahuldavalt; paljudes ettevõtetes ja asutustes rikutakse tööseadusandlust; ilma tegelikku vajadust kontrollimata lubatakse sageli teha ületunnitööd.

Ametiühingu keskkomitee ei ilmuta nõudlikkust riigikaitse ministeeriumi, rahandusministeeriumi ning teiste ministeeriumide ja keskasutuste suhtes, ei lahenda küsimusi, mis ametiühingu algorganisatsioonide poolt keskkomitee ees üles tõstetakse, lepib sellega, et ettevõtete administratsioonide poolt kollektiivlepingutega vastuvõetud kohustusi tihti ei täideta.

ÜAÜKN-i Presiidium märgib, et ametiühingu keskkomitee, vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed ei osuta vajalikku tähelepanu ametiühingu-algorganisatsioonide töö taseme tõstmisele. Paljude ametiühingu-algorganisatsioonide osatähtsus ettevõtteis ja asutustes on väike. Ei osutata tähelepanu tööliste ja teenistujate üldkoosolekute läbiviimisele. Paljudes ametiühinguorganisatsioonides kutsutakse harva kokku koosolekuid.

Ametiühingu keskkomitee uurib ja levitab halvasti rajoonikomiteede, kohalike komiteede, ametiühingu rühma- ja grupiorganisaatorite ning komisjonide paremaid kogemusi. Reas Armeenia, Leedu, Moldaavia, Usbeki NSV, Altai ja Stavropoli krai, Tatari ja Burjaatmongoli ANSV, Voroneži, Gorki, Stalingradi ja Stalinski oblasti ametiühinguorganisatsioonides ei valita ega kinnitata komisjone õigeaegselt, ametiühingu aktiivi ei instrueerita vajalikul määral ega tõmmata küllaldaselt kaasa tööle.

Ametiühingu keskkomitee töö ametiühingu kaadri valikul ja kasvatamisel on puudulik, mille tulemusena esineb juhtumeid, kus ametiühingu tööle soovitatakse isikuid, kes ei õigusta neile osutatud usaldust ja suhtuvad vastutustundetult oma kohustustesse, rikuvad finantsdistsipliini ja käituvad amoraalselt.

Tõsised puudused riigiasutuste ametiühinguorganisatsioonide töös on tingitud sellest, et ametiühingu keskkomiteel on nõrk side

ametiühinguorganisatsioonidega ja puudulik kontakt ametiühingu aktiiviga. Ametiühingu keskkomitee töötajad sõidavad harva kohapeale ja esinevad vähe ettekannetega tööliste ja teenistujate koosolekutel.

Ametiühingu keskkomitee aparaadis ja reas vabariiklikes, krai- ja oblastikomiteedes esineb venitamist asjaajamises ja formalismi töötajate kaebuste ning avalduste läbivaatamisel. Üksikud kaebused seisavad kaua aega läbi vaatamata. Ametiühingu keskkomitee presiidium pöörab vähe tähelepanu haldusaparaadi tööle, peab harva nõu instruktoritega olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks.

ÜAÜKN-i Presiidium **määrab:**

1. Kohustada riigiasutuste töötajate ametiühingu keskkomiteed kõrvaldama massilises organiseerimistöös esinevad puudused. Lähtudes NLKP XX kongressi poolt ametiühingute ette seatud ülesannetest, tuleb sihikindlalt taotleda kõigi ametiühinguorganisatsioonide aktiivset osavõttu majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst, nõukogude aparaadi töö edasist parandamist ja odavamaks muutmist, sidemete tugevdamist hulkadega, riikliku ja töödistsipliini tugevdamist, nõukogude seadusandlusest kinnipidamist, asjaajamise venitamise ja bürokratismi likvideerimist töötajate kaebuste ja avalduste läbivaatamisel.

2. Kohustada ametiühingu keskkomiteed, vabariiklikke, krai- ja oblastikomiteesid tõstma ametiühingukomiteede organisaatorlikku osatähtsust tööliste ja teenistujate hulgas tehtava massilise kultuuritöö parandamisel, kasvatama töölistes ja teenistujates sotsialistlikku suhtumist töösse, kõrget ja teadlikku distsipliini ning leppimatust puudustega.

Tugevdada ametiühinguorganisatsioonide juhtimist ja abistamist tootmisnõupidamiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel, esitada tootmisnõupidamistele arutamiseks konkreetseid küsimusi riigiaparaadi ratsionaliseerimise, lihtsustamise ja töö odavamaks muutmise, töötajate kaebuste ja kirjade läbivaatamise alalt; kritiseerida üksikute kaastöötajate ja juhtivate töötajate töös esinevaid puudusi, nagu bürokratismi, hoolimatut suhtumist ja asjaajamise venitamist, tõsta iga töötaja vastutust talle usaldatud ülesande täitmise eest. Igati toetada nõukogude aparaadi eesrindlike töötajate novaatorlikke algatusi, laialdaselt levitada nende kogemusi.

3. Teha ametiühingu keskkomiteele ja vabariiklikele komiteedele ülesandeks tugevdada abi sotsiaalkindlustuse organitele riikliku pensioniseaduse ellurakendamisel. Koos liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse ministeeriumidega tagada sotsiaalkindlustuse osakondade töötajate töö õiget organiseerimist pensionäride teenindamise parandamisel ja korraldada konsultatsioone pensioni saamiseks vajalike dokumentide vormistamise korra kohta.

4. Teha ametiühingu keskkomiteele ülesandeks parandada ametiühingu vabariiklike, krai- ning oblastikomiteede ja ameti-

ühinguorganisatsioonide juhtimist, osutada neile rohkem abi nende tegevuses, tugevdada sidemeid, eriti maarajoonidega, sagedamini saata keskkomitee presiidiumi liikmeid, osakondade juhatajaid ja instruktoreid ametiühingu-algorganisatsioonidesse.

Võtta tarvitusele abinõud ametiühingu-algorganisatsioonide osatähtsuse tõstmiseks ettevõtete ja asutuste ees seisvate konkreetsete ülesannete lahendamisel, igati toetada ametiühinguorganisatsioonide algatust töötajate kultuurilise ja elukondliku teenindamise küsimuste püstitamisel ja lahendamisel.

5. Kohustada ametiühingu keskkomiteed ilmutama rohkem nõudlikkust ministeeriumide ja keskasutuste suhtes kollektiivlepingute täitmise osas. Järjekindlalt nõuda puuduste likvideerimist tööliste ja teenistujate töökaitse ning kultuurilise ja elutarbelise teenindamise alal. Kehtestada süstemaatiline kontroll elamute, kultuuri- ning elutarbeliste asutuste ehitamise plaanide täitmise üle.

6. Teha ametiühingu keskkomiteele ülesandeks tagada ametiühinguorganisatsioonide aruannete ja valimiste pidev juhtimine, ametiühingulisest demokraatiast range kinnipidamine, kriitika ja enesekriitika laialdane arendamine ametiühinguorganisatsioonide ja nõukogude aparaadi töös esinevate puuduste suhtes. Julgemini edutada ametiühingu tööle paremaid töötajaid, kes on näidanud end heast küljest, omavad organisaatorlikke võimeid ja initsiatiivi ning on võimelised järjekindlalt täitma ametiühingute ees seisvaid ülesandeid. Kindlustada presiidiumi liikmete ja teiste ametiühingute keskkomitee, vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede juhtivate töötajate osavõtt aruandlus-valimiskoosolekutest.

7. Teha ametiühingu keskkomitee presiidiumile ülesandeks tagada tööliste ja teenistujate kaebuste ning avalduste õigeaegne läbivaatamine ametiühinguorganites, mitte viivitada saabunud kirjadele vastamisega, otsustavalt hukka mõista hooletu suhtumine töötajate kaebuste ja avalduste läbivaatamisel.

8. Kohustada ametiühingu keskkomitee presiidiumi tundma õppima ja laialt levitama ametiühingu rajooni- ja kohalike komiteede, ametiühinguorganisaatorite, komisjonide ja paremate aktivistide töökogemusi. Kindlustada ametiühingu kaadri ja aktiivi süstemaatiline instrueerimine. Parandada organiseerimistööd oma otsuste ja kõrgemalseisvate organite määruste täitmisel, rohkem sellele tööle kaasa tõmmata ametiühingu keskkomitee liikmeid ja liikmekandidaate.

ABINÕUDEST AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE TÖÖ EDASISEKS PARANDAMISEKS MASSILISE LEIUTUSTEGEVUSE JA RATSIONALISEERIMISE ALAL

UAUKN-i Presiidiumi määrus
23. novembril 1956

Käesoleva aasta oktoobrikuus Moskvas Kremli Suures Palees toimunud üleliiduline ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite nõupidamine ning nõupidamisest osavõtjate poolt vastuvõetud üleskutse kõigile Nõukogude Liidu töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele ning teaduse ja tehnika alal töötajatele on suure tähtsusega leiutustegevuse ja ratsionaliseerimise edasises arengus.

Võitluses NLKP XX kongressi otsuste eduka täitmise ja kiire tehnilise progressi eest näitavad töötajad üles ammendamatut energiat ja kõrget loomingulist aktiivsust. Tööliste, inseneride ja tehnikute tehnika-alane looming laieneb iga päevaga. 1956. aasta I poolel suurenes tööliste ja teenistujate arv, kes võtsid osa tootmise ratsionaliseerimisest, 24 protsendi võrra, võrreldes vastava perioodiga 1955. aastal; tootmisse juurutatud ettepanekute hulk kasvas 27 protsendi võrra. Üleliidulise nõupidamise ettevalmistamise ajal ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide poolt läbiviidud selgitustöö, ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite koosolekud ning konverentsid, konkursid ja ühiskondlikud ülevaatused, varem juurutatud ettepanekute massiline kontrollimine aitasid ratsionaliseerimis- ja leiutustegevusse kaasa tõmmata uusi laiu tööliste ja teenistujate hulki, äratasid üldsuse tähelepanu selle vastu.

Samal ajal ei vasta ratsionaliseerimis- ja leiutustegevuse ulatus, esmajoones aga selle efektiivsus sotsialistliku ühiskonna kasvanud võimalustele ja meie maa tootlike jõudude arengu uutele ülesannetele.

Paljud ametiühinguorganisatsioonid ja majandusjuhid tõmbavad ikka veel nõrgalt kaasa töötajaid tootmise ratsionaliseerimisele ja täiustamisele. Ratsionaliseerijaid ja leiutajaid kutsutakse harva kokku ja nendega peetakse vähe nõu töö ja tootmise organiseerimise, tehnika edasise arendamise ja tehnoloogia täiustamise küsimustes. Ettevõtetes on ratsionaliseerimis- ja leiutustöö propageerimine nõrgalt organiseeritud, vähe peetakse loenguid ja ettekandeid tehnilistel teemadel ning tootmisalaseid ekskursioone.

Paljudes ettevõtetes on tehnilise abi andmine ratsionaliseerijatele ja leiutajatele ettepanekute väljatöötamisel ja juurutamisel ebarahuldav, ei ole loodud vajalikku materiaal-tehnilist baasi: eksperimentaaltsehhe, töökodasid katsenäidiste valmistamiseks.

Vähe abi osutavad novaatoritele nende loominguliste mõtete teostamisel teaduslik-tehnilised ühingud, kelle ülesandeks on igati arendada tööliste ja teenistujate loomingulist initsiatiivi uue teh-

nika küsimuste läbitöötamisel, abistada neid tehniliste teadmiste tõstmisel, organiseerida laialdast tehnikaalast propagandat.

Ratsionaliseerijate ja leiutajate massilise liikumise arengut kahjustab venitamine ja bürokratism tootmisnovaatorite ettepanekute läbivaatamisel ja juurutamisel.

Üleliidulisel nõupidamisel kritiseeriti ametiühinguorganisatsioone õiglaselt selle eest, et nad tihti lähevad mööda venitamisest ja bürokratismist ratsionaliseerimis- ja leiutusettepanekute juurutamisel, ei ole küllalt nõudlikud majandusala töötajate vastu, kaitsevad halvasti ratsionaliseerijate ja leiutajate õigusi.

Paljud keskkomiteed, vabariiklikud, oblasti- ja käitiskomiteed juhivad halvasti tööliste massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistöö komisjone, tõmbavad vähe kaasa komisjonide tööle aktiivsemaid ratsionaliseerijaid ja tootmisnovaatoreid tööliste, inseneride, tehnikute ja teaduslike töötajate hulgast. Paljudes ettevõtetes piirdub komisjonide töö sageli ainult ratsionaliseerijate ja leiutajate kaebuste ning avalduste läbivaatamisega. Komisjonide töö on nõrgalt seotud ettevõtete ja käitiste ratsionaliseerimis- ja leiutustöö büroodega, nad ei kontrolli nende tegevust. Samal ajal paljudel juhtudel ratsionaliseerimisbürood töötavad ebarahuldavalt, ei organiseeri ratsionaliseerijate ja leiutajate abistamist novaatorlike ettepanekute läbitöötamisel ja tootmisse juurutamisel. Ratsionaliseerimisbüroode tegevus piirdub pahatihti ainult töölistelt ja teenistujatelt saabunud ettepanekute registreerimisega.

Et kõrvaldada üleliidulisel nõupidamisel märgitud puudused ja parandada ametiühinguorganisatsioonide tööd massilise leiutustegevuse ja ratsionaliseerimise alal, ÜAÜKN-i Presiidium **määrab:**

1. Pidada ametiühinguorganisatsioonide tähtsaimaks ülesandeks ratsionaliseerijate ja leiutajate massilise liikumise edasist arendamist ja tootmisnovaatorite eesrindlike kogemuste levitamist võitluses NLKP XX kongressi otsuste täitmise ja rahvamajanduse tehnilise progressi eest.

Teha ametiühingute keskkomiteedele, vabariiklikele, krai-, oblasti-, käitis- ja ehituskomiteedele ning ametiühingu nõukogudele ülesandeks organiseerida ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite üleliidulisest nõupidamisest osavõtjate üleskutse laialdast läbiarutamist, samuti organiseerida nõupidamisest osavõtjate esinemisi ettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate koosolekutel; läbi viia koos ministeeriumide ja ettevõtete juhtivate töötajatega tootmisalaseid vabariiklikke, oblastite ja linnade nõupidamisi ning konverentse leiutajatele ja ratsionaliseerijatele.

Üleskutse läbiarutamise käigus on tingimata vaja kritiseerida ratsionaliseerimis- ja leiutustöö seisukorda igas tsehhis, osakonnas, ettevõttes ja koos majandusorganitega tööliste, insener-tehniliste töötajate ning teenistujate kriitiliste märkuste ja ettepanekute alusel välja töötada ja ellu rakendada konkreetsed abinõud,

mis kindlustavad massilise ratsionaliseerimis- ja leiutustegevuse edasise arengu.

2. ÜAÜKN-i Presiidium kohustab ametiühinguorganisatsioone koos majandusorganitega tõhustama tööd ettevõtetes uute tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate kaasatõmbamiseks ratsionaliseerimis- ja leiutustegevusele, igakülgselt arendama töötajate loomingulist aktiivsust võitluses uue tehnika ja eesrindliku tehnoloogia kiireks loomiseks ja tootmisse juurutamiseks, olemasolevate seadmete moderniseerimiseks, uute materjalide leidmiseks, tootmise komplekssseks mehhaniseerimiseks ja automatiseerimiseks. Neil eesmärkidel tuleb perioodiliselt kokku kutsuda leiutajate ja novaatorite konverentse ning nõupidamisi, et arutada ja välja töötada abinõud antud tsehhi, ettevõtte või tööstusharu ette seatud organisatsiooniliste ja tehniliste ülesannete edukaks täitmiseks, süstemaatiliselt läbi viia loenguid ja ettekandeid tehnilistel teemadel, tootmisalaseid ekskursioone sõsarettevõtetesse, organiseerida ühiskondlikke ülevaatusi ja konkursse, regulaarselt informeerida töölisi ja teenistujaid leiutus- ja ratsionaliseerimistöö olukorrast, ära kuulata koosolekutel ja tootmisnõupidamistel majandusjuhtide aruanded vastuvõetud ettepanekute juurutamise käigust.

On vaja tõsiselt parandada leiutus- ja ratsionaliseerimistöö propageerimist, laialdaselt levitada ratsionaliseerijate ja leiutajate saavutusi, ettepanekute juurutamisest saavutatud majanduslikku efekti, andes välja bülletääne, plakateid, välklehti, organiseerides stende, näitusi; sellel eesmärgil tuleb paremini ära kasutada seinalehti, käitiste ajalehti, raadiosõlme: ajalehtedes avada spetsiaalsed rubriigid, leheküljed, mis on pühendatud tööliste, inseneride ja tehnikute tehnilisele loomingule, organiseerida spetsiaalseid temaatilisi raadiosaateid leiutus- ja ratsionaliseerimistöö küsimustes.

Tuleb igati ergutada töölisi ja teenistujaid väärtuslike ratsionaliseerimis- ja novaatorlike ettepanekute tegemisele: kanda nende nimed auraamatutesse, autahvlile, autasustada neid aukirjade, rinnamärkidega „Sotsialistliku võistluse eesrindlane", rahaliste preemiate ja kingitustega.

3. Märkides, et massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse edasine areng oleneb suurel määral sellest, kuidas on organiseeritud ettevõtetes tootmis-tehniline propaganda, kohustab ÜAÜKN-i Presiidium ametiühingute keskkomiteesid koos ministeeriumide ja keskasutustega ning teaduslik-tehniliste ühingute keskjuhatustega tutvuma tootmis-tehnilise propaganda olukorraga igas tööstusharus ja võtma tarvitusele abinõud, mis kindlustavad väljaantavate raamatute, brošüüride, lendlehtede ja plakatite arvu suurendamist ja kvaliteedi parandamist, loengulise töö parandamist, leiutuste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisettepanekute regulaarset vahetamist ettevõtete ja tööstusharude vahel.

Tuleb laiemalt kaasa tõmmata klubisid ja punanurki tootmistehnilise propaganda ja massiliste abinõude läbiviimisele ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite liikumise arendamiseks: organiseerida klubide juurde tehnikakabinette, näitusi, stende, ratsionaliseerijate ja leiutajate nurki, läbi viia loenguid ja ettekandeid tehnilistel teemadel, ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite õhtuid.

4. Kohustada ametiühingute keskkomiteesid, vabariiklikke, krai-, oblasti- ja käitiskomiteesid koos ministeeriumide, ettevõtete juhtivate töötajate ja teaduslik-tehniliste ühingutega võtma tarvitusele vajalikud abinõud tehnilise abi tõhustamiseks ratsionaliseerijatele, leiutajatele ja tootmisnovaatoritele nende loomingulises töös. Neil eesmärkidel tuleb ettevõtetes organiseerida tehnikaalaseid konsultatsioone, tehnikaringe ja töötajate tehniliste teadmiste tõstmise kursusi, inseneride ja teadlaste šeflust tööliste üle, kes tegelevad ratsionaliseerimise ja leiutamisega, rohkem luua ratsionaliseerijate ja leiutajate kompleksbrigaade, mis koosneksid töölistest, insener-tehnilistest töötajatest ja teadlastest.

5. Arvestades seda, et üheks peamiseks põhjuseks, mis pidurdab ratsionaliseerijate ja leiutajate massilise liikumise arengut, on leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute ebarahuldav juurutamine tootmisse, kohustab UAUKN-i Presiidium keskkomiteesid, vabariiklikke, oblasti- ja käitiskomiteesid tugevdama kontrolli tööliste ja teenistujate poolt tehtud ettepanekute läbivaatamise, läbitöötamise ja tootmisse juurutamise üle, taotlema majandusala juhtivatelt töötajatelt, et kõikides ettevõtetes töötataks välja ratsionaliseerimisettepanekute ja leiutiste juurutamise graafikud, kaasa tõmbama aktiivsemaid ratsionaliseerijaid ja leiutajaid ettepanekute juurutamise kontrollimisele, looma nendest šeflusbrigaade tähtsamate ettepanekute tootmisse juurutamiseks.

Ette näha kollektiivlepingute sõlmimise ajal 1957. aastaks konkreetsed kohustused, mis aitavad kaasa leiutajate ja ratsionaliseerijate liikumise edasisele arenemisele: massiliste ürituste läbiviimist ettevõtetes, vajaliku materiaal-tehnilise baasi loomist leiutus- ja ratsionaliseerimisettepanekute ellurakendamiseks, töölistele ja teenistujatele abi osutamist ettepanekute väljatöötamisel ja juurutamisel, samuti ette näha lepingutes suuremate ratsionaliseerimis- ja leiutusettepanekute juurutamise tähtajad ja ulatus.

6. Teha ametiühingute keskkomiteedele, vabariiklikele, oblasti- ja käitiskomiteedele ülesandeks parandada tööliste massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistöö komisjonide tegevuse juhtimist, organiseerida õppusi ametiühingu aktiivile ja kogemuste vahetamist ratsionaliseerimis- ning leiutustöö paremaks organiseerimiseks. On vaja ära kasutada ametiühinguorganisatsioonide aruandlus-valimiskoosolekute eelset kampaaniat massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistöö komisjonide tugevdamiseks, valida

nendesse algatusvõimelisi leiutajaid, ratsionaliseerijaid ja tootmisnovaatoreid.

Ametiühingukomiteed peavad osutama rohkem abi komisjonidele massilise töö organiseerimisel ratsionaliseerijate ja leiutajatega ettevõtetes, mõjuva ühiskondliku kontrolli loomisel ettepanekute õigeaegse läbivaatamise ja juurutamise üle, seadustest kinnipidamise üle ratsionaliseerimis- ja leiutustegevuses; kindlustama tihedama sideme komisjonide töös teaduslik-tehniliste ühingute algorganisatsioonide nõukogudega, ratsionaliseerimise ja leiutusbüroode ning osakondadega.

7. Teha ÜAÜKN-i tootmismassilise töö osakonnale ülesandeks ametiühingute keskkomiteede osavõtul ning ratsionaliseerijate ja leiutajate aktiivi kaasatõmbamisel ühe kuu jooksul välja töötada ja esitada ÜAÜKN-i Presiidiumile kinnitamiseks uus põhimäärus massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistöö komisjoni jaoks ametiühingute keskkomiteede, oblasti-, käitis- ja tsehhikomiteede juures, võttes arvesse NLKP XX kongressi otsustest tulenevaid ülesandeid, samuti üleliidulise ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite nõupidamisest osavõtjate ettepanekuid.

8. Teha ÜAÜKN-i osakondadele ja ametiühingute keskkomiteedele ülesandeks koos ministeeriumidega kuu aja jooksul läbi vaadata üleliidulisest ratsionaliseerijate, leiutajate ja tootmisnovaatorite nõupidamisest osavõtjate kõik ettepanekud ja kriitilised märkused, samuti nõupidamisele saabunud kirjad ja kaebused. Läbivaatamise tulemustest teatada ÜAÜKN-i Presiidiumile kuni 1. jaanuarini 1957.

AMETIÜHINGUTE ÜLESANNETEST SEOSES ABINÕUDEGA TÖÖSTUSE JA EHITUSTEGEVUSE JUHTIMISE ORGANISEERIMISE EDASISE TÄIUSTAMISE ALAL

ÜAÜKN-i VI pleenumi otsus

12. juunil 1957

Olles ära kuulanud ja läbi arutanud ÜAÜKN-i esimehe V. V. Grišini ettekande „Ametiühingute ülesannetest seoses abinõudega tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise alal", märgib Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu pleenum, et seadus tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest, mis on vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu VII istungjärgu poolt, on määratu tähtsusega kommunistliku ülesehitustöö ülesannete edukal täitmisel. Rahvamajanduse juhtimise ümberkorraldamise alal läbiviidavates abinõudes näevad nõukogude inimesed kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse hoolitsuse uut avaldust meie riigi

võimsuse edasise tugevdamise, sotsialistliku majanduse arendamise ja rahva elutaseme tõstmise eest.

Üleminek rahvamajanduse juhtimiselt tootmisalaste ministeeriumide ja keskasutuste kaudu territoriaalse põhimõtte alusel rajatud juhtimisele — majanduspiirkondade rahvamajandusnõukogude kaudu — loob võimaluse täielikumalt ära kasutada olemasolevaid reserve meie maa tootlike jõudude edasiseks arendamiseks, laiemalt kaasa tõmmata töötajaid tootmise juhtimisele.

Kommunistliku partei juhtimisel võtsid nõukogude ametiühingud kõigil Nõukogude riigi arenguetappidel aktiivselt osa tähtsamate poliitiliste ja majanduslike ülesannete lahendamisest. Uutes tingimustes kasvab ametiühingute kui juhtimise, majandamise ja kommunismi kooli osatähtsus veelgi.

Ajavahemikul, mis on möödunud NLKP XX kongressist, on ametiühingute tegevus mõningal määral elavnenud, nad võtavad aktiivsemalt osa rahvahulkade organiseerimisest võitlusele sotsialistliku tootmise ja tööviljakuse edasise tõusu eest. Ametiühinguorganisatsioonid on hakanud rohkem tegelema tööliste ja teenistujate elutarbelise teenindamise küsimustega, on tugevdanud tähelepanu töö ja töötasu normeerimise korraldamise vastu; on tõstnud nõudlikkust tööseadusandlusest, töökaitse normidest ja eeskirjadest kinnipidamise ning kollektiivlepingute täitmise suhtes. Ametiühingute aktiivsel osavõtul on välja töötatud ja ellu rakendatud riiklike pensionide seadus, määrus tööpäeva lühendamisest puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel, seadus töötasu tõstmisest madalapalgalistele töölistele ja teenistujatele ning muud abinõud, mis tagavad töötajate elutaseme edasise tõusu. Ametiühingud alustasid laialdast tööd sotsialistliku võistluse arendamiseks Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva väärikaks tähistamiseks ja 1957. aasta rahvamajandusplaanide ennetähtaegseks täitmiseks tööstusettevõtetes ja ehitustel, masina-traktorijaamades ja sovhoosides.

Kuid ametiühingute töös pole senini ikka veel kõrvaldatud olulisi puudusi. Meie riigis on suur hulk kitsalt tootmisharude järgi spetsialiseeritud ametiühinguid, kohmaka, mitmeastmelise struktuuri ja suurepalgalise aparaadiga. Paljudel ametiühinguorganitel on nõrk side rahvahulkadega, keda tõmmatakse puudulikult kaasa tootmise juhtimisele.

See takistab ametiühingulise demokraatia edasist arengut, ametiühingu aktiivi ridade laienemist ja ametiühingute kui töötajate isetegevusliku organisatsiooni tugevdamist.

Mõningad käitiskomiteed ei avalda pahatihti vajalikku initsiatiivi ja järjekindlust ettevõtete tootmistegevuse parandamise põhiülesannete lahendamisel, tegelevad vähe töö ja töötasu normeerimise ning organiseerimise küsimustega, ohutustehnika, ratsionaliseerimise ja leiutamise küsimustega, tööliste ja teenistujate kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamisega ja elamuehitusega.

Need puudused on kõigepealt seletatavad sellega, et ametiühinguorganisatsioonid ja nende juhtivad organid töötavad halvasti, järelikult puuduste kõrvaldamine oleneb ametiühinguist endist.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise struktuuri muutmine, ettevõtete ja ehituste juhtimise killustatuse kõrvaldamine arvukate ministeeriumide ja keskasutuste vahel loob vajalikud tingimused ametiühingute töö parandamiseks, nende osatähtsuse tõstmiseks majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös.

ÜAÜKN-i pleenum **otsustab:**

1. Kiita põhiliselt heaks ettepanekud, mis on välja töötatud ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt seoses tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimisega ja näevad ette ametiühinguorganisatsioonide operatiivse juhtimise raskuspunkti üleviimist oblastitesse, kraidesse ja vabariikidesse, ametiühingute ühendamist, nende töö parandamist töötajate kaasatõmbamisel tootmise juhtimisele.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks välja töötada ja kinnitada organisatsioonilised abinõud rea ametiühingute ühendamiseks, võttes arvesse ÜAÜKN-i käesoleval pleenumil tehtud ettepanekuid.

2. Tõsta ametiühingute nõukogude osatähtsust ametiühinguorganisatsioonide operatiivsel juhtimisel oblastites, kraides ja vabariikides, anda neile rohkem õigusi, laiendada nende kohustuste ringi. Ametiühingute nõukogud peavad muutuma otsustusvõimelisteks organiteks, kes on võimelised alaliselt juhtima kohalike ametiühinguorganite ja algorganisatsioonide kogu tegevust.

Ametiühingute nõukogud peavad võtma kõige aktiivsemalt osa abinõude ellurakendamisest tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise edasisel täiustamisel, rahvamajandusnõukogude ja nende tehnilis-majanduslike nõukogude tööst, riiklike plaanide väljatöötamisest ja täitmise kindlustamisest ning abinõudest tehnilise normeerimise, töö organiseerimise ja tööliste ning teenistujate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise parandamise alal.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks välja töötada ametiühingute nõukogu põhimäärus, mis määrab kindlaks tema õigused ja kohustused.

3. Seoses ametiühinguorganisatsioonide operatiivse juhtimise raskuspunkti üleviimisega oblastitesse, kraidesse ja vabariikidesse pidada vajalikuks, et ametiühingute keskkomiteed koondaksid oma tähelepanu üldistele tootmisalastele küsimustele. Nad peavad osa võtma rahvamajanduse vastava haru arendamise planeerimisest, töötasusüsteemide, ühtsete tariif-kvalifikatsiooniliste teatmike, töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade ning erirõivastuse ühtsete normide väljatöötamisest, Riikliku Plaanikomitee, Riikliku Teaduslik-Tehnilise Komitee ja teiste üleliiduliste organite tööst. Ametiühingute keskkomiteed peavad tugevdama sidemeid välisriikide ametiühingutega, osa võtma ametiühingute rahvusvaheliste koondiste tööst.

4. Teha ametiühinguorganisatsioonidele ettepanek laialdaselt kaasa tõmmata töölisi, insener-tehnilisi töötajaid ja teenistujaid aktiivsele osavõtule tootmise juhtimisest, ettevõtete ja majanduskeskuste tootmisplaanide väljatöötamisest ja arutamisest ning nende täitmise kontrollimisest, täielikumalt kasutada rahvahulkade loomingulise aktiivsuse tõstmise järeleproovitud vahendeid ja eelkõige kindlustada sotsialistliku võistluse igakülgne areng, tootmisnõupidamiste tegevuse parandamine ning ratsionaliseerijate ja leiutajate tegevuse aktiviseerimine.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks välja töötada ettepanekud üleliidulise sotsialistliku võistluse organiseerimiseks ning selle tulemuste kokkuvõtmise kord, arvestades tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise uut struktuuri. Sotsialistlikku võistlust tuleb organiseerida nii majanduspiirkondade kui ka nendes asuvate ettevõtete vahel.

Ametiühinguorganid peavad tunduvalt parandama tootmisnõupidamiste tööd, suunama nende tähelepanu tootmisreservide avastamisele ja ärakasutamisele, tööviljakuse tõstmisele ja omahinna alandamisele. On vaja laiemalt kaasa tõmmata töölisi ja teenistujaid tootmise käigu, koopereeritud hangete plaani täitmise, kapitaal- ja elamu-elutarbelise ehitustöö plaanide täitmise kontrollimisele. Taotleda, et ettevõtete juhtivad töötajad regulaarselt esineksid tööliste ees ettekannetega majanduslikust tegevusest ja tööliste ettepanekute täitmisest. Tõsta ametiühinguorganisatsioonide osatähtsust teaduse ja tehnika saavutuste tootmisse juurutamisel. Osutada abi ratsionaliseerijatele ja leiutajatele, kontrollida nende ettepanekute läbivaatamist ja juurutamist. Aktiviseerida teaduslik-tehniliste ühingute tegevust, juhtides novaatorite ja spetsialistide tähelepanu tehnilise progressi ülesannete lahendamisele tööstuses ja ehitustegevuses.

Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks läbi vaadata Teaduslik-Tehniliste Ühingute Üleliidulise Nõukogu ettepanekud tootmisalaste teaduslik-tehniliste ühingute organisatsioonilise struktuuri kohta vastavalt tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise uuele vormile.

5. Märkides, et rahvamajanduse juhtimise uutes tingimustes kollektiivlepingud kui vahendid töötajate tõmbamiseks tootmise tugevdamisele omandavad veelgi suurema tähtsuse, kohustab ÜAÜKN-i pleenum ametiühinguorganisatsioone järjekindlalt kontrollima kahepoolsete kohustuste täitmist, arutama kontrollimise tulemusi tööliste ja teenistujate koosolekutel, tõstma administratsiooni vastutust kollektiivlepingute täitmise eest.

On vaja tõhustada ühiskondlikku kontrolli töötingimuste parandamiseks assigneeritud vahendite kasutamise üle, tööseadusandlusest kinnipidamise ning töökaitse normide ja ohutustehnika eeskirjade täitmise üle, nõudes kohalikelt majandusorganitelt avastatud puuduste operatiivset kõrvaldamist.

6. Uutes tingimustes on ametiühingute nõukogud, oblasti-,

käitis- ja kohalikud komiteed kohustatud tunduvalt parandama massilist kultuuri- ja sporditööd. Kultuuritöös tuleb pöörata peatähelepanu eesrindlike töömeetodite propagandale, tootmisdistsipliini tugevdamisele ja võitlusele mahajäänud meeleolude vastu, vastutustunde kasvatamisele oma ettevõtte töö eest igas töölises ja teenistujas.

Pleenum teeb ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks läbi vaadata kehakultuuri- ja spordiühingute organisatsiooniline struktuur, et neid tugevdada ja vabatahtlike spordiühingute tegevust parandada.

7. Ametiühingute töö tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise uutes tingimustes nõuab kõigepealt ametiühingu-algorganisatsioonide kui ametiühingute aluse tegevuse parandamist.

ÜAÜKN, ametiühingute keskkomiteed, vabariiklikud, krai- ja oblastikomiteed ning ametiühingute nõukogud peavad otsustavalt parandama käitis- ja kohalike komiteede juhtimist. Ametiühinguaparaatide töötajatel tuleb rohkem suhelda rahvahulkadega, parandada elavat sidet ametiühingu-algorganisatsioonidega, osutada neile praktilist abi kohapeal, järjekindlalt instrueerides ametiühingu aktiivi.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad kogu oma tegevuse rajama ametiühingulise demokraatia laialdasele arendamisele. On vaja regulaarselt kokku kutsuda ametiühingu liikmete koosolekuid ja konverentse, esitades arutamiseks aruandeid ja ettekandeid ametiühinguorganisatsioonide tööst, aidates kaasa kriitika ja enesekriitika arendamisele. Teha ÜAÜKN-i Presiidiumile ülesandeks välja töötada põhimäärus ametiühingu, käitis- ja kohalike komiteede õigustest, arvestades nende osatähtsuse tõstmist tootmise juhtimisel.

Olles massilisteks omaalgatuslikeks organisatsioonideks, ei suuda ametiühingud edukalt täita nendele usaldatud ülesandeid, kui nad ei tõmba oma tööle kaasa suurearvulist aktiivi tööliste, teenistujate ja insener-tehniliste töötajate hulgast, kes ühendavad ühiskondlikku tööd tootmistööga.

ÜAÜKN-i pleenum kiidab heaks Presiidiumi abinõud ametiühinguorganite palgalise aparaadi vähendamiseks ja peab vajalikuks ametiühinguaparaadi edasist täiustamist ning ametiühinguorganisatsioonide omaalgatuse igakülgset arendamist.

*

ÜAÜKN-i pleenum avaldab kindlat veendumust, et nõukogude ametiühingud kindlustavad ametiühinguorganisatsioonide kogu tegevuse parandamise, tõstavad organiseerimis- ja kasvatustöö taset hulkades, arendavad veelgi laiemalt sotsialistlikku võistlust, saavutavad Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel töötajate tööalase ning poliitilise aktiivsuse ja tööviljakuse tõusu edasist kasvu ning annavad uue panuse kommunismi ehitamise üritusse.

AMETIÜHINGUTE VABARIIKLIKU, KRAI- JA OBLASTINÕUKOGU PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud UAUKN-i Presiidiumi määrusega
17. augustil 1957

Ametiühingute nõukogud luuakse vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale vabariikides, kraides ja oblastites. Nad on õiguspädevad organid, mis juhivad vabariigi, krai- ja oblasti ametiühinguorganisatsioonide kogu tegevust.

Ametiühingute nõukogud tõstavad igati ametiühinguorganisatsioonide osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, suunavad nende tegevust võitlusele rahvamajanduse järjekindla arendamise ja tööviljakuse tõstmise eest; hoolitsevad tööliste ja teenistujate töötingimuste parandamise, nende materiaalse heaolu pideva tõusu ning kultuuriliste vajaduste igakülgse rahuldamise eest.

Ametiühingute nõukogud arendavad igati ametiühingu liikmete initsiatiivi ja isetegevust, juhivad tööliste ja teenistujate laiade hulkade kaasatõmbamist osavõtuks tootmise juhtimisest, partei ja valitsuse poolt seatud majanduslike ja poliitiliste ülesannete lahendamist.

Kogu oma tööd teostavad ametiühingute nõukogud laialdastel demokraatlikel alustel, tuginedes tootmisharude ametiühingute komiteedele.

I

AMETIÜHINGUTE NÕUKOGU:

võtab aktiivselt osa rahvamajandusnõukogude, nende tehnilis-majanduslike nõukogude ja plaaniorganite tööst, rahvamajandusplaanide väljatöötamisest ja nende täitmise kindlustamisest; organiseerib ja juhib koos nõukogude ja majandusorganitega sotsialistlikku võistlust vabariigis, krais, oblastis, teeb kokkuvõtteid sotsialistlikust võistlusest, määrab kindlaks võitjad ja võistluse eesrindlaste ergutamise abinõud; organiseerib eesrindlike kogemuste tundmaõppimist ja levitamist ning teostab tööliste ja teenistujate hulgas tootmis-tehnilist propagandat;

aitab kaasa tööliste massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisele; juhib teaduslik-tehnilisi ühinguid;

teostab kontrolli töötasustamise õigetest vahekordadest kinnipidamise üle vabariigi, krai ja oblasti tootmisharudes ja ettevõtetes, kontrollib kehtestatud töötasu rakendamise õigsust; võtab koos majandusorganisatsioonidega tarvitusele abinõud töö normeerimise parandamiseks; kontrollib töölistele ja teenistujatele töötasu väljamaksmise õigeaegsust, ettevõttefondi ja tööliste ning teenistujate ergutusfondide kasutamise õigsust;

aitab kaasa tööliste ja teenistujate kaadri ettevalmistamisele

ning nende kvalifikatsiooni tõstmisele; kontrollib tööliste ja teenistujate töölerakendamise õigsust vabariigis, krais, oblastis;

organiseerib kasvatustööd töötajate hulgas töösse kommunistliku suhtumise vaimus, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamisel;

kontrollib ohutustehnika ja tootmistervishoiu olukorda, tööseadusandlusest kinnipidamist administratsiooni poolt, eririietuse ja -jalatsite ning kaitsevahendite fondide õigeaegset ja õiglast jaotamist ning tööliste varustamist nendega vastavalt kehtestatud normidele; võtab osa vahendite planeerimisest tööliste ja teenistujate töötingimuste tervendamise abinõude rakendamiseks; juhib tehnilise inspektsiooni tööd;

organiseerib koos majanduspiirkonna rahvamajandusnõukoguga kollektiivlepingute sõlmimist vabariigi, krai, oblasti ettevõtetes ja ehitustel ning nende täitmise kontrolli;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd riikliku sotsiaalkindlustuse alal;

kontrollib, kuidas tervishoiuorganid ja majandusorganisatsioonid võitlevad tööliste ja teenistujate haigestumiste vältimise eest, teostab kontrolli töötajate meditsiinilise teenindamise olukorra, sanatooriumide ja puhkekodude töö üle;

kinnitab sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikute jaotamise plaanid ning jälgib nende õiget kasutamist; võtab osa sanatooriumide ravi- ja lasteasutuste võrgu arendamise planeerimisest; juhib kindlustusarstide tööd;

kontrollib sotsiaalkindlustuse organite tööd pensionide määramisel ja väljamaksmisel, pensionilise kindlustamise vajadusteks ja pensionäride teenindamiseks eraldatud vahendite õiget kulutamist; kinnitab ametiühinguorganisatsioonide esindajaid pensioni määramise ja arstliku tööekspertiisi komisjonide koosseisu;

võtab koos ametiühingute vabariiklike, krai- ja oblastikomiteedega osa elamuehituse, kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, kultuuri-, elutarbeliste ja kommunaalasutuste ehitamise jooksvate ja perspektiivplaanide väljatöötamisest vabariigi Riikliku Plaanikomitee ja rahvamajandusnõukogu poolt;

organiseerib ühiskondlikku kontrolli elumajade, kultuuri- ning elutarbeliste asutuste ehitamise ja remondi plaanide täitmise ning linnade ja töölisasulate heakorrastamise üle; aitab kaasa töölistele ja teenistujatele individuaalelamute ehitamisel, kollektiivse aianduse ja aiamaapidamise arendamisele;

teostab kontrolli elamispinna õige jaotamise üle ettevõtete ja asutuste majades, korteriüüri ja kommunaalteenuste tasu õige väljaarvutamise üle; võtab osa kohalike töörahva saadikute nõukogude poolt ekspluatatsiooni antava elamispinna jaotamisest; kontrollib linnatranspordi, kommunaalettevõtete ja elutarbelise teenindamise töökodade tööd; organiseerib ühiskondlikku kontrolli kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle ning võtab tarvitusele abinõud avastatud puuduste kõrvaldamiseks;

juhib ametiühinguorganisatsioonide kasvatus- ja massilist kultuuri- ning kehakultuuritööd ning suunab kultuuri- ja spordiasutuste tööd; võtab osa kultuuri- ja spordiehituste võrgu arendamise planeerimisest;

koostab ja esitab ÜAÜKN-ile kinnitamiseks ametiühingute kinovõrgu arendamise ja ekspluateerimise jooksvad ja perspektiivplaanid vabariigi, krai, oblasti ulatuses; kinnitab ametiühingukomiteede kinovõrgu ekspluateerimise plaanid ja kontrollib nende täitmist;

suunab ametiühinguorganisatsioonide ja nende kultuuriasutuste šeflustööd masina-traktorijaamade ja kolhooside üle;

lahendab laste pioneerilaagrites viibimisega seotud küsimusi ja hoolitseb pioneerilaagrite võrgu laiendamise eest;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd massilise turismi arendamisel;

tegeleb ametiühingukaadri valikuga, kindlustab ametiühingutöötajate ja ametiühingu aktiivi väljaõpetamist ja instrueerimist;

üldistab ja levitab ametiühingutöö kogemusi, annab välja trükimaterjale ametiühingu elust;

organiseerib ametiühinguorganite tööd kõigi töötajate ametiühingu liikmeteks kaasatõmbamisel;

juhib ametiühinguorganite ja nende allasutuste finantstegevust (planeerimine, arvestus, kontroll) ametiühingu ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvete alal; kindlustab eelarvete täitmist, organiseerib ja juhib revisjonikomisjonide tööd ning kannab täielikku vastutust ametiühinguorganisatsioonide finantsseisukorra eest;

kontrollib tööliste ja teenistujate kaebuste ja avalduste läbivaatamist ametiühingu- ja majandusorganisatsioonides, võitleb bürokratismi ja töötajate vajadustesse hooletu suhtumise vastu; organiseerib ametiühingu liikmeile tasuta juriidilist abi;

planeerib vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede ning neile alluvate kultuuri- ja spordiasutuste materiaal-tehnilist varustamist, esitab kohalikele plaaniorganitele nõudmisi materjalide ja seadmete saamiseks;

loob ja laiendab internatsionaalseid sidemeid ametiühinguorganisatsioonidega välismaal.

II

AMETIÜHINGUTE NÕUKOGUL ON ÕIGUS:

kontrollida ametiühingute vabariiklike, krai-, oblasti-, rajooni- ja käitiskomiteede tööd ning kuulata nende aruandeid; tühistada ametiühinguorganisatsioonide otsuseid, kui need on vastuolus kehtiva seadusandlusega, NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga või kõrgemalseisvate ametiühinguorganite määrustega;

esindada vabariigi, krai ja oblasti ametiühinguid vastavates nõukogude ja majandusorganites nii tootmisalaste kui ka tööliste ning teenistujate töö- ja elutarbeliste küsimuste läbivaatamisel;

nõuda kõigilt majandusorganitelt ja -asutustelt seadusandluse kõrvalekaldumatut täitmist töökaitse, töötasu ja sotsiaalkindlustuse alal;

võtta vastu otsuseid töö katkestamiseks üksikutes käitistes ja ettevõtetes, mis ei vasta ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetele;

ära kuulata majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide juhtide teadaanded kollektiivlepingute täitmise kohta kõigis tööliste ja teenistujate tööalastes, elutarbelistes ning kultuurilise teenindamise küsimustes;

koos majandusorganitega registreerida kollektiivlepinguid, vaadata läbi ja lõplikult lahendada ettevõtete administratsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni vahel kollektiivlepingute alal tekkinud lahkhelid;

kehtestada koos rahvamajandusnõukoguga töölistele, kes vahetult töötavad tööstuse ja transpordi alal ning ehitustel, kolmepäevane lisapuhkus, mis on kehtiva seadusandlusega ette nähtud pideva töö eest ühes ettevõttes (ehitusel);

kinnitada tehnilisi inspektoreid ja läbi vaadata kaebused nende tegevuse üle (ettekirjutused majandusorganitele, trahvimääramine). Ametiühingu nõukogude otsused nendes küsimustes on lõplikud;

teha ettepanekuid majandusjuhtide ja teiste ametiisikute vastutusele võtmise või töölt vabastamise kohta tööseadusandluse, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ning normide süstemaatilise rikkumise ning tööliste ja teenistujate töö ja heaolu korraldamisesse hoolimatu suhtumise eest;

kinnitada kehtestatud limiidi piirides ametiühinguorganisatsioonide ja nende allasutuste koosseisud ja palgafondid, revideerida nende finants-majanduslikku tegevust;

luua ja likvideerida ametiühingute kultuuri-, spordi- ja muid asutusi;

ametiühingute nõukogu presiidiumi poolt vastuvõetud määrused on kohustuslikud kõigile oblasti, krai ja vabariigi ametiühinguorganisatsioonidele.

III

Ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastinõukogud ning nende revisjonikomisjonid valitakse ametiühingute konverentsidel vastavalt ÜAÜKN-i poolt kinnitatud juhendile.

Ametiühingute oblasti- ja krainõukogu annab aru ametiühingutevahelisele konverentsile ja ametiühingute vabariiklikule nõukogule; ametiühingute vabariiklik nõukogu annab aru ametiühingutevahelisele konverentsile ja Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule.

Ametiühingute nõukogu on juriidiline isik, tal on ÜAÜKN-i poolt kinnitatud pitsat ja nurgatempel, tal on õigus avada ja sulgeda jooksvaid arveid krediidiasutustes.

Ametiühingute nõukogu peetakse ülal ametiühingu liikmemaksudest eraldatud summade arvel, eelarve järgi, mis on kinnitatud ÜAÜKN-i poolt.

Ametiühingute nõukogu struktuuri ja koosseisu kinnitab Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu.

AMETIÜHINGUTE FINANTSTÖÖST SEOSES ÜAÜKN-i VI PLEENUMI OTSUSTEGA

ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus
17. augustil 1957

Vastavalt ÜAÜKN-i VI pleenumi otsusele ametiühingute nõukogu osatähtsuse tõstmisest ametiühinguorganisatsioonide operatiivsel juhtimisel, nendele suuremate õiguste andmisest ÜAÜKN-i Presiidium **määrab:**

1. Määrata, et ametiühinguorganisatsioonide kogu finantstegevuse juhtimine (planeerimine, arvestus ja kontroll) ametiühingute oma ja riikliku sotsiaalkindlustuse vahendite osas oblastites, kraides ja vabariikides alates 1958. aasta jaanuarist peab toimuma ametiühingute nõukogude poolt.

2. Liigse hoolduse likvideerimiseks käitis- ja kohalike komiteede üle finantsalal määrata kindlaks, et sissetulekud käitis- ja kohalike komiteede eelarvete järgi, samuti assigneeringud kultuuriliste ja kasvatuslike ürituste, õppe- ja sporditöö, massiliste kehakultuuri-ürituste, ametiühingu liikmetele materiaalse abi osutamise, inventari, raamatukogudele raamatute ja teiste vahendite soetamise peale, arvestades antud kollektiivi iseärasusi, kinnitatakse ametiühingu-algorganisatsioonide koosolekute (konverentside) poolt.

Kõrgemalseisvad ametiühinguorganid (ÜAÜKN, ametiühingute nõukogud, oblasti- ja rajoonikomiteed) määravad kindlaks nende poolt ühendatavatele ametiühinguorganisatsioonidele vaid ametiühingu liikmemaksude laekumise plaanid ja eraldiste suuruse, kinoga teenindamisest saadavate sissetulekute plaani, administratiiv-majanduslikud ja organisatsioonilised kulud, samuti ametiühinguorganite ja nendele alluvate asutuste palgalise aparaadi arvulise koosseisu.

3. Silmas pidades ametiühingu-algorganisatsioonide finantsilist tugevdamist, määrata kindlaks, et põhiline osa laekuvatest ametiühingu liikmemaksudest peab jääma ametiühingu käitis-, kaevandus-, ehitus- ja kohalike komiteede käsutusse, mida tuleb esmajärjekorras suunata massilise kultuuri- ja sporditöö arendamiseks, samuti tööliste ja teenistujate elutarbeliste vajaduste rahuldamiseks.

Kohustada ametiühingute nõukogusid ametiühingute vabariiklike, krai-, oblastikomiteede eelarvete kinnitamisel ette nägema minimaalseid kulusid nende ülalpidamiseks ja mitte lubada võtta käitis- ja kohalikelt komiteedelt summasid, mis läekuvad kehtestatud liikmemaksude plaanide ületamisest.

4. Arvestades ametiühingute nõukogude finantstegevuse ulatuse tunduvat suurenemist seoses oblastite, kraide ja vabariikide ametiühinguorganite finantstegevuse juhtimise allutamisega nendele, kohustada ametiühingute nõukogude revisjonikomisjone tagama kontrolli riikliku sotsiaalkindlustuse ja ametiühingu summade õige kasutamise ja arvestuse üle.

5. Teha ÜAÜKN-i rahandusosakonnale (sm. V. P. Borissov) ja ÜAÜKN-i riikliku sotsiaalkindlustuse osakonnale (sm. I. I. Kozlov) ülesandeks:

välja töötada ametiühingute koondeelarve ja sotsiaalkindlustuse eelarve koostamise süsteem, samuti ametiühinguorganite ja neile alluvate kultuuri- ja spordiasutuste finants- ja statistilise aruandluse koostamise süsteemid;

ette valmistada ja kooskõlastada NSV Liidu Riigipanga juhatusega vajalikud muudatused ametiühingu liikmemaksudest saadavate eraldiste jaotamise kehtivas korras, arvestades ametiühingute nõukogude suuremat finantseerimist 1958. aastast alates standardõiendite järgi ja neile jooksvate arvete avamist sotsiaalkindlustuse alal;

läbi vaadata ametiühinguorganite statistilise aruandluse vormid ja esitamise tähtajad, et neid tunduvalt vähendada ja et neis peegelduksid aruandelised näitajad territoriaalselt ja tootmisalade järgi;

läbi viia pearaamatupidajatele ja sotsiaalkindlustuse alal töötajatele juhendavaid seminar-nõupidamisi ametiühingu finantstöö organiseerimise uutes tingimustes.

6. Kohustada ÜAÜKN-i rahandusosakonda (sm. V. P. Borissov) välja töötama ettepanekud:

eelarvete kinnitamise, samuti ametiühingute keskkomiteede, vabatahtlike spordiühingute nõukogude ja keskmisi lülisid omavate vabariiklike komiteede finantseerimise korra kohta;

ametiühingu keskkomiteedele kinnitatud ametiühinguorganite, vabatahtlike spordiühingute nõukogude, ametiühingu kultuuri-, spordi- ja teiste asutuste tasuliste töötajate arvulise koosseisu limiidi ümberjaotamise kohta territoriaalselt, organiseerima arvestust ja kontrolli limiitide kasutamise üle ametiühingute nõukogude poolt.

AMETIÜHINGUTE ÜHENDAMISEST

ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus
19. augustil 1957

ÜAÜKN-i VI pleenumi otsuse „Ametiühingute ülesannetest seoses abinõudega tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise alal" täitmiseks ÜAÜKN-i Presiidium **määrab** ühendada:

Mustmetallurgia Tööliste Ametiühingu ja Värvilise Metallurgia Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Metallurgiatööstuse Tööliste Ametiühinguks;

Masinaehitustööliste Ametiühingu ning Transpordi- ja Raskemasinatööstuse Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Masinaehitustööliste Ametiühinguks;

Lennukitööstuse Tööliste Ametiühingu ja Riigikaitsetööstuse Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Lennuki- ja Riigikaitsetööstuse Tööliste Ametiühinguks;

Naftatööstuse Tööliste Ametiühingu ja Keemiatööstuse Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Nafta- ja Keemiatööstuse Tööliste Ametiühinguks;

Ehitustööliste Ametiühingu ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Ehitustööliste ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Tööliste Ametiühinguks;

Riikliku Kaubanduse ja Ühiskondliku Toitlustamise Töötajate Ametiühingu ja Tarbijate Kooperatiivide Töötajate Ametiühingu üheks ametiühinguks — Kaubandus- ja Ühiskondliku Toitlustamise Töötajate Ametiühinguks;

liiduvabariikide Haridusala Töötajate Ametiühingu ja Kõrgemate Koolide ning Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühingu üheks ametiühinguks — Haridusala, Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühinguks;

Riigiasutuste Töötajate Ametiühingu ja Väliskaubanduse Töötajate Ametiühingu üheks ametiühinguks — Riigiasutuste Töötajate Ametiühinguks.

Sidetöötajate Ametiühingu ning Autotranspordi ja Maanteede Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Sidetöötajate, Autotranspordi ja Maanteede Tööliste Ametiühinguks;

Kohaliku Tööstuse Tööliste Ametiühingu ja Kommunaalmajanduse Tööliste Ametiühingu üheks ametiühinguks — Kohaliku Tööstuse ja Kommunaalmajanduse Tööliste Ametiühinguks.

Ametiühingute ühendamine läbi viia ametiühingute keskkomiteede ühistel pleenumitel.

ÜLELIIDULISELE AMETIÜHINGUTE KESKNÕUKOGULE

NLKP Keskkomitee tervitus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee saadab NSV Liidu ametiühingutele ning kõigile töölistele, inseneridele, tehnikutele, teenistujatele, teaduse, kultuuri ja kunsti alal töötajatele südamliku tervituse ning palavad õnnitlused seoses meie maa ametiühingute viiekümnenda aastapäevaga.

Meie ametiühingud, mis loodi Venemaa töölisklassi poolt 1905.—1907. aasta revolutsiooniliste lahingute tules, on Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel läbi teinud kuulsusrikka võitlustee. Oma olemasolu viiekümne aasta jooksul on nad pideva võitlusega näidanud end töölisklassi põhihuvide vääriliste kaitsjatena, on alati ja kõiges olnud tema kindel tugi.

Väljendades töötajate püüdlusi, lootusi ja soove, esinesid ametiühingud rahvahulkade innustavate organiseerijate osas juba ägeda võitluse aastail, mida meie maal peeti tsarismi ning kodanlaste ja mõisnike korra kukutamiseks, võtsid alati aktiivselt osa Venemaa töötajate klassivõitlusest oma orjastajate vastu, maailma-ajaloolise võidu saavutamisest 1917. aasta oktoobris.

Ametiühingute osatähtsus tõusis veelgi pärast Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võitu. Nõukogude võimu 40 aasta jooksul on ametiühingud kasvanud töötajate kõige massilisemaks organisatsiooniks, mille ridadesse on ühinenud üle 47 miljoni töölise ja teenistuja. Kommunistliku partei juhtimisel on ametiühingud kujunenud võimsaks jõuks, mis avaldab viljakat mõju meie rahva tootmistöö ja ühiskondliku elu kõigil aladel. Järjest suuremaks muutub nende osatähtsus riiklikus, majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. Sotsialistlik võistlus, mida juhivad ametiühingud, on kujunenud sotsialismi ehitamise põhiliseks meetodiks, rahvahulkade kommunistliku kasvatamise ja organiseerimise, nende loova initsiatiivi ja aktiivsuse arendamise meetodiks võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest meie maal. Lenini määratluse järgi on nõukogude ametiühingud juhtimise ja majandamise tõeliseks kooliks, kommunismi kooliks miljonitele meie maa töötajatele.

Käesoleval ajal, mil partei ja nõukogude rahvas lahendavad sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise lõpuleviimise ja kommunismile järkjärgulise ülemineku ajaloolist ülesannet ning võitlevad selle eest, et võimalikult lühikese ajaga järele jõuda kõige arenenumatele kapitalistlikele maadele ja neist ette minna toodangu valmistamisel iga elaniku kohta, kasvab mõõtmatult ametiühingute osatähtsus kogu nõukogude ühiskonna elus.

Ametiühingute tähtsaimaks ülesandeks on suurendada töötajate loovat initsiatiivi ja aktiivsust, tõmmata neid veelgi laialdasemalt kaasa pidevale osavõtule majandusliku ülesehitustöö juhtimisest, tootmise planeerimisest ja täiustamisest, töö ja töötasu

organiseerimisest; aidata igati kaasa tööviljakuse pideva tõstmise eest peetavale võitlusele tööstuses, ehitustel, transpordi alal ja põllumajanduses. Ametiühingud peavad tõhustama oma tähelepanu eesrindlike kogemuste laialdasele levitamisele, mahajäävate ettevõtete, ehituste, tsehhide, jaoskondade ja üksikute tööliste abistamisele.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimine, mille viisid läbi partei ja valitsus, avab ametiühingutele veelgi suuremad võimalused töötajate kaasatõmbamiseks tootmise juhtimisele, tõstab töölisklassi poliitilist ja tootmisalast aktiivsust. Tuleb kiiremini läbi viia ametiühingute ümberkorraldamine, kanda kohalike organisatsioonide operatiivse juhtimise raskuspunkt vabariikidesse, kraidesse ja oblastitesse, tõsta kohalike ametiühinguorganite ja ametiühingu-algorganisatsioonide aktiivsust, arendada igati ametiühingu liikmete omaalgatust, mis on kogu ametiühingutöö edasise hoogustamise tagatis.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad rohkem hoolitsema töötajate elutarbeliste ja kultuuriliste vajaduste rahuldamise eest, kaitsma tööliste ja teenistujate õigusi ning huve, kui neid rikuvad üksikud majandusorganid, taotlema järjekindlalt nõukogude tööseadusandlusest täpset kinnipidamist ning kollektiivlepingute, elamute, kultuuri- ja elutarbeliste asutuste ehitamise plaanide täitmist. Tuleb rohkem hoolitseda töötajate vaba aja veetmise organiseerimise eest, järjekindlalt parandada ametiühingute kultuuriasutuste tööd, et paremini kasvatada töölistes ja teenistujates peremehetunnet oma riigi suhtes, vastutust oma ettevõtte töö eest, teadlikku distsipliini, kommunistlikku suhtumist töösse ja sotsialistlikku omandisse.

Nõukogude ametiühingud etendavad suurt osa töölisklassi rahvusvahelise ühtsuse arendamisel ja tugevdamisel, Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni tegevuses. Proletaarse internatsionalismi vaimus kasvatatuna, on nad alati sammunud ülemaailmse rahu tugevdamise eest võitlejate esiridades. Ka edaspidi peavad nad olema rahu, kõigi maade töötajate rahvusvahelise solidaarsuse ja ühtsuse tugevdamise eest peetava õilsa võitluse avangardis.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee avaldab kindlat veendumust, et nõukogude ametiühingud võitlevad väsimatult nende ees seisvate ülesannete täitmise eest, NLKP XX kongressi otsuste elluviimise eest, arendavad edaspidi veelgi laialdasemalt sotsialistlikku võistlust kuuenda viisaastaku plaanide eduka täitmise eest, et meie sotsialistlik kodumaa muutuks veelgi võimsamaks, nõukogude rahva elu veelgi paremaks, jõukamaks ja kultuursemaks.

NLKP Keskkomitee soovib palavalt nõukogude ametiühingutele uut edu miljonite töötajate mobiliseerimisel meie maal kommunismi ülesehitamise suure ülesande elluviimisele.

„Pravda", 20. augustil 1957

ÜHEKSAS JAGU

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE TÖÖ KÜSIMUSED

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE ÜLESANNETEST SEOSES NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI XX KONGRESSI OTSUSTEGA

ÜLKNÜ Keskkomitee V pleenumi otsus

5. aprillil 1956

Olles ära kuulanud ja läbi arutanud ÜLKNÜ Keskkomitee sekretäri sm. Šelepini ettekande „Komsomoliorganisatsioonide ülesannetest seoses NLKP XX kongressi otsustega", kiidab ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum üksmeelselt heaks kommunistliku partei XX kongressi otsused ja võtab need kõrvalekaldumatuks juhindumiseks ja täitmiseks.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress on suurim ajalooline sündmus meie kodumaa elus, rahvusvahelises kommunistlikus ja töölisliikumises. Kongress kavandas meie maa edasise majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö suurejoonelise programmi.

Suurt tähelepanu pööras kongress võrsuva põlvkonna kasvatamisele. Kongress märkis, et „tähtis koht meie maa ühiskondlikus elus on Üleliidulisel Leninlikul Kommunistlikul Noorsooühingul, kes võtab aktiivselt osa majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst, aitab parteil kasvatada noorsugu kommunismi vaimus. Kuid komsomoliorganisatsioonide tegevuses, eriti nende ideelises kasvatustöös, on tõsiseid puudusi. Komsomoliorganisatsioonid ei oska mõnikord rakendada noori praktilisele tööle, asendavad elava organiseerimistöö resolutsioonide, paraadlikkuse ja kärategemisega . . ." ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum peab seda komsomolitöö kriitikat täiesti õigeks.

Suured puudused avaldavad negatiivset mõju kommunistliku noorsooühingu tegevusele, takistavad kommunistlikke noori aktiivsemalt osa võtmast majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö ülesannete lahendamisest, noorsoo hulgas tehtava kasvatustöö parandamisest. Paljud komsomolikomiteed ja komsomoliorganisatsioonid tegelevad halvasti noorte võistlusega, tööstuse ja põllumajanduse eesrindlaste kogemuste levitamisega ja tootmisse juurutamisega, suhtuvad leplikult ettevõtete, kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside töös esinevatesse puudustesse, ei pea võitlust bürokratismi ja üksikute majandusjuhtide ebaõige suhtumise vastu noortesse.

Propaganda- ja agitatsioonitöö kommunistlikus noorsooühingus on abstraktne, elukauge, lahus kommunistliku ülesehitustöö konkreetsetest ülesannetest. Halvasti kasutatakse suuri võimalusi

massilise kultuuri- ja kehakultuuritöö tegemiseks, noorsoo elutingimuste ja vaba aja veetmise parandamiseks.

On nõrgenenud ÜLKNÜ liikmete iseseisev tegutsemine, püütakse teha kõike palgalise aparaadi jõududega. Laia ulatuse on omandanud administreerimine, komsomoliorganisatsioonide töö ettekirjutamine ülaltpoolt. Tihtipeale tehakse komsomolitööd bürokraatlike meetodite järgi, arvestamata vanuselisi iseärasusi, selles on vähe elavat, uut ja huvitavat. Selle tulemusena avaldavad kommunistlikud noored ja noored tihti oma rahulolematust komsomoliorganisatsioonide tegevuse suhtes; osa kommunistlikke noori eemaldub organisatsioonidest. Meie häbiks esineb noorsoo hulgas huligaanitsemist ja joomist.

Nende puuduste otsustav likvideerimine tõstab komsomoliorganisatsioonide võitlusvõimet, tugevdab nende sidemeid noorsooga, suurendab kommunistliku noorsooühingu ja kogu nõukogude noorsoo aktiivsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, meie maa kogu ühiskondlik-poliitilises elus.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kohustab komsomoliorganisatsioone laiaulatuslikult selgitama NLKP XX kongressi materjale noorsoo hulgas. Komsomoliorganisatsioonid peavad veel tihedamalt koondama nõukogude noorsugu kommunistliku partei ümber, suurendama noorte patriootide jõupingutusi võitluses NLKP XX kongressi poolt seatud ajalooliste ülesannete täitmise eest.

I

Partei XX kongress märkis, et kuuenda viisaastaku peamised ülesanded seisavad selles, et rasketööstuse eelisarendamise, lakkamatu tehnilise progressi ja tööviljakuse tõstmise baasil kindlustada rahvamajanduse kõigi tootmisharude edasine võimas kasv, läbi viia põllumajandusliku tootmise järsk tõus ja selle alusel saavutada nõukogude rahva materiaalse heaolu ja kultuuritaseme tunduv tõstmine, lühima ajaga järele jõuda ning ette minna enamarenenud kapitalistlikest maadest toodangu valmistamises ühe elaniku kohta.

Komsomoliorganisatsioonide tähtsaim ülesanne on juhtida noortööliste ja insener-tehniliste töötajate loomingulist initsiatiivi ja aktiivsust võitluses iga ettevõtte ja ehituse viie aasta plaani, esmajärjekorras 1956. aasta ülesannete eduka täitmise eest. Arendada noorsoo hulgas massilist liikumist edasise tehnilise progressi, tootmise reservide avastamise ja ärakasutamise ning tööviljakuse tõstmise eest, kaasa aidata töö organiseerimise parandamisele ja tööaja kadude likvideerimisele, puhtuse ja korra loomisele tootmises.

Komsomoliorganisatsioonid peavad hoolitsema noortööliste enamiku kaasatõmbamise eest õppimisele tootmis-tehnilise, õhtuse üld- ja erialase hariduse võrgus, laialdaselt tutvustama noorsugu kodu- ja välismaa tehnika saavutustega. Pleenum soovitab ulatus-

likult kasutada S. Ordžonikidze nimelise Uraali Masinaehitustehase komsomoliorganisatsiooni töökogemusi noorsoo tootmistehnilises õppuses.

Märkides komsomoliorganisatsioonide töö hooletussejätmist paljudel ehitustel, teeb pleenum komsomolikomiteele ülesandeks tarvitusele võtta abinõud noorte ehitustööliste hulgas tehtava poliitilise kasvatustöö parandamiseks, avaldada rohkem hoolitsust nende elutingimuste ja töö organiseerimise eest. Noored ehitajad peavad võitlema masinate ja mehhanismide parema ärakasutamise, ehitustööde tähtaegade lühendamise ja tööde kvaliteedi tõstmise eest. Tähtis koht ehitustööde industrialiseerimises kuulub raudbetoonkonstruktsioonide ja -detailide tehastele. Sellepärast tuleb tõhustada abi komsomoliorganisatsioonidele nende tehaste ehitamisel, jätkata kommunistlike noorte ja noorte suunamist nendele ehitustele, saavutada ehitusplatside kiirem muutmine monteerimisplatsideks, suurendada kokkupandavate, esmajärjekorras raudbetoonkonstruktsioonide ning -detailide tootmist ja saavutada palju jõukulu nõudvate protsesside laialdane mehhaniseerimine.

Arvestades Bratski hüdroelektrijaama ja aatomielektrijaamade püstitamise suurt rahvamajanduslikku tähtsust, kuulutab pleenum välja komsomoli šefluse nende objektide ehitustööde üle ja teeb ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos komsomoliorganisatsioonidega läbi viia valik ehitustöödest osa võtta soovijate kommunistlike noorte ja noorte hulgas; organiseerida noorsoo sotsialistlikku võistlust nendel ehitustel, samuti ettevõtetes, mis täidavad nende ehituste tellimusi.

Pleenum soovitab Ukraina komsomoliorganisatsioonidel aktiivselt osa võtta uute kaevanduste, Krementšugi ja Dneprodzeržinski hüdroelektrijaamade, Põhja-Donets—Donbassi kanali ehitustöödest; Kasahstani komsomoliorganisatsioonidel — Temir-Tau linna metallurgiatehase ja Sokolovski-Sarbai rikastuskombinaadi ehitustöödest; Usbekistani komsomoliorganisatsioonidel — Näljastepi kasutuselevõtmisest; Gruusia, Armeenia, Kirgiisi, Tadžikistani ja Turkmenistani komsomoliorganisatsioonidel — uute elektrijaamade ehitamisest.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongress seadis ülesande: tõsta kuuenda viisaastaku lõpuks meie maal teravilja kogutoodang 11 miljardi puudani, suurendada tunduvalt tehniliste kultuuride, kartuli, juurvilja ja loomakasvatussaaduste tootmist; lühima ajaga üle minna üksikute tööde mehhaniseerimiselt kogu põllumajandusliku tootmise kompleksele mehhaniseerimisele.

Maa komsomoliorganisatsioonid peavad järjekindlalt taotlema põllumajanduskultuuride viljakuse tõstmist agrotehnika parandamise, eesrindlike ja progressiivsete harimismeetodite laialdase kasutamise, kõrge tootlikkusega tehnika rakendamise, põllumajandusliku tootmise reservide kasutamise, samuti põllumajan-

dussaaduste ühe ühiku tootmisel tehtavate kulutuste vähendamise arvel.

Pleenum kohustab komsomoliorganisatsioone kindlustama noorsoo aktiivsemat osavõttu maisi kasvatamisest. Tuleb luua uusi ja tugevdada olemasolevaid noortelülisid, saavutada, et noored kolhoosnikud ja sovhoositöölised õpiksid hästi tundma ja kasutaksid maisi harimise agrotehnikat. Pleenum kiidab heaks Ukraina paljude komsomoliorganisatsioonide algatuse, kes otsustasid omal jõul kasvatada maisi hübriidseemet, ja kutsub üles komsomoliorganisatsioone, esmajärjekorras Krasnodari ja Stavropoli krai, Moldaavia NSV, Rostovi, Kamenski, Voroneži oblasti ja Põhja-Osseedi ANSV komsomoliorganisatsioone aktiivselt ühinema selle tähtsa üritusega.

Pleenum kohustab uudis- ja jäätmaade piirkondade komsomoliorganisatsioone veelgi laiemalt arendama sotsialistlikku võistlust noorsoo hulgas kõrgete saakide saamiseks kogu ülesharitud uudismaalt; rohkem hoolitsema uusasukate elutingimuste ja noorsoo paikseks muutmise eest nendes piirkondades, samuti ehitustööde plaanide eduka täitmise eest; alustama tiikide ja veehoidlate ehitamist, puuvilja- ja marjaaedade rajamist.

Otsustavat tähtsust teravilja ja teiste põllusaaduste kogusaakide suurendamisel käesoleval aastal omab kevadkülvi organiseeritud läbiviimine, tähelepanelik külvide hooldamine. Kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside komsomoliorganisatsioonid on kohustatud aktiivselt osa võtma masinate ja inventari remontimise lõpuleviimisest, seemne ettevalmistamisest, väetise ja mootorikütuse kohaleveost, kõigi külviagregaatide komplekteerimisest ettevalmistatud kaadriga.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kutsub kogu noorsugu üles võitlema viljasaagi kadudeta koristamise eest, saavutama koristustööde tähtaegade lühendamine meie maa Euroopa-osa kolhoosides ja sovhoosides kuni 10 tööpäevani, Siberi ning Kaug-Ida piirkondades aga kuni 7—8 tööpäevani; looma komsomoli kontrollposte võitluseks kadudega, organiseerima noorsoo massilist osavõttu viljapeksust, teravilja puhastamisest ja kuivatamisest.

Pleenum kohustab komsomoli rajooni-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid kaasa tõmbama kogu maa noorsugu patriootilisele liikumisele kuuenda viisaastaku plaanide täitmise eest 1—2 aasta jooksul loomakasvatussaaduste tootmise alal. Tuleb kindlustada noorsoo aktiivne osavõtt kindla söödabaasi loomisest igas kolhoosis ja sovhoosis, loomapidamisruumide ja silohoidlate ehitamisest ja remondist, jätkata kommunistlike noorte ja noorte suunamist alalisele tööle loomakasvatuses. Pleenum kiidab heaks Voroneži oblasti komsomoliorganisatsiooni algatuse aktiivselt osa võtta seakasvatuse arendamisest ja seab meie maa kommunistlikele noortele konkreetseks võitlusülesandeks: arendada seakasvatust — lihatootmise suurendamise tähtsat allikat.

Paljud Moldaavia NSV, Moskva, Tambovi, Krimmi oblasti ja Mordva ANSV komsomoliorganisatsioonid teevad suurt tööd aedade rajamisel. Pleenum soovitab komsomoliorganisatsioonidel järgneda sellele heale eeskujule, hakata rajama aedu kolhoosides ja sovhoosides, kolhoosnikute aiamaadel, tööliste ja teenistujate kollektiivseid aedu. Aastail 1956—1957 rajada aiad koolide, lastekodude, pioneerimajade ja teiste kooliväliste asutuste juurde; praktiseerida aiandusnädala korraldamist kevadel ja sügisel, puude istutamist õpilaste poolt kooli astumisel ja selle lõpetamisel, pioneeriks või kommunistlikuks nooreks vastuvõtmise puhul.

Pleenum kutsub üles kõiki noormehi ja neidusid aktiivselt osa võtma riiklike, kolhooside ja sovhooside metsakaitsevööndite kasvatamisest, metsa istutamisest küngaste ja orgude, teede ja välilaagrite, külade ja töölisasulate territooriumidel, võtma šefluse alla metsaistandikud, looma noortelülisid metsa istutamiseks, organiseerima nende vahel võistlust. Stalingradi, Saraatovi, Kuibõševi, Belgorodi, Pensa, Voroneži, Rostovi ja Kamenski oblasti komsomoliorganisatsioonid peavad kindlustama noorsoo kõige aktiivsema osavõtu nende oblastite territooriumidel rajatavate riiklike metsavööndite kõigi tööde lõpuleviimisest.

Pleenum peab vajalikuks, et komsomoliorganisatsioonid võtaksid tarvitusele abinõusid masina-traktorijaamade komsomoliorganisatsioonide töö parandamiseks. Noorte mehhanisaatorite peatähelepanu tuleb suunata põllumajanduskultuuride saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisele, väljatöötuse vahetusnormide täitmisele ja ületamisele, omahinna alandamisele ja tööde kvaliteedi tõstmisele, tehnika sügavale tundmaõppimisele ja piirnevate kutsealade omandamisele.

Pleenum kohustab ÜLKNÜ Keskkomitee bürood, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid, komsomoli krai-, oblasti-, linna- ja rajoonikomiteesid ning komsomoli-algorganisatsioone otsustavalt parandama tööd sotsialistliku võistluse organiseerimisel noorsoo hulgas, likvideerima vastutustundetu suhtumise kohustuste täitmisel. Komsomoliorganisatsioonid peavad olema ettevõtete, kolhooside, masina-traktorijaamade, sovhooside, kommunistlike noorte ja noorte brigaadide, vahetuste, jaoskondade, lülide, farmide noortekollektiivide sotsialistliku võistluse organisaatoriteks; organiseerima kuuenda viisaastaku nimelisi kommunistlike noorte ja noorte brigaade ning jaoskondi; läbi viima konkursse, ülevaatusi, kehtestama kokkuhoius, ratsionaliseerimis- ja leiutustegevuses isiklikud arvestused, kuid samuti kasutama sotsialistliku võistluse muid vorme.

Noorsoo omavahel toimuvas võistluses peab olema esikohal järjekindel eesrindlike tootmiskogemuste levitamine ja juurutamine. Tuleb praktiseerida eesrindlike ja sõsarettevõtete ning kolhooside külastamist noortööliste, kolhoosnikute ja spetsialistide poolt tootmisnovaatorite kogemuste tundmaõppimiseks; organiseerida eesrindlike töövõtete demonstreerimist vahetult töökohal;

luua eesrindlike kogemuste koole, milleks paremini ära kasutada suulise ja trükisõnalise propaganda mitmesuguseid vahendeid: noorte ajakirjandust, seinalehti, raadiot, plakateid, lendlehti, ettekandeid, loenguid jne. Pleenum nõuab komsomolitöötajatelt ja aktivistidelt, et nad järjekindlalt taotleksid eesrindlike kogemuste juurutamist ning astuksid välja tootmisnovaatorite ja -eesrindlaste ettepanekutesse loiu ja bürokraatliku suhtumise vastu.

Pleenum peab komsomoliorganisatsioonide otseseks kohustuseks pidevalt hoolitseda noortööliste, teenistujate, kolhoosnikute ja õppiva noorsoo materiaalsete ning kultuurilise elutingimuste parandamise eest. Koos ametiühinguorganisatsioonidega on vaja taotleda töötingimuste ja ohutustehnika parandamist, tööseadusandluse ranget täitmist noortööliste suhtes. Eriti tuleb hoolitseda alaealiste tööliste õppimise, elutingimuste ja puhkuse organiseerimise eest, nende jaoks ettenähtud suviste tervistuslaagrite ja profülaktooriumide võrgu arendamise plaanide täitmise eest. Parandada kasvatustööd ühiselamutes elunevate noorte hulgas, pidevalt tegelda ühiselamute heakorrastamisega.

Komsomoliorganisatsioonide, kommunistlike noorte ja noorte kohuseks on aktiivselt juurutada kultuuri maarajoonides ja võtta osa nende heakorrastustöödest. Komsomoliorganisatsioonidel tuleb majanduslikult jõukates ja suurte sissetulekutega kolhoosides hakata ehitama klubisid, lugemistaresid, raamatukogusid, staadione ja spordiväljakuid. Kolhooside komsomoliorganisatsioonidel tuleb kooskõlastatult kolhooside juhatustega moodustada kommunistlike noorte ja noorte ehitusbrigaade, aktiivselt osa võtta kohalike ehitusmaterjalide avastamisest ja kasutamisest.

II

NLKP XX kongress töötas välja nõukogude kooli edasiarendamise programmi, juhtis tähelepanu vajadusele kasvatada võrsuvat põlvkonda töösse kommunistliku suhtumise vaimus, näitas kätte abinõud polütehnilise õpetuse kiiremaks teostamiseks, õppekasvatustöö taseme tõstmiseks, üldhariduslike koolide õppe- ja materiaalse baasi tugevdamiseks.

Pleenum kohustab komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid igati abistama rahvaharidusorganeid üldise keskhariduse läbiviimisel, polütehnilise õpetuse arendamisel, võitluses õpilaste põhjalike ja kindlate teadmiste eest ning tihedate sidemete kindlustamisel õppetöö ja elu vahel; osa võtma uute koolimajade ehitamisest, koolide sööklate ja einelaudade võrgu laiendamisest, soovitama tööle kasvatajatena internaatkoolides parimaid õpetajaid-kommunistlikke noori ja komsomolitöötajaid.

Komsomoliorganisatsioonid peavad taotlema, et kasvatamine töö abil omandaks esikoha töös lastega. Õpilasi tuleb aktiivselt kaasa tõmmata ühiskondlikult kasulikule tööle ettevõtetes, kol-

hoosides ja sovhoosides, katsepõldudel ja koolitöökodades. Luua õpilastele kommunistlike noorte-tootmistööliste juhtimisel mitmesuguseid ringe vahetult ettevõtetes, masina-traktorijaamades, sovhoosides ja kolhoosides. Töökodade ja kabinettide ehitamisele ja sisustamisele kaasa tõmmata laialdaselt õpilasi. Tööstusettevõtete, transpordi, masina-traktorijaamade, sovhooside, kõrgemate tehniliste õppeasutuste komsomoliorganisatsioonid on kohustatud tõhustama abi koolidele polütehnilise õpetuse läbiviimisel, mehhaanika-, puu- ja rauatöökodade loomisel, füüsika-, keemia- ja bioloogiakabinettide sisustamisel.

Pleenum soovitab luua linnakoolide vanemate klasside õpilastele laagrid majanduslikult jõukamates kolhoosides ja sovhoosides. Nendes laagrites tuleb õpilaste ühiskondlikult kasulik töö oskuslikult siduda hästi läbi mõeldud puhkusega. Koos ametiühingutega rajada pioneerilaagrites aedu, marja- ja juurviljaaedu, kaasa tõmmata laagrites puhkavaid õpilasi jõukohasele tööle lähemates kolhoosides ja sovhoosides.

Igati arendada tehnilist loomingut õpilaste hulgas, regulaarselt läbi viia noorte tehnikute kokkutulekuid, konkursse parimale mudelile, noorte tehnikute tööde näitusi. Organiseerida sisepõlemismootori tundmaõppimist õpilaste hulgas. Luua koos Vene NFSV Haridusministeeriumiga Moskvas alaline õpilaste tehnilise loomingu näitus.

Pleenum nõuab komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteedelt ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedelt koolide komsomoli- ja pioneeriorganisatsioonide juhtimise parandamist, kommunistlike noorte ja pioneeride initsiatiivi ja omaalgatuse arendamist. Komsomoliorganisatsioonid peavad kasvatama õpilastes lugupidamist õpetajate vastu, pidama nõu direktorite ja õpetajatega komsomoli- ja pioneeritöö küsimustes. Samal ajal peab pleenum vajalikuks likvideerida õpilas-komsomoliorganisatsioonide õiguste piiramine, mittevajalik hooldus nende tegevuse üle.

Komsomoli- ja pioneeriorganisatsioonide töö peab kulgema elavalt ja haaravalt. Tuleb laiemalt praktiseerida kooli- ja pioneerifestivalide, mitmesuguste võistluste, konkursside ja muude traditsiooniliste kooliürituste läbiviimist; organiseerida kooli pioneerisalkade, malevate, komsomoliorganisatsioonide ühiskondlikult kasuliku, kehakultuuri- ja massilise kultuuritöö võistlusi.

Õpilaste vaba aja paremaks veetmiseks luua koolides klubide ning pioneerimajade baasil, üldsuse ja lastevanemate abil kunstilise isetegevuse ringid, noorte geograafide, füüsikute, turistide, õngesportlaste ja sportlaste klubid, samuti vanemate klasside õpilaste klubid; sisustada mängu- ja spordiplatse; läbi viia koolide ja suuremate elamute juures moodustatud võistkondade vahelisi spordivõistlusi, ekskursioone, õpilaste väljasõite maale, turismimatku jne.

Pleenum nõuab komsomoliorganisatsioonidelt hakata koos ametiühingute ja kohalike töörahvasaadikute nõukogudega orga-

niseerima majavalitsuste juures tööd lastega, leida selleks ruumid, ehitada mänguplatse, kaasa tõmmata sellele tööle lastevanemaid, üliõpilasi, kommunistlikke noori-tootmistöölisi.

Kohustada komsomoli linna- ja rajoonikomiteesid leidma kõigile pioneerisalkadele juhid, rohkem suunama salgajuhtideks ettevõtete, masina-traktorijaamade, kolhooside, sovhooside kommunistlikke noori, kõrgemate õppeasutuste vanemate kursuste üliõpilasi, kes omavad vajalikku ettevalmistust ja praktilisi oskusi tehnika valdkonnas, spordi-, noorte naturalistide jt. töös. Neil juhtudel on otstarbekohane kinnistada vanemate klasside õpilasi — kommunistlikke noori — pioneerisalgajuhtide abideks.

Samuti on vaja parandada kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste komsomoliorganisatsioonide juhtimist, suunata nende tegevust üliõpilastes ja õpilastes kõrge vastutustunde kasvatamisele teadmiste omandamisel, valmisolekut võita raskusi ja töötada seal, kus seda nõuavad kodumaa huvid. Kasvatada üliõpilastes ja tehnikumide õpilastes püüdu pidevalt tundma õppida kodu- ja välismaa teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi, oskust kasutada neid tootmises. Komsomoliorganisatsioonid peavad rohkem tegelema üliõpilaste tootmispraktikaga, taotlema nende kindlustamist töökohaga, kaasa aitama üliõpilaste tutvustamisele eesrindliku tehnoloogia ja töömeetoditega, tõmbama neid kaasa ratsionaliseerimis- ja leiutustööle, arendama üliõpilaste koostööd tootmistöölistega.

Teha ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi ja NSV Liidu tööstusministeeriumidega läbi viia 1956/57. õppeaastal tehnikumide õpilaste tehnilise loomingu üleliiduline ülevaatus-konkurss. Komsomoliorganisatsioonide ülesandeks on luua edukaks õppetööks vajalikud tingimused mittestatsionaarsetele üliõpilastele ja õhtukoolide õpilastele, samuti kindlustada mittestatsionaarsetesse ja kõrgematesse õhtustesse õppeasutustesse tootmises töötavate noorte vastuvõtmist esimeses järjekorras.

III

NLKP XX kongress kritiseeris tõsiseid puudusi komsomoliorganisatsioonide ideelises kasvatustöös noorsoo hulgas. Ülesanded kasvatada noorsugu marksismi-leninismi suurte ideede, sotsialistliku kodumaa ennastsalgava teenimise, kommunistlikule parteile ustavuse, rahvaste kindla sõpruse ja proletaarse internatsionalismi vaimus nõuavad tungivalt komsomoliorganisatsioonidelt ja kommunistliku noorsooühingu kõigilt juhtivatelt organitelt ideoloogilise, propaganda- ja agitatsioonitöö otsustavat parandamist, selle sidumist eluga, kommunistliku ülesehitustöö praktikaga.

Partei XX kongress märkis, et NLKP Keskkomitee astus täiesti õigesti välja isikukultuse vastu ja näitas, et kogu tegevuses tuleb

lähtuda sellest, et uue elu tõelisteks loojateks on rahvahulgad, keda juhib kommunistlik partei. Pleenum kohustab komsomolikomiteesid kogu noorsoo hulgas tehtavas töös juhinduma nendest kongressi poolt antud juhtnööridest.

Pleenum nõuab, et loobutaks kommunistlike noorte ja noorte poliitilise haridustöö alahindamisest, et noorsugu tõmmataks laialdaselt kaasa marksistlik-leninliku teooria õppimisele ringides, komsomoli poliitkoolides ja iseseisvalt. Soovitada komsomolikomiteedel organiseerida kommunistlike noorte ja noorte hulgas V. I. Lenini eluloo õppimist. Laialdaselt kasutada selliseid majanduslike teadmiste propagandavorme kommunistlike noorte ja komsomoli aktiivi hulgas, nagu seminarid tootmisökonoomika küsimustes, eri tööstusharude ökonoomika loengute ja lugemiste tsüklid, noorte kohtumisõhtud tööstuse ning põllumajanduse eesrindlastega, teaduslik-dokumentaalsete filmide demonstreerimine, eesrindlike kogemuste ja tehnilise ning majandusalase kirjanduse näituste organiseerimine. Rohkem tuleb noorsoo hulgas läbi viia arutlusi, küsimuste ja vastuste õhtuid.

On vaja tugevdada võitlust kodanliku ideoloogia avaldustega, noorsoo teadvuses esinevate kapitalismi iganditega, eriti selliste lubamatute nähtustega, nagu huligaansus ja joomine, tuleb rohkem hoolitseda noorte vaba aja veetmise eest.

Tihedas kontaktis ametiühinguorganisatsioonide ja kultuurhariduslike asutustega peavad komsomoliorganisatsioonid läbi viima noorsoo hulgas igapäevast ja mitmekülgset kultuurharidustikku tööd, astuma välja ülalpeetavate meeleolude vastu selles töös, olema huvitavate ja haaravate ürituste organiseerijateks. Taotleda ametkondlike saalide ja klubide kasutamist tööks noorte ja lastega; töötada klubides ka päeva ajal; luua kunstilisi agitbrigaade, valgusajalehti, elavaid ajakirju. Üleliiduliseks ja ülemaailmseks noorsoofestivaliks ettevalmistumine peab kaasa aitama noorsoo hulgas tehtava massilise kultuuritöö parandamisele ja elavamaks muutmisele. Osutada rohkem tähelepanu noorte suvise puhkuse veetmisele, massilise töö läbiviimisele puhkepäeva-eelsetel päevadel ja puhkepäevadel.

Et parandada kehakultuuri- ja sporditööd noorsoo hulgas, tuleb sisse seada sellised traditsioonilised spordiüritused, nagu kevadised ja sügisesed kergejõustiku-krossid, suusavõistlused, võimlemispidustused. Soovitada komsomoli-algorganisatsioonide, rajooni- ja linnaorganisatsioonide vahelisi võistlusi kehakultuuri- ja sporditöö paremaks korraldamiseks.

Komsomoli oblasti-, kraikomiteedel, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel ja ÜLKNÜ Keskkomitee bürool koos ametiühinguja kehakultuuriorganisatsioonidega arendada turismi noorsoo hulgas, laiendada turismimarsruutide võrku, ehitada turismibaase, tehaste, koolide, kõrgemate õppeasutuste, rajoonide ja linnade turismilaagreid, organiseerida turistide kokkutulekuid ja ekspeditsioone. Pleenum väljendab oma nõusolekut üleliidulise nõukogude

turistide ühingu loomiseks ja teeb ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomiteega see küsimus läbi vaadata.

Pleenum kohustab komsomoliorganisatsioone koos ALMAVÜga tugevdama tööd kutsealuste ja nooremate hulgas, pöörates erilist tähelepanu nende üldhariduslikule ettevalmistusele, füüsilisele karastatusele ja sõjaliste ning sõjalis-tehniliste teadmiste omandamisele. Läbi viia mittekutsealuste noorte rajooni ja linna spartakiaade, noorsoo sõjamänge.

Pleenum teeb ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos Nõukogude Noorsoo Antifašistliku Komiteega ka edaspidi igati laiendada ja tugevdada nõukogude noorsoo sidemeid välisriikide progressiivsete noortega, veelgi aktiivsemalt osa võtta Ülemaailmse Demokraatliku Noorsoo Föderatsiooni ja Rahvusvahelise Solidaarsuse Ühingu tööst, igati kaasa aidata noorsoo rahvusvahelise ühtsuse tugevdamisele, väsimatult võidelda rahu säilitamise ja kindlustamise eest kogu maailmas.

IV

Partei XX kongressi poolt kommunistliku noorsooühingu ette seatud ülesannete edukas lahendamine nõuab organiseerimistöö tunduvat parandamist kommunistlikus noorsooühingus, komsomoliorganisatsioonide võitlusvõime tõstmist, teravust ja printsipiaalsust noorsoo tööd, õppimist, elutingimusi ja puhkust puudutavate küsimuste püstitamisel ja lahendamisel.

Komsomoliorganisatsioonid on kohustatud aktiivsemalt ära kasutama neile NLKP põhikirjaga antud õigusi, julgemini välja astuma puuduste vastu, aitama parteiorganisatsioone võitluses bürokratismi, endaga rahulolu ja ükskõiksuse vastu.

On vaja igati arendada komsomoliorganisatsioonide omaalgatuslikku iseloomu, initsiatiivi komsomolitöö kõigis lülides, välja juurida komsomolitöö omaalgatuslikku iseloomu alandav püüe teha kogu töö ainult palgaliste töötajate jõududega. Saavutada seda, et ÜLKNÜ iga liige võtaks aktiivselt osa oma organisatsiooni elust ja tööst. Tõmmata laialdaselt kaasa komsomolikomiteede töösse kommunistlike noorte aktiiv — mitmesuguste teadusalade spetsialiste, kultuuri- ja teaduslikke töötajaid, sportlasi.

Vaatamata maa kommunistliku noorsooühingu rajoonikomiteede struktuuri ümberkorraldamisele on maa komsomoliorganisatsioonide töö juhtimise tase jäänud endiselt ebarahuldavaks. See on tingitud eelkõige hooletust suhtumisest komsomoli rajoonikomiteede sekretäride ja masina-traktorijaamade piirkonna instruktorite kaadri valikusse ja kasvatamisse. On vaja kõrvaldada need puudused, tugevdada komsomoli rajoonikomiteede töötajate kaadrit ja parandada tööd nendega.

Pleenum kohustab komsomoli oblasti- ja kraikomiteesid, liidu-

vabariikide LKNÜ keskkomiteesid ning ÜLKNÜ Keskkomitee bürood parandama komsomolitöötajate ja -aktiivi ettevalmistamist ja täiendamist, kindlustama, et kõik komsomolitöötajad pidevalt õpiksid marksismi-leninismi teooriat, tõstaksid majandusalaseid teadmisi. Soovitada luua komsomoli rajooni- ja linnakomiteede juurde komsomoliaktiivi koole tootmisökonoomika küsimuste ja kommunistliku noorsooühingu töökogemuste õppimiseks, korraldada komsomolitöötajatele ja -aktivistidele laagreid. Tuleb julgemini edutada juhtivale komsomolitööle noori aktiviste, neidusid.

Pleenum kohustab ÜLKNÜ Keskkomitee bürood, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid ning komsomoli krai- ja oblastikomiteesid pidama otsustavat võitlust rohkearvuliste istungite, nõupidamiste vastu, vähendama otsuste, aruannete ja õiendite hulka. On vaja koondada kõik aktiivi jõud elavale organiseerimistööle noorsoo hulgas, tõsta nõudlikkust kaadri vastu oma töö tulemuste eest. On vaja kindlalt ja pidevalt kinni pidada kommunistliku noorsooühingu kollektiivse juhtimise leninlikust printsiibist.

Teha komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedele ülesandeks tagada komsomoliorganisatsioonide sidemete edasine tugevdamine noortega, pidevalt täiendada ÜLKNÜ ridu eesrindlike noorte, eelkõige töölis- ja kolhoosinoorte arvel.

*

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kutsub kommunistlikke noori, kõiki nõukogude noormehi ja neidusid üles väsimatult töötama Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi ajalooliste otsuste elluviimiseks, kuuenda viie aasta plaani suurejooneliste ülesannete täitmiseks.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kinnitab Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei leninlikule Keskkomiteele, et ka tulevikus jääb komsomol kommunistliku partei ustavaks abiliseks võitluses kommunismi ülesehitamise eest meie maal.

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE TÖÖST SEOSES VI ÜLEMAAILMSE NOORSOO JA ÜLIÕPILASTE FESTIVALI ETTEVALMISTAMISE JA LÄBIVIIMISEGA MOSKVAS

ÜLKNÜ Keskkomitee V pleenumi otsus

6. aprillil 1956

Ülemaailmse Demokraatliku Noorsoo Föderatsiooni algatusel toimub meie kodumaa pealinnas Moskvas 28. juulist kuni 11. augustini 1957. aastal VI ülemaailmne noorsoo ja üliõpilaste festival „Rahu ja sõpruse eest".

Eelseisev festival on kõigi maade rahu, rahvusliku sõltumatuse ja parema tuleviku eest võitleva noorsoo pidupäev. Festivali eesmärgid ja ülesanded on lähedased ja arusaadavad nõukogude noorsoole.

Meie kodumaa noorsugu, nagu kõik nõukogude inimesedki, toetavad palavalt kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse rahuarmastavat välispoliitikat, mis põhineb erinevate sotsiaalsete ja poliitiliste tingimustega riikide rahuliku kooseksisteerimise leninlikul printsiibil. See poliitika on suunatud suhete parandamisele kõigi maadega, usalduse tugevdamisele ja koostöö arendamisele rahvaste vahel. Festival Moskvas annab nõukogude noorsoole uusi suuri võimalusi sõbralike sidemete edasiseks laiendamiseks teiste maade noortega, vastastikuse mõistmise tugevdamiseks kogu maailma noormeeste ja neidude vahel.

Ülemaailmse festivali läbiviimine Moskvas paneb nõukogude noorsoole, kommunistlikule noorsooühingule tõsise vastutuse ja suured kohustused. Komsomoliorganisatsioonid peavad tähistama festivaliks ettevalmistumist kogu kasvatustöö tõusuga noorsoo hulgas, noorsoo jõudude mobiliseerimisega uute töövõitude saavutamisele, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi ajalooliste otsuste täitmisele.

Pleenum teeb ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos Nõukogude Noorsoo Antifašistliku Komiteega, ÜAÜKN-iga, NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga, Nõukogude Olümpiakomiteega ja teiste organisatsioonide ning keskasutustega läbi viia kõik vajalikud festivali ettevalmistamisega seotud üritused.

Pleenum kutsub komsomoliorganisatsioone, meie maa kõiki noormehi ja neidusid üles aktiivselt osa võtma VI ülemaailmse noorsoo ja üliõpilaste festivali ettevalmistamisest.

KOOLIDE KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE TÖÖ PARANDAMISEST

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus
16. mail 1956

Käesoleval ajal on meie maa koolides loodud peaaegu 80 000 komsomoliorganisatsiooni, mis ühendavad 4 600 000 ÜLKNÜ liiget. Nendele kuulub tähtis osa õppiva noorsoo kasvatamisel. Ei ole vähe komsomoliorganisatsioone, kellel on kooliõpilaste hulgas autoriteet ja kes tegutsevad õpilaskollektiivide tõeliste organisaatoritena. Tööd õppiva noorsooga on hakatud rohkem siduma noorsoo töökasvatuse ülesannetega. Nii näiteks Ukraina NSV Stalini oblasti komsomoliorganisatsioonid koos koolijuhatajatega organiseerivad ringe vanemate klasside õpilastele vahetult ette-

võtetes, kus õpilased õpivad tundma tööliste kutsealasid. Õppuste juhtimiseks määratud insener-tehnilised töötajad ja tootmiseesrindlased tutvustavad õpilasi tootmise põhiliste printsiipidega, õpetavad neile praktilisi oskusi. Paljud õpilased omandavad õppuse lõpetamisel ringides eriala.

Leningradi oblasti Luuga linna kool nr. 2 organiseeris suvisel koolivaheajal kommunistlike noorte ja noorte laagri ühe kolhoosi baasil. Laagris viibides võtsid vanemate klasside õpilased osa paljudest põllumajanduslikest töödest, kasvatasid maisi 44 hektaril, võtsid osa kolhoosi tootmishoonete elektrifitseerimistöödest. Laagris olid moodustatud brigaadid, kes töötasid kolhoosibrigaadidega ühesugusel põhimõttel ja võistlesid omavahel. Pool õpilaste töötasuna saadud vahenditest kulutati nende toitlustamiseks ja laagri kultuurilisteks vajadusteks. Töötamine kolhoosis oli kooskõlastatud õpilaste hästi organiseeritud puhkusega. Taolised laagrid olid loodud Naltšiki linna koolis nr. 7, Moskva oblasti Stalinogorski 11. koolis jne.

Stavropoli ja Krasnodari krai ning Ukraina NSV maakoolides on laialt levinud koolibrigaadide loomine, mis suvisel koolivaheajal hästi ühendavad puhkuse tööga kolhoositootmises.

Rjasani oblasti õpilased-kommunistlikud noored on võtnud oma šefluse alla noorkarja, Läti kooliõpilased uurivad mullastiku struktuuri, Kirgiisias võtavad õpilased aktiivselt osa lambakoplite ehitamisest mägikarjamaadel.

Moskva linna koolide nr. 273, 36 ja 437 komsomoliorganisatsioonid on initsiaatoriteks koolide „meistrite klubide" ja tehnikaringide võrgu loomisel. Need kooliõpilased õpivad tundma puusepa, lukksepa, elektrimontööri, maalri, köitja ja muid kutsealasid, teevad suurt tööd koolide heakorrastamisel, õppekabinettide ja töökodade sisustamisel.

Head algatust näitasid Permi linna kooli nr. 35, Voroneži linna kooli nr. 63 ja Valgevene NSV Bresti oblasti Pružanski keskkooli komsomoliorganisatsioonid. Nende koolide õpilased ehitasid oma jõududega õppetöökodade jaoks vajalikud ruumid. Olid moodustatud õpilastootmisbrigaadid. Iga vanema klassi õpilane töötas nädalas kuni kaks korda. Tunduvalt abistasid töökodade ja koolihoonete ehitamisel koolide šeffideks olevate ettevõtete töölised.

Kuid ÜLKNÜ Keskkomitee märgib, et paljud koolide komsomoliorganisatsioonid on lakanud tundmast vastutust õpilaste elluastumiseks ettevalmistamise ja nende käitumise eest. On koole, kus komsomoliorganisatsiooni elu kulgeb igavalt, kommunistlike noorte initsiatiiv ja omaalgatus on alla surutud. Pahatihti komsomoli aktivistid ootavad vaid juhtnööre ülaltpoolt, ei avalda initsiatiivi ega hoolitse õpilastele huvitavate ürituste organiseerimise eest. Ei võeta tarvitusele abinõusid andekate ja võimetega laste väljaselgitamiseks ega kasvatata nende hulgast häid organisaatoreid, massiliste meelelahutuste korraldajaid. Sellistes organisat-

sioonides kaob tunduval osal kommunistlikest noortest huvi komsomolitöö vastu. Osa õpilaste halva käitumise põhjuste analüüs kinnitab, et nad satuvad vildakale teele tihti sellepärast, et ei leia rakendust oma energiale.

ÜLKNÜ Keskkomitee märgib, et õpilaste kasvatustöös esinevate tõsiste puuduste üheks peapõhjuseks on see, et paljud komsomolikomiteed ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid õpilaste kaasatõmbamiseks konkreetsele praktilisele tegevusele, aktiivsele ja jõukohasele osavõtule tööstusettevõtete, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade, linnade ja maa-asulate ühiskondlik-poliitilisest ja majanduslikust elust, rahva ühisest loovast tööst. Õpilastele ei looda peaaegu üldse ringe kutsealadega tutvumiseks, neid tutvustatakse puudulikult paremate tööliste ja kolhoosnikute eesrindlike kogemustega.

Mõned komsomolikomiteed ja koolide töötajad mõistavad ebaõigesti nõuet mitte lubada õpilasi koolivälise tööga üle koormata. Paljudes koolides on loobutud õpilastele ühiskondlikult kasulike ülesannete andmisest, nagu seda on kooli ümbruse ja -õue haljastamine ja heakorrastamine, osavõtt koolihoonete, sisseseadete ning mööbli remondist; must- ja värvilise vanametalli, mitmesuguse makulatuuri kogumine; kooli raadiosõlmede loomine, õppekabinettide, töökodade sisustamine ja muud. Ei ole õige, et mõistet tööst, millest õpilased võivad osa võtta, ahendatakse pahatihti ainult õppetöö mõisteni. See piirab kunstlikult kooli kommunistliku noorsooühingu tegevust õppetöö küsimuste raamidega.

Kõik see on viinud selleni, et suur osa noori suhtub üleolevalt ja põlglikult töösse, peab häbistavaks töötada pärast kooli lõpetamist tehases, ehitusplatsil, kolhooosis või sovhoosis. Komsomoliorganisatsioonid peavad pidama leppimatut võitlust selliste ebaõigete ja väga kahjulike vaadetega tööle, mõistma need hukka kui vanade vaadete igandid, mis on veel jäänud meile kapitalistlikult ühiskonnalt.

Paljudes koolides kannab kasvatustöö sõnalist iseloomu. Rohkearvulised on faktid, kus õppimises mahajäävatele ja distsiplineerimatutele õpilastele loetakse noomitusi, kuid ei lülitata neid sellisesse töösse, mis muudaks nende suhtumist õppimisse ja käitumisse. Paljud koolide komsomoli-algorganisatsioonid tegelevad vähe õpilaste poliitilise kasvatusega. Real juhtudel piirdub see töö poliitinformatsioonidega, mis tihtipeale toimuvad formaalselt. Vanemate klasside õpilastele viiakse vähe läbi vestlusi, ettekandeid, loenguid meie maa rahvusvahelisest ja siseolukorrast. Puudulikult kasutatakse õpilaste kasvatamiseks meie rahva suurepäraseid revolutsioonilisi traditsioone. ÜLKNÜ komiteed abistavad vähe koolide komsomoliorganisatsioone koolinoorte internatsionaalse ja ateistliku kasvatustöö korraldamisel.

Suur osatähtsus õpilaste kasvatamisel kuulub komsomolikoosolekutele. Kuid paljudes koolides on komsomolikoosolekud kao-

tanud oma tähenduse kui õpilaste kasvatamise koolid. Tihti sarnanevad koosolekud rohkem loengule või isegi õppetunnile. Koosolekutel peaaegu üldse ei arutata õpilasi huvitavaid küsimusi, ei õhutata hoogsaid vaidlusi ega ole kuulda laule. Õpilased esinevad sellistel koosolekutel loiult, varem valmis kirjutatud teksti järgi. Sellised koosolekud tekitavad igavustunde ja õpilased lähevad neile vastumeelselt.

Negatiivselt mõjub koolide komsomoliorganisatsioonide tööle võistluse puudumine. Seoses sellega, et Hariduse Rahvakomissariaat 1944. aastal jättis koolides ära sotsialistliku võistluse õppetöö küsimustes, on võistlus välja lülitatud isegi sellistest, õppimisega mitteseotud tööliikidest, nagu kehakultuur, naturalistide töö, tehniline looming ja ühiskondlikult kasulik töö. Samal ajal on aga täiesti selge, et võistlus ühiskondlikult kasulikus töös, õpilaste loomingu mitmesugustes vormides, sporditöös jne. aitab kaasa õpilaste valdava enamiku kaasatõmbamisele läbiviidavatesse üritustesse, toob uljust ja leidlikkust komsomolitöösse.

Koolide komsomoliorganisatsioonide töö iseloomustavaks puuduseks on romantika ja huvitavuse puudumine. Õpilastega organiseeritakse äärmiselt harva huvitavaid rännakuid, spordi- ja sõjalisi mänge, huvitavaid õhtuid ja muid üritusi. Pole õige, et viiakse tavana läbi üritusi õpilastega ainult kooliseinte vahel ja ei kasutata sel eesmärgil muuseume, klubisid, parke, staadione, linnalähedasi kauneid kohti jne.

Paljud komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteed ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed tegelevad ebarahuldavalt koolide komsomoliaktiivi kasvatamisega ja õpetamisega. Koolide komsomoliorganisatsioonide sekretärid kaebavad õigustatult, et komsomolikomiteede töötajad vestlevad nendega väga harva, ei aita organiseerida tööd vahetult koolis. Vastastikuseid teiste koolide külastamisi aktivistide poolt kogemuste vahetamise eesmärgil ei viida üldse läbi. ÜLKNÜ komiteede sekretäride seminaridel üldistatakse äärmiselt halvasti paremate organisatsioonide konkreetseid kogemusi.

ÜLKNÜ Keskkomitee märgib, et kooliõpetajate ja koolijuhatajate osatähtsuse tõstmine koolide komsomoliorganisatsioonide töös toimub praktikas pahatihti ebaõigesti. Real juhtudel seatakse komsomoliorganisatsioonide tegevuse üle otsene hooldus, kus täiskasvanud teevad kõik õpilaste eest ära, lakkavad arvestamast õpilaste arvamusi ja huve. Töös õpilastega kasutatakse selgitamise ja veenmismeetodi asemel pahatihti kamandamist, administreerimist, mis aga aheldab õpilaste initsiatiivi. On näiteid, kus komsomolikomiteed ei vaata läbi õpilaste poolt esitatud avaldusi komsomoliridadesse vastuvõtmiseks, kui avaldusel pole õpetaja nõusolekut. Reas koolides koostatakse komsomoliorganisatsioonide tööplaanid ilma õpilaste ettepanekuid, soove ja huvisid arvestamata, vaid need dikteeritakse koolijuhatajate poolt. Mõned koolidirektorid ei luba pidada koosolekuid ja muudavad

nende otsuseid ilma juhtivate komsomolikomiteede nõusolekuta. Samal ajal on kujunenud välja väär praktika, mille puhul koolide komsomoliorganisatsioonid ei kasuta õigust avaldada laialdast initsiatiivi küsimuste püstitamisel kooli direktori, õpetajate ees, mis on seotud õpilaste hulgas tehtava poliitilise, kultuuri- ja sporditöö organiseerimise ning läbiviimisega õppetööst vabal ajal.

Juhtivad komsomolikomiteed jätavad tihti kahe silma vahele asjaolu, et õpilased-kommunistlikud noored on kõige nooremad ÜLKNÜ liikmed, kes ei oma vajalikke elukogemusi. Just sel põhjusel tuleb koolide komsomoliorganisatsioone juhtida pidevalt ja oskuslikult, arvestades selles vanuses noorte eripärasust, igati arendades nende isetegevust, kuid mitte mehhaaniliselt üle kandes töövorme, mis on omased täiskasvanutega tehtavale tööle.

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo märgib, et komsomoli keskkomitee mõnede juhendite, esmajärjekorras ÜLKNÜ Keskkomitee XII pleenumi otsuse „Abinõudest komsomolitöö parandamiseks koolis", vastu võetud 1944. aastal (õiguste andmine kooli direktorile ja õpetajatele viibida kõigil komsomolikoosolekutel, vajaduse korral katkestada komsomolikoosoleku poolt vastuvõetud väära otsuse täitmine, õpetaja arvamuse arvestamine ÜLKNÜ liikmeks vastuvõtmisel jne.), täitmisel kohapeal esineb moonutamisi, mis samuti ei soodusta initsiatiivi ja omaalgatuse arengut koolide komsomoliorganisatsioonides.

ÜLKNÜ Keskkomitee **otsustab:**

1. Kohustada ÜLKNÜ komiteesid tugevdama tähelepanu tööle koolinoorsoo hulgas. Nagu ÜLKNÜ XII kongress märkis, ei tule komsomoliorganisatsioonidel säästa aega ega jõudu tööks koolis, tuleb saavutada kooliõpilaste aktiivne osavõtt üldrahvalikust võitlusest kommunismi eest, neid pidevalt ette valmistada praktiliseks eluks.

Komsomoliorganisatsioonid peavad väsimatult kasvatama kooliõpilastes teadlikku suhtumist õppimisse, näidates seejuures, kui vajalik on see, et iga nõukogude inimene — kommunismiehitaja omaks põhjalikke teadmisi teaduste alustest.

2. Üheks tähtsamaks ülesandeks koolide komsomoliorganisatsioonide juhtimise parandamise alal on nende initsiatiivi ja omaalgatuse igakülgne arendamine. Sel eesmärgil on vaja eelkõige laialdasemalt ära kasutada õpilaste püüded ja huvid, oskuslikult arendada nende loomingulisi võimeid. Tuleb iga õpilast-kommunistlikku noort kaasa tõmmata aktiivsele praktilisele tööle ja eelkõige paremini organiseerida nende ühiskondlikult kasulikku tööd nii koolis kui ka väljaspool kooli. Tuleb otsustavalt parandada õpilaste töökasvatust, püsivalt taotleda NLKP XX kongressi juhendite täitmist polütehnilise õpetuse arendamise alal üldhariduslikus koolis, tutvustada õpilasi tänapäeva tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise tähtsaimate harudega, aidata koolil luua tihe side õppetöö ja ühiskondlikult kasuliku töö vahel.

Soovitada koolide komsomoliorganisatsioonidel luua tihedad

sidemed tööstusettevõtete, kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamadega; süstemaatiliselt korraldada kohtumisi tööliste ja kolhoosnikutega, tutvustada õpilasi tootmiseesrindlaste töömeetoditega.

Komsomolikomiteed peavad taotlema koolide radiofitseerimist õpilaste endi jõududega, viima lõpuni koolide juures olevate spordiväljakute ehitamise ja sisustamise, rajama koolide juurde aedu ja lillepeenraid.

Kohustada tööstusettevõtete, kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja õppeasutuste komsomoliorganisatsioone pidevalt osutama abi koolidele õpilaste töökasvatuse organiseerimisel ja läbiviimisel, nende harjutamisel praktiliste oskustega.

3. ÜLKNÜ Keskkomitee teeb komsomolikomiteedele ülesandeks alustada õpilaste hulgas tööd mootori tundmaõppimiseks. Taotleda, et õpilased omandaksid kogemusi auto, traktori, kombaini, mootorpaadi, kaatri jne. juhtimises. Sel eesmärgil luua lai võrk mitmesuguseid ringe ja klubisid mootori õppimiseks.

Ringide tööks kasutada koolide töötube ja töökodasid, masina-traktorijaamade, sovhooside, autobaaside, automajandite, auto-, traktori-, mootoriehitus- ja teiste tehaste tootmisbaase, ALMAVÜ mere- ja auto-motoklubisid. Saavutada ALMAVÜ ja spordiühingute aktiivne osavõtt sellest tööst. Teha komsomolikomiteedele teatavaks, et NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium, NSV Liidu Sovhooside Ministeerium, NSV Liidu Autotranspordi ja Maanteede Ministeerium ning NSV Liidu Riigikaitseministeerium saatsid oma organisatsioonidele juhendi anda nende käsutuses olevad materiaalsed baasid, samuti määrata oma töölisi-spetsialiste kooliõpilaste jaoks organiseeritud ringides töö läbiviimiseks.

Praktiseerida iga-aastasi massiüritusi: noorte motoristide ja mehhanisaatorite kokkutulekuid, konkursse parimale mudelile, noorte aviomudellistide, laevamudellistide ja motoristide võistlusi.

4. Soovitada koolide komsomoli-algorganisatsioonidel, komsomoli rajooni- ja linnakomiteedel organiseerida õpilaste-kommunistlike noorte aktiivsuse tõstmise eesmärgil eri linnade ja rajoonide koolide ning klasside komsomoliorganisatsioonide vahelisi võistlusi õpilaste hulgas koos õppevälise ühiskondlikult kasuliku, kehakultuuri-, noorte naturalistide, massilise kultuuritöö, tehnilise loominguga jne. Soovitada koolides välja panna autahvlid, spordirekordite tabelid, rändkarikad ja -vimplid, tšempionide lindid, särgid ja embleemid, esitada võitjaid autasustamiseks rajooni- ja linnakomiteede kiituskirjadega, komsomoli oblasti- ja kraikomiteede, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteede ja ÜLKNÜ Keskkomitee aukirjadega.

ÜLKNÜ Keskkomitee juhib komsomolikomiteede tähelepanu vajadusele organiseerida võistlusi õpilaste hulgas läbimõeldult, kindlustades võistluste oskusliku juhtimise, mitte lubades koostada suuri ja keerulisi tingimusi. On otstarbekohane, et võetud kohustusi ja nende täitmist arutataks õpilaste aktiiviga, valgus-

tataks seinalehtedes ja koolide raadiosõlmedes. Võistlused peavad soodustama uue tekkimist töös, õpilaste kasvatamist vastastikuseks seltsimehelikuks abistamiseks, komsomolitöö mahajäänud lülide järeleaitamist.

5. Iga kooli komsomoli-algorganisatsioon, komsomolikomiteed peavad pidevalt hoolitsema kooli komsomoliorganisatsiooni heade traditsioonide loomise eest. Sealjuures soovitab ÜLKNÜ Keskkomitee komsomolikomiteedel:

korraldada V. I. Lenini sünnipäeval kokkutulekuid, õpilaste rongkäike V. I. Lenini mälestussamba juurde, kohtadesse, kus elas ja töötas V. I. Lenin;

korraldada 1. mai pühadel õpilastele kevadpidustusi, karnevale, organiseerida õpilaste väljasõite endiste revolutsiooniliste maikokkutulekute kohtadesse;

Oktoobrirevolutsiooni aastapäeval korraldada tõrvikutega rongkäike ajalooliste revolutsiooniliste mälestusmärkide juurde, võitluspaikadele, streigikohtadele; kohtumisi revolutsioonist osavõtnutega, muuseumide külastamisi;

nõukogude rahva poolt Suures Isamaasõjas saavutatud võidu päeval, 9. mail, korraldada sellele tähtpäevale pühendatud paraade, kohtumisi sõjast osavõtnutega, lõkkeid;

mälestuspäevadel asetada pärgi ja lilli 1905. ja 1917. aasta revolutsioonist osavõtnute, Nõukogude kodumaa kaitsmisel Suures Isamaasõjas langenud võitlejate haudadele.

Koolide komsomoliorganisatsioonide õilis kohus on alati hoolitseda revolutsiooni mälestusmärkide ja langenud sõjameeste haudade eest.

ÜLKNÜ komiteed peavad süvendama ja säilitama selliseid häid traditsioone, nagu pidupäevade ja spordivõistluste korraldamine seoses õppeaasta alguse ja lõppemisega, laulupeod, puude istutamine ja kasvatamine õpilaste poolt, kohtumisõhtud oma kooli lõpetanutega jne.

6. ÜLKNÜ Keskkomitee soovitab ÜLKNÜ komiteedel luua klubid vanemate klasside õpilastele, et paremini organiseerida nende vaba aja veetmist. Sellistes klubides on vaja korraldada puhkeõhtuid, küsimuste ja vastuste õhtuid, laulude õhtuid, tantsuõhtuid, kinofestivale, mitmesuguseid arutelusid, kohtumisi teaduse, kirjanduse ja kunsti alal töötajatega, tootmiseesrindlastega, spordiüritusi jne.

Klubid vanemate klasside õpilastele tuleb luua koolide, pioneerimajade ja -paleede, kultuuripaleede ja klubide ning majavalitsuste juurde nii õppeperioodiks kui ka suviseks õppevaheajaks. Töö klubides peab olema korraldatud vanemate klasside õpilaste endi poolt. On otstarbekohane valida klubi nõukogu õpilaste üldkoosolekul. Klubide tööle tuleks kaasa tõmmata lastevanemaid, õpetajaid, töötajaid kooli šeffide hulgast, kultuurhariduslikest asutustest, kõrgemate õppeasutuste üliõpilasi. Vanemate klasside õpilaste klubide üldjuhtideks peavad olema komsomoli

rajooni- ja linnakomiteed koos rahvaharidusorganitega ja ametiühingukomiteedega.

Kohustada ÜLKNÜ rajooni- ja linnakomiteesid koos kooliväliste asutustega, ALMAVÜ-ga, spordiühingutega, Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühinguga organiseerima õppusi instruktorite väljaõpetamiseks vanemate klasside õpilaste hulgast tööks pioneeridega „Osavate käte" ringides, aviomudelleerimise, laevamudelleerimise ja sanitaar- ning meelelahutusmängude ringides.

7. Komsomolikomiteedel võtta tarvitusele vajalikud abinõud õpilaste hulgas kehakultuuri ja spordi arendamise parandamiseks, taotleda, et iga füüsiliselt terve õpilane omaks OVTK ja VTK rinnamärgi; organiseerida koolides võrkpalli-, korvpalli-, jalgpalli-, kergejõustiku-, võimlemis-, suusatamis-, uisutamis-, male- ja kabesektsioonid, lauatennise sektsioonid jne.; moodustada koolide koondvõistkonnad. On vaja kindlaks määrata traditsiooniliste spordivõistluste, kehakultuuripidustuste päevad koolides, rajoonides, linnades.

Järjekindlalt organiseerida turismimatku, ekspeditsioone, taotleda, et õpilased koolivaheajal võtaksid osa ühest-kahest matkast, samal ajal täidaksid normid rinnamärgile „NSV Liidu turist". Praktiseerida õpilaste turistirühmade vahetamist vabariikide, linnade, rajoonide vahel koolivaheajal.

8. Soovitada ÜLKNÜ komiteedel koolide komsomoliaktiivi õpetamise eesmärgil organiseerida koolivaheajal seminare laagrikokkutulekute näol. Süstemaatiliselt läbi viia klasside komsomoliorganisatsioonide sekretäride, büroo liikmete ja rühmaorganisaatorite õppusi, valmistades neid esmajoones ette nende konkreetsete ürituste korraldamiseks, mida kavatsetakse õpilastega läbi viia. Kogemuste üldistamise ja vahetamise eesmärgil on otstarbekohane organiseerida koolide aktivistide koosolekuid ja konverentse komsomolitöö küsimustes.

Kohustada kirjastust „Molodaja Gvardija" aastail 1956—1957 välja andma sarja „Õpilase-aktivisti raamatukogu".

9. Loobuda praktikast, et ÜLKNÜ Keskkomitee määrab koolide komsomoliorganisatsioonide aruande-valimiskoosolekute läbiviimise ajad. Anda komsomoli rajooni- ja linnakomiteedele õigus otsustada ise see küsimus, lähtudes kohalikest tingimustest, kooskõlas ÜLKNÜ põhikirjaga.

Arvesse võttes rea komsomolikomiteede ettepanekuid, lubada komsomoli rajooni- ja linnakomiteedel endil, arvestades konkreetseid tingimusi, otsustada õpetajate komsomoliorganisatsioonide ja õpilaste komsomoliorganisatsioonide ühendamise otstarbekuse küsimus iga kooli osas eraldi. Sel juhul õpetajad-kommunistlikud noored peavad moodustama omaette kommunistlike noorte grupi. Anda õpetajate komsomoligruppidele õigus arutada õpetajate kutsetööd, nende käitumist ja järgnevalt, kui vajalik, arutada seda ÜLKNÜ linna- või rajoonikomitee bürool, minnes mööda kooli komsomolikomiteest ja üldkoosolekust.

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU ÜLESKUTSE

kõigile komsomoliorganisatsioonidele ja kommunistlikele noortele, kogu nõukogude noorsoole

Kallid seltsimehed!

Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus pöörduvad kõigi komsomoliorganisatsioonide, kommunistlike noorte ja kogu nõukogude noorsoo poole üleskutsega saata oma parimad seltsimehed elektrijaamade, metallurgia-, keemia-, naftatöötlemis- ja masinaehitustehaste, maagi- ja söekaevanduse, raudteede, tsemendi ja monteeritava raudbetooni tootmise ettevõtete ehitamisele meie maa ida- ja põhjapiirkondades ning Donbassis.

See on vajalik selleks, et täielikumalt ära kasutada meie maa ida- ja põhjapiirkondade looduslikud ressursid, tagada partei XX kongressi poolt seatud ülesannete edukas elluviimine.

Nõukogude võimu aastatel on Siberis ja meie maa teistes piirkondades ära tehtud määratu suur töö. Tundmatuseni on muutunud see maa! Siin on kerkinud uued linnad, on ehitatud suured tehased, vabrikud ja kaevandused, on rajatud tuhandeid kilomeetreid raudteid.

Kuid meie maa ida- ja põhjapiirkondade rikkusi ei kasutata veel kaugeltki täiel määral ära. Need rikkused on aga tõesti ammendamatud. Siberis näiteks on 75 protsenti kõigist NSV Liidu söevarudest ja kuni 80 protsenti hüdroenergeetilistest ressurssidest, neli viiendikku metsarikkustest. Siberis on värviliste ja haruldaste metallide, rauamaagi ja keemilise tooraine suurimad leiukohad. Suuri võimalusi on siin ka põllumajanduse arendamiseks — teravilja ja loomakasvatussaaduste tootmiseks. Nüüd on meil olemas kõik tingimused ja vahendid selleks, et meie maa idapiirkonnad kiiremini kasutusele võtta, rakendada nende loendamatud loodusvarad rahva teenistusse, kommunistliku ülesehitustöö suure ürituse teenistusse.

Kuuendal viisaastakul suunatakse ligi pool kõigist kapitaalmahutustest meie maa idapiirkondade arendamisele. Kahe-kolme viisaastaku jooksul luuakse Siberis meie maa kolmas võimas metallurgiabaas, mis hakkab tootma 15—20 miljonit tonni malmi aastas. Juba 1960. aastal tuleb siin toota sütt ja sulatada malmi rohkem kui kogu Nõukogude Liidus 1950. aastal. Ida-Siberi võimsatele jõgedele ehitatakse maailma suurimad hüdroelektrijaamad. Ainuüksi Bratski hüdroelektrijaam Angaral annab niisama palju elektrienergiat kui Kuibõševi ja Stalingradi hüdroelektrijaam kokku. 1960. aastal toodetakse idapiirkondades tunduvalt rohkem elektrienergiat, kui toodeti kogu Nõukogude Liidus 1954. aastal. Kuuenda viisaastaku jooksul tuleb idapiirkondades ehitada üle

100 masinaehitustehase, mis on võimelised tootma iga liiki masinaid, mehhanisme, aparatuuri ja seadiseid.

Idapiirkondade arenev tööstus nõuab raudteevõrgu tunduvat laiendamist. Kuuendal viisaastakul on kavas ehitada ja ekspluatatsiooni anda raudteeliinid Magnitogorsk—Abdulino, Stalinsk—Abakan ja Barnaul—Omsk, rajada uued terasteed uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondades.

Ehitamisel on juba Sokolovski-Sarbai rikastuskombinaat, Karaganda metallurgiatehas, Atasui maagileiukoha ettevõtted, Krasnojarski hüdroelektrijaam Jenisseil, Bratski hüdroelektrijaam Angaral ja Buhtarma hüdroelektrijaam Kasahstanis. Ekspluatatsiooni on antud Krasnojarski krais Kanski puuvillakombinaadi esimene järk. Ehitatakse Novosibirski turbogeneraatoritehast, Pavlodari kombainitehast, Omski naftatöötlemistehast ja teisi tehaseid. Ehitatud on rida ettevõtteid Kaug-Põhjas.

Meie maa idapiirkondades elab ja töötab miljoneid nõukogude inimesi, nad armastavad oma maad, on uhked sellele. Kuid paljud neist piirkondadest ei ole veel küllaldaselt asustatud ja nende elanikkond ootab oma töökale ja üksmeelsele perele uut täiendust. Tuhanded noormehed ja neiud on juba saabunud Angara kallastele, kus ehitatakse maailma suurimat hüdroelektrijaama. Irkutski kommunistlikud noored on saatnud sadu noortöölisi tulevase elektriliini Irkutsk—Bratsk ehitamisele. Esimesed leninliku komsomoli poolt lähetatud noored on saabunud gigantsele ehitusväljakule Kasahstani steppides, kus ehitatakse metallurgiakombinaati, mis on rahva hulgas saanud nimeks „Kasahstani Magnitka".

Kõigi nende suurejooneliste plaanide elluviimiseks on tarvis uusi sadu tuhandeid töölisi. Need peavad olema julged, tugevad, raskusi mittekartvad ja mehised noored inimesed, kes põlevad soovist pühendada oma energia nõukogude rahva hüvanguks. Niisuguseid inimesi on meil olemas!

Partei ja valitsus pöörduvad kõigi komsomoliorganisatsioonide, kommunistlike noorte ja kogu nõukogude noorsoo poole üleskutsega anda enda hulgast aastail 1956—1957 400 000—500 000 noormeest ja neidu, kes asuksid idapiirkondades uute tehaste, hüdroelektrijaamade, söe- ja maagikaevanduste ning teiste ettevõtete, samuti raudteede ehitamisele.

Komsomol on partei ustav abiline. Ta on alati palavalt reageerinud partei kõigile üleskutsetele, on julgelt sammunud kõige vastutusrikkamatele ja raskematele töölõikudele ning on auga täitnud oma kohust kodumaa ees. Meenutage Amuuri-äärse Komsomolski — Kaug-Idas asuva nooruselinna — kangelaslikke ehitajaid, meenutage komsomoli löökbrigaadide ennastsalgavat tööd, kes ehitasid Uraali ja Kuznetski basseini metallurgiagigante! Kustumatu kuulsuse on võitnud leninliku komsomoli poolt lähetatud noored ka meie päevil, sooritades suurepärase töökangelasteo võitluses uudis- ja jäätmaade ülesharimise eest. Tänu noorte

visale tööle on miljoneid hektareid endisi tühje maid antud nõukogude rahva teenistusse.

Pole kahtlust selles, et nõukogude noorsugu reageerib ka sel korral palavalt partei ja valitsuse üleskutsele, suurendab ennastsalgava tööga Siberi, Kaug-Ida, Kaug-Põhja, Kasahstani ja Donbassi ehitustel komsomoli kuulsusrikkaid traditsioone.

Partei ja valitsus on veendunud, et Moskva, Leningradi, Kiievi, Minski, Odessa, Harkovi, Rostovi Doni ääres, Tbilisi, Bakuu, Erevani ja meie maa teiste suurte linnade kommunistlikud noored näitavad selles suhtes eeskuju. Suurtes tööstuskeskustes on praegu olemas tööjõu reservid ja nende reservide ümberpaigutamine idapiirkondadesse on riiklikult otstarbekas.

Partei ja valitsuse üleskutse leiab tingimata toetust ka nende noorte hulgas, kes on lõpetanud või on lõpetamas keskkooli. Osavõtt kuuenda viisaastaku ettevõtete ehitamisest avab nende ees suurepärased perspektiivid, avara ja kuulsusrikka tee tööellu.

Ehitajate ridadesse tulevad ka demobiliseeritud sõjamehed. Kasvatatuna sotsialistlikule isamaale piiritu ustavuse vaimus ja karastatuna võitluses raskuste vastu, peavad nad olema kõigile noortele ehitajatele eeskujuks oma kõrge teadlikkuse, organiseerituse ja distsipliiniga.

Pöördudes selle üleskutsega noorsoo poole, peavad partei ja valitsus vajalikuks otse ja varjamata rääkida raskustest, mis ootavad uusasukaid. Noored sõbrad! Esialgu ei ole teil selliseid elumugavusi, millega te olete harjunud suurtes linnades. Heakorrastatud asulad heade majade ja klubidega ei teki kohe — kõik see tuleb teil luua endi kätega. Seepärast peavad uusehitustele sõitma tahtejõulised, vastupidavad ja kindlameelsed inimesed, kes ei karda raskusi ja on valmis nendest jagu saama.

Parteí-, nõukogude, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonidel tuleb arutada käesolevat üleskutset kommunistlike noorte ja noorte üldkoosolekutel, selgitada noormeestele ja neidudele seda tähtsust, mida omab üleskutse asuda tööle meie maa ida- ja põhjapiirkondades, tuleb valida välja noorte hulgast neid, kes vabatahtlikult avaldavad soovi sõita uusehitustele, neid, kes on suutelised tegudega õigustama kollektiivi usaldust.

Partei ja valitsus loodavad, et kommunistlikud noored ja noored, kes avaldavad soovi töötada uusehitustel, näevad selles partei ja valitsuse poolt antud tõsises ülesandes oma aukohust kodumaa ees ja sõidavad sinna mitte külalistena või hooajatöölistena, vaid tõeliste peremeestena, kes on otsustanud põhjalikult ümber kujundada need rikkad piirkonnad.

Praegu võib inimene Nõukogudemaa kõigis paikades elada täisverelist elu, aktiivselt osa võtta sotsialistlikust ülesehitustööst, kasutada kõiki kultuurihüvesid. Uusehituste piirkondades areneb üha ulatuslikum elamuehitus ning kultuuri- ja kommunaalasutuste ehitamine. Nüüd ei ole need paigad enam sellised mahajäetud, nagu nad olid varem. Raadio, kino, raamatukogud ja klubid on

juba ammu omandanud siin kindla koha nõukogude inimeste igapäevases elus. Kui aga suurtest linnadest ja tööstuskeskustest saabub tuhandeid noori ehitajaid, muutub elu veel rõõmsamaks. Teie, noored sõbrad, saate mitte üksnes tehaste, kaevanduste, elektrijaamade ja raudteede ehitajateks, vaid ka eesrindliku kultuuri kandjateks nendes piirkondades.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juhivad ministeeriumide ja keskasutuste, ehituste ja ettevõtete juhtivate töötajate erilist tähelepanu sellele, et nad vastutavad uutesse paikadesse saabuvate noorte tööliste organiseeritud vastuvõtu ning nendele vajalike töötingimuste ja kultuuriliste ning elutarbeliste tingimuste loomise eest. Partei-, komsomoli- ja ametiühinguorganisatsioonid peavad tähelepanelikult suhtuma noorte tööliste vajadustesse ja nõuetesse, ümbritsema neid tähelepanu ja hoolitsusega.

Partei ja valitsus on veendunud, kutsudes nõukogude noorsugu üles siirduma tööle meie maa ida- ja põhjapiirkondade ehitustele ja ettevõtteisse, et noored patrioodid tulevad auga toime nendele seatud ülesannetega, aitavad oma tööga tugevdada meie suure Nõukogudemaa võimsust.

Noored patrioodid! Partei ja valitsus kutsuvad teid üles uutele töökangelastegudele meie armastatud kodumaa edasise õitsengu nimel, kommunismi võidu nimel!

„Pravda", 19. mail 1956

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE OSAVÕTUST TÖÖST LASTEGA JA ALAEALISTEGA MAJAVALITSUSTE JUURES

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus
8. juunil 1956

Viimastel aastatel on Moskvas, Leningradis, Erevanis ja reas teistes linnades omandatud mõningaid kogemusi töös lastega ja alaealistega majavalitsuste juures. Organiseeritakse komsomolinoorte staape, noorte klubisid, pioneerilaagreid, koondrühmi, laste mängumurusid, spordivõistkondi jne. Nii on Moskva Kuibõševi rajooni majavalitsuste nr. 26 ja 37 juures aastate jooksul pedagoogiliste kollektiivide ja lastevanemate aktiivse abiga loodud lastele ja alaealistele ringid, korraldatakse massiüritusi, on sisustatud töökojad, eri tuba õppetundide ettevalmistamiseks, kus valvekorras on kooliõpetajad ja lastevanemad. Lastevanematest on majavalitsuse juurde loodud lastevanemate komitee.

Moskva Sovetski rajooni majavalitsuste nr. 36 ja 56 juurde on ehitatud lastevanemate komitee esimehe initsiatiivil ja rajooni

täitevkomitee toetusel, ära kasutades laokile jäänud ruume, lasteklubi, kus on 175 istekohaga saal ja 17 tuba, mida kasutatakse mitmesuguste ringide tööks, on sisustatud töökojad. Sama rajooni majavalitsuse nr. 45 hoovile on rajatud võrkpalli-, korvpalli-, kurnimänguväljakud ja muud spordiehitused. Kõrvuti spordiga korraldatakse siin ekskursioone, loenguid, vestlusi, mitmesuguseid õhtuid, töötavad ringid, raamatukogu, pidevalt ilmub seinaleht.

Moskvas on rea majavalitsuste juurde loodud komsomolinoorte staabid, mis organiseerivad spordisektsioone, ringe, viivad läbi laste ja noorte spordivõistlusi, ekskursioone muuseumidesse ja näitustele, kinode ja teatrite ühiskülastusi. Komsomoli-noorte staapide liikmed kontrollivad noorte käitumist avalikes kohtades, võitlevad huligaanitsemise, joomise, sündsusetute sõnade tarvitamise vastu, abistavad alaealisi töö leidmisel. Komsomoli-noorte staapide tegevust juhivad komsomoli rajoonikomiteed.

Leningradi Ždanovi rajooni majavalitsuse nr. 28 juures on kommunistlike noorte ja noorte initsiatiivil loodud noorsoo klubi, mille juures töötavad laulukoor, kunsti- ja muud ringid, puu- ja mehaanikatöökojad; talvel oli korda seatud liuväli ja jäämägi. Spordisektsioonide tööst võtab osa üle 50 inimese. Klubi juurde on loodud nõukogu, antakse välja seinalehte.

ÜLKNÜ Leningradi Linnakomitee initsiatiivil viidi möödunud aastal läbi ülelinnaline ülevaatus majavalitsuste juures tehtavast tööst lastega, mille ajal loodi paljude majavalitsuste juurde punanurgad, spordi- ja mänguväljakud, mänguasjade laenutuspunktid. Komsomoliorganisatsioonid suunasid ringijuhtideks sobivaid inimesi.

Erevanis on laialdaselt levinud pioneerilaagrite korraldamine hoovides. Möödunud aasta suvel organiseeriti 180 sellist laagrit. Paljud taolised laagrid töötavad mitmendat aastat ja omavad häid kogemusi. Nii näiteks laager nr. 3 on töötanud 6 aastat. Lapsed ja alaealised võtsid osa oma hoovi elektrifitseerimisest, istutasid viljapuid, ehitasid lihtsa basseini, organiseerisid pioneerinurga. Siin töötavad tehnika-, noorte geoloogide, noorte naturalistide ja käsitööringid. Laager on eriti uhke oma muusikameestele ja meelelahutusmängude organiseerijatele, keda aitas ette valmistada pioneeride palee. Laagri lapsed ja alaealised abistavad tublisti lasterikkaid perekondi ja vanakesi, sooritades mitmesuguseid majapidamistöid.

Voronežis, Rostovis Doni ääres ja teistes linnades korraldavad tööstusettevõtete komsomoliorganisatsioonid mänguasjade laenutuspunkte, atraktsioone majavalitsuste jaoks; paljudes kohtades antakse välja plakateid „Väljakute tüüpsisustus", „Töökogemusi laste ja alaealistega majavalitsuste juures" jne.

Paljud komsomoli linna- ja rajoonikomiteed organiseerivad majavalitsustes pidusid, kohtumisi silmapaistvate inimestega, kunstilise isetegevuse ülevaatusi, suviseid spordimänge, majavalitsuste jalgpallimeeskondade esivõistlusi jne.

Moskva, Leningradi, Erevani ja teiste linnade kogemused näitavad, et hästi organiseeritud töö majavalitsuste juures annab positiivseid tulemusi. Sellistes majavalitsustes lapsed ja alaealised käituvad ja õpivad paremini, järsult vähenevad huligaansuse ja kuritegevuse faktid.

Kuid ÜLKNÜ Keskkomitee märgib, et komsomoliorganisatsioonide töö majavalitsuste juures laste ja alaealistega on täiesti ebarahuldavas olukorras. Paljudes linnades alahinnatakse seda tööd ega viida üldse läbi, seal aga, kus viiaksegi läbi, seisavad komsomoliorganisatsioonid eemal sellest tähtsast üritusest.

Ei tohi jätta arvestamata, et kool, mitmesugused koolivälised asutused, linnade pioneerilaagrid, klubid, kultuuripaleed, isegi selle ürituse kõige parema organiseerimise korral, ei suuda täita laste ja alaealiste kogu vaba aega, et enamik lastest ja alaealistest veedab tunduva osa oma vabast ajast hoovis ja tänaval. Pahatihti on lapsed ja alaealised tunnistajateks paljudele negatiivsetele nähtustele, mille suhtes nad on eriti vastuvõtlikud, ja mis viivad vahel nullini kooli, perekonna, komsomoli, kooliväliste asutuste kogu kasvatustöö tulemused.

Omistades erakordselt suurt tähtsust tööle laste ja alaealistega hoovides, ÜLKNÜ Keskkomitee **otsustab:**

1. Pidada tööd laste ja alaealistega majavalitsuste juures ÜLKNÜ tähtsaimaks ülesandeks ja nõuda komsomoli-algorganisatsioonidelt, rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteedelt ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedelt oma suhtumise põhjalikku muutmist sellesse üritusse.

Komsomoliorganisatsioonid peavad muutuma laste ja alaealistega majavalitsuste juures tehtava töö kõige aktiivsemateks organisaatoriteks, entusiastideks, aktiivselt osa võtma materiaalse baasi loomisest, kasvatustöö organiseerimisest, suunama majavalitsustesse ringide ja spordisektsioonide juhtideks parimaid üliõpilasi-kommunistlikke noori, töölisi ning teenistujaid.

Pleenumi liikmed, komsomolikomiteede büroo liikmed, komsomoliaparaadi töötajad peavad näitama eeskuju isikliku osavõtuga töö organiseerimisest laste ja noortega majavalitsuste juures.

Komsomoli rajooni-, linna- ja oblastikomiteed peavad kindlustama mitmesuguste ühiskondlike organisatsioonide kaasatõmbamist sellele tööle, julgemini püstitama majandus-, nõukogude ja parteiorganite ees küsimusi, mis on seotud majavalitsuste juures tehtava töö parandamisega, igati toetama ja üldistama selle suure ja tähtsa ürituse entusiastide kogemusi.

2. Kohustada komsomoliorganisatsioone arendama majavalitsustes huvitavat ja sisukat tööd, mis vastab laste ja alaealiste mitmekülgsetele huvidele ja nõuetele. Taotleda, et majavalitsuste juurde loodaks lai ringide võrk (käsitöö-, kulinaaria-, tehnika-, kunstilise isetegevuse, tuvikasvatuse, lillekasvatuse jne. ringid); spordisektsioonide võrk: suvel — jalgpalli-, võrkpalli-, võimle-

mis-, kergejõustikusektsioonid; talvel — uisutamis-, hoki-, suusatamissektsioonid; kunstilise isetegevuse kollektiivide võrk (koorid, orkestrid, laulu- ja tantsukollektiivid, draamaringid jne.).

Suurt osa töös laste ja alaealistega peavad etendama massiüritused: kohtumised vanade bolševike, tootmisnovaatorite, sportlaste, kirjanike, näitlejate ja heliloojatega; ekskursioonid ajaloolistesse paikadesse, tehastesse, kolhoosidesse, muuseumidesse, näitustele jne. On otstarbekohane organiseerida hoovides traditsioonilisi laste ja noorte pidupäevi, mis on pühendatud õppevaheaja algusele ja lõppemisele, kunstilise isetegevuse ülevaatusi, kohtumisõhtuid silmapaistvate inimestega, mitmesuguseid spordivõistlusi. Samuti soovitada läbi viia spordivõistlusi ja -mänge komsomoli rajooni- ja linnakomitee auhinnale.

Tõmmata kaasa lapsi ja alaealisi hoovide haljastamisele, hoolitsema istutatud taimede eest, lindude kaitsmisele, spordi- ja mänguplatside, liuväljade, lumemägede organiseerimisele, hoovide puhastamisele prahist, lumest jne.

3. Soovitada komsomoli oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ komiteedel taotleda, et suurte majavalitsuste juures ja ametkondlikes majades oleksid punanurgad tööks lastega, samuti punanurkade vabastamist, midá praegu kasutatakse muuks otstarbeks.

Tuleb organiseerida seal, kus võimalik, kommunistlike noorte ja noorte ning lastevanemate osavõtul klubiruumide ja punanurkade taastamist, remonti ja ehitamist, hoovide haljastamist, mänguasjade laenutuspunktide loomist, lihtsamate spordiehitiste — seenekeste, liivakastide, uisuteede, mägede jne. ehitamist.

Soovitada komsomoli rajooni- ja linnakomiteedel lähemal ajal läbi arutada küsimus komsomoliorganisatsioonide osavõtust hoovide sisustamisel ja tingimuste loomisel tööks laste ja alaealistega; koos täitevkomiteedega läbi viia hoovide sisustamise ülevaatusi, arendada selles küsimuses sotsialistlikku võistlust komsomoliorganisatsioonide vahel; sisse seada rändvimplid, samuti muid auhindu ja ergutusi majavalitsustele ja isikutele, kes seda tööd hästi organiseerivad.

Kirjastusel „Molodaja Gvardija" kuu aja jooksul välja anda brošüür juhenditega hoovide sisustamise ja korrastamise kohta tööks laste ja alaealistega ja brošüür Moskva Kuibõševi rajooni majavalitsuste juures töötavate kommunistlike noorte ja noorte staapide töökogemustest.

4. Kohustada komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid looma majavalitsuste juurde kommunistlike noorte ja noorte staabid või kommunistlike noorte ja noorte klubid, soovitama nende koosseisu parimaid komsomoli aktiviste. Kommunistlike noorte ja noorte staapide ning klubide juhatuse esimehed kinnitada komsomolikomiteede bürool, järjekindlalt organiseerida nende töökogemuste vahetamisi.

Suunata tööle laste ja alaealistega majavalitsuste juures ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste kommunistlikke noori, kes on tehnika- ja kunstiringide juhid, sporditöö organisaatorid, kinnitades neid ÜLKNÜ rajooni- ja linnakomiteede bürool. Aktiivseteks organisaatoriteks töös laste ja alaealistega majavalitsuste juures peavad saama õpetajad-kommunistlikud noored, koolide vanempioneerijuhid, koolivälise asutuste töötajad.

Kommunistlike noorte suunamist tööle laste ja alaealistega majavalitsuste juures peavad komsomoliorganisatsioonid hindama kui üht vastutusrikkamat komsomoli ülesannet. Ettevõtete komsomolikomiteed, millede kommunistlikud noored töötavad lastega majavalitsuste juures, on kohustatud pidevalt huvi tundma kommunistlike noorte töö vastu, osutama neile vajalikku abi ja soodustama nende tegevust.

ÜLKNÜ Keskkomitee rõhutab, et kogu tööd laste ja alaealistega majavalitsuste juures tuleb läbi viia koos koolidega, rahvaharidusorganitega, kohalike töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteedega, ametiühinguorganisatsioonidega, laste koolivälise organisatsioonide ja kultuurhariduslike asutustega.

5. Et kiirendada töö kordaseadmist laste ja alaealistega majavalitsuste juures, soovitab ÜLKNÜ Keskkomitee ÜLKNÜ rajooni- ja linnakomiteedel seda küsimust arutada komsomolikomiteede pleenumitel ning kinnitada rajooni- ja linnakomiteede juures mittekoosseisuliste instruktorite grupid tööks laste ja alaealistega majavalitsuste juures.

Soovitada komsomoli linna-, oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel teha ettepanekud töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele töörahva saadikute nõukogude istungjärkude läbiviimiseks, rahvahariduskomisjoni istungite ja majavalitsejate nõupidamiste kokkukutsumiseks laste ja alaealistega majavalitsuste juures tehtava töö organiseerimise küsimuste arutamiseks.

Käesoleva aasta septembris-oktoobris rajoonide, linnade ja oblastite nõupidamistel teha kokkuvõtteid tööst laste ja alaealistega majavalitsuste juures suveperioodil, üldistada ja laialdaselt levitada paremaid kogemusi, korraldada selle töö organisaatorite kokkutulekuid ja konverentse.

6. Kontroll käesoleva otsuse täitmise üle panna ÜLKNÜ Keskkomitee koolinoorte ja pioneeritöö osakonnale ning komsomoliorganite osakonnale.

Kohustada nimetatud osakondi 1. septembriks käesoleval aastal ette kandma ÜLKNÜ Keskkomiteele käesoleva otsuse täitmise käigust.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUM

SEADLUS

5. novembril 1956

ÜLELIIDULISE LENINLIKU KOMMUNISTLIKU NOORSOOÜHINGU AUTASUSTAMISE KOHTA LENINI ORDENIGA

Võttes arvesse kommunistlike noorte ja nõukogude noorsoo suuri teeneid sotsialistlikus ülesehitustöös, seda, et nad alati palavalt vastavad kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse üleskutsetele, ning märkides eriti kommunistlike noorte, nõukogude noormeeste ja neidude ennastsalgavat ja viljakat tööd uudis- ning jäätmaade edukal ülesharimisel, autasustada Üleliidulist Leninlikku Kommunistlikku Noorsooühingut LENINI ordeniga.

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE TÖÖST NOORTE HULGAS, KES ON SAABUNUD MEIE MAA IDA- JA PÕHJAPIIRKONDADE NING DONBASSI UUSEHITUSTELE

ÜLKNÜ Keskkomitee VI pleenumi otsus

26. detsembril 1956

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum märgib rahuldustundega, et nõukogude noormehed ja neiud ning esmajärjekorras ÜLKNÜ liikmed võtsid suure vaimustusega vastu NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu üleskutse kommunistlikele noortele, kogu nõukogude noorsoole aktiivselt osa võtta NLKP XX kongressi direktiivides kavandatud kuuenda viisaastaku tähtsamate objektide ehitamisest. Lühikese ajaga on üle 200 000 noormehe ja neiu sõitnud komsomoli läbetuskirjadega vabatahtlikult kohale ning töötavad praegu ennastsalgavalt meie maa ida- ja põhjapiirkondades ning Donbassis. See on üheks eredamaks tõendiks nõukogude noorsoo kõrgest teadlikkusest, tema ustavusest kodumaale, valmisolekust täita kommunistliku partei poolt antud iga ülesanne.

Partei ja valitsuse kutsel uusehitustele saabunud noorsugu võidab visalt raskusi, omandab edukalt ehitajate kutsealasid, täidab ja ületab tootmisnorme ning ülesandeid, teeb läbi suure töökasvatuse kooli. Paljudel uusehitustel, seoses noorte saabumisega, suurenesid ja tugevnesid tunduvalt komsomoliorganisatsioonid, kasvas nende osatähtsus ehitajate kollektiivi majanduslikus ja ühiskondlikus elus.

Samal ajal ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum peab vajalikuks pöörata juhtivate komsomoliorganite ja uusehituste komsomoliorganisatsioonide tähelepanu tõsistele puudustele töös noortega, kes on saabunud ühiskonna kutsel ettevõtetesse, uusehitustele meie maa ida- ja põhjapiirkondades ja Donbassis.

NSV Liidu Transpordiehituse Ministeeriumi, NSV Liidu Ehitusministeeriumi, NSV Liidu Söetööstuse Ettevõtete Ehitamise Ministeeriumi ja teiste ministeeriumide paljudel uusehitustel ei ole loodud kõike vajalikku, et noored töölised võiksid endile võetud tootmisülesandeid täita, mis on tööviljakuse ja töötasu kasvu tõstmise tähtsaimaks tingimuseks. Suurele osale noortest ei ole loodud tingimusi ehitusalaste elukutsete omandamiseks. Üheaegselt objektiivsete raskustega reas kohtades, tingituna üksikute majandusjuhtide saamatusest ja halvast organiseerimisest, ei kasutata kõiki olemasolevaid võimalusi noorte ehitajate töö organiseerimise parandamiseks, lepitakse tõsiste puudustega noorte elamu-elutarbelises korralduses ja kultuurilises teenindamises, nende varustamisel soojade rõivaste ja jalatsitega, ühiskondliku toitlustamise, kaubanduse ja meditsiinilise teenindamise organiseerimises. Kõik see kutsub noortes esile rahulolematust. Üksikud noormehed ja neiud, kohkunud ajutistest raskustest, lahkusid uusehitustelt.

Samal ajal uusehituste komsomoliorganisatsioonid, Kemerovo, Vorošilovgradi, Irkutski, Karaganda oblastikomiteed, Krasnojarski kraikomitee ja mõned teised komsomolikomiteed võitlevad nõrgalt tootmises esinevate konkreetsete puuduste vastu, ilmutavad vähe initsiatiivi sotsialistliku võistluse arendamisel, eesrindlike kogemuste levitamisel ja juurutamisel. Paljud komsomoliorganisatsioonid ei ilmuta bolševistlikku printsipiaalsust ja järjekindlust noorsoo kultuurilises ja elutarbelises teenindamises esinevate puuduste kõrvaldamisel.

Pleenum kohustab komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid ning uusehituste ja ettevõtete komsomoliorganisatsioone pidevalt, põhjalikult ja asjatundlikult tegelema töökasvatuse, tootmisalase õppuse, töötasu, töökaitse ja noorsoo kultuurilise ning elutarbelise teenindamise küsimustega. Koos majandusjuhtidega peavad komsomolikomiteed tarvitusele võtma abinõusid töö organiseerimises esinevate puuduste paljastamiseks ja kõrvaldamiseks; avaldama rohkem initsiatiivi võitluses ehitusmaterjalide õige ja hoolika kasutamise eest; julgemini avastama ja paremini kasutama sisemisi reserve igal ehitusel; taotlema ehitustööde tähtaegade lühendamist, kiir- ja voolumeetodite juurutamist.

Noorsugu tuleb aktiivselt kaasa tõmmata tootmis-tehnilise õppuse läbiviimiseks vajalike ruumide sisustamisele, õppevahendite valmistamisele; aktiivselt osa võtta instruktorite valikust, tootmis-tehnilise õppuse koolide ja kursuste komplekteerimisest; rohkem hoolitseda noorsoo üldharidusliku taseme tõstmise,

õhtukoolide avamise, noorsoo mittestatsionaarse ja õhtuse õppuse arendamise eest.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kiidab heaks Ukraina NSV kommunistlike noorte ja noorte algatuse, kes võtsid endale patriootilise kohustuse ennetähtaegselt lõpule viia 35 uue kaevanduse ehitamine.

Pleenum kutsub kõikide uusehituste kommunistlikke noori ja noori üles lülituma sotsialistlikku võistlusse nõukogude võimu 40. aastapäeva väärikaks tähistamiseks.

Sisse seada ÜLKNÜ Keskkomitee rinnamärk „Kuuenda viisaastaku uusehituste noorele eesrindlasele". Korraldada 1957. aasta lõpul Moskvas üleliiduline meie maa ida- ja põhjapiirkondades ning Donbassis asuvatel tähtsamatel uusehitustel silma paistnud noorte ehitajate kokkutulek.

Püstitada küsimus ministeeriumide ees, kellede ettevõtetesse ja ehitustele ka edaspidi ühiskondliku üleskutse alusel suunatakse noori, hoolikalt ette valmistada ehitused noorte vastuvõtmiseks.

Pleenum kohustab komsomoliorganisatsioone koos ametiühingutega aktiivselt osa võtma noorte uusasukate elamistingimuste ja kultuurilise ning elutarbelise teenindamise parandamisest. Võtta komsomoli kontrolli alla ühiselamute, elumajade, sööklate, kaupluste, leivatööstuste, saunade, pesumajade, koolide, klubide ja spordiehitiste ehitamine. Komsomoliorganisatsioonid on kohustatud osutama igakülgset abi ja toetust noortele töölistele individuaalelamute ehitamisel.

Komsomoliorganisatsioonid peavad paremini kasutama neile NLKP põhikirjaga antud õigusi, aktiivselt püstitama küsimusi, mis on seotud puuduste likvideerimisega uusehitustel, parteiorganisatsioonide ja majandusjuhtide, samuti vastavate ministeeriumide ees. Pleenum kohustab ÜLKNÜ Keskkomitee sekretariaati ja bürood, komsomoli oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid operatiivselt arutama küsimusi, mis on seotud puuduste kõrvaldamisega noorte töö, kultuurilise ning elutarbelise teenindamise organiseerimises ja võtma koos ministeeriumide, ametiühingute ja majandusorganisatsioonidega tarvitusele vajalikud abinõud.

Püstitada NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ees küsimus Siberi, ida- ja põhjapiirkondade ning Donbassi uusehituste varustamise parandamisest tööstuskaupade, soojade rõivaste, jalatsite, tarbeesemete, kultuuri- ja spordiinventariga, samuti küsimus kontrolli tugevdamisest noori töölisi teenindava kaubandusvõrgu ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum märgib, et komsomoliorganisatsioonide poliitiline kasvatustöö noorte hulgas on paljudel uusehitustel organiseeritud ebarahuldavalt. Noorte ehitajate hulgas esineb distsipliini rikkumise, joomise ja huligaansuse juhtumeid.

Samal ajal aga lepivad komsomoliorganisatsioonid taoliste faktidega ega pea nendega otsustavat võitlust. Paljudel uusehitustel on halvasti organiseeritud noorte teenindamine kinoga, raamatukogud töötavad halvasti, vähe toimub loenguid, ettekandeid, ajalehed ja ajakirjad saabuvad ebaregulaarselt.

Pleenum kohustab komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid lõpetama uusehitustel töötavate noorte hulgas tehtava kasvatustöö alahindamise; igakülgselt arendama kommunistlike noorte ja noorte initsiatiivi ning omaalgatust sisuka kasvatustöö ja noorte puhkeaja organiseerimisel, esmajärjekorras ühiselamutes. Ühiskondlikule üleskutsele järgnenud noorte hulgas tuleb välja selgitada, kes on järgusportlased, kunstilise isetegevuse aktivistid ja harrastajad, neid tuleb kaasa tõmmata kehakultuuri-, spordi- ja massilisele kultuuritööle. Organiseerida koos ametiühingutega mitmesuguseid konkursse, spartakiaade, spordivõistlusi, suunata uusehitustele agitbrigaade, aktiivselt osa võtta raamatukaubanduse arendamisest.

Teha ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga tarvitusele võtta abinõud noorte kinoga teenindamise parandamiseks uusehitustel, saata uusehitustele kontserdibrigaade, paremini organiseerida väljapaistvate näitlejate, teatri-, muusika- ja tantsukollektiivide kontserte; osutada abi kultuurihariduslike asutuste töötajate ja kunstilise isetegevuse juhtide ettevalmistamisele uusehitustel.

Koos NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee ning ÜAÜKN-iga 1957. aastal läbi viia uusehituste spartakiaad; suunata instruktoreid ja treenereid alalisele tööle uusehitustele, saata regulaarselt kehakultuuritöötajaid ja paremaid sportlasi ehituste spordikollektiivide abistamiseks massilise kehakultuuri ja sporditöö korraldamisel.

Pleenum märgib, et osavõtt suurimate elektrijaamade, söekaevanduste, tööstusettevõtete ja raudteede ehitamisest meie maa ida- ja põhjapiirkondades ning Donetsi basseinis on käesoleval ajal leninliku komsomoli esmane ülesanne. Sellest lähtudes kohustab pleenum komsomoli oblasti- ja kraikomiteesid, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid ning kõiki komsomoliorganisatsioone looma tiheda sideme uusehitustel töötavate noortega, pidama nendega kirjavahetust, vahetama delegatsioone, saatma uusehitustele kirjandust, kultuuri- ja spordiinventari, samuti komsomolitöötajaid ja aktiviste praktilise abi osutamiseks poliitilise kasvatustöö korraldamisel uusasukate hulgas.

Pleenum kohustab komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid otsustavalt parandama uusehituste komsomoliorganisatsioonide juhtimist, tõhustama tööd komsomoliaktiiviga, üldistama ja levitama ehituste komsomoliorganisatsioonide paremaid töökogemusi.

Teha ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos vastavate ministeeriumide ja keskasutustega kuu aja jooksul välja töötada konkreetsed abinõud töö parandamiseks noorte hulgas uusehitustel.

*

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kiidab kommunistlike noorte ja nõukogude noorsoo nimel üksmeelselt heaks NLKP Keskkomitee detsembripleenumi otsused, mis on suunatud sotsialistliku majanduse edasisele arendamisele, majandusliku ülesehitustöö juhtimise parandamisele, nõukogude rahva materiaalse heaolu tõstmisele.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kinnitab kommunistliku partei Keskkomiteele ja Nõukogude valitsusele, et leninlik komsomol, kommunistlikud noored ja noored auga õigustavad neile osutatud usaldust, aitavad meie rahval edukalt täita NLKP XX kongressi poolt seatud ülesande — muuta maa ida- ja põhjapiirkonnad majandatavateks.

ÜLKNÜ KESKKOMITEE ABINÕUD TÖÖ PARANDAMISEKS UUDIS- JA JÄÄTMAADE ÜLESHARIMISELE SUUNATUD NOORTE HULGAS

(Vastu võetud ÜLKNÜ Keskkomitee VI pleenumil)
27. detsembril 1956

I

1. Suunata uudismaadel asuvate kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade komsomoliorganisatsioonide kogu töö sotsialistliku võistluse edasisele laiendamisele noorte hulgas kevadkülviks hea ja õigeaegse ettevalmistumise, masina-traktoripargi kõrgekvaliteedilise remondi ja lumekogumise eest põldudel, seemne külviks ettevalmistamise ja karja eduka ületalve pidamise eest. Aktiivselt osa võtta seemne kaitsmisest riknemise eest, seemne kiiremaks väljaveoks kaugetest punktidest elevaatoritesse ja Keskteraviljasalve punktidesse.

Kasahstani LKNÜ Keskkomiteel, komsomoli oblasti- ja kraikomiteedel, kooskõlastatult parteiorganitega, läbi viia uudismaade piirkondades komsomoliretki masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside kevadkülviks valmisoleku kontrollimiseks. Retkede ajal tõmmata laialdaselt kaasa noori avastatud puuduste kõrvaldamisele.

2. Igati toetada komsomoliorganisatsioonide väärtuslikke algatusi võitluses ehitustööde plaanide täitmise eest, elumajade ja kultuuri- ning elutarbeliste asutuste ehituse arendamise eest, kohalike ehitusmaterjalide varumise ja kasutamise, ehitustööde

kvaliteedi tõstmise ning mehhaniseerimise juurutamise eest metsa, kivide ja pilliroo varumisel ning väljaveol, samani, pilliroomattide valmistamisel jne.

3. Kasutada talveperioodi noortele mehhanisaatori, eriti kombaineri elukutse ja ehituserialade õpetamiseks, tehniliste ja agronoomiliste teadmiste tõstmiseks, eesrindlike kogemuste õppimiseks. Laialt levitada masina-traktorijaamades ja sovhoosides Kustanai oblasti Pavlovi-nimelise teraviljasovhoosi noorte mehhanisaatorite algatust lisakutsealade ning Akmolinski oblasti „Krasnoznamenski" sovhoosi neidude ettepanekuid mehhanisaatori elukutse omandamiseks. Praktiseerida noorte mehhanisaatorite, ehitajate ja loomakasvatajate kokkutulekuid, konverentse ning nõupidamisi kogemuste vahetamiseks; organiseerida noorte ekskursioone eesrindlikesse majanditesse.

4. Koos NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Linna ja Maa Ehituse Ministeeriumi ja NSV Liidu Leivasaaduste Ministeeriumiga läbi viia Moskvas 1957. aasta veebruaris uudis- ja jäätmaade ülesharimisel silma paistnud kommunistlike noorte ja noorte üleliiduline kokkutulek. Soovitada Kasahstani LKNÜ Keskkomiteel, komsomoli oblasti-, krai- ja rajoonikomiteedel alustada uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondades sotsialistlikku võistlust noorte hulgas õiguse eest osa võtta sellest kokkutulekust.

II

1. Komsomoliorganisatsioonid ja juhtivad komsomoliorganid peavad tarvitusele võtma abinõud poliitilise ja massilise kultuuritöö tunduvaks parandamiseks noorte hulgas. Kogu see töö peab olema suunatud kõrgete moraalsete omaduste kasvatamisele noormeestes ja neidudes — ideelise veendumuse, usu kommunismi võidusse, kodumaa-armastuse, tööarmastuse, mehisuse ja sihikindluse kasvatamisele raskuste võitmisel.

Organiseerida noorte hulgas tehtava poliitilise kasvatustöö kogemuste laialdast vahetamist sovhooside, kolhooside, masina-traktorijaamade, rajoonide ja oblastite komsomoliorganisatsioonide vahel. Sellel eesmärgil laialdaselt kasutada noorte delegatsioonide vahetamist, ühiste õhtute, spordivõistluste jne. läbiviimist.

2. Kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja ehitusorganisatsioonide komsomoliorganisatsioonid, komsomoli rajooni-, oblasti- ja kraikomiteed peavad olema initsiaatoriteks sisuka, huvitava ja mitmekülgse kultuurilise kasvatustöö läbiviimisel noortega, võtma enda peale uute masina-traktorijaamade ja sovhoosiasulate heakorrastamise, klubide, lugemistubade ja raamatukogude tugevdamise kaadriga.

3. Soovitada kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja ehitusorganisatsioonide komsomoliorganisatsioonidel, komso-

moli rajooni-, oblasti- ja kraikomiteedel ning Kasahstani LKNÜ Keskkomiteel laiemalt kasutada kultuuritöös noortega mitmesuguseid vorme: arutelusid, vestlusi, elavaid ajakirju, lektooriume, festivale, laulupidusid, küsimuste ja vastuste õhtuid, noorte vabaõhupidustusi jne. Luua mitmesuguseid ringe ja sektsioone: turistide, õngesportlaste, auto-, foto-, juurdelõikus-, õmblusringe ja -sektsioone jne.

Tööle noortega tõmmata laialdaselt kaasa intelligentsi, toetada nende initsiatiivi põllumajandusliku tootmise eesrindlike kogemuste propageerimisel, kunstilise isetegevuse ja sporditöö organiseerimisel.

4. Üleliidulise ja VI ülemaailmse noorsoo festivali paremaks ettevalmistamiseks soovitada komsomolikomiteedel sagedamini läbi viia selliseid üritusi, nagu õhtu „Festivalile vastu", kohtumisi eelmistest festivalidest osavõtnutega, organiseerida elavaid ajakirju „Maailma maades", „Moskva — festivalilinn", läbi viia loenguid ja vestlusi välismaa noorte elust, rahupooldajate liikumisest, imperialismi agressiivsest poliitikast, rahvusvahelisest noorsooliikumisest, Ülemaailmse Demokraatliku Noorsoo Föderatsiooni ja Rahvusvahelise Solidaarsuse Liidu tegevusest.

Laialdaselt kasutada noorsoofestivalide ettevalmistamist ja läbiviimist uute kunstilise isetegevuse kollektiivide loomiseks ja olemasolevate tugevdamiseks. Luua talve jooksul igas uues sovhoosis koorid, draama- ja muusikaringid.

5. Raamatute paremaks propageerimiseks noorsoo hulgas soovitada komsomolikomiteedel koos raamatukogudega sagedamini organiseerida kirjandusõhtuid noortele, lugejate konverentse, kohtumisi kirjanike ja luuletajatega, kirjandusteoste arutelusid.

Ajakirjandusliidu kaudu eraldada igale uuele sovhoosile ettetellitavaid väljaandeid ilukirjanduse alalt — mitte vähem kui 5 eksemplari igast väljaandest.

6. Kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside komsomoliorganisatsioonidel eraldada kinoorganisaatoreid. Komsomoli oblasti- ja kraikomiteedel ning Kasahstani LKNÜ Keskkomiteel koos kultuuriministeeriumiga läbi viia kinomehaanikute ja kinoorganisaatorite seminare-nõupidamisi uudis- ja jäätmaade noorte kinoga teenindamise parandamise küsimuses; organiseerida noorte kinomehaanikute vahel sotsialistlikku võistlust, määrata ergutusvahendeid võistluse võitjatele.

Läbi viia noortele kinofestivale teemadel „Suur ja lai on maa, mis on mu kodu", „Mehisusest, aust ja kohusetundest", „Komsomol töös ja võitluses", „Rahvaste sõprusest" ja „Nõukogude sport", samuti noorte temaatilisi õhtuid „Armastatud kinokangelased" tuntud kinonäitlejate, režissööride ja dramaturgide osavõtul.

7. Koos Üleliidulise Poliitiliste ja Teadusalaste Teadmiste Levitamise Ühinguga saata jaanuarist kuni maini 1957 vähemalt 100

lektorit ja referenti loenguid pidama kolhooside, sovhooside, masina-traktorijaamade ja ehitusorganisatsioonide noortele uudismaade ülesharimispiirkondades.

8. Koos NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga ja ÜAÜKN-iga läbi viia jaanuarist kuni märtsini 1957 Barnaulis, Kustanais, Akmolinskis, Alma-Atas ja Saraatovis lühiajalised kursused kunstilise isetegevuse juhtidele (2—3 inimest igast sovhoosist).

Koos ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga läbi viia järgmised kursused ja seminarid kultuurhariduslike asutuste töötajatele:

Novosibirskis Siberi rajoonidele ja Alma-Atas Kasahstani rajoonidele kümnepäevased seminarid-nõupidamised sovhooside ja masina-traktorijaamade klubide ja raamatukogude juhatajatele (500 inimesele);

Kasahhi konservatooriumide ja muusikaasutuste juures 1956/57. õppeaastal lühiajalised kursused kultuurimajade kunstilistele juhtidele (200 inimesele);

oblasti teatrite juures — kuuajalised kursused teatri- ja muusikaalase kunstilise isetegevuse juhtide ettevalmistamiseks (500 inimesele).

9. Koos NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga suunata 1957. aastal Vene NFSV, Ukraina NSV ja Kasahhi NSV Kultuuriministeeriumi õppeasutuste lõpetanute hulgast alalisele tööle uudismaade piirkondadesse 720 kultuurhariduslike asutuste töötajat; sealhulgas 260 raamatukoguhoidjat, 220 klubitöötajat, 10 kinoinseneri, 80 kinotehnikut, 50 koorijuhti, 50 puhkpilliorkestri juhti ja 50 rahvapilliorkestri juhti.

Peale selle valida ja suunata klubijuhatajatena tööle 200 inimest loominguliste töötajate, kõrgemate teatri-, ja kultuurharidusala koolide lõpetajate hulgast ning 200 kinomehaanikut.

10. Kindlustada komsomoliorganisatsioonide kõige aktiivsem osavõtt 1957. aastal sovhoosides ja masina-traktorijaamades 100 klubi, samuti kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides punanurkade, raamatukogude, spordiehitiste ehitustöödest. Ehitustöödel kasutada ulatuslikult kohalikke ehitusmaterjale. Ehitada aastail 1957—1958 uudismaade kõigis sovhoosides ja masina-traktorijaamades klubid või punanurgad.

11. Koos ÜAÜKN-i, NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliiduga saata sovhoosidesse 100 puhkpilliorkestrit, 100 keelpilliorkestrit, 100 magnetofoni, 150—200 statsionaarset kinoseadist.

12. Kunstilise isetegevuse arendamiseks ja uudis- ning jäätmaade elanikkonna kultuurilise teenindamise parandamiseks suunata koos NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga uudismaade piirkondadesse 1957. aastal 15 brigaadi teatri- ja muusikaalaste kõrgemate õppeasutuste üliõpilastest, 95 kontserdigruppi Gastrollbüroo, Kontserdiühingu, Moskva, Leningradi ja teiste linnade teatrite näitlejatest.

13. Komsomoliorganisatsioonidel ja juhtivatel komsomoliorganitel avaldada rohkem hoolitsust noorsoo elutingimuste eest; luua kord ühiselamutes, sööklates, otsustavalt välja astuda puuduste vastu kaubanduses, meditsiinilises teenindamises, osutada rohkem abi uusasukatele individuaalelamute ehitamiseks, majapidamiste rajamiseks, avada lastesõimed ja -aiad — luua kõik võimalused noorte alaliseks jäämiseks uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondadesse.

14. Komsomoliorganisatsioonid peavad rohkem hoolitsema noorte üldhariduse eest. ÜLKNÜ Keskkomiteel koos komsomoli oblasti- ja kraikomiteede, Kasahstani LKNÜ Keskkomitee ja Vene NFSV ning Kasahhi NSV Haridusministeeriumiga välja töötada ettepanekud maanoorte õhtukoolide üksikute klasside ja keskkoolide edasiseks laiendamiseks uudismaade piirkondades.

15. Komsomoliorganisatsioonidel saavutada lähemal ajal tugevate kehakultuurikollektiivide ja ALMAVÜ organisatsioonide loomine igas sovhoosis ja masina-traktorijaamas; ehitada noorte jõududega lihtsamaid spordiväljakuid (jalgpalli-, võrkpalli-, korvpalli- ja kurniväljakud ning kohad kergejõustikuga tegelemiseks); regulaarselt läbi viia sovhooside ja masina-traktorijaamade esivõistlusi, korraldada rajooni ja oblasti ulatuses spartakiaade.

Koos ÜAÜKN-iga ning Põllumajanduse ja Varumise Tööliste ja Teenistujate Ametiühingu Keskkomiteega suunata igasse uude sovhoosi spordiinventari saadetisi, neist igaüks väärtusega 1500—2000 rubla.

16. Koos ÜAÜKN-i, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee ning NSV Liidu ALMAVÜ Keskkomiteega läbi viia 1957. aasta sügisel ja talvel uute sovhooside noorte spartakiaadid Vene NFSV-s ja Kasahhi NSV-s; suunata jaanuarist märtsini igasse uudismaid harivasse Vene NFSV ja Kasahstani oblastisse kehakultuuritöötajate ja sportlaste brigaade sporditöö organiseerimise abistamiseks, kehakultuuri algkollektiivide esimeeste seminaride läbiviimiseks, ühiskondlike instruktorite ettevalmistamiseks. Saata igasse uude sovhoosi spordialase kirjanduse raamatukogu ja fotonäitus kehakultuuri ja spordi alalt. Töötada uudismaade piirkondade jaoks välja lihtsaima staadioni tüüpprojekt, arvestades kohalike ehitusmaterjalide kasutamise võimalust.

III

1. Komsomoli rajooni-, oblasti- ja kraikomiteedel ning Kasahstani LKNÜ Keskkomiteel võtta tarvitusele abinõud sovhooside, masina-traktorijaamade, kolhooside ja ehitusorganisatsioonide komsomoli-algorganisatsioonide edasiseks tugevdamiseks, nende võitlusvõime, initsiatiivi ja omaalgatuse tõstmiseks töös. Parandada tööd komsomoli-algorganisatsioonide sekretäridega, õpetada neile rohkem töökogemusi noortega.

2. Läbi viia komsomoli oblasti- ja kraikomiteede pleenumid ning komsomolikoosolekud sovhooside, masina-traktorijaamade, kolhooside ja ehitusorganisatsioonide komsomoli-algorganisatsioonides, kus arutada küsimusi töö parandamiseks uudismaade ülesharimisele saabunud noorte hulgas.

3. Koos Kasahstani LKNÜ Keskkomitee, komsomoli oblasti- ja kraikomiteedega läbi viia 1957. aastal uudismaid ülesharivate piirkondade komsomoli rajoonikomiteede sekretäride nõupidamisiseminare komsomoliorganisatsioonide majanduslikust tööst osavõtu, noorte kasvatus-, massilise kultuuri- ja kehakultuuritöö organiseerimise küsimustes.

4. Soovitada läbi viia talveperioodil komsomoli oblasti- ja kraikomiteede juures viiepäevaseid sovhooside ja masina-traktorijaamade komsomoli-algorganisatsioonide sekretäride seminare ja rajoonikomiteede juures sovhooside, masina-traktorijaamade ja kolhooside brigaadide komsomoliorganisatsioonide sekretäride seminare sotsialistliku võistluse organiseerimise, kasvatus-, massilise kultuuri- ja kehakultuuritöö parandamise küsimustes noorte hulgas.

Kirjastusel „Molodaja Gvardija" välja anda kogumik uute sovhooside komsomoliorganisatsioonide töökogemustest.

5. ÜLKNÜ Keskkomitee bürool arutada komsomoliorganisatsioonide šefluse korraldamise küsimust sovhooside üle, mis on loodud uudis- ja jäätmaade ülesharimise piirkondades aastail 1954—1955.

6. Abi osutamiseks kohalikele komsomoliorganisatsioonidele märgitud abinõude elluviimisel koos ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Kultuuriministeeriumiga suunata uudismaid ülesharivatesse oblastitesse ja kraidesse vastutavate töötajate brigaade.

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE IDEELISE KASVATUSTÖÖ PARANDAMISEST KOMMUNISTLIKE NOORTE JA NOORTE HULGAS

ÜLKNÜ Keskkomitee VII pleenumi otsus
27. veebruaril 1957

Nõukogude Liidu noor põlvkond elab suurepärasel ajal. Kõigest 40 aastat eksisteerib esimene Nõukogude riik maailmas. Kuid selle ajalooliselt lühikese perioodi jooksul on meie maa teinud hiiglasliku hüppe mahajäämusest progressi. Nõukogude Liidus on üles ehitatud sotsialism, loodud võimas tööstus, kõrgestiarenenud mehhaniseeritud põllumajandus, on likvideeritud ekspluataatorlikud klassid ja ekspluateerimine, tööpuudus, rahvuslik rõhumine ja ebavõrdsus, on läbi viidud põhjalik kultuurirevolutsioon. Nõu-

kogude Liit asus tööstustoodangu tasemelt teisele kohale maailmas. Meie rahvas viib partei juhtimisel edukalt ellu NLKP XX kongressi otsuseid, sammub kindlalt kommunismile.

Kommunistlikust ülesehitustööst võtavad koos kogu rahvaga aktiivselt osa kommunistlikud noored, noormehed ja neiud. Võitlus kommunismi eest on kujunenud noorsoo revolutsioonilise kasvatuse suurkooliks, milles kasvas üles ja õppis nõukogude inimeste uus, suurepäraste moraalsete omadustega põlvkond. Mitte pimedate fanaatikutena, vaid veendunud ja teadlike võitlejatena võtavad noormehed ja neiud osa kommunismi ehitamisest, sest nad näevad kommunismi elujõudu ja õigsust. Selle tõendiks on noorsoo igapäevane ennastsalgav töö rahvamajanduses, samuti partei juhtimisel kommunistlike noorte ja noorte poolt viimastel aastatel sooritatud patriootilised teod uudismaade ülesharimisel, uute ettevõtete ehitamisel Siberis, Kaug-Idas, Kaug-Põhjas ja Donetsi basseinis.

Kõik see on kommunistliku partei suureks võiduks, kommunistliku kasvatuse süsteemi triumfiks. Partei juhtimisel kasvas kommunistlik noorsooühing nõukogude noorsoo paljumiljoniliseks organisatsiooniks, muutus suureks ühiskondlik-poliitiliseks jõuks. Ta seob ideeliselt ja organisatsiooniliselt laiu noorsoohulki kommunistliku parteiga, ühendab nende jõupingutused võitluseks partei poliitika elluviimise eest.

ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum on veendunud, et nõukogude noorsoo panus üldrahvalikku üritusse muutub veelgi suuremaks, kommunistliku noorsooühingu kui partei abilise ja reservi osatähtsus kasvab veelgi, kui ta tugevamini arendab noorsoo revolutsioonilist energiat ja suunab selle veel paremaks osavõtuks kommunismi ehitamisest. Otsustavat tähtsust selles omab NLKP XX kongressi poolt näidatud tõsiste puuduste kiire kõrvaldamine komsomoliorganisatsioonide töös, eelkõige nende ideelises kasvatustöös.

Pleenum peab paljude komsomoliorganisatsioonide kasvatustöö peamiseks puuduseks asjaolu, et see töö toimub pahatihti lahus kommunistliku ülesehitustöö praktikast, arvestamata aja nõudeid, konkreetseid tingimusi ja olukorda. Komsomoliorganisatsioonid, komsomolikomiteed unustavad aeg-ajalt, et tänapäeva noor põlvkond sündis ja sirgus ning alustas oma tööd tingimustes, kui oli juba võitnud sotsialism, kui olid loodud eranditult soodsad tingimused noorsoo kasvatamiseks. Nõukogude riik tagas vajalikud tingimused noorte loominguliste ja vaimsete jõudude arenguks, andis noorsoole õiguse tööle, puhkusele ja haridusele. Meie maal tasutakse noortele töö eest võrdselt täiskasvanutega, on võimaldatud tasuta õppimine koolides ja kõrgemates õppeasutustes; on sisse seatud riiklikud stipendiumid, valdava enamiku üliõpilaste jaoks on olemas ühiselamud, tasuta arstiabi, tööpuhkus, lühendatud tööpäev alaealistele ja palju muud. Selliseid tingimusi ei ole ega saagi olla kapitalistlike maade noortel.

Kogu maailmale on teada, et nõukogude noorsugu on tubli ja tööd armastav. Meie noorsugu hindab kõrgesti riigi hoolitsust ja mõistab oma kohustusi kodumaa ees. Samal ajal ei tohi unustada komsomoliorganisatsioonide kasvatustöös seda, et tänapäeva noor põlvkond ei ole läbi teinud sellist revolutsioonilise võitluse karmi kooli ning karastust, ei ole tundnud neid loobumisi ja raskusi, mis said osaks vanemale põlvkonnale — meie isadele, emadele ja vanematele vendadele. Seepärast pole juhuslik, et osa noori saab halvasti aru, millise hinnaga, vere ja higiga on võidetud need tingimused, milledes ta täna elab, arvab, et nii oli alati, et see on iseenesest mõistetav, ja pahatihti ei hinda nad nõukogude rahva suuri saavutusi. Mõnede noormeeste ja neidude juures ilmneb ülalpeetava meeleolusid. Hästi mõistes oma õigusi, unustavad nad kohustused ühiskonna vastu, nõuavad riigilt palju, aga annavad ise vähe. Mõnel pool on nõudlikkus noorsoo vastu nõrgenenud, üksikud noored kasvavad kasvuhoone tingimustes, nad ei ole ette valmistatud tõsiste elukatsumuste ja raskuste talumiseks ning nende võitmiseks, mõned neist aga, puutudes kokku esimeste raskustega, alistuvad nendele. Veel võib kohata lastevanemaid, kes kasvatavad noori halvasti, hellitavad neid liigselt, põhjendades seda sellega, et nad omal ajal valasid verd parema elu eest ning et nüüd nende lapsed ei pea tundma mingeid raskusi. Sellega osutavad niisugused lastevanemad halbu teeneid nii oma lastele kui ka ühiskonnale. Paljud komsomoliorganisatsioonid ei märka taolisi nähtusi, kasvatavad halvasti noortes valmisolekut võita ükskõik milliseid raskusi teel lõppeesmärgile — kommunismile.

Suur osa komsomoliorganisatsioone ja -komiteesid on nõrgendanud tähelepanu noorsoo ideelise karastamise vastu, teevad tihtipeale tööd, noorte erinevaid iseärasusi ja huvisid arvestamata. Mõnikord ei arvestata ka imperialistliku meeletu propaganda mõju, mida ajavad Nõukogude Liidu vastu kapitalistlikud riigid. Kommunistliku partei kriitikat isikukultuse ja selle tagajärgede kohta püüavad vaenlased imperialismileerist ära kasutada nõukogude korra aluse, marksismi-leninismi õõnestamiseks. Kuid sageli komsomoliorganisatsioonid ei võitle küllaldaselt kodanliku ideoloogia salasepitsuste vastu, paljastavad halvasti nõukogudevastaseid, provokatsioonilisi kuuldusi ja väljamõeldisi, kasvatavad nõrgalt noorsugu bolševistliku valvsuse vaimus. Tihti ei anta vajalikku vastulööki nihilistlikele ja muudele kahjulikele väljendustele, mis esinevad üksikute noormeeste ja neidude juures, eelkõige üliõpilaste hulgast, kes ei oska sügavalt ja õigesti lahti mõtestada parteitöö sisu ja tähendust isikukultuse poolt tekitatud puuduste likvideerimiseks. Ei saa mööda minna ka sellest, et komsomoliorganisatsioonid ei tegele küllaldaselt noorsoo kõlbelise ja esteetilise kasvatusega, võitlevad nõrgalt noortega, kes tahavad elada ainult pühapäevaelu, joodikutega, huligaanidega ja logarditega, keda nõukogude noorte hulgas kahjuks veel leidub. Vähe

tehakse ka selleks, et aidata asuda õigele teele neid, kes kunagi on vääratanud, on kandnud selle eest karistuse ja tahavad nüüd end parandada.

Meie kasvatustöö kulges ja kulgeb õiget teed ja annab suurepäraseid tulemusi. Kuid me tungime kogu jõuga puudustele kallale sellepärast, et need nähtused on eriti lubamatud nüüd, mil meie maa läheneb üha enam kommunismile. Elu ise, riigi põhilised huvid, nõukogude noorsoo kasvanud poliitiline ja kultuuriline tase nõuavad komsomoliorganisatsioonidelt ideelis-poliitilise kasvatustöö edasist igakülgset täiustamist. Lähtudes sellest peab ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum kõikide juhtivate komsomoliorganite, iga komsomoliorganisatsiooni kohustuseks võtta tarvitusele abinõud selleks, et kindlustada kommunistlike noorte ja noorte ideelise kasvatustöö otsustavat parandamist, tõsta selle taset, oskuslikult ja kiiresti likvideerida sellel alal esinevad puudused.

Kommunistlik noorsooühing on kutsutud iga oma teoga, olgu see suur või väike, kasvatama veendunud ja kirglikke kommunismi eest võitlejaid, suure hingega ja kõrgete ideaalidega inimesi, tõelisi leninlasi. Meie ülesanne on kasvatada noortes sügavat ideelisust, piiritut armastust sotsialistliku kodumaa vastu, proletaarset internatsionalismi, tööarmastust, kollektiivsusetunnet, seltsimehelikkust; kasvatada noori tänapäeva teadusliku maailmavaate vaimus, ateismi vaimus, võitluses religioossete eelarvamuste vastu; igati tuleb toetada ja propageerida kõige uue, kommunistliku algeid. Komsomoliorganisatsioonid peavad kasvatama noort põlvkonda julgeks ja elurõõmsaks, terveks ja tööd armastavaks, oma kodumaa saatuse eest kõrge vastutuse ja valmisoleku vaimus minna partei esimesel kutsel kodumaad kaitsma. Kogu ideoloogiline töö komsomoliorganisatsioonides peab olema tihedalt seotud kommunistliku ülesehitustöö praktikaga, allutatud NLKP XX kongressi ajalooliste otsuste eduka täitmise ülesannetele.

Ei tohi leppida sellega, et propagandatöös kommunismi-ideede selgitamine noorsoole toimub pahatihti dogmaatiliselt, lahus elust ja partei poolt seatud ülesannetest. Noorsugu peab mõistma, et võitlus kommunismi eest, tema ideede ellurakendamise eest meie päevil tähendab tööstuse ja põllumajanduse järjekindlat arengut ja edasiliikumist, söe, terase, nafta, elektrienergia, masinate, teravilja, liha, köögivilja ja laiatarbekaupade tootmise suurendamist, tööviljakuse tõstmist, teaduse ja kultuuri arengut. Meie kompassiks on ka edaspidi suure Lenini juhtnöörid sellest, et „iga päev ükskõik mis külas, ükskõik mis linnas noorsugu lahendaks praktiliselt ühise töö ühe või teise ülesande, olgu see siis kõige väiksem või kõige lihtsam". See tähendab eelkõige kogu noorsoo kasvatamist töös koos tööliste ja talupoegadega, tema ettevalmistamist aktiivsele tootlikule tööle Nõukogude kodumaa hüvanguks, noormeestes ja neidudes armastuse ja austuse kasvatamist töö ning inimeste vastu, kes loovad materiaalseid väärtusi, noortes soovi äratamist sooritada kangelastegusid, püüet silma paista

töös. See kuulub eelkõige komsomolitöö juurde koolis. Noorsugu peab teadma, et kommunismi ülesehitamine on seotud raskustega ja nõuab igalt ühiskonna liikmelt kangelaslikkust ning mehisust, valmisolekut allutada oma isiklikud huvid rahva huvidele, riigi huvidele.

Kasvatades noorsugu nõukogude patriotismi vaimus, peavad komsomoliorganisatsioonid paremini selgitama meie kodumaa suurepäraseid saavutusi ja võite majanduse, poliitika ja kultuuri valdkonnas, sotsialistliku korra eeliseid, mis vabastas rahva loovad jõud, andis töötajaile tõelise vabaduse ja demokraatia, tegi neist maa peremehed, võimaldas kiiresti ja tundmatuseni ümber kujundada meie kodumaa.

Tähtsaim osa selles töös kuulub noorsoo kasvatamisele nõukogude rahva ja kommunistliku partei revolutsiooniliste ja tööalaste traditsioonide kuulsatel alustel. On vaja lõpp teha selle töö alahindamisele, laialdaselt kaasa tõmmata sellele tööle revolutsiooni veterane, vanu kommuniste, töölisi, kes võtsid osa kodusõjast ja Suurest Isamaasõjast; kasvatada noortes ja lastes hoolitsevat suhtumist revolutsioonivõitlejate, meie maa silmapaistvamate inimeste mälestusmärkide ja sõjameeste haudade eest. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo peab andma välja raamatuid, brošüüre, plakateid ning korraldama fotonäitusi ajaloolistel ja revolutsioonilistel teemadel, samuti komsomoli ajaloost ja kangelastest, noorte töökangelaslikkusest meie päevil; avada Moskvas näitus „Leninlik komsomol". Komsomoliorganisatsioonid ei pea mitte üksnes propageerima mineviku traditsioone, vaid kasvatama noorsugu ka tänapäeva nõukogude inimeste ja noorte kangelaslikkuse varal.

Komsomoliorganisatsioonid peavad laiemalt arendama noorte kasvatustööd NSV Liidu rahvaste sõpruse vaimus. Sel eesmärgil tuleb praktiseerida kirjavahetust, noorte delegatsioonide vahetamist liidu- ja autonoomsete vabariikide ning oblastite vahel; koos läbi viia mitmesuguseid üritusi, loenguid ja vennasvabariikide kinofestivale; ÜLKNÜ Keskkomiteel ja LKNÜ keskkomiteedel hoolitseda selle eest, et liiduvabariikides tõlgitaks rohkem ilukirjanduslikke teoseid vennasrahvaste keeltest emakeelde, samuti raamatuid töökogemustest, noortest töökangelastest, laule, kunstilise isetegevuse repertuaari.

Pleenum kohustab ÜLKNÜ Keskkomiteed ja komsomoliorganisatsioone veelgi aktiivsemalt kasvatama noorsugu proletaarse internatsionalismi vaimus. Kindlustada ja laiendada vennalikku sõprust Hiina Rahvavabariigi ja kõigi sotsialismileeri maade noortega. ÜLKNÜ Keskkomitee bürool võtta tarvitusele abinõud sotsialismimaade noorsoo-organisatsioonide töökogemuste paremaks ärakasutamiseks komsomolitöös. Pleenum peab komsomoliorganisatsioonide tähtsaks tööks igati arendada kontakti ja sidemeid välismaa progressiivsete noorsoo-organisatsioonidega ja teeb ÜLKNÜ Keskkomitee büroole ülesandeks koos Noorsoo-organi-

satsioonide Komiteega võtta selles suhtes tarvitusele konkreetsed abinõud.

Tuleb parandada kommunistliku noorsooühingu poliitilise hariduse süsteemi tööd, võtta tarvitusele abinõud poliitvõrgu õppuste taseme tõstmiseks. Komsomoliorganisatsioonid peavad rohkem osutama abi noortele marksismi-leninismi õppimisel, väsimatult selgitama noorsoole marksistlik-leninlikku õpetust klassidest ja klassivõitlusest, sotsialistlikust revolutsioonist, proletariaadi diktatuurist, kapitalismilt sotsialismile ülemineku teedest, rahvusküsimusest, proletaarsest internatsionalismist, partei osast võitluses sotsialismi eest ja sotsialistlikust demokraatiast. Igati toetada ja arendada noorte püüdu omandada majandusalaseid teadmisi, luua ringe ja seminare, rohkem korraldada loenguid, ettekandeid, suurendada kirjanduse väljaandmist neil teemadel. Tugevdada propagandistide kaadri koosseisu, aktiivsemalt kaasa tõmmata sellele tööle tööstuse ja põllumajanduse spetsialiste, partei- ja nõukogude töötajaid. Tuleb sisse seada alalised seminarid ja konsultatsioonid propagandistide teoreetiliseks ja metoodiliseks abistamiseks õppeaasta jooksul.

Loobuda loengulises töös šabloonist, korraldada noortele sisukaid ja eredaid ettekandeid ning loenguid, küsimuste ja vastuste õhtuid, kasutades ulatuslikult näitlikke vahendeid. Soovitada komsomoliorganisatsioonidel organiseerida nõukogude võimu 40. aastapäevale pühendatud loenguid. Pleenum toetab komsomoli agitkollektiivide loomist suurtes komsomoliorganisatsioonides. Üheaegselt sellega laiemalt kasutada end õigustanud agitatsioonitöö vorme, nagu miitingud, pidulikud koosolekud, agitbrigaadid, valgusajalehed, raadiosaated jne.

Kommunistlik partei on osutanud kommunistlikule noorsooühingule hindamatut abi noorsoo- ja laste-ajakirjanduse arendamisel. Praegu on ÜLKNÜ-l 164 trükist, millede ühekordne tiraaž moodustab üle 13 miljoni eksemplari. Käesoleval ajal seisab meie peaülesanne selles, et oskuslikult ära kasutada seda ajakirjandust ja otsustavalt tõsta selle kvaliteeti. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo, liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed, komsomoli krai- ja oblastikomiteed peavad tugevdama tähelepanu avaldatavate materjalide ideelise külje suhtes, parandama tööd noorsoo-ajakirjanduse alal töötajate valikul ja nende väljaõpetamist. Läbi viia 1957. aastal Moskvas noorsoo-ajakirjanduse juhtivate töötajate kursused.

Omistades suurt tähtsust noorte kirjasaatjate liikumise arendamisele, tuleb komsomolikomiteedel perioodiliselt arutada toimetuste aruandeid tööst noorte kirjasaatjatega, kaasa tõmmata neid mitmesugustesse reididesse, korraldada noorte kirjasaatjate kokkutulekuid, edutada paremaid kirjasaatjaid tööle ajalehtede ja ajakirjade toimetustesse.

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo, liidu- ja autonoomsete vabariikide, kraide ja oblastite komsomoliorganisatsioonid, noorsoo-aja-

lehtede ja -ajakirjade toimetused peavad tugevdama ja arendama sidemeid kirjanike ja kunsti alal töötajatega, neid aktiivsemalt kaasa tõmbama uute raamatute, filmide ja laulude loomisele, abistama neid pidevalt seltsimeheliku nõuandega ning nende teoste loomingulise arutamise teel.

Pleenum nõuab, et komsomoliorganisatsioonid tõhustaksid ideelist kasvatustööd loomingulise noorsoo hulgas, aitaksid kaasa noorte loomingulisele kasvule, töölis- ja maanoortega sidemete tugevdamisele. Laialdaselt praktiseerida noorte loominguliste töötajate hulgas temaatilisi lugemisi, konverentse marksistlik-leninliku teooria ja esteetika küsimustes. Viia läbi koos NSV Liidu Kirjanike Liiduga 1958. aastal üleliiduline noorte kirjanike ja luuletajate nõupidamine.

Komsomoliorganisatsioonid on kohustatud ilmutama rohkem printsipiaalsust, pidama teravat võitlust mõnede noorte loominguliste töötajate juures avalduvate ebatervete meeleolude ja vaadete vastu, taotluse vastu eemalduda sotsialistliku realismi positsioonidelt, otsustavalt välja astuma kirjandus- ja kunstiteoste vastu, mis moonutatult kujutavad nõukogude tegelikkust ja seega kahjustavad noorte kasvatustööd.

Liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed ning komsomoli krai- ja oblastikomiteed on kohustatud põhjalikult parandama ideelis-poliitilist kasvatustööd üliõpilaste hulgas, aktiivsemalt abistama parteid noorte nõukogude spetsialistide kasvatamisel marksistlikult haritutena, kes tunnevad hästi oma ala ja oskavad kasutada omandatud teadmisi praktikas. Saavutada õppe- ja kasvatustöö kooskõlastatud kulgemine kõrgemates õppeasutustes üliõpilaste aktiivse osavõtu teel meie maa igapäevasest elust ja ühiskondlikult kasulikust tööst. Kasvatustööle üliõpilaste hulgas kaasa tõmmata kõrgemate õppeasutuste professoreid ja õppejõude. Juhtivad komsomoliorganid peavad tarvitusele võtma abinõud kogu kommunistliku noorsooühingu töö parandamiseks kõrgemates õppeasutustes, kõrgemate õppeasutuste komsomoliorganisatsioonide osatähtsuse ja autoriteedi tõstmiseks, selleks, et nad vahetult osa võtaksid noorsoo vastuvõtmisest kõrgematesse õppeasutustesse, stipendiumide määramisest, ühiselamutesse majutamisest, sööklate töö parandamisest jne.

Tõsist tähelepanu peavad komsomoliorganisatsioonid pöörama massilise kultuuritöö arendamisele noorte hulgas, eriti maal. Saavutada olemasolevate klubide ja saalide täielik ärakasutamine tööks noortega; aktiivsemalt juurutada massilise kultuuritöö mitmesuguseid vorme, luua linnades noorsoo isetegevuslikud klubid; organiseerida ametiühingute, kolhoosi- ja noorte klubide juures turistide, foto-, õnge- ja jahisportlaste, male- ja autosektsioone; parandada raamatute, muusika ja maalikunsti propageerimist noorte hulgas; olla ehitustöö initsiaatoriteks külas, esmajärjekorras majanduslikult tugevates kolhoosides klubide, spordiväljakute ja staadionide ehitamisel.

Pleenum toetab üleliiduliste noorsoo festivalide regulaarset korraldamist, milledele peavad eelnema festivalid kohapeal. Et parandada olukorda kunstilisele isetegevusele kõrgesti ideelise repertuaari loomisel, peab ÜLKNÜ Keskkomitee büroo välja kuulutama üleliidulise konkursi ühevaatuseliste noorsootemaatiliste näidendite saamiseks küla isetegevusele ja käitiste ning ametiühingute klubidele. Samuti läbi viia koos NSV Liidu Kirjanike Liidu ja Heliloojate Liiduga konkurss komsomolilaulu saamiseks.

Pleenum kohustab komsomoliorganisatsioone pidama väsimatut võitlust kodanliku propaganda katsete vastu suruda nõukogude noorsoole peale madalaid maitseid ja vaateid. Tuleb osutada tunduvalt rohkem tähelepanu noorte üldise kultuuri tõstmisele, neis õigete esteetiliste vaadete ja maitse kujundamisele, oskuse arendamisele mõista, mis on kunstipärane ja ilus, õigesti hinnata kirjandusteoseid, maali-, skulptuuri-, arhitektuuri-, muusika-, tantsu- ja vokaalkunsti teoseid. Koos vastavate organisatsioonidega korraldada laste mänguasjade, jalatsite ja rõivaste ning laste joonistuste näitusi; aidata kaasa koolides laulmise ja joonistamise õpetamise parandamisele; luua kodundus-, juurdelõikus- ja õmblusringe, tõmmata nende juhtimisele kunstnikke, teadmistega koduperenaisi jne.

Meie kohuseks on hoolitseda selle eest, et kõik noormehed ja neiud omaksid head väljanägemist, rühti, jälgiksid käitumise reegleid kodus, tööl ja avalikes kohtades. Igati tuleb toetada noorte püüdu lihtsalt ja maitsekalt riietuda; läbi viia nägusate moodide demonstratsioone, levitada rõivaste ja jalatsite modellide paremaid näidiseid. Kommunistlik noorsooühing peab pidevalt hoolt kandma iga korteri, maja, asula, linna ning tänava kultuurse seisukorra ja puhtuse eest. Teha ÜLKNÜ Keskkomiteele ülesandeks tarvitusele võtta abinõud populaarse kirjanduse väljaandmiseks noorte esteetilise kasvatuse küsimustes.

Komsomoliorganisatsioonid peavad igati toetama ja heaks kiitma noorsoo üritusi, mis soodustavad noorsoo kasvatamist kollektivismi ja seltsimehelikkuse vaimus. Igati toetada seltsimeeste abistamist õnnetuse või haiguse korral, tähtsamate sündmuste tähistamist noormeeste ja neidude elus (kooli lõpetamine, elukutse omandamine, tööle asumine, pulmad, lapse sündimine), arvestades seejuures häid rahvalikke traditsioone. On vaja, et ÜLKNÜ liikmed, iga kommunistlike noorte kollektiiv astuksid üksmeelselt välja egoismi, teiste kulul elamise, huligaansuse ja neidudesse ebaväärika suhtumise vastu; kasvataksid noori tõsiselt suhtuma abiellu, aitaksid luua neil püsivaid, üksmeeles elavaid perekondi.

Noorte vaba aja veetmise paremaks organiseerimiseks ja nende tervise tugevdamiseks peavad komsomoliorganisatsioonid veelgi laialdasemalt arendama massilist kehakultuuri ja sporti, juurutama tootmisvõimlemist, sanitaar- ja hügieeninõuete täitmist noorsoo igapäevases elus.

ÜLKNÜ Keskkomitee bürool koos ALMAVÜ Keskkomiteega luua linnades laskespordi-, auto-, moto-, mere- ja avioklubisid. 1958. aastal läbi viia üleliiduline kommunistlike noorte ja noorte spartakiaad sõjalis-rakenduslikel spordialadel. Koos ÜAÜKN-i ja teiste organisatsioonidega arendada laialdaselt turismi noorsoo hulgas. Komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel võtta tarvitusele abinõud olemasolevate turismi- ja ekskursioonibaaside, väljaspool linna asuvate tervislike turismi-telklaagrite ning veejaamade laiendamiseks ja uute loomiseks.

Pleenum märgib, et kommunistliku noorsooühingu kaader ja aktiiv peavad olema veendunud selles, et me ei pea rääkima ainuüksi üksikute puuduste kõrvaldamisest, vaid noorsoo hulgas tehtava ideoloogilise töö taseme otsustavast tõstmisest, ilma milleta on võimatu komsomolitöö edasine täiustamine. Parandada kasvatustööd kommunistlikus noorsooühingus — see tähendab arendada ka edaspidi ÜLKNÜ liikmete initsiatiivi ja omaalgatust, teha kogu tööd mitte üksnes palgaliste töötajate abiga, vaid esmajärjekorras rohkearvulise komsomoliaktiivi ja kommunistlike noorte jõududega, kasutades sealjuures laialdaselt ja täielikult ära rikkalikke võimalusi, mis on olemas meie maal noorsoo kasvatamiseks. Me peame ka edaspidi arendama kollegiaalsust ja demokraatiat kommunistlikus noorsooühingus, tugevdama distsipliini meie ridades, jätkama tööd komsomoliorganisatsioonide õiguste edasiseks laiendamiseks, hävitama bürokratismi ja liigse tsentraliseerituse, tõstma iga kommunistliku noore osatähtsust, suurendama tema vastutust organisatsiooni ja ÜLKNÜ põhikirja nõuete täitmise eest. ÜLKNÜ Keskkomitee pleenum toetab komsomolikomiteede juurde komisjonide loomist mitmesugustes komsomolitöö küsimustes, alates algorganisatsioonist kuni ÜLKNÜ Keskkomiteeni.

Ideeline kasvatustöö paraneb seda edukamalt, mida paremini ja kvalifitseeritumalt hakkavad tegelema selle küsimusega juhtivad töötajad ja komsomoliaktiiv. Sekretärid, büroo ja komiteede liikmed, komsomoliaparaadi töötajad, aktivistid on kohustatud pidevalt olema kontaktis noortega, hästi orienteeruma partei välis- ja sisepoliitika küsimustes, oskama kaitsta sotsialistlikku ideoloogiat, olema eeskujuks kodanliku ideoloogia ja moraali igasuguste avalduste vastu julgel väljaastumisel. Tõsta nõudlikkust komsomolikaadri ja -aktiivi suhtes nende marksistlik-leninliku hariduse tõstmisel, organiseerida aktiivi abistamiseks seminare, kursusi, teoreetilisi konverentse. Pleenum soovitab luua alalisi koole ja laagreid komsomoliaktiivi jaoks.

*

ÜLKNÜ Keskkomitee kutsub kommunistlikke noori ja noori üles süütama Oktoobrirevolutsiooni-eelse sotsialistliku võistluse leeki, tähistama Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva kuulsusrikaste tegudega, milles avaldub meie piiritu armastus Nõukogude kodumaa vastu.

ÜLKNÜ Keskkomitee avaldab paljumiljonilise kommunistlike noorte armee nimel oma kõige sügavamat tänu ja tunnustust kangelaslikule Nõukogude Liidu Kommunistlikule Parteile ja Nõukogude valitsusele meie maa noorte väsimatu hoolitsemise eest. Meie põlvkond võlgneb kõige eest tänu kommunistlikule parteile ja meie põlvkonnal ei ole midagi kõrgemat ega pühamat partei üritusest — võitlusest kommunismi eest. Sellele suurele üritusele annab noorsugu kogu oma jõu, teadmised, pühendab kogu oma elu. Kommunistlik noorsooühing teeb kõik, et olla alati partei suure usalduse vääriline. Kommunistlik noorsooühing on ka edaspidi kommunistliku partei kindlaks reserviks ja ustavaks abiliseks partei suures revolutsioonilises loovas töös, tugevdab ka edaspidi nõukogude noorsoo ühtsust, tema kõigutamatut monoliitsust Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ümber.

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE TÖÖ PARANDAMISEST KOKKUHOIU JA SÄÄSTLIKKUSE ALAL

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus
10. aprillil 1957

Nõukogude võimu esimestest päevadest alates kutsus Vladimir Iljitš Lenin töötajaid üles pidama täpset ja kohusetruud arvestust raha üle, majandama kokkuhoidlikult, koguma vahendeid, et arendada sotsialistlikku tööstust, tugevdada meie riigi võimsust.

Tänapäeva tingimustes, mil meie maa rahvamajandus on saavutanud kõrge arengutaseme, mil NSV Liidu töötajad viivad ellu kommunistliku ühiskonna ülesehitamise suurejoonelist programmi, omandab võitlus kokkuhoiu ja säästlikkuse eest erakordselt suure tähtsuse. Piisab näiteks, kui märkida, et metallikulu vähendamine 1 protsendi võrra annab kokkuhoidu, mis võimaldab täiendavalt välja lasta 350 000 tonni valtsmetalli. Kokku hoida 1 protsendi võrra kütusekulu raudteedel tähendab kokku hoida nii palju kütust, kui palju kulutavad kõigi teiste rahvamajandusharude ettevõtted ööpäeva jooksul. 1 protsent elektrienergia kokkuhoidu võimaldab täiendavalt toota 1,7 miljardit kilovatt-tundi elektrienergiat. See võrdub kogu Venemaa 1913. aasta elektrijaamade toodangule.

Seejuures esineb aga paljudes tööstusettevõtetes, ehitustel ja transpordi alal ebaperemehelikkuse ja raiskamise fakte, mis põhjustavad riiklike vahendite ülekulu ja metalli, tooraine, kütuse ning elektrienergia suuri kadusid. Masinaehitustehastes läheb palju metalli jäätmete hulka. Näiteks autotööstuse, tööpingi- ja instrumenditööstuse ettevõtetes, traktori-, põllumajandusmasinate, teede-masinaehituse ja ehitusettevõtetes läheb peaaegu 25 protsenti kasutatavast metallist jäätmeteks.

Suured kaod esinevad ka teistes rahvamajandusharudes. 1956. aastal moodustasid vedelkütuse kaod naftatööstuses 3,5 miljonit tonni. Et saada sama palju kütust, tuleks „Sredaznefti", „Kazahstannefti" ja „Dalnefti" kollektiividel töötada terve aasta. Ebaperemehelikkuse tagajärjel ehitustel moodustas tsemendikadu ainuüksi mahalaadimisel ja transportimisel möödunud aastal peaaegu 650 000 tonni. Telliskivide purunemine ulatub kuni 30 protsendini. Raudteetranspordis moodustas kütuse ülekulu 1956. aastal enam kui 1 miljon tonni.

Suured on kaod rahvamajanduses ka praagi tõttu. Masinaehitustehastes läheb keskmiselt 0,8 protsenti tarvitatavast valtsmetalli üldkogusest praagiks, üksikutes ettevõtetes ulatub praak kuni 3 protsendini. Kui praagist tingitud kadusid vähendada poole võrra, võimaldaks see kokku hoida 100 000—150 000 tonni valtsmetalli aastas.

Suured reservid toorainete ressursside laiendamiseks ja kokkuhoiuks meie maa rahvamajanduses peituvad mitmesuguste materjalide teistkordses kasutamises. 1955.—1956. aastal koguti kommunistlike noorte ja noorte jõududega ja anti riigile ligikaudu 1,2 miljonit tonni vanametalli. Sellest kogusest sulatati peaaegu 1 miljon tonni terast. Käesoleval ajal läheb meie maal teistkordsele töötlemisele vaid 15—18 protsenti vanapaberit. Kui makulatuuri kogust suurendada 30—35 protsendini, võiks vabastada rahvamajanduse jaoks üle 3 miljoni kuupmeetri puitu. Möödunud aasta jooksul kogusid kommunistlikud noored, pioneerid ja kooliõpilased ning andsid riigile üle 20 000 tonni makulatuuri. Sellest kogusest jätkus 15 000 tonni paberi ehk 420 miljoni vihiku tootmiseks õpilastele.

Nõukogude inimesed ei või leppida ebaperemehelikkuse ja raiskamisega. Vastates NLKP XX kongressi ajaloolistele otsustele, võitlevad kommunistlikud noored ja noored, komsomoliorganisatsioonid üha aktiivsemalt metalli, materjalide, tooraine, kütuse ning elektrienergia kokkuhoiu ja säästlikkuse eest.

Gorki autotehase noormehed ja neiud, järgides eesrindlike tööliste eeskujule, alustasid liikumist tootmise sisemiste reservide leidmiseks, metalli kokkuhoiu eest. Komsomoliorganisatsioonide aktiivsel osavõtul on siin loodud üle 100 kompleksbrigaadi. Noored autotehase töölised tegid üksnes selle aasta kolme kuu jooksul peaaegu 1000 ratsionaliseerimisettepanekut, mis andsid üle ühe miljoni rubla kokkuhoidu. Kommunistlike noorte ja noorte ning kogu tehase kollektiivi aktiivne osavõtt võitlusest metalli kokkuhoiu eest võimaldas vähendada ainuüksi 1956. aasta viie kuu jooksul faktilist metallikulu, võrreldes kinnitatud normidega, autodele: GAZ-51-A — 32,4 kg võrra, GAZ-63 — 19,7 kg võrra, „Pobeda" — 8,4 kg võrra.

Tšetšeeni-Inguši ANSV komsomoliorganisatsioonide algatusel on naftatööstuse ettevõtetes, naftatöötlemise tehastes ja käitise kaubakontoris tehtud suurt tööd nafta ja naftasaaduste kadude

avastamiseks ja vähendamiseks. On remonditud reservuaarid, võetud tarvitusele abinõud kergete naftasaaduste lendumise ärahoidmiseks. On läbi viidud konkurss parimale ettepanekule kadude vähendamiseks. Komsomoliorganisatsioonide töö tervikuna vabariigi naftatööstuse ettevõtetes aitas säästa üle 20 000 tonni naftat ja naftasaadusi ning suurel hulgal gaasi. Tootmise ja tehnoloogilised kaod Groznõi naftatööstuse ettevõtetes vähenesid keskmiselt 10,5 protsenti, võrreldes plaaniga.

Vorošilovgradi oblasti „Gorskaja" kaevanduse nr. 1—2 kommunistlikud noored ja noored alustasid võitlust toestusmaterjali kokkuhoiu, elektrienergia kulu vähendamise ja söe tuhastumise alandamise eest. Nad püüavad saavutada toestusmaterjali teistkordset kasutamist, ei lase mehhanismidel tühjalt joosta ning hoiavad ära kivide sattumist söe hulka. Ainuüksi jaoskonnas nr. 7 on noored käesoleva aasta kahe kuu jooksul saavutanud üle 66 000 rubla kokkuhoidu.

Kemerovo oblasti Anžero-Sudženski linna kaevanduse nr. 5—7 noored kaevurid otsustasid muuta söe eraldamise viisi kivimist, et ära hoida söe sattumist aheraine hulka. Nad ehitasid oma jõududega estakaadi. Ainuüksi kahe kuu jooksul hoidsid noored kokku üle 3000 tonni sütt. Lähemal ajal ehitatakse estakaadid söe sorteerimiseks veel oblasti 18 kaevanduses.

Edukalt võitlevad praagi ja kadudega Smolenski oblasti Roslavli klaasitehase kommunistlikud noored ja noored. Tehase masina-vagunitsehhi kommunistlike noorte ja noorte vahetus vähendas klaasi praaki ja purunemist kuni 3,9 protsendini, samuti masinate seisuaegu. See võimaldas kokku hoida 23 400 rubla eest kütust.

Saraatovi kuullaagritehase noored töölised otsustasid praagi, tööriistade kulumise ja abimaterjalide vähendamise arvel kokku hoida üle 1,5 miljoni rubla. Harkovi traktoritehase noored otsustasid valmistada kokkuhoitud metallist üle plaani 200 traktorit. Kuibõševi kuullaagritehases on avatud tsehhide „korjanduskarbid", kuhu pannakse säästetud summad. Trusti „Kadijevugol" Stalini-nimelises kaevanduses otsustasid noored kaevurid laialt areneva kokkuhoiu ja säästlikkuse alusel vähendada ühe tonni söe tootmise omahinda ühe rubla võrra. Tähtsaid kohustusi kokkuhoiu ja säästlikkuse alal võtsid endale ka meie maa paljude teiste ettevõtete ja ehituste kommunistlikud noored ja noored.

Suurt tööd kokkuhoiu ja säästlikkuse küsimustes teeb ajaleht „Komsomolskaja Pravda", kes toetas aktiivselt Groznõi noorte naftatööliste algatust võidelda nafta ja naftasaaduste kadude vastu tootmises. Ajaleht valgustab oma veergudel laialdaselt komsomoliorganisatsioonide, kommunistlike noorte ja noorte töökogemusi võitluses kokkuhoiu ja säästlikkuse eest. Ajaleht „Komsomolskaja Pravda" tõstis üles rea tõsiseid küsimusi, mis on seotud paberikulu ja toodangu väljalaskmiseks vajaliku puidu kulu

vähendamisega, kutsus noori üles alustama võitlust „komsomoli miljardite" säästmise eest.

Samal ajal märgib ÜLKNÜ Keskkomitee, et paljudes tööstus- ja transpordiettevõtetes, ehitustel, masina-traktorijaamades, sovhoosides avaldavad komsomoliorganisatsioonid vähe initsiatiivi võitluses kokkuhoiu ja säästlikkuse eest, lepivad arvukate ebaperemehelikkuse ja raiskamise juhtudega, tõmbavad halvasti noori kaasa vanametalli ja makulatuuri kogumisele. Mõned komsomolitöötajad ja aktivistid ei uuri tootmisökonoomikat ega suuda seetõttu kvalifitseeritult tegelda noorte mobiliseerimisega võitlusele kokkuhoiu ja säästlikkuse eest.

Käesoleval ajal, mil kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus kavandasid ja viivad ellu tähtsaid abinõusid tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasiseks täiustamiseks, avanevad komsomoliorganisatsioonidel uued võimalused veel suurema loomingulise initsiatiivi arendamiseks majanduslikus ülesehitustöös, abi osutamiseks partei-, nõukogude ja majandusorganisatsioonidele ettevõtete ja ehituste töö parandamisel.

ÜLKNÜ Keskkomitee omistab suurt tähtsust kommunistlike noorte ja noorte võitlusele kokkuhoiu ja säästlikkuse eest. Tuleb tingimata saavutada, et ei oleks ühtki kommunistlikku noort ja noortöölist, kes seisab eemal sellest tähtsast riiklikust tööst. Võitlus kokkuhoiu eest — see on võitlus kõrge tootmiskultuuri ja -organisatsiooni eest, noortes rahva varasse säästliku ja heaperemeheliku suhtumise kasvatamise eest. ÜLKNÜ liikmed peavad olema eeskujuks kõrge tootmiskultuuri alal, otsustavalt välja astuma hooletute inimeste vastu, kes suhtuvad ebaperemehelikult sellesse, mis on loodud rahva tööga; avaldama arukat initsiatiivi metalli-, tooraine-, kütuse- ja elektrienergia kulu normatiivide läbivaatamisel.

Pidada otstarbekohaseks, et noored töölised, noorte kollektiivid ja komsomoliorganisatsioonid seadsid sisse isiklikud arvestused kokkuhoiu alal, asutasid „komsomoli korjanduskarbid", järjekindlalt teatasid ajakirjanduse kaudu oma panusest üldrahvalikku võitlusse kokkuhoiu ja säästlikkuse eest.

Komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel süstemaatiliselt korraldada aktiivile vestlusi, loenguid, ettekandeid kokkuhoiu ja säästlikkuse küsimustes, aseainete kasutamisest tootmises jne.

Arvestades suurt ja kasulikku tööd, mida teevad kompleksbrigaadid kokkuhoiu ja säästlikkuse alal, soovitab ÜLKNÜ Keskkomitee komsomoliorganisatsioonidel organiseerida koos majandusjuhtidega kompleksbrigaadid ja keskendada kompleksbrigaadide tähelepanu tootmise sisemiste reservide avastamisele, uute võimaluste leidmisele tootmiskadude vähendamiseks, põhi- ja abimaterjalide ratsionaalseks kasutamiseks ja kokkuhoidmiseks. Kompleksbrigaadide ulatuslikuks arendamiseks soovitada komsomoliorganisatsioonidel üldistada kompleksbrigaadide häid töö-

kogemusi; organiseerida brigaadide liikmetele tehnilisi konsultatsioone, loenguid ja ettekandeid.

Märkides, et kommunistlike noorte ja noorte kontrollpostide, reidibrigaadide ja „kergeratsaväe" salkade loomise kogemused on end täielikult õigustanud, soovitab ÜLKNÜ Keskkomitee komsomolikomiteedel ulatuslikult kasutada neid töövorme võitluses kokkuhoiu ja säästlikkuse eest. Laialdaselt kaasa tõmmata kontrollpostide, reidibrigaadide ja „kergeratsaväe" salkade tööle insener-tehnilisi töötajaid; järjekindlalt kokku kutsuda kontrollpostide ja reidibrigaadide liikmeid ning juhte instrueerimiseks ja kogemuste vahetamiseks.

Et avastada ja kõrvaldada puudused metalli, tooraine, kütuse ja elektrienergia kulutamisel, soovitab ÜLKNÜ Keskkomitee järjekindlalt läbi viia komsomoli reide kokkuhoiu ja säästlikkuse küsimustes. Reidide materjale valgustada ulatuslikult ajakirjanduses ja raadios.

Pidades silmas, et ratsionaliseerimine ja leiutustegevus on tähtsamateks vahenditeks tootmise sisemiste reservide mobiliseerimisel ja võitluses kokkuhoiu ning säästlikkuse eest, peavad komsomoliorganisatsioonid veel laiemalt arendama ratsionaliseerijate ja leiutajate liikumist noorsoo hulgas. Tuleb saavutada, et igas ettevõttes töötataks välja spetsiaalsed temaatikad metalli, materjalide, tooraine, kütuse ja elektrienergia kokkuhoiu küsimustes. Koos ametiühinguorganisatsioonidega korraldada ratsionaliseerijate ja leiutajate nõupidamisi ja tehnilisi konverentse. Kehtestada ühiskondlik kontroll ratsionaliseerimisettepanekute ja leiutuste õigeaegse läbivaatamise ja tootmisse juurutamise üle.

ÜLKNÜ Keskkomitee soovitab komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel organiseerida komsomoliorganisatsioonide ja noorte sotsialistlikku võistlust kokkuhoiu ja säästlikkuse eest; sisse seada rändpunalipud ja vimplid selles töös paremaid tulemusi saavutanud komsomoliorganisatsioonidele; propageerida ulatuslikult metalli-, tooraine-, kütuse- ja elektrienergia kulu vähendamise alal häid tulemusi saavutanud eesrindlaste, brigaadide, vahetuste, jaoskondade, tsehhide ja ettevõtete töökogemusi.

Kohustada komsomoli ajalehtede toimetusi parandama komsomoliorganisatsioonide ja noorte töökogemuste valgustamist kokkuhoiu ja säästlikkuse alal.

*

ÜLKNÜ Keskkomitee kutsub noori töölisi, teenistujaid, insener-tehnilisi töötajaid, kolhoosnikuid, masina-traktorijaamade ning sovhooside töötajaid ja õpilasi üles aktiivselt lülituma võitlusse kokkuhoiu ja säästlikkuse eest. Olgu üheks kingituseks meie kodumaale Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäevaks Nõukogude Liidu kommunistlike noorte, noormeeste ja neidude kokkuhoitud miljardid rahva vara.

RAJOONIDE, LINNADE KOMSOMOLI- JA PIONEERIORGANISATSIOONIDE PUNALIPPUDEST

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus
27. aprillil 1957

ÜLKNÜ Keskkomitee märgib, et käesoleval ajal rajoonide, linnade komsomoli- ja pioneeriorganisatsioonide punalippe kasutatakse halvasti kommunistlike noorte ja pioneeride kasvatamisel, nende mobiliseerimiseks konkreetselt kasulikele ja patriootilistele tegudele. Paljud kommunistlikud noored ja pioneerid üldse ei tea nende lippude olemasolust.

See viga tuleb tingimata parandada ja paremini kasutada noorte kasvatamisel punalippe. ÜLKNÜ Keskkomitee soovitab punalippe välja tuua komsomoli rajooni- ja linnakonverentsidel, pidulikel pleenumitel, massilistel noorte üritustel, revolutsioonilistel pühadel, rajooni, linna noorte miitingutel; laialt praktiseerida lehviva punalipu juures parimate noortekollektiivide, üksikute kommunistlike noorte, noormeeste ja neidude fotografeerimist heade tootmisnäitajate, eeskujuliku õppimise ja aktiivse osavõtu eest ühiskondlikust elust. Rajoonide, linnade pioneeriorganisatsioonide punalipud tuua välja pioneerikoondustele, paraadide ja lõkketulede juurde, revolutsioonilistel pühadel, pioneeride rongkäikudel ja massilistel üritustel. Praktiseerida parimate pioneeride ja pioneerikollektiivide fotografeerimist lehviva punalipu juures. Tuleb korraldada kommunistlike noorte, pioneeride rongkäike punalippudega meie kodumaa vabaduse ja õnne eest oma elu ohverdanud võitlejate, Oktoobrirevolutsiooni ja Suure Isamaasõja kangelaste haudadele.

ÜLKNÜ Keskkomitee peab samuti otstarbekohaseks soovitada komsomoli rajooni- ja linnakomiteedel anda rajoonide, linnade komsomoli- ja pioneeriorganisatsioonide punalippe komsomoli-algorganisatsioonidele ja pioneerimalevatele ergutusena edusammude eest kasvatustöös ja osavõtu eest ühiskondlikult kasulikest üritustest. Punalipud üle anda pidulikult komsomoli rajooni-, linnakomitee büroo poolt määratud ajal.

Rajoonide, linnade komsomoli- ja pioneeriorganisatsioonide punalippe peab ülerajoonilistele või ülelinnalistele üritustele välja tooma komsomoli-algorganisatsioon või pioneerimalev, kellele lipp on antud.

PALGALISE APARAADI KOONDAMISEST JA OMAALGATUSE ARENDAMISEST KOMMUNISTLIKUS NOORSOOÜHINGUS

ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus
28. augustil 1957

ÜLKNÜ Keskkomitee märgib, et ÜLKNÜ-s on käesoleva ajani suur hulk palgalisi komsomolitöötajaid, vabastatud sekretäre komsomoli-algorganisatsioonides, kus paljudes võib tööd organiseerida vabastamata töötajatega. Selline olukord ei ole kooskõlas kommunistliku noorsooühingu kui omaalgatusliku organisatsiooni iseloomuga ja ei soodusta komsomoli-algorganisatsioonide aktiivi kasvu ega edutamist.

ÜLKNÜ initsiatiivi ja omaalgatuse edasise arendamise huvid nõuavad kohalike organisatsioonide komsomolikomiteede õiguste laiendamist mõningate organisatsiooniliste ja eelarve-finantsküsimuste lahendamisel.

ÜLKNÜ Keskkomitee **otsustab:**

1. Kohustada komsomoli oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid kindlustama ÜLKNÜ põhikirja nõuete ranget täitmist selles osas, et komsomolitööd peavad reeglina läbi viima tootmistööst vabastamata töötajad.

Kohustada komsomoli rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid läbi vaatama ja koondama komsomolitöötajate liigsed palgalised kohad komsomoli-algorganisatsioonides: tööstusettevõtete komsomoliorganisatsioonides, mis ühendavad vähem kui 400 ÜLKNÜ liiget, samuti asutuste ja õppeasutuste komsomoliorganisatsioonides, kus on alla 700—900 ÜLKNÜ liikme.

Arvestades töö spetsiifikat pidada võimalikuks säilitada vabastatud sekretäride ametikohad, mis on varem sisse seatud, söekaevanduste, turbatööstuse ettevõtete, kaevanduste, naftatööstuse ettevõtete, vee- ja raudteetranspordi ettevõtete, millede töö on seotud komandeeringutega, sovhooside, kus on vähemalt 150 kommunistlikku noort, ja ehituste komsomoliorganisatsioonides, kui nendes on vähemalt 250 kommunistlikku noort.

Kohustada ÜLKNÜ Keskkomitee komsomoliorganite osakondi, komsomoli oblasti- ja kraikomiteesid ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid kuni selle aasta 1. novembrini ette kandma ÜLKNÜ Keskkomiteele tehtud tööst komsomoli-algorganisatsioonide komsomolitöötajate liigsete palgaliste kohtade läbivaatamisel ja kaotamisel.

Kehtestada kord, et kohalike komsomoliorganite palved luua täiendavalt komsomoli-algorganisatsioonides vabastatud komsomolitöötajate ametikohti tulevad läbivaatamisele ÜLKNÜ Keskkomitees ainult aasta lõpul eelarve kinnitamisel.

2. Kehtestada kord, et komsomoli oblasti- ja kraikomiteed ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed komsomoliorganisatsiooni

vabastatud sekretäri ametikoha loomise asemel võivad kehtestatud palgafondi piirides maksta komsomoliorganisatsiooni tootmistööst vabastamata sekretärile lisatasu sekretäri palgamäärast 25—50 protsendi ulatuses, kuid mitte üle 450 rubla kuus.

3. Anda komsomoli oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedele õigus: kinnitada komsomoli linna- ja rajoonikomiteede koosseisud; kooskõlas parteiorganite otsustega likvideerida ja luua uusi komsomoli linna- ja rajoonikomiteesid; eraldada komsomoli rajooni- ja linnakomiteed töötajate töötasu järgi gruppidesse; muuta komsomoli oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteede koosseise, jättes muutmata komsomolikomitee struktuuri.

Muudatusi komsomoliorganite koosseisudes ja linna- ning rajoonikomiteede eraldamist gruppidesse töötasu järgi teevad komsomoli oblasti- ja kraikomiteed ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteed oblasti, krai, vabariigi komsomolitöötajate palgafondi ja koosseisude piirides. Struktuuris ja palgamäärades võib muudatusi teha ÜLKNÜ Keskkomitee loal.

4. Lubada komsomoli oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel, kooskõlastatult parteiorganitega, määrata noorsoo- ja lasteajalehtede ning -ajakirjade maht, ilmumise sagedus ja tiraaž oblastis, krais ja vabariigis selleks otstarbeks üldiste assigneeringute ja eraldatud paberifondi piirides; kinnitada vabariiklike, krai ja oblasti noorsoo- ja lasteajalehtede ning -ajakirjade struktuur ja koosseis kehtestatud tüüpkoosseisu ja palgafondi piirides.

5. Anda komsomoli oblasti- ja kraikomiteedele ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedele õigus korraldada eelarvega eraldatud assigneeringute piirides seminare ja lühiajalisi kursusi komsomolitöötajate ja propaganda alal töötajate kvalifikatsiooni tõstmiseks.

6. Lubada komsomoli oblasti- ja kraikomiteedel ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteedel iseseisvalt määrata komandeeringuteks ettenähtud summade kasutamise kord komsomoli maa rajoonikomiteedes, kehtestades rajoonikomiteede töötajatele komandeerimiskulude maksmise asemel kindla lisatasu maksmise lisaks kuupalgale eelarvega selleks otstarbeks kinnitatud assigneeringute piirides.

7. Kohustada liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteesid ja komsomoli oblasti- ning kraikomiteesid kõigist oma otsustest, mis on vastu võetud käesoleva otsuse 3. ja 4. punktis toodud küsimuste alusel, teatama ÜLKNÜ Keskkomiteele iga kvartali 1. kuupäeva seis.

8. Tuleb tarvitusele võtta abinõud selleks, et vabastada komsomoli-algorganisatsioonide sekretärid, eelkõige suurte organisatsioonide sekretärid, paljude ülesannete täitmisest, mida võivad teha komitee liikmed (liikmemaksude kogumine, ÜLKNÜ liikmete arvestuse pidamine jm.). Pidada otstarbekohaseks, et

suurtes komsomoliorganisatsioonides valitaks kolm-neli sekretäri asetäitjat, andes neile suured õigused ja iseseisvuse. See võimaldab paremini töötada, tõstab aktivistide vastutustunnet kollektiivi ees. Sel teel kerkivad kiiremini esile andekad organisaatorid ja noorte juhid, rohkem kommunistlikke noori teeb läbi kasvatuskooli ja omandab organiseerimise kogemusi.

9. Soovitada komsomoliorganitel rohkem kaasa tõmmata komsomoli rajooni-, linna-, oblasti-, ringkonna- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide LKNÜ keskkomiteede liikmeid praktiliselt osa võtma komsomoliorganisatsioonide tööst, nende töökogemuste tundmaõppimisest ja üldistamisest, komsomoliorganite poolt vastuvõetud otsuste täitmise kontrollimisest, alaliselt tegutsevate komisjonide, reidibrigaadide, „kergeratsaväe" salkade juhtimisest. Peab muutuma tavaks, et komsomolikomiteede liikmed esinevad regulaarselt komsomoli-algorganisatsioonides ettekannetega komiteede tööst ja enda tööst komitees.

Et laiendada komsomoli mittekoosseisulist aktiivi, arendada selle initsiatiivi, teeb ÜLKNÜ Keskkomitee VII pleenum ettepaneku luua kõikjal komsomolikomiteede juurde alalised komisjonid komsomolitöö mitmesuguste küsimuste lahendamiseks.

ÜLKNÜ Keskkomitee peab otstarbekohaseks, et iga komsomolikomitee juures oleksid näiteks järgmised alalised komisjonid:

majandusalane ja elutarbeline komisjon, mis peab tegelema noorte osavõtu küsimusega majanduslikust ülesehitustööst, töö ja elutingimuste organiseerimise küsimustega;

komisjon komsomoliorganisatsioonide ja tööstuses ning põllumajanduses töötavate noorte eesrindlaste positiivsete töökogemuste tundmaõppimise ja propageerimise küsimuste alal;

komisjon kõrgemate või kesk-eriõppeasutuste üliõpilaste hulgas tehtava töö küsimuste alal;

komisjon noorsoo esteetilise kasvatuse küsimuste alal;

komisjon noorsoo hulgas tehtava kultuurharidusliku töö küsimuste alal;

kehakultuuri- ja spordikomisjon.

Komsomolikomiteede juurde võib luua ka teisi komisjone, olenevalt iga organisatsiooni töötingimustest.

Üheaegselt alaliselt tegutsevate komisjonidega võib luua ajutiselt tegutsevaid komisjone üksikute küsimuste läbitöötamiseks ja otsustamiseks ning masspoliitiliste kampaaniate läbiviimiseks. Alaliselt tegutsevate komisjonide loomise küsimus soovitatakse otsustada vastavate komiteede pleenumitel, algorganisatsioonide koosolekutel, ajutiselt tegutsevate komisjonide loomise küsimus otsustada büroo istungitel sellele järgneva komsomolikomiteede liikmete informeerimisega. Komisjonide arvuline koosseis määratakse, lähtudes komisjoni ees seisvatest tingimustest ja ülesannetest. Komisjoni võivad kuuluda nii vastava komitee liikmed kui ka lai ring kommunistlikke noori, tööstuse ja põllumajanduse

eesrindlased, kultuuri ja kunsti alal töötajad, kaadri- ja insenertehnilised töötajad, rahvahariduse alal töötajad, põllumajanduse spetsialistid, vanad bolševikud jne.

On otstarbekohane, et komisjonide esimeesteks oleksid vastavate komsomolikomiteede liikmed. Samuti on õige, kui komisjonide juhtimisele tõmmatakse kaasa tööstuse, põllumajanduse, teaduse ja kultuuri eriteadlased, nõukogude ja parteitöötajad. Komisjonid peavad töötama vastava komsomolikomitee büroo juhtimisel. On otstarbekohane, et komisjonide esimehed võtaksid osa büroo tööst, komisjoni liikmed aga komsomolikomiteede pleenumite tööst.

Komisjonide peamisteks ülesanneteks on küsimuste kvalifitseeritud läbitöötamine ja nende püstitamine ÜLKNÜ vastava komitee ees, koos algorganisatsioonide komiteedega eesrindlike töökogemuste loomine, üldistamine ja levitamine.

SISUKORD

Esimene jagu

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI XX KONGRESS

Resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal 7
Otsus NLKP Keskrevisjonikomisjoni aruande põhjal 23
Otsus osalistest muudatustest NLKP põhikirjas 24
Direktiivid NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kuuenda viie aasta plaani kohta aastaiks 1956—1960 25
Sm. N. S. Hruštšovi ettekande „Isikukultusest ja selle tagajärgedest" põhjal vastuvõetud otsus 83
Otsus Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei uue programmi ettevalmistamise kohta 84
Partei XX kongressi poolt valitud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee koosseis 85
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee liikmed 85
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee liikmekandidaadid 86
Partei XX kongressi poolt valitud Keskrevisjonikomisjoni koosseis . . 88

Teine jagu

NLKP KESKKOMITEE PLEENUMITE OTSUSED

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenum . . . 91
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskrevisjonikomisjonis . . . 91
NLKP Keskkomitee 1956. aasta detsembripleenum 92
NLKP Keskkomitee pleenumi otsus kuuenda viie aasta plaani koostamise tööde lõpuleviimise kohta ning 1956.—1960. aastaks ettenähtud kontrollarvude ja 1957. aasta rahvamajandusplaani täpsustamise suuna kohta 92
NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NSV Liidu rahvamajanduse juhtimise parandamise küsimused 97
NLKP Keskkomitee 1957. aasta veebruaripleenum 101
NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest 101
NLKP Keskkomitee 1957. aasta juunipleenum 108
Informatsiooniline teadaanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumi kohta 108
NLKP Keskkomitee pleenumi otsus G. M. Malenkovi, L. M. Kaganovitši ja V. M. Molotovi parteivastase grupi kohta 109
NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo moodustamisest. NLKP Keskkomitee otsus 27. veebruaril 1956 114
NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo küsimused. NLKP Keskkomitee otsus 14. märtsil 1956 114

RAHVAMAJANDUSE JUHTIMISE KÜSIMUSED

Mõnede tööstusettevõtete juhtivate töötajate ebaõigest suhtumisest kuuenda viie aasta plaani projekti koostamisse. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 5. jaanuaril 1956 . . . 117
Kartuli ja köögivilja tootmise ning varumise suurendamisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 30. jaanuaril 1956 119
Abinõudest põllumajanduse teadusliku uurimise asutuste töö parandamiseks. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 14. veebruaril 1956 126
Põllumajandusliku artelli põhikirjast ja kolhoosnikute initsiatiivi suurendamisest kolhoositootmise organiseerimisel ja artellide asjaajamisel. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 6. märtsil 1956 142
Kolhoosnikute igakuulisest avansseerimisest ja kolhoosides tehtava töö eest lisatasu maksmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 6. märtsil 1956 148
Lõhevarude kaitsmisest ja lõhepüügi reguleerimisest avamerel NSV Liidu Kaug-Ida territoriaalvetega piirnevates rajoonides. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 150
Abinõudest suhkrupeedi kasvatamise ja suhkru tootmise suurendamiseks. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 18. mail 1956 151
Abinõudest villa tootmise ja varumise edasiseks suurendamiseks . . 158
Rea rahvamajandusharude ettevõtete üleandmisest liiduvabariikide alluvusse ja sellega seoses olevate organisatsiooniliste abinõude läbiviimisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 30. mail 1956 161
Näljastepi uudismaade niisutamisest ja kasutuselevõtmisest Usbeki NSV-s ja Kasahhi NSV-s puuvilla tootmise suurendamise eesmärgil. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 6. augustil 1956 164
Abinõudest toorpuuvilla tootmise ja varumise materiaalse stimuleerimise edasiseks suurendamiseks. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 11. augustil 1956 167
Põllumajandussaaduste tootmise suurendamisest Kaug-Ida oblastites ja kraides. NLKP Keskkomitee otsus 13. septembril 1956 170
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus medali „Uudismaade ülesharimise eest" asutamise kohta 171
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu üleskutse kolhoosnikutele, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistele, partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonidele, nõukogude ja põllumajandusorganitele, põllumajanduse spetsialistidele ja kõigile põllumajandustöötajatele . . 172
Vologda oblasti põllumajanduse juhtimise parandamisest. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 4. märtsil 1957 186
NLKP Permi Oblastikomitee tööst oblasti põllumajanduse juhtimisel. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 14. märtsil 1957 . . 190
Tehase „Rostselmaš" parteikomitee tööst tööliste ja insener-tehniliste töötajate kollektiivi mobiliseerimisel metalli kokkuhoidlikule kulutamisele. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 4. aprillil 1957 196
Nõukogude Liidu töötajate hulgas tellimise korras realiseeritavatest riigilaenudest. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 19. aprillil 1957 199
Veoloomade mitterahuldavast kasutamisest kolhoosides. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 6. mail 1957 203

Seadus tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasisest täiustamisest. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu seitsmendal istungjärgul 206
NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kiri liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide, kraide, oblastite ja rajoonide partei-, nõukogude, põllumajandus- ja komsomoliorganitele, masina-traktorijaamade ja sovhooside direktoritele, kolhooside esimeestele, kõigile kolhoosnikutele, sovhooside töötajatele ja põllumajanduse spetsialistidele lambakasvatuse edasisest arendamisest ja villa tootmise suurendamisest 213

Neljas jagu

TÖÖTAJATE MATERIAALSE JA KULTUURILISE ELUTASEME TÕSTMISE KÜSIMUSED

Täispiimast saaduste tootmise suurendamisest ja linnade ning tööstuskeskuste elanikkonna paremast varustamisest piimaga. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 227
Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö parandamise abinõudest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 1. märtsil 1956 229
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 8. märtsil 1956 tööpäeva lühendamisest töölistele ja teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel 235
Tööpäeva lühendamisest töölistele ja teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus . . 236
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 26. märtsil 1956 rasedus- ja sünnituspuhkuse aja pikendamise kohta 237
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 26. mail 1956 kuuetunnilise tööpäeva sisseseadmisest 16—18 aasta vanustele noortele . . . 238
16—18 aasta vanustele noortele töötasu maksmise korrast seoses kuuetunnilise tööpäeva sisseseadmisega nende jaoks. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 26. mail 1956 238
Õppemaksu kaotamisest keskkooli vanemates klassides ning NSV Liidu kesk-eriõppeasutustes ja kõrgemates õppeasutustes. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 6. juunil 1956 238
Tuula linna töötajate kultuurilisest ja elutarbelisest teenindamisest. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 11. juunil 1956 . . 239
Suurtest puudustest Kuibõševi linna elanikkonna kaubanduslikul teenindamisel. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 14. juunil 1956 243
NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. aasta 8. märtsi määruse „Tööpäeva lühendamisest töölistele ja teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel" täiendamisest. NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 19. juunil 1956 245
Riiklike pensionide seadus. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 14. juulil 1956 247
Madalapalgaliste tööliste ja teenistujate töötasu tõstmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 31. augustil 1956 262
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 8. septembril 1956 tööliste ja teenistujate maksuvaba töötasumiinimumi tõstmise kohta . . . 264
Internaatkoolide organiseerimisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 15. septembril 1956 264
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 13. detsembril 1956 alaealiste töökaitse tõhustamisest 267
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 23. märtsil 1957 maksude alandamise kohta töölistel ja teenistujatel, kes saavad palka kuni 450 rubla kuus 268
Elamuehituse arendamisest NSV Liidus. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 31. juulil 1957 269

PROPAGANDA-, AGITATSIOONI-, KULTUURI- JA TEADUSALASED KÜSIMUSED

Järjekordsest aspirantide vastuvõtmisest NLKP Keskkomitee juures asuvasse Ühiskonnateaduste Akadeemiasse. NLKP Keskkomitee otsus 20. jaanuaril 1956 285
Partei raamatukogudest, ajalehtedest ja arhiividest raudteetranspordi poliitiliste osakondade juures. NLKP Keskkomitee otsus 6. aprillil 1956 285
V. I. Lenini 86. sünni-aastapäevast. NLKP Keskkomitee otsus 7. aprillil 1956 286
V. I. Lenini nimelise Üleliidulise Põllumajandusteaduste Akadeemia töö parandamise abinõudest. NLKP Keskkomitee otsus 10. aprillil 1956 288
Juubelite tähistamise korrast. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 10. mail 1956 290
Käitiste ja asutuste ajalehtede väljaandmiseks loa saamise korrast ja kohalike ajalehtede nimetuse muutmisest. NLKP Keskkomitee otsus 18. juunil 1956 291
Poliitilise ökonoomia, dialektilise ja ajaloolise materialismi ning NLKP ajaloo õpetamisest kõrgemates õppeasutustes. NLKP Keskkomitee otsus 18. juunil 1956 292
Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesaamise kohta. NLKP Keskkomitee otsus 30. juunil 1956 292
Põllumajanduse küsimuste valgustamisest ja eesrindlaste kogemuste propageerimisest ajalehes „Omskaja Pravda". NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 2. juulil 1956 309
Brjanski oblasti masina-traktorijaamade töötajate hulgas tehtava massilise poliitilise töö puudustest. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 3. juulil 1956 312
Õppeaasta tulemustest parteihariduse süsteemis ja parteiorganisatsioonide ülesannetest uuel õppeaastal. NLKP Keskkomitee otsus 21. augustil 1956 316
Ajakirja „Agitaator" väljaandmisest. NLKP Keskkomitee otsus 28. augustil 1956 325
V. I. Lenini eluloo uuest trükist. NLKP Keskkomitee otsus 31. augustil 1956 325
Populaarse õpiku „Marksismi-leninismi alused" ettevalmistamisest. NLKP Keskkomitee otsus 31. augustil 1956 327
Lenini preemiatest kõige väljapaistvamate tööde eest teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti alal. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus. „Pravda", 8. septembril 1956 328
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1956. aasta 8. septembri seadlus rahvusvaheliste Stalini preemiate ümbernimetamise kohta rahvusvahelisteks Lenini preemiateks „Rahu kindlustamise eest rahvaste vahel" 330
Hiina ajaloo, ökonoomika ja kultuuri uurimise instituudi organiseerimisest NSV Liidu Teaduste Akadeemia süsteemis. NLKP Keskkomitee otsus 20. septembril 1956 331
Ajalehes „Literaturnaja Gazeta" 2. oktoobril 1956 avaldatud V. Ovetškini artiklist „Kirjanikud ja lugejad". NLKP Keskkomitee otsus 4. oktoobril 1956 331
V. I. Leninit käsitlevate teoste väljaandmise korrast. NLKP Keskkomitee otsus 11. oktoobril 1956 332
G. V. Plehhanovi 100. sünni-aastapäevast. NLKP Keskkomitee otsus 16. oktoobril 1956 333
„Rabotšaja Gazeta" kohta. NLKP Keskkomitee otsus 27. oktoobril 1956 334
Ajakirja „Voprossõ Teorii i Istorii Literaturõ" väljaandmisest. NLKP Keskkomitee otsus 3. novembril 1956 335

Vene NFSV rahvaste spartakiaadi tulemustest ja abinõudest kehakultuuri ja spordi edasiarendamiseks vabariigis. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 3. detsembril 1956 335
V. I. Lenini teoste täieliku kogu väljaandmisest. NLKP Keskkomitee otsus 8. jaanuaril 1957 339
Ajakirja „Voprossõ Istorii KPSS" väljaandmisest. NLKP Keskkomitee otsus 12. jaanuaril 1957 341
Ajakirja „Sovetskaja Molodjož" väljaandmisest. NLKP Keskkomitee otsus 12. jaanuaril 1957 341
Venemaa Kodanlik-Demokraatliku Veebruarirevolutsiooni 40. aastapäevast. NLKP Keskkomitee otsus 27. veebruaril 1957 342
Üleliidulisele Nõukogude kunstnike kongressile (NLKP Keskkomitee tervitus) 343
Ebarahuldavast olukorrast intelligentsi hulgas tehtava poliitilise töö alal Tomski oblasti parteiorganisatsioonis. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 2. märtsil 1957 346
Ajakirjast „Voprossõ Istorii". NLKP Keskkomitee otsus 9. märtsil 1957 349
Ettevalmistustest Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 40. aastapäeva tähistamiseks. NLKP Keskkomitee otsus 16. märtsil 1957 . . 350
Kirjastusest „Sovetskaja Rossija". NLKP Keskkomitee otsus 21. märtsil 1957 357
II üleliidulisele heliloojate kongressile (NLKP Keskkomitee tervitus) . 358
V. I. Lenini 87. sünni-aastapäevast. NLKP Keskkomitee otsus 3. aprillil 1957 360
Tõsistest puudustest ühiskonnateaduste õpetamisel Saraatovi linna kõrgemates õppeasutustes. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 6. mail 1957 364
Kolhoosiajalehtede väljaandmisest. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 19. juulil 1957 367

Kuues jagu

ORGANISEERIMIS- JA PARTEITÖÖ KÜSIMUSED

Poliitorganite kaotamisest raudteetranspordis. NLKP Keskkomitee otsus 21. märtsil 1956 371
NLKP oblasti- ja kraikomiteede ning liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede koosseisude koondamisest. NLKP Keskkomitee otsus 24. märtsil 1956 372
Parteistaažist partei liikmete hulgast väljaheidetud isikute ennistamisel Nõukogude Liidu Kommunistlikku Parteisse. NLKP Keskkomitee otsus 9. mail 1956 372
Lätimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee küsimus. NLKP Keskkomitee otsus 17. mail 1956 372
Miilitsa poliitorganite kaotamisest. NLKP Keskkomitee otsus 5. juunil 1956 374
Vabastatud partei- ja komsomolitöötajatel partei- ja komsomoliorganites tööl oldud aja arvamisest nende erialalise tööstaaži hulka. NLKP Keskkomitee otsus 6. juunil 1956 375
Vabastatud partei-, ametiühingu- ja komsomolitöötajate premeerimise korrast ettevõtetes, mis on tulnud üleliidulises ja vabariiklikus võistluses võitjaks. NLKP Keskkomitee otsus 9. juunil 1956 375
Juhtiva partei- ja nõukogude kaadri ettevalmistamise edasise parandamise abinõudest. NLKP Keskkomitee otsus 26. juunil 1956 376
Juhend 1954. aasta näidisele vastavate parteipiletite ja kandidaadikaartide arvestamise ja väljaandmise korra kohta. (Kinnitatud NLKP Keskkomitee poolt 26. juunil 1956) 381

NLKP Keskkomitee parteiorganisaatoritest. NLKP Keskkomitee otsus 17. augustil 1956 395
Partei- ja nõukogude töötajate tööalase kvalifikatsiooni tõstmise alaliste lühiajaliste kursuste organiseerimisest. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 18. septembril 1956 395
Puudustest partei rajooni- ja linnakonverentside läbiviimisel Vene NFSV-s. NLKP Keskkomitee Vene NFSV büroo otsus 3. detsembril 1956 395
Suure Isamaasõja ajal ajutiselt okupeeritud territooriumil viibimise tõttu parteist väljaheidetud isikute poolt NLKP ridadesse ennistamise kohta esitatud avalduste läbivaatamise korrast. NLKP Keskkomitee otsus 4. jaanuaril 1957 400
Kolhoosidele šeflusabi organiseerimises esinevate puuduste kõrvaldamisest. NLKP Keskkomitee otsus 29. jaanuaril 1957 401
NSV Liidu Merelaevastiku Ministeeriumi poliitorganitest. NLKP Keskkomitee otsus 12. aprillil 1957 402
NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi süsteemi sovhooside partei- ja komsomoliorganisatsioonide vabastatud sekretäride ja ametiühingu tööliskomiteede esimeeste premeerimisest 1956. aasta töö eest. NLKP Keskkomitee otsus 24. aprillil 1957 404
Partei-algorganisatsioonide vabastatud sekretäridest. NLKP Keskkomitee otsus 21. mail 1957 405
Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteedele mõnede parteiorganisatsiooniliste ja eelarveliste ning rahanduslike küsimuste lahendamise õiguse andmisest. NLKP Keskkomitee otsus 2. augustil 1957 406

Seitsmes jagu

NÕUKOGUDE ÜLESEHITUSTÖÖ JA SOTSIALISTLIKU SEADUSLIKKUSE TUGEVDAMISE KÜSIMUSED

NSV Liidu Ülemnõukogu presiidiumi seadlus 25. aprillil 1956. Tööliste ja teenistujate kohtuliku vastutuse äramuutmise kohta ettevõtetest ja asutustest omavolilise lahkumise ning töölt mõjuva põhjuseta puudumise eest 411
NSV Liidu Kohtuministeeriumi kaotamisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 30. mail 1956 413
Töörahva saadikute nõukogude töö parandamisest ja rahvahulkadega sidemete tugevdamisest. NLKP Keskkomitee otsus 22. jaanuaril 1957 414
Seadus liiduvabariikide kohtukorraldust käsitleva seadusandluse ning tsiviil-, kriminaal- ja protsessikoodeksi kehtestamise üleandmise kohta liiduvabariikide kompetentsi. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 11. veebruaril 1957 423
Seadus oblastite ja kraide administratiiv-territoriaalse korralduse küsimuste lahendamise liiduvabariikide kompetentsi üleandmise kohta. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 11. veebruaril 1957 . . 424
Seadus NSV Liidu Ülemkohtu põhimääruse kinnitamise ning NSV Liidu Konstitutsiooni (põhiseaduse) paragrahvide 104 ja 105 muutmise ja täiendamise kohta. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 12. veebruaril 1957 425
Ajakirja „Sovetõ Deputatov Trudjaštšihsja" väljaandmisest. NLKP Keskkomitee otsus 7. mail 1957 425
Seadus muudatuste ja täienduste tegemisest NSV Liidu Konstitutsiooni (põhiseaduse) tekstis. Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 10. mail 1957 426

Kaheksas jagu

AMETIÜHINGUTE TÖÖ KUSIMUSED

NLKP XX kongressi tulemustest ja ametiühingute ülesannetest. ÜAÜKN-i pleenumi otsus 17. märtsil 1956 431

Ametiühinguorganisatsioonide ülesannetest töötajate hulgas tehtava kasvatus- ja massilise kultuuritöö parandamisel. ÜAÜKN-i pleenumi otsus 29. juunil 1956 444

Ametiühinguorganisatsioonide töö parandamisest kollektiivlepingute täitmise alal tööstus-, transpordi- ja side-ettevõtetes, ehitustel, masina-traktorijaamades ja sovhoosides. ÜAÜKN-i pleenumi otsus 30. juunil 1956 454

Ametiühinguorganisatsioonide abi suurendamisest laste polütehnilise õpetuse läbiviimisel koolides. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 24. juulil 1956 464

Söetööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee tööst tööliste ja teenistujate kirjade ja avalduste läbivaatamisel. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 10. augustil 1956 467

Majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide abist töölistele ja teenistujatele individuaalelamuehitusel. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 29. septembril 1956 469

Tööst ametiühingu rühmaorganisaatoritega ehitustööliste ametiühingus. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 12. oktoobril 1956 471

Riigiasutuste Töötajate Ametiühingu Keskkomitee massilisest organiseerimistööst. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 2. novembril 1956 . . . 475

Abinõudest ametiühinguorganisatsioonide töö edasiseks parandamiseks massilise leiutustegevuse ja ratsionaliseerimise alal. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 23. novembril 1956 479

Ametiühingute ülesannetest seoses abinõudega tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise alal. ÜAÜKN-i VI pleenumi otsus 12. juunil 1957 483

Ametiühingute vabariikliku, krai- ja oblastinõukogu põhimäärus. (Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi määrusega 17. augustil 1957) . . . 488

Ametiühingute finantstööst seoses ÜAÜKN-i VI pleenumi otsustega. ÜAÜKN-i presiidiumi määrus 17. augustil 1957 492

Ametiühingute ühendamisest. ÜAÜKN-i Presiidiumi määrus 19. augustil 1957 494

Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule. (NLKP Keskkomitee tervitus) 495

Üheksas jagu

KOMSOMOLIORGANISATSIOONIDE TÖÖ KUSIMUSED

Komsomoliorganisatsioonide ülesannetest seoses Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi otsustega. ÜLKNÜ Keskkomitee V pleenumi otsus 5. aprillil 1956 499

Komsomoliorganisatsioonide tööst seoses VI ülemaailmse noorsoo ja üliõpilaste festivali ettevalmistamise ja läbiviimisega Moskvas. ÜLKNÜ Keskkomitee V pleenumi otsus 6. aprillil 1956 509

Koolide komsomoliorganisatsioonide töö parandamisest. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus 16. mail 1956 510

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu üleskutse kõigile komsomoliorganisatsioonidele ja kommunistlikele noortele, kogu nõukogude noorsoole 518

Komsomoliorganisatsioonide osavõtust tööst lastega ja alaealistega majavalitsuste juures. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus 8. juunil 1956 521

NSV Liidu Ülemnõukogu seadlus 5. novembril 1956 Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu autasustamise kohta Lenini ordeniga 526
Komsomoliorganisatsioonide tööst noorte hulgas, kes on saabunud meie maa ida- ja põhjapiirkondade ning Donbassi uusehitustele. ÜLKNÜ Keskkomitee VI pleenumi otsus 26. detsembril 1956 526
ÜLKNÜ Keskkomitee abinõud töö parandamiseks uudis- ja jäätmaade ülesharimisele suunatud noorte hulgas. (Vastu võetud ÜLKNÜ Keskkomitee VI pleenumil 27. detsembril 1956) 530
Komsomoliorganisatsioonide ideelise kasvatustöö parandamisest kommunistlike noorte ja noorte hulgas. ÜLKNÜ Keskkomitee VII pleenumi otsus 27. veebruaril 1957 535
Komsomoliorganisatsioonide töö parandamisest kokkuhoiu ja säästlikkuse alal. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus 10. aprillil 1957 544
Rajoonide, linnade komsomoli- ja pioneeriorganisatsioonide punalippudest. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus 27. aprillil 1957 549
Palgalise aparaadi koondamisest ja omaalgatuse arendamisest kommunistlikus noorsooühingus. ÜLKNÜ Keskkomitee büroo otsus 28. augustil 1957 550

СПРАВОЧНИК ПАРТИЙНОГО РАБОТНИКА

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja E. Männik

Tehniline toimetaja A. Sepp

Korrektorid V. Tui ja V. Kuresson

Ladumisele antud 6. X 1958. Trükkimisele antud 24. XI 1958. Paber 60×92, 1/16. Trükipoognaid 35,25. Arvutuspoognaid 39,27. Trükiarv 2000. Tellimise nr. 1677. Trükikoda «Punane Täht», Tallinn, Pikk t. 54/58.

Hind rbl. 11. —

1—5

A-22360

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00405784 2